Hec ſunt verba ⁊c. Premittit le- Ca. I
giſlator titulū quaſi prologum: in quo oſten
dit nomen auctoris: ⁊ q̄d fecerit: ⁊ vbi ⁊ qñ.
Sicut paulo poſt in Gloſa diſtinguet ⁊ ter
minatur: vt quibuſdā videt. ibi: Quadra-
geſimo ⁊c. vel inferius. ibi: Deus
noſter ⁊c. Sed ad eorū euidentiā
que in prologo: ⁊ eorū que ſequū
tur: tangenda eſt aliquantulū ve
ritas hiſtorie. Ab exitu filio⁊ iſra
el de egypto vſq₃quo puenerunt
ad campeſtria moab ſupra iorda-
nem: fluxerūt. xlij. anni: in quib⁹
diuerſis temporibus. xlij. manſio
nes fecerunt. Quādo nubes le-
uabatur: caſtra mouebant. et cū
ſtabat: figebātur: ⁊ manebāt eo-
dem loco qnouſq₃ iteruz leuabat
nubes. Prima manſio fuit in ra-
meſſe: vltima in campeſtrib⁹ mo-
ab. A rameſſe vſq₃ ad montem ſi-
na: ſpacio. xlvij. dierum. xij. man-
ſiones fecerunt: ⁊ hoc primo an-
no: ⁊ ibi fere per totum annū ſte-
terunt. Ibi lex data eſt: ibi Gene-
ſis ſcript⁹: Exodus: Numeri ſcri-
pti ſūt: ⁊ magna pars huius. In-
de pedem mouentes anno ſecun-
do puenerunt in cadeſbarne: ⁊ in
ſpacio illo fecerunt. xx. manſiōes.
de cadeſbarne miſerūt explorato-
res: qui reuertentes nunciauerūt
terram bonam: ſed robuſtos ⁊ gi
gantes homines inuenerūt: ⁊ ter-
riti volentes redire in terram egy
pti. vnde iratus dominus: Abie-
runt retro ⁊ luſtrauerunt montez
ſeir p. xxxviij. annos: ibi mortui ⁊ proſtrati ſunt murmu
rātes. In. xl. anno puenerūt ad cadeſbarne. vnde re-
tro abierunt per deſertum. ⁊ ī illo ſpatio. ix. manſiones
iterum fecerunt. Undecimo vero die moyſes anteq₃ ve-
niret ad cadeſbarne: legem ſolo verbo recapitulauit:
⁊ de cadeſbarne vſq₃ ad campeſtria moab: et illo ſpatio
xj. dierum ſcripto voluit cōmendare. Ecce de primo an-
no. xij. de ſecūdo. xxj. de. xl. ix. ⁊ ita. xlij. manſiōes. Hec
fuit cauſa huius libri: vt. ſ. que facta fuerāt breuiter col
lecta: artius tenerent in memoria. facile enim retinentur
que breuiter dicunt. Hiero. Hec ſunt verba que locu-
tus eſt moy. ⁊c. Principiū Deuteronomij titulus eē vi-
detur totius operis: qꝛ pſonā indicat auctoris: ⁊ q̄d fe-
cerit: ⁊ locū ⁊ tempus. Nomen quoq₃ libri gratiam de-
monſtrat noui teſta. Deuteronomius vāq₃ ſecūda lex in
terpretatur ⁊ euangeliū ſignificat qḋ veteris teſtamenti
ſacramenta ſpūaliter explanat. Sicut liber Deuterono-
mij repetitio eſt. iiij. librorū legis. Illi enī proprias cōti-
nent in ſe cauſas: iſte replicat vniuerſa: habet ⁊ ipē pro-
pria ſacramēta. a Hec ſūt v̄ba q̄ lo. eſt moy. ⁊c. Hoc
de ſe tanq₃ de alio de more ſancte ſcripture dicit. Sicut ⁊
Nu. 12. a ibi: Erat moyſes mitiſſimus ſup oēs hoīes q̄ morabant
in terra. Sic enim vitat arrogantiā: ⁊ demonſtrat vitan
Job. 1. a dam. Similiter ⁊ Job de ſe dicit: Uir erat in terra hus
Job. 5. c noīe Job ⁊c. ⁊ Johēs: Hic eſt diſcipulus ille q̄ teſtimo-
nium phibet de his ⁊c. De ſe tanq₃ de alio loquit. ſi-
Ibi. 19. c cut Johānes de ſe ait: Diſcipulus quez diligebat ieſus.
Uel ſpiritusſanctus phibet ei teſtimoniū: vt nemo poſ-
ſet dubitare moyſen iſta ſcripſiſſe. b Locutus ē moy
Allego. ſes ad omnē iſrael ⁊c. Allego. Moyſes lex vetus eſt: q̄
trans iordanem. i. ante baptiſmū iſraeliticum docuit po
pulū. In iordane enim ſignificatur baptiſmus: in q̄ ba-
ptiçatus eſt chriſtus. In ſolitudine campeſtri. i. in ſteri-
litate carnalis populi: qui fructū virtutū nō attulit.
Lu. 13. g c In ſolitudine. Sterilitate plebis. cui dicitur: Relin
quetur vobis domus veſtra deſerta. d Contra ma
re rubrum. Quia generatio praua ⁊ peruerſa ablutiōez
peccatorum in ſanguine chriſti credere noluit.
e Inter pharan. Pharan auctus: thophel inſulſitas:
laban dealbatio: aſeroth atria. Auctus eſt enim popu-
lus numero hominū. Doctrina legis ⁊ pphetarū: ſed in-

Incipit liber Elle hadborim: id eſt Deuteronomiū:

Ca. I

Hec ſunt ver- a ba q̄ locutus b ē moyſes ad omnez iſrâel trans iorda- c nem in ſolitûdine campeſtri con- d tra mâre rubrum intēr e pharan et thôphel et lâban et aſerôth:

a ſ docendo. ſ lex. a ſ iudaicū ppl̄m cui vniuerſalit lex data eſt. ſ ante baptiſmū. a ſ eccleſia in qua non eſt horror ſpinarum. i. vitiorū. a ſ baptiſmū chriſti ſanguinē rubeū. b ſ noīa locorū. ſ eccleſia: longe lateq₃ diffuſa: vel dilatata. ſ auctus. a ſ Inſulſitas. Eccleſia enim ſtulta videtur: quia deſpicit viſibilia: cupiens inuiſibilia. b ſ dealbatio: eccleſia in baptiſmo dealbata. c ſ Atria: de q̄bus dicit eccleſia: Concupiſcit ⁊ deficit aīa mea in atria domini.

Incipit Deuteronomius: Ca. I
Declaratio ſermonū tuorū illuminat: ⁊ intellectū dat par
uulis. Sicut dictum fuit in pncipio Exodi: lex non da-
tur proprie vni perſone ſingulari ſed cōmunitati: ⁊ ideo
datio legis preſupponit adunationem plebis cui lex ſit danda: et
ideo ſicut fuit dictū in principio Geñ. lex
que ptinet in q̄nq₃ libris moyſi ſic diuidi
tur: qꝛ pmo in libro Geñ. deſcribitur ſepa
ratio fidelis ppli ab infideli: ⁊ ei⁹ aduna-
tio ſub cultu vnius dei. In Exodo vero
⁊ in alijs duob⁹ libris ſequētib⁹ deſcribit A
datio legis pplo iā adunato. In Deutero
nomio vero deſcribit replicatio legis da
te in ei⁹ explicatiōe: de qua pōt dici cōpe-
tenter verbū ppoſitū: Declaratio ſermo
nū ⁊c. Unde liber iſte pcedit ſm quadru
plicē modū in v̄bis ppoſitis ptentū. ſcȝ
explicando obſcura. qḋ notat cū dr: De-
claratio. ſcḋo replicatio in alijs libris pre
dicta. qḋ notat cū dr: Sermonū tuo⁊. ter
tio ſupplēdo omiſſa. qḋ notat ibi: Illumi
nat. quarto applicādo ⁊ addēdo neceſſa-
ria. qḋ notat cū dr: Et intellectū dat par-
uulis. ſic videbit in pceſſu libri. Qui q̄-
dem liber diuidit in proemiū ⁊ executio-
nem: que incipit ibi: Cepitq₃ moyſes. In
proemio q̄ttuor notant. pmo q̄s ſcripſit.
ſcḋo q̄b⁹. ibi: Ad oēm iſrl. tertio vbi ſcri-
pſit. ibi: Trās iordanez. q̄rto qñ ſcripſit.
ibi: Quadrageſimo āno. Circa primuz
ſcȝ. a Hec ſunt v̄ba: ſciēdū q᷑ aliq̄ di
xerūt q᷑ moyſes nō ſcripſit hūc librū: ſed
tm̄ ptulit verba vel ſniam: q̄ Joſue ⁊ alij
ſenes memoriter retinētes in hūc librū cō
ſcripſerūt poſt mortē moyſi: ⁊ h̄ pbant p̄
mo: eo q᷑ dr in pncipio: Hec ſunt verba q̄
locut⁹ eſt moyſes. ⁊ nō dr: que verba ſcri
pſit. ſcḋo ex hoc qḋ dr: Trās iordanē. ⁊ ſic videt q᷑ liber fuerit ſcri-
ptus trās iordanē. Moyſes aūt iordanē nō trāſiuit: vt pȝ ī fine hu
ius libri ⁊ in plurib⁹ alijs loc. tertio ex hoc q᷑ in fine hui⁹ libri de-
ſcribit mors ⁊ ſepultura ipſi⁹ moyſi: quā ipē moyſes ſcribere nō po
tuit. Sed hoc eſt māifeſte ptra id qḋ habet. j. xxxj. ca. vbi dr: Scri-
pſit itaq₃ moyſes legē hanc: ⁊ tradidit ſacerdotib⁹ filijs leui: q̄ por-
tabant arcam feder. dñi. ⁊. j. eodē ca. Poſtq₃ autē ſcripſit moyſes
verba legis hui⁹ in volumie atq₃ cōpleuit: pcepit leuitis q̄ portabāt
arcam federis dñi dicēs: Tollite librū iſtū ⁊c. Et ideo dicunt alij q᷑
Eſdras ſcripſit principiū ⁊ finez hui⁹ libri addēdo v̄bis moyſi: ſ₃ h̄
eſt cōtra illud qḋ dr in pncipio hui⁹ libri: Hec ſunt verba q̄ locutus
eſt moyſes: ex quo pȝ q᷑ nō ſunt verba Eſdre: ſed moyſi. Propter
quod dicit Ra. Sa. ⁊ hebrei alij q᷑ tot⁹ iſte liber ſcript⁹ fuit a moy-
ſe excepto vltimo ca. quod ſcpſit Joſue poſt mortē moyſi. Ad illud
aūt qḋ obijcit pmo dicendū q᷑ moyſes verba libri hui⁹ ſeu ſententiā
pmo ptulit corā pplo p modū exhortatiōis. ⁊ ſc̄ḋtuȝ ad hoc dr: Hec
ſunt verba q̄ locutus eſt moyſes: ſed poſtea ſcripſit ad memoriaz in
futurū. Qḋ aūt ſcḋo obijcit: magis eſt ad oppoſitū: qꝛ trās iorda-
nē ⁊ citra accipiunt in ſacra ſcriptura reſpectu ſitus hieruſalez. ⁊ iō
illa pars vbi habitabant due tribus cum dimidia: que fuit acquiſi
ta ante tranſitū iordanis vocat trans iordanē: qꝛ inter ipam ⁊ hie-
ruſalem iordanis eſt medius. Ad tertiuz reſponſio patet ex dictis.
Conſequēter oñditur quib⁹ ſcripſit. cū dr: b Ad oēm iſrael. Di-
cit autē Ra. Sa. q᷑ ad hoc vocauit totū populū: vt quilibȝ haberet
locū loquendi ſi vellet in aliquo obijcere verbis moyſi vt ſic poſtea
nullus haberet locū ptradicēdi: ſed nō eſt veriſimile q᷑ tot⁹ popul⁹
poſſet generaliter audire verba moyſi loquētis: cum numerus viro
rum qui poterant ad bella procedere abſq₃ mulieribus ⁊ paruulis
eſſet ſexcenta milia ⁊ mille ſeptingenti triginta: vt habetur Nume.
xxvj. Et ideo melius videtur dicendum q᷑ quando moyſes loque-
batur verba libri huius populo per modum exhortationis: fuerūt
ibi tm̄ capitanei ⁊ principales populi: in quibus quodāmodo tota
multitudō populi continebatur. Scripſit tamen moyſes ad omnez
iſrael generaliter: quia non ſolum illi qui erant tunc preſentes ſed
etiam abſentes ⁊ futuri de populo illo obligabantur ad ea que fue
runt ſcripta in hoc libro: ⁊ ideo fuit repoſitus in latere arce vt lege-
retur quolibet anno ſeptimo: vt habetur. j. xxxj. ca. Conſequenter
oſtenditur vbi ſcripſit. cum dicitur: c Trans iordanem in ſoli-
tudine campeſtri. anteq₃ tranſirent iordanem. d Contra mare
rubrum. habet enim hoc mare multos ſinus: vt vnus illorum eſt cō
tra locum illum. e Inter pharan ⁊ thophel ⁊ laban ⁊c. nomina

¶ ſulſus fuit:qꝛ ſal ſapiē nō habuit.dealbat⁹ vero legis ceri- monijs varijſq; mundicijs:q̄s ex lr̄a legis ſe hr̄e credidit. Qui bene ꝑ atria ſignificat̄:tanq̄ ꝑ diuias ſcripturas ad introitum fidei parat⁹.vn̄ multi in aduētu xp̄i facilius ſuſceperūt quē ante ꝑdictū agnonerūt.Vn̄ Philipp⁹: Quē

Joh.1.g ſcripſit moyſes i lege ⁊ ꝓphis:inuenim⁹ ieſum filiū ioſeph a naçareth.

Quattuor bi mōtes q̄ttuor euāgelia ſignificāt quib⁹ eccl'ia circundat̄. a Undecim dieb⁹. Lex ꝑ moyſen vndecim dieb⁹ explanata: iudaice plebis trāſgreſſionē in mādat̄ decalogi ſignificat. Undeci dies ſunt.xi. apl'i ꝑ q̄s (iuda reprobato) euāgeliū xp̄i predicatū eſt in mūdo. b De oreb. Qui etiam choreb incipiens ꝑ ſeir.i.piloſum ⁊ ſordidū vitijs ꝓp̄m trāſiens venit ad cadeſbarne:qui cōmutat⁹ vl' electus:vel nobil' interpretat̄: ſignificans litteralē leg' ſenſum in ſpiritalem

1.Co.10.c ꝑ euangeliū cōmutatū. Omnia enī in figura ꝯtingebāt illis:ſcripta ad correctionē noſtrā i q̄s fi.ſe.de.

Mat.5.c Lex enī nō eſt ſoluta:ſed adimpleta:nec vnū iota aut vn⁹ apex ꝑteribit donec omīa fiant. c Qua-

Allego. dragesimo anno ⁊c̄. Iſido. Allego. Quadraginta anni quib⁹ laborioſe pactis filij iſrl' ad terrā pro.tranſierūt:totū hui⁹ ſeculi temp⁹ ſignificant:in quo eccl'ia ſub laboribus ⁊ periculoſis tentatiōib⁹ qꝺ nō videt ſperando:ꝑ patientiā expectat:donec veniat ad ꝓmiſſaꝫ patriam. Iō dn̄s quadraginta dieb⁹ ieiunauit

a ſ in eccleſia. b ſ ſapientie. c ſ multipharia ſignificat myſteria:⁊ ſpūalez theſauruꝫ ſapie his que dicunt̄ ineſſe. d ſ numerus trāſgreſſiōis.

a **Ubi eſt auri plurimū: vndecim** a b

a ſ ꝑuenerūt:ſubaudi. ſ qꝛ lex a mon-

b **diebus de oreb ꝑ viam montis** c

te dei oreb. ſ cōmutatus.

c **ſeir vſq; ad cadeſbarne. Quadra** d

ſ vt ſupra. a ſ in principio gr̄e.

d **geſimo āno vndecio menſe: ꝑmā** e

ſ ſcribendo.

die mēſis locut⁹ eſt moyſeſ ad fili

a ſ inter q̄s ⁊ deū ipſe mediator erat. b ſ non a ſe ſed a deo acceperat.

os iſrael omnia que preceperat

ſ tanq̄ mediator.

e **illi domin⁹ vt diceret eis:poſtq̄** f

ſ germen inutile:vel tentatio oculorum. ſ amaricantium.

f **percuſſit ſeon regem amorreorū**

a ſ cogitatio vel cingulum meroris. ſ qui

qui habitauit in eſebōn:et og re-

concluſio interpretatur.

ſ confuſio. a ſ veſtibula vel atria.

gem baſan qui manſit in aſeroth

ſunt locorum circa locum illū vbi moyſes explanauit legem. a Ubi auri eſt plurimū.qꝛ ibi ſunt minere auri. b Undecī dieb⁹ de oreb.iſtud exponit̄ dupliciter. Uno mō ab aliq̄b⁹ referendo ad lr̄am ꝑcedentē cū dr̄: Hec ſunt v̄ba que locut⁹ eſt moyſes in tali loco. Undecim dieb⁹.i.xi.dies poſuit ad loquenduꝫ iſta. Sed quō exponat̄ lr̄a ſequēs ⁊ cui ꝯiungat̄ cū dr̄: Per viā mont' ſeir ⁊c̄.nō habet̄ ex verbis eoꝝ.⁊ iō aliter exponit̄ ab alijs nō ſolū referēdo ad lr̄am ꝑcedētē: ſed etiā ſubſequentem.vt ſit ſenſus:Hec verba locut⁹ eſt moyſes.xi. dieb⁹:veniendo.ſ.de oreb ꝑ viā mont' ſeir:ita ꝙ in illo vndenario dierū facta eſt leg' explanatio. Sed hec expoſitio nō videt̄ rōnabilis:qꝛ nō eſt veriſimile ꝙ moyſes eundo ꝑ viam explanaret populo legem:qꝛ talis explanatio req̄rit quieteꝫ doctoris ⁊ auditorū. Et iō Ra.Sa.aliter exponit dicens:ꝙ in hoc notat̄ ſpacium terre inter montē oreb ⁊ cadeſbarne:qꝺ ſm eos eſt itineris.xi.dierū:⁊ tamē filij iſrael in receſſu ſuo de oreb poſt legē datam venerunt illuc in trib⁹ diebus:qꝺ ſic probat̄: qꝛ anno ſecūdo egreſſiōis de egypto mēſe ſecūdo viceſima die mēſis receſſerunt ab oreb:vt habet̄ Nume.x.⁊ eodē anno xxix.die menſis tertij venerūt i cadeſbarne vnde miſerūt exploratores.ſi igit̄ inde ſubtrahātur.xxx.dies quibus populus manſit in ſepulchris concupiſcentie: quia ibi comederunt carnes menſe integro:vt habetur Nume.xi.et iterum.vij. dies quibus manſit populus in aſeroth q̄ſdiu maria fuit recluſa nō remanēt niſi tres dies quibus fecerūt iter predictuꝫ. ⁊ hoc poſuit moyſes ſm eum ad oſtendēdum filijs iſrael:qualiter deus accelerabat iter populi ad intrādum cito terrā ꝓmiſſionis:niſi peccatū eorū impediuiſſet quando territi verbis exploratorum murmurauerunt cōtra dominū volentes reuerti in egyptū.⁊ ideo.xl.annis fuerunt vagabundi ꝑ deſertū. Igit̄ ſm hanc expoſitionē eſt ſenſus: Undecim dieb⁹ de oreb.ſuppleitur vſq; ad cades eundo. c Per viam montis ſeir.i.qua itur de oreb in ſeir:qꝛ cades eſt intermedia:⁊ ſubintelligitur:quā viā trib⁹ dieb⁹ feciſt' deo accelerāte iter veſtrū:et ita acceleraſſet reſiduū:niſi peccata veſtra poſuiſſent impedimētū. Aliter etiā exponit referēdo li vndecim dieb⁹ ad totū iter filiorū iſrael de oreb vſq; ad ingreſſum terre ꝓmiſſiōis.vt ſit ſenſus: Si nō peccauiſſetis dn̄o:vndecim dieb⁹ de oreb veniſſet' ad ingreſſum terre ꝓmiſſiōis tranſeundo ꝑ cades ⁊ ꝑ montem ſeir: qꝛ dn̄s dediſſet vobis gratiā in ꝯſpectu filioꝝ eſau:⁊ ꝯceſſiſſent vobis tranſitū ꝑ mediū terre ſue. Sed ꝓpter peccatū veſtrū denegatus eſt vobis illic tranſit⁹:⁊ circūiuiſtis monteꝫ ſeir longo tp̄e:vt habet̄.ij.co.ca.⁊ ſm vtrāq; expoſitionē eſt hic modus loquendi qui apud hebreos vocat̄ decurtatus vel reciſus.ſ.q̄n aliqua tacent̄:que tn̄ neceſſario ſubintelligunt̄. Sicut.ij.Reg'.v. ca.vbi trāſlatio noſtra habet: ꝓpoſuerat enī dauid īdie illa premiū ei qui ꝑcuſſiſſet iebuſeum ⁊c̄. In hebreo habet̄ ſic: Et dixit Dauid in die illa q̄ ꝑcuſſerit iebuſeum ⁊c̄.⁊ nō fit mentio de premio nec in generali nec in ſpeciali:⁊ tn̄ ſubintelligit̄ ꝙ premium ei⁹ foret ꝙ eſſet ꝑnceps militie:vt habet̄.i.Paral'.xi.ſic in textu ꝑdicto ſm duas expoſitiones vltimas aliqua ſubintelliguntur: vt pꝫ ex predictis. Cōſequēter oſtendit̄ temp⁹ quo moyſes ſcripſit.cū dicit̄: d Quadrageſimo anno.ſ.ab egreſſu filioꝝ iſrael de egypto:qꝛ in quadraginta annis q̄bus filij iſrael fuerūt vagi ꝑ deſertū includit̄ annus q̄ trāſierat ab egreſſu de egypto vſq; ad miſſionē exploratorū:vt dictū fuit Nume.xiiij. e Undecimo menſe.ex quo pꝫ ꝙ verba hui⁹ libri dixit moyſes filijs iſrael ⁊ ſcripſit ꝓpinquus morti ſue:⁊ hoc duplici de cauſa. Una eſt:qꝛ ibi ꝯtinent̄ aliqua v̄ba increpatiōis ꝓpter pct̄a q̄ cōmiſerant:ſicut ⁊ Jacob increpauit ruben:leui:et ſymeon ꝓpinquus morti:vt habet̄ Gen.xlix.⁊ Joſue filios iſrael vt habet̄ Joſue vlti.⁊ ſimiliter Samuel.i.Reg'.xij. Scd̄a cā eſt vt forti⁹ memorie imprimerent̄:qꝛ verba q̄ a patrib⁹ filijs ⁊ a ꝑncipib⁹ ſubiect' ꝓpe mortē tradunt̄:meli⁹ cōmēdant̄ f Poſtq̄ ꝑcuſſit ſeon ⁊c̄. qꝛ ſi increpaſſet eos anteq̄ introduxiſſet filios iſrl' in partē terre ab eis poſſidendā potuiſſent dixiſſe cū eſſent dure ceruicis et ad rebellandū proni:q̄d ad iſtū increpare noſ ⁊ legē nobis imponere q̄ nō potuit nos itroducere i aliquā p̄tē t̄re a nob̄ poſſidēde.

⁊ quadraginta noctib⁹:tentat⁹ eſt in heremo. Corpus enī xp̄i qꝺ eſt eccl'ia:tentatiōes trāſmittit ⁊ labores:donec veniat ad conſolationē. Q: aūt veſtis iſraelitaꝝ ꝑ tot annos nulla vetuſtate corrupta eſt:⁊ pelles calciamentoꝝ ſine labe durauerūt:ſignificat incorruptibilitateꝫ corpoꝝ:q̄ modo corruptibilia ſine corruptione manebunt. Quadragenarius ex denario ⁊ quaterno ſignificat̄ vel ꝯſtat:et legis ⁊ euangelij impletionē ſignificat:que fit in legē.decez nanq; ad eccleſiā ꝑtinent:quattuor vero ad euangelium. d Undecimo ⁊c̄. Sicut in vndecima expreſſa eſt leg' trāſgreſſio:ſic in prima die ꝑuigil ad docendū legiſlatoris intentio:qui ex quo inobediens populus legē trāſgredi non timuit ſtatim ꝑdicando:⁊ corrigēdo volūtatē dn̄i īſinuare ſtuduit:⁊ eos ad meliora trahere vl' prouocare verb ⁊ exēplis nō ceſſauit. e Poſtq̄ ꝑcuſſit ſeon regem amorreorum ⁊c̄. Notandū ꝙ interfectis duobus amorreorū regibus lex recapitulat̄:⁊ ꝓp̄ls inſtruit̄:qꝛ remotis ſcandalis ⁊ ſuperatis vitioꝝ turmis cōpetent̄ doctrine inſiſtitur:⁊ ſic dei lumen digne deſiderantib⁹ aperit̄. Debem⁹ prius in nobis vitia occidere:⁊ ſic mandata diuina populis tradere.

Allego. f Seon regem amorreoꝝ. Iſido. Allego. In his regibus licet res geſta cognoſcatur:ꝑ noīm tn̄ interpretationes ſpūalis ſignificatio intimat̄. Seon nāq; germen inutile vel tentatio oculoꝝ interꝑtat̄:ꝑ quā diabolus figurat̄:

2.Co.11.c qui trāſfigurat ſe in angeluꝫ lucis:vt ꝑ ſciſmata incautos decipiat:vel ꝑ hereſim.hunc amorrei.i.amaricantes regē habent. Niſi enī quedā ſimulatio ꝑcedat:nec erunt hereſes amaricantiū:nec ſciſmata exacerbantium. Hic in vnoquoq; occidit̄:cū ſimulatio dānat̄:veritas amat̄. Og vero interꝑtat̄ ꝯcluſio:baſan ꝯfuſio. Id enī agit diabol⁹ vt vitā ad deū precludat obiecta idolatria ne q̄s in xp̄m credat. Concluſio enī ꝑcedit vt rex:ꝯfuſio ſequitur vt plebs. Quos enī a fide xp̄i excludit:ꝯfundent̄ cū xp̄s apparuerit. Seon aūt habitauit in eſebon:qꝛ diabolus rex vitiorū humanis ſe īmiſcet cogitatiōibus:⁊ mentē cingit ſuꝑfluis ſollicitudinibus ne verba ꝓferat veritatis vel exerceat opera pietat'. Interꝑtat̄ enī eſebon cogitatio vel cingulū meroris. Og quoq; rex baſan habitauit in aſeroth et edrai. Aſeroth quippe atria:edrai inundationē malorū ſonant: infidelitatē ſcilicet cum operibus prauis. Ad hoc enī diabolus certat:vt quos regit nunq̄ intrent ianuam fidei:ſ foris manentes:ſemper operibus inſtant prauis.

¶ In terra

✱ Cepitq; moyſes

a In terra moab. Exlex ſiquidē ꝓpls fuit: q̄ legem ſpiritalē nō habuit. b Dn̄s deus nr̄ ⁊c. In libro Numeri de ꝑfectiōe filioꝝ iſrael de deſerto ſinai narraṫ: ſed p̄ceptum dn̄i ad moyſen de eodē trāſitu nō dr̄: ſed de nube q̄ tabernaculū tegebat: ⁊ qn̄ ꝓficiſcendum erat: recedebat: ⁊ ad locū figendoꝝ caſtroꝝ p̄cedebat. Sic eni ſcriptū eſt anno ſcd̄o: mēſe ſcd̄o. xx. die mēſis eleuata ē nubes de tabernaculo federis: ⁊ recubuit in ſolitudine pharan. Sed manifeſtū ē trāſitū illū dei p̄cepto eē diſpoſitū: licet ibi nō ſit commemoratū. Vn̄ alibi in li-

Nu.9.d bro Numeri ad imperiū dn̄i erigebāt tētoria: ⁊ ad imperiū illi⁹ deponebāt.

c Sufficit vob ⁊c. Precipitur moyſi vt recedat a monte in q̄ legē acceperat: q: doctor non ſemꝑ dz inſtare ɔtēplatiōi: ſed aliqn̄ deſcēdat vt ſui ⁊ ꝓximoꝝ

1.Cor.5.c curam gerat. Vn̄ ſiue mēte excedim⁹ deo: ſiue ſo.ſ.

Gilbertus. Non omnia q̄ ſunt in cithara ſonāt: ſz omīa iuuāt: ſic nō tota hiſtoria ſpiritalē intelligentiā ſonat: ſed tota iuuat. Niſi eni cetera circūſtarēt q̄ ſpūalia ſonāt non extarent. d Dixiq; vobis in il. tē. ⁊c. De hac diuiſione p̄tātū ī Exodo anteq̄ venirent ad montē ſinai

Exo.18.d ſcriptū eſt: ꝙ ietro ſacerdos madian cognat⁹ moyſi hoc ipſi ſuggeſſerit. Vn̄ merito querit quō h̄ ſibi ⁊ mō ⁊ tp̄e cōueniāt? Sed qd̄ hic dr̄ dixiſſe moyſes: in il. tē. nō poſ. ſo. ſu. vos ⁊c nō illud tp̄s ſignificat: q̄ de oreb ꝓficiſcebanṫ: ſz totū tp̄s q̄ ꝓfecti de egypto in ſolitudine morabātur: ⁊ moyſes nō ex ſuo ſz ex cognati ſui cōſilio hec ꝓplo ſuo ꝑſuaſit. e In

Gal.4.a lo tp̄e. Omīa faciūt ſancti in tp̄e oportuno. ſ. de⁹ q̄z vbi venit plenitudo tp̄is miſit filium ſuum.

f Dominus deus patrū veſtrorum ⁊c. Docet doctores de profectu ſubditorum gaudere: gratias agere: et ſemꝑ meliora optare. g Ad hūc numerum multa mi. Diffinitum apud deū nouit qui ſunt eius: qui numerat multitudinem ſtellarum.

b Non valeo ſolus negocia ⁊c. Aug⁹. Vide q̄

Eccl. 11.b obſeruandum ſit quod alibi ſcriptura dicit: Fili

Exo.18.c ne in multis ſint actus tui. Verba quoq; ietro cōſilium dantis conſidera. ait enim: Audi me: ⁊ cōſilium dabo tibi: ⁊ erit deus tecum. Videṫ ſignificari nimis intentū animū actiōibus hūanis deo quodāmodo vacuari: q̄ tanto fit plenior: q̄nto in ſupna ⁊ eterna liberi⁹ extendiṫ. i Date ex vobis. Date vos: nō ego: q̄ſi nolo vob̄ imparē: ſ obedire. k Ponā eos. Nota ſubdit electionē tribuit: poſitionē ſibi retinuit. Ne plebs ɔtēnat aut oderit ſi nō licuit habere quem voluit.

ſ mundatio maloꝝ. ſ vt ſupra. ſ .i. exlex.

a ⁊ i edī ai trās iordanē ī tra moab

ſ a principio. ſ q: obſcura.

Cepitq; moyſes explanare legē a†

a ſ affectuoſe. b ſ auctoritatē ſibi acquirit: dū deum auctorem inducit. ſ quem quaſi deū creatorem tuum dilige.

b ⁊ dicere: Dominus de⁹ noſter lo b c

a ſ vbi tentoria etiā ad imperiū illi⁹ diſponebat.

cutus eſt ad nos in oreb dicens:

c Sufficit vobis qd̄ in hoc monte d

manſiſtis. Reuertimini ⁊ venite e

ad montem amorreorū: ⁊ ad cetera que ei proxima ſunt campeſtria atq; montana et humiliora

loca cōtra meridiē: ⁊ iuxta litus f

maris: terram chananeorum ⁊ li g

bani vſq; ad flumen magnū eu h

phraten. En inquit tradidi vob̄: i

Ingredimini ⁊ poſſidete eam ſu k l

per quā iurauit dominus patribus vr̄is abraam: iſaac et iacob vt daret illam eis ⁊ ſemini eorū

d e poſt eos. Dixiq; vobis in illo tē m

ſ Non ſe labori ſubtrahit: ſed adiutores querit.

pore: Non poſſum ſolus ſuſtine n

re vos: quia dominus deus veo

ſ multiplicati ſunt ſuper numerum.

ſter multiplicauit vos: ⁊ eſtis ho p

ſ hoc de bonis dictum eſt.

f die ſicut ſtelle celi plurimi. Domi q

nus deus patrum veſtrorum ad-

a ſ ꝑfectoꝝ millenari⁹ ꝑfectus eſt.

g dat ad hunc numerum multā mi

ſ numero ⁊ merito. ſ qui nō mentitur.

lia: et benedicat vobis ſicut locu

h tus ē. Non valeo ſolus vr̄a nego r†

a ſ importabile. b ſ Diſſimi⁹ nō ſuſtinet diſcordiā vel rixam tanq̄ ſibi contrariā.

cia ſuſtinere ⁊ pōndus ac iurgia. s t

a ſ fortes robore ⁊ etate. b ſ qui intelligens eſt gubernacula poſſidebit. ſ in diuinis.

i Date ex vobis virōs ſapiētes v x†

ſ in ſecularibus vt ex priori vita ꝓbetur futura.

⁊ gnaros: ⁊ quoꝝ ɔuerſatio ſit ꝓ y† z†

ſ oībus vt multoꝝ teſtimonio ꝓbentur.

k bata in tribub⁹ veſtris: vt ponā a

ſ Tribunos.

---

a Cepitq; moyſes. Hic incipit executio libri. ⁊ diuidiṫ in q̄ttuor partes principales. In p̄ma moyſes ponit inductionē ad leg. reuerentiā ꝑ beneficia eis ꝓmiſſa ⁊ in parte preſtita. ſcd̄o ponit explanationē ad leg. obſeruantiā ⁊ efficaciā. ca. iiij. tertio excitationē ꝑ benedictiōes ⁊ maledictiōes futuras ad legis obſeruantiā. ca. xxvij. quarto finalē diſpoſitionē ad pſeuerantiā in lege q̄ſi cōdens teſtamētū ⁊ diſponēs ad introductionē in vlteriorē terrā. xxxi. ca. Circa primū notandū ꝙ inducit hoīes ad leg. reuerētiā. p̄mo reducēdo ad memoriā bn̄ficia ante legē patrib⁹ ꝓmiſſa ⁊ partim etiā filijs eoꝝ p̄ſtita. ſecūdo recolēdo bn̄ficia poſt legē datā exhibita. ca. ij. Circa p̄mū ca. p̄io repetunṫ bn̄ficia ꝓmiſſa. ſecūdo culpa cōmiſſa. ibi: Profectiq; d̄ oreb. tertio penitētia omiſſa. ibi: Et rn̄diſt mihi. Circa p̄mū ſciendū ꝙ ante legē duo ſpecialr̄ patrib⁹ de⁹ ꝓmiſit. ſ. terre magnitudinem Gen̄. xiij. Dixit dn̄s ad abraam. Seq̄tur: Leua oculos ⁊ vide a loco in q̄ nūc es ad aq̄lonē ⁊ meridiē ⁊ oriētē ⁊ occidentē: omnē terrā quā ɔſpicis tibi dabo ⁊ ſemini tuo: et prolis multitudinē. Gen̄. xv. Suſcipe celū ⁊ numera ſtellas ſi potes. ⁊ dixit ei: Sic erit ſemen tuum. Primo igiṫ recolit primū. ſcd̄o ſcd̄m. ibi: Dixiq; vobis. Circa primū dr̄ ſic: Cepitq; moyſes explanare legē: addendo aliq̄ ad eius intellectū ⁊ eius declarationē. b Et dicere ea. q̄ inferi⁹ ſequūtur. c Dn̄s de⁹ nr̄ locut⁹ eſt ad nos in oreb. et ideo cū ſit veritas ꝑ eſſentiā debuiſtis ei credere abſq; heſitatiōe. q̄d aūt dixit ſubdiṫ cū dicitur:

d Sufficit vobis ꝙ in h̄ monte māſiſtis: q: filij iſrael iam receꝑant legē a dn̄o: vt habeṫ Exo. xx. ⁊ fecerūt tabernaculū ⁊ oīa eius inſtrumēta ad diuinum cultū: vt habeṫ Exo. xxv. ⁊ ordinati erant ſuper populū tribuni ⁊ centuriones quinquagenarij ⁊ decani: vt habeṫ Exo. xviij. ⁊ ideo non debebant plus manere in monte oreb: ſed trāſire ad terrā ſibi ꝓmiſſam. ideo ſubdiṫ: e Reuertimini. nō q: filij iſrael q̄ tūc erāt pri⁹ fuiſſent in terra ꝓmiſſionis: ſed p̄res eoꝝ q̄ inde deſcēderāt ī egyptum. ꝓpter qd̄ Gen̄. xv. dr̄: Generatiōe autē q̄rta reuerteṅ huc. ⁊ iō h̄ dr̄: Reuertimini ⁊ venite ad montem amorreoꝝ: vbi deſcribit terre ꝓmiſſiōis magnitudinē. f Et iu. li. ma. ſ. mediterranei ſuꝑ qd̄ terra ꝓmiſſiōis ſita ē ſm̄ longitudinē ſuā. g Et libani. mons ē in fine t̄re ꝓmiſſiōis v̄ſus aq̄lonē: a q̄ denoīata ē terra q̄ ē circa montē illū. h Vſq; ad flu. magnū euphraten. ex q̄ pt3 magnitudo terre ſibi ꝓmiſſe: tn̄ nō obtinuerūt eā totā vſq; ad flumē euphraten an̄ tp̄s Salomonis. i En inq̄t tradidi vob̄. i. tradā. ⁊ loq̄tur de futuro ꝑ modū p̄teriti ꝓpter certitudinē v̄bi diuini. ita eni certi debebāt eſſe de ea obtinēda ꝑ auxiliū diuinū: ac ſi eā obtinerēt de p̄nti: q: ſic factū fuiſſet niſi pct̄m eoꝝ impediuiſſet. iō ſubdiṫ: k Ingredimini ⁊ poſſidete eā. ac ſi dicat: nullus poterit vobis ī aliq̄ reſiſtere. qd̄ etiā ꝓbaṫ ꝑ h̄ qd̄ ſubditur: l Suꝑ quā iura. do. pa. ve. ⁊c. licet eni verbū ſimplex ipſi⁹ dei ſit certū: tn̄ in ꝓmiſſiōe terre addidit iuramētū: vt hr̄ Gen̄. xxij. vt de impletione hui⁹ ꝓmiſſionis nulla deberet eſſe heſitatio addidit iuramētū. m Dixiq; vobis. Hic replicat ſcd̄m ꝓmiſſū. ſ. ſeminis multitudinē. qd̄ oſtēdiṫ adimpletū cū dr̄: n Nō poſ. ſo. ſuſti. vos. i. curā regimīs vr̄i. h̄ dixit moyſes ꝓplo de ɔſilio ietro: vt hr̄ Exo. xviij. o Quia do. de. ve. multi. vos. ſicut patrib⁹ ꝓmiſerat. p Et eſtis ho. ſic ſtelle celi plurimi. i. ad modū ſtellaꝝ multiplicati. ſic eni dixerat abrae Gene. xv. Suſpice celū ⁊ numera ſtellas ſi potes. ⁊ dixit ei: Sic erit ſemē tuū. q Dn̄s de⁹ patrū vr̄oꝝ addat ⁊c. ſicut dictū fuit Gen̄. xv. ꝙ filij iſrl̄ erāt multiplicandi ſicut ſtelle celi q̄tū ad bonos: ⁊ ſicut puluis terre Gen̄. xiij. q̄tū ad malos. ⁊ ideo q: fecerat moyſes hic mētionē de multitudine eorū ad modū ſtellaꝝ. iō ſubdiṫ: deꝓcando dn̄s addat ad hunc numerū multa milia: q: deſiderabat multitudinē bonoꝝ ⁊ nō maloꝝ. r Nō valeo ſo. ve. ne. ſuſtinere. q̄tū ad ſpūalia ꝓmouēda. s Et pondus. q̄tū ad tēporalia diſponēda: q̄ aggrauāt mentē ad modū pondeꝛ. t Ac iurgia. q̄tū ad lites ⁊ iudicia p̄cindēda. ⁊ iō ſubdiṫ: v Date ex vo. viros. i. pollentes v̄tute animi. x Sapiētes. in diuinis. y Et gnaros. ī agibilibus hūanis. z Quoꝝ ɔuerſatio ſit ꝓbata. ꝑ claritatem vite ⁊ fame. a Vt ponā eos principes. ad regendū mecū populum.

B

† Exo.18.e

a Tribunos. Millenarios: grece chiliarchos: qui de ſpe. ſ. eterni pmij do
cent ſubiectos. b Et cẽturiones. Centuriones: grece ḣ cacõtarcos: qui
celeſtia mã data pfectis tradũt. Iure pponunt q̃ cẽtenario numero. i. p/
fectione pditi. Quaſi cẽtuz regũt dũ ad pfectionẽ ducũt. c Et qnq̃. Gre/
ce pentacõtarchos: qui opa pnie annũciẽt. d Decanos. Qui denarij p
fectione: vinee denariũ expectãtes: eiuſdẽ denarij
multos pparãt participes. e Quia dei. Non
hoĩm: q̃ſi iudicãdo dei vicarij eſtis: q̃ pſonã nõ ac/
cipit. f Qđ ſi difficile ꝛc̃. Maiora queq; ꝛ diffi/
cilia diſcernere ꝛ iudicare debẽt maiores: parua et
facilia minores. g Profecti aũt. Gilbert⁹. Hec
in locis ꝓprijs ꝯgrue expoſita ſunt. expoſita ṽo ex
ponere ocioſi eſt nõ ſtudioſi. h Cũq; ve. in ca/
deſbarne ꝛc̃. Qđ ſcđo anno egreſſiõis ſue ꝑplꝭ ĩ de/
ſerto pharan: quod eſt cades venerit: vbi reuerſis
exploratorib⁹ cũ fructib⁹ terre: ꝛ q̃ viderãt nunci/
antib⁹ murmurauerunt ꝯtra moyſen ꝛ aaron. ꝛ iõ
longi itinerꝭ tedio ꝛ mortalitate affecti interierũt:
hic locus manifeſtũ dabit indiciũ. Ubi notanduz
ꝙ. xl. due manſiões quas ab egypto vſq; ad iorda
nem habuerũt triũ tm̃ cõgruere videntꝰ curriculis
annorũ: primi. ſ. ſecũdi ꝛ quadrageſimi egreſſionis
de egypto. Primus certa diſtinctiõe ꝯtinet. xij. pri
mam rameſſe. xv. die primi menſis ingreſſam: vlti/
C mã ſolitudinẽ ſinai prima die tertij mẽſis aditaz: ꝛ
p vndecim ꝯtinuos menſes ꝯſtruendi tabernaculi
ꝛ docende legis grã minime relictã. Quax. xij. mã
ſionũ. ix. tm̃ in Exodo exprimuntꝰ noĩatim: tres in
vocabulo deſerti ſin (qđ dꝛ eſſe iter helim ꝛ ſinai)
indiſcrete ſignificantꝰ. Scđus ann⁹ cõplectitꝰ man
ſiones. xx. vnã. Quib⁹ in ordine hiſtorie cũctis in/
differentꝰ ſub noĩe ſolitudinis pharan cõprehenſis
prima tm̃ ꝛ ſcđa: ꝛ vltima. i. ſepulchra cõcupiſcẽtie.
aſeroth ꝛ cades diſtinguuntꝰ noĩe. Sed in catalo/
go manſionũ paritꝰ oẽs q̃ in numero ſũt: vel quo
noĩe dicte oñditꝰ. Prima mãſio. i. ſepulchra ꝯcupi/
ſcentie: ſcđo menſe eiuſdẽ ſcđi anni. xxij. die mẽſis
introita eſt. Anno enĩ ſcđo (vt ſcriptura dicit) mẽ/
ſe ſcđo. xx. die mẽſis mouerunt caſtra de deſerto ſi/
nai ꝛ recubuit in ſolitudine pharan nubes. pfecti/
q; ſunt de monte dñi viã triũ dierũ: donec venirẽt
ad locũ manſiõis: que merito populi carnes cõcu/
piſcẽtis ſepulchrox ꝯcupiſcẽtie nomẽ accepit. Ulti
ma hax. i. cades quoto die vel mẽſe eiuſdẽ anni in/
greſſa ſit nõ dꝛ: que tñ in ſolitudĩe pharan ſita eſt:
qꝛ eodẽ anno addita fuerit nõ tacetꝰ. Scriptũ ẽ enĩ.
Nu. 12. d Populus nõ eſt mot⁹ de loco illo donec reuocata
eſt maria. Profectuſq; eſt de aſeroth fixis tẽtorijs
in deſerto pharan: vbi locut⁹ ẽ dñs ad moyſen. d.
Ibi. 13. a Mitte viros q̃ ꝯſiderẽt terrã chanaan. Qđ ne ꝓxi
ma poſt aſeroth manſiõe iuſſum factũq; putetꝰ: ſed
in vltima eox q̃ ſub noĩe pharan ꝯtinentꝰ impletuz
infra ſcriptũ eſt. Reuerſiq; exploratores terre poſt
xl. dies oĩ regione circũita: venerũt ad moyſen ĩ
D pharan qđ eſt cades. In Deuteronomio quoq; di
cit moyſes ꝑplo. Cũ veniſſetꝭ in cadeſbarne dixi vo
bis: veniſtis ad montẽ amorrei ꝛc̃. ꝛ dixiſtis: Mit
te viros q̃ ꝯſiderẽt terrã ꝛc̃. Qđ aũt tandẽ mãſionẽ
ſcđo anno egreſſiõis adierunt: a qua tamẽ peccato
murmurationis reuerti: ꝛ diu p deſertuz errare ꝛ paſſim cadere meruerũt:
teſtatur Moyſes in ſequẽtibus dicens: Sediſtis in cadeſbarne multo tem/
De. 2. a pore. profectiq; inde venimus in ſolitudinem que ducit ad mare rubruz: ſi/
cut dixerat mihi dominus: ꝛ circũiuimus montem ſeir longo tempore: ꝛ in/
fra: temp⁹ quo ambulauim⁹ de cadeſbarne vſq; ad torrentẽ zareth. xxxviij.
annorum fuit donec cõſumeretꝰ omĩs generatio bellatorũ. Zareth autez nõ
eſt nomen alicui⁹ manſionis de. xl. duabus: ſed torrẽtis ad quẽ (ſicut in li/
bro Numeri legitur) tranſgreſſa. xxviij. manſione noĩe ieabarim venerũt:
quẽ relinquẽtes inquit: caſtrametati ſunt ꝯtra arnon: q̃ eſt in deſerto: ꝛ pro
minet in finibus amorrei: qđ. xl. anno geſtum fuiſſe nõ latet: qui vltimus p
deſertum longiſſime vie mãſiones cõtinet. x. quarũ prima magno labore re
petita: eadẽ. ſ. ipſa cades deſerti ſin: quã ante annos. xxxviij. culpa exigen/
te poſt ſe reuerſi reliquerũt. de qua ſcriptũ eſt: Venerũt filij iſrael in deſertũ
Nu. 20. a ſin menſe primo ꝛ manſit populus in cades: ꝛ mortua eſt ibi maria ꝛ ſepul/
ta in eodem loco. Cumq; indigeret aqua ꝑplꝭ: ꝯuenerunt aduerſus moyſen
ꝛ aaron ꝛc̃. vſq; ad hoc: hec eſt aqua ꝯtradictionis ꝛc̃. Notandũ ꝙ eadem
cades ꝛ in deſerto pharan ꝛ in deſerto ſin facta eſt: ſicut ſcriptura refert. vñ
cõijcimus partez deſerti pharan vbi cades eſt: ſpecialiter ſin appellari. Sin
autem nõ eſtꝭ ipſa cades quã mox tranſgreſſo mari rubro inter helim ꝛ ſinai
pertranſierũt

ſ quos elegeritis.
eos vobis principes. Tuncꝭ re/
ſpõdiſtis mihi: Bona res eſt quã a
a ſ vobis eligentib⁹ prius. ſ nõ alienos.
vis facere. Tuliq; de tribubus b
a ſ fortes. b ſ. ſ. q̃ ſapiẽtꝰ agãt. c ſ q̃ magꝭ ticantꝰ
vr̃is viros ſapiẽtes ꝛ nobiles: c
a ꝛ ꝯſtitui eos principes: tribunoſ d e
a ſ q̃ ſpũſcrõ pfuſi: laborãt v pfundantꝰ alij.
b c ꝛ centuriones: ꝛ q̃nquagenari/ f
a ſ greci decarcos q̃ decẽ pcepta legꝭ docẽt. ſ ſin
d os: ac decanos qui docerẽt vos
guli neceſſaria. a ſ nẽo ẽ iudicãd⁹ niſi pri⁹ audit⁹
ſingula: precepiq; eis dicẽs: †Aũ g
a ſ iuſte iudicate filij hoim. q̃ſi: ne accipiatꝭ pſonã
dite illos: ꝛ quod iuſtum eſt iudi h
cate: Siue ciuis ſit ille ſiue pere/ i
grinus: nulla erit diſtantia perſo
narum. †Ita paruuz audietis vt k
magnum: nec accipietis cuiuſq̃
e perſonam: quia dei iudicium eſt: l
ſ ad diſcernendum.
f Qđ ſi difficile vobis viſuz aliq̃d m
fuerit referte ad me ꝛ ego audiã: n
ſ nõ tm̃ predicta.
Precepiq; omia q̃ facere debere/
g tis. Profecti aũt de oreb trãſiui/ o p
ſ ſolitudinem.
mus p heremũ terribilẽ ꝛ maxiaz
ſolitudinẽ quã vidiſtis per viam q
mõtis amorrei: ſicut pceperat do
h minus deus noſter nobis. Cũq;
veniſſemus ĩ cadeſbarne dixi vo r
bis: Veniſtis ad mõtez amorrei
quẽ dominus deus noſter datu/
rus eſt nobis. Uide terraz quam
dominus deus tuus dat tibi:
Aſcende ꝛ poſſide eam ſicut locu s
tus eſt dñs de⁹ nr̃ patribus tuiſ.
Noli metuere: nec q̃cq̃ paucas.

a Bona res ẽ quam vis facere. quia p hoc ne/
gocia citius ꝛ facilius expediebantur. b Tu
liq; de tribubus veſtris. per electionem ꝛ cõſen/
ſum veſtrum. c Uiros ſapientes ꝛ nobiles.
moribus ꝛ genere. quia ſm ꝙ dicit Boetius de
conſolatione: nobilitas
generis q̃tuz eſt de ſe vi
detur ipſis nobilib⁹ q̃n/
dam neceſſitatem impo/
nere ne a maiorum ſuox
probitate degenerent.
d Et conſtitui eos prin/
cipes. in diuerſis gradi/
bus ꝛ officijs. vnde ſub/
ditur: e Tribunos.
qui pſunt mille. f Cẽ/
turiones. q̃ centuz. et ſic
de alijs. g Precepi
q; eis dicens: Audite il
los: qꝛ iudiciũ debet da
ri cũ maturitate ꝛ diſcre
tione ad qđ pexigitur ꝙ
partes diligentꝰ audian/ † Iob. 7. c
tur. h Et qđ iuſtũ eſt
iudicate. nõ diuertentes
a iuſticia aliq̃ pmio: nec
fauore vel amicitia. ideo
ſbditur: i Siue ciuis
ſit ille ſiue peregrinus.
quia cõciues ſolent ma/
gis diligi q̃ alieni.
k Ita paruum audie/
tis vt magnũ. h̃ dicit qꝛ
diuites ſolent magis ho
norari ꝛ audiri q̃ paupe
res: qđ non debet eſſe in
iudicio. l Quia dei
iudi. eſt. alij enĩ iudicant
ſicut ei⁹ miniſtri. et ideo
ſi diuertant a iuſticia: nõ
recte faciunt cõtra deũ.
m Qđ ſi difficile vobis
viſum aliq̃d fuerit: ita ꝙ
nõ videatis clare q̃d ſit
determinandũ. n Re
ferte ad me ꝛ ego audiã.
vt determinez vobis q̃d
agẽdũ ſit ſi ſciã: vꝭ ſi nõ:
ad ꝯſiliũ dñi referaz: ſicꝰ
fecit de filiab⁹ ſalphaat:
vt dictũ eſt Nu. xxvij.
o Profecti ãt de oreb.
Poſtq̃ moyſes narra/
uit pdicta beneficia. hic
ꝯñr refert culpaz cõmiſ/
ſam ex relatiõe explora/
torũ p quã fuit retarda/
tũ primũ ꝓmiſſuz de in/
greſſu terre ꝓmiſſionis.
Circa qđ moyſes pmo replicat acceſſum ꝑpli ad
miſſionis locũ. ſcđo miſſionẽ exploratox. ibi: Et
acceſſiſtis. tertio pctm̃ cõmiſſuz. ibi: Et noluiſtꝭ
aſcẽdere. q̃rto ꝓmiſſi impedimẽtũ. ibi: Cũq; au/
diſſet dñs. Circa pmũ dꝛ: Profecti aũt de oreb.
q̃ alio noĩe vocatꝰ mons ſinai. p Trãſiuim⁹
p heremũ terribilẽ. qꝛ erãt ibi ſerpẽtes magni et
ſcorpiones in multitudine: ſm ꝙ dꝛ. j. viij. cap.
Erat ibi ſerpens flatu adurens ꝛ ſcorpio.
q Per viã mõtis amorrei. i. p viaz q̃ ducit ad
illũ montẽ p quẽ debebãt ingredi. Seqtur:
r Dixi vo. veniſtꝭ ad mon. amorrei. oñdẽdo vo
bis locũ p quẽ debebatꝭ terrã ingredi de mãda/
to dñi. vñ ſubditꝰ: s Aſcende ꝛ poſſide eã. qꝛ
dñs parat⁹ eſt iplere ꝓmiſſum: ꝛ qꝛ noluerũt ſta
tim intrare ſꝫ magꝭ negociũ retardare mittendo
prius exploratores quaſi de diuina directiõe dif
fidentes. ideo ſuo demerito permiſſi ſunt pecca/
re p quod retardatus eſt ingreſſus terre.
Et acceſſiſtis

De iudicijs c. Nouit il/le. 11. q. 3. c. ſumopere. De pe. diſ. 4. ſi ex bo/no. vltra. ꝑn. De pre/ben. c. pe/nult.

G pertrãſierũt:ſed alia pꝛoꝛſus ⁊ alijs apud he
bꝛeos ſcripta litteris. Secũda vero eiuſdem
Nu.20.d quadrageſimi anni mãſio eſt mons hoꝛ:in q̃
occubuit aaron pꝛimo die quĩti menſis: vlti
ma campeſtria moab ſup iordanem ꝯtra hie
richo: vbi Deuteronomiũ meditãtes manſe
rũt:donec moꝛtuo moyſe: Joſue duce pꝛimo
die decimi mẽſis iordanẽ trãſierũt. Fiunt er
go mãſiões pꝛimi anni.xij.ſcđi.xxi. vltimi.x.
⁊ ipa vices iam pꝛima q̃ eſt cades: et alie.ix.
ſimul.ſ.oẽs.xl.due. a Et acceſſiſtis ad
Nu.13.a me ⁊c̃. Jn libꝛo Numeri ſcriptũ eſt dñm dixiſ
ſe moyſi vt mitteret viros qui ꝯſiderarẽt ter
ram. hic vero pp̃ls dixiſſe legit̃: Mittam⁹ vi
ros qui ꝯſiderẽt terraȝ. Sed pp̃ls hoc pꝛius
moyſi ſuggeſſit: moyſes ꝯſiliũ ad dñm retu
lit: ſm cuius pꝛeceptum poſtea exploꝛatoꝛes
miſit. b Miſi ex vobis.xij.vi.⁊c̃. Jſido.
Duodecim exploꝛatoꝛes miſſi ad exploꝛãdũ
vberem terrã qui populũ terruerũt: ſcribarũ
⁊ phariſeoꝝ ſpeciẽ gerũt. Sicut eñ illi ꝑ moy
ſen miſſi ſũt ⁊ vberẽ terrã ſollicite ꝯſiderarẽt:
ſic iſti ꝑ legẽ ⁊ ꝓphetas vt ꝑ ſcripture inueſti
gationẽ xp̃i ſpecularent̃ aduentuȝ: in q̃ erat
terra.i.caro ſctã: in qua dei regnũ ⁊ vberta
tem ſpũaliũ fructuũ: ⁊ vitã ꝯſequerent̃ eter
nã. Sed ſicut illi pp̃lm ꝑterruerũt deſperatio
ne ne ꝯſiderẽt in dei ꝓmiſſione: ita ſcribe et
phariſei populo ꝑſuaſerũt ne crederẽt ĩ chꝛi
ſtum: ad egyptũ ſeculi hui⁹ redeũtes: mãna
fidei repudiãtes querẽtes ollas pctõꝛum ni
gras: ⁊ cepas blaſphemoꝛũ putridas ⁊ pepo
nes vitioꝝ ⁊ libidinũ coꝛruptione marcẽtes.
Botrus aũt quẽ duo attulerũt: xp̃s eſt pen
dens in crucis ligno ꝓmiſſus gentib⁹: alla
tus de terra ꝓmiſſionis de ventre virginis.
Duo baiuli qui incedũt ſub onere botri: duo
ſunt pp̃li. Pꝛioꝛ iudaic⁹ cecus ⁊ auerſus pen
dentis gr̃e ignar⁹: ⁊ onere ſuſpẽſi ꝑſſus: cui
Ps. 68. ſubijcit̃ iudicãti ſm illud: Obſcurent̃ oculi
eoꝝ ne videãt: ⁊ doꝛ.e.ſem.i. Poſterioꝛ vero
gẽtilis xp̃m credẽs ſꝑ ante oculos hñs: ⁊ q̃ſi
ſeru⁹ dñm: ⁊ diſcipul⁹ mgr̃m ſequẽs: ⁊ illud
euãgelicũ audiẽs: Qui vult venire poſt me
Luce.9.c abneget ſemetipm ⁊ tollat cru.ſ.⁊ ſe.me. Hic
eſt botrus q̃ ſanguinis ſui vinũ in ſalutẽ no
ſtrã crucis ꝯtritiõe ꝑfudit: ⁊ expꝛeſſuȝ paſſiõis
ſue calicẽ eccl̃ie ꝓpinauit. Hic eſt botrus quẽ
malagranata.i.mater eccl̃ia ſecuta eſt. Hñs
numerũ granoꝝ.i.multitudinẽ pp̃loꝝ: et ru
boꝛeȝ ſanguinis xp̃i ſignaculo coꝛuſcantem.
habet etiã diſtincta grana: diuerſa.ſ. chariſ
mata. His oĩbus ſe indignos increduli iudi
cantes: terrã carnis xp̃i fluentẽ lacte ⁊ melle
accipe noluerũt quã ſerui ei⁹.i.chꝛiſtiani ꝯſe
Canti.4.a cuti ſunt: de cui⁹ doctrina cantat eccl̃ia: Q̃
dulcia faucib⁹ meis eloq̃a tua ſup mel o.m.
Ficus aũt legẽ ſignificat: ſicut botrus figurã
ſaluatoꝛis geſtat: q2 nec chꝛiſt⁹ ſine lege: nec
Allego lex ſine xp̃o. c Duodecim viros. Allego.
Hi doctoꝛes eccl̃ie ſignificant: q̃ꝝ alij praua
docẽdo pp̃lm ꝑuertũt: alij recta ꝑdicãdo ꝓfi
ciunt. d Nocte oñdens ⁊c̃. Nox pctõꝛis:
dies: vita iuſti. Jn colũna ignis maloꝝ dam
natio: quibus terribilis apparebit dñs in iu
dicio. Jn colũna nubis lenis ⁊ blanda viſio:
qua conſolabuntur electi. e Die per co
lumnã nu. Jn eſtu huius ſeculi obumbꝛans
⁊ ſuſtentans foꝛtitudine ⁊ pꝛopitiatione ſue
carnis. f Jurauit. Non eſt deus paſſibi
lis: nec vitio iracundie ſubiectus. Sed ꝑ hec
charitas moyſi erga populuȝ manifeſtatur:
⁊ dei bonitas que omnem ſenſum ſuperat.
g Non videbit quiſpiam. Simile dicit̃ de
illis qui inuitati ad cenam excuſauerunt ſe:
Luce.14.c Nemo viroꝛũ illoꝛum qui vocati ſunt guſta
bit cenã meã. Peſſima generatio nõ poſſidet
terrã bonã: q2 xp̃i nõ credit incarnationẽ.
G Nec mirãda

a Et acceſſiſtis ad me oẽs atq̃ di
xiſtis: Mittam⁹ viros qui cõſide
rent terrã: ⁊ renũciẽt ꝑ quod iter
debeam⁹ aſcẽdere: ⁊ ad q̃s ꝑgere
ciuitates. Cũq̃ mihi ſmo placu
b c iſſet: miſi e vob duodeciȝ viros
ſingulos de tribub⁹ ſuis† Qui cũ
ꝑrexiſſent ⁊ aſcẽdiſſent in monta
tana venerũt vſq̃ ad vallẽ botri:
et cõſiderata terra ſumẽtes de fru
ctibus ei⁹ vt oſtẽderent vberta
tem: attulerunt ad nos atq̃ dixe
(ſ caro chꝛiſti.)
runt: Bona eſt terra quaȝ domi
(ſ gratis.) (ſ Jn ſa)
nus deus noſter daturus eſt no
(lutem noſtram.) (ſ Jn terrã pꝛomiſſiõis aſcẽditur: in egyptum deſcenditur.)
bis: Et noluiſtis aſcendere: ſed in
creduli ad ſermoneȝ domini dei
(ſ coꝛdibus prauis.)
nr̃i murmurati eſtis in taberna
culis veſtris atq̃ dixiſtis: Odit
nos dñs ⁊ idcirco eduxit nos de
terra egypti vt traderet ĩ manu
amoꝛrei atq̃ deleret. Quo aſcen
demus? Nũcij terruerũt coꝛ no
ſtrum dicentes: Maxima multi
tudo ẽ: ⁊ nobis ĩ ſtatura ꝓcerioꝛ:
Urbes magne et ad celum vſq̃
murate: Filios enachim vidim⁹
ibi. Et dixi vobis nolite metue
re: nec timeatis eos. Dñs deus q̃
(ſ pꝛebebitis manum)
ductoꝛ eſt noſter pꝛo vobis ipſe
(ipſe effectum.) (a ſ quaſi ab ante factis de faciendis confidite.)
pugnabit ſicut fecit ĩ egypto cun
(ſ vbi maxima anguſtia.)
ctis videntibus: et in ſolitudine
(ſ affectuoſe.)
ipſi vidiſtis. Poꝛtauit te domin⁹
deus tuus: vt ſolet homo geſta
(ſ quem tenere diligit: nec laboꝛare permittit.)
(ſ nuſq̃ defuit.)
re paruulum filium ſuum: in omĩ
via ꝑ quam ambulaſti donec ve
niretis ad locum iſtuȝ. Et nec ſic
(ſ ingrati beneficijs.) (ſ qui magna fecit)
quidem crediddiſtis domino deo
(in vobis.) (a ſ q̃d dux ⁊ comes laboꝛis.) (b ſ indicio nubis ſtante.ſ.columna nubis.)
veſtro: qui pꝛeceſſit vos in viã: ⁊
metatus eſt locũ in quo tentoꝛia
(a ſ Jn cecitate huius ſeculi pꝛebet lumen ſpiritus ſancti.) (ſ vt qui non vident videant.)
b figere deberetis: nocte oſtendẽs
(a ſ vt qui vident ceci fiant.)
c vobis iter per ignem: et die per
columnã nubis. † Cumq̃ audiſſet
dñs vocem ſermonum veſtroꝛũ:
(ſ Deus iratus dicitur: cum ea que ſunt ira ⁊ vltione digna facimus.)
f g iratus iurauit et ait: Non vide

a Et acceſſiſtis. Hic ꝯſiter repli
cat miſſiõem exploꝛatoꝝ q̃ ꝓceſſit
ex ĩpoꝛtunitate pp̃li hoc petẽtis: vt
dictũ fuit Nu.xiij. ⁊ h̃ eſt qđ dici
tur: Et acceſſiſtis ad me oẽs.i.cuȝ
tumultu ⁊ ĩpoꝛtunitate. b Mit
tam⁹ vi.qui ꝯſi.ter. qualis ſit: cũ
tñ dixiſſet de⁹ ĩpam eſſe fluentẽ la
cte ⁊ melle cui credere debebant.
c Et renũciẽt ꝑ qđ iter debeam⁹ † Nu.13.c
aſcẽdere. quaſi diffidẽtes de diui
na directiõe: q̃ erat eoꝝ ductoꝛ.
d Cũq̃ mihi ſmo placuiſſet. h̃
accipit̃ placere ꝓ ꝯſentire: q2 hoc
moyſi ſimpl̃r diſplicuit: vt dictum
fuit Nu.xiij. ſed ꝓpter impoꝛtuni
tatẽ pp̃li ſup hoc ꝯſuluit dñm qui
rñdit ei: Mitte exploꝛatoꝛes: nõ
ꝑcipiẽdo ſed mag⁹ permittẽdo im
pleri petitionẽ pp̃li ad malũ ſuuȝ:
eo q̃ male petebat. Sequitur:
e Uenerũt vſq̃ ad vallẽ botri.
ſic noĩatus eſt loc⁹ ille: eo q̃ explo
ratoꝛes inde tulerũt botrũ: vt h̃r
Nu.xiij. f Bona ẽ terra quaȝ
dñs de⁹ nr̃ datur⁹ eſt nob: h̃ ver
bũ dixerunt caleb ⁊ ioſue tñ: licȝ
eñ alij exploꝛatoꝛes cõmẽdaſſent
terrã de fertilitate: tñ dixerunt q̃
impoſſibile erat pp̃lo ĩpam acq̃re
re: ꝓpter qđ de ꝯſilio exploꝛatoꝛũ E
filij iſrael deſperati de ingreſſu ter
re ꝓmiſſiõis: voluerũt reuerti in
egyptũ. Joſue aũt ⁊ caleb non ſo
lũ dixerãt terrã eſſe bonã: ſȝ etiaȝ
q̃ ex adiutoꝛio dei abſq̃ difficul
tate poſſent obtinere eã: vt habet̃
Nume.xiij. g Et noluiſtis
aſcẽdere. Hic deſcribit̃ pctm̃ com
miſſum multiplex. ꝑmuȝ fuit ino
bediẽtie. cũ đr: Et noluiſtis aſcen
dere. ad mãdatũ dñi ⁊ meuȝ et ca
leb et ioſue exhoꝛtationem. ſcđm
fuit incredulitatis. qđ notat̃ cum
đr: Sed increduli ad ⁊c̃. tertium
murmuratiõis. ibi: Et murmura
ſtis. quartum blaſphemie. ibi:
h Atq̃ dixiſtis: odit nos dñs.
cũ tñ ecõtrario ſigna certe dilecti
onis eis oñdiſſet in exitu de egy
pto ⁊ in deſerto: vt patet in Exo.
q̃ntũ puſillanimitatis. cum dicit̃:
i Nũcij ter.coꝛ no.di. maxi.mul
ti.eſt ⁊c̃. hoc expoſitũ eſt Nu.xiij.
vſq̃ ibi: k Et dixi vobis. vos
ꝯſolando. Pꝛo vobis ĩpe pugna
bit ſicut fecit in egypto: interficiẽ
do ꝑmogenitos egyptioꝛũ: ⁊ ſub
mergẽdo pharaonẽ ⁊ ei⁹ exercitũ:
⁊ in ſolitudine amalech debellan
do. l Poꝛtauit te dñs ⁊c̃.i.di
ligẽter te cuſtodiuit ⁊ nutriuit dã
do mãna: ſicut ſolet nutrix cuſto
dire ⁊ nutrire infantulũ. m Et
nec ſic quideȝ crediddiſtis. ex q̃ ag
grauat̃ pctm̃ eoꝝ. n Cũq̃ au.
dñs. Hic ꝯñr deſcribit̃ diuini pꝛo
miſſi ĩpedimẽtũ: q2 ꝓpt̃ pctm̃ pp̃li F
ꝑdictũ ſniã moꝛt⁹ fuit data a deo
ſup oẽs viros q̃ erãt.xx.ãnoꝝ ⁊ vl
tra exceptis caleb ⁊ ioſue: ⁊ filijs
leui: vt dictuȝ fuit Nu.xiiij. ita q̃ †
null⁹ eoꝝ ĩtrauit t̃rã ꝓmiſſiõis: ſ; De pe. di.9
moꝛtui ſũt ĩ deſerto: ⁊ retardat⁹ ẽ .§.auctoꝛi
ĩgreſſ⁹ t̃re ꝓmiſſiõis. ⁊ h̃ ẽ qđ đr: tas De ꝯſe.
Cũq̃ audiſſet dñs vo.ſer.ve.ira di.2.c.reue
tus.ad puniẽdũ. o Ait: nõ vi ra.
de.q̃ſpiã ⁊c̃.exceptis ꝑdictis ⁊ il Nu.14.b

lis qui

a Nec miranda ⁊c. Hic dicit
moyſes ꝓpter ꝑplm iratum ſibi
dn̄m dixiſſe ꝙ in terrā ꝓmiſſio-
nis non ingrederet̄: cū in libro
Nu. 20. b Numeri legatur. Dixit dn̄s ad
moyſen ⁊ aaron: qꝛ nō credidi-
ſtis mihi vt ſctificaret̄ me corā
filijs iſrl̄: nō introducetis hos
ꝑplos in terrā quam dabo eis.
Sed ſnīa ſequēs videt̄ ſoluere
Ibidem q̄ſtionē. Hec ē inq̄t aqua ꝯtra-
dictiōis vbi iurgati ſunt filij iſ-
rael ꝯ dn̄z ⁊c. Iurgiū eī ⁊ rebel-
lio ꝑpli cā fuit ire ⁊ vīdicte tā ī
ꝑplm q̄ꝫ ī moyſen ⁊ aaron.
b Nec tu ingre. Iſido. Videt̄
ī maria ꝓphetia mortua. ī moy
ſe ⁊ aaron lex ⁊ ſacerdotiū iude
orū: q̄ nō potuerūt ad t̄rā ꝓmiſ
ſionis aſcēdere: nec credētē po
pulū de ſolitudīe hui⁹ ſecli edu
cere: ſed ſolus ieſus. i. ſaluator
ver⁹ dei fili⁹. In triceſima ter-
tia māſione moyſes dn̄m offen-
dit. Perturbat⁹ enī murmure
ꝑpli dubitādo petrā ꝑcuſſit: q̄ſi
G aquā nō poſſit de⁹ dare de pe-
tra qꝺ ante ñ fecerat. Moyſes
in h̄ loco figurā gerit ppli ſub
lege poſiti. Sic eī ppl's xp̄m ī li
gno affixit cruc̄: nō credēs deū
eē virtutē: ſic moyſes cū petrā
ꝑcuſſit de v̄tute dei dubitauit.
ꝗ.8.c Sꝫ petra ꝑcuſſa manauit aq̄: ⁊
plaga xp̄i reddita ē credentib⁹
1. Co. 10. a vita. petra eī erat xp̄s. Hāc car
nalē de xp̄i diuīitate deſperatio
nē in ipi⁹ xp̄i altitudine dn̄s iu
bet mori dū moyſen ī mōte mo
ri ꝑcipit. Petra eī xp̄s: mons
xp̄s. petra humilis fortitudo:
mons eminēs magnitudo. De
Mat. 5. b h̄ mōte dꝛ: Nō p̄t abſcōdi ciui-
tas ſupra mōtē poſita ⁊c. Pru-
dētia carnis viuit: cū tāq̄ꝫ pe-
tra ꝑcuſſa ꝯtēnit̄ in cruce hūili
tas xp̄i. Prudētia carnis mo-
rit̄: cū tāq̄ꝫ mōtiſ eminētia xp̄s
excelſus agnoſcit̄. c Cūq̄ꝫ
in. ar. ⁊c. Hec ſnīa hūanā ꝑcu-
tit ſupbiā q̄ de ſuis virib⁹ p̄ſu-
mit: nec ī dei ꝯfidit potētia. A-
morrei. eī. i. amaricātes: hoſtes
ſūt ſpirtales: q̄ hitāt ī mōtib⁹
ſupbie ⁊ p̄ſūptuoſos necant de
ſeir vſq̄ꝫ horma. i. a ſqualore vi
tiorꝝ vſq̄ꝫ ad dānationē penarꝝ.
Seir nāq̄ꝫ piloſus horma iterp̄
taꝶ anathema. Quiſq̄ſ eī vitio
rū ſordib⁹ ñ metuit pollui: hūc
neceſſe eſt ꝓ merit̄ ignibus ge
hēne tradi. Demōes nāq̄ꝫ volūt
nos īplicare cupiditatib⁹ terre
nis: ⁊ ſi ꝑſeueram⁹ in pctis: ⁊ ī
montē ſupbie aſcēdere nō deſi-
ſtim⁹: ignit̄ iaculis ꝯcidūt ⁊ ꝑ
ducūt ad anathema ꝑpetuum.
Iō ñ ſm pelagianiſtas ꝯ nr̄a p̄
ſumam⁹ potētia: ſꝫ īfirmitatem
nr̄aꝫ ꝯſiderātes: dn̄o ꝑ oīa ob-
ſequamur: vt ſuperat̄ hoſtib⁹:
celeſt̄ patrie gaudia ꝓmiſſa cō
ſequamur. Cauendū eſt ne
murmurātes contra dn̄m aſcē
damus in montē ſupbie: putā-
tes nos ꝓprijs viribus ſaluari
poſſe: ne continuo tradamur
amorreis. i. demonibus.

¶ Profectiq̄ꝫ

bit q̄ſpiā de hoīb⁹ generationis
hui⁹ peſſime terrā bonā quā ſub
a ſ nō malis ſed bonis: nihil ergo debeo malis.
iuramēto pollicit⁹ ſum patribus
vr̄is preter caleb filiuꝫ iephone:
a ſ poſſidebit. b ſ mente. c ſ xp̄i carnē.
Ipſe eī videbit eā: ⁊ ipi dabo t̄rā
ſ imitatoribus. ſ obedien-
quā calcauit ⁊ filijs ei⁹: qꝛ ſecut⁹ ē
do: credendo.
a dn̄m. Nec mirāda indignatio in a
ꝑplm: cū mihi q̄ꝫ irat⁹ dn̄s ꝓpter b c
a ſ iurgantes ad aquā cōtradictiōis. b ſ lex ne-
minem ad perfectum duxit.
b vōs dixerit: Nec tu ingrēdiert̄ il
a ſ ieſus verus. b ſ chriſtus non venit legeꝫ
ſoluere: ſed adimplere.
luc: ſꝫ iōſue fili⁹ nun miſtēr tu⁹ ipē
intrabit ꝓ te: hūc exhortare ⁊ ro
a ſ electiōe grē. b ſ In domo p̄ris mei mā. m. ſ.
bora: ⁊ ipe terrā ſortē diuidat iſ-
a ſ gentiles paupes ſpū quos deſpexiſtis.
raeli. Paruuli vr̄i de q̄b⁹ dixiſt̄
ſ a diabolo. ſ non ſerui.
ꝙ captiui ducerent̄ ⁊ filij qui ho d
a ſ dei. b ſ diaboli. c ſ fuiſtis aliq̄n tene-
bre: nunc autem lux in domino.
die bōni ac māli ignōrāt diſtan-
a ſ libero arbitrio. b ſ ꝑ gratiā.
tiā: ipſi ingrēdient̄: ⁊ ipſis dābo
a ſ viuentiū vel meipm. b ſ in eternū.
tērrā ⁊ pōſſidebūt eā. Vos aūt re e
uertimini ⁊ abite in ſolitudinē ꝑ
viā maris rubri. Et rn̄diſt̄ mihi: f
peccauim⁹ dn̄o: aſcēdemus atq̄ꝫ
pugnabimus ſicut precepit do-
a ſ propria virtute cōfidentes.
c minus de⁹ noſter. Cūq̄ꝫ inſtrūcti
armis pergeretis in monteꝫ ait
mihi dominus: dic ad eos† Noli
a ſ in montem ſuperbie. ſ ego humilitas.
te aſcendere neq̄ꝫ pugnetis. Nō
ſ qui ſuperbi inobedientes. ſ proſtrati.
enim ſum vobiſcū ne cadatis co
a ſ demonibus. ſ q̄ tribulant me: exul. ſ. m. ſ.
ſ cōſulendo.
ram inimicis veſtris: Locut⁹ ſuꝫ
ſ aure cordis.
⁊ non audiſtis: ſed aduerſantes
ſ qui in me loquebatur. ſ qui ſe exaltat hu.
imperio domini: ⁊ tumentes ſup
ſ proficiendo in peius. ſ ſuperbie.
bia aſcendiſtis in monteꝫ. Itaq̄ꝫ g
ſ de inſidijs. ſ amaricans. i. diabolus.
egreſſus amorreus q̄ habitabat
ſ ſuperbie.
in montibus: ⁊ obuiam veniens
perſecutus eſt vos ſicut ſolent a- h
a ſ igniteis iaculis. b ſ gladio ſpiritali. c ſ ſqua
lore vitiorū que hiſpida ⁊ horrida.
pēs ꝑſequi: ēt cōcidit de ſeir ūſq̄ꝫ
ſ anathema. a ſ a ſupbia. ſ q̄ſi penitentes.
horma. Cūq̄ꝫ reūerſi ploraretis
ſ auditu indignos.
corā dn̄o nō audiuit vos: nec vo i
ſ non ſue. ſ humiliati.
cī vr̄e voluit acq̄ſcere. Sediſtis k
ergo in cadeſbarne multo tp̄e.

lis qui nōdū attigerāt. xx. annuꝫ. a Nec
miranda indi. in ꝑplm. q̄ tam grauiter pecca
uit: vt predictū eſt. b Cū mihi q̄ꝫ iratus
dn̄s ꝓpter vos di. ⁊c. Contrariū aūt videtur
Nuñ. xx. vbi dꝛ ſic: Dixitq̄ꝫ dn̄s ad moyſen
⁊ aaron: qꝛ nō credidiſt̄ mihi vt ſanctificare
tis me corā filijs iſrael: nō introducetis hos
ꝑplos in terrā quā dabo eis. ex quo p̄tꝫ ꝙ do
min⁹ fuit irat⁹ ꝯtra moyſen ꝓpter pctm̄ ſuū.
Dicenduꝫ ꝙ pctm̄ ꝑpli fuit occaſio ipi moyſi
diſcredēdi verbo dn̄i. ⁊ ſic loq̄tur hic.
c Propter vos. ſ. occaſionalit̄. d Et filij
qui ⁊c. h̄ dixit q̄ꝫtū ad illos q̄ adhuc nō hn̄t
vſum rōnis. e Vos aūt reu. ⁊c. a ꝓceſſu
verſus terrā ꝓmiſſiōis. f Et rn̄. mi. Hic
deſcribit̄ pnīa omiſſa ſine obſtinatio. licꝫ enī
filij iſrl̄ audita ſnīa dn̄i p̄dicta peniterēt de h̄
ꝙ nō aſcēderāt ad terrā ꝓmiſſiōis ſm mādatū
dei: tn̄ nō fuit vera pnīa qꝛ volebāt acce-
dere ad eā ꝯtra ei⁹ ꝓhibitionē: ⁊ iō ab aduer
ſarijs fuerūt debellati. ⁊ p̄tꝫ l̄ra. g Itaq̄ꝫ
egreſſus ē amorre⁹. Nu. xxj. hr̄ chanane⁹. Di
cēduꝫ ꝙ oēs q̄ deſcēderūt de cham filio noe:
noīe generali vocant̄ chananei: ſꝫ a diuerſis
filijs ei⁹ noīant̄ ſpecialib⁹ noīb⁹. ſ. aliq̄ iebu-
ſei: aliq̄ amorrei: ⁊ ſic de alijs. igit̄ Nuñ. xxj.
ponit̄ nomē generale: hic autē ſpeciale.
h Sicut ſolēt apes ꝑſeq̄. i. faciliter ⁊ turma
tim. apes enī q̄n aliq̄d ꝑſequunt̄ volādo tur
matim h̄ faciūt. Ra. Sa. exponit h̄ de q̄dam
genere muſcaꝝ q̄ ſunt ſiles apib⁹: ſꝫ hn̄t acu-
leos venenatos. ⁊ iō q̄n hoīes ab eis pingū-
tur cadūt ⁊ moriunt̄. ſic filij iſrl̄ tūc corā ſuis
aduerſarijs ceciderūt. i Nec voci vr̄e vo
luit acq̄ſcere. qꝛ nō retractauit ſuā ſnīam: ſꝫ
maḡ firmauit. k Sediſtis ḡ in cadeſbar-
ne multo tp̄e. In hebreo hr̄ ſic: Et ſediſtis in
cades dieb⁹ mult̄: ſm dies q̄b⁹ ſediſtis. i. ſm
numerꝝ dierꝝ q̄bus ſediſtis in alijs māſiōib⁹.
vt exponit Ra. Sa. qꝛ ſm euꝫ tanto tp̄e ſede-
rūt ibi q̄nto tp̄e ſederūt in alijs manſiōibus
ſequētib⁹. i. xix. annis: qꝛ totū tp̄s q̄ ſederūt
in cades ⁊ alijs fuit. xxxviij. annorꝝ: vt hr̄ ca.
ſe. includunt̄ tn̄ ibi dies q̄b⁹ ambulabant.

Moraliter. Hec ſunt v̄ba ⁊c. Ca. I

Seq̄tur: a† Cepitq̄ꝫ moyſes explanare le- † Nu. 14. d
gē. Moralit̄ ꝑ h̄ oñdit̄ ꝙ nō ſolū licitū eſt ſꝫ
etiā meritoriū hoīb⁹ litterat̄ ſacrā exponere
ſcripturā ſm fidei tenorē: ⁊ ei⁹ obſcura min⁹
intelligētib⁹ declarare. ꝓpter qꝺ in pſona ſa-
pientie dꝛ Eccl. xxiiij. Qui elucidāt me vitā
eternā habebūt. Sacra vero ſcriptura ꝓprie
dꝛ ſapiā infra. iiij. ca. Hec eſt ſapientia veſtra
⁊ intellect⁹ corā populis. x† Nō valeo ſo-
lus negocia veſtra ſuſtinere ⁊c. Per hoc aūt
ꝙ moyſes ſapiens ⁊ deo familiariſ: intātū ꝙ
cū eo loq̄bat̄ ſicut ſolet hō loqui ad amicum
ſuū: ⁊ tn̄ preſſus onere regiminis populi ꝯſti
tuit adiutores ſibi: inſtruunt̄ p̄ncipes ⁊ p̄la-
ti ac etiā curati q̄ ſub impoſito ſibi onere ſunt
valde preſſi querere ⁊ inſtituere ſibi adiuto-
res ad ſubleuationē oneris. p̄ncipes in regi-
mine tp̄aliū. p̄lati vero ⁊ curati in regimine
ſpūaliū. quales aūt eſſe debeāt adiutoreſ iſti
oſtendit̄ cū dꝛ: x† Viros ſapiētes. q̄ꝫtū ad
naturalē induſtriā ⁊ ſacre ſcripture noticiaꝫ:
⁊ h̄ in regimīe ſpūali: in tp̄ali vero regimine
debent eſſe induſtrij ſciréq̄ꝫ cōſuetudines ⁊
iura ciuitatū ⁊ terrarꝝ ad quas ſe extēdit regi
men ſuū. y† Et gnaros. q̄ꝫtū ad ſollicitudi
nē debite prudētie. z† Quorꝝ ꝯuerſatio ſit
ꝓbata ꝑ experientiā bone vite: ⁊ hec duo vitia
in vtroq̄ꝫ regimin e. ſ. ſpūaliū ⁊ tp̄aliū requi-
runtur. b† Mittam⁹ viros q̄ conſiderent
terram ⁊c. ſenſus myſticus eorꝝ que dicūtur
hic de iſtis exploratoribus poſitus eſt ſupra
Numeri. xiiij. ca. ⁊. xv.

¶ Profectiq̄ꝫ

a Pro/ Ca. II ꝓfectiq̃. Glb. In alijs libꝛis expoſita trāſcurrim⁹ vt in his que exponē da ſunt immoꝛemur.
b Montem ſeir. Seir eſt mons in ter/ ra edom in quo habi tauit eſau in regione gebalena vbi habita uit ante chorre⁹: quē interfecit chodoꝛla/ omoꝛ: qui ab eſau pi loſo ⁊ hiſpido: ſeir.i. piloſi nomē accepit. Chorrei ſicut cetere gentes quas ſupera/ uerūt q̄ de pr̄iarcha/ rū ſemīe deſcēderūt: malignos ſpirit⁹ vel vitia expꝛimunt: que illi extirpare poſſunt: qui ſanctoꝝ patrū ve ſtigijs ⁊ doctrinis in ſiſtunt: ⁊ ſpiritalē mi litiam ſub rege chꝛi/ ſto agunt. de qua dr̄:
Ephe.6.b Non eſt colluctatio vobis aduerſus car/ nem ⁊ ſanguinez: ſed aduerſus pꝛīci. ⁊ po/ teſtates ⁊c.
c Filijs loth tradidi ar ī poſ. ⁊c. Ar metropo/ lis eſt moabitarū: ſu/ per ripaz toꝛrētis ar/ non: olim poſſeſſa a gēte veterrima emim poſtea retenta a filijs loth.i. moabitis ſub/ uerſis accolis. Hec oſtēditur hodie ī ver tice montis: toꝛrens vero per abꝛupta de/ ſcēdēs: in mare moꝛ/
Allego. tuū fluit. Allego. Ar interpꝛetatur ſu/ ſcitauit. Emim.i. ter/ ribiles. Hi ſunt demo nes q̄ lites ſuſcitant: ⁊ ꝯtentiōes ⁊ tela ne quitie parant ꝯtra fi deles. Enachim q̄q̄ de ſtirpe enach ꝓcre ati: ⁊ gigantib⁹ pro/ ceritate eq̄ti: ſm no/ men ſuuz ſignificant demones. Nam mo/ nile collo ſublimi in/ terpꝛetantur. Super bie enim faſtu elati: omnez militie ſue pa raturā aſcribunt pro pꝛie virtuti. Ideo il/ lis facile cedūnt: qui in virtute dei confi/ dunt: ⁊ cum Pſalmi/
Pſ.117. ſta dicūt: Foꝛtitudo mea ⁊ laus mea do/ minus ⁊c.
d De cadeſbarne. Hiero. Cadeſbarne eſt locus in deſerto: qui coniungitur ciui tati petre in arabia vbi occubuit maria: ⁊ moyſeſ rupe pcuſſa ꝓ aquam

a Profectiq̃ in/ Ca. II de venim⁹ in ſolitudinē b q̄ ducit ad mare rubꝛū: ſicut mihi dixerat dn̄s: ⁊ circūiui
b mus mōtē ſeir longo tpe. Dixit q̄ dn̄s ad me: Sufficit vobis cir cūire montē iſtum: ite cōtra aqui lonem: ⁊ populo pꝛecipe dicens: Tranſibitis p terminos fratruz c vestroꝝ filioꝝ eſau qui habitāt d in ſeir: ⁊ timebūt vos: Uidete er/ e go diligenter ne moueamini cō/ f tra eos. Neq̄ enim dabo vobis g de terra eoꝛum q̄tum poteſt vni us pedis calcare veſtigiuz: quia in poſſeſſionē eſau dedi montem † ſeir. Cibos emet ab eis pecunia h ⁊ comedetis: aquam emptā hau rietis ⁊ bibetis. Dominus deus i tuus benedixit tibi in omī opere k manuum tuaruz: Nouit iter tuū l quomodo tranſieris ſolitudinez m hanc magnam per quadraginta n annos habitans tecū dominus de⁹ tuus: ⁊ nihil tibi defuit: Cū/ o p
ſ conſanguineos.
q̄ tranſiſſemus fratres nr̄os fili/
ſ fratris iacob.
os eſau qui habitabāt ī ſeir: per viam campeſtrez de helath: ⁊ de aſiongaber: venimus ad iter qđ ducit in deſertuz moab. Dixitq̄ dominus ad me: Nō pugnes cō q tra moabitas: nec ineas adūſus eos pꝛelium. Non enim dabo ti
ſ moabitis.
c bi quicq̄ de terra eoꝝ: quia filijs r
a ſ interpꝛetatur ſuſcitauit: que nūc metropolis.
loth tradidi ār in poſſeſſionem.
ſ .ſ. terribiles.
Emim pꝛimi fuerūt habitatoꝛes s eius populus magn⁹ et validus
ſ foꝛtium. ſ monile collo ſublimi.
⁊ tā excelſus: vt de enachim ſtir/ t pe quaſi gigantes crederētur: ⁊ eſſent ſimiles filioꝛum enachim. Deniq̄ moabite appellant eos emim. In ſeir aūt pꝛi⁹ habitaue/
a ſ vel hoꝛrim. ſ hoꝛribiles enoꝛmitate coꝛpis.
runt hoꝛrei: q̄bus expulſis atq̄ deletis habitauerunt filij eſau ſi v
ſ vel pꝛomiſſionis.
cut fecit iſrael in terra poſſeſſio/ nis ſue quaz dedit ei dominus. Surgentes ergo vt trāſiremus toꝛrentē zareth venimus ad eū. Tempus autem quo ambulaui
b mus de cadeſbarne vſq̄ ad tran ſitum zareth trigintaocto anno/

a b Profectiq̃ in. ⁊c. Hic ꝯſr inducit moy Ca. II ſes populū ad legis reuerentiā replicando be/ neficia dei poſt legem datam. ⁊ pꝛimo beneficia collata tempoꝛe pacis. ſecūdo data tpe belli: circa me dium huius ca. Surgite ⁊ tranſite ⁊c. Prima in tres ſm tres populos ꝯtra quos ꝓhibiti fuerūt inire bel/ lum. ſcđa ibi: Cunq̄ tranſiſſemus. tertia ibi: Poſtq̄ autē. Primus populus ꝯtra quē pꝛohibiti fuerūt bel lare fuit populus idumeoꝝ qui deſcenderūt de eſau. Circa quod pꝛemittitur pꝛohibitio belli ꝯtra idume/ os. ⁊ ſecūdo deſcribit ſub breuib⁹ verbis beneficioꝛuz exhibitio illo tpe ⁊ pꝛecedenti q̄tuz ad aliquid ⁊ etiā ſequēti. ibi: Dominus deus tuus. Premittitur ḡ mo dus deueniendi iuxta terrā idumeoꝛū. cū dicit: Pro/ fectiq̃ inde.ſ. de cades. b Uenimus in ſolitudinē que ducit ad mare rubꝛuz ſicut dixerat mihi domin⁹. pꝛout habet ca. pꝛece. antequā enim peccaret populus decept⁹ ab exploratoꝛib⁹ incedebat recte verſus mon tem ſeir qui eſt in terra idumeoꝛū: ſed poſt peccatū de/ clinauerunt a via recta: ⁊ magno tempoꝛe fuerunt va gabundi p deſertum: ⁊ poſtea redierūt verſus montē ſeir: ⁊ quia filij eſau noluerūt eis cōcedere tranſituz p terram ſuā: coacti ſunt declinare ⁊ circūire terrā illam quouſq̄ veniſſent vltra: vt habet Nume. xx. ⁊ hoc eſt quod ſubditur: Et circūiuimus montez ſeir ⁊c. Con/ ſequēter deſcribit pꝛohibitio belli cōtra idumeos. cū dicitur: c Tranſibitis p terminos.i. iuxta termi/ nos: quia nō intrauerunt terrā eoꝛum: vt dictum fuit Num. xx. ſm pꝛobabilioꝛē opinionē. ⁊ dicet infra iſto ca. d Fratrum veſtroꝝ filioꝝ eſau. vocat fratres quia iacob a quo deſcenderūt filij iſrael: et eſau a quo idumei: fratres fuerūt vterini: vt habet Gen. xxv. B
e Et timebūt vos. timebant enim ne vellent occupa re terram eoꝛum: vel ſaltem ibidem aliquod maluz fa cere. pꝛopter quod negauerunt eis tranſitum p eam. f Ne moueamini contra eos. ad pꝛelium pꝛopter pꝛe/ dictam denegationē. g Neq̄ enim dabo vobis de terra eoꝛum ⁊c. quia ex merito abꝛae a quo deſcende/ runt: ⁊ pꝛomiſſiōe ſibi facta illa terra fuit cōceſſa a fi/ lijs eſau: qui ex adiutoꝛio dei expulerūt inde hoꝛreos qui erant foꝛtiſſimi: vt habet infra eodez ca. h Ci/ bos emetis ab eis. q2 licet filij eſau nollent eis ꝯcede/ re tranſitū p terram ſuā: tamen poꝛtabant eis cibaria venalia ad locū vbi tranſibant iuxta terminos ſuos. i Dn̄s deus tuus. Hic replicant in generali benefi/ cia toto illo tpe exhibita. cū dicit: Dn̄s deus tuus be/ nedixit tibi. dando legē. k In om. op. ma. tu. ⁊ ma xime in ope tabernaculi ad cultū dei poſt legē datam. l Nouit iter tuū. ducendo te in colūna ignis et nu/ bis. m Quō tranſier ſolitudinē hanc. in qua ſūt ſerpentes ⁊ ſcoꝛpiones in multitudine ꝯſeruādo te ab eoꝝ leſione. n Per quadraginta annos habitās tecū p ſpecialē cultū. o Et nihil tibi defuit. quia de dit tibi manna ⁊ eduxit aquaz de petra. p Cunq̄ tranſiſſemus. Hic deſcribit ſecūdus populus.ſ. moa/ bitarū cū quibus pꝛohibiti fuerūt filij iſrael bellare: ⁊ pꝛemittit modus veniendi ad terrā eoꝝ. cū dicitur: Cunq̄ tranſiſſemus ⁊c. Conſequēter pꝛohibet cōtra eos bellum. cū dicit: q Non pugnes cōtra moabi tas ⁊c. cuius cauſa ſubditur cū dicit: Non enim da/ bo tibi quicq̄ de terra eoꝛum. r Quia filijs loth tradidi eam in poſſeſſionē. ⁊ hoc fuit ex merito abꝛae et ꝓmiſſione ſibi facta. ex hoc enim q̄ loth receſſit de aran vt iret cū abꝛaam in terrā chanaan: et cū eo iuit in egyptū ⁊ rediit: vt habet Gen. xij. ⁊. xiij. Abꝛaaz re putauit eū q̄ſi filiū. C
s Emim p.f.h.ei⁹. dicti ſūt au tez emim.i. terribiles: q2 ex aſpectu ſue magnitudinis alij terrebant. t Ut de enachim ſtirpe. enach fuit gigas de cui⁹ magnitudine ⁊ filioꝝ ei⁹ dr̄ Num. xiij. quib⁹ cōparati q̄ſi locuſte videbamur. v Sicut fe. iſ. ⁊c. Ex h̄ aliq̄ dicūt q̄ Eſdras ſcripſit pꝛincipiuz hui⁹ libꝛi: q2 hic loquit de acq̄ſitiōe terre filioꝝ iſrael: q̄ tn̄ fuit acq̄ſita poſt moꝛtē moyſi: ſed hoc dictū ſupꝛa ipꝛo batū ē. iō dicēdū ē q̄ moyſes h̄ loq̄tur de futuro p mo dū pꝛeteriti ad oſtēdēdū certitudinē impletiōis diuini ꝓ miſſi. Poſt etiā dici q̄ loquit h̄ de pꝛeterito q̄tū ad acq̄ ſitione tre ſeon reg eſebon ⁊ og reg baſan: q̄ fuit acq̄ ſita viuēte moyſe ⁊ anteq̄ ſcriberet libꝝ iſtū. cera patet.

 Poſtq̄ aūt

k aquā ſitiēti ꝑ ſe ſdit. Monſtrat̃ vſqꝫ hodie ibidem ſepulchꝝ̄ mariꝫ:ſed ꝛ ꝑncipes amalech ibi ceſi ſunt a chodorlaomor. a Miſi ergo nuncios ꝛc. Allego. Seon diabolū ſignificat: qꝺ̓ germen ē inutile: vel arbor infructuoſa: vel elatus. Iſrael populū chriſtianū quiꝗ viam mundi huius cupit tranſire: ꝛ ad celeſtia regna ꝑuēire. hic mittit ad ſeon verbis pacificis ꝓmittēs ſe non habitaturum in terra eius: ſed tm̄ tranſituꝝ ꝛ regali via inceſſurum. Hoc quiſqꝫ promiſit cum primū ad aquam baptiſmi peruenit: ꝛ prima fidei ſignacula ſuſcepit. Abrenūciauit enim diabolo et pompis eius et operibus eius ꝛ omni ſeruitio ꝛ voluptatib⁹ eiuſ. Hoc eſt quod dicitur: Quia iſrl̄ nō declinabit in agrum eius: vel in vineaꝫ eius: ꝛ aquā de lacu eius non potabit. i. diſciplinam vl̄ aſtrologie vl̄ magice vl̄ cuiuſlibꝫ doctrine que contra pietateꝫ eſt: amplius nō ſumet. Sꝫ bibet de fontibus ſaluatoris: non derelinquet fontem aque viue: vt bibat de fonte ſeon: ſꝫ incedet via regia que eſt chriſtus. qui dicit: Ego ſum via veritas ꝛ vita ꝛ rex. Eꝫ illud: Deus iudicium tuum regi da. Non declinabit in agrum neqꝫ in vineam eius: ad opera ſcilicet vel ad prauos ſenſus eius. Amorrei loquētes interpretātur: vel amaricantes: quia deum ad amaritudinē prouocant: ꝛ in verbis tm̄ confidūt: vt poete: aſtrologi: philoſophi: qui inania loquūtur. Regnum autē dei non eſt in ſermone: ſed ī virtute. Volūt fideles cū pace tranſire ꝛ pacifici eſſe etiam cum inimicꝭ pacis: ſed eo magꝭ ꝑncipē mūdi offendūt: qꝛ ſe cū illo nolle morari dicunt: nec aliqͥd eius contingere. Inde exacerbatus magis perſequitur: pericula ſuſcitat: cruciatus intētat: congregat populuꝫ ſuūꝫ: exigit cōfligere aduerſum iſrael. Populus eius ſūt principes ꝛ iudices mūdi cūctiqꝫ

Allego. — D — Nu. xxi. e — E — Joh. xiiii. a — Ps. xvii. — F

nequitie

rum fuit: donec ꝯſumeret̃ oīs generatio hoīm bellatorū de caſtrꝭ ſicut iurauerat dn̄s: cui⁹ manus fuit aduerſum eos vt interirēt de caſtrorū medio. a Poſtqꝫ aūt vniuerſi ceciderūt pugnatores locutus ē dn̄s ad me dicēs: Tu trāſibis hodie terminos moab: vrbē nomine ar: et accedens in vicina filiorū ammon caue ne pugnes contra eoſ: nec mouearis ad prelium. Non enī dabo tibi de terra filioꝝ ammon: quia filijs loth dedi eam in poſſeſſionem. Terra gigantū reputata eſt: ꝛ in ipa olim habitauerūt gigātes quos ammonite vocant zommin populus magnus ꝛ multus ꝛ procere longitudinis: ſicut enachim qͦs deleuit dominus a facie eorum: ꝛ fecit illos habitare ꝓ eis: ſicut fecerat filijs eſau qui habitabāt ī ſeir delens eos ꝛ terraꝫ illorum eis tradens: quaꝫ poſſident vſqꝫ in preſens. Eueos quoqꝫ qui habitabant ī aſerim vſqꝫ gaçā cappadoces expuleſt eos: Qui egreſſi de cappadocia deleuerunt eos et habitauerunt pro illis. b Surgite et tranſite torrentem arnon. c Ecce tradidi in manu tua ſeon regem eſebon amorreorum: et terram eius incipe poſſidere: ꝛ committe aduerſuꝫ eū preliū. d Hodie incipiam mittere terrorē atqꝫ formidinē tuam in populos qui habitant ſub omni celo: e vt audito nomine tuo paueant: ꝛ in moreꝫ parturientiū cōtremiſcant: f ꝛ dolore teneant̃.† a Miſi ergo nūcios g

ſ diabolum.

de ſolitudine cademoth ad ſeon

ſ que dicuntur in baptiſmo.

regem eſebon verbis pacificis di

a ſ quaſi peregrini ꝛ aduene. b ſ mundum qui in maligno poſitus eſt.

cens: Trāſibimꝰ ꝑ terram tuā:

a ſ que eſt chriſtus cōmunis omnibus.

publica gradiemur viā: nō decli h

ſ vt nimis iuſti.

nabimus neqꝫ ad dexteraꝫ neqꝫ

ſ vt iniuſti.

ad ſiniſtram: i Alimēta precio vende nobis vt veſcamur: aquaꝫ pecunia tribue et ſic bibem⁹. k Tantum eſt vt nobis concedas tranſitum ſicut fecerunt filij eſau qui habitant in ſeir: ꝛ moabite q̄ morantur ī ar l donec veniamus ad

a Poſtqꝫ aūt. Hic deſcribitur tertius ꝑſs. ſ. ā mont tarū cōtra quē prohibitū fuit preliū: qꝛ ammon ꝛ moab ex quib⁹ deſcenderūt ammonite ꝛ moabite fuerūt filij loth de duabus filiab⁹ ſuis: vt habetur Gen. xix. Quos deleuit deus a facie eorū ꝓpter meritū abrae cuius fili⁹ loth reputabat̃. b Surgite. Hic conſequēter inducit moyſes populū ad dei ꝛ legis reuerentiam recolendo beneficia diuina tpe belli. ꝛ primo recolit beneficia exhibita tpe belli preteriti. ſcd̄o exhibēda tpe belli futuri. ibi: Joſue quoqꝫ. Beneficia aūt exhibita in bellis ꝑteritis ſunt regna acquiſita ꝑ victoriam diuinit⁹ datam. Circa qꝺ primo agit̃ de terre acquiſitione. ſcd̄o de diſtributione acquiſite. ibi: Terrāqꝫ poſſedimus. circa mediū. iij. ca. Adhuc ꝑmo deſcribitur acquiſitio regni ſeon. ſcd̄o ipſius og in principio iij. ca. Circa primū primo deſcribitur prelij cauſa. ſcd̄o victoria. ibi: Percuſſimuſqꝫ. Circa primuꝫ oſtenditur belli cauſa ꝛ iuſta ex parte filiorū iſrael. ſecūdo iniuſta ex parte ſeon. ibi: Noluitqꝫ ſeon. Circa primū oſtenditur bellū filioꝝ iſrael eſſe iuſtū ex auctoritate et precepto dn̄i qui terraꝫ vnius ꝑ voluntate ſua poteſt dare alteri. ꝛ hoc eſt qꝺ dicit̃: Surgite ꝛ tranſite. ꝛ hoc cōtinuatur ſic cū precedētibus qꝛ ſunt verba dn̄i ad populum que refert moyſes. c Ecce tradidi ī manu tua ſeon. hoc dicit̃ ad oſtendendū qꝛ victoria fuerat ex beneficio diuino: nō ex virtute populi iſrael. d Hodie incipiam mittere terrorē ꝛc. qꝛ per victorias habitas de regib⁹ ſeon ꝛ og timor filiorū iſrael cecidit ſuꝑ omnes hoc audiētes. e Qui habitant ſub om̄i celo. Ex hoc dicit Ra. Sa. qꝛ in pugna iſrael ꝯtra ſeon ꝛ og ſol ſtetit ſicut tpe Joſue. ꝛ ꝑ hoc victoria nota facta fuit ſub om̄i celo: ſed nō eſt veriſimile qꝛ moyſes tm̄ dī beneficiū tacuiſſet: cū ꝑ ſcripturā hui⁹ libri intēderet inducere preſentes ꝛ futuros ad reuerentiā dei ꝛ legꝭ diuine. ꝛ ideo dicendū qꝛ eſt modus loquēdi hyperbolicus. cū dicitur: Sub omni celo: qui modus loquendi frequēter in ſacra ſcriptura reperit̃. f Et in morem parturientiū contremiſcant. exterius in corpore ꝛ dolore teneantur: interius in corde. g Miſi ergo. Hic ſecūdo oſtenditur bellū filiorū iſrael iuſtū ex parte ipſoꝝ: quia primo obtulerūt pacem: petentes tranſitum pacificū. licet enī moyſes ſciret ꝑ reuelationē domini vt ꝑdictū eſt: qꝛ ſeon tranſitū nō cōcederet: ſꝫ magis contra eum bellaret: tamē pacem obtulit: vt daret exemplū filijs iſrael in futurū: licet enī eſſet eis inhibitum ne pacem aliquā facerent cū habitatoribus terre chanaan: ſed eos delerent ſimpliciter: ſicut dictuꝫ fuit Nume. xxxiij. tamen cū gētibus alijs pugnaturi primum debebāt offerre pacē: vt habet̃. j. xx. ca. Regnuꝫ aūt ſeon erat extra terrā chanaan: ꝛ ideo miſit ad eos nuncios verbis pacificis. ſicut dicit̃ hic: Miſi ergo nuncios ꝛc. h Publica gradiemur via. ita qꝛ nullum nocumentū inferem⁹ bonis tuis immobilib⁹ ſeu terre tue naſcētib⁹. i Alimenta precio vende nobis. ita qꝛ nullam iniuſticiā faciemus tibi in bonis mobilib⁹. † Nu. xx. k Tantū eſt vt nobis concedas tranſitū ſicut fecerunt filij eſau. Contrarium videtur Nume. xx. vbi dicitur: Cui reſpōdit edom: Non tranſibitis ꝑ me: alioquin armatus occurram. ꝛ poſtea ſubditur: Et diuertit ab eo iſrael. Ad hoc dicunt aliqui qꝛ licet filij eſau non conceſſerint tranſitum filijs iſrael per mediuꝫ terre ſue: tamen conceſſerunt tranſitum per terram ſuam in extremitatibus. Ra. Sa. dicit qꝛ non conceſſerunt tranſitum ꝑ aliquam partem terre ſue: ſed portabant eis alimenta venalia ad loca per que tranſibāt iuxta terram ſuam. ꝛ ideo dicit qꝛ illud quod hic dicit̃: Sicut fecerunt filij eſau. hoc non refertur ad conceſſionē tranſitus: ſed ſolum ad venditionem victualiuꝫ. duo enim petebant filij iſrael. ſcilicet tranſitum per terram ꝛ venditionem victualium. primum negauerunt filij eſau: et ſecundum conceſſerunt. Poſſet autem dici qꝛ li ſicut fecerunt ꝛc. poteſt referri ad vtrūqꝫ: quia licet filij eſau non conceſſiſſent tranſitum per terram ſuaꝫ: tamen dimiſerunt filios iſrael pacifice tranſire iuxta terminos terre ſue vendentes eis ibidem victualia. neutrum autem conceſſit ſeon: ſed exiuit de terra ſua contra filios iſrael vt eos exterminaret. l Et moabite. qui ſimiliter vendiderunt eis victualia.

Noluitqꝫ ſeon

Glo. ordi.

b nequitie miniſtri: q̄ pſequunt̄ popu/
luȝ dei: ſed ⁊ ipſe venit in ieſa: quod
interpretatur mādati impletio. Qui
eni ad expletioneȝ mādatoꝝ dei ve/
nerit: ſeon vel exercitū eius ſeuientē
nō timebit. Mandata eni dei cōple/
re eſt diabolū ⁊ exercitū eius ſupera
re. Sic enim cōterit deus ſathan ſub
pedibꝰ nr̄is: ⁊ dat nob̄ potētiā calcā
di ſup ſerpētes ⁊ ſcorpiōes ⁊ ſup om
nē virtutē inimici. a Quia indu
rauerat. Longa patiētia: nō corrigē/
Exo.10.a do. vn̄ in Exodo: Ego indurauí coꝛ
Ps.104. pharaonis. ⁊ in Ps. Conuertit coꝛ
eoꝝ vt odirēt p̄plm eiꝰ. Cauſa ƀo in/
durationis addit̄: vt traderet̄ in ma/
nus tuaſ. i. vt ꝯtereret̄ a te: qꝺ nō fie
ret niſi reſiſteret: nec reſiſteret niſi in/
duratꝰ eēt. Huiꝰ rei iuſticiā ſi q̄ſieri/
mus inſcrutabilia ſunt iudicia eiꝰ: ſȝ
iniq̄tas nō eſt apud deū. b Per
cuſſimuſq; eū cū fi. ⁊c̄. Qui ſunt veri
iſraelite: nō carne iudei ſȝ ſpū: habi/
tant in oībꝰ ciuitatibꝰ amoꝛreoꝛuȝ:
cū in oī oꝛbe terrarū xp̄i eccl'ie ꝓpa/
gant̄: ⁊ vnuſq̄ſq; nr̄m ciuitas fuit re
gis ſeon: q2 regnabat ī nob̄ ſtulticia:
ſupbia: ipietas ⁊ oīa q̄ diabolꝰ ſug/
Par.3.d gerit. Sed vbi vicꝰ ē foꝛt' ⁊ vaſa eiꝰ
direpta: facti ſumꝰ ciuitates iſrl' here
ditas ſctōꝝ: excīſa p2ius arboꝛe īfru/
ctuoſa: ⁊ deiecto elato rege: ⁊ regnā/
Mat.11.d te in nobis māſueto: q̄ dicit: Diſcite
a me q2 mitis ſuȝ ⁊ humilis coꝛde ⁊c̄.
Noīa quoq; locoꝝ ꝯueniūt. Aroer
nanq; ſubleuans interp̄tat̄. Arnon
aceruꝰ triſticie. Galaad aceruꝰ teſti/
monij. Ab aroer q̄ q̄ ē ſup ripā toꝛrē
tis arnon ⁊c̄. Quia oīs pſona cuiuſ/
libet dignitatis faſtu ſupbie vl' pom
pa ꝯfidēs mūdana: cū pſecutoꝛibus
q̄ varijs tribulationibꝰ xp̄ianos an/
guſtāt vſq; ad hereticoꝝ ꝯciliabula:
q̄ teſtimonijs ſcripturaꝝ depꝛauatis
ꝯtra eccliam pugnāt: ſed reſiſtere nō
p̄ualēt: tradunt̄ victi in manꝰ ſctōꝝ
cū habitaculis ſuis. Ca. III

Taq; ꝯuerſi aſ. ⁊c̄. Ad og re/
gē baſan: nec legatos dignā/
tur mittere: nec trāſituȝ p ter/
rā eiꝰ petere ꝯtinuo ꝯfligūt cum eo:
ſuperātes eū ⁊ populū ſuum. Baſan
interp̄tat̄ turpitudo. Merito ḡ nec
legati mittunt̄ ad gentē iſtā nec trā/
ſitus petit̄. nullus eni trāſitꝰ dȝ no/
bis eſſe vel aſcēſus ad turpitudineȝ:
q̄ ſtatim expugnāda ⁊ oīno cauēda
eſt. Cū og interp̄tat̄ ꝯcluſio: carna/
lia ſignificat: q̄ꝝ deſiderio aīa exclu/
dit̄ ⁊ ſepat̄ a deo. Aduerſus h̄ ſic eſt
bellādū: vt nullū relinquat̄ vitium.
Nullū eni opoꝛtet relinq̄ ī regno tur
pitudinis. Debēt ei turpia reſecari:
vt honeſta ⁊ religioſa poſſint edifica
ri. In regno ſeon vl' moab ſi h̄ p̄cipi/
tur. Foꝛte eni ex illis aliq̄d nob̄ opꝰ
eſt: q̄ multiplex p̄ſit' vite vſus egit:
alioq̄n deberemꝰ exire de h̄ mundo.
De baſan ƀo. i. de turpitudine nihil
relinq̄mꝰ: q2 nihilo indigemꝰ. Hone
ſtū eni eē nō pōt qꝺ turpe eſt.
d Sexaginta vrbes ⁊c̄. Supioꝛem
ſenſuȝ ꝯfirmat. Sexagenarius q̄ppe
numerꝰ ſicut ſenariꝰ pfectiōeȝ ſignifi
cat. Vn̄ aūt. lx. vrbeſ memoꝛat vaſta
tas in regione og regis baſan. i. dia/
boli: q̄ eſt rex turpitudinis: q2 pfecte
oīm vitioꝝ delectatiōem deſtruēdaȝ
ee ſignificat

Deuteronomiū Ca. III

ioꝛdanē: ⁊ tranſeamꝰ in terrā quā
dn̄s deꝰ noſter daturus eſt nobis.
Noluitq; ſeon rex eſebon dare no a
a ſ. indurari permiſerat exigentibus peccatis.
a bis tranſitum: quia indurauerat b
dn̄s deus tuus ſpiritū eius: ⁊ ob/
a ſ. Lxx. confoꝛtauerat: quod ⁊ in malo accipitur.
ſ. in malo. ſ. conuertit coꝛ eoꝛum vt odirent eius
populum: ⁊ dolū facerēt in ſeruis eius.
firmauerat coꝛ illius: vt tradere/ c
ſ. vincendus.
tur in manus tuas ſicut nunc vi/
des. Dixitq; dn̄s ad me: Ecce cepi
tradere tibi ſeon ⁊ terrā eius: inci
pe poſſidere eam. Egreſſuſq; eſt d
ſ. diabolus. ſ. fidelibus. ſ. demonibꝰ vel ini/
ſeon obuiā nobis cū omī populo
micis viſibilibus. a ſ. qꝺ eſt cōpletio mandatoꝛū.
ſ. vincendū.
ſuo ad p2eliū in ieſa: ⁊ tradidit eū
b dn̄s deus noſter nobis: Percuſſi/ e
a ſ. demonibꝰ.
b ſ. p̄ncipibꝰ huiꝰ mūdi ⁊ q̄buſlibȝ mal'.
muſq; eū cūȝ filijs ⁊ omī populo f
ſuo: cūctaſq; vrbes ī tpe illo cepi/
a ſ. in eo ꝙ mali erāt: ⁊ vere impium ⁊ non erit.
mus interfectis habitatoꝛibꝰ ea/
rū viris ac mulieribꝰ et paruulis:
Non reliquimꝰ in eis quicq̄ abſq;
iumētis: que in partē venere p2e/
dantiū: ⁊ ſpolijs vrbiū quas cepi
ſ. qꝺ eſt ſubleuans.
mus ab aroer que eſt ſup ripā toꝛ/
ſ. aceruus triſticie. ſ.
rentis arnon oppido: qꝺ in valle
ſ. aceruus teſtimonij.
ſitū eſt vſq; galaad. Nō fuit vicus g
⁊ ciuitas q̄ nr̄as effugeret manuſ.
Omnes tradidit dn̄s deus nr̄ no
bis abſq; terra filioꝛum āmon: ad
quā nō acceſſimꝰ: ⁊ cunctis q̄ adia
cent toꝛrenti ieboch: ⁊ vrbibꝰ mon
tanis: vniuerſiſq; locis a q̄bꝰ nos
ꝓhibuit dn̄s deꝰ nr̄. Ca. III

c Taq; cōuerſi aſcēdimus b i
per iter baſan † Egreſſuſq; k
eſt og rex baſan in occur/
ſum nobis cū populo ſuo ad bel/
landum in edrai. Dixitq; dn̄s ad l
me: Ne timeas eū q2 in manu tua
traditus eſt cū omī populo ac ter
ra ſua: facieſq; ei ſicut feciſti ſeon
regi amoꝛreoꝝ q̄ habitauit in eſe/
bon. Tradidit ergo dominꝰ deus
noſter in manibꝰ noſtris etiaȝ og
a ſ. turpitudis. ſ. mlta vitia turpitudini ſubiecta.
regē baſan ⁊ vniuerſum populuȝ
eius: Percuſſimuſq; eos vſq; ad m
internitionem vaſtantes cunctas
ciuitates illius vno tpe. Non fu/
d it oppidum qꝺ nos effugeret. Se/
xaginta vrbes ⁊ omnē regionem

Nico. de lyra

a Noluitq; ſeon. Hic deſcribit̄ bel/
lum iniuſtum ex parte regis ſeon: p2i/
mo q2 denegauit petitionē rationabi/
lem. quod notat̄ cum dicit̄: Noluitq;
ſeon ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄ cauſa: b Quia
indurauerat dn̄s ⁊c̄. Dicitur aūt dn̄s
indurare hoīes in malo inq̄ītum ſuo
iuſto iudicio ꝓpter demerita hominū
ſubtrahit eis gratiā vel nō infundit. ⁊
q2 effectus gratie eſt coꝛ mollificare.
ideo ad eiꝰ ſubtractionē ſequit̄ indu/
ratio coꝛdis ⁊ obſtinatio in peccatis.
c Ut traderet̄ in manus tuas. li vt
tenet̄ hic ꝯſecutiue: q2 ad induratiōeȝ
ſecuta eſt illa pena. ſcꝺo oñdit̄ belluȝ
ſeon iniuſtū: q2 p2ioꝛ impugnauit fili/
os iſrl' ſine cā. ⁊ h̄ ē qꝺ dr: d Egreſ G
ſuſq; eſt ſe. ⁊c̄. Nō vocauit ſeon og ad
ſuū auxiliū: q2 nō reputabat ſe indige
re auxilio eiꝰ ad deſtructionē filioꝛuȝ
iſrael. e Percuſſimuſq; eū. Hic de
ſcribit̄ victoꝛia pfecta cū dr: pcuſſimꝰ
eū. i. interfecimꝰ. f Cū filijs ſuis.
In hebꝛeo habet̄: Cū filio ſuo. qꝺ ex/
ponēs Ra. Sa. dicit ꝙ hoc intelligit̄
de quodā filio notabili quē habebat
⁊ erat eq̄lis p̄ri in magnitudine ⁊ foꝛ/
titudine. pōt tñ dici ſm̄ trāſlationem
noſtrā ꝙ in hebꝛeo ponit̄ ſingulare p
plurali: ſicut Exo. viij. Uenit muſca
grauiſſima. i. multitudo muſcarū. Ce/
tera patent vſq; ibi: g Nō fuit vi/
cus. villa eſt q̄ nō habet muros. ⁊ ciui
tas villa eſt clauſa murꝭ. Ca. II

Moꝛaliter.

Profectiq; inde ⁊c̄. Se/
quitur: † In poſſeſſioneȝ eſau dedi
mōtē ſeir. Et de t'ris moabitaꝝ ⁊ āmo
nitaꝝ dr. j. eodē ca. ꝙ dn̄s dedit eā fi/
lijs loth ī poſſeſſionē: ſicut ⁊ filijs iſrl'
dedit terrā chanaan: ⁊ tñ idumei mo/
abite ⁊ āmonite erāt idolatre. filij ve/
ro iſrael cultoꝛes erāt vniꝰ veri dei. ex
quo pȝ ꝙ deꝰ terrena bona et tp̄alia
dat indifferēter bonis ⁊ malis. ſic aūt
nō eſt de ſpūalibꝰ bonis ⁊ eternis. nā
bona gratie ⁊ gloꝛie ſolis bonis cōce/
duntur. ⁊ ideo collatio bonoꝝ tempo
raliū nō eſt certū ſignū amicitie diuie:
ſed aliq̄ñ magis eſt ad ꝯtrarium. Job
xxi. Quare ergo impij viuūt ſubleua
ti ſunt ꝯfoꝛtatiq; diuitijs ⁊c̄. Seq̄tur:
Ducūt in bonis dies ſuos: et in pun/
cto ad inferna deſcēdūt. Ca. III

b Taq; cōuerſi. Hic conſequēter A
deſcribitur victoꝛia d̄ rege og: †
⁊ p2imo deſcribitur occaſio pu Nu.21.g
gne. ſecūdo cōditio victoꝛie. ibi: Per
cuſſimuſq;. Circa p2imum dicitur ſic:
Itaq; cōuerſi. ad cōtinuādum iter no
ſtrum poſt debellatiōem ſeon.
i Aſcendimus. p iter baſan. i. quod
ducit ad baſan. k Egreſſuſq; eſt
og. ex h̄ apparet cā quare moyſes non
petiuit trāſitū verbis pacificis ab iſto
og ſicut fecerat a ſeon: quia iſte og nō
expectauit ꝙ moyſes ad terrā eiꝰ ap/
propinquaret ⁊ inde nūcioſ mitteret:
ſed p̄occupauit tp̄s mouēdo bellū in/
iuſtū ꝯtra filios iſrl'. l Dixitq; do
minꝰ ad me: ne timeas eū. h̄ dictū fuit
ſpecialit̄ de og: q2 erat mire magnitu/
dinis ⁊ foꝛtitudis: vt pȝ. j. eo. ca.
m Percuſſimuſq; eū. Hic deſcribit̄
magnitudo victoꝛie: ⁊ p̄mo ex hoīm
interfectoꝝ ⁊ ciuitatū captarū ⁊ p2e/
darū multitudine: ⁊ pȝ littera. ſecun
do ex regꝭ og magnitudine. cū dicit̄:
Solus

esse significat. Argob .i. maledicta sublimitas terrenã ſupbiaꝫ ſignificat: q̄ in filijs ire regnat. Deſtructis vrbib⁹ viros ac mulieres ac paruulos dicit interfectos: iumēta ⁊ ſpolia direpta: qꝛ munitione diaboli ſupata q̇cq̇d laſciuũ ſenſerim⁹ cũ paruulis cogitatiõib⁹ celo ſi eſt ꝯterēdũ. Quicq̇d aũt in ſimplicitate puri ſenſus vel mēbroꝝ ornatu ſuitio dei aptũ inuenim⁹ reſuare debem⁹. a Terrãq; poſ. in tē. il. Grego. Sunt multi in eccl'ia q̄ paruuli eſſe deſpiciũt: ⁊ i loco hũilitatis cõſtituti immanes apud ſe eſſe nõ deſiſtunt: hi honorib⁹ extollunt: voluptatib⁹ pfruunt: rerum multiplicitate dilatant: pͤeſſe ⁊ timeri appetũt: recte viuere negligũt: ⁊ recte vite famã hr̄e ꝯcupiſcũt. Si

B

quã tñ fidei tentatio exurgat: verbis ⁊ clamoribus eã defendũt: ⁊ celeſteꝫ patriã vēdicãt: nec tñ amãt. Tales filij ruben ⁊ gad: ⁊ dimidia trib⁹ manaſſe exprimũt: q̄ multa pecora et iumēta poſſidētes: terraꝫ cãpeſtrē vltra iordanē cõcupiſcũt: ⁊ in terra ꝓmiſſionis hereditatem habere nolũt: dicētes terrã quaꝫ pcuſſit dñs in ꝯſpectu filioꝝ iſrl' regiõis vberrime eſt ⁊c̄. Qui iumēta plurima poſſidēt nolũt trãſire iordanē. Quia q̄s multa mũdi īpedimēta occupãt: celeſtē nõ req̄rũt habitationē: ſꝫ fides quã tenēt ſpecieten⁹ increpat īpos ne negocio torpeſcãt: ne exēplo ſuo a labore ⁊ longanimitate alios retrahant. Vñ eis p moyſen d̄r: Nũq̇d ⁊ frēs vr̄i ibũt ad pugnã: ⁊ vos hic ſedebit': cur ſubuertitis mētes filioꝝ iſrl'? Sed qꝛ erubeſcũt non defendere fidē quaꝫ ꝯfitent ad certamē ꝓperãt: eamq; ñ ſibi ſꝫ ꝓximis vēdicãt. Unde ad moyſen dicunt: Caulas ouiũ fabricabim⁹ ⁊c̄. adiũgunt armati ⁊ accincti ꝑgemus ad ꝑliũ. Mox ḡ terrã ꝓmiſſionis ab hoſtib⁹ liberãt ⁊ relinquũt ⁊ ad paſcēda iumenta vltra iordanē pergunt. Quia ꝯtra fidē baptiſmatis toto deſiderio perituris inſeruiũt. Sic enī pugnãt vt pignora ſua extra trãꝫ ꝓmiſſiõis deponãt in q̄b⁹ hñt affectũ. Iõq; ad cãpeſtria redeũt ab altitudine mõtiũ: q̄ſi a ſpe celeſtium: ⁊ ex trã ꝓmiſſiõis bruta aĩalia nutriũt: vana .ſ. deſideria ⁊ irrõnabiles aĩmot⁹. b Rubē ⁊. Aug. Ruben pmogenit⁹ iacob lꝫ ꝯtamĩauerit thoꝝ ei⁹. Manaſſes q̄ꝫ cui⁹ dimidia trib⁹ ex̄ iordanē remanet: ⁊ q̄uis d̄ egyptiaca nat⁹: p̄mogenit⁹ ē. Itaq; porē ꝓplm deſignt: q̄ ñ p veꝝ ieſũ: ſed p moyſen ex̄ iordanē ſortē accipiũt ⁊ pores: ⁊ ex̄ iordanē: ⁊ ſeq̄ſtrati a ceter'. Iumēta inq̄ũt ⁊ pecora mixta ſt̄ nob.

23. q. 5. §. R. v. per ſcientes.

Nu. 32. b

Nu. 32. c

Ibidem. c

Hac cauſa

quod eſt maledicta ſublimitas.

argob regni og in baſan. Cuncte vrbes erant munite muris altiſſimis portiſq; ⁊ vectib⁹: abſq; oppidis innumeris q̄ nõ habebant muros. Et deleuim⁹ eos ſicut feceramus ſeon regi eſebon: diſper-

rebelles.

dentes omnem ciuitatem: viroſq;

laſciuiam. infirmas cogitationes.

ac mulieres et paruulos. Iu-

ſimplices ſeruitio dei vtiles. ornatũ verboꝝ.

mēta autem ⁊ ſpolia vrbium diripuimus † Tulimuſq; illo in tempore terrã de manu duorũ reguꝫ amorreoꝝ qui erãt trãs iordanē a torrente arnon vſq; ad monteꝫ hermõ: quē ſidonij ſarion vocãt: ⁊ amorrei ſanir. Oĩes ciuitates que ſite ſũt in planicie: ⁊ vniuerſam terram galaad et baſan vſq; ſelcha et edrai: ciuitates regni og in baſan. Solus q̇ppe og rex a

in hebreo raphaim

baſan reſtiterat de ſtirpe gigãtũ. Monſtratur lectus eius ferreus b qui eſt in rabath filioꝝ ammon

magnitudinem eius commendat.

nouem cubitos habens longitudinis: ⁊ quattuor latitudinis ad menſuram cubiti virilis manus.

a Terramq; poſſedimus in tempore illo ab aroer que eſt ſup ripam torrentis arnon vſq; ad mediam partem montis galaad: ⁊ ciuita- c

b tes illius dedi ruben ⁊ gad: Reliquam partem aũt galaad et omnē baſan regni og tradidi medie tribui manaſſe omnem regioneꝫ argob. Cunctaq; baſan vocabatur terra gigantũ. Iair filius ma †naſſe poſſedit omnem regionem argob vſq; ad terminos geſſuri ⁊ machati. Vocauitq; ex nomie ſuo baſan auothiair .i. villas iair vſq; in p̄ſentem diem. Machir

a Solus q̇ppe og ⁊c̄. de ſtirpe gigantũ. Dicit aũt Ra. Sa. q̄ loq̇tur hic de gigãtib⁹ q̄s interfecit chodorlaomor ⁊ ſocij ei⁹: vt habet Geñ. xiiij. ⁊ de illa interfectione euaſit ſolus og q̄ poſtea fact⁹ eſt rex baſan: vt dicit. ⁊ ſm hoc iſte og diu vixerat: qꝛ a tpe belli predicti de q̄ euaſit vſq; ad bellũ in q̄ obijt fluxerũt plus q̄ꝫ .cccc. anni. b Et monſtrat lect⁹ ei⁹ ferre⁹ ⁊c̄. de magnitudine huius og dicũt iudei q̄ a planta pedis eius vſq; ad cauillaꝫ pedis erant .xxx. cubiti humani pꝛq̄ut diffuſius poſui in libro Nuñ. xxj. ⁊ quia iſte paſſus vbi deſcribitur mēſura lecti ei⁹: illam falſitatē deſtruit. ideo ad coloranduꝫ predictam falſitatē iudei peruerſe exponunt hanc litterã. Dicũt eĩ aliqui q̄ in hebreo non eſt lectus ſed cuna in qua erat poſitus quãdo erat puer: ⁊ q̄ iã tante erat fortitudinis ⁊ magnitudinis q̄ nõ poterat teneri niſi in cuna ferrea habēte .ix. cubitos vſuales in longitudine. Sed hec expoſitio aſſumit falſum: quia in hebreo non habetur cuna ſed lectus vel ſtratum: vt magis proprie loquamur. eadem enĩ dictio eſt hic hebraica que habet Pſ. vj. Lachrymis meis ſtratum meũ rigabo. ⁊ Geñ. xlix. Maculaſti ſtratũ eiuſ. de lecto Iacob cũ iam eſſet vir pfectus de quo certuꝫ eſt q̄ nõ iacebat in cuna. Item licet puer de nouo natus ſit minoris quãtitatis q̄ꝫ in etate adulta: tñ de cõmuni curſu habet quãtitatē pedalē vl' parũ plus reſpectu ſui ipſius in etate adulta. ſpaciũ autē a planta pedis vſq; ad cauillã ad plus nõ eſt niſi quarta pars lõgitudinis pedis. ⁊ ideo ſi fictio iudeoꝝ p̄dicta de longitudine og eſſet vera q̄ñ fuit de nouo natus: nõ ſolũ habuit nouē cubitos vſuales in longitudine ſed quater .xxx. ad min⁹ .ſ. cxx. ⁊ ideo ad colorandũ predictã fictionē ſeu falſitatem. Ra. Sa. aliter exponit litterã predictã ꝯcedens q̄ hic habet lectus: ⁊ nõ cuna: ſed cũ ſubdit: Habens nouē cubitos longitudinis ad mēſurã virilis man⁹. dicit q̄ h̄ nõ ē intelligēdũ de mēſura cubiti ipſius og: q̄ vocabat vir p q̄ndã excellētiã: ⁊ ille cubit⁹ erat valde magn⁹. Sed hec expoſitio nõ põt ſtare nec colorare p̄dictã falſitatē: qꝛ ſicut iã dictũ eſt: longitudo q̄ ē a plãta pedis vſq; ad cauillã nõ eſt ad plus niſi q̄rta ps longitudinis pedis. ⁊ iõ ſi inter plantã pedis ⁊ cauillã ipſi⁹ og erãt .xxx. cubiti vſuales ſm p̄dictã fictionē: ſeq̇tur q̄ tota longitudo pedis ei⁹ ad min⁹ eēt .cxx. cubitoꝝ: vt predictũ eſt. Cubit⁹ aũt ꝯtinet duos pedes ſm coloreꝫ opinionē ⁊ veriorē: vt credo. ſm aliã vero pedē et dimidiũ. ex q̄ ſeq̇tur q̄ cubit⁹ ipſi⁹ og continebat ccxl. pedes cões ſm p̄dictã fictionē vel ad minus clxxx. ⁊ p ꝯñs lect⁹ ei⁹ nouē cubitoꝝ ꝯtinebat nonies tm̄ in longitudīe: qđ includit maximã abſurditatē: qꝛ nõ poſſet fieri lect⁹ ferreus tãte longitudinis ⁊ latitudīs correſpõdent': nec inueniret tanta materia ferri: nec artifex q̄ faceret: nec eēt verũ qđ d̄r in textu: Et mõſtrat lect⁹ ei⁹ ferre⁹ q̄ ē in rabath filioꝝ ãmon .i. in tali ciuitate: qꝛ magnitudo p̄dicti lecti fere occuparet locũ vni⁹ magne ciuitatis. ⁊ iõ dicendũ q̄ hic accipit cubit⁹ vſual' ⁊ cõis q̄ ꝯtinet duos pedes cões: vl' ad min⁹ pedē ⁊ dimidiũ. Ex q̄ ptꝫ q̄ lect⁹ ipſi⁹ og erat bñ magn⁹ cõtinēs nouē cubitos lõgitudīs .i. xviij. pedes cões ſm colorē opīonē de magnitudīe cubiti: vel .xiij. pedes cũ dimidio ſm aliã. Moralit og q̄ interpͣtat ꝯgregãs ſignificat pctõrē q̄ ſibi ꝯgregat iniq̇tatē. ſm qđ d̄r Pſ. xl. Cor ei⁹ ꝯgregabit iniq̇tatē ſibi: qꝛ ſm Grego. Pctm̄ qđ p pniam nõ diluit: mox ſuo pondere ad aliud trahit. Lect⁹ enĩ ſunt alliciētia ad pctm̄ ⁊ detinētia in ipo: ſicut in lecto in q̄ iacet ꝓſtrat⁹. hꝫ aũt .ix. cubitos longitudīs: ⁊ q̄ttuor latitudīs: exēplũ in pctõ carnis: ⁊ ſic põt intelligi de alijs. Prim⁹ cubit⁹ lõgitudīs ē ĩ eſc'. ſcd̄us in poculis. terti⁹ in ſpectacul'. q̄rtus in cantilenis diſſolut'. quintus in ſuauitate aromatũ. ſext⁹ in multiplicitate donoꝝ gratis datoꝝ. ſeptim⁹ in mollicie lectoꝝ. octau⁹ in applauſu ſocioꝝ. nonus in turpi vſu mulierũ. Latitudinis vero pͥmus cubit⁹ eſt delectatio. ſcd̄us eſt ꝯſenſus. terti⁹ operatio. q̄rtus ꝯſuetudo: ⁊ q̄ñ interuenit incorrigibilitas ⁊ obſtinatio tũc ē lect⁹ ferre⁹. c Terrãq; poſſe. Hic ꝯñr recolit p̄dicte terre acq̇ſite diſtributio q̄ aſſignata fuit duab⁹ tribub⁹ ⁊ dimidie: vt pleni⁹ ꝯtiet Nu. xxxij. ⁊ h̄ eſt qđ d̄r: Et ciuitates illi⁹ dedi ruben ⁊ gad ⁊c̄. ⁊ ptꝫ lr̄a vſq; ibi:

Et terminos

Glo. ordi.

populus ad terrā fluentē lacte ꝛ mel/
le nō pōt venire: nec verbū factū car/
1. Cor. 2. d nē cognoſcere. Anialis enī nō pcipit
que ſunt ſpūs dei: ſed cōparaꝛ iumen/
tis inſipientib⁹ p quib⁹ hereditatem
accipit extra iordanē. terrā .ſ. duoꝝ re
gū. Non enī potuit moyſes niſi duos
tm̄ interficere reges: qꝛ terrā habēti/
bus pecora multa diuideret. Jeſus di
uiſit terrā his q̄ trāſierūt iordanē. ha/
bentib⁹ q̄dē pecora: ſed nō tanta q̄ re/
tineant eos vltra iordanē: ſed cū ipſis
mulierib⁹ ꝛ infantib⁹ ꝯtendūt trāſire
ꝛ ad patriā ꝑuenire. a Precipe io
Allego. ſue ꝛ corro. eū ꝛc̄. Allego. Magna di/
ſpenſatione dei factū eſt: ne moyſes q̄
eſt typus leg̃ introduceret ꝑplm̄ ī ter
Heb. 7. c rā ꝓmiſſiōis: qꝛ lex neminē ad ꝑfectū
adduxit. Joſue aūt typus xp̄i q̄ ſalua
tor interꝑtaꝛ. Chriſt⁹ enī ꝑplm̄ ſuū ſal
uauit: ꝯueniēter dux ꝛ p̄nceps ī terrā
ꝓmiſſionis introduxit. Nō ad/

Nico. de lyra

a Et terminos cenereth. nomē ē la/
ci magni p quē trāſit iordanis fluui⁹:
ꝛ vocaꝛ in euāgelio mare cenereth a
quadā villa ſic noīata ſup litus eius
ſita. ꝛ mare tyberiadis a quadā alia
ciuitate ſita in ei⁹ litore. ꝛ mare gali/
lee qꝛ eſt iuxta galileā regionem.
b Uſqꝫ ad mare deſerti. qd̄ eſt ſalſiſ
ſimū: nomē ē alteri⁹ laci in q̄ cadit ior/
danis fluui⁹: ꝛ eſt ī loco vbi ſubuerſe
ſunt q̄nqꝫ ciuitates: de quaꝝ ſubuerſi
one hr̄ Gen̄. xix. ꝛ de iſto lacu dictum
fuit Nu. xxxiiij. Uocaꝛ aūt mare more
hebraici ſmōis ſm quē q̄libꝫ ꝯgrega/
tio aquaꝝ notabil' mare vocaꝛ. ſm il/
lud Gen̄. j. Cōgregatiōeſqꝫ aq̄ruꝫ ap/
pellauit maria. c Expediti p̄cedi/
te. Hoc dꝛ viris bellatorib⁹ duaꝝ tri/
buū ꝛ dimidie q̄ iā habebāt terraꝫ aſ/
ſignatā: ꝛ ciuitates muratas in q̄bus
reliq̄rūt vxores ſuas ꝛ paruulos ꝛ fa/
milias: ꝛ iō poterāt ꝓcedere ad bella
magis expedite q̄ꝫ alij q̄ ducebāt ſecū
vxores ſuas ꝛ paruulos ꝛ familias.
d Joſue q̄ꝫ. Poſtq̄ꝫ explicauit bn̄fi/
cia p̄ſtita in bellis p̄teritis. hic ꝯſr ex
plicat bn̄ficia p̄benda ī bellis futur':
ꝛ h̄ totū fit ad inducendū filios iſrael
ad dei reuerētiā ꝛ obſeruantiā legis:
ꝛ diuidiꝛ in partē p̄ncipalē ꝛ inciden/
talē. ſcd̄a ibi: Precatuſqꝫ ſum. Circa
primū moyſes ex victorijs diuinit⁹ cō
ceſſis filijs iſrl' de p̄terito: aſſecurat de
ꝯcedēdis in futuro: qꝛ ſm ꝙ dicit bea
tus Grego. Preteritarū rerū exhibi/
tio futuraꝝ eſt certitudo. ꝛ ptꝫ littera.
e Precatuſqꝫ. Hec ē pars incidēta/
lis: ex h̄ enī ꝙ moyſes ex dī adiutorio
duos reges debellauerat ꝛ terrā eoꝝ
diſtribuerat: vt p̄dictū eſt: opinat⁹ fu
it ꝙ verbū dn̄i ſibi dictuꝫ Nu. xx. ſ. ꝙ
nō intraret terrā ꝓmiſſiōis nō eēt ver
bū ſnīe diffinitiue ſ; mag' cōminatio/
nis: qd̄ freq̄nt̄ retractaꝛ: ſic̄ illud Jo/
ne. iij. Adhuc. xl. dies ꝛ niniue ſubuer
teꝛ: ꝛ iō orauit dn̄m vt trāſiret iorda/
nē ꝛ videret terrā ꝓmiſſiōis ac diui/
deret. et h̄ eſt qd̄ dꝛ: f Dn̄e de⁹ tu
cepiſti oſ̄dere ſuo tuo .i. mihi moyſi.
g Magnitudinē tuā. in opib⁹ mira
biliū. h Manūqꝫ fortiſſimā. in de
bellatione duoꝝ regū. i Trāſibo
igiꝛ ꝛc̄. i. h̄ peto ex tua grā. k Et
montē iſtū egregiū ꝛ libanū. Ra. Sa.
dicit ꝙ p

Deuteronomiū

quoqꝫ dedi galaad ꝛ tribub⁹ ru/
ben: et gad dedi terram galaad
vſqꝫ ad torrentē arnon medium
torrentis ꝛ ꝯfiniū vſqꝫ ad torrētē
iaboch qui ē termin⁹ filioꝝ āmō:
ꝛ planiciē ſolitudinis atqꝫ iorda
nē: ꝛ terminos cenereth vſqꝫ ad a
mare deſerti qd̄ eſt ſalſiſſimuꝫ ad b
radicē mōtis phaſga cōtra orien
tem. Precepiqꝫ vobis in tempo/
re illo dicēs: Domin⁹ de⁹ veſter
dat vobis terrā hanc in hereditā
teꝫ: expediti p̄cedite fratres ve c†
ſtros filios iſrael. Omnes viri ro
buſti abſqꝫ vxoribus ꝛ paruulis †
atqꝫ iumentis. Noui enī ꝙ plura
habeatis pecora: ꝛ in vrbibus re
manere debebunt quas tradidi
vobis donec requieꝫ tribuat do
minus fratribus veſtris ſicut vo
bis tribuit: ꝛ poſſideant ipſi etiā
terram quā daturus eſt eis trās
iordanem. Tunc reuerteꝛ vnuſ/
quiſqꝫ in poſſeſſionē ſuam quam
dedi vobis. Joſue quoqꝫ in tem d
pore illo precepi dicens: Oculi
tui viderunt que fecit dominus
deus veſter duobus his regib⁹:
ſic faciet omnibus regniſ ad que
tranſiturus es. Ne timeas eos:
Dominus enim deus veſter pu/
gnabit pro vobis. Precatuſqꝫ e
ſum dominuꝫ in tp̄e illo dicens:
Domine deus tu cepiſti oſtende f
re ſeruo tuo magnitudinem tuā g
manumqꝫ fortiſſimam. Neqꝫ enī h
eſt alius deus vel in celo vel in
terra qui poſſit facere opera tua:
ꝛ cōparari fortitudini tue. Trāſ/ i
ibo igitur ꝛ videbo terram hanc
optimam trās iordanem: ꝛ mon k
a ſ montem libanum. ſ. hic eſt mons phenicis ter
minus iudee contra ſeptentrionem.
tem iſtum egregium et libānum.
Jratuſqꝫ eſt dominus mihi pro/ l
pter vos: nec exaudiuit me ſꝫ di/ m
xit mihi: Sufficit tibi: nequaq̄ꝫ vl
tra loquar' de hac re ad me. Aſcē n
de cacumē phaſge: ꝛ oculos tuoſ o
circumfer ad occidentem ꝛ ad aq̄
loneꝫ auſtrumqꝫ ꝛ orientē ꝛ aſpi
ce: Nec enim tranſibis iordanem p
iſtum. Precipe ioſue et corrobo/ q
ra eū atqꝫ cōforta: qꝛ ipſe p̄cedet
populū iſtū: ꝛ diuidet eis terram
quam viſurus es. Manſimuſqꝫ
in valle cōtra phanū ſogor.

Nico. de lyra

dicit ꝙ p montē hic intelligiꝛ hierl'm C
q̄ ꝓ parte p̄ncipali erat ſita in mōte: ꝛ
p libanū ipm̄ tēplū qd̄ fuit factū de li/
gnis libani: vt hr̄. iij. Reg'. v. ſꝫ h̄ nō
videꝛ veꝝ: qꝛ moyſes nō petebat viſi/
onē ſpūalē terre ſed corꝑalē: vt mani/
feſte ptꝫ ex textu. tēplū aūt nō fuit fa/
ctū vſqꝫ ad tp̄a Salomonis: ꝛ iō vſqꝫ
tūc videri nō poterat viſione corꝑali:
ꝛ iō dicēdū ꝙ p montē ꝛ libanū intel/
ligunꝛ duo t̄mini terre ꝓmiſſiōis ſm
ei⁹ longitudinē: qꝛ mons ī q̄ ē aſcēſus
ſcorpionis ē in termīo auſtrali ꝛ liba/
nus ī termīo aq̄lonari: ꝛ p h̄ intelligi
tur petita viſio locoꝝ intermedioꝝ.
l Jratuſqꝫ ē mi. do. ꝓ. vos. iſtud re/
ferꝛ ad petm̄ moyſi ī aq̄s cōtradictio/
nis: qd̄ hr̄ Nu. xx. cui⁹ peccati occaſio
fuit malicia ꝑpli: vt. ſ̄. dictū ē ca. j.
m Nec exau. me. verbū ſuum retra/
ctādo ſꝫ mag' ꝯfirmādo: q̄ꝫtū ad h̄ ꝙ
terrā nō intraret: ꝯceſſit tn̄ ꝙ eā ab ex
tra miraculoſe videret. vn̄ ſubditur:
n Aſcēde cacumē phaſge. nomē eſt
mōtis. o Et ocu. circūfer. ad ori/
en. ꝛc̄. Nō accipiꝛ hic oriēs ꝛ occidēs
auſter ꝛ aq̄lo ꝓut ſunt termini totius
terre habitabil': qꝛ ſic n̄ fuit oſ̄ſa moy
ſi: ſed ꝓut ſignificāt termīos t̄re pro/
miſſiōis: qꝛ moyſes vidit ocul' corꝑali
bus totā terrā ꝓmiſſiōis a termīo ei⁹
auſtrali vſqꝫ ad aq̄lonarē: ꝛ ab oriēta
li vſqꝫ ad occidētalē. p Precipe io
ſue. vt recipiat regimē ꝑpli ꝛ labores ī
acquirēdo terrā ꝛ diuidēdo. q Et
corrobora eū atqꝫ ꝯforta. timebat enī
ioſue ne ſicut moyſes mgr̄ ſu⁹ ab īgreſ
ſu terre ꝛ ei⁹ diuiſiōe fuerat impedit⁹:
ita ꝛ ipe q̄ nō erat tāte ꝑfectiōis mīto
forti⁹ impedireꝛ. ꝛ iō dn̄s voluit eum
aſſecurare de trāſitu ꝛ diuiſiōe. iō ſeq̄/
tur: Jp̄e p̄cedet ꝑplm̄ iſtum et diuidet D
eis terram ꝛc̄. Ca. III

Moraliter.

† Jair fili⁹ manaſſe ꝛc̄.
Per manaſſen q̄ interꝑtatur obliuio
ꝯueniēter ſignificari pōt p̄mus pr̄ ali
cui⁹ religiōis approbate: vt beat⁹ Au
guſtin⁹: beat⁹ bn̄dict⁹: beat⁹ Franci/
ſcus ꝛ ſic de alijs. quā q̄libet ingredi/
ens obliuiſci dꝫ ꝑpli ſui et dom⁹ patr'
ſui. p iair vero q̄ interꝑtaꝛ vigilās vł
illuminatio: ſignificaꝛ q̄libet bon⁹ re
ligioſus q̄ ſui pr̄is exemplo vigilat ad
ꝓficiendū in ſcīa ꝛ vita: ꝛ iſte obtinet
regionē argob: q̄ īterꝑtaꝛ maledictio
ꝛ ſublimitas. ideo ſignificat excellen/
tiam ſupboꝝ maledictā. Job. v. Uidi
ſtultū firma radice ꝛ maledixi pulchri
tudini eius. Oīs aūt ſupb⁹ eſt ſtult⁹
cui⁹ etymologia eſt ſtatu altus. Jair
aūt obtinet argob. i. excellentiaꝫ ſup/
boꝝ qn̄ bon⁹ religioſus verbo ꝛ exē/
plo ſupbos reducit ad humilitatē bo
norum: ꝛ ſic vertit noīa eoꝝ vocans
eos auoth iair. i. villas iair: quia facti al's anothi
ſunt habitacula dei q̄ habitat in mēti air.
bus humiliū. Eſa. lxvj. Sup quē req̄/
eſcet ſpūs me⁹ niſi ſup pauꝑeꝫ ꝛ ꝯtri/
tū ꝛ tremētē ſmones meos. Ubi vero
trāſlatio nr̄a hꝫ pauꝑeꝫ: alia trāſlatio
hꝫ humilē: ꝛ idē ſignificat. Nā Mat.
v. hūiles dicunꝛ pauꝑes ſpū. i. nō ha/
bētes inflatū ſpm̄ vt exponit Aug⁹.
c† Precedite frēs ve. fi. iſrl'. tales enī
religioſi ad edificatiōeꝫ alioꝝ apti ad
p̄dicādū ꝛ ꝯfeſſiōes audiendū a ſuis
ſupiorib⁹ ſūt mittēdi. † Abſqꝫ vxori/
bus ꝛ paruulis

bus ⁊ paruul' ⁊ iumēt'.p vxores ītelligunt carnales:q̄ q̄uis ſint litterati:nō tñ ſunt inter ſeculares mittēdi:qꝛ plus nocerent mala vita q̄ꝫ ꝓficerēt doctrina:eo ꝙ in moralibꝰ magis mouēt facta q̄ꝫ verba. Per paruulos aūt intelligunt nouicij vel de nouo ꝓfeſſi q̄ nō ſunt adhuc bene firmati:⁊ iſti ſilr nō ſunt mittēdi. Per iumēta vero intelligunt frēs ſimplices ⁊ illitterati.q̄ ꝓpter defectū ſcie nō ſunt ad p̄dicandū apti.

¶ In ca.iij.vbi dicit in poſtilla:Tranſibo igit ⁊ videbo terram hanc optimam ⁊c.

Additio. Si viſio terre ꝓmiſſiōis q̄ꝫ moyſes petebat a deo intelligat de viſione corꝑali tñ nō modice admiratiōis dignū videt cur moyſes q̄ tante ꝑfectionis erat vt de eo diceret: Qui in omī domo mea fideliſſimus eſt:⁊ palā ⁊ nō ꝑ enigmata ⁊ figuras dñm videt.ſ. Nu me.xij.cū tanta affectiōe ⁊ tam ardēti inſtātia peteret videre a deo terrā illā trans iordanē:⁊ montē illū egregiū nō tranſiret iordanē:ꝑſertim cū ad h̄ impetrādū ducat memoriā maximorū operū q̄ deus ſibi oſtēderat.ad hoc cū dicit:Tu cepiſti oñdere ſeruo tuo ⁊c. Neqꝫ enī alius deꝰ in celo et in terra qui poſſet facere opa tua:in quo videt maxime magnificare huiuſmōi petitionē quaſi coequādo eam his potiſſimis:que iam deꝰ ſibi oñderat:cū tñ inter illa ſit modica vel nulla comparatio. Nā prima magnalia q̄ moyſi fuerūt oſtenſa de q̄bus hic fit mētio ꝑtinebāt ad omipotentiā diuinā et ad magnam ꝓpli dei vtilitatē:ſicut redēptio egyptiaca:⁊ datio legis ⁊ deductio ꝑ deſertū ⁊ huiuſmōi. Qꝛ aūt moyſes trāſiret iordanē ⁊ videret illā terrā corꝑaliter nihil hoꝝ ſilē vel equale includit. Ad quod quidā expoſitores hebreoꝝ dicūt ꝙ hoc faciebat moyſes vt ꝓpl's ille magis diligeret terrā illā cuius viſio tam deſiderabilis erat a viro tante ꝑfectiōis:ſed hoc nō videtur incōuenient dictū:qꝛ ſi ſic moyſes h̄ petebat ꝑ modū fictionis vt ꝓplo hoc oñderet:nō ꝙ in corde ſic hr̄et qđ non ꝑtinet ad virū dei:vñ videt aliter dicendū ꝙ moyſes deſiderabat illam terrā videre ex deuotione quā habebat ad illa q̄ fuerunt ibi facta.ſ.immolatio iſaac:que fuit celebrata in monte morie vbi deus ꝯceſſit ⁊ iuramēto ſolēniſſimo firmauit:ꝙ in ſemine abrae.i.chriſto benedicerent omēs gentes:ꝓut fuit large oſtēſum.ſ.Gen̄.xxij.in additione.iiij. ⁊ ideo fecit hic mentionem de monte dicens:Et montē iſtum egregium:⁊ qꝛ ex fide etiam cognoſcebat:ꝙ in illo monte poſtq̄ꝫ ibi templū fuiſſet edificatum de lignis libani erat offerēdus chriſtus ⁊ doctrinā ſalutis ibi docturus.ideo fecit mentionem de libano dicēs:Montem iſtum egregiū ⁊ libanū:⁊ generaliter deſiderabat terram totam videre:vt patet in littera:quia per totā terrā ꝓmiſſionis.ſ.iudeā:galileā ⁊ trans iordanē chriſtꝰ ingreſſurꝰ erat predicando ⁊ docendo ⁊ mirabilia faciendo:vt in hiſtorijs euangeliſtarum ſatis patet. Unde moyſes ⁊ ſi videre petebat corꝑalem viſionem terre:hoc tamen erat ꝓpter viſionem ſpiritualem ſupradictā. Nimirū ſi ratione huius deuotionis moyſes petiuiſſet videre terram illam:quia etiā hodie fideles chriſti videmus in longinquas regiones peregrinari:vt loca ſancta viſitent:ſed deus vt ſuam iuſticiaꝫ oſtenderet: etiam circa ſanctos noluit ſibi concedere illam viſionem de propinquo: ſed tñ a longe dicens: Aſcende ad cacumen phaſge ⁊ oculos circumfer ad occidentem ⁊c. In viris enim perfectis modica exercitatio corporis in rebus ad deuotionem excitantibꝰ tantum operatur:ſicut talium magna exercitatio in minus deuotis.nam ſm philoſophū: Actiuorum actus eſt ſm diſpoſitionem paſſi. Eſt etiam hic alia ratio que habetur in Glo.vbi ſic dicitur:Magna diſpenſatione factum eſt:vt moyſes qui eſt typus legis non introduceret populum in terram promiſſionis: quia lex neminem ad perfectum adduxit. Sed Joſue typus chriſti qui ſaluator interpretatur:tanq̄ꝫ dux ⁊ princeps populum in terram promiſſionis introduxit. Hec in Glo. Que quidem expoſitio licet allegorica ſit:multum tamen correſpondet litterali:vt patet conſideranti.

Glo. ordi.

¶ a Non addet' ad ver- ¶ Ca. IIII

A bum. Docet normā eq̄tatis ⁊ oēm hereſim ꝑcutit. Uetat enī recte doctrine aliq̄d praue intentiōis addere: vel aliq̄d veritat' ſubtrahere. Uia enī regia incedēdū eſt:ñ ad dexterā vel ad ſiniſtrā. Quia recte vie dñi:⁊ iuſti ambu-

Oſee.14.d labūt in eis. Silr ait Johes: Si q̄s ap-

Apo. 22.d poſuerit ad hec:apponet deꝰ ſup illum

Ibidem. plagas ſcriptas ī libro iſto. Si q̄s diminuerit:auferet deꝰ partē eiꝰ de libro vite. b Nec ē alia ⁊c. Nō ē alia natio tā grādis dignitate.ſ.donoꝝ:non multitudie ꝓploꝝ. Nec enī gens iudeorū numero vincebat alias gētes aut potētia:ſed patrū p̄rogatiua:⁊ dignatione diuina. ¶ Que viderūt

Et nūc iſrl' audi ¶ Ca.IIII precepta ⁊ iudicia q̄ ego doceo te:vt faciēs ea viuas:⁊ īgrediēs poſſideas trā quā dñs deꝰ patrū vroꝝ daturꝰ eſt vo

a ¶ Sicut ſcribe ⁊ phariſei:q̄ ꝓpter traditiōes ſuas reliquerūt preceptū dei. b ¶ Non ꝓhibet veratē veritati addere:ſed falſitatē oīno remouet.

a bis. Non addetis ad varbum qđ b vob loquor:nec auferetꝭ ex eo. Cuſtodite mādata dñi dei vrī q̄ ego precipio vobis. Oculi vrī viderūt

a ¶ idolum āmonitarum.

omīa que fecit dñs ꝯtra beelphegor quomō contriuerit omēs cultores eius de medio vrī. Uos autem qui adheretꝭ domino deo ve

¶ vita eterna.

ſtro:viuitis vniuerſi vſqꝫ in p̄ſentē diem. Scitis quia docuerim vos precepta atqꝫ iuſticias:ſicut mandauit mihi dominus deus meus: ſic facietis ea in terra quā poſſeſſuri eſtis:⁊ obſeruabitis ⁊ implebitis ope. Hec eſt enim veſtra ſapi- c entia ⁊ intellectus coraꝫ ꝓplis:vt d audientes vniuerſi p̄cepta hec dicant:En populus ſapiens ⁊ intel b ligēs:gens magna. Nec ē alia na- e

Nico. de lyra

Et nunc iſrl'. Poſtq̄ꝫ Ca.IIII moyſes induxit ꝓplm ad dei reuerentiā ⁊ leg' obſeruantiā.hic ꝯñter incipit explicare legē ⁊ explanare:⁊ p̄mo replicat explanādo leg' dationē.ſcđo legē ꝑaꝫ.ca.v. Adhuc circa primū p̄mo p̄mittit dicta explanatio.ſcđo īfert intēta ꝯcluſio.ibi: Iſta eſt lex. Prīa in duas:in partē p̄ncipalem ⁊ incidētalē.ſcđa ibi: Tūc ſeparauit. Circa p̄mū deſcribit ꝑ modum replicatiōis ⁊ explanatiōis leg' eminentia.ſcđo legiſlatoris.ibi: Nec eſt alia natio ⁊c. Eminentia vero legis primo oñdit ex effectu q̄ eſt ꝓlongare vitā ⁊ multiplicare poſſeſſionē tꝑalem:ſi lex obſeruet.⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Ut faciens ea viuas ⁊ ingrediēs terrā poſſideas.ſecūdo ex eiꝰ ꝑfectiōe.cū dr̄: b Nō addetis ad verbū ⁊c.illud enī ꝑfectū eſt qđ nō hꝫ aliq̄d ſupfluū aut diminutū. Conſiderandum tñ ꝙ hic ꝓhibet additio deprauans intellectū legis:nō autem additio declarans aut illucidās.ſm ꝙ ſcribitur Eccī.xxiiij. Qui elucidant me vitā eternā habebūt. Qꝛ aūt obſeruantia

a† legis ꝓlonget vitā:oñdit ꝑ h̄ ꝙ violatores leg' ꝑ idolatriā fuerāt omēs mortui:⁊ obſuātes eā adhuc erāt viui.⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Oculi vrī viderīt ⁊c. ⁊ ptꝫ lrā. De idolatria aūt p̄dicta et morte idolatraꝝ dictū fuit Nu.xxv. tertio oñdit eminētia leg' ex eiꝰ cōditiōe.cū dr̄: c Hec ē eī vrā ſapia.i. ſapida ſcīa q̄ inducit ad dei amoreꝫ. Sapia aūt phoꝝ mag' inducebat ad elatiōis tumorē. d Et intellectꝰ corā ꝓplis.intellectꝰ ꝓprie dr̄ habitꝰ p̄ncipioꝝ de q̄rū veritate nō eſt heſitatio.⁊ ꝑ hūc modū lex diuīa vocatur intellectus:quia eius veritas eſt certiſſima certitudine adheſiōis:licꝫ nō certitudine euidētie. Item ſicut ea q̄ manifeſte ſequūtur ex principijs ꝑ ſe notis:abſqꝫ heſitatiōe tenent ꝑ ſe vera.q̄ aūt repugnāt repudiant tanq̄ꝫ falſa:ſic ea q̄ ſequunt ex diuina lege debēt tanq̄ꝫ vera approbari:⁊ q̄ repugnāt tāq̄ꝫ falſa repudiari. e Nec eſt alia natio. Hic replicat explanando eminētiaꝫ legiſlator':q̄ potiſſime apparuit ī datiōe leg':quā q̄deꝫ eminētiā q̄ttuor oñdūt q̄ prīo ſigillatim explicant.ſcđo vt melius cōmēdent mēorie inſimul breuiꝰ replicant.ibi: Interroga de diebꝰ antiq̄s. Illoꝝ aūt q̄ttuor p̄mū ē benignitat' amor. ſcđm ꝑtātis terror.ibi: Ne obliuiſcaris.tertio pietat' dulcor.ibi: Uos āt tulit.q̄rtū ſeueritat' rigor.ibi: Caue ne q̄ñ obliuiſcar'. Primū aūt oñdit ꝑ h̄ ꝙ dñs filijs iſrl' familiariter ꝯdeſcēdebat:vt ptꝫ in deſcēſu māne q̄tidie:⁊ in ꝓplī allocutiōe in leg' datiōe ⁊ ceteris alijs bñficijs.⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Nec eſt alia natio tā grādis:nō numero vel corꝑali q̄ntitate:ſed dignitate:qꝛ multe alie natiōes fuerunt maiores in fortitudine ⁊ multitudine:ſed iſta fuit dignior alijs inq̄ꝫtū accepit legē diuinitꝰ datā diſponentē ad xp̄m:qui erat naſciturus ſm

legis pro   carnem ex

¶ a. Que viderunt. Viſus in/
ter omnes ſenſus obtinet p̄n/
cipatum. ideo pro omni ſenſu
ponitur. b Sculptaȝ ſimi
litudinẽ. Aug⁹. Forſitan his
duobus vocabulis vnã rem
ſignificauit. Vel ſimilitudinẽ
vocauit ſtatuã: vel ſimulacrũ
non ex alicui⁹ hominis linia
mentis imitãdo expſſũ. Nõ
enim tali expreſſione fit: ima/
ginem dici nemo dubitauerit
vt ſit oĩs imago ſimilitudo: ſȝ
non conuertitur. In geminis
enim ſimilibus: ſimilitudo ẽ
cuiuſlibet in altero: non ima/
go: ſȝ ſi patri ſimilis ſit fili⁹ re
cte imago dicit̃: vt ſit pater p
totypus. i. p̄ma figura: vnde
illa imago expreſſa videatur.
Harũ imaginũ alie ſunt eiuſ/
dem ſubſtantie vt filius: alie
non: vt pictura. Vñ illud qδ
Geñ. i. d ſcriptuȝ eſt: Fecit deus homi
nem ad imaginẽ ſuam: ſic in/
telligẽdũ eſt: vt nõ ſit eiuſdeȝ
ſubſtãtie imago: que facta ẽ.
Si enĩ eiuſdem eſſet: nõ facta
ſȝ genita diceret̃. Qz xo non
addidit: ⁊ ſimilitudineȝ: ſicut
ſupius. ideo factum videt̃: qz
vbi imago et ſimilitudo. Vñ
et hic moyſes ſimilitudinẽ et
imagineȝ fieri ꝓhibet. In de
calogo aũt nullã faciendã eẽ
ſimilitudinẽ dicitur: nec ima/
go memoratur. Si enim non
ſit ſiĺitudo nec imago. Quo/
niam ſi imago: et ſimilitudo.
Deniqȝ vbi ꝓhibuit ſimilitu
dinem et imaginem: Homĩes
ĩtelligi voluit: vbi ſimilitudo
fieri poteſt: non huius aut il/
lius proprie: ſed cuiuſlibet: ⁊
imago. i. huius ꝓprie vel illi
us hominis. Cum xo de irra
tionabilibus animantib⁹ di/
ceretur: ſolaȝ ſimilitudinẽ di/
xit: Nemo enĩ vnuȝ canẽ ſibi
cõſtituit: vel huiuſmodi: quẽ
intuens imagineȝ pingat vel
fingat: qδ de hominib⁹ vſita/
tum eſt. c Qui ſub terra
morãt̃ in aqs ⁊c̃. Aug⁹. An
aquam terrã intelligi voluit:
ꝓpter tractabileȝ corpulẽtiã:
Geñ. i. a ſicut ibi: Fecit deus celum et
Pſ. 120. terram. ⁊ ibi: Auxilium meũ
a dño q̃ fecit celũ ⁊ terrã. An
ideo dictum ẽ ſub terra: quia
niſi aquis terra ſuperior eẽt:
habitari ab hominib⁹ et ani/
malia terrena nõ poſſet habe
re. d Que creauit do. de⁹
⁊c̃. Aug⁹. Non ita dictuȝ eſt
tanq̃ȝ deus p̄ceperit ea a cun
ctis gẽtibus coli: a ſolo popu
lo ſuo nõ coli: ſed ꝙ preſcierit
gentes culturã exhibituras:
⁊ tamẽ p̄ſciens creauerit: po/
pulum xo ſuum futurũ eſſe q̃
iſta non coleret. Vł intelliga/
Geñ. i. b tur vſus: qui cõmẽdat̃ in Ge/
neſi vt ſint in ſignis ⁊ tempo/
ribus ⁊ diebus ⁊ ãnis: quem
vſum cõmunẽ habet pp̄ls dei
cum omnib⁹ gentibus: ſȝ non
cultũ quẽ habẽt alie gentes.
¶ Sculptam

tio tam grãdis que habeat deos ap a
¶ Manifeſte operãdo: p ſigna ⁊ ꝓdigia auxiliãdo.
propinquãtes ſibi: ſicut deus noſter b
adeſt cũctis obſecrationibus noſtrł.
Que eſt eni alia gens ſic inclyta vt
habeat cerimonias iuſtaqȝ iudicia:
⁊ vniuerſam legem quam ego ꝓpo/
nam hodie ante oculos veſtros: Cu
ſtodi igitur temetip̄m: ⁊ animã tuaȝ
a ſollicite: Ne obliuiſcaris verborũ q̃ c
¶ intellexerunt.
viderunt oculi tui: et ne excidant de
corde tuo cũctł diebus vite tue. Do
cebis ea filios ac nepotes tuos: diẽ
in quo ſtetiſti corã domino deo tuo
in oreb: quando domin⁹ locutus eſt
mihi dicẽs: Cõgrega ad me populũ
vt audiat ſermones meos: et diſcat
timere me omni tempore quo viuũt
ĩ terra: doceãtqȝ filios ſuos. Et acceſ
¶ hyperbole.
ſiſtis ad radices mõtis q̃ ardebat vſ/
¶ aereum qδ aqua diluuij occupauit.
qȝ ad celum: erantqȝ in eo tenebre et
nubes ⁊ caligo. Locutuſqȝ eſt domi
nus ad vos de medio ignis. Vocem
a ¶ ne. ſ. volẽs imitari ſculpẽdo faceres idolum tibi.
verborum eius audiſtis: et formam
penitus non vidiſtis. Et oſtẽdit vo/ d
bis pactuȝ ſuum qδ precepit vt face
retis: et decẽ verba q̃ ſcripſit in dua/
bus tabulis lapideis. Mihiqȝ mãda
uit in illo tẽpore vt docerem vos ce
rimonias: et iudicia que facere debe
retis in terra quã poſſeſſuri eſtis. Cu e
ſtodite igitur ſollicite animas vr̃as.
Non vidiſtis aliquaȝ ſimilitudinem f
in die qua locutus eſt dominus vo/
bis in oreb de medio ignis: ne forte
b decepti faciatis vobis ſculptã ſimi/
¶ hoc de hominibus.
litudinem aut imaginẽ maſculi: vel
¶ hoc de animalibus.
femine: ſimilitudineȝ omniũ iumen/
torũ que ſunt ſuper terram: vel auiũ
ſub celo volãtiũ: atqȝ reptilium que
c mouẽtur in terra: ſiue piſciũ qui ſub
a ¶ ne in celo vidiſti ſimilitudinẽ ne ⁊c̃.
terra morãtur in aquis: nẽ forte ocu
lis eleuatis ad celum videas ſolẽ et
lunã et omnia aſtra celi: ⁊ errore de/
¶ aliq̃ diſtribuit.
d cept⁹ adores ea et colas que creauit g
¶ in vſum.
dñs deus tu⁹ in miniſteriuȝ cunctis
gẽtib⁹ que ſub celo ſũt. Vos aũt tu/ h
lit domin⁹ ⁊ eduxit de fornace ferrea
egypti: vt haberet populum heredi/ i
tariũ ſicut eſt in preſenti die. Iratuſ k
qȝ eſt domin⁹ cõtra me ꝓpter ſermo/

carnem ex iudeis in quo cõſiſtebat maxi/
ma dignitas illius populi. a Que ha
beat deos appropinquãtes ſibi. i. cõdeſcẽ B
dentes. ⁊ dicit deos in plurali. quia alie
nationes colebant pluralitatẽ deorum.
b Sicut deus noſter adeſt cunctis obſe/
crationibus noſtris. lȝ enim demones in
idolis gentiũ aliquãdo darent eis reſpõ/
ſa hoc tamẽ erat raro: erãt etiã illa reſpon
ſa obſcura ⁊ ambigua ⁊ p ɔſequens dece
ptiua: ſicut illδ: Aio te Eacida romanos
vincere poſſe. per qδ decept⁹ pugnauit cõ
tra romanos ⁊ fuit deuict⁹. poſſe enĩ vin/
cere: poterat referri ad ip̄m vel ad roma/
nos: et ipſe retulit ad ſe: qδ ad romanos
ſm̄ veritatẽ erat referendũ. verba aũt dñi
ſemp ſunt vera ⁊ nullo modo deceptiua.
familiaritas aũt quã oſtendit deus filijs
iſrael in veteri teſtamento fuit figura illi⁹
maxime familiaritatł quaȝ nobis oſtẽdit
in beneficio ſue incarnationis: de qua ha
betur Ioh. j. Verbum caro factuȝ ⁊ habi
tauit ĩ nobis ⁊c̃. et qz diuina familiaritas
requirit mundiciã cordis ⁊ corporis. idõ
cõcludit̃: Cuſtodi igit̃ temetip̄m et aĩam
tuam ſollicite. et ſequitur: c Ne obli/
uiſcaris. Hic conſequenter oſtenditur ſue
poteſtatł terror: qz ſicut amor attrahit ad
bonum: ita terror retrahit a malo. et ideo
ſicut in datione legis alloquẽdo populũ
oſtendit eis ſue benignitatis amorẽ: ita p
ſigna terribilia que tunc fiebant ſcȝ toni/
trua et coruſcatiões et ſimilia: incuſſit ſue
poteſtatis timorem. ⁊ primo oſtendit pro/
poſituȝ. ſcδo ex hoc infert correlariũ. ibi:
Cuſtodite igitur. Circa p̄mũ dicitur: Ne
obliuiſcaris verborum que viderunt ocu
li tui. de quibus dicit̃ Exo. xx. Cunct⁹ au
tem populus videbat voces ⁊ lampades
⁊ ſonitum buccine montẽqȝ fumantẽ ⁊ p/
territi ac pauore concuſſi ⁊c̃. et hoc eſt qδ
ſubditur: Et diſcant timere me. Sequit̃:
d Et oſtendit vobis pactum ſuuȝ. i. legẽ
q̃ȝtum ad decem precepta que dedit ime/
diate. ⁊ q̃ȝtum ad alia precepta que dedit
mediante moyſe. ⁊ patet littera. e Cu
ſtodite igit̃. Hic ɔſequenter cõcludit̃ cor/
relariũ. ſ. ꝙ latria ſoli deo ſit tribuẽda: p
hoc ꝙ in datione legis nõ apparuit figu/ C
ra alicuius creature viuentis. ⁊ hoc eſt ꝙ
dicit̃: Cuſtodite igit̃ ſollicite animas ve/
ſtras ſcȝ a cultu idolatrie. cui⁹ cauſa ſub/
ditur: f Non vidiſtis aliquã ſimilitu/
dinem. ⁊ idõ p̄mo prohibet latriam impẽ/
di creature viuentis ſub celo. cum dicit̃:
Ne forte decepti faciatis vobis ſculptam
imaginem ⁊c̃. ſecũdo corporib⁹ celeſtib⁹.
cum dicit̃: Ne forte eleuatis oculis ad ce
lum ⁊c̃. et ſubditur cauſa cum dicitur:
g Que creauit dñs de⁹ tuus ĩ mi. cũctł
gen. et ideo ſi creature humane nõ debet
impendi latria: multo minus corporibus
celeſtibus que ꝓpter hominẽ ſunt facta:
vnde ⁊ motus celi ad cõpletionem nume/
ri electoruȝ ordinat̃. ⁊ ideo ip̄o completo
ceſſabit. vñ habet̃ Apoc. x. Iurauit p vi/
uentem in ſecula ſeculorũ: ꝙ tempus am/
pli⁹ nõ erit. h Vos autẽ tulit. Hic aũt
deſcribit̃ in legiſlatore pietatis dulcor: p
h̄ ꝙ filios iſrł ſua mera pietate eduxit de
egyptiaca ſeruitute. ⁊ h̄ ẽ qδ dr̃: Vos aũt
tulit dñs ⁊ eduxit de fornace: qz ad lr̃am
coquebãt lateres ĩ fornace. Ferrea. qz illa
ſeruit⁹ erat duriſſima: vt habet̃ Exo. j.
i Ut haberet pp̄lm hereditariũ. i. ĩmobi/
liter ſibi adherentẽ: ſicut hereditas ẽ poſ/
ſeſſio ĩmobilis. k Iratuſqȝ dñs cõtra
me ⁊c̃. h̄ addidit moyſes ad oſtendẽdũ ꝙ

 debebãt

a Sculptam ſilitudinem.
Aug⁹. Hic generaliter lo/
quēs ſilitudinē poſuit: ima
ginē tacuit: q2 ſi nulla ſilitu
do: nec imago. b Celū ⁊
D terrā. Methonomicos: per
id qđ ꝯtinet: id qđ cōtinet
ſignificat. c Nouiſſimo
aūt. Cōuerſionē iſraelis ad
fidē xp̄i ꝓnunciat vt poſtq̄3
Rom.11.d plenitudo gentiū itrauerit:
omnis iſrael ſaluus fiet.
d A ſūmo celi ⁊c. Aug⁹.
Cur non dixerit ſimiliter a
a ſūmo terre vſq3 ad ſūmu3
terre. difficile ē dinoſcere: ſi
cut ⁊ in euāgelio vbi dicit:
mat.24.c Congregabunt electi a ſū/
mis celoꝝ vſq3 ad termios
coꝝ. Sed forte hic intelligi
voluit: nec in hoībus nec i
angelis auditum eſſe: qđ in
populo factu3 ē: ſicut ſequē
tia demonſtrāt. Sed quō i/
telligeret illud in euāgelio
a ſummis celoꝝ vſq3 ad ter
minos eorum: cū hoc de no
uiſſima electoꝝ ꝯgregatiōe
dicat: Dñs deus

E Ni.de lyra

debebant eē multum grati
deo eo ꝙ faciebat eis bene/
ficū qđ moyſi negauerat: i/
troducēdo eos in terrā pro
miſſiōis. ⁊ p3 lr̄a. a Ca
ue ne qñ. Hic ꝯſter circa le
giſlatorē deſcribit ſeuerita/
tis rigoꝛ: ne rōne ſue pieta/
tis inſoleſcerent ⁊ ad idola
triā declinarēt. ⁊ h̄ ē qđ dr̄:
Caue ne qñ obliuiſcaris pa
cti dñi. i. legis q̄ ꝑmo prece/
pto ꝓhibet idolatriam.
b Quia dñs de⁹ tu⁹ ignis
ꝯſumēs ē. i. acriter puniēs:
ſicut ignis inter elemēta eſt
magis actiu⁹. ⁊ q2 iſta pena
non ſolū erat eis inferēda ſ3
etiā poſteris eoꝝ ſi ad ido/
latriā declinarent. ideo ſub
dit: Si genuerit filios ⁊c.
Sequit: c Teſtes inuo.
ho. ce. ⁊ terrā. i. omne3 crea
turā intellectualē in celo ⁊ i
terra exiſtentē: q2 ſola crea/
tura itellectualis pōt ꝓprie
teſtificari: ⁊ exprimit conſe/
F quēter multas penas. Pri
ma ē plurimoꝝ mors ſiue ꝑ
ditio. cu3 dicit: Cito peritu
ros vos. ſecūda de terra eie
ctio. ibi: Non habitabitis
⁊c. tertia inter infideles di/
ſperſio. ibi: Atq3 diſperget.
q̄rta idolatrie ſeruit⁹ ⁊ ſub
iectio. ibi: Ibiq3 ſeruiet ⁊c.
Verūtñ quia cū dei iuſticia
ſemper currit miſericoꝛdia.
ideo cōſequēter ꝓmittit eis
pene remiſſionem: ſi agant
veram penitentia3. cum dr̄:
d Cūq3 queſieris ibi dñm
⁊c. et patet lr̄a. e Inter/
roga đ dieb⁹ antiquis. Hic
ꝯſequēter p̄dicta de legiſla
toꝛis eminētia replicat bre/
uiter vt ea memoꝛie firmius
imprimāt

nes vr̄os: ⁊ iurauit vt non tranſirē ioꝛdanem nec
ingrederer terram optimam quam daturus ē vo
bis. Ecce maioꝛi in hac humo: nō tranſibo ioꝛda
nem: vos tranſibitis et poſſidebitis terram egre/
giam. Caue ne quādo obliuiſcaris pacti domini a
a dei tui qđ pepigit tecum: ⁊ facias tibi ſculptam ſi
militudinem eoꝛum que fieri domin⁹ pꝛohibuit:
a peccata cōſumit: et repꝛobos ignibus gehēne tradit.
†Quia dominus deus tu⁹ ignis cōſumēns ē: de/ b
us emulatoꝛ. Si genueritis filios ac nepotes: et
moꝛati fueritis in terra: deceptiq3 feceritis vobis
aliquā ſimilitudinē patrantes malū coꝛam domi
no deo veſtro: vt eum ad iracundiam ꝓuocetis:
angelos. homines.
b †teſtes iuoco hodie celū ⁊ terrā cito ꝑituros vos c
eſſe de terra quā tranſito ioꝛdane poſſeſſuri eſtis.
Non habitabitis in ea longo tempoꝛe: ſed dele/
bit vos dominus atq3 diſperget in omnes gen/
tes: ⁊ remanebitis pauci in nationibus ad quas
vos ducturus eſt dominus: Ibiq3 ſeruietis dijs
qui hominū manu fabꝛicati ſūt ligno et lapidi: q̄
non vident: nec audiunt: non comedunt: nec ad/
oꝛātur. Cunq3 queſieris ibi dominum deum tuū d
inuenies eum: ſi tamen toto coꝛde queſieris ⁊ to
ta tribulatione anime tue: poſtq̄3 te īuenerit om/
c nia que pꝛedicta ſunt: Nouiſſimo autem tempo/
re reuerteris ad dominū deum tuu3 ⁊ audies vo
cem eius: quia deus miſericoꝛs dominus de⁹ tu/
us eſt: Non dimittet te nec omnino delebit: neq3
obliuiſcetur pacti in quo iurauit patribus tuis.
Interroga de diebus antiquis qui fuerunt ante e
te ex die quo creauit dominus deus homine3 ſu
interrogare ſubaudis.
d per terram ſummo celi vſq3 ad ſummum eius: ſi f
facta ē aliquando huiuſcemodi res aut vnq̄3 cog/ g
nitum eſt: vt audiret popul⁹ voce3 domini dei lo h
quentis de medio ignis ſicut tu audiſti ⁊ vidiſti: i
ſi fecit deus vt ingrederetur et tolleret ſibi gen/ k
tem de medio nationu3: per tentationes ſigna ⁊ l m n
pꝛodigia atq3 poꝛtenta: ꝑ pugnam ⁊ robuſtā ma o p
num: extentumq3 bꝛachiu3 ⁊ hoꝛribiles viſiones q
iuxta omnia que fecit ꝓ vobis dominus de⁹ ve/
ſter i egypto vidētibus oculis tuis vt ſcires quo
niam dominus ipe eſt deus et non eſt alius p̄ter
vnum. De celo te fecit audire vocem ſuam: vt do r
ceret te: ⁊ in terra oſtendit tibi ignem ſuum maxi s
mū: ⁊ audiſti verba illius đ medio ignis: quia di t
lexit patres tuoſ: ⁊ elegit ſemē eoꝝ poſt eos. Edu
xit te p̄cedens in virtute ſua magna ex egypto vt
deleret natiōes maxias ⁊ foꝛtioꝛes te in introitu
tuo ⁊ itroduceret te: daretq3 tibi terrā eaꝝ in poſ
ſeſſionē ſicut cernis i p̄nti die. Scito ꝰ hodie ⁊ co/ v
gitato in coꝛde tuo ꝙ dñs ipe eſt de⁹ in celo ſurſū
⁊ i terra deoꝛſū: ⁊ nō ſit ali⁹. Cuſtodi p̄cepta ei⁹ at/ x
q3 mandata q̄ ego p̄cipio tibi: vt bñ ſit tibi ⁊ filijs
tuis poſt te: ⁊ ꝑmaneas multo tp̄e ſup terrā qua3
dñs deus tuus daturus eſt tibi. Tunc ſeparauit y

imprimant. ⁊ pꝛimo de be/
nignitate ⁊ familiaritate le
giſlatoꝛis. cum dr̄: Interro
ga đ dieb⁹ antiq̄s. i. de his
q̄ facta ſunt ab antiquo.
f A ſūmo celi vſq3 ad ſū/
mū eius. i. ab omni creatu/
ra q̄ celi ambitu cōtinetur.
g Si facta eſt aliquando
huiuſcemodi res: id ē tāta
dei beniuolētia oſtēſa alte/
ri populo. h Vt audiret Heb.12.c
po. vo. do. dei loquētis. dā
do ſibi imediate mādata.
i Sicut tu audiſti et vidi/
ſti. In hebꝛeo habet. Et vi
xiſti. q. d. h̄ nō ē factu3 alte
ri pp̄lo. Cōſequēter repetit
đ pietate legiſlatoꝛis i edu/
ctione pp̄li de egypto. cum Exo.30.b
dr̄: k Si fecit de⁹. ſ. alte
ri pp̄lo. l Vt igre. ⁊ tol.
ſibi gētē. ſicut ꝑ effect⁹ ſue
xtutꝭ igreſſus ē egyptū vt
te inde tolleret. m Per
tētationes ꝑmo mādando
pharaoni ſimplici xbo vt
te dimitteret. vt h̄r Exo. v.
quaſi tentans ſi dimitteret
populū abſq3 flagello.
n Signa q̄ dedit fieri per
moyſen vt ſibi crederet ꝙ
eēt nuncius dei: ſicut fuit
verſio virge in ſerpentē. et
ſilia. o Atq3 poꝛtēta. i.
plagas egypto illatas.
p Per pugnā et robuſtā
manū ⁊c. ſc3 in mari rubꝛo
ſm ꝙ dr̄ Exo. xiiij. Domi/
nus pugnabit ꝓ nobis ⁊c.
q Et hoꝛribiles viſiones.
ſm ꝙ habetur Sap. xviij.
Viſus maloꝝ ſomnioꝝ tur
bauerūt eos ⁊c. r De ce
lo te fecit audire vocē ſuā.
Hic accipit celu3 aereū: q2
vox illa foꝛmabat in cacu/
mine montis ſinai imedia/
te a deo: vł miſterio angeli/
co ⁊ audiebat a pp̄lo exiſtē
te circa pedem montis. Cō
ſequēter repetit de terroꝛe
poteſtatis. cum dr̄: s Et
in terra oſtēdit tibi ignem
ſuu3 maximū. q̄ erat valde
terribilis: vt h̄r Exo. xix.
t Quia dilexit p̄res tuoſ.
hoc inducit ad oſtendēdū
ꝙ iſta beneficia nō fecit de
us filijs iſrael ꝓpter boni/
tatem eoꝝ ſed ꝓpter meri/
ta patrum abꝛaam iſaac et
iacob. v Sicut cernis i
pꝛeſenti die de terra ſeon et
og data tibi. Cōſequent ex
p̄dictis ꝯcluditur ꝙ latria
ſolū deo ſit impēdenda cu3
dicitur: Scito ergo hodie
⁊c. ſcđo ꝙ eius lex ſit cuſto
dienda. cum dicit: x Cu
ſtodi p̄cepta ei⁹. et p3 lr̄a.
y Tunc ſeparauit. vidēs
enī moyſes iminere moꝛte3
ſuam: ſeparauit tres ciuita
tes trans ioꝛdanem vt poſ
ſent ibi refugere et ſaluari
q̄ abſq3 inimicitijs ⁊ a caſu
ꝓximum occiderēt. ⁊ patet
lr̄a. Sciēdū

lr̄a. Sciēdū tñ ꝙ iſte ciuitates nō fuerunt ſimpliciter determinate ad refugiū quouſqꝫ alie tres fuerūt inſtitute ī terra chanaan ꝓut dictū fuit Nume. xxxv. vbi etiā determinatū fuit q̄ ⁊ q̄liter deberēt ibi ſaluari: ⁊ q̄ nō. a Iſta ē lex. Hic ponit̄ ꝯcluſio intēta in h̄ ca. ad h̄ enī replicauit legis dationē declarādo eminētiaꝫ legis ⁊ legiſlatoris vt ꝑ h̄ redderēt̄ filij iſrl̄ attēti ad ītelligēdū ⁊ retinēdū legē q̄ erat replicāda et declarāda ca. ſequēti. ⁊ vltra vſqꝫ ī finē libri. ⁊ q̄ntū ad h̄ đr: Iſta ē lex quā ꝓpoſuit moyſes. ſ. ca. ſe. b Et hec teſtimonia. ꝑ legē enī intelligunt̄ p̄cepta decalogi. ꝑ teſtimonia ītelligunt̄ alia p̄cepta moralia. c Et cerimonie. ꝑ h̄ ītelligūt̄ cerimōialia p̄cepta q̄ ordināt hoīeꝫ ad cultū dei. d Atqꝫ iudicia: q̄ ordināt̄ ad iuſtū ꝯuictū cū ꝓrio. Tāgit̄ etiā tp̄s hui⁹ explanationis legis. cū đr: Qñ egreſſi ſūt de egypto. ⁊ locus ibi: trans iordanem ⁊c. et q̄liter fuit acquiſit⁹. cum ſubdit̄: Filij q̄ꝫ iſrl̄ egreſſi de egypto poſſederunt terram eius. Ca. IIII

Moraliter. a† Et nūc iſrl̄ audi p̄cepta ⁊c. In h̄ caplo moyſes ꝓmittit filijs iſrl̄ facilē ingreſſū terre ꝓmiſſiōis et eius poſſeſſionē pacificā ſi tñ obſeruēt dei mādata diligēter. ſi xo tranſgrediāt̄: eis electionē de terra illa cōminat̄: ⁊ captiuitateꝫ ī aliena t̄ra: vbi dijs ſeruiēt alienis: ſicut frequēter dictū ē. Per terrā ꝓmiſſiōis ītelligitur terra viuētiū cui⁹ duplex ē ingreſſus. vn⁹ ī re ſic ingreſſi ſūt beati. ⁊ q̄ ſic ingrediūt̄ nūq̄ eijciēt̄. oēs enī ſūt certi de ſue beatitudinis ſtabilitate. ali⁹ eſt ingreſſus ei⁹ ī ſpe ⁊ ſic ingrediūt̄ fideles dei grāꝫ recipiētes: quia tñ ab ipa poſſunt cadere ꝑ mortale pctm̄. deo ꝑmittēte ⁊ diabolo ꝓcurāte. ⁊ aliq̄ñ ſic cadūt et ſic de terra viuētiū eijciunt̄ ⁊ fiūt captiui ⁊ ſerui vitiorꝫ. Ioh. viij. Qui facit pctm̄ ſeru⁹ eſt peccati. Et q̄ multa ſūt vitia ⁊ peccata. ido ſeruiūt dijs alienis ī plurali. Guloſus enī vētri ſuo ſeruit ſicut deo ſuo. Phil̄. iij. Quoꝝ de⁹ vēter ē ⁊ glīa ī ꝯfuſione eorū q̄ terrena ſapiūt. Siꝑliter auar⁹ ſeruit auro ⁊ argento ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis tāq̄ idolis ſuis. ꝓpter qđ apl̄s Col. iij. auariciā vocat idolorū ſeruitutē. nam auarus tot idola ſibi colenda ſtatuit quot cōtra deum cōcupiſcit.

moyſes tres ciuitates trans iordanē ad orietalē plagā vt confugiat ad eas qui occiderit nolens ꝓximū ſuuꝫ: nec fuerit inimicus ante vnū ⁊ alterū diem: et ad harum aliquaꝫ vrbiū poſſit euadere: Boſor in ſolitudine q̄ ſita ē in terra campeſtri de tribu ruben: ⁊ ramoth in galaad que ē in tribu gad: ⁊ golam ī baſan q̄ ē in tribu
a manaſſe. Iſta ē lex quā ꝓpoſuit
b moyſes coraꝫ filijs iſrl̄: ⁊ hec teſti
c d monia et cerimonie atqꝫ iudicia
q̄ locut⁹ eſt ad filios iſrael quando egreſſi ſunt de egypto trans iordanē in valle contra phanuꝫ phogor in terra ſeon regl̄ amorrei: q̄ habitauit in eſebon: quem ꝑcuſſit moyſes. Filij quoqꝫ iſrael egreſſi ex egypto poſſederunt terram eius: ⁊ terrā og regis baſan duorꝫ regum amorreorum qui erant trans iordaneꝫ ad ſolis ortum: ab aroer que ſita eſt ſuper ripā torrentis arnon vſqꝫ ad montem ſeon: q̄ eſt et hermon omneꝫ planiciem trans iordanē ad orientalem plagam vſqꝫ ad mare ſolitudinis et vſqꝫ ad radices montis phaſga.

In caplo. iiij. vbi đr ī poſtil̄. Ne forte eleuat̄ ocul̄ ī celū ⁊c.

Additio. j. Nō videt̄ ſufficiēs ratio ī ꝓpoſito quā poſtillator h̄ aſſignat dicēs: ꝙ ſi creature humane nō debet impēdi latria multo min⁹ corporib⁹ celeſtib⁹ q̄ ꝓpter hoīem ſūt facta. Primo q̄ nō erat notū his q̄bus loq̄bat̄: ꝙ mot⁹ celi eēt ordinat⁹ ad cōpletionem numeri electoꝝ: ⁊ ꝙ ipo cōpleto ceſſaret. Nō enī h̄ habet̄ ex auctē diuina ī lege moſaica ꝯtēta: quā ille ppl̄s recipe tenebat̄: ſ3 potius ex auctē no. teſta. qđ erat eis ignotū. vñ rō p̄dicta nō cōcludebat eis q̄ mediū hui⁹ ꝯſequētie ignorabāt. Scđo q̄ poſito ꝙ mot⁹ celi ordinet̄ ad cōpletiōeꝫ numeri electoꝝ. ex h̄ ñ tollit̄ q̄n hmōi mot⁹ habeat efficaciā ī his inferiorib⁹ magis q̄ alie creature: q̄ꝝ ſiꝑlitudines h̄ ꝓhibet: vt iumētoꝝ: auium ⁊ reptiliū ⁊ hmōi. Et ideo ex h̄ ꝙ alijs creaturis inferioribus ꝓhibet̄ cult⁹ latrie impēdi: nō ſequit̄ ꝙ talis cult⁹ non deberet impēdi corporib⁹ celeſtib⁹: q̄ ſunt altioris ⁊ maioris efficacie. Tertio q̄ ſm ſanctū Tho. in p̄ma pte. q. lxx. arti. iij. in reſponſione ad ſcđm argu. Nihil ꝓhibet dici ꝙ dignior creatura facta ſit ꝓpter inferiorē: nō ſm ꝙ in ſe ꝯſiderat̄. ſed ſm ꝙ ordinat̄ ad integritatē vniuerſi. ⁊ ideo dato ꝙ corpa celeſtia ꝓpter hoīem ſint facta: ex h̄ nō tollit̄ q̄n ſint digniora: vt per ꝯſequēs eis aliq̄s cult⁹ impediret̄ a ſuis inferiorib⁹: p̄ſertim ab hoībus q̄ tēporalia p̄ncipalit̄ ſequūt̄: in q̄b⁹ celeſtia corpa euidentes habēt effect⁹: vñ aliter videtur dicendū h̄. Ad qđ ſciendū ē ꝙ vbi trāſlatio nr̄a habet: que creauit dñs de⁹ ī miniſteriū cūct̄ gētib⁹: hebraica lr̄a habet: Que diſtribuit dñs de⁹ tu⁹ cūctis gētib⁹. Cui⁹ ſenſus ſm q̄ſdaꝫ hebreorū expoſitores ē: ꝙ ſicut de⁹ deputauit ad cuſtodias ſingulaꝝ gentiū ſingulos angelos: vt pꝫ Dañ. x. De principe regni ꝑſarum: ⁊ de p̄ncipe regni grecorū. ſic ⁊ ſingulis gentib⁹ deputauit ſingula aſtra: q̄bus tales gētes exhibebāt cultū. qđ ſane ītelligēdū eſt: ꝓut in Glo. tradit̄. et ē Aug⁹. vbi ſic dicit: Nō ita dictum ē vt tanq̄ deus p̄ceperit ea. ſ. aſtra a ceteris gētib⁹ coli ⁊ a pp̄lo ſuo nō coli: ſed q̄ p̄ſciuerat gentes culturam eis habituras: ⁊ tñ p̄ſciens creauit: populū etiā ſuū futurū eē p̄ſciuit q̄ iſta nō coleret. hec ī Glo. Vñ ꝯueniēter īmediate ſubiungit̄: vos aūt tulit dñs ⁊ eduxit đ fornace ferrea egypti. vt haberet populuꝫ hereditariū. q. d. vos nō īmerito eſtis ſubtrahēdi a cultura corporū celeſtiū quā cetere gētes eis exhibēt: q̄ a ſolo deo educti fuiſt̄ đ fornace ⁊c. vt īmobiliter adhereret̄ ſoli deo tanq̄ popul⁹ hereditarius. B

In eodem ca. iiij. vbi đr in poſtilla. Sicut tu audiſti ⁊ vidiſti.

Additio. ij. In hebreo habet̄: Sicut tu audiſti ⁊ vidiſti. ⁊ eſt ſenſus: q̄ a ſeculis nō eſt auditum ꝙ aliq̄s pp̄ls tuus ſimul audiret vocē dei loquētis: dum eſſet in hac vita ſicut infra. v. ca. dicit̄. Quid eſt oīs caro vt audiat vocē dei viuētis: q̄ đ medio ignis loquit̄: ſicut nos audiuimus ⁊ poſſit viuere? Licet enī aliqui demones vel falſos deos colentes audiant vocem deorum ſuorꝫ vel fingant ſe audire: nūq̄ tamen a toto populo p̄ſertim cum ſit magnus: ſimile dicitur fieri. ⁊ ideo dicit̄: Interroga a diebus antiquis: ſi facta ē aliq̄ñ huiuſcemodi res. ſ. ꝙ populus in hac vita audiret vocem dei.

Replica Correctorij contra Burgeñ. In ca. iiij. Deuteronomij vbi poſtillator dicē ꝙ corporibus celeſtibus cultus latrie ꝓhibetur exhiberi: ea ratiōe: quia ꝓhibet̄ impendi humane creature: quā rationem cōfirmat: eo q̄ corpora celeſtia tanq̄ minoris ꝑfectionis in obſequiū hominū ſunt creata ⁊c. Huic rationi ſe opponit Burgeñ. aſſerens eaꝫ non ſufficere: p̄mo quia ꝑ auctoritateꝫ noui teſtamēti cōfirmata. ſcđo q̄ dicit corpa celeſtia eē altioris ⁊ maioris efficacie. iđ negat cōſequentiā poſtil̄. At illud ſcđm dictū ꝯfirmat per ſanctum Tho. p̄ma parte. q. lxx. arti. iij. in reſponſione ad ſcđꝫ argumentū: putauit Burgeñ. ꝙ ratio nō cōcluderet iudeis: ſ3 ſi virtus rationis poſtillatoris inſpicit̄: non ſolū iudeo veruꝫ ⁊ pagano ⁊ cuilibet lumine recte rationis vtēti cōcludit. Quis vtens recte ratiōis dictamine reſpicientis ad ordinem eſſentialis eminētie audebit negare ꝯſequentiā illam: latria nō debet impendi homini: igit̄ nulli corpori celeſti. cū talis ꝯſequentia teneat ꝑ locum a maiori deſtructiue: qui locus fundat̄ in regula cōmuni. Si illud qđ magis videtur ineſſe nō ineſt: nec illud qđ minus. cū igit̄ latria impendit̄ alicui rōne ꝑfectionis eſſentialis: ſi igit̄ non impendit̄ homini: q̄ eſt eſſentialiter ꝑfectior ⁊ dignior: nō mō corpore celeſti: ſed ⁊ toto celo: min⁹ impendetur corpori celeſti cuicūq̄. Qr autem homo ꝑfectior ſit eſſentialiter celo non indiget ꝓbatione: quia eius oppoſitū ſapit multos errores pariſi⁹ dānatos. ⁊ quilibet vtens recta rōne iudicabit ſubſtantiā rationalē eſſentialiter ꝑfectiorē ſubſtantia nō rationali. homo autē eſt rationalis ſubſtātia: celum non apud auctēticos ph̄os qui celi animaꝫ dicunt̄ celo cōiungi ſm operari non ſm eſſe: vnde celunt̄ nō dicit̄ rationale ſed a rationali moueri: de quo al̄s erit ſermo. nec valet qđ Burgeñ. adducit: q̄ videlicet iudei non recipiunt nouū teſtamētū: igit̄ in expoſitione veteris teſtamēti inſufficiēter aſſumit̄: nec valet: ī lege moſaica nō habet̄: igit̄ incōuenienter aſſumit̄ in expoſitiōe ſacre ſcripture. Burgeñ. enī ⁊ iudei videre poſſūt ex lege moſaica: ꝙ ſol

falca: ꝙ ſol ⁊ luna ſūt ī miniſteriū hominū creata: vt pꝫ Gen.
j. et eadē lege videre poſſunt reſurrectionē mortuoꝝ finaleꝫ re
tributionē ⁊ remunerationē iuſtorū. ⁊ principiū electorū ⁊ cō/
plementū: quibꝰ ſimul cōportatis videre poſſunt recta ratione
dirigente id qđ poſtillator ō nouo teſtamento aſſūpſit: et qꝛ ex
Gen. ꝓncipio habēt corpora celeſtia creata: recta rōne habere
debent ea ſꝫm ſe fore trāſitoria: ex quibꝰ omnibus cōcludit̄ cul
tum latrie eis exhiberi nō debere: imo minus ꝙꝫ humane crea
ture ratione ꝑfectionis eſſentialis. Audeo ⁊ dicere ꝙ minꝰ ꝙꝫ
iumentis eadē ratione. Nam omne formaliter viuū etiā ſi mu/
ſca eſt eſſentialiter ꝑfectior celo: nec influentia corpoꝝ celeſtiū
arguit eorum ꝑfectionem ſpecificam vltra formaliter viuētia.
Stat enī in cauſis equiuocis maxime partialibus effectuꝫ eſſe
ſpecifice ꝑfectiorem ſua cauſa: vel ecōuerſo. Nec deductio ſā/
cti Tho. quā Burgen. adducit. valet: per ſcholam enim part
ſienſem reprobat̄: et ad errorem reducit̄: ꝙ celum ſit dignius
homine. Nam et ſi ſit dignius in genere corporū: non tamen
in genere viuentiū: ſuper totam enim latitudinem perfectio/
nis ſubſtantie corporee ſubſtantia animata ⁊ maxime ratio/
nalis addit eſſentialem ꝑfectionem nec influxus vel efficien/
tia manifeſta corporum celeſtium in inferiora arguit ꝑfectio/
nem vel dignitatem eſſentialē. Naꝫ ignis manifeſtam habet
efficientiā ad hominē cōburēdū: tamē eſt dignior homie: nec
valet expoſitio Burgen. quā addit: qꝛ innitit̄ fabule pagano
rum et iudeorū dicentiū: Singulis gētibꝰ ſingula aſtra ſicut
ſingulos angelos ꝓſidere: qđ fictum eſt.

Glo. ordi.

A a Dñs deꝰ noſter ⁊c. Augꝰ. An ideo Ca. V
dictum ē: qꝛ illi non ingrediunt̄ in terrā ꝓmiſſi
onis: Oēs enim mortui ſūt: nec ꝑtinēt ad h̄ te
ſtamentū quorū tūc recognitio facta eſt: cuꝫ a
xx. annis ⁊ ſupra numerarent̄ vſqꝫ ad. l. ānos
habiles ad bellū. Quō ergo illis locutꝰ ē dñs
q̄ hodie viuūt: an qꝛ. xx. vel. x. ⁊. ix. annoruꝫ ⁊
infra potuerūt multi tūc eſſe: q̄ h̄ meminiſſent
alieni a pena quā dñs ꝯſtituit illis q̄ numera/
ti ſūt: non intrare. ſ. terrā ꝓmiſſiōis. Sed hos
vtiqꝫ appellat: q̄ ꝗuis. xx. annoꝝ ⁊ ſupra non
eſſent: cum deꝰ in mōte loquebat̄ vt numerari
poſſent: potuerūt tñ ee. x. ⁊. ix. ⁊ infra: vſqꝫ ad
puerilē etatē: q̄ poſſent q̄ facta ⁊ dicta ſūt vide
re: et audire et memoria retinere. b Facie
ad faciē locutus ⁊c. Augꝰ. Paulo añ āmone
re curauit ꝙ nullā ſimilitudinē viderint ſꝫ ſo/
lam vocē de medio ignis audierint. Sed forte
ꝓpter rerū euidentiaꝫ: ⁊ quodāmodo diuine
maieſtatꝭ ꝑſentiā: de q̄ dubitare nemo poſſet:
his verbis vſus eſt. Poteſt ſil̄r intelligi qđ
dictū ē moyſen facie ⁊ faciē cum dño locutum:
vt nec ipē ꝑter ignem aliq̄d viderit. Sed ſi am
Exo. 42. d plius aliq̄d (Scriptū ē enī: Cū intraſſet nebu
lam: vbi erat deꝰ) nō tñ mortalibꝰ oculis vidit
Ibi. 33. c ſubſtantiā dei. Añ poſtea ait: Oſtēde mihi te/
ipm: vt ſciēter videā te. Nos aūt q̄ nunc vide/
mus ꝑ ſpeculū in enigmate: in fine facie ad fa/
1. Cor. 13 d ciem videbimꝰ. vnde: Tūc aūt cognoſcā ſicut
⁊ cognitꝰ ſum: vt ſcꝫ ꝙꝫ ꝑfecte nunc deꝰ hoīem
nouit: ſed ſicut deꝰ: ita tūc ꝑfecte noſcat homo
deum: ſed ſicut homo. Neqꝫ enī qꝛ dictum eſt.
Mat. 5. g Eſtote perfecti ſicut pater veſter celeſtis perfe/
ctus eſt. Ideo equalitatē patris quā filius ha
bet ſperare debemꝰ: ꝗuis aliq̄ h̄ ſperauerunt.
c Inter vos ⁊ deum ⁊c. Augꝰ. Tanꝙꝫ domi/
nus eſſet in loco. i. in monte: vnde ⁊ illi voces
audiebāt qui vbiqꝫ totus: nec per locorū īter/
ualla ꝓpinquat aut recedit. Sed demōſtratio
nes eius in creatura que non eſt qđ ipē: nō ali
ter humanis ſenſibus exhibent̄. Nō fuit ergo
moyſes medius loci interuallo: ſed per eū pla
cuit populo audire cetera dei vba: poſtꝙꝫ terri
tus eſt: audiēs de medio ignis vocē dei dicen/
tis decalogū legis. d Reddēs iniquitatem
patrū ⁊c. Iſid. Sunt q̄ ita ediſſerāt: vt ad ani/
mā humanā ſententiā vertāt. Patrē in nobis
leuem punctū ſenſuū: ⁊ incētiua vitioruꝫ eē di/
centes: filium vo ſi cogitatio peccatum conce/
perit: nepotē ſi cōceptionem opere ꝑpetrauerꝭ:
pronepotem ſi in ꝑpetratis glorieris: ſꝫm illud
Pro. 18. a Impius cum in ꝓfundum malorū venerit: cō
temnit. Uel ſic pōt intelligi ꝙ tante miſericor/
die ſit: vt non ſtatim puniat: ſꝫ ſentētiā diu dif
ferat. e His qui oderunt me ⁊c. His ſcꝫ qui
hereditaria impietate deum oderunt. Peruer
ſum eſt enī peccata patrum filijs non peccanti
Ezech. 18 e bus imputari. Cum per Ezechielē dictū ſit: Fi
lius nō portabit iniquitatem patris ⁊c.
f Nō vſurpabis nomē dñi dei tui ⁊c. Primū
mādatū ad patrē ꝑtinet: qđ ꝯ in ſequētibus.
I. 6. a Audi iſrael dñs deꝰ tuus ē. vt hoc ſcꝫ audiēs
B vnum deum patrē colas: non multos deos ſu/
ſcipias. Scdꝫ

V Ocauitqꝫ moy/ Ca. V
ſes omnem iſraelem: et
dixit ad eum. Audi iſrl̄
cerimonias atqꝫ iudicia q̄ ego
loquor ī auribus veſtris hodie:
Diſcite ea: et opere complete.
a Dominus deus noſter pepegit b
ſcripta legis.
nobiſcum fedus in oreb: Nō cū c
abraam iſaac ⁊ iacob.
patribus noſtris inijt pactum:
ſed nobiſcum qui in preſentiaꝝ d
b ſumus et viuimus: Facie ad fa e
ciem locutus eſt nobis in mōte
ō medio ignis. Ego ſequeſter ⁊ f
a nō loco ſed interpretādi officio verba dei po
pulo ⁊ populi renuncians deo.
c medius fui inter deuꝫ et vos in
tempore illo vt annūciarem vo
bis verba eius. Timuiſtꝭ enim g
ignem ⁊ non aſcendiſtis in mō/
tem: ⁊ ait: † Ego dominꝰ deus h i
tuus qui eduxi te de terra egy/ k
pti de domo ſeruitutis: Nō ha/ l
a idolatriam prohibet. b quē nihil latet.
bebis deos alienos in cōſpe/
ctu meo: Nō facies tibi ſculpti/
le: nec ſimilitudinem omniuꝫ q̄
in celo ſunt deſuper: ⁊ que ī ter/
ra deorſum: et que verſantur in
aquis ſub terra: Non adorabis
ea et non coles† Ego enim ſum
dominus deus tuus: deꝰ emu/
vindicans et zelans.
d lator: †reddens iniquitatem pa
a primi motus ſenſuum. b operationem.
trū ſuper filios in tertiā ⁊ quar/
a glorificationem. b Non alijs: ſed.
c hereditaria impietate.
e tām generationem his qui odē
iam cito.
runt me et faciens miſericordiā
a vera dilectione.
in multa milia diligentibus me
a In hoc ꝓbatur dilectio. vnde: Si diligi
tis me: ſermonem meum ſeruate: vel precepta
mea. b quaſi theſaurum.
et cuſtodientibꝰ precepta mea.
a primum mandatum prohibet idolatriam.
ſcdm periurium.
f Non vſurpabis nomen domini

Nico. de lyra

a† V Ocauitqꝫ moy Ca. V
ſes omnem iſraelē. Hic
incipit ſecūda pars ꝑn/
cipalis libri in qua incipit ex/
plicatio legꝭ ⁊ eius explanatio
et primo replicātur decalogi ꝑ/
cepta: que ꝓprie dicuntur lex.
ſecūdo alia ad legem ꝑtinentia
vj. ca. Circa primuꝫ moyſes pri
mo ponit quoddam preambu/
lum. ſecūdo exequit̄ ꝓpoſituꝫ.
ibi: Et ait: ego dominꝰ ⁊c. Pre/
ambulum autem eſt explicatio
modi ꝑ quem deus dedit prece/
pta decalogi. et hoc notatur cū
dicit̄: b Dominus deus no
ſter pepegit nobiſcū fedus. i. de
cem ꝑcepta decalogi que ab eo
fuerūt data īmediate. c Nō
cum patribꝰ noſtrꝭ inijt pactū:
id eſt legem datā: quia nō legit̄
eā dediſſe abraā iſaac ⁊ iacob.
d Sꝫ nobiſcū qui in preſentia
rum ſumus. q. d. ex hoc de eius
cuſtodia magis ſolliciti eſſe de/
bemus. e Facie ad faciē lo/
cutus eſt nobis. i. abſqꝫ medio
ꝗtum ad ꝓlationem decem ꝑ/ † Exo. 20. a Ps. 80.
ceptorum: verūtamē quia alia
precepta non ſic fuerūt tradita
populo ſed mediāte moyſe. ido
ſequitur: f Ego ſequeſter ⁊
medius ⁊c. annūciando vobis
alia q̄ ab eo recepi: ⁊ cauſa hu/
ius mediationis ſubditur:
g Timuiſtis enī ignē ⁊c. Ti/
more enī percuſſi petierūt ꝙ ſo/
lus moyſes audiret verba dei ⁊
eis referret: vt habet̄ Exo. xx.
h Et ait. hic ꝯſequenter poni/
tur replicatio decem precepto/ †
rum ex ore dei datorum: in quo Exo. 34. a
primo oſtēditur dei loquentis
ſublimitas ſiue auctoritas. ſecū
do populi audiētis fragilitas. Dic. 32. c
ibi: Uos autem. Circa primuꝫ Naū. 1. a
dicitur: Et ait ſcꝫ ipē deus:
i Ego dominꝰ deꝰ tuꝰ. ꝑ crea
tionem ⁊ gubernationem:
k Qui eduxi te de terra egy/
pti. vt eſſes mihi ſeruus et non
homini. q. d. ex his patet ꝙ in
omnibꝰ debes obedire mihi. et
in q̄bus debeat eſſe iſta obediē
tia cōſequenter explicat dicēs:
l Non habebis deos alienos
⁊c. et ponūtur cōſequenter alia
precepta decalogi eodem ordi/
ne et fere ſub eiſdem verbis: ſi/
cut ponūt̄ Exo. xx. et ideo per/
trāſeo. qꝛ ibi dictum fuit q̄liter
iſta ꝑcepta diſtinguunt̄ ⁊ expo
nunt̄ ſꝫm doctores catholicos
⁊ hebreos.

ſcipias. Scdʒ pertinet
ad filiũ: de quo hic di/
citur: Nõ aſſumes no/
men dei tui invanum:
id eſt non eſtimes crea
turam eē dei filiũ. Om
nis eni creatura ſubie/
iecta ē vanitati. Sʒ cre
das eũ eq̃lē patri: deũ
deorũ: deum apud de/
um: p quē omnia facta
ſunt. Tertiũ ad ſpiritũ
cuiꝰ dona requies eter
na ꝓmittitur: qꝛ enim
ſpũſſanctus dicit̃: ideo
ſeptimuʒ diem ſanctifi/
cauit deꝰ. In alijs eni
diebus operũ ſanctifi/
catio non nominat̃ ni/
ſi in ſabbato: in quo re
quieuit deus. Recte er
go hoc mandatum pti
net ad ſpiritũ: tum pro
pter ſãctificationis no
men: tum ꝓpter eternã
requiem ad donũ ſãcti
ſpũs ptinẽtem: dicitur
eni ſic: Memẽto vt diē
ſabbati ſanctifices: ſex
diebus operaberis ꝛc̃.
In opere ſex dierũ vi/
detur ſex miliũ annoꝝ
operatio ſignari. In ſe
primo tp̃s eterne quie/
tis: in q̃ poſt bona ope
ra quies eterna ꝓmitti
† 23.q.5.ſi nõ lz.6.di. nõ ē perm. ꝯhis ita/ ꝯ. tur. Quicq̃d ergo agi/
mus: ſi ꝓpter futuram
requiem facimus: ſab/
batũ obſeruamus.
a Honora patrē tuuʒ
et matreʒ ſicut precepit
ꝛc̃. Poſt tria precepta
ſuccedunt. vij. que ad
ꝓximũ ptinent. Inter
vij. primũ: ſed in ordie
omniũ quartũ eſt. Ho/
nora patrem tuum ꝛc̃.
A parẽtibus enim hõ
oculos aperit et vita h̃
ab eorum dilectione ex
ordium ſumit. Vñ hoc
mandatum maximuʒ.
ꝛ primũ dicit̃ in altera
ſcʒ tabula. Iubemur
ergo parẽtes honorare
ꝛ officiuʒ pietatis ꝛ re/
uerentiã eis exhibere.
Qui eni hoc parẽtibꝰ
non facit quomodo fa
ciet alijs? Quintũ. Nõ
mechaberiſ: id ē preter
legitimam vxorem nul
li miſceberiſ. Sextum.
Non occides. Occidit
etiam qui fame vel nu/
ditate proximum mori
videt: nec ſubuenit in
q̃ntum põt. Septimuʒ.
Non furtuʒ facies. In
quo omnē rapinã pro/
hibet. Octauũ. Nõ fal
ſum teſtimoniũ dices:
Crimen mẽdacij ꝛ fal/
ſitatis abominat̃. No/
num. Nõ concupiſces
vxorem ꝓximi tui. In
quo etiam adulterinaʒ
cogitationē

ſ filij. ſ Iurãdo ꝓ re que non eſt: vel nomē domini ligno vel lapidi ꝛ hu/
iuſmodi tribuendo.

dei tui fruſtra: quia non erit impunitus qui ſup rem

a ſ omnis creatura ſubiecta eſt vanitati. b ſ chriſtum.ſ. purum hominē pu/
tans. c ſ vt omnia facias propter ſabbatum: id ē eternam requiem: ad ſpi/
rituſſancti donum pertinentem.

vanam nomē eius aſſumpſerit.† Obſerũa diem ſab/

a ſ Omnia ſancte faciẽdo a ſtrepitu vitiorum ceſſando.

bati vt ſanctifices eum ſicut precepit tibi dominꝰ de

a ſ Omni tempore operandi bona ꝛ pfecta.

us tuus. Sex diebus operaberis ꝛ facies oĩa ope

ſ nature tue congrua.

ra tua: Septimꝰ dies ſabbati eſt: id eſt reqes domini

ſ ſeruilis. ſ q̃ amore ſeruit.

dei tui: nõ facies in eo q̃cq̃ʒ operis tu ꝛ filiꝰ tuus ꝛ fi/

a ſ qui adhuc.ſ. timore pmitur. b ſ iudeus vel ſapiens. c ſ gẽtilis ꝛ ſtul
tus. d ſ homines ꝛ iumenta ſaluabis domine.

lia: ſeruus ꝛ ancilla: ꝛ bos: ꝛ aſinus: ꝛ omnē iumentũ

a ſ nouiter conuerſus. ſ aduena ꝛ peregrinus ego ſum ſicut. omēs patres mei
b ſ eccleſie tue: Diligat dominus portas ſion. ſ.o.t.ia

tuum: et peregrinus qui eſt intra portas tuas: vt re/
quieſcat ſeruus ꝛ ancilla tua ſicut ꝛ tu. Memento q̃

a ſ deo vel diabolo. b ſ mũdo. c ſ ad filialem timorem.

ipſe ſeruieris in egypto et eduxerit te inde dominus

ſ omnipotens. ſ filio. ſ manifeſto.

deus tuus in manu forti ꝛ brachio extento. Idcirco

a ſ Hoc eſt maximuʒ ꝛ primum mandatum in altera tabula. ſ Officio pieta/
tis et honoris.

a precepit tibi vt obſeruares diē ſabbati.† Honora pa

ſ carnalem vel ſpiritualem. ſ ad litteram vel deum et eccleſiam,

trem tuum et matrē: ſicut precepit tibi dominꝰ deus

a ſ vita eterna ꝓ qua laborandum eſt. ſ viuentiũ.

tuus: vt longo viuas tempore: ꝛ bene ſit tibi in terra

a ſ gratias. b ſ Qui odit fratrē ſuum homicida eſt. ſ Re vel voluntate ꝛ vl̃
ſubtrahendo q̃d potes preſtare.

quã dominus deus tuus daturꝰ eſt tibi.† Non occi/

a ſ Adulteriũ ꝓhibet carnale vel ſpũale. fornicatio ē idolatria: ꝛ ſcripturaruʒ
expoſitio praua. b ſ actu vel habitu: vel auaricia cõmiſſi talenti.

des neq̃ʒ mechaberis furtumq̃ʒ nõ facies. Nec loque

a ſ Peſſimũ genus mendacij. ſ falſitatem interdicit. b ſ Sola voluntate.
Qui viderit mulierē ad concupiſcendũ: mechatus eſt eam.

ris cõtra ꝓximũ tuuʒ falſum teſtimoniũ.† Non concu
piſces vxorem ꝓximi tui: Nõ domum: nõ agrũ: non

a ſ decimo mãdato omnis q̃ʒ rei cupiditatem interdicit.
ſ ambitionem ꝛ concupiſcentiam damnat.

ſeruũ: non ancillã: non bouem: non aſinum: ꝛ vniuer
ſa q̃ illiꝰ ſũt. Hec verba locutꝰ eſt dominꝰ ad omnem

ſ Nemo excipitur.

multitudinē veſtrã in mõte de medio ignis ꝛ nubis

ſ in tabulis.

ꝛ caliginis voce magna nihil addens ampliꝰ: et ſcri/

a ſ duo ſũt teſtamenta: duo dilectionis pcepta. b ſ qꝛ corda iudeorum dura

b pſit ea i duabꝰ tabulꝰ lapideis q̃s tradidit mihi. Vos a†
aũt poſtq̃ʒ audiſtis vocē de medio tenebrarũ: ꝛ mon
tem ardere vidiſtis: Acceſſiſtis ad me oēs principes
tribuum ꝛ maiores natu atq̃ʒ dixiſtis: Ecce oſtendit
nobis dominus deus noſter maieſtateʒ ꝛ magnitu/
dinē ſuã: Vocē eni eiꝰ audiuimꝰ de medio ignis: ꝛ ꝓ
bauimꝰ hodie q̃ loquẽte deo cũ hoīe vixerit hõ. Cur
ḡ moriemur ꝛ deuorabit nos ignis hic maximꝰ? Si
eni audierimꝰ vltra vocē domini dei nr̃i: moriemur.
Quid ē oīs caro vt audiat vocē dei viuẽtiſ q̃ de me/
dio ignis loq̃t̃ ſicut nos audiuimus ꝛ poſſit viuere?
Tu magiſ accede ꝛ audi cũcta q̃ dixerit dñs deꝰ nr̃ ti
bi: loq̃riſq̃ʒ ad nos ꝛ nos audientes facie mꝰ ea. Quõ b
cuʒ audiſſet dñs: ait ad me: Audiui vocē verboꝝ ꝓli

ſ niſi ego. ſ grãm intuſã.

c huiꝰ q̃ locuti ſũt tibi. Bñ oĩa locuti ſũt: Quiſ det talē c d

cogitationē interdicit. De
cimũ. Non ꝯcupiſces rem
ꝓximi tui. In quo ambiti
onē ꝛ ꝯcupiſcẽtiaʒ pcutit. B
Primũ ḡ ꝓhibet ſurrepti †
onē. Scd̃m errorē. Tertiũ Leui.25.a
ſeculi amorē. Quartũ im/ Dic.17.c
pietatē. Quintũ fornicati Ezec.20.b
onē. Sextũ crudelitatem. Nec.9.c
Septimum rapacitatem.
Octauũ falſitatē. Nonuʒ
cogitationē adulterij. De
cimũ cupiditatem mundi.
Et notandũ q̃ ſicut decem
plagis pcutiũt̃ egyptij: ſic
decē pceptis regit̃ populꝰ
dei: ꝛ demones occidunt̃.
b In duabꝰ tabulis ꝛc̃.
Iſid. Duo teſtamẽta ſigni
ficant̃ in duabus tabulis:
vel dilectio dei ꝛ ꝓximi: in
quibus tota lex pendet et
ꝓphete. In vna eni tabu/
la tria pcepta ad dilectio/
nē dei ptinẽt: i altera. vij.
ad ꝓximi ſocietatem. La/
pidee tabule: lapidea iude
orum corda ſignificant: de
q̃bꝰ d̃r: Auferam a vobis Ezec.36.f
cor lapideũ: ꝛ dabo vobis †
cor carneũ ſenſibile. ſ. ꝛ in/ Exo.20.b
telligibile. c Quis det Mat.15.a
talē eos habere mẽteʒ ꝛc̃.
Vult deꝰ intelligi gr̃a ſua
hoc beneficiũ ꝯcedi: vt in
oībus ſit iuſticia dei ex fi/
de: nõ quaſi ex lege ꝓpria.
Vñ: Auferam eis cor lapi Ezech.11.b
deũ: ꝛ dabo cor carneũ. i. † Mat.5.c
ſenſatũ. caro eni ſenſũ ha/
bet. lapis v̾o nõ habet. Et
alibi: Idoneos nõ fecit mi 2.Cor.3.b
niſtros noui teſtamẽti: nõ
lr̃a ſed ſpũ. ❧ Diliges

Ni. de lyra

C
ꝛ hebreos. a Vos aũt.
Hic ꝯñter deſcribit̃ audiē
tis ꝓpl̃i fragilitas: vbi pri/
mo deſcribitur timor ꝓpl̃i.
ſcd̃o approbatio dei. ibi:
Quõ cũ audiſſet dñs. Cir/
ca pmũ ſciẽdũ q̃ humana
fragilitas nõ põt bñ ſuſti/
nere ſublimitatē dei. vñ et
Daniel ex apparitione an/
geli iuxt̃ ſe corruit i terraʒ:
vt habet̃ Dañ. x. et eodem
mõ h̃ populꝰ ex ſublimita/
te diuini ſmonis territꝰ et
debilitatꝰ petijt hũiliter q̃
ſolꝰ moyſes q̃ erat pfectior
ꝛ deo familiarior v̾ba dei
audiret ꝛ eis referret: ꝛ q̃
parati erãt illi obedire ſiē
nũcio dei: ꝛ ptʒ lr̃a.
b Quõ cum audiſſet. Hic
ꝯñr deſcribit̃ approbatio
dei. ꝛ iõ ſubdit̃: c Bene
oĩa ſũt locuti. petentes au
dire mãdata dei p internũ
ciũ: cuiꝰ cauſa ſubditur:
d Quis det talē eos ha/ D
mē. ꝛc̃. q. d. h̃ ē mihi placi/
tũ. ſ. q̃ timeãt dñm ꝛ eius
mãdata recipiant hũiliter
ꝛ obſeruẽt nõ ſolũ audita
a deo imediate: ſicut ſunt
pcepta decalogi: ſed etiam

 alia eis

alia eis denūciata p nuncios ex pte dei: ſicut p moyſen ⁊ ali/os ꝓphas. a Non declinabit̄ ⁊c̄.i. p aliq̄ ꝓſperitate obti nenda vel aduerſitate euitanda. Cetera patent. Ca.V

ꝓferre: potuiſſet tñ tradere iſta p̄cepta dicēdo: Memēto ⁊ ob/ſerua diē ſabbati. ⁊ ſic magis ꝯformaret̄ diuine locutiōi q̄ᵭ di/cēdo vnū ⁊ omittēdo aliud. Et notādū ꝙ h̄ diſtinctio ab alijs aſſignata inter memēto et obſerua: facit valde cōtra eos in ex/poſitione illiꝰ vbi. Malach. vlt̄. vbi d̄r: Memento legis moy ſi: prout deo duce ibidem declarabit̄.

Moraliter. a† Uocauitq̄ʒ moyſes oēm iſraelez ⁊c̄. In h̄ caplo replicant̄ p̄cepta de/calogi poſita ſupiꝰ Exo.xx. et q̄ſunt moralia. nō ē ibi alia moralitas querē da ſicut fuit dictū ibidez excepto p̄ce/pto de obſeruatione ſabbati: qᵭ ptim fuit cerimoniale: ⁊ q̄ᵭtuʒ ad h̄ ſenſus myſticꝰ ibidē fuit poſitꝰ. a† Uos āt poſtq̄ʒ audiſt̄ vocē ⁊c̄. p h̄ autē ꝙ po/pulus nō potēs ſuſtinere vba dñi lo/quētis petijt ꝙ ſolꝰ moyſes audiret i̅/mediate a dño ⁊ referret pplo ⁊ dñs h̄ approbauit: ſignificatū fuit ꝙ p̄lati ⁊ doctores credēda et operāda debent accipe a deo q̄ loquit̄ eis in ſacra ſcri ptura. ⁊ ipi p doctrinaʒ alijs tradere debent eo mō q̄ cape poſſūt. Greg⁹. in paſtorali. Scðm q̄litā ē auditorū for/mari debet ſermo doctorū. Et apl̄s. j. Cor̄. ij. dicit. Sapiētiā loq̄mur inter perfectos. Et ibidē. iij. caplo. Tanq̄ʒ paruulis i xp̄o lac potum dedi vobis nō eſcā: nōdum enim poteratis ſcʒ in/telligere altiora.

In caplo. v. vbi dicitur i poſtil̄. Et primo replicant̄ decalogi p̄cepta q̄ ꝓprie dicunt̄ lex.

Additio .j. Hec p̄cepta de/calogi que in h̄ loco ponunt̄ ꝓprie di/cunt̄ lex. p̄ceptuʒ tñ de dilectione dei qᵭ ponit̄ hic. et plene exprimit̄ i capi/tulo ſequēti. ſ. ſexto in quo tota lex pē/det et ꝓphete: vt habet̄ Matth. xxij. A Non minus ꝓprie lex debet dici: cuʒ ſit primū ⁊ p̄ncipale totius legis: tāq̄ʒ illud in qᵭ cetera p̄cepta ordinantur: quia vt Apl̄us dicit. j. Timoth. j. Fi/nis p̄cepti ē charitas. Unde hec diſtinctio p̄ma poſtillatoris videt̄ incōuenienter dicta: ſpecialiter q̄ᵭtum ad ſcðʒ mēbrū: qᵭ cōprehēdit ſextū caplm. Circa qᵭ melius ⁊ verius dicere/tur ꝙ in eo ponunt̄ p̄ma precepta fidei. ⁊ maximū ⁊ principa liſſimū legis mandatū cum quibuſdā alijs ad legem ptinen/tibus: ꝓut in eodem capitulo patebit.

In eodem caplo. v. vbi dicit̄ in poſtilla. Et ponunt̄ conſe/quēter aliqua p̄cepta decalogi eodem ordine ⁊ fere ſub eiſdē verbis ſicut ponuntur Exodi. xx. ca.

Additio .ij. Doctores hebreoruʒ q̄ nimis l̄ram ſe/quūtur aſſerūt aliquā varietatē eē in/ter p̄cepta decalogi q̄ ponunt̄ ſupra Exo. xx. ⁊ p̄cepta decalo gi q̄ hic ponūt̄ ſpecialiter i p̄cepto de obſeruatiōe ſabbati de q̄ in p̄ma traditiōe d̄r: Memento vt diē ſabbati ſanctifices. ⁊ in ſcða traditōe ſcʒ in hoc ca. vbi dicit̄: Obſerua diē ſabbati. inter que verba diſſimilia aſſerūt eſſe magnā differētiā: dicūt enī ꝙ cum dicit̄: Memēto. In prima eſt p̄ceptū affirmatiuū: in quo p̄cipit̄ ꝙ homo ſit memor ad ſanctificandū illū diem: itaq̄ʒ ſi q̄s nihil opis ſeruilis faceret in die ſabbati. ⁊ tñ habe ret in memoria ꝙ illa dies eſt ſanctificāda ⁊ vt ſabbatū: eſſet tranſgreſſor illiꝰ mādati affirmatiui p omiſſionē. Similiter ſi quis haberet in memoria diem ſabbati: ⁊ ſanctificaret eū faci endo eum diē ſolennē: ⁊ tñ cuʒ hoc quicq̄ʒ opis ſeruilis face/ret: nō eſſet trāſgreſſor primi p̄cepti affirmatiui in quo dicit̄: Memēto. h̄ etiā trāſgreſſor ſcði ſcʒ Obſerua. Cōſequēter ad p̄dicta dicūt: q̄ vt moyſes q̄ fideliſſimꝰ in tota domo dei eſt: non videt̄ falſe repetiſſe hmōi p̄cepta. ideo dicunt ꝙ hec duo verba: ſcʒ memēto et obſerua fuerunt a deo ꝓlata ſimul ⁊ ſe/mel ſub ꝓprijs l̄ris et ſyllabis vtriuſq̄ʒ verbi: qᵭ ē ineffabile: q̄ p omnipotētiā diuinā hoc dicūt eſſe factū: ⁊ q̄ moyſes nō poterat hoc facere vbo nec ſcripto. ideo in p̄ma traditiōe ſcri pſit: Memēto. In ſcða vo: Obſerua. In q̄ loco altercatio he breorū dicit̄ friuola: tū q̄ vbi dicit̄: Memento. ſtatim prohi/bet opa ſeruilia dicēs: Nō facietis opꝰ ⁊c̄. et ſic etiam tradit ibi rōnem negatiui p̄cepti: et in hoc loco vbi dicit̄: Obſerua diē ſabbati. ſtatim ſequit̄: Ut ſanctifices eū ⁊c̄. qᵭ ptinet ad hoc vt homo vacet diuinis in ſabbato qᵭ eſt affirmatiuū: tū q̄ moyſes ⁊ ſi non potuerit ſimul ⁊ ſemel duo vba diſſimilia

ſ Caſto timore.

eos habere mētē vt timeāt me: ⁊ a ſ non lapidei ſed ſenſibiles. b ſ vt vnum iota non pretereat.
cuſtōdiāt vniūſa mādata mea i oī tpe vt bñ ſit eis ⁊ filijs eorū in ſempiternū. Uade ḡ ⁊ dic eis: Re uertimini in tentoria vr̄a. Tu vo hic ſta mecū: ⁊ loq̄r tibi oīa man/data: ⁊ cerimonias atq̄ʒ iudicia q̄ docebis eos vt faciāt ea in terra quā dabo ill̄ i poſſeſſionē. Cuſto/dite igit̄ et facite ea q̄ p̄cepit dñs a deꝰ vob. †Nō declinabit̄ neq̄ʒ ad a
ſ vt addatis aliquid vel minuatis.
dexterā neq̄ʒ ad ſiniſtrā: ſed p viā quā p̄cepit dñs deꝰ veſter ambu/latis vt viuat̄ et bñ ſit vobis: et ꝓtelent̄ dies vr̄i in terra poſſeſſi onis veſtre.

Ca. VI

Hec ſūt p̄cepta et cerimo/ b
b nie atq̄ʒ iudicia q̄ māda/uit dñs deꝰ veſter vt do/cerē vos: et faciatis ea i terra ad c

In ca. v. vbi d̄r i poſtil̄. Cuiꝰ cauſa ſbdit̄: Quis det eos talē hr̄e mentē?

Additio .iij. In h̄ qᵭ di/citur: Quis det eos talē habere mētē. nō ſolū itel/ligit̄ ꝙ eēt beneplacitū deo vt deuʒ ti/merēt ⁊c̄. h̄ etiā includitur ꝙ h̄ pēdet etiā a ptāte hūana p liberū arbitriuʒ: iuxta illud Eccl̄i. xv. Deꝰ creauit hoīeʒ ⁊ reliq̄t eū in manibꝰ ꝯſilij ſui: i vanū enī aliq̄s diceret optando: Quis det vt h̄ fiat. ſi illud optatuʒ eſſet omnino in poteſtate optantis.

In ca. v. vbi dicit̄ in poſtill̄. Nō de clinabit̄ ad dexterā neq̄ʒ ad ſiniſtrā.

Additio .iiij. In h̄ enī qᵭ dicitur: Nō declinabitis ad dextram neq̄ʒ ad ſini/ † .ſ.17.b ſtrā: ꝓhibet̄ declinatio obſernātia p̄/ceptoꝝ: nō ſolū cauſa ꝓſperitatis vel aduerſitat̄: h̄ etiā ne ex aliq̄ alia cau/ſa deuiet̄ ab intētione legiſlatoris ad vnā ptē nec ad aliā: ſicut cū d̄r ſupra i Deutero. iiij. Non adijcietis ſup ver/bū qᵭ ego p̄cipio: nec minuat̄. et iſte ſenſus videt̄ cōp̄hēdere p̄mum: ⁊ ma gis ptinere ad ſenſū litteralē: nā ꝙ p dexterā intelligat̄ ꝓſperitas: ⁊ p ſini/ſtram aduerſitas: videtur ptinere ad myſticā expoſitionem ⁊c̄.

Replica correctoriȷ contra Burgē. In q̄n/to ca. diſtinguit poſtill̄. p̄cepta decalo gi a p̄ceptis dilectiōis dei et ꝓximi p hoc q̄ decalogus ꝓprie dicit̄ lex: dilectio autē finis ⁊ p̄ncipiū eſt decalogi: in quā decalogus ordinat̄: ꝓut innuit̄ in. vj. ca. huiꝰ: hanc diſtinctionē egreferēs Burgeñ. dicit p̄ceptum dile ctionis dici debere legē ꝓprijſſime: cum ſit primū ⁊ maximum p̄ceptum in lege: ad qᵭ omnia precepta ordinant̄: iuxta illud Apl̄i: Finis p̄cepti ē charitas. Hoc aūt argumētū Burgē. ten tatiuū eſt: laborans in iniquitate: nam poſtillator p ſuā diſtin ctionē nō negat: q̄n p̄ceptum dilectionis ſit maximū p̄ceptum in lege contentum: q̄ ſaluator ſic reſpōdit querenti de magno mādato in lege: verūtamē non ſequit̄ qᵭ Burgeñ. intendit: q̄ cōſequentia non valet: hoc eſt mandatū magnū in lege: igitur eſt ꝓprie lex: quia multa continent̄ in lege: que cōtra legem ꝓ prie acceptam per Apl̄m diſtinguunt̄: ad Gal̄. iij. vbi apl̄s vo lens oſtendere ꝓpriam legis acceptionem dicit per legem nō eſſe iuſticiam ſed per fidem: dicit etiam legem ꝓpter tranſgreſ/ſionem poſitam. ⁊ multa ſimilia: ꝓut in ſuis epl̄is videri pōt: que proprie dilectioni non cōueniunt: quia vtiq̄ʒ dilectio iuſti cia eſt: vt diſtinguit̄ contra legem: quia qui diligit vnus effici tur cum eo ſpūs: qᵭ ſine perfecta iuſticia nō fit: etiam dilectio non eſt ꝓpter tranſgreſſionē: imo fuit recte rationi complanta ta in angelo ⁊ homine ante tranſgreſſioneʒ: ſic igit̄ accipiendo legem ꝓut Apoſtolꝰ diſtinguit a ꝓmiſſione et fide formata q̄ eſt dilectio: proprie lex non eſt: q̄ᵭuis in lege principaliter vt fi nis intendatur: ſicut et ꝓmiſſio que in lege patribus facta eſt: lex dici non meretur ſimili ratione. Fruſtra igit̄ Burgē. poſtil latorem notauit: q̄ circa capitulū. vj. in quo hoc maximum p̄/ceptum continetur breuiter ſe expediuit: ponens tamen ad in/tellectum neceſſaria: quia non erat ſui ꝓpoſiti ſcribere tracta/tus quemadmodū Burgeñ. et alij: ſed ſoluʒ ordinare poſtillā litteralis ſenſus ſufficienter declaratiuam. Ca. XI

b Hec ſunt p̄cepta. Hic ꝯſ̄ter agitur de p̄ceptis alijs a p̄/ceptis decalogi. ⁊ primo de p̄ceptis hmōi ponit̄ exhor/tatio generalis. ſcðo explicatio ſpālis. ibi: Audi iſr̄l. Circa primū d̄r: Hec ſūt p̄cepta et cerimonie atq̄ʒ iudicia: q̄ in hmōi p̄ceptis aliq̄ ſūt circa mores ⁊ dicūt̄ p̄cepta. aliqua circa modū colēdi deū ⁊ dicūt̄ cerimonie. aliq̄ circa iuſtū hoīs ꝯdu/ctum ⁊ dicūt̄ iudicia. c Ut faciat̄ ea i t̄ra. q̄ aliq̄ eoꝝ obli/gabāt tm̄ in terra illa: ⁊ aliq̄ extra illaʒ terrā fieri non poterāt

vt dictū

a Diliges dn̄m deū tuū ⁊c̄. Aug⁹. Charitas nō auferet̄: ſʒ implebit̄ ꝯtēplata qđ credebat: adepta qđ ſperabat i ea plenitudīe h̄ ꝑceptū implebit̄. Cū eni ineſt aliq̄d carnalis ꝯcupiſcētie qđ vel ꝯtinēdo frenetur: non oīno ex tota aīa de⁹ diligit̄. Nō eni caro ſine aīa cōcupiſcit: q̄uis caro ꝯcupiſcere dicat̄: qꝛ carnaliter aīa ꝯcupiſcit. Tunc aūt lex nulla erit i mēbris q̄ repugnet legi mētis: ſ₃ toto corde: tota aīa: tota mēte diligit̄ de⁹. Debuit aūt hoī iſta ꝑfectio ꝑcipi q̄uis in hac vita nō poſſit haberi: nō eī recte currit̄ ſi q̄ currēdū ē neſciatur. Currim⁹ aūt ſperādo: credēdo: et deſiderādo: elemoſynas dādo: et orādo: vt currentes adiuuemur ⁊ ſic ꝑcepta ꝑfectiōis audiam⁹: nec ad plenitudinē charitatis currere negligam⁹. Diliges do. de. tu. ex to. c. t. ⁊c̄. ⁊ ꝓximū tuū ſic teipm̄.

Mat. 22 d. In his tota lex pēdet ⁊ ꝓphete. Fi

1. Tim. 1. b nis ꝯ ꝑcepti dilectio gemina dei ſcʒ ⁊ ꝓximi. Qꝛ ſi te totum intelligas. i. aīaʒ ⁊ corp⁹: ⁊ ꝓximum ſit totū. (Nō eni ex aīa ꝯſtat ⁊ corpore) nullū diligēdaꝝ rex gen⁹ i his duobus ꝑtermiſſū eſt. Cum eni ꝑcurrat dilectio dei: ei⁹ mod⁹ ꝑſcriptus ē: vt cetera i illū cōfluāt. De dilectiōe tua nihil dictū videt̄. Sʒ vbi dictū ē tāq̄ teipm̄: vt teipʒ diligas: nō ē ꝑtermiſſū. Ille āt ordinate diligit: q̄ qđ nō ē diligēdū nō diligit: ⁊ diligenda diligit: nec pl⁹ qđ min⁹ ē diligēdū: nec eq̄liter qđ plus vel min⁹: nec pl⁹ vł min⁹: qđ eque ē diligēdū. Oīs peccator in q̄tū peccator ē: diligēdus nō ē. ſʒ oīs hō in q̄tū hō ē ꝓpter deū diligēdus ē: de⁹ xo ꝓpter ſeipm̄. ⁊ ſi deus oīni hoīe plus diligēdus ē: pl⁹ debet q̄ſq₃ diligere eū q̄ ſeipſū. Itē ampli⁹ alius hō diligēdus ē q̄ corpus nr̄m: qꝛ ꝓpt̄ deuʒ oīa iſta diligēda ſūt: ⁊ pōt nobiſcū alius hō deo ꝑfrui: qđ nō pōt corp⁹: qꝛ ꝑ aīaʒ viuit qua deo fruimur. Oēs aūt eque diligēdi ſūt. Sʒ cū oīb⁹ ꝓdeſſe nō poſſis: his potiſſimū ꝯſulēdū ē: q̄ ꝓ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ: vel q̄rūlibet reꝝ oportunitate magis nobis ꝯiuncti ſunt. Greg⁹. Diliges dn̄m deum tuū ⁊c̄. Per amorē dei gignitur amor ꝓximi: ⁊ ꝑ amorē ꝓximi nutrit̄ amor dei. Nam q̄ amare negligit deuʒ diligere ꝓximū neſcit. Et pleni⁹ in dei dilectiōe ꝓficimus: ſi i ei⁹ dilectionis gremio ꝓximi charitate letamur. Dictur⁹ ꝯ diliges ꝓximū tuū: ꝑmiſit. diliges dn̄m deū tuum: vt prius in nobis radicē ſui amoris figat. ⁊ poſtea fraterna dilectio ramos expandat. Qꝛ autem amor dei ꝓximi amore

1. Joh. 4. d coaleſcat Johs oñdit d. Qui n̄ diligit fratrē ſuū quē videt: deū quē nō videt. q. p. diligere? Dilectio dei per timorē naſcitur: ſed in affectu creſcendo mutat̄. Ut aūt oñdat̄ q̄ longe q̄ſq₃ ſit a charitate ꝓximi vel in ea profecerit alios flagellis deus deprimit: alios ſucceſſibus fulcit. Sepe enim nos miſeros inſequūtur: qui felices ſine cōparatione venerantur. Cum autem quis in proſperitate diligit vel diligitur: incertum eſt an proſperitas: an perſona diligatur. In bonis eni non agnoſcitur amicus: ⁊ in malis non abſcondit̄ inimicus. Triplicis nature ē anima: ideo iubetur diligere tripliciter. Non vult deus amorem ſuum partiri: vt ſimul diligamus deum ⁊ aurum: vł vxo-

Mat. 6. c rem vł filios. Nemo poteſt duobus dominis ſeruire: ipſe ſuper omnia diligendus: eius dilectio preponitur.

b Et ligabis ea quaſi ſignuʒ in manu tua. Hoc phariſei male interꝑtātes in mēbranulis decalogū: id ē decē xba ſcribebāt: ⁊ ligata i fronte portabant. Qđ vſq₃ hodie fa-

Ibid. 23. a ciunt babylonij: vt putent̄ religioſi. Un̄: Dilatāt eni phylateria ſua ⁊ magnificāt fimbrias.

Ca. VI

quā trāſgredimini poſſidēdā: vt timeas dn̄m deū tuuʒ: ⁊ cuſtodias oīa mādata ⁊ ꝑcepta eius q̄ a
ego ꝑcipio tibi ⁊ filijs ac nepotibus tuis cūctis dieb⁹ vite tue: vt b
plōgent̄ dies tui. Audi iſrł ⁊ obſerua vt facias q̄ ꝑcepit tibi dn̄s ⁊ c
bū ſit tibi: ⁊ multiplicerł ampli⁹: †
ſic pollicit⁹ ē dn̄s de⁹ patrū tuoꝝ

omni copia.

tibi terrā lacte ⁊ melle manantē. d
Audi iſrael: Dn̄s de⁹ veſter de⁹ e

In maieſtate: trinus i perſonis. Nec habet diuiſionem: nec recipit ſolitudinem.

a vnus eſt. Diliges dominum deū f

intellectu.

tuuʒ ex toto corde tuo: et ex tota g

vita. viribus vel affectu.

anima tua: et ex tota fortitudine h
tua. Eruntq₃ verba hec q̄ ego precipio tibi hodie i corde tuo: ⁊ nar i k l

in eis.

rabis ea filijs tuis: et meditabe- m

domi vel foris.

ris ſedēs in domo tua: et ambu- n

foris. in oībus. ſ. que egeris.

lans i itinere dormiens atq₃ con o

vt ope cōpleas: ⁊ alijs exemplū tribuas.

b ſurgens: et ligabis ea q̄ſi ſignum p

vt in memoria habeas. a vt die ac nocte meditteris ea. cordis.

i manu tua: eruntq₃ ⁊ mouebun- q
tur inter oculos tuos: ſcribeſq₃ r

ingrediens ⁊ egrediens ſemꝑ ea mediteris.

ea in limine et oſtijs domus tue.

vt dictū fuit Nume. xxxiij. a Que ego ꝑcipio tibi ⁊ filijs tuis. qꝛ obligabat futuros ſicut ⁊ pn̄tes. b Ut ꝓlōgent̄ dies tui. Hic eſt vn⁹ effect⁹ obſeruātie legis: vt dictū ē ſupra. iiij. ca. c Et multipliceris ampli⁹. numero et ꝑtāte. d Audi iſrł. Hic ꝯſr ponit̄ explicatio illoꝝ ꝑceptoꝝ q̄ ſūt alia a ꝑceptis decalogi q̄ ſūt i duplici gdu: qꝛ aliq̄ ſe hn̄t ad ꝑcepta decalogi ſic ꝑncipia eoꝝ. aliq̄a ſit ſe habēt ad ea ſic q̄dā ꝯcluſiones elicite ex ꝑceptis decalogi. Illa aūt q̄ ſe habēt vt ꝑncipia ſūt dilectionis ꝑcepta. Cui⁹ ratio ē qꝛ i agibilib⁹ finis habet rōnē ꝑncipij. ꝑcepta aūt dilectionis ſunt finis ꝑceptoꝝ decalogi: ſicut ptʒ manifeſte ꝙ tria ꝑma ꝑcepta ordināt̄ ſicut ad finē ad dilectionē dei. alia xo ſeptem ad dilectionē ꝓximi. ⁊ ideo dicit ſaluator Mat. xxij. ꝙ in duob⁹ ꝑceptis dilectionis tota lex pēdet ⁊ ꝓphete ſicut ex fine. ⁊ Apl's. j. Timoth. j. Finis ꝑcepti eſt charitas. Alia aūt ꝑcepta a ꝑceptis dilectionis ⁊ ꝑceptis decalogi ſūt q̄ſi q̄dā cō- cluſiones elicite ex ꝑceptis decalogi et ꝑ ꝯſequēs q̄daʒ declaratiōes q̄liter ꝑcepta decalogi debeāt obſeruari. Itē ſciēdū ꝙ dilectio ꝓximi ordinat̄ finalit̄ ad dilectionē dei. ex quo ſeq̄t̄ ꝙ ꝑceptū de dilectiōe dei habet rōnē finis. ⁊ ꝑ ꝯſequēs principij reſpectu oīm ꝑceptoꝝ. Primo ꝯ agit̄ de dei dilectiōe q̄ eſt q̄ſi finis ad quē ꝑcepta decalogi ordinant̄. ſcđo de alijs preceptis q̄ ſunt ꝯcluſiones q̄ ex ꝑncipijs decalogi eliciunt̄. xij. ca. Circa ꝑmum moyſes deſcribit ꝑmo ea q̄ ꝑtinent ad dei dilectionē. ſcđo infert ꝯcluſionē intētam. xj. ca. qđ ſic incipit: Ama itaq₃ dn̄m deū. Circa ꝑmū moyſes ꝑmo ꝑ modū exhortationis deſcribit ꝑceptū dilectiōis diuine q̄tū ad diligendi modū. ſcđo hui⁹ dilectiōis multiplex impedimētū ⁊ incitamētū: impedimēta excludendo: ⁊ incitamēta includendo. ibi: Cūq₃ introduxerit. Circa primuʒ dicit̄: Audi iſrł. i. attende diligēter qꝛ ad illđ qđ ſubdit̄ tota lex finalit̄ ordinatur. e Dn̄s de⁹ noſter de⁹ vn⁹ ē. ⁊ ideo vnice ſuꝑ oīa et ꝑfectiſſime diligēdus eſt. ⁊ ſubditur hui⁹ dilectionis modus cum dr̄: f Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. i. ex toto motu volūtatis qui hic deſignat̄ noīe cordis: qꝛ ſicut cor mouet alia mēbra corpis ſic volūtas mouet alias aīe potētias ad act⁹ ſuos. g Et ex tota ⁊c̄. i. ex toto itellectu ⁊ ſenſitiuo appetitu vt ex motu dilectiōis itellect⁹ ſit deo ſubdit⁹ maxīe i his q̄ ꝑtinent ad fidē: et appetit⁹ ſenſitiu⁹ ſit ſcđm ordinē dilectiōis diuine regulatus. h Et ex tota for. tua. ꝑ quā deſignat̄ vis exterior executiua: qđ fit cū ex diuina dilectiōe actus noſter exterior exequit̄ imperiū volūtatis ꝓmpte ⁊ expedite. i Eruntq₃ verba hec. de dilectione diuina. k In corde tuo. ad firmiter retinendū. l Et narrabis ea filijs tuis. de dilectione dei eos informādo. m Et meditaberis ſedens in domo tua. i. tēpore quietis. n Et ambulās i itinere. tēpore laboris. o Dormiēs atq₃ ꝯſurgens. In hebreo habetur: Cubans atq₃ cōſurgens: qꝛ in ingreſſu lecti ad dormiēdū ⁊ in egreſſu ad vigilandū debet homo ꝑ dilectionē cor ſuū reducere in deū. pōt etiā exponi dormiens ſcđm trāſlationē noſtrā: qꝛ de his circa q̄ ſollicitat̄ homo in vigilia ſolēt in dormiēdo occurrere fantaſmata: ⁊ ſic ſollicitis in vigilia đ dilectione dei ſolēt ꝯſimilia fantaſmata occurrere in dormitiōe. ꝓpter qđ dicit phs ꝑmo ethicoꝝ: ꝙ i dormientib⁹ meliora ſūt fantaſmata ſtudioſoꝝ. i. virtuoſoꝝ q̄ quorūcunq₃. p Et ligabis ea q̄ſi ſig. in manu tua. i. in operibus tuis qꝛ manus ē organū organorū. iij. de aīa: que debent fieri ex charitate. q Eruntq₃ ⁊ mouebunt̄ inter oculos tuos. i. nullo modo erūt tibi obliuioni: ſicut hō nō obliuiſcit̄ rei q̄ ante oculos ſuos appendit̄. r Scribeſq₃ ea in limine ⁊c̄. i. intrās domū tuā ⁊ exiēs recordaberis de dei dilectione: Iudei autē h̄ exponētes nimis litteraliter dixerunt paſſum iſtū q̄ incipit ab illo loco. Audi iſrł dn̄s deus noſter vn⁹ eſt. diliges dn̄m ⁊c̄. vſq₃ hic: In limine ⁊ oſtijs domus tue. ſimiliter paſſum illum de dilectione dei. qui habet̄ infra xj. ca. qui ſic incipit. Si ꝯ obedieritis mandatis meis que ego hodie ꝑcipio vobis vt diligatł dn̄m. vſq₃ ibi: Et ſcribes ea ſuꝑ poſtes

† Mat. 22. d
Mar. 12. c
Luc. 10. e

B

a Per nomē illi⁹ iurab. Permittunť iurare p nomen dei: ne forte p idola iurātes: ⁊ aſſidue nominātes: ea colere i⸗ciperēt. Nō iurare iubet ſ p alterius dei nomē iurare ꝓhibet. Melius autē oīno nō iurare: non ꝗ mala ſit iuratio vera: ſ ne facilitate iurādi in piurium cadas. Qui enī iurat: piurare poteſt. Qui āt oīno nō iurat: lōge a piurio ē. b Nō tētab ⁊c. Deū tentat: q̄ habens qđ faciat ſine rōne ſe committit piculo experiens vtrum poſſit liberari a deo.

Nico. de lyra

Ligabis ea. Sētes et ianuas dom⁹ tue. incluſiue debebāt ſcribi in cedulis et ligari in brachio et ſup frontē: ⁊ poni in limine ſupiori domus. ⁊ adhuc iudei hoc obſeruāt ī pluribus locis ꝗ p̄dicti duo paſſus ſcribū⸗tur in cedula q̄ poniť in ſupiori limine oſtij dom⁹. intentio tñ legiſlatoris ē ꝗ ſint in recordatiōe mō ſupradicto. Notandū etiā ꝗ oīa p̄dicta de mō dilectionis diuine nō ſic p̄cipiūť ꝗ ſint ſemp in actu ſed in habitu: qꝛ homo teneť ſemp habere charitatis habitū qui ſm Aug⁹. diuidiť inter filios regni ⁊ pditionis. a Cūq₃ ītroduxerit. Hic ꝯſr ponūť impedimēta ⁊ icitamēta p̄dicte dilectiōis illa remouēdo: iſta inducendo. ⁊ p̄mo ponūť iſta ꝓut ꝯtingūt homini reſpectu ſui. ſecūdo reſpectu extranei vł aduerſarij. ca. vij. tertio reſpectu dei. ca. viij. Prima in duas. qꝛ p̄mo remoueť impedimentū. ſcđo exp̄miť incitamētū. ibi: Cuſtodi p̄cepta dñi. Circa p̄mū ſciēdū ꝗ hō ḋ penuria veniēs ad magnā abūdātiā: ex h ī ſemetipo ſolet eleuari: ⁊ a dei amore retrahi ⁊ impediri ſm ꝗ dicit Greg⁹. homel. xx. Tanto q̄s a ſupno amore diſiungiť: quāto inferius delectať. ⁊ ideo moyſes timebat ne filij iſrł exeūtes de terra deſerta ⁊ītrātes terrā ꝓmiſſionis plenā oīb⁹ bonis p h ab amore dei retraherenť. ꝓpť h etiā dꝛ in cātico infra. xxxij. Incraſſatus eſt dilect⁹ ⁊ recalcitrauit: īcraſſat⁹: impinguat⁹: dilatat⁹: dereliq̄t deuz factorē ſuū ⁊c. idō p̄monuit eos ne ex tali affluētia auerterēť a dei amore et ad idolatriā ꝯuerterēť. et h ē qđ dꝛ: Cūq₃ introduxerit te dñs ⁊c. et enumeratis multis bonis mobilib⁹ et īmobilib⁹ q̄ habituri erāt filij iſrł gratis. intulit: Caue diligēter ne obliuiſcaris ⁊c.
b Dñm deū tuū timeb. timore filiali.
c Et ipi ſuies. ſuitute latrie. d Ac p nomen illi⁹ iura. ex h loco errauerūt aliqui iudei dicētes ꝗ iuratio p nomē dñi erat frequentāda: etiā₃ ſine neceſſitate. qđ improbat ſaluatoꝛ Mat. v. dicens: Nolite iurare oīno. i. nō iuretis ex q̄libet cauſa. qꝛ h ad irreuerētiā nominis dei ptinet ſ tm̄ ex cauſa neceſſaria: vt ſi occurrit neceſſitas aliq̄d affirmandi īter hoīes debet fieri p veritatē īmobilem qđ fit iurādo p nomē dñi. et in tali caſu loquiť h ſcriptura. e Nō ibitis poſt deos alienos. īpēdendo eis cultum latrie. f Cunctarū gentiu₃ que in circūitu veſtro ſūt. ⁊ idem intelligendū ē de dijs aliaꝝ gentiū a iudeis remotarū. ſ ꝓ exemplo poniť illud qđ erat ꝓpinquū. g Nō tentabis dñm deum tuū ſicut tētaſti ⁊c. de hac tētatione q̄liter ſit intelligēda dictū fuit Exo. xvij. h Cuſtodi p̄cepta. Remoto īpedimēto diuine dilectionis hic poniť eius inci⸗

Cūq₃ introduxerit te dominus a
deus tuus in terram pro qua iu⸗
rauit patribus tuis abraam iſa⸗
ac et iacob: et dederit tibi ciui⸗
tates magnas ⁊ optimas quas
nō ędificaſti: domos plenas cū⸗
ctarū opum quas nō extruxiſti:
ciſternas quas non fodiſti: vi⸗
neta ⁊ oliueta quę non plantaſti
⁊ comederis ⁊ ſaturatus fueris:
caue diligēter ne obliuiſcarł do⸗
mini dei tui: q̄ eduxit te de terra
ęgypti de domo ſeruitutis. †Do b
minū deū tuum timebis: ⁊ illi ſo
a li ſeruies: ac per nomen illius iu c d
rabis. Non ibitis poſt deos ali⸗ e
enos cunctarū gentium q̄ in cir⸗ f
cūitu veſtro ſunt: quonia₃ deus
ęmulatoꝛ dominus de⁹ tuus in
medio tui: ne quando iraſcať fu
roꝛ domini dei tui cōtra te: ⁊ au
ſ hoc diabolo
b ferat te de ſuperficie terrę. †Non g
xp̄m tentāti obiectū ē cū diceret: mitte te deorſū.
tentabis dominū deum tuu₃: ſi⸗
cut tentaſti in loco tentationis.
Cuſtodi p̄cepta domini dei tui. h
ac teſtimonia et cerimonias q̄s
p̄cępit tibi: et fac qđ placitu₃ eſt
et bonū in conſpectu domini vt
bñ ſit tibi: ⁊ ingreſſus poſſideas
terrā optimā: de qua iurauit do
minus patribus tuis vt deleret
omnes inimicos tuos cora₃ te:
ſicut locutus eſt. Cum iterroga⸗ i
uerit te filius tuus cras dicens:
quid ſibi volunt teſtimonia hęc
et cerimonię atq₃ iudicia quę p̄⸗
cępit dominus deus noſter no⸗
bis: Dices ei: ſerui eram⁹ phara k
onis in ęgypto: ⁊ eduxit nos do l
min⁹ de ęgypto ī manu forti: fe⸗
citq₃ ſigna atq₃ ꝓdigia magna ⁊
ſ ꝓ opinione ſuſtinentium.
peſſima in ęgypto ꝯtra pharao⸗
nē ⁊ oēm domū illius ī cōſpectu
nr̄o: ⁊ eduxit nos inde: vt intro⸗
ductis daret terrā ſup q̄ iurauit
patribus nr̄is. Pręcępitq₃ nob m
domin⁹: vt faciamus oīa legi
tima hęc: ⁊ timeamus dominu₃
deum noſtrū: vt bene ſit nobis n
cūctis dieb⁹ vitę noſtrę ſicut eſt
hodie. Eritq₃ nr̄i miſericorꝯ: ſi cu
ſtodierim⁹ et fecerimus oīa p̄cę⸗
pta eius coram dño deo noſtro
ſicut mandauit nobis.

Nico. de lyra

eius incitamētū. ⁊ p̄mo reſpectu ſubiectu ꝓprij. ſcđo reſpectu filij q̄ eſt quaſi idē cū pr̄e. ibi: Cūq₃ īterrogauerit. ⁊ qꝛ ſignū dilectionis ē exhibitio opis: vt dicit beat⁹ Greg⁹. ideo dꝛ h. Cuſtodi p̄cepta dñi dei tui ⁊c. ſ. ex dilectiōe. ⁊ incitamentū ad h ſubdiť cu₃ dꝛ: Ut bñ ſit tibi ⁊c. et p₃ lr̄a. i Cū interrogauerit. Hic poniť incitamētū amoris diuini reſpectu filij q̄ eſt q̄ſi idē cu₃ patre: qꝛ in ipo remanet pr̄ poſt mortē quodāmodo: ⁊ ideo debet ipm incitare ad dei dilectionē ⁊ mādatoꝝ ei⁹ impletionē p bñficia patrib⁹ facta. et h ē qđ dꝛ hic: Cum interrogauerit te fili⁹ tu⁹ cras. i. ī poſterū. k Dices ei: ſui eram⁹. ſeruitute grauiſſima ⁊c. l Et eduxit nos dñs de egypto ī manu forti. Hec expoſita ſunt ſupra. iiij. ca. † q̄.10.d Mat.4.b Luc.4.b
m Precepitq₃ nobis dñs vt faciam⁹ oīa legitima hec. ex dilectiōe. n Ut bñ ſit nobis. qꝛ p opa bona ex charitate facta acquiriť gr̄a in p̄ñti: et gloria in futuro. ideo ſubditur: Eritq₃ noſtri miſericors.

Ca. VI

Moraliter.

† Hec ſunt p̄cepta ⁊c. Sequitur: Sicut pollicit⁹ ē dñs deus patrū tuoꝝ dare tibi terrā lacte et melle manātē. Iſta terra figura fuit ſm ſenſum allegoricū v̄ginis glorioſe ḋ qua dꝛ Eſa. lv. Rorate celi deſup et nubes pluant iuſtū. aperiať terra ⁊ germinet ſaluatorē. Iſta terra ꝯfluit lacte ad nutritionē paruuloꝝ in fide. et melle reficiendo pfectos in ꝯtemplatione. nam vtroſq₃ ſua dulcedine fouet et ꝯſolať. Scđm aūt ſenſū anagogicū terra iſta figura fuit celeſtis patrie. de q̄ dicitur pſ. cxlj. Portio mea ī terra viuētiu₃. Manat aūt iſta terra lacte ⁊ melle. nā in ea cōpleť totū deſideriu₃. l† Erūtq₃ v̄ba q̄ ego p̄cipio tibi hodie in corde tuo. Ex quo pat₃ ꝗ moyſes loq̄ť ḋ v̄bis Deuteronomij. ſm v̄o Hiero. ī epl̄a ad Paulinū ḋ oīb⁹ ſacre ſcp̄ture libꝛis Deuteronomiū ē noue legis p̄figuratio q̄ ē lex amoris. ⁊ idō debet eē in corde ſcripta ꝓpter qđ a xp̄o ſcripta nō fuit ī tabulis lapideis vel chartis ſ₃ ī cordib⁹ credētiū p miſſionē ſpūſſā⸗cti in ſigno viſibili. Actꝰ. ij. ſicut predictum fuerat Hiere. xxxj. Ecce dies venient dicit dñs: ⁊ feriā domui iſrael et domui iuda fedus nouū: nō ſm pactū qđ pepigi cū patrib⁹ v̄ris ⁊c. Sequiť: Dabo legē meam in viſcerib⁹ eoꝝ ⁊ in corde eoꝝ ſcribā ea₃: et ero eis in deū ⁊ ipi mihi erunt ī populū. l† Et narrabis ea filijs tuis ⁊c. ſicut enī pater teneť ꝓuidere filijs ḋ victu ⁊ veſtitu: ita et de documēto q̄ātum ad agenda ⁊ credenda: q̄ ſūt de neceſſitate ſaluť. et tanto magis eis in iſtis ꝓuidere tenetur: quāto q̄ ſūt anime corporalib⁹ p̄feruntur. cetera v̄o nō indigent moralitate: quia ſenſus eoꝝ litteralis eſt etiam moralis.

In ca. vj. vbi dꝛ ī poſtił. Audi iſrł.

Additio.

In hoc ca. ponūť duo legis p̄cepta: q̄ꝝ vnū eſt p̄mū ⁊ p̄ncipaliſſimu₃ circa credēda. ſ. Audi iſrł dñs deus veſter vnus eſt. Articul⁹ enim de vnitate dei primū locū in ſymbolo tenet. ſcđm v̄o p̄ceptū qđ hic poniť primū eſt ⁊ maximū circa agēda. ſ. Diliges dñm deum tuū. vñ Saluatoꝛ Matth. xxij. ca. hoc eſt primū

eſt primum ⁊ maximū mādatū. Et q2 in horū p̄ceptorū expoſitione poſtillator valde breuiter videt̄ ſe expediuiſſe. ideo circa eorū declarationē videt̄ eē inſiſtendū. Circa declarationem p̄mi inq̄rendū p̄ma facie occurrit: q̄ fuerit neceſſitas ponēdi h̄ iſtud p̄ceptū de vnitate dei. vnitas enī diuine manifeſte traditur ī decalogo: q2 a deo īmediate fuit populo tradit9. Exo. xx. et in p̄cedenti ca. v. a moyſe repetitus: in vtriuſq3 enī decalogi p̄ambulo dicit̄: Ego ſum dn̄s deus tuus qui te eduxi ⁊c. In q̄ ⁊ per totum decalogū tam noīa q̄3 verba que de deo dicūt̄ ſūt ſingularis numeri: in q̄ manifeſte oſtendit̄ vnitas dei. Si aūt dicat̄ ꝙ h̄ p̄ceptū de vnitate dei ponit̄ ad excludendū pluralitatem deoꝝ: circa qꝺ multi errauerūt: vt manichei ⁊ alij: h̄ nō videt̄ ſufficere. nā pluralitas deorū manifeſte excludit̄ ī p̄mo precepto decalogi: vbi dr̄: Non habebis deos alienos coram me. i. p̄ter me: vt ſupra expoſitū ē. ⁊ adhuc expꝛ̄ſſiꝰ ſupra. iiij. ca. talis pluralitas excludit̄. dr̄ enī ibi: Scito ergo hodie ⁊ cogita in corde tuo. q2 dn̄s ipſe eſt deꝰ in celo ſurſū ⁊ ī terra deorſū: ⁊ nō ſit aliꝰ. Vn̄ dicēdū videt̄: ꝙ l3 vnitas diuina cū excluſiōe pluralitatis deoꝝ intelligat̄ ex p̄dictis ⁊ alijs in ſacra ſcriptura ꝯtentis: exprimit̄ tn̄ h̄ ꝑ modū p̄cepti: ꝙ deus ē vnꝰ vt vnitas q̄ h̄ deo attribuit̄ ꝑ quandā excellentiā intelligat̄: ſic ſc3 ⁊ vnitas hmōi ſoli deo ꝯueniat. Si enī vnitas q̄ h̄ ſoli deo attribuit̄ etia3 creaturis poſſet ꝯuenire: ſicut de vno ꝯuertibili cū ente cōmuniter intelligit̄: ſic ſuperflue poneret̄ in p̄cepto. Sicut enī quilibet homo ē vnus homo. ⁊ quilibet equus ē vnus equus: ſic quilibet deus eſt vnꝰ deus. vnde h̄ modo non indigebat vt inſtitueret̄ tanq̄3 p̄ceptū ⁊ ꝓmulgaretur: ſ3 in hoc ꝙ hic ponitur vt p̄ceptū pertinens ad fidem: ⁊ cum hoc p̄mittit̄: Audi iſrael. Fides enī ē ex auditu: ad Roma. x. manifeſte datur intelligi: ꝙ vnitas q̄ hic ſingulariter deo attribuitur: intelligi debet ſic: ꝙ deus credat̄ maxīe vnus: qꝺ nulli rei create cōpetit. Cuiꝰ ratio ē: nam ſm̄ ſanctū Tho. in p̄ma pte. q. xj. arti. iiij. in corpe q̄ſtionis. Cum vnū ſit ens indiuiſū ad h̄ ꝙ ſit maxime vnū. oportet ꝙ ſit maxime ens ⁊ maxime indiuiſū. Cōſtat autē ꝙ deꝰ eſt maxime ens: inq̄3tum ē ip̄m eſſe ſubſiſtēs oībus modis interminatū. ⁊ prima cauſa totius entis creati. Similiter ꝯſtat ꝙ deus eſt ens maxime indiuiſū inq̄3tū non diuiditur nec actu nec potētia: nec alio modo diuiſionis: ſed oībꝰ modis ē ſūme ſimplex. Unde oportet dicere: ꝙ deꝰ ē maxime vnus: ſic ꝙ nulli creature talis vnitas cōpetit. et ideo l3 in decalogo et alijs loc̄ ſcriptura de deo loquat̄ tāq̄3 de vno excludendo pluralitatē deorū: nihilominus tamē fuit datu3 hoc p̄ceptū exprimens diuinā vnitate3: et talis vnitas intelligatur ſingulariter deo cōueniens modo p̄dicto. Unde Bernardꝰ in v. de cōſideratione: poſtq̄3 poſuit multiplicē modū vnitatis q̄ in creaturis diuerſimode inuenit̄: de vnitate dei ſic dicit: Uex hec omnia quid ad illū ſummū vnum: atq3 vt ita dicam: vnice vnum: vbi vnitatem cōſubſtātialitas facit: huic vni quoduis illorum ſi aſſimiles erit quodāmodo vnū: ſi compares nullo. hec ille. S3 poteſt dici contra p̄dicta: ꝙ talis vnitas que hic attribuitur deo: l3 ſit vera non tamē pertinet ad fidem: ſaltem apud omnes: nam deū eſſe vnū modo p̄dicto pōt eſſe ſcitū per demonſtrationē. Unde phus. xij. Metaph. hoc demōſtratiue ꝓbat. Multi etiā alij phi hoc demonſtratiue induxerūt ꝓut ī ſcd̄a ſcd̄e. q. j. Sanctꝰ Tho. tradit arti. v. in reſpōſione ad q̄rtum argumentū. Ad qꝺ dicendū ſm̄ eundē ibide3: ꝙ multa ꝑ fidem tenemus de deo: que naturali rōne phi inueſtigare non poterant: puta circa ꝓuidentiā eius et omnipotentiā: ⁊ ꝙ ip̄e ſolus ſit colendus: que omnia cōtinent̄ ſub articulo vnitatis dei. hec ille. Ratio autē quare p̄dicta videantur contineri ſub articulo vnitatis dei talis videt̄ eē. Nam ꝑ fidem illum credimus eſſe vnū deū: qui eſt omnipotēs ⁊ omnibꝰ ꝓuidens ⁊ qui ſolus eſt colendus. Omnia enī que in ſimbolo tradunt̄ copulatiue intelligūt̄ eſſe credēda. Ulterius circa hoc videtur attendendū: ꝙ ex iſta trina iteratione diuini nominis cum dicitur: Dominus deus veſter dominꝰ vnꝰ eſt. cōuenieēter ſm̄ veritatem catholice fidei: ſm̄ quā vnus deus in trinitate venerat̄ intelligenda eſt trinitas pſonarū in diuinis cum vnitate eſſentie. Si enī ī p̄dictis verbis moyſes ſolum vnitatem dei ſine q̄cunq3 pluralitate credendum tradere valuiſſet: ſuffeciſſet dicere: Audi iſrael deus veſter vnus eſt: vel dominus vnus eſt et ſic dicendo ꝑfecte vnitatem exp̄ſſiſſet: ſemota quacūq3 pluralitate: ſed in hac trina iteratione manifeſte oſtendit̄ p̄ſuppoſita fide vera: ꝙ eſſe diuinū eſt vnū. verbum enī eſſentiale qꝺ h̄ ponitur ſc3 eſt: ē ſingularis numeri: tria xo nomina diuiſa q̄ per modum ſuppoſiti ſignificant pluralitatem trium perſonarū ꝓprie oſtendūt. ⁊ ſic talis vnitas omnē aliam vnitatem maxime tranſcendit: vnde Bernar. vbi ſupra. Inter omnia que vnum recte dicūt

recte dicunt arcem tenet vnitas trinitat̄: q̄ tres perſone vnā ſubſtantia ſunt. ⁊ ibidē infra. Nec abducimur ab hac vnitatis ꝓfeſſione aſſertione triū: cum in hac trinitate non recipiamus multiplicitatē: ſicut nec ſolitudinē in vnitate. Quobrem cum dico vnum: non me trinitas turbat. Numerus enim qui eſſentiā non multiplicat: non variat: nō partit̄. Rurſū cu3 dico tria. nō me arguit intuitꝰ vnitatis: q̄ illa quecunq3 tria ſeu illos tres: nec in cōfuſione cogit nec in ſingularitatē redigit. hec ille. Que q̄dem verba huius ſācti doctores bn̄ videntur adaptari xbo ꝓpoſito. ſ. cū dicit̄: Audi iſrael. hoc enī myſticum ꝓut ip̄e dicit ibidem non rōne pſpicuū eſt: ſed fide pſuaſum: vnde Audi iſrael. i. ex auditu crede. hoc enī ſacramētu3 magnum eſt: nā quomodo pluralitas in vnitate et vnitas in pluralitate ſit ſcrutari temeritas eſt: credere xo pietas: noſſe xo vita eterna. Circa hoc etiā notādū eſt: ꝙ hebrei q̄ iſta p̄cepta. ſ. Audi iſrl̄ ⁊c. et diliges dn̄m deum tuū ⁊c. cu3 magna ſolēnitate bis in die recitant: dictis his verbis. ſ. Audi iſrael dominꝰ deus veſter deꝰ vnus eſt: anteq̄3 incipiāt dicere: Diliges dn̄m deum tuu3. interponūt ſub ſilentio verba hebraica: que dicunt: Sit benedictū nomē maieſtat̄ regni eius in ſecula ſeculorū. qꝺ tamē in alijs īuocationibꝰ diuini nominis nō dicūt. Ex quo ſatis videt̄ innui: ꝙ in hoc loco ſpecialiter exprimitur: ꝙ nomē diuine maieſtatis eſt trinū ⁊ vnum. Eſt enī ordinatio huiꝰ benedictiōis eis tradita ad antiquo: ſc3 a tpe ꝓphetarū qui fuerūt ab initio tēpli ſecūdi: ꝓut ex codicibus eorū cōprobari poſſet: ⁊ hoc de primo p̄cepto p̄dicto circa credenda. Sequit̄ in lr̄a: Diliges dn̄m deū tuū. Circa cōtinuationē huius p̄cepti ad īmediate p̄cedens. ſ. de vnitate dei credenda ꝯſiderandū eſt: ꝙ cum ꝑ charitatē homo vnitur deo. Amor enī ſm̄ Dionyſionū. iiij. de diui. no. eſt vis vnitiua. ꝑ vnionē enī charitatis homo ſic vnit̄ deo: vt quodāmodo efficiat̄ vnꝰ ſp̄us cū eo. iuxta illud. j. Cor̄. vj. Qui adheret deo: vnus ſp̄us eſt cū eo. Idcirco poſtq̄3 de vnitate dei ineffabili ī p̄cedenti p̄cepto tractauit: ſtatim ſubiūxit p̄ceptum charitat̄ ꝑ quā ſupnaturaliter vnit̄ ſūme vnitati. Circa qꝺ q̄dē preceptum ſane intelligendū multa ⁊ magna a doctoribꝰ tradunt̄ q̄ hic omittunt̄ cauſa breuitatis: niſi ſolū quedā q̄ ad intellectum huiꝰ p̄cepti vident̄ potius requiri: quorū p̄mū occurrit inquirere rationē quō iſtud p̄ceptū dicat̄ primū ⁊ maximū legis p̄ceptu3 iuxta ſententiā ſaluatoris. Matth. xxij. Ad qꝺ dicendum ꝙ ratio huiꝰ ꝓprie et ſufficiēter habetur ab aplo. j. ad Timoth. j. vbi dicit ꝙ finis p̄cepti ē charitas de corde puro: ⁊ ꝯſcientia bona: ⁊ fide nō ficta. In hoc enī ꝙ dicit: Finis p̄cepti eſt charitas. manifeſte habet̄ ꝙ p̄ceptū charitatis eſt primū inter legis precepta. Finis enī in agibilibꝰ habet rationem p̄ncipij: cū finis ſm̄ phm̄ eſt p̄mū ī intētiōe. in hoc aute3 qꝺ ſubiūgit: De corde puro ⁊ ꝯſcientia bona: et fide nō ficta. oſtēdit ꝙ p̄cepta legis q̄ oīa de actibus virtutū dātur: requirunt̄ et ordinant̄ ad diligendū deū. q̄ q̄dem p̄cepta ſūt in triplici differentia: q2 aut ſūt talia q̄ ordināt̄ ad purificādū cor a turbationibꝰ paſſionū: ſicut virtutes q̄ ſūt circa paſſiōes de q̄bꝰ dic̄: De corde puro. Cor enī impurū a dei dilectiōe abſtrahit̄ ꝓpt̄ paſſionē declinātē ad terrena: vel ordinant̄ ad habēdū bonā ꝯſcientiā circa opatiōes. de q̄bꝰ dicit: Et ꝯſciētia bona. ꝯſciētia enī mala facit horrere diuinā iuſticiā ꝓpt̄ timorē pene: vel ordināt̄ ad habēdā rectā fidē ſicut illa q̄ ptinent ad diuinū cultū. de q̄bus dicit: Et fide non ficta. Fides autē ficta: ſc3 non recta trahit affectum in id qꝺ de deo fingitur ſeparans ſe a dei veritate. ⁊ ſic pt3 ꝙ dilectio dei ē ꝑ ſe intenta a legiſlatore tanq̄3 finis. Cetera vera p̄cepta querunt̄ ꝓpter hanc tanq̄3 ea que ſūt ad finē. ⁊ q2 in quolibet genere id qꝺ ē ꝑ ſe potius eſt eo qꝺ eſt aliud: ideo maximū p̄ceptu3 ē de charitate: que oīa plene tradunt̄ ſcd̄a ſcd̄e. q. xliiij. Scd̄o cōſiderādū occurrit. ꝙ ex hoc ꝙ huiuſmodi p̄ceptum ē maximū ad qꝺ oīa ſunt referenda vt dictū eſt. idō totalitas q̄dam fuit deſignāda circa p̄ceptum de dilectione dei: vnde dicit: Diliges dn̄m deū tuu3 ex toto corde tuo ⁊c. Si autē cōtra hoc arguat̄ ex eo ꝙ dicit̄: Ex toto corde tuo: qꝺ importat modum diuine dilectionis: modus aūt virtuoſi actus non cadit ſub p̄cepto: vt in p̄ma ſcd̄e. q. c. arti. x. in reſponſione ad queſtionē. Ad h̄ dicendū: ꝙ l3 modus quē habet actꝰ virtutis ex aliqua ſuperiori virtute nō cadit ſub p̄cepto inferioris virtutis. non enī cadit ſub precepto de honoratiōe parentu3 ꝙ hec honoratio fiat ex charitate: modus tn̄ q̄ ptinet ad rōnem ꝓprie xtutis cadit ſub p̄cepto ipſiꝰ virtutis: ſicut ꝙ aliq̄s opet̄ ſciēs cadit ſub rōne p̄cepti tā leḡ diuine q̄3 humane. Ignorātia enī ſimpliciter ꝯſiderata tollit rōne3 premij vel pene ī actibꝰ humanis: et hoc modo ſub p̄cepto de diligendo deum cadit: qꝺ dicitur. Ex

citur:Ex toto coꝛde. Si aūt ꝯtra hoc dicaf:ꝙ q̄cūq̄ꝫ facit ali/
q̄d qđ non ꝑtinet ad dilectionē dei: nō diligit deū nō ex toto
coꝛde ⁊ ſic agit ꝯtra dei p̄ceptū.et ꝑ ꝯſequēs peccat moꝛtali/
ter:ex quo ſeq̄ref ꝙ peccatū veniale eſſet moꝛtale. Ad hoc
dicendū ꝙ deum diligere ex toto coꝛde contingit dupliciter.
Uno modo in actu:ſic̄ vt coꝛ hoīs ſemꝑ actualiter in deum
feraf:⁊ iſta ē ꝑfectio charitatis patrie: q̄ cuicunq̄ꝫ pctō q̄ntū/
cunq̄ꝫ minimo veniali non ē cōpatibilis. Alio modo diligere
deū ex toto coꝛde:eſt cū habitualr̄ totū coꝛ hoīs in deū ferf.
⁊ hoc dupliciter. Uno mō q̄ñ homo ex tali dilectiōe dei ſe
abſtrahit inq̄ntum poſſibile eſt a rebus tēpoꝛalibꝰ etiam lici/
tis:que ꝑ occupationē erga eas habitam impediūt actualem
motū coꝛdis et rōnis in deum et hec eſt ꝑfectio charitatis ad
quā oꝛdinānf conſilia. Alio mō quādo hō ex dilectione ha/
bituali quā habet ad deum:et ſi non abſtrahat ſe a rebꝰ tꝑa/
libus licitis:que actū charitatis impedire ſolēt nihil tñ ꝯtra
dei dilectionē coꝛ eius ⁊ ratio recipit.⁊ hec ē ꝑfectio charita/
tis vie:que eſt ex neceſſitate ſalutis .Et iſtis duobus modis
vltimis non ꝯtrariaf veniale peccatū diuine dilectiōi. cū nō
tollat habitū charitatis:ſꝫ ſolū impedit charitatis vſū. Al
terius conſiderandū occurrit quō totalitas que aſſignatur ī
hoc loco circa dilectionem dei intelligēda ſit in coꝛde ⁊ aīa ⁊
foꝛtitudine ꝓut h̄ d̄r. ſimiliter ⁊ in mēte ꝓut Matth.xxij.⁊ ī
ꝟtute: ꝓut Lu.x. Ad cuꝰ declarationē ſciēdū ꝙ iſta noīa
que in materia huꝰ p̄cepti ponunf .ſ.coꝛ:anima:mens et hu/
iuſmodi:varias ſignificatiōes habēt in ſcripturis ſacr̄. Coꝛ
enī non ſolum ſignificat coꝛ carneū ſꝫ etiam ſignificat q̄nq̄ꝫ in
tellectū humanū ſiue rationē Eccl.viij. Tēpus ⁊ reſpōſioneꝫ
coꝛ ſapiētis intelligit. q̄nq̄ꝫ ꝟo ſignificat affectum itellectiuū
humanoꝫ: vt in pſalterio: Deſideriū coꝛdis eius tribuiſti ei.
Mens etiā q̄nq̄ꝫ ſignificat humanas cogitatiōes :vñ.j. Pa/
ralipo.xxviij. Uniuerſas mentiū cogitatiōes intelligit. q̄nq̄ꝫ
ꝟo memoꝛiā ſignificat hoīs.vnde in pſ.lxxvj. Annos eter/
nos in mēte habui. Siīr aīa q̄nq̄ꝫ ſignificat aīaꝫ ſenſitiuā.
Gen.j. Producat terra aīam viuentē.q̄nq̄ꝫ ꝟo ſignificat anī
mā rationalē:Ezech.xviij. Anima q̄ peccauerit ipſa moꝛief.
Habent etiā p̄dicta noīa preter p̄dictas ſignificatiōes q̄ſdaꝫ
alias:q̄ cauſa breuitatis omittunf. Ex qua q̄dē ſignificatio/
nū varietate doctoꝛes nr̄i diuerſimode p̄dicta noīa in h̄ loco
expoſuerūt. Nā Aug.p̄mo d̄ doctrīa chꝛiſtiana: ꝑ coꝛ itelli/
git cogitationes:ꝑ aīaꝫ ꝟo vitā:ꝑ mentē autē itellectū . Alij
ꝟo ꝑ coꝛ aīam vegetatiuā:ꝑ animā ꝟo ſenſitiuā:ꝑ mentē ꝟo
intellectiuum. Alij ꝟo aliter. Iſta tamē diuerſitas expoſitio
num non videf deuiare a mente legiſlatoꝛis. Intentio autem
legiſlatoꝛis vt dictum eſt ī hoc precepto fuit:vt deus diligaf
ſicut finis vltimus:ad quē actus humani interioꝛes ſunt ſal
tem habitualiter referendi.vnde quomodocūq̄ p̄dicta noīa
a dictis ſanctis doctoꝛibus accipianf:oīa que in hoīe ſunt:ī
deum referibilia videntur cōtinere: vt p̄ꝫ recte cōſideranti:
vnde nulla expoſitio coꝛū ē excludenda. Videtur tñ planioꝛ
ſenſus circa hoc eſſe talis ſcꝫ vt per hoc qđ p̄cipitur deum di/
ligi ex toto coꝛde:intelligatur ꝙ tota intentio feratur in deū.
ſicut enī coꝛ copoꝛale omniū tempoꝛalium motuū ē p̄ncipiū:
ita intentio volūtatis reſpectu finis vltimi eſt p̄ncipium oīm
motuū ſpiritualium. Includitur etiam in hoc p̄cepto:ꝙ intel
lectus noſter ſubdaf deo:iuxta illud.ij. Coꝛ.x. In captiuita
tem redigentes omnē intellectuꝫ in obſequiū xp̄i. Et ſic deus
ex tota mente diligitur. Includitur etiam in hoc precepto :ꝙ
appetitꝰ noſter inferioꝛ reguletur ſm̄ deum:qđ eſt ex tota ani
ma diligere deum. Includitur etiam:ꝙ exterioꝛ actus noſter
obediat deo: qđ eſt ex tota foꝛtitudine vel virtute vel viribꝰ
deū diligere. Alterius quia ſm̄ Aug̃.in libꝛo de ꝑfectione
iuſticie:in plenitudine charitatis patrie:p̄ceptuꝫ iſtud imple
tur.ſ. Diliges dñm deum tuum ex toto coꝛde tuo ⁊c̄. nam cū
adhuc eſt aliquid carnalis concupiſcētie nō omnino ex tota
anima diligif deus. videndū eſt ergo quomodo deꝰ nobis p̄/
cipit qđ implere in via non poſſumꝰ. Maledictus eſt enī ſm̄
Hiero.q̄ dicit deuꝫ aliquid impoſſibile p̄cepiſſe. Ad qđ di/
cendū ſm̄ ſanctū Tho.in ſcđa ſcđe vbi ſupꝛa ꝙ implere p̄ce/
ptum cōtingit dupliciter. Uno modo ꝑfecte:⁊ h̄ ē q̄ñ ꝑuenif
ad fidē quē itēdit p̄cipiēs. Alio mō impꝑfecte q̄ñ et ſi nō per/
tingit ad finē quē p̄tendit p̄cipiens: non tñ recedit ab oꝛdīe
ad finem quē p̄tendit p̄cipiens :ſicut ſi dux exercitꝰ precipiat
militibꝰ vt pugnent ad victoꝛiā hoſtis:ille ꝑfecte implet p̄ce/
ptum:q̄ pugnādo hoſtem vincit:qđ dux p̄ncipaliter intēdit.
Ille etiam implet ſed impꝑfecte cuius pugna et ſi ad victoꝛiaꝫ
non ꝑtingit:pugnat tñ ſic ꝙ cōtra diſciplinam militarē non
agit. Intendit autē deus ꝑ hoc p̄ceptū vt homo totaliter deo
vniaf

vniatur:qđ fiet in patria:quādo deus erit oīa in oībus :vt di
citur.j. Coꝛ.xv. Et ideo plene atq̄ꝫ ꝑfecte ī patria implebitur
hoc p̄ceptum: in via ꝟo implef ſed impꝑfecte modo iam dicto.
Sed cōtra p̄dicta ſolet dici ꝙ fruſtra daref hoc p̄ceptū:ſi im
poſſibile eſſet adimpleri. p̄cepta enī danf ad dirigēdos hoīes
in viam ſalutis:vnde in pſ̄.xviij. Preceptū dñi lucidum illu/
minās oculos. Ad qđ reſpondef: ꝙ ideo p̄cipif homini iſta
ꝑfectio q̄ñuis eaꝫ in hac vita nemo habeat de cōmuni lege: qꝛ
nō recte currif:ſi q̄ currēdū ſit neſciaf:neq̄ꝫ q̄ currēdū ē ſciref:
ſi nullis oſtēderef p̄cept̄. Sꝫ etiā h̄ nō videf ex toto ſufficere.
nā ſi ſic.h̄ nō deberet dari ꝑ modū p̄cepti :cū nō def niſi ſoluꝫ
ad oſtendēdū terminuꝫ ad quē currif :ad qđ ſuffeciſſet dicere:
ſicut Apl̄s: Deꝰ erit oīa in oībꝰ. In q̄bꝰ verbis Apl̄s nō ꝓce/
dit vt p̄cipiēs:ſꝫ vt p̄nūciās. Uñ ſalua ſemꝑ ſanctoꝝ reuerētia
videf dicendū:ꝙ hoc p̄ceptū de dilectiōe dei nō fuit impoſſibi
le vt impleref ꝑfecte etiā in hac vita vniuerſaliter loquendo.
Impleuit etiā ꝑfecte xp̄s iſtud p̄ceptuꝫ :q̄ñ fuit in hac vita:in
qua fuit verus viatoꝛ ſimul ⁊ verꝰ cōꝓrehēſoꝛ.⁊ ideo a p̄mo in/
ſtanti ſue ꝯceptionis h̄ p̄ceptū in q̄ plenitudo legis ſm̄ Apl̄m
Roma.xiij.conſiſtit impleuit.cuꝰ reſpectu p̄ncipalir̄ in lege p̄
miſſum eſt h̄ p̄ceptū tanq̄ꝫ poſſibile ſaltē ꝑ ip̄m xp̄m totaliter
adimpleri.ꝑ alios ꝟo impꝑfecte et q̄ſi ꝑticipatiue . vñ tāto vnꝰ
ꝑfectius alio implet:quāto magis accipit ꝑ quandā ſimilitu/
dinem ad ꝑfectionē impletionis xp̄i:de quo Matth.v. Non
veni ſoluere legem:ſed ad implere . ꝓprie enī et vere loquēdo
totam legē impleuit xp̄s:implendo ꝑfecte huiuſmodi p̄ceptū:
vt dictum ē. Nec mirādū:ſi ꝓpter vnum ſingulare indiuiduū
p̄ceptum generale daref :quia dicitur Leuit̄.xij. Mulier ſi ſu
ſcepto ſemine peperit maſculū. Que q̄dem cōditio:que intelli
gitur cum dicif: Si ſuſcepto ſemine:ſolum fuit appoſita ꝓpter
vnam ſingularem ꝑſonam:ſcꝫ beatam virginē. Nulla enī alia
ſine ſuſceptione ſeminis concepit ⁊ peperit : ⁊ ſimiliter dicēdū
ē in ꝓpoſito. Alterius ſi queraf circa p̄dicta precepta cum p̄
ceptū de dilectione dei ſit ſimpliciter p̄mū vt dictum fuit. ⁊ p̄
ceptum de credendo vnitatē dei:eſt p̄mū et maximū reſpectu
credendoꝝ:cur iſta fuerūt ꝓpoſita ꝑpl̄o ī decalogi traditiōe:
in quo p̄cipua legis p̄cepta tradunf. Ad qđ dicenduꝫ:ꝙ hec
q̄ſtio fuit mota ſupꝛa in additiōe ſupꝛa Exo. xx.ca. ſpecialiter
circa p̄cepta charitatis. Ad qđ fuit reſponſū diuerſimode ſm̄
varias expoſitiōes. Opinio autē que mihi ſaluo melioꝛi iudi
cio ī hoc rationabiliter videf :hec eſt:ꝙ precepta decalogi da/
ta fuerunt de notioꝛibꝰ quo ad intellectuꝫ. et facilioꝛibus quo
ad affectum:⁊ quia p̄ceptum de dilectione dei ꝓut in lege tra
ditur:ſcꝫ vt deus diligatur ex toto coꝛde:et ex tota anima ⁊c̄.
qđ impoꝛtat etiam interioꝛē motum animi cum magna ꝓmpti
tudine:eſt difficillimū ſeu impoſſibile nō habenti charitatē:id
circo expreſſio huꝰ p̄cepti fuit rationabiliter reſeruata ad tp̄s
vltimuꝫ totius doctrine moſaice.ſ.in.xl.anno: in q̄ tp̄e poſtq̄ꝫ
repetijt p̄cepta decalogi in capl̄o videlicet imediate p̄cedenti:
ꝯſequēter in h̄ capl̄o ꝓpoſuit eis tāq̄ꝫ aliq̄liter iā ꝑfectis : hoc
p̄ceptū de dilectione dei ꝑ extēſum: ꝓut plenꝰ videf ⁊ contine
tur in p̄dicta additiōe: vide ibi. Itē dicēdum ē de p̄cepto īme/
diate p̄cedēti.ſ. Audi iſrl̄ ⁊c̄.in q̄ diuina vnitas tradif cū mul
tiplicatione trinitatis ꝑſonarū: vt dictuꝫ eſt :qđ q̄dē myſteriū
inter cetera q̄ nobis ꝑ fidem tradunf altius ē et ineffabilius.
Uñ nō decebat vt in p̄mis rudimētis ꝑpl̄o rudi ꝓponeref: ſed
fuit reſeruatū vſq̄ꝫ ad vltimū tempus moſaice doctrine ratiōe
p̄dicta. Sed adhuc reſtat querenduꝫ q̄re iſta duo p̄cepta cū
ſint p̄cipua et digniſſima non fuerūt tradita populo a deo īme
diate:ſaltem in hoc tempe.ſ.in.xl.anno:q̄ñ iam populus erat
magis ꝑfectus: vt dicif in p̄dicta additiōe. Ad qđ dicendū:
ꝙ lꝫ populus iam iſto tēpoꝛe eſſet quodāmodo aptioꝛ ad capi
enda diuina:nō tamē ſufficiebat ad vocem dñi audiendā : vñ
dicitur ſupꝛa in capl̄o p̄cedenti. Si enī audierimꝰ vltra vocem
dñi dei nr̄i moꝛiemur. Et ideo moyſes poſt repetitiōeꝫ decalogi
ī p̄cedēti capl̄o ab ip̄o factā añq̄ꝫ iſta p̄cepta marie exp̄meref:
ītroduxit narrādo terroꝛē magnū quē ꝑpl̄s habuerat ī audiē/
do vocē dei. ⁊ quō ab ip̄o moyſe inſtāter petierūt dicētes: Tu
magis accede:⁊ audi cuncta q̄ dixit dñs deꝰ nr̄ tibi loq̄ris ad
nos:⁊ audiētes faciemꝰ ea.q.d. iſta p̄cepta q̄ ſtatim ꝓponēda
ſūt vobis ab ip̄o deo īmediate debuiſſetis audire tāq̄ꝫ p̄ncipa
liſſima leg̃ diuine p̄cepta:ſꝫ ad inſtātiā veſtrā vt dictū eſt ego
fui intermediꝰ inter deū ⁊ vos: ꝓut iſta melius apparēt intuē/
ti ea que legunf hic ī lr̄a inter repetitionē decalogi ⁊ hoꝝ p̄ce
ptoꝝ ꝓpoſitionē. Cōſequēter vt hec p̄cepta tam p̄ncipalia effi
catius memoꝛie cōmendarenf .ſubiunxit: Eruntq̄ꝫ ꝟba hec q̄
p̄cipio tibi hodie.ſ.d̄ charitate ⁊ fide ī coꝛde tuo. Et narrabis
ea filijs tuis ⁊ meditaberis ⁊c̄. exponif ꝓut in poſtilla.

a Gentes multas. Iſid. Ca. VII
Septem gentes ſunt ſeptē pncipalia
vitia q̄ per dei grām ſpiritalis miles
exuperās exterminare iubet̄. Maio
ris numeri dicunt̄: quia plura ſūt vi
tia q̄ virtutes. In catalogo dicun/
tur ſeptem nationes. in expugnatiōe
ſine numero ponunt̄. Sed cum dele/
uerit gētes mltas corā te. Numeo/
ſior enim eſt q̄ iſrael populus carna
lium: q̄ multiplicatur de ſeptenario
fomite vitiorum. De caſtrimargia co
meſſatio: ebrietas. De fornicatiōe tur
piloquia: ſcurrilitas: ludicra ꝛ ſtulti/
loq̄a. De phylargia mēdaciū: fraus:
furta: periuria: turpis lucri appeti/
tus: falſa teſtimonia: violētia: inhu/
manitas ꝛ rapacitas. De ira. homici
dium: clamor ꝛ idignatio. De triſti/
cia. rancor: puſillanimitas: amaritu/
do: ꝛ deſperatio et pigritia. De acci/
dia: ocioſitas: ſomnolētia: importu/
nitas inquietudo mētis ꝛ corporis:
inſtabilitas: verboſitas et curioſitas.
De cenodoxia. contentiones: hereſes:
iactantia: ꝛ p̄ſumptio nouitatuʒ. De
ſuperbia. contēptus: inuidia: inobe
dientia: blaſphemia: murmuratio: de/
tractio ꝛ alia plura. Hec cum maio/
ris numeri ſint q̄ virtutes: deuictis
tamē pncipalibus omnes q̄eſcunt: ꝛ
ppetua nece delentur. Qz autē he pe
ſtes robuſtiores ſint: in tētatione ſen
timus. fortius enim militat in mem/
bris noſtris carnaliū delectatio paſ/
ſionum q̄ ſtudia virtutū: que ſūma
cordis ꝛ corporis cōtritione acquirū
tur. Harum gentiū regiones poſſide
mus: cum iſraelis exercitu. i. virtuti/
bus vitia ſuperam᷒ vt in corde nr̄o
locū fornicatiōis caſtitas obtineat:
locum furoris patientia: locum triſti
cie ſalutaris leticia: accidie locuʒ in/
colat fortitudo: locum ſupbie humi/
litas. ſic ſingulis vitijs expulſis: lo/
co eoꝝ regnēt filij iſrl̄. i. aīe deū vidē
tes. Cū deo abrae de futuris loq̄ret̄
de᷒: non ſeptē: ſꝫ decē gētes numeraſ
ſe legit̄ quoꝝ terra ſemini ei᷒ pmitti
tur abiectis. ſ. idolatrijs gētiū: blaſ/
phemia iudeoꝝ: errore hereticorū: q̄
bus añ noticiā dei et grāꝫ baptiſmi:
q̄ i ſpiritali egypto cōmorant̄: ſubie/
cti ſūt. Sꝫ q̄ inde egredit̄: et p grām
dei ad heremum ſpiritalē puenit: ab
impugnatione triū gentiū liberabit̄
contra ſeptem cōgredit̄. b Etheū
et ger. ꝛc. Hiero. Etheū formidātem
ſiue ſtupentē. Gergeſeū. i. colonū ap
plica: vel colonū eijciēs: ſiue aduena
appropinquās. Amorreū. i. amarū:
vel loquētē. Chananeū poſſidētē: vl̄
poſſeſſionē vel negociatores vel mo
tabiles. Phereſeum ſperantes: ſiue
diſſeminatos. Eueū. i. lapides colli/
gens. Iebuſeū. i. calcatū: ſiue p̄ſepe
eoꝝ. c Septē gētes. Abrae pmiſ/
ſū ē q̄ decē delerent̄. Tūc eñ decem
erāt: ſꝫ cū filij iſrl̄ tranſirent ad iorda
nem iam tres delete erant. filij enim
loth deleuerūt gigātes: filij eſau: hor
reos: capadoces vero ptē eueorum.
d Et robuſtiores. Spiritales neq̄tie
ſubtiliores ſūt ꝛ pl᷒ valēt ad decipiē/
dū: q̄ infirmitas hoim ſuſtinendū.
e Sterilis. Quedā ſteriles apd̄ iu/
deos fuerūt: ſꝫ adeo pauce: vt ad cō
parationē fecundarū viderēt̄ nulle.
Inſup

†Cum vero itroduxe Ca. VII
c Crit te dn̄s de᷒ tuus in terraꝫ
quam poſſeſſurus ingredie
Septē principalia vitia: ꝛ eoꝝ genimina.
a ris: ꝛ deleuerit gētes multas coram
b te: ętheum et gergeſęum ꝛ amorręū
ꝛ chananęum ꝛ pherezęum ꝛ euęum
a Septem principalia vitia: ꝛ eorum genimina.
c ꝛ iebuſęum: ſeptēm gētes multo ma
d ioris numeri q̄ tu es et robuſtiores
te: tradideritq̄ꝫ eas dn̄s de᷒ tu᷒ tibi:
percuties eas vſq̄ꝫ ad iternitionem.
† Nō inibis cum eis fędus: nec miſe b c
reberis earum: neq̄ꝫ ſociabis cū eis d
a cogitationē tuam. ſ. vitijs non ſociabis.
cōiugia. Filiām tuā non dabis filio
ei᷒: nec filiā illi᷒ accipies filio tuo: qꝛ
ſeduc et filiū tuuꝫ ne ſequat̄ me et vt
magl̄ ſeruiat dijs alienis: Iraſcetur
q̄ꝫ furor dn̄i: et delebit te cito. Quin e
aſtutias cōtemnite.
poti᷒ hęc facietis eis: †Aras eoꝝ ſub f
uertite: ꝛ cōfringite ſtatuas: lucoſq̄ꝫ g h
ſuccidite ꝛ ſculptilia cōburite: qꝛ po i k
pul᷒ ſāct᷒ es dn̄o deo tuo. †Te elegit
dn̄s deus tu᷒ vt ſis ei popul᷒ peculi/
aris de cūctis populis q̄ ſunt ſuper
terrā. Non qꝛ cunctas gentes nume l
ro vincebatis: vobis iunctus eſt do
minus et elegit vos cū omnib᷒ ſitis
populis pauciores: ſed quia dilexit
vos domin᷒: et cuſtodiuit iuramen/ m
tū qd̄ iurauit patribus vr̄is: Eduxit
q̄ꝫ vos i manu forti: ꝛ redemit de do
mo ſeruitutl̄: de manu pharaonis re
gis ęgypti: et ſcies qꝛ dn̄s deus tu᷒
a Nullum in ſe ſperantē decipit.
ipē ē de᷒ fortis ꝛ fidelis: cūſtodiens
pactum ꝛ miſericordiaꝫ diligentib᷒
ſe: et his qui cuſtodiunt p̄cępta eius
in mille generationes: ꝛ reddēs odi n
Omne tp̄s eternitati cōparatum ē quaſi punctum.
entib᷒ ſe ſtatim: ita ūt diſperdat eoſ:
et vltra nō differat: protinus eis re/
ſtituens qd̄ merent̄. Cuſtodi ergo p̄/ o
cępta ꝛ cerimonias atq̄ꝫ iudicia quę
ego mando tibi hodie vt facias. Si
poſtq̄ꝫ audierl̄ hęc iudicia: cuſtodierl̄
ea ꝛ feceris: cuſtodiet ꝛ dn̄s de᷒ tu᷒ p
tibi pactum ꝛ miſericordiam quā iu
rauit patribus tuis: et diliget te ac q r
multiplicabit: bn̄dicetq̄ꝫ fructui ven
tris tui: ꝛ fructui terrę tuę: frumento
tuo atq̄ꝫ vindemię: oleo ꝛ armentis
gregib᷒ ouiū tuaꝝ ſup terram: p q̄ iu
rauit patribus tuis vt daret eā tibi.
† Benedictus eris inter oēs pplos. s
e Nō erit apud te ſterilis vtriuſq̄ꝫ ſex᷒

a† b Cum vero itrodu. Ca. VII A
Hic ꝯſīr remouet̄ ipedimē †23. q. 5. re
ta diuine dilectiōis ꝯtingē uertuntur.
tia reſpectu aduerſarij. ꝛ ſunt tria.
Primū ē falſa pietaſ. ſcōm puſilla
nimitas. ibi: Si dixerl̄ i corde tuo.
tertiū cupiditas. ibi: Sculptilia eo
rū igne ꝛc. Adhuc primo remouet
amoris ipedimētū pmū. ſcd̄o iſert
oppoſitū incitamētuꝫ. ibi: Cuſtodi
ḡ. Adhuc circa pmū pmo oſtendit
ꝓpoſitū. ſcd̄o remouet quoddā fal
ſum. ibi: Nō qꝛ cūctas. Circa pmū
ſciēdū q̄ ſeptē gētes terrā pmiſſio
nis habitātes añ igreſſū filioꝝ iſrl̄
ex dei ſnīa ꝯdēnate erāt ad morteꝫ
ꝓpter iniquitates ſuas: vt hr̄ infra †28. q. 1. ſic
ix. ca. ꝛ filij iſrl̄ illuc a dn̄o mittebā enī. § cū ſo
tur: vt p̄dictā dei iuſticiā exeq̄ret̄. 35. q. 1. cuꝫ
ꝛ ideo ſi eis parcerēt falſa pietate de igitur.
luſi ꝯtrah[…]s cū eis amicitias: de Exo. 23. d
us merit[…] ꝯmitteret eos ab eis de/
cipi ꝛ a ſuo amore retrahi ꝛ ad ido/
latriā ꝯuerti. ꝛ h̄ ē qd̄ d̄r: Cū intro
duxerit te dn̄s ꝛc. et patet lr̄a vſq̄ꝫ
ibi: b Nō inibis cū eis fe. vt re/
maneāt in t̄ra ſb̄ tributo. c Nec †
miſereber̄ eaꝝ. dimittēdo eos ha/ Exo. 34. d
ire cum ſola vita. d Neq̄ꝫ ſocia †. 12. a
bis cū eis ꝯiugia. h̄ eſt cū illis gen/
tibus q̄ erāt ꝓpe terrā ſuā. qꝛ p ta/
lia fideleſ ſolēt trahi ad idolatriā. †26. d
e Quin poti᷒ hec facietis eis. ad
deſtruendū oīno idolatriam.
f Aras eoꝝ ſubuertite. ſup q̄s po
nebant̄ idola ꝛ incendebāt̄ thura. B
g Et ꝯfringite ſta. i. imagines me
tallicas ꝛ lapideas. h Lucoſq̄ꝫ
ſuccidite. q̄ erāt circa tēpla idoloꝝ
ad exercendū luxuriā. i Et ſcul
ptilia comburite. i. idola lignea.
k Quia popul᷒ ſanctus es domi
no. i. ſeparatus ab alijs: et dedica/
tus cultui diuino. l Non quia
cunctas gentes. hic remouet falſā
opinionē eoruꝫ qua aliqui poſſent
credere q̄ domin᷒ elegiſſet illū po/
pulum: eo q̄ eēt maior numero: qd̄
remouet dicens: Nō quia cunctas
gentes numero vincebatis ꝛc. ſed
quia dilexit vos dominus ex ſola
ſua benignitate: ꝛ ex merito patꝝ.
ideo ſubdit̄: m Et cuſtodiuit iu
ramētū. de quo habetur Geñ. xxij.
ad abraam: Per me metipm̄ iura/
ui dicit dominus ꝛc. n Et red/
dens odientibus ſe ſtatim ꝛc. hoc
intelligit̄ de filijs iſrael de quibus
dicitur. ij. Machab. vj. Non enim
ſicut in alijs nationib᷒ domin᷒ pa/
tienter expectat vt eas cum iudicij
venerit tempus in plenitudine pec
catorum puniat. o Cuſtodi er/
go precepta. Hic cōſequenter poni
tur incitamentū dilectionis: ſcꝫ bo
num multiplex ex hoc conſequen/
dum. premittitur ergo monitio: cū
dicitur: Cuſtodi ergo precepta ꝛc.
ſcꝫ ex dilectione. et ſubditur incita/
mentum cum dicitur: p Cuſto/
diet domin᷒ de᷒ tuus tibi pactū: id
eſt bonum patribus promiſſum.
q Et diliget te. dando tibi gratiā C
ſuam. r Ac multiplicabit. in p/ †
le et in bonis tēporalibus et exem/ Exo. 23. d
plificat in littera de multis bonis.
et ptꝫ s Bn̄dict᷒ eris inter oēs
populos. q̄tū ad fame claritatem.
Auferet dn̄s.

a Inſuper ⁊ ſca. ⁊c. Non legiť alicubi in hiſtoria ꝙ ſcabrones vel veſpas in hoſtes eorum deus premiſerit. Sed ꝑ animalia aculeata timoris pūctiones deſignat: q̄bus hoſtes territos fugabat. b Non poteris ⁊c. Cauēdū eſſe oſtendit ne forte expulſis pctis a carne noſtra īſurgat ſpiritalis beſtia. i. iactātia. ſupbia: vana gloria que difficilius extirpāť ꝙ̄ carnalia vitia. Loth enim q̄ ſodomis continuit: in mōte fornicatiōe pollutus eſt. Expulſo vitio ſtatim virtus plātetur: ne īmudus ſpirit⁹ redeat: ⁊ domuꝫ vacantem inueniat.

Greg⁹. Quibuſdā maiora bona dat deus: nec miora vt ſemper anim⁹ eoꝝ habeat vnde ſe reprehendāt: vt dū perfecti eē appetūt: nec poſſūt: minime ſe extollant ī his que habent: q̄ ꝑ ſe parua non habere valent. Hinc ē ꝙ fortes ⁊ potētes aduerſarios extinxit philiſteos et chananeos diu reſuauit vt ī eis erudiretur iſrael habens cōtra quos pugnaret ne de maioribus deuictis ſeſe extolleret. Eadeꝫ ergo mens pollet ex virtute: laceſſit ex infirmitate: vt dū querit qḋ habere nō valet: qḋ habet humiliter ſeruet. Superna quoq̄ regio in ciuibus ſuis exparte dāna pertulit: exp̄te fortiter ſtetit vt electi angeli dū alios per ſupbiaꝫ cecidiſſe conſpicerent: tāto robuſti⁹ quāto humilius ſtarēt. Sic ī vnaquaq̄ aīa agiť: vt maxia lucra conferāt. aliqn̄ minima dānāt. c Anathema. apo tov anatitheme .i. a ſurſuꝫ ponendo: vel ſuſpendēdo ſicut donaria in tēplis ſuplis ſuſpendebāť: et ab eis q̄ dabant alienabanť. Ca. VIII

d Quadragita annis per deſertū. Ideo enim per quadraginta āṅos permiſit eos affligi: vt cognoſcerent quante fragilitatis eſſent.

Ut affilge.

tam ī hominibus ꝙ̄ ī gregibus tuis. Auferet domin⁹ a te omnē lāguorem ⁊ infirmitates ęgypti peſſimas quas nouiſti: non inferet tibi: ſed cūctis hoſtibus tuis. Deuorabis oēs populos: quos dominus deus tuus daturus eſt tibi. Nō parcet eis oculus tu⁹ nec ſeruies diis eorū: ne ſint in ruinā tui. Si dixeris ī corde tuo: plures ſūt gentes iſtę ꝙ̄ ego: quomodo potero delere eas? Noli metuere: ſꝫ recordare quę fecerit domin⁹ deus tuus pharaoni ⁊ cūctis ęgyptiis plagas maximas quas viderunt oculi tui: ⁊ ſigna atq̄ portēta manūq̄ robuſtā: et brachium extētū: vt educeret te domin⁹ deus tuus: Sic faciet cūctis populis quos metuis. Inſuꝑ ⁊ ſcabrones mittet domin⁹ deus tuus in eos donec deleat omnes atq̄ diſperdat q̄ te fugerint ⁊ latere non poterint. Non timebis eos: q̄ domin⁹ deus tu⁹ ī medio tui ē: Deus magnus ⁊ terribilis: Ipē conſumet natiōes has in cōſpectu tuo paulatim atq̄ ꝑ partes. Non poteris eas delere pariter: ne forte multiplicentur contra te beſtię terrę. Dabitq̄ eos domin⁹ de⁹ tuus in conſpectu tuo: ⁊ īterficiet illos: donec penitus deleantur. Tradetq̄ reges eorum in man⁹ tuas: ⁊ diſperdes nomina eorum ſub cęlo: nullus poterit reſiſtere tibi: donec conteras eos. Sculptilia eorū igne combures. Nō cōcupiſces argentuꝫ ⁊ aurum de quibus facta ſūt: neq̄ aſſumes ex eis tibi q̄cq̄̄: ne offendas ꝑpterea: q̄ abominatio eſt dn̄i dei tui: nec inferes quippiā ex idolo in domuꝫ tuam: ne fias anathema ſicut et illud eſt. Quaſi ſpurciciam deteſtaberl ⁊ velut inquinamētum ac ſordes abominatiōi habebis q̄ anathema eſt.

(Glosses above the lines: timoris punctiones. — a Omnipotens liberando ſuos. — b i aduerſarios. — a Nō alius: ipſi ſoli victoria aſcribitur: per quem hoſtes ſuperantur. — imaginem vel ſtatuam: fabrefactā ⁊ bene politā — adorādo ⁊ colēdo. — alienatio.)

Ca. VIII

Omne mandatum qḋ ego p̄cipio tibi hodie caue diligēter vt facias: vt poſſitl viuere et multiplicemini: ingreſſiq̄ poſſideatis terrā ꝓ qua iurauit dn̄s patribus vr̄is: ⁊ recordaberis cuncti itineris per qḋ adduxit te dominus deus tuus quadraginta annis per deſertū

(Gloss: ne non.)

a Auferet dn̄s a te oēm lāguorē. q̄ nō ſolū multiplicabit te in bonis ſꝫ etiā ꝓſeruabit te a malis. b Si dixeris. Hic remoueť impedimentū ſcōm qḋ ē puſillanimitas: qḋ poſſet ꝯtingere ſi filii iſrl̄ cōſiderantes p̄dictaꝝ gentiū multitudinē ⁊ fortitudinem nō eſſent auſi bellare ꝯtra eas. ⁊ ſic facerēt cū eis pacē ⁊ cōtraherēt amicitias ex q̄bus ab amore dei retraherēť: ⁊ ad idolatriā ꝯuerterēť. h̄ remouet dicēs: c Noli metuere. ſ. eoꝝ multitudinē ⁊ fortitudinē. cui⁹ cauſa ſubdiť: d Sed recordare q̄ fe. d. de⁹ tu⁹ pharaoni. cui⁹ exercitū magnū ⁊ forteꝫ vno flatu ſubmerſit. e Sic faciet cūctis ꝑplis quos metuis. ⁊ ideo nō habes cauſā metuēdi. f Paulatim atq̄ ꝑ ptes. non q̄ de⁹ nō poſſit eas delere ſimul ſ; ꝑpter aliud qḋ ſeq̄ť: g Ne forte mul. ꝯtra te beſtie. q̄ filii iſrl̄ nō erāt adhuc in tāto numero ꝙ poſſent terrā ſufficiēter populare. h Sculptilia eoꝝ. Hic remoueť tertium impedimētū ꝓueniēs ex cupiditate. videlꝫ ſi de idolis ꝯfractis acciperēt aurū ⁊ argētuꝫ ⁊ in vſus ſuos ꝯuerterēt. ⁊ ſic deū offenderēt. ⁊ idō ꝓhibet h̄ dicēs: i Nō ꝯcu. au. ⁊ ar. ⁊c. et ptꝫ lr̄a.

Moraliter.

a† Cum introduxerit te dn̄s de⁹ tu⁹ in terrā ⁊c. Ca. VII In h̄ caplo ſeptē gentes enumerāť de q̄b⁹ p̄cipit dn̄s filiis iſrl̄ vt nullū fedus cum ipis habeāt ſ; totaliter deſtruanť. ꝑ q̄s moraliť intelliguntť ſeptē vitia capitalia q̄ ſūt a fidelib⁹ totaliter deſtruēda: ſcꝫ accidia q̄ ē quedā tarditas et pigricia in bonis opibus incipiendis ⁊ ꝯtinuandis: et ſignificať ꝑ Etheū q̄ formidās interp̄tať. accidioſus eni ſemꝑ ē formidās ⁊ trepidās in bonis opibus inchoandis. Prouer. xxvi. Dicit piger: leo ē in via: leena in itinerib⁹. Scōm vitiū eſt auaricia cui⁹ etymologia eſt eris auida. Eccs. v. Auarus non implebiť pecunia: Et ſignificať ꝑ Chananeū q̄ interp̄tať cōmutās ⁊ poſſidēs. nam in cōmutationibus rerū frequēter fiūt fraus et dolus ex auaricia. Auarus etiam ita tenaciter poſſidet ea q̄ habet ꝙ non ꝓſuut aliis nec ſibi. Hieronym⁹ in epiſtola ad Paulinuꝫ de omnibus ſacre ſcripture libris. Antique dictū ē: auaro deeſt tam qḋ habet ꝙ̄ qḋ non habet. Tertium vitium ē ſuperbia que ſemꝑ nititur alios ſibi ſubiicere: et per conſequēs eos a ſtatu ſuo et honore deiicere: ꝑpter quod ſignificatur per Gergeſeū: qui interp̄tať eiiciēs colonū. pſ. cxviii. Superbi inique agebāt vſq̄quaq̄ cunctos volentes ſuppeditare. Quartū vitiuꝫ eſt inuidia que eſt triſticia de bonis ꝓximi. ⁊ ſignificatur ꝑ amorreuꝫ: qui interp̄tať amarus. inuidus eni amare fert ꝓſperitateꝫ alteri⁹ Ecci. xiiii. Neq̄ eſt oculus inuidi: quia videre nō poteſt bonum ꝓximi. Quintū vitiū ē ira q̄ ē appetit⁹ vindicte: ꝑpter qḋ ſignificať ꝑ Eueū: qui īterp̄tať colligens lapides. iracūdus eni cum lapide vel alio ledente ſtatim ꝑcutit ꝓximum iniurioſe. ideo dr̄ Prouer. xviii. Spiritū ad iraſcendum facilem q̄s poterit ſuſtinere? Sextum vitiū eſt gula ⁊ ſignificatur ꝑ Iebuſeū: qui interp̄tať preſepe meuꝫ. guloſus eni ſemꝑ vult eſſe in p̄ſepe. ciborum ſuper cibum ⁊ potum ſe effundens ſicut animal brutum. vnde de diuite epulone dicitur Luc. xvi. ꝙ epulabatur quotidie ſplendide. Septimum vitium ē luxuria que ſignificabatur per Phereſeuꝫ: qui diſſeminatio īterp̄tatur. per luxuriam enim ſemē humanum indebite diſſeminatur. vnde Sapie. ii. dr̄ in perſona luxurioſorū: Nullū p̄atum ſit qḋ nō ꝑtranſeat luxuria noſtra. Ca. VIII

Omne mandatuꝫ. Hic ponunť incitamenta ad dei dilectionem ſūpta in reſpectu ad deū. ⁊ primo ex ꝯſideratione ſue munificētie. ſecūdo ex ꝯſideratione ſue miſericordie. ix. ca. Prima in duas. q̄ p̄mo ponūť incitamēta ex dei munificētia in bn̄ficiis preteritis. ſcḋo in futuris. ibi: Dn̄s de⁹ tuus introducet te. Circa p̄mum dr̄: Oē mādatū ⁊c. facias. ⁊ h̄ ex dei dilectiōe. cui⁹ īcitamēti ſubdiť cauſa cū dr̄: Et recordaberl cūcti itineris ab egreſſu de egypto vſq̄ ad diem hanc.

Ut affligeret

a Ut affligeret te at. ꝛc̃. Aug⁹. Hic apti⁹ dictũ ẽ: qđ alibi genere locutio/ nis obſcurũ ẽ. Hoc ẽ ten tat nos dñs deus nr̃: vt ſciat ſi diligit̃ eũ.i.ſcire faciat qđ mĩ apte dictũ eſt: vt tentaret te: ꝛ nota fierẽt q̃ i tuo aïo ⱱſabãt̃ ꝛc̃. Non enĩ ait vt cogno ſceret. Qđ ſi dixiſſet: itel ligẽdũ erat cognita face ret. b Manna. Carnẽ xp̃i: q̃ refecti ad verã ꝓ/ miſſiõis terrã veniam⁹. Quadraginta ãnis man/ na comedim⁹.i. toto tp̃e nr̃o qđ.iiij. viciſſitudini/ bus veluti dñici corꝑis ſacramẽto paſcimur.

c Nõ i ſo. pa. ꝛc̃. Spiri talis cib⁹ cõmẽdatur: vñ aïe i eternũ victure ſatiã tur. Mãna de celo datũ carnẽ xp̃i ſignificat: qui

Joh. 6. d ait: Ego ſũ panis vite: ħ ẽ panis q̃ de celo deſcen/ dit: qꝛ ⱱbũ caro factũ ẽ:

Ibidem. e et habitauit i nob. Qui mãducat hanc carnẽ: ha bet vitã eternã. Nõ i ſo lo pane viuit hõ ꝛc̃. Si/ gnificat geminã nature nr̃e ſubſtãtiã. Hõ enĩ ex aïe ꝛ corꝑe cõſtat: qđ ex t̃ra eſt: terreno alit̃ cibo. aïa ⱱo viuit đ ⱱbo dei. ſpiritum ⱱo hoïs viuifi/ cat ſpũs dei ſi tñ hõ eſt i corꝑe eccl'ie.i. xp̃i ꝛ in fi/ de filij dei. Ideo addit ve ſtimẽtum eius vetuſtate non deficere: quia noui hominis cõuerſatio i no uitate vite debet ꝑmane re. cũ pes nõ ẽ ſubtritus qꝛ greſſus operũ eius ſer

Ps. 1. uat̃ illeſus: Quia nouit dñs viã iuſtoꝝ: ꝛ iter im/ pioꝝ peribit. d Judi/ cia. Que ꝑ moyſen p⁹ le gẽ datã diuerſis tp̃ibus ꝑplo ꝑcepta ſũt: q̃ i Exo/ do iuſtificationes appel/ lant̃. e Et cerimoni/ as. Circũciſionem: ritus ſacrificioꝝ. Vñ Ambro ſius ſuꝑ epiſtolã ad Ro/ manos: Triplex (inquit) lex eſt. prima ꝑs de ſacra mẽto diuinitatis. ſecũda congruit legi naturali: q̃ peccatũ interdicit: tertia feſtoꝝ legis.i. ſabbata neomenie: ꝛ circũciſio.

f Ac dipſas: ꝛ nulle om nino aque ꝛc̃. Gen⁹ aſpi/ dis que latine dicitur ſi/ tula: quẽcunqȝ momor/ derit ſiti perit. adeo par/ ua vt cum calcatur nõ vi deatur. Cuius venenũ ante extinguit q̃ȝ ſentia/ tur: nec triſticiam ſentit

Myſtice moriturus. Myſtice. Va rij ſerpentes hereſes ſũt inter ſe q̃dẽ diuerſe: ſed omnes mortifere.

Necȝ enĩ

a ſ. tibi vel alijs: deo enim aperta ſũt oïa.

a vt affligeret te atqȝ tẽtaret: et nõta fierẽt a b
quę in tuo animo verſabantur: vtrum cu
ſtodires mandata illius: an non. Afflixit c
b te penuria: ꝛ dedit tibi cibũ mãna quod d
ignorabas tu ꝛ patres tui: ꝛ oſtẽderet ti
c bi q̃ non in ſolo pane viuat homo: ſed in e

a ſ. Verbum caro factum eſt ꝛc̃.

omni vẽrbo quod egreditur ex ore dei.

a ſ. conuerſatio. ſ. habitus virtutũ: quem non vult vetuſta te deus deficere.

Veſtimentum tuũ quo operiebaris ne f

a ſ. greſſus bonoꝝ operum vel fidei.

quaqȝ vetuſtate defecit: ꝛ pes tũus non g
eſt ſubtritus. En quadrageſimus annus

ſ. qđ iuſtum eſt.

ẽ vt recogites i corde tuo: quia ſicut eru/
dit homo filiũ ſuum: ſic domin⁹ deus tu/
us erudiuit te: vt cuſtodias mãdata do/
mini dei tui: ꝛ ambules in vijs eius: et ti
meas eum. Domin⁹ enim deus tuus in/ b+
troducet te in terrã bonã: terram riuoꝝũ i

a ſ. In eccleſia doctrine flumina. ſ. mediocribus.

aquarũqȝ et fontiũ: in cuius campis et k+

a ſ. de mõtibus.i. doctoꝛib⁹ ad mẽtes auditoꝝ fluunt.

mõntibus erumpũt fluuioꝝũ abyſſi: ter l+

a ſ. euangelice doctrine. b Legalis que duro tegmine litte re inuoluta. c ſ. feruẽtis doctrine q̃ letificat cor hoïs.

ram frũmẽti hõrdei ac vinẽarum: in qua

a ſ. dulcedo ſapiẽtie. b ſ. cõgeries ⱱtutũ. c ſ. oꝑa miſcdie.

ficũs et malagrãnata ꝛ oliuẽta naſcunt̃: ‡

a ſ. miſericordie. b ſ. dulciflue charitatis.

terrã olẽi ac mẽllis. Ubi abſqȝ vlla penu

ſ. qui de celo deſcendit.

ria comedes panẽ tuũ: ꝛ reꝝ oïm abun

a ſ. doctrina firma: vel ſancti inuincibiles.

dãtia perfrueris. Cuius lãpides ferrum m†

a ſ. ſanctis eminẽtibus. b ſ. ſonoritas predicationis.

ſunt: et de mõntib⁹ eius ẽris mẽtalla fo/ n†
diuntur: vt cũ comederi ꝛ ſaturatus fue

ſ. gratias agẽdo. ſ. a quo omnia. ſ. eccleſia.

ris: benedicas domino deo tuo ꝓ terra o
optima quã dedit tibi. Obſerua caue ne p
quãdo obliuiſcaris domini dei tui: ꝛ ne/

a ſ. Moralia: decẽ mãdata legis ſcripta in tabulis. b ſ. di ſcretio boni ꝛ mali. ſ. circũciſionem.

d e gligas mãdãta ei⁹ atqȝ iũdicia: et cerimo
nias q̃s ego ꝑcipio tibi hodie: ne poſtq̃ȝ
comederis ꝛ ſatiatus fueris: domus pul
chras ẽdificaueri ꝛ habitaueris i eis: ha
bueriſqȝ armẽta boũ: et ouiũ greges: ar/
gẽti ꝛ auri cunctarũqȝ reꝝ copiã eleuet̃
cor tuũ: ꝛ non reminiſcaris domini dei
tui: q̃ eduxit te de terra ẽgypti de domo
ſeruitutis: ꝛ ductor tu⁹ fuit in ſolitudine †
magna atqȝ terribili †in q̃ erat ſerpẽs fla q†
f tu adurẽs: ꝛ ſcorpio ac dipſas: ꝛ nullę oi ‡

a ſ. doctrine. ſ. b ſ. petra aũt erat chriſtus.

no aquę: qui eduxit riuõs de pẽtra duriſ

ſ. corpore chriſti.

ſima: ꝛ cibauit te manna i ſolitudine: qđ

ſ. veteris legis.

neſcierũt pr̃es tui. Et poſtq̃ȝ afflixit ac ro

ſ. vel probauit.

borauit te ad extremũ miſert⁹ eſt tui: ne

a Ut affli. te. nõ ex defectu dilectiõis ſȝ ad bonũ tuũ ſic pr̃ aliq̃n ex dilectiõe per mittit affligi filiũ. idõ ſubdit̃: b Atqȝ tẽtaret. vt patiẽtia tua alijs eſſet nota ad coꝝ exẽplũ ꝛ tibi ad meritũ. ꝛ loq̃t̃ ħ ſcri ptura q̃ꝛtũ ad bonos illi⁹ ꝑpli: qꝛ ſm̃ re gulã Iſid. ad itelligẽdũ ſacrã ſcripturã: Mat. 4. b

Sacra ſcriptura frequẽter attribuit toti Luci. 4. a

ꝑplo: qđ tñ ei ꝯuenit rõne vni⁹ partis.

c Afflixit te penuria.i. defectu cibi ꝛ po tus: vt hr̃ in Exo. ꝛ libro Nu. in plurib⁹ loc̃. ħ tñ ceſſit ad bonũ coꝝ: qꝛ ex ħ dul/ cior ꝛ acceptior fuit abũdãtia pot⁹ ꝛ cibi a deo dati. ideo ſubditur: d Et dedit tibi cibum manna. quod ignorabas ꝛc̃. vt oſtenderet tibi q̃ non in ſolo pane vi/ uit hõ.i. cibo hoïs labore parato. e Sȝ i oï ⱱbo qđ egredit̃ đ ore dñi.i. ex mãna q̃ ad ꝑceptũ dñi deſcẽdebat. In hebꝛeo enĩ nõ habet̃ ⱱbo. tñ ſm̃ trãſlationẽ no ſtrã vbi habet̃ mãna: põt dici ⱱbum: in/ q̃ꝛtũ ex mãdato dñi deſcẽdebat. ſic̃ ꝛ ver bũ aliq̃n accipit̃ ꝓ re q̃ ⱱbo dicit̃: ſicut hr̃. ij. Reg. j. Qđ ẽ ⱱbũ qđ factũ ẽ.i. res

B

gesta vel facta. f Veſtimẽtũ tuũ q̃ ope riebari ꝛc̃. dicit aũt ħ Ra. Sa. q̃ veſtimẽ ta pueroꝝ creſcebãt cũ eis ſm̃ augmẽtũ ſue quãtitatis. g Et pes tu⁹ nõ ẽ ſub/ tritus. ħ nõ põt itelligi generaliter ħ tñ de bonis. put dictũ fuit Nume. xj. in ꝑn cipio ſuꝑ illud: Dolẽtium ꝓ labore: qꝛ ſi ex itinere fuit doloꝛ i corꝑorib⁹ ħ maxie fuit i pedib⁹. ꝛ ibi req̃rat̃ expoſitio hui⁹ paſſus. h Dñs enĩ de⁹ tu⁹. Hic ponit̃ incitamentũ ex dei bñficijs futuris. ꝛ pri mo facit ꝓpoſitũ. ſcđo infert coꝛrelariũ. ibi: Obſerua ꝛ caue. Circa ꝑmum đꝛ ſic: Dñs enĩ de⁹ tu⁹ introducet te in terrã bo nã. ħ đꝛ vt ſcirẽt q̃ terrã illã non obtine/ rẽt ⱱtute ꝓpria ſȝ diuina. i Terrã ri/ uoꝝũ aquarũqȝ ꝛ fontiũ. dicunt̃ aũt fon/ tes aque exiſtẽtes i origine riui fluentes ab origine. ſtagna lacus ꝛ paludes reti/ nẽt ſibi nomẽ cõmune. ſ. aquaꝝ. k In cui⁹ campis ꝛ mõtib⁹ erumpunt fluuioꝝ abyſſi. hoc đꝛ ad oſtendẽdũ q̃ illa terra erat humida ꝛ paſcualis ꝓ aïalibus nu/ triendis. l Terrã frumẽti ꝛc̃. ad oſtẽ dendũ fertilitatẽ terre ꝓ ſuſtẽtandis ho minib⁹. m Cuius lapides ferrũ ſũt.

C

qꝛ minera ferri eſt in terra lapidoſa: vt cõmuniter. n Et de montibus ei⁹ eris metalla fodiunt̃.i. minere vñ fiũt metal/ la. iſta aũt dicunt̃ ad oſtẽdẽdũ bonitatẽ illius terre q̃ꝛtũ ad metalla de q̃bus fiũt vaſa varia ꝛ inſtrumenta i vſus vite hu/ mane neceſſaria. o Bñdicas dño deo tuo.i. iſta dicta ſũt vt diligas dñm deum tuũ corde: ꝛ benedicas ore ꝓ ſuis benefi cijs tibi collatis. p Obſerua et caue ne q̃n obliuiſcaris. Hic infert coꝛrelariũ. frequenter enĩ cõtingit q̃ ex diuinis bñ/ ficijs que debẽt eſſe materia diligẽdi de/ um ꝛ obediẽdi ſibi. homĩes inſoleſcũt: et mandata dei contemnũt. ideo ad hoc ex/ cludendũ dicit: Obſerua ꝛ caue ne quã/ do obliuiſcari dñi dei tui ꝛ negligas mã data ei⁹ ꝛc̃. et patet littera ex ꝑdict̃ vſqȝ † Nu. xxj. b

ibi: q In q̃ erat ſerpens flatu adurẽs ꝛ ſcorpio ac dipſas. a quoꝝ leſione te de fendit. ꝛ accipitur hic ſingulare ꝓ plura li. Serpens: id ẽ ſerpentes. ꝛ ſic de alijs. ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima: id ẽ multitudo muſcarum. Sciẽdũ etiã q̃ ſm̃ q̃ dicit Gloſa. Dipſas eſt gen⁹ mi/ nimum ſerpentis: ita q̃ vix percipitur. ꝛ quemcunqȝ momoꝛderit ſiti perit. Cete/ ra patent ex dictis.

D

Moraliter

Ca. IX.
a Nec enī ꝛc.
Aug⁹. Iſti ſunt
q̄ nō meruerunt
perire in deſerto
q꞉ neſcierunt de
xteram aut ſini/
ſtrā. Iā ꝟo du/
ra ceruice dicun
tur. Illo ḡ in ſa/
cramēto dictum
ē:nō iſtoꝝ meri/
ta cōmēdata:ne
q̄s enī exiſtimet
ſubito vitupabi
les factos:q̄ me
rito fuiſſēt ante
q̄.co. laudati. paulo
poſt eis d꞉: Me/
mento ꝛ ne. ob.
A ꝛc. Si aūt q̄daꝫ
tales erāt:q̄daꝫ
ꝟo fideles ꝛ bo
ni:etiā ſic nō da
tur illis t̄ra pro.
q̄ neſciunt dexte
ram aut ſiniſtrā
vt h̄ ſic intelliga
mus :q̄ſi nō offē
derint dn̄m. Nā
et p̄res eoꝝ qui
mortui ſūt nec ī
terra pro. intra/
uerūt: tales fuiſ
ſe inueniūt꞉ vt ī
eis cēnt aliq̄ bo/
ni. Vn̄ ap̄ls q̄ſ/
dā eoꝝ nō om̄s
dicit offēdiſſe:et
pctā eoꝝ cōme/
morat: ſiles enī
parētib⁹ ſuiſ. qd
adiunctū ē oſtē/
dit:ꝛ in oreb ex/
acerbaſtis dn̄m
vbi illi exacer/
bauerūt dn̄m q̄
merito ſuo ī ter/
rā pmiſſiōis in/
ducti non ſunt.
b Deditq꞉ ꝛc.
Exo.19. d Aug⁹. In Exo/
do legit̄ q̄ tabu
las Moyſi dn̄s
dederit. Moy/
ſes ꝟo eo dictā/
B te ſcripſerit: cuꝫ
dn̄s facultatem
ſcribēdi dederit
Notādū ē q̄ ta/
bule q̄s dn̄s de/
dit: ī q̄b⁹ homo
nō laborauit cō/
fracte ſunt: ille
ꝟo q̄ hūano la/
bore compoſite
ſunt:integre per
Allego. manſerūt. Alle/
gori. Quia lex
quā dn̄s iudeis
dedit illis nolē/
tib⁹ opari non p
māſit. Euāgeliū
ꝟo qd gētibus
datū ē:ipis ope/
rātib⁹ et ſpirita/
lit̄ exercētibus:
durat in ſeculū.
Scripſitq꞉

ſ attribuendo tibi.
diceres ī corde tuo: fortitudo mea
ꝛ robur man⁹ meę hęc mihi oīa prę
ſ cui attribuenda oīa
ſtiterūt: ſed recorderis domini dei
tui q̄ ip̄e tibi vires p̄buerit:vt iple
ſ pmiſſionem. ſ firmiter pmittēdo.
ret pactum ſuū ſup q̄ iurauit patri/
bus tuis:ſic p̄ns indicat dies. Sin
aūt oblit⁹ dn̄i dei tui ſecut⁹ fueris
deos alienos:coluerisq꞉ illos ꝛ ad
oraueris : ecce nūc p̄dico tibi q̄ oī/
no diſpereas:ſicut gētes quas de/
lebit dn̄s in introitu tuo:ita ꝛ vos
peribitis ſi inobedientes fueritis
voci dn̄i dei vr̄i. Ca.IX

Audi iſrl̄: Tu trāſgredieris a
hodie iordanē vt poſſide/
as nationes maximas et
fortiores te : ciuitates ingentes et
ad cęlū vſq꞉ muratas:populū ma/
gnum atq꞉ ſublimē filios enachim
q̄s ip̄e vidiſti ꝛ audiſti:q̄b⁹ nullus
pōt ex aduerſo reſiſtere. Scies ḡ ho
die q̄ dn̄s de⁹ tu⁹ ipſe tranſibit an̄ †
te ignis deuorans atq꞉ conſumēs
q̄ cōterat eos:ꝛ deleat atq꞉ diſper/
dat an̄ faciē tuaꝫ velociter: ſicut lo
cut⁹ ē tibi. Ne dicas ī corde tuo cū b
deleuerit eos dn̄s deus tu⁹ in ꝯſpe
ctu tuo: ppter iuſticiā meam intro
duxit me de⁹ vt terrā hanc poſſide
rem:cum propter impietates ſuas
a iſtę delete ſint natiōes. Neq꞉ enim
ppter iuſticias tuas ꝛ ęq̄tateꝫ cor
dis tui ingredierꝭ vt poſſideas ter
ras earū. Sed quia ille egerūt im/ c
pie ītroeunte te deletę ſūt:et vt cō
pleret verbū ſuuꝫ dn̄s qd ſub iura/
mēto pollicit⁹ eſt patrib⁹ tui abraā
iſaac et iacob. Scito igit̄ q̄ nō ppt̄
iuſticias tuas dn̄s de⁹ tu⁹ dederit
tibi terrā hāc optimā ī poſſeſſionē:
cū duriſſimę ceruicis ſis ppl̄s . Me d†
mēto ꝛ ne obliuiſcarꝭ quō ad iracū
diam puocaueris dominum deuꝫ
tuuꝫ in ſolitudine :ꝛ ex eo die quo e
egreſſus es d̄ ęgypto vſq꞉ ad locū
iſtum ſemp aduerſū dominū cōtē/
diſtis.† Nā ꝛ in oreb puocaſti eum: f
ꝛ iratus delere te voluit qn̄ aſcen/
di in montē vt acciperē tabulas la
pideas : tabulas pacti qd pepigit
vobiſcū de⁹:et pſeueraui in monte
quadraginta diebus ac noctibus:
panē nō comedēs ꝛ aquam nō bi/
b bens. Deditq꞉ mihi dn̄s duas ta/

Moraliter. Omne mādatū ꝛc. Se Ca.VIII
quit̄ infra: h† Dn̄s enī de⁹ tuus
ītroducet te ī terrā bonā ꝛc. Scd̄ꝫ ſenſū allegoricū p terrā
iſtā ſignificat̄ militās eccl̄ia q̄ bn̄ d꞉ terra riuoꝝ aquarū et
fontiū. p fōtes intelligūt̄ doctores ī ſcholis. p riuos ſcho/
lares audiētes ab ip̄is. p aq̄s p̄dicātes ppl̄s. Prouer.v.
Deriuēt̄ fontes tui foras ꝛ in plateis aquas tuas diuide.
k† In cui⁹ cāpis ꝛ montib⁹ erumpūt fluuioꝝ abyſſi. p qd
ſignat̄ ſacramētū baptiſmi qd dat̄ a ſacerdotib⁹ q̄ dicunt̄
mōtes ppt̄ altitudinē ſtat⁹ ſup populū:dat̄ etiā ī neceſſita
te ſimplicib⁹ laicis q̄ cāporū planicie deſignāt̄: ꝛ ſic fluui⁹
baptiſmalis erūpit de mōtib⁹ ꝛ cāpis. l† Terrā frumēti
hordei ac vineaꝝ. d꞉ aūt eccl̄ia terra frumēti rōe corporis
xp̄i qd ī ea ꝯſecrat̄ ī pane frumēti: ppt̄ qd xp̄s grano fru/
mēti ſe compat dicēs Ioh. xij. Niſi granū frumēti cadēs ī
terrā mortuū fuerit ip̄m ſolū manet ꝛc. Dicit̄ etiā terra vi/
nearū rōne ſāguinis xp̄i q̄ ī ea cōficit̄ ī vino vitis. Dicitur
aūt hordei terra ppt̄ ſacramētū penitētie qd exigit auſteri/
tatē vite. † In q̄ ficus. i. dulcedo māſuetudinis q̄ debet
eſſe in fidelib⁹ ꝛ maxīe in p̄latis eccl̄ie. † Et malagrana/
ta. vbi grana īteri⁹ ꝯnectunt̄ ꝛ p h̄ ꝯnexio fideliū in chari/
tate ſignificat̄. † Et oliueta. i. pietatis opa. † Terram
olei. exultatiōis ēterne. ps̄. xliiij. Propterea vnxit te de⁹ de⁹
tu⁹ oleo leticie. † Ac mellis. deguſtatōis diuīe bonitat̄.
ps̄. xxxiij. Guſtate ꝛ videte q̄m ſuauis ē dn̄s. m† Cuius
lapides ferrū ſūt. p q̄s ſignificant̄ ſimplices xp̄ani q̄ dicūt̄
ferrū ppter firmitatē fidei q̄ frequēter magis viget in eis
q̄ꝫ in hominib⁹ litteratis. n† Et de montibus eius eris
metalla fodiunt̄. p montes intelligunt̄ p̄lati ꝛ doctores. p
metalla ꝟo q̄ ſūt ſonoroſa intelligit̄ ſonus p̄dicationis ꝛ
ſon⁹ diuine laudis: q̄ educunt̄ de p̄latis ꝛ eoꝝ miniſtris ꝛ
de doctorib⁹ ꝛ eoꝝ diſcipulis. † Ductor tu⁹ fuit in ſolitu/
dine. ſ. dn̄s. p ſolitudinē intelligit̄ religionis ſtat⁹. de quo
d꞉ ps̄. liiij. Ecce elōgaui fugiēs ꝛ manſi in ſolitudine. Ad
hanc ſolitudinē adducit domin⁹ ſua ſancta inſpiratione.
q† In q̄ erat ſerpens flatu adurens. i. diabolus cui⁹ an/
helit⁹ prunas ardere facit. vt d꞉ Iob. xlj. Diabol⁹ enī forti⁹
tentat religioſos cōmuniter q̄ꝫ ſeculares. Unde dicit Leo
papa de diabolo: Illos pulſare negligit quos quaſi ſubie/
ctos tenet. † Et ſcorpio. que vultu blandit̄ ꝛ cauda pun
git: ppter qd tentationē ſignificat qua ſub ſpecie boni ad
malū inducit. ꝛ h̄ mō tentandi diabolus frequēter religio
ſos ſeducit. † Et dipſas. que illū quē pcutit ſiti mori fa/
cit. ideo ſignificat tentationē de vitio ppꝛietatis qua reli/
gioſus pcuſſus morit̄ ſiti cupiditatis. Ca.IX

Audi iſrael. Hic ꝯñter ponunt̄ incitamenta diuine
dilectiōis ex ꝯſideratiōe diuine miſericordie portā
tis pariēter eorū peccata ac etiā remittentis. ꝛ pri/
mo deſcribit̄ trāſgreſſionis actus. ſecūdo reconciliationis
fedus. ca. x. Adhuc circa primū excluditur eoꝝ iuſticia.
ſecūdo concludit̄ eorū culpa. ibi: Memento. Circa p̄muꝫ
predicit eis moyſes q̄ in terra eis pmiſſa habituri erāt vir
tute diuina victorias niſtas et magnas. Et quia ip̄i vl̄ ali/
qui eorū poſſent credere q̄ hoc faceret eis deus ppt̄er coꝝ
merita. ideo hoc excludit cū ſubdit̄: b Ne dicas in cor/
de tuo. ꝛ patet littera. ꝛ ſubdit̄ cauſa vera dictarum victo/
riarum: que eſt duplex. vna propter iniquitates gentiū in
terra pmiſſionis habitantiū ppter quas mortem merue/
rant qd notat̄ cum dicit̄: c Sed quia ille egerunt im/
pie ꝛc. ſcd̄a vt impleretur iuramētū domini factū ad abra/
am Gen̄. xxij. Per me metip̄m iuraui dicit domin⁹ ꝛc. Se/
quitur: Poſſidebit ſemen tuū portas inimicorū ſuorū ꝛc.
Cetera patent. d Memento. Hic ꝯſequēter deſcribitur
eorum multiplex culpa ꝛ p̄mo ante receſſum eorū de mōte
ſinai. ſecūdo poſt receſſū. ibi: In incēdio quoq꞉. Circa pri/
mū p̄mittitur trāſgreſſio populi. ſcd̄o ſubdit̄ oratio moyſi.
ibi: Et pcidi an̄ dn̄m. Circa p̄mū d꞉: Memēto ꝛ ne obliui/
ſcaris quō ad iracūdiā puocaueris dn̄m deum tuum in ſo
litudine. i. poſt tranſitum maris rubri :murmurādo ppter
defectuꝫ aque ꝛ cibi: vt habet̄ Exo. xv. ꝛ. xvj. ꝛ. xvij. Exo.32.
e Et ex eo die quo egreſſus es ex egypto. quia cuꝫ adhuc
eſſent ī egypto ſup mare rubrū vidētes egyptios ſuper ſe
venientes inſultantes domino et moyſi dixerunt: Forſitā
non erant ſepulchra in egypto ꝛc. vt habetur Exo. xiiij.
f Nam et in oreb prouocaſti euꝫ. fabricando vitulum au
reum ꝛ adorādo euꝫ. dum moyſes moram cōtraheret ī mō
te cuꝫ domino vt accipet ab eo legem ꝛ tabulas :vt habet̄
Exo. xxxij. vbi expoſita eſt iſta hiſtoria q̄ hic repetitur.
Et pcidi.

a Et pꝛocidi. Hic ꝯſñter deſcribit
oꝛatio moyſi ꝓ remiſſiōe peccati
ꝑdicti. ⁊ h̄ ē qđ dr: Et ꝓcidi ante
dñm ſicut pꝛiꝰ q̄dragīta diebus:
qꝛ ſicut ante q̄dꝛaginta diebꝰ ieiu
nauerat ī mōte ad accipiēdum ta
bulas. ita ſcđo ieiunauit alijs q̄/
draginta diebꝰ ⁊ noctibꝰ ad impe
trādū ꝑplo remiſſionē ⁊ etiam ipi
aarō q̄ timoꝛe ꝑpli vitulū fecerat:
vt hr̄ Exo. xxxij. b Peccatū
aūt veſtrū qđ feceratꝭ. i. vitulū. lꝫ
enī eēt res inanimata in q̄ nō pōt
eſſe pctm̄: vocat tñ peccatum ꝑpli
eo q̄ ꝑpls peccauerat ipm̄ facien/
do ⁊ colēdo. c In incēdio q̄ꝫ.
Hic ꝯſñter recolit culpa ꝑpli poſt
receſſū de mōte ſinai. ⁊ p̄mo poni/
tur culpa ꝑpli. ſcđo oratio moyſi.
ibi: Et iacui coꝛaꝫ dño. Pꝛimum
aūt habet Nume. xj. vbi dr q̄ ꝓ/
pter murmurationē ꝑpli ex labo/
re itinerꝭ accēſus ē ignis ex impe/
rio dñi ⁊ deuoꝛauit magnā ptem
ꝑpli. et h̄ eſt qđ dr: In incēdio q̄ꝫ.
Itē peccauit ꝑpls ad aquas ꝯtra
dictionis: ꝓut habet Nume. xx.
et h̄ tangit cum dr: Et in tētatiōe.
Et iteruꝫ qñ inoꝛdinate deſidera
uit eſum carniū: ꝓpt qđ multi ſūt
ibi moꝛtui ⁊ ſepulti: vt hr̄ Nu. xj.
et hoc eſt qđ dicitur: d Et in ſe
pul. cōcu. ꝓuo. dñm. ꝓpter h̄ enī
vocatꝰ ē locꝰ ille ſepulchꝛū ꝯcupi
ſcentie: qꝛ ibi ſepultꝰ ē ꝑpls q̄ deſi/
derauit carnes. q̄rto peccauit po
pulus qñ territꝰ xbis exploꝛato/
rū tāq̄ꝫ rebelles dño: voluerūt re
uerti in egyptū: vt habet Nume.
xiij. ⁊ h̄ eſt qđ dr: Qñ miſit vos đ
cadeſbarne ⁊c̄. ⁊ ſeq̄t: e Et ia
cui corā dño. xl. diebꝰ ac noctibꝰ
Hic deſcribit oratio moyſi: et ſm̄
q̄ dicunt hebꝛei iſta ē tertia q̄dra
gena quā fec̄ moyſes ī mōte. Pꝛi
ma fuit qñ aſcēdit ī mōtē vt acci/
peret p̄mas tabulas: ꝓut habet
Exo. xxiiij. ſcđa qñ poſt fabꝛicati/
onē vituli aſcēdit ad dñm ad im/
petrādum remiſſionē illiꝰ peccati
vt habet Exo. xxxij. Aſcendā ad
dñm ſi q̄ mō quiuero euꝫ depꝛ̄cari
ꝓ ſcelere vr̄o. tertia fuit qñ dñs
placatꝰ oꝛationibꝰ moyſi dixit ei:
Pꝛecide tibi duas tabulas lapi/
deas inſtar pꝛioꝝ q̄bꝰ p̄ciſis aſcē
dit in mōtē vt lex in illis tabulis
ſcriberet: vt hr̄ Exo. xxxiiij. et ibi
ſtetit. xl. diebꝰ et. xl. noctibꝰ ſicut
fecerat ꝓ p̄mis tabulis. vñ et ca.
ſe. vbi dicit: Ego aūt ſteti ī mōte
ſicut pꝛ̄us. xl. diebꝰ ⁊c̄. ī hebꝛeo ha
bet: Ego aūt ſteti ī mōte ſic̄ diebꝰ
pꝛioꝛibꝰ. xl. diebꝰ ⁊c̄. qđ exponit.
Ra. Sa. dicēs: Sicut p̄ma q̄dra/
gena fuit moyſi ꝯſolabilis: quia
fuit añ offenſā dñi: ita ⁊ tertia qꝛ
fuit poſt remiſſioneꝫ peccati. ſcđa
aūt q̄ fuit intermedia fuit triſtabi
lis: qꝛ oꝛabat ꝓ remiſſiōe pecca/
ti. nec erat certꝰ de obtētu vſq̄ꝫ ad
vltimaꝫ diē illiꝰ q̄dragene q̄ dñs
dixit ei: Indulſi pctm̄ ꝓ q̄ oꝛaſti.
⁊ in ſignū huiꝰ p̄cepit ſecūdas ta
bulas excidi. vt lex repararet. Ex/
poſitoꝛes aūt nr̄i cōiter tenent q̄
moyſes fecit ī mōte tm̄ duas qua
dragenas: qꝛ vt dicūt nō plures
ponunt

bulas lapideas ſcriptas digito dei: et
continentes omnia verba que vobis
locutus eſt ī mōte de medio ignis quā
do concio populi cōgregata eſt. Cūq̄ꝫ
tranſiſſent quadraginta dies ⁊ totidē
noctes: dedit mihi dominus duas ta/
bulas lapideas: tabulas federis: dixit
q̄ꝫ mihi: † Surge et deſcende hinc cito:
ſ quaſi non meus quē offendit.
quia populus tuus quem eduxiſti de
a ſ quaſi leues. b ſ chꝛiſtū q̄ eſt via veritas ⁊ vita.
egypto deſeruerūt velociter viam quā
ſ ideo inexcuſabiles.
demonſtraſti eis feceruntq̄ꝫ ſibi confla
tile. Rurſumq̄ꝫ ait dominꝰ ad me: Cer/
a ſ indomite ſuperbie. b ſ quē p̄cibus remoꝛaris.
no q̄ populꝰ iſte dure ceruicꝭ ſit: dimit †
te me vt cōteram euꝫ: ⁊ deleam nomē
eius de ſub celo: et conſtituaꝫ te ſuper
a ſ intellectū legis. ſ populū gentilē ad fidē conuerſū.
gentem que hac maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ſit. Cū
q̄ꝫ de monte ardente deſcēderē: ⁊ duas
a ſ qꝛ p̄cepta ope ſunt tenenda vel complenda.
tabulas federis vtrāq̄ꝫ tenereꝫ manu:
vidiſſemq̄ꝫ vos peccaſſe domino deo ve
a ſ vitulū fecerūt: qꝛ egyptios boues colere viderunt.
ſtro: et feciſſe vobis vitulum cōflatileꝫ
ac deſeruiſſe velociter viam quam vo/
ſ per me.
bis oſtenderat: ꝓieci tabulas de mani
bus meis: cōfregiq̄ꝫ eas in ꝯſpectu ve
a ſtro. Et ꝓcidi ante dominū ſicut pꝛius
quadraginta diebꝰ ⁊ quadraginta no
ctibus: panē non comedēs: ⁊ aquā nō
bibens ꝓpter oīa peccata veſtra: que
geſſiſtis cōtra dñm: ⁊ eū ad iracūdiam
ꝓuocaſtis. Timui enī indignationē et
iram illiꝰ: qua aduerſū vos concitatus
delere vos voluit. Et exaudiuit me do
minus etiā hac vice. Aduerſum aaron
quoq̄ꝫ vehemēter iratus voluit eū con
terere: ⁊ ꝓ illo ſimiliter depꝛ̄catus ſum.
b Peccatū aūt veſtrū qđ feceratis: id eſt
vitulum arripiens igne combuſſi: ⁊ in
fruſta cōminuens: oīnoq̄ꝫ in puluerem
redigēs ꝓieci in toꝛrētē q̄ de mōte de/
c/d ſcendit. In incēdio q̄ꝫ ⁊ tētatione: ⁊ in
ſepulchꝛis ꝯcupiſcētie ꝓuocaſtis dñm:
et qñ miſit vos de cadeſbarne dicens:
aſcendite et poſſidete terram quā dedi
vobis ⁊ cōtempſiſtis imperium domi
ni dei vr̄i: ⁊ nō credidiſtis ei: neq̄ꝫ vocē
eiꝰ audire voluiſtis. Sꝫ ſemper fuiſtis
e rebelles a die qua noſſe vos cepi: Et
iacui coꝛaꝫ domino quadraginta die
bus ac noctibus: q̄bus euꝫ ſuppliciter f
depꝛecabar ne deleret vos vt fuerat cō
minatus: et oꝛans dixi: Domine deus g
ne diſperdas populū tuuꝫ et heredita/

ponunt in Exo. vbi pleniꝰ h̄ hiſto/
ria deſcribit. Itē qꝛ a p̄mo aſcenſu
moyſi ad accipiēdū tabulas a q̄ in/
cipit p̄ma q̄dragena vſq̄ꝫ ad diē ex
piatiōis ī q̄ deſcēdit moyſes appoꝛ/
tans ſcđas tabulas vt ſupponunt
oēs doctoꝛes catholici ⁊ hebꝛei: ꝓ
pter qđ illa die fit feſtū expiatiōis
ex placatiōe dñi: nō poſſūt inueniri
tres q̄dragene dieꝝ: vt dicūt h̄ iſta
nō infringūt dictū hebꝛeoꝝ. Pꝛi/ † Exo. 32 b
mū enī nō valet: qꝛ qñ hiſtoꝛie ſcri/
pture ſacre ī pluribꝰ locis eiuſdem
ſcripture narrant frequenter ꝯtin
git vt qđ omittit ī vno loco ſupple/
atur in alio: vt patꝫ in omnibus li/
bꝛis hiſtoꝛiaꝝ ſacre ſcripture maxi/
me in libꝛo Regū ⁊ Paral. in vete
ri teſtamēto ⁊ in euāgelijs ī nouo. C
Et eodē mō poteſt dici in ꝓpoſito
q̄ tertia q̄dragena que ī Exo. omit
tit hic ſupplet. Siliter ſcđm nō va/
let qꝛ aſſumit falſū. Ad cuiꝰ intelle
ctum ꝯſiderandum q̄ filij iſrl̄ exie/
rant de egypto. xv. die menſis p̄mi
vt habet Exo. xij. Feſtum auteꝫ ex
piationis celebꝛabatur. x. die ſepti
mi mēſis Leuitꝭ. xxiij. ⁊ ſic a pꝛima
die pꝛimi menſis in quo exierunt fi
lij iſrael de egypto vſq̄ꝫ ad diem ex/
piationis fluxerunt ſex menſes īte/
gri ⁊ decē dies qui ſimul iūcti faci/
unt dies. clxxxvij. qꝛ iudei faciunt
mēſes ꝑ lunationes. ⁊ iđo duo mē/
ſes cōtigui faciunt. lix. dies ⁊ ſic de
alijs cōbinando. ſi igit a. clxxxvij.
diebus pꝛedictis ſubtrahant. xiiij.
dies pꝛimi menſis ante egreſſū fili/
oꝛum iſrl̄ remanēt. clxxiij. dies ab
exitu filioꝛum iſrael de egypto vſq̄ꝫ
ad diem expiationis. omnes auteꝫ
doctoꝛes tam catholici q̄ꝫ hebꝛaici
dicūt q̄ lex fuit data q̄nquageſima
die ab exitu de egypto. ⁊ poteſt hoc
haberi ex Exo. xix. Si igitur cuꝫ p̄
dictis quinquaginta diebꝰ addan/
tur tres quadragene dierū non ha
bentur niſi. clxx. dies. ex quo patet
q̄ a pꝛimo aſcenſu moyſi qui fuit ī/
mediate poſt dationem legis pꝛedi
cte vſq̄ꝫ ad expiatiōis diē fluxerūt
tres quadragene et plus. ⁊ ideo p̄/
dicta nō impediunt dictum hebꝛeo
rum. Andreas etiā ſuper Leuitꝭ.
xxiij. dic̄ q̄ moyſes ieiunauit ī mō/
te ſinai tribus quadragenis. q̄ au/
tem vult tenere oppoſitū poteſt di/
cere q̄ cum hoc dicit. Et iacui corā
domino. xl. diebus ⁊c̄. refertur ad il/
lud quod p̄dictuꝫ eſt. Et ꝓcidi an/
te dominum ſicut pꝛius q̄draginta D.
diebus: ita q̄ ſecūda quadragena
hic repetitur ⁊ non additur tertia.
et ſm̄ hoc eadē quadragena dierū
fuit ī qua moyſes oꝛauit pꝛo remiſ/
ſione peccati ex fabꝛicatione vituli
et pꝛo expiatione ſecundarū tabu/
larum. ⁊ huic dicto ſatis videt cō/
ſonare textus ſequens. cum dicit:
f Quibus. ſcꝫ diebus. cuꝫ ſuppli/
citer depꝛecabar ne deleret vos. Et
cōſequenter ponitur oꝛatio moyſi
cum dicitur: g Domine deus ne
diſperdas populum tuum ⁊c̄. et pa
tet littera ex his que dicta ſunt ſu/
per Exo. xxxij. vbi ponitur cōſimi/
lis oꝛatio q̄tum ad ſenſum et par/
tim q̄tum ad verba.

Moꝛaliter

Ꝟa Scripſitq;. Aug⁹. In Exodo moyſes. x. ꝟba Ca. X
legꝭ ĩ tabulis ſcripſiſſe narrat. In Deutero. ipſe de⁹. In
Exodo q̃z priores tabulas digito dei ſcptas ⁊ poſtea fra
ctas: ſcđas aũt in arca et ĩ tabernaculo cuſtoditas: duo
te. ſignificare dixim⁹: vt in veteri teſtamento lex cõmẽda
retur tanq̃ȝ opus dei: vbi homo
nihil fecit: q: lex nõ põt impleri:
q: cũ vere ſit op⁹ legis: charitate
fit: nõ timore: q̃ eſt gr̃a noui teſta-
mẽti. In ſcđis ꝟo tabulis hõ legi
tur ſcripſiſſe verba dei: q: hõ põt
facere op⁹ legis ꝑ charitatẽ iuſti-
cie: qđ nõ põt ꝑ timorẽ pene. Cuȝ
ergo legit in Deutero. Et ſcripſit
de⁹ ⁊c̃. ſ. in tabulis ẜm ſcripturã
priorẽ ⁊c̃. vtraſq; de⁹ tabulas ſcri
pſiſſe legit ⁊ nõ hõ. In Exodo q̃z
Exo.34.a dicit domin⁹: Scribã in tabulis
q̃ erant in priorib⁹ ⁊c̃. Sol⁹ ergo
Exodus q̃ſtionẽ facit. paulo poſt
Ibidem.d enĩ dicit: Scribe tibi verba h̃ ⁊c̃.
Ibidem. Et poſt pauca adiũgit: ⁊ ſcripſit ĩ
tabulis ꝟba x. Si enĩ ſic ĩtelliga-
tur: Scribe tibi ꝟba h̃. alia ſcȝ q̃
non ſũt ſcripta in tabulis ſed ĩ li-
bro legis. certe qđ ſequit: Erat ibi
moyſes in ꝯſpectu dñi. xl. diebus
A et. xl. noctibus pa. n. man. et ſcri-
pſit ĩ ta. te. x. ꝟba: mãifeſtat moy-
ſen in tabulis ſcripſiſſe non deũ:
niſi violenter dñm ſubaudiamus
nõ moyſen: ⁊ ſic nõ erit differẽtia
teſtamẽtoꝝ: cũ priores ⁊ ſcđas ta
bulas ſcripſerit de⁹. Non homo
priores: tñ ſine dubio deus fecit ⁊
ſcripſit: Nõ enĩ tunc dictũ eſt ad
moyſen: Excide tibi duas tabu-
Exo.32.d las: ſed ita legit: Deſcendit moy-
ſes de mõte: ⁊ due tabule in mani
bus ei⁹: ⁊ tabule opus dei erãt et
Ibi.31.d ſcriptura ſupra q̃ꝝ dictũ erat: De
dit moyſi tabulas lapideas ſcri-
ptas digito dei. Scđas autẽ moy
ſes iubet excidere: vt ope huma-
no intelligant exciſe: q̃uis deus
ſcripſerit. Ideo aũt vtrũq; dicit ĩ
ſcđis tabulis: q: deus ꝑ gratiam
ſuam opus legis facit in homie:
⁊ homo ꝑ fidem gratiaȝ dei ſuſci-
piens (qđ ꝑtinet ad nouum teſta-
ſtamentũ) cooꝑator eſt adiuuan-
tis dei. Ideo in primis ſolum dei
opus memorat: q: lex ſpiritalis ⁊
ſancta eſt: ⁊ mandatũ ſanctũ: vbi
B nullum opus homĩs: quia infide
les nõ cõtemperant adiutorio dei
gratie: ſed iuſticiã ſuam volũt cõ-
ſtituere: et lex eis in damnationẽ
eſt: qđ ſignificat contritio tabula
rum. Ideo autẽ ſuꝑius ꝓmiſit ſe
deus ſcripturũ: ⁊ in Deutero. nõ
ſolum promiſiſſe: ſed etiaȝ ſcripſiſ
Phili.2.b ſe narratur. Deus enĩ operatur ĩ
nobis velle: ⁊ operari et perfice-
re: ⁊ nos cum timore ⁊ tremore ſa
lutem noſtram opamur: ipſe autẽ
adiuuat bone volũtat arbitriũ.
b Uerba decem que. Hilꝛ. Cõue
nienter in denario numero terminant ꝟba legis. Dena
rius enĩ ex octonario ꝯſtat ⁊ binario. Octo ſiq̃dẽ ſũt be-
atitudines: duo charitatis mãdata. Ex ſeptenario q̃z et
ternario ꝯſtat: q: ſeptẽ dona ſpũſſancti implẽt fidẽ trini-
tatis. Diuidit etiã in ſenariũ ⁊ q̃ternariũ: q̃ſi explicãs ꝑ
fectionẽ operũ ⁊ impletionẽ q̃ttuor euãgelioꝝ. c In
Nu.20.d moſera. In libro Numeri in mõte hor mortu⁹ ſcribit: ſȝ
et.33.c forſitan loc⁹ eſt binomius. Beroth enĩ filioꝝ iachã loc⁹
eſt in deſerto: ſicut moſera vbi obijt aaron ſicut in libris
locoꝝ legit. Et oſtẽdit vſq; hodie ĩ decimo lapide vrbis
petre in

tẽ tuã quã redemiſti ĩ magnitudi
ne tua: q̃s eduxiſti de egypto in
manu forti. Recordare ſeruoꝝ tu
orũ abraã iſaac ⁊ iacob: Ne aſpi-
cias duriciã ppl̃i hui⁹ et impieta-
tẽ atq; pctm̃: ne forte dicãt habi-
tatores terre de q̃ eduxiſti nos:
nõ poterat dñs ĩtroducere eos in
terrã quã pollicit⁹ ẽ eis et oderat
illos: idcirco eduxit vt interfice-
ret eos ĩ ſolitudine: q̃ ſũt popul⁹
tu⁹ ⁊ hereditas tua: q̃s eduxiſti ĩ
fortitudine tua magna ⁊ in bra-
chio extento. Ca. X

In tẽpore illo dixit dñs a†
ad me. † Dola tibi duas b
tabulas lapideas ſicut
ſ vel inſtar priorum.
priores fuerũt: ⁊ aſcẽde ad me in
montẽ: facieſq; arcã ligneã ⁊ ſcri-
bam in tabulis verba q̃ fuerũt ĩ
his quas añ confregiſti: poneſq;
eas in arca. Feci igit arcam de li c
gnis ſethim. Cũq; dolaſſem du-
as tabulas lapideas inſtar prio-
rum: aſcendi in montem habens
a eas in manibus. Scripſitq; in ta
bulis iuxta id qđ prius ſcripſerat
b verba decẽ que locutus ẽ domi-
nus ad vos in mõte de medio ig
nis: quãdo popul⁹ ꝯgregatus ẽ:
et dedit eas mihi. Reuerſuſq; de
monte deſcendi ⁊ poſui tabulas b
in arcã quã feceram: que hucuſq;
ibi ſunt ſicut mihi precepit domi
nus. Filij autem iſrael caſtra mo e
c uerũt ex beroth filioꝝ iachan in
moſera: † vbi aarõ mortuus ac ſe f
pultus eſt: ꝓ quo ſacerdotio fun
ſ priuilegio tratis.
ctus eſt filius eius eleaȝer. Inde
venerũt ad gadgad: de quo loco
ꝓfecti caſtrametati ſunt ĩ ietha-

Moraliter. Audi iſrl̃ tu trãſgredieris hodie Ca. IX
ior. ⁊c̃. Seqꝛ: † Dñs de⁹ tu⁹ ipſe tranſibit
ante te. ꝑ h̃ docemur ꝙ nullũ bonũ actũ debem⁹ nobis attribuere:
ſ totũ ꝟtuti diuine. Uidem⁹ enĩ ĩ inſtrumẽtis alicui⁹ artis ꝙ lȝ ſint
optime ꝯſtituta ĩ eſſe ſibi cõpetẽti. tñ nihil agere poſſunt ſine motu
artificis: vt ſecuris q̃tũcũq; acuta ſcinde
re nõ põt niſi moueat manu carpẽtatoris.
Res aũt naturales compant ad deũ ſicut
ad artificem. Sap. vij. Om̃ eſt enĩ artifex
oẽm habens ꝟtutẽ. Et ideo res ꝯſtitute ĩ
eſſe naturali opari nõ poſſunt ſine dei mo-
tione generali: q: cauſa ṗma plus influit ĩ
cauſatũ q̃ȝ ſecũda. ṗma ꝓpoſitiõe de cau-
ſis. Eodeȝ mõ in actũ meritoriũ null⁹ põt
exire ſine ſpeciali dei motiõe. d† Memẽ
to ne obliuiſcaris quõ ad iracũdiam ꝓuo
caueris dñm ⁊c̃. lȝ enĩ bonorum actuũ no
ſtroꝝ debeam⁹ reminiſci deo gr̃as agẽdo
qui ṗncipalis eſt actor eorũ vt dictũ ẽ: tñ
peccatoꝝ noſtroꝝ frequẽtius debem⁹ me-
morari: dolẽdo de ipſis et veniã poſtulan-
do: q: pctm̃ totũ eſt a nobis inq̃ȝtũ pecca-
tum. de⁹ enĩ nõ eſt cauſa peccati ẜm qđ ipſe
dicit Oſee. xiij. ꝑditio tua iſrl̃. ex me tãtũ-
modo auxiliũ tuũ. † Dimitte me vt ꝯte-
ram eũ. Ex h̃ verbo qđ dicit domin⁹ moy-
ſi de populo peccatori patet ꝙ boni prela-
ti ſuis meritis ⁊ orationib⁹ retinẽt a peccã
ti populo vindictã dei. ⁊ q: pauci ſunt ta- † Exo.34.
les ꝓlati. ideo dicit Eſa. lxiiij. Non ẽ qui
inuocet nomẽ tuũ q̃ ꝯſurgat ⁊ teneat te. Ce
tera ſũt moralia vl̃ replicatiões q̃rũdã fa
ctorũ q̃ꝝ ſenſus myſticus ſupra poſit⁹ eſt.

a In tpe illo. Hic ꝯſiter de Ca. X
ſcribit diuine placationis fedus.
et primo deſcribit ꝓpoſitum. ſcđo
cõcluditur intentum. ibi: Et nũc iſrl̃. Pri-
ma in duas. in ꝑtem ṗncipalem ⁊ inciden
talem. ſecũda ibi: Filij autem iſrael. Circa
primum ſciendum ꝙ ſignũ diuine placati-
onis fuit legis repatio ĩ ſecũdis tabulis.
et hec reparatio deſcribit. cuȝ dicitur: In
tẽpore illo dixit dominus ad me. in ſignũ
recõciliationis ꝑfecte. b Dola tibi du-
as tabulas lapideas ⁊c̃. hoc fuit expoſitũ
Exo. xxxiiij. Sequit: c Feci igitur ar-
cam. dicit Ra. Sa. ꝙ iſta arca fuit alia ab
illa quam fecit beȝeleel. ſed non eſt veriſi
mile: quia poſtea ſubditur: d Et poſui
tabulas in arcam quã feceram ⁊c̃. ex quo
ſequitur ẜm dictuȝ Ra. Sa. ꝙ illa arca cũ
tabulis erat intra arcam quam fecit beȝe-
leel: quia iam quadrageſim⁹ annus ab exi
tu de egypto inceperat quãdo moyſes di-
xit iſta. In epiſtola ad Hebreos. ix. habet
ꝙ in arca quam fecit beȝeleel non erãt ni-
ſi due tabule manna et virga aaron. ⁊ iđo
melius videtur dicẽdũ ꝙ arca de qua hic
fit ſermo eſt illa eadẽ quam fecit beȝeleel. † Nu.20.e
dicitur tamen hic moyſes eam feciſſe quia
precepit eam fieri et diſpoſuit qualiter fie-
ri deberet tanq̃ȝ architector. e Filij au
tẽ iſrael caſtra mouerunt ⁊c̃. Hec eſt pars
incidentalis que primo ponitur. ſecundo
ad precedẽtia moyſes reuertitur. ibi: Ego
autem ſteti. Circa primuȝ incidẽtaliter po
nitur motio filioꝝ iſrael per aliquas mã-
ſiones: et ſepultura aaron: et ſeparatio le-
uitarum ab alijs tribubus. ⁊ videtur ſatis extraneuȝ ꝙ iſta hic in-
terponantur: maxime quia alique contrarietates ad ſupradicta h̃
poni vident. Primo quia hic dicitur: Filij autem iſrael ⁊c̃. in mo-
ſera. et Numeri. xxxiij. vbi deſcribuntur manſiones per ordinem.
cũ đr: Et de moſeroth caſtrametati ſũt ĩ baneiachan. moſeroth au-
tem eadẽ eſt manſio cum moſera: vt dicunt hebrei: ⁊ beroth filioꝝ
iachan cuȝ baneiachã: quia bane idem eſt qđ filioꝝ. ⁊ ſubintelligi
tur beroth. Secũdo quia hic dicitur: f Ubi aaron mortu⁹ et ſe-
pultus eſt. ſcȝ in moſera. ſed Nume. xx. dicitur ꝙ mortuus eſt ⁊ ſe-
pultus fuit in monte hor. tertio quia hic dicitur:

Eo tẽpore

petre ī mont℥ xtice.
a Tribū leui. Niſi
p hanc ſignificaret̄
oēmregale ſacerdo
tiū qꝺ ꝑtinet ad no
uū teſta. nō auderet
hō dicere q̄ de ea tri
Pſ.72. bu non erat. Pars
mea domin⁹ ⁊ alibi.
Ibidem Dominus pars here
ditatis mee.
b Celuz celi: terra
⁊c̄. Quidam dicunt
tres eē celos: aereuz
ethereū: ⁊ ſidereum:
Nōnulli ſeptē: ꝑmū
aereū: ſcꝺꝫ ethereū:
tertium olympium:
quartum igneuz: q̄n
tum firmamentū: ſe
xtum aqueum: ſepti
mum angelorum.
c Circūcidite ⁊c̄.
Spiritalē circūciſio
nē ſignificat. i. mētis
cuſtodiā ⁊ veram ab
ſtinētiam. Quaſi cū
luxuriā carnis extin
xeritis: etiā mentis
ſupflua reſecate. Cir
cūcidendi ſunt oēs
ſenſuſ. Un̄ moyſes ſe
incircūciſū labijs cō
q̄rit̄. Et ſtephan⁹ iu
Act.7.f deiſ: Incircūciſi inq̄t
corde ⁊ auribus ⁊c̄.
Uere ḡ circūciſus ē:
q̄ obturat aures ne
audiat ſanguinez: ⁊
claudit oclos ne vi
deat malū: q̄ nō deli
q̄t ī ligua: cui⁹ cor nō
ḡuat̄ crapula ⁊ ebrie
tate: q̄ lauat int̄ ino
centes manus ſuas:
⁊ ab oī via mala ꝓhi
1.Cor.9.d bet pedes ſuoſ. Qui
caſtigat corp⁹ ſuuz et
ſuituti ſubijcit et oī
cuſtodia ſuat cor ſu
um. Bina q3 circūci
ſiōe idigemus: ne ex
his q̄ram⁹ vanā glo
riā: ne for℥ mūdi ⁊ it⁹
ī mūdi ſimus: ⁊ ſilate
ſcitat℥ penas ſuſtine
am⁹: ſic ſichimite qui
pr̄iarchaꝝ circūciſio
nē imitati ſūt: nō dei
amore: ſꝫ ob cām lu
xurie. iō nihil merce
dis acq̄ſierūt: ſꝫ die
tertia intra ciuitatis
ſue ruinas perierūt.
Tales enim in tem
pore reſurrectionis
euacuatis quib⁹ con
fidebant virtutibus
in eternū moriunt̄.
d Deſcenderūt pa
tres tui in egyptuz.
Deſcēditur ī egyptū
facilis deſcenſus ani
mi. In hieruſalē aſcē
Mat.7.b ditur: quia arta eſt
via que ducit ad vi
tam: ⁊ tēdit ī ardua
virtus.
De qua

batha in terra aquarū atqꝫ torrentiū.
a Eo tpe ſepaui tribuz leui vt portaret a
arcā federis dn̄i: ⁊ ſtaret corā eo in mi
niſterio: ac bn̄diceret in noīe illi⁹ vſqꝫ
in pñtem diem. Q̄obrem non habu
it leui partem neqꝫ poſſeſſionē cuz fri
bus ſuis: q2 ipe dn̄s poſſeſſio eius eſt:
ſicut ꝓmiſit ei dn̄s deus tu⁹. Ego aūt b
ſteti in monte ſic̄ prius quadraginta
diebus ac noctibus: exaudiuitqꝫ me
dn̄s etiā ea vice: ⁊ te ꝑdere noluit. Di c
xitqꝫ mihi: Uade ⁊ ꝓcede populuz vt d
ingrediat̄ ⁊ poſſideat terrā quā iura
ui patribus eoꝝ vt traderē eiſ. Et nūc e
iſrael quid dn̄s deus tuus petit a te:
niſi vt timeas dn̄m deū tuū: ⁊ ambu
les in vijs eius † ⁊ diligas eū ac ſerui
as dn̄o deo tuo in toto corde tuo ⁊ in
tota aīa tua: cuſtodiaſqꝫ mādata do
mini ⁊ cerimonias eius q̄s ego hodie
ſ q̄ſi ne puteo eū ſuiſſe
ꝓcipio vt bn̄ ſit tibi. En dn̄i dei tui ce f
tuo eguiſſe: ⁊ iō talia ꝓcepiſſe.
b lum eſt: ⁊ celuz celi: terra ⁊ omnia que
in ea ſunt: ⁊ tn̄ patribus tuis cōgluti g
natus eſt dn̄s: et amauit eos: elegitqꝫ
ſemē eoꝝ poſt eos: id eſt vos de cūct℥
c gētibus ſicut hodie cōprobat̄. Circū h
a ſ ſupflua cordis. ſ oēm malā voluntatē. b ſ oī cuſto
dia ſerua cor tuum.
cidite igitur prepuciuz cordis veſtri:
ſ timor eīn ſupbie. ſ vel vltra.
et ceruicē vr̄am ne induretis ampli⁹: i
a ſ contra quem ſtul
† q2 dn̄s de⁹ veſter ipe eſt deūſ deoruz k
tum eſt ſuperbire.
et dn̄s dn̄antium: deus magnuſ ⁊ po
ſ quem ſ debetis imitari.
tens ⁊ terribilis: qui perſonā nō acci
pit nec mūera: Facit iudiciū pupillo
⁊ vidue: amat peregrinū et dat ei vi
a ſ Sicut ipe vt ſitis
ctū atqꝫ veſtitū. Et vos ḡ amate pere l
filij pr̄is vr̄i qui in celis eſt.
grinos: q2 et ipi fuiſtis aduene ī terra
a ſ filialiter.
egypti. † Dn̄m deum tuum timēbis et
a ſ ſpūalr. ſ mihi aūt adherere deo bonum eſt.
ſ permiſſio eſt.
ei ſoli ſeruiēs. Ipiqꝫ adherebis: iura
a ſ nō idoloꝝ. b ſ quē ſolū laudare debes ſ In
domino laudabitur anima mea.
biſqꝫ in noīe illiūs. Ipē ē laus tua: et
a ſ ne ſis ingrat⁹ ſ que nemo alius fecit.
deus tu⁹: qui fec̄ tibi hec māgnalia: ⁊
ſ hoſtibus. ſ ne audeas dubitare.
terribilia q̄ viderunt oculi tui. In ſe
d ptuaginta animabus deſcenderunt
patres tui in egyptum: et ecce nunc
multiplicauit te dominus deus tuus
ſ ſm fideles eccleſie.
ſicut aſtra celi.

a Eo tpe ſe. ⁊c̄. ⁊ tn̄ fuit ſepata ⁊ ſctificata dn̄o a
tpe q̄ interfecerūt idolatras in adoratione vituli.
a vt hr̄ Exo. xxxij. qꝺ fuit anno ꝑmo egreſſionis fili
oꝝ iſrl̄ de egypto. ⁊ Nume. ij. expſſe hr̄ ꝙ fuerunt
ſepati leuite ab alijs tribubus ad ſeruiendum do
mino an̄ receſſum filioꝝ iſrael de monte ſinai: ⁊ ta
men receſſerūt inde anno ſcꝺo egreſſionis de egy
pto ſecūdo menſe: vt hr̄ Nume. x. motio aūt filioꝝ
iſrael de q̄ fit h̄ ſmo fuit anno. xl. ab egreſſu de egy C
pto. Dubitationes aūt iſtas expoſitores nr̄i parū
b aut nihil tangūt: ſꝫ Ra. Sa. ad ſolutionē auctori
tatis ꝑme dicit ꝙ qn̄ filij iſrl̄ pugnauerunt contra
regem arad ⁊ victi fuerunt ab eo: vt hr̄ Num̄. xxj.
qꝺ q̄dē bellū fuit. xl. anno ab exitu de egypto: po
c pulus vl̄ ſaltē magna ps eius territ⁹ incepit reuer
ti verſus egyptū ⁊ ſic ex beroch filioꝝ iacbā reuer
d ſi fuerūt in moſera et ad q̄dā alia loca declinauer̄t
q̄ h̄ nominant̄: ⁊ ideo iſtud interponit̄ h̄ ad arguē
e duz filios iſrael de tali rebellione ꝯ dn̄m: eo ꝙ ca.
ꝓce. moyſes arguendo eos ad memoriā reduxerat
plures eoꝝ rebelliones alias. Secunda vero dubi
tatio ſoluta fuit Nu. xx. Ad tertiā dicit Ra. Sa. ꝙ
filij leui q̄ ꝑfectius ceteris tribub⁹ dn̄o adheſerāt
ſicut ex zelo dei interfecerunt idolatras poſt ado † E.11.b
rationē vituli anno primo egreſſionis de egypto:
vt hr̄ Exo. xxxij. ſic. xl. anno a dicta egreſſione con
tra pplm̄ retrocedentē mō ꝑdicto pugnauerūt ⁊ i
terfectis pluribus illoꝝ alios reduxerūt ad obedi
endū dn̄o: ⁊ ſic ſcꝺo pugnauerūt contra regē arad
f ⁊ deuicerunt. et iō iſtud factū leuitaꝝ p recordatio
nē cōiungit̄ cū eo qꝺ fecerūt tpe fabricationis vi
tuli: vt ſit ſenſus: Eo tpe ſepaui tribū leui ⁊c̄. i. ſic̄
tpe fabricationis vituli alijs tribubus recedenti
g bus a dn̄o p idolatriā tribus leui nō ſic declinauit:
ſic ⁊ in retroceſſu ꝑdicto alijs ſe male habentibus
tribus leui bn̄ ſe habuit. ⁊ iō ex vtroqꝫ facto fuit di
gna ſepari ab alijs ⁊ dn̄o applicari. b Ego āt
h ſteti. Poſitis incidentibus ꝑdictis moyſes ad ꝓ
poſitū reuertit̄ dicens: Ego aūt ſteti in monte ſic̄ D
prius. xl. diebus. hoc refertur ad ſcꝺam quadrage
nā ſupradictā ſm expoſitores catholicos: qui cōit̄
dicunt moyſen tm̄ duas quadragenas in mōte fe
i ciſſe: vt predictuz eſt. ſm hebreos vero refertur ad
tertiā de q̄ dictū eſt ca. ꝓceden. c Et te perdere
noluit. licet meruiſſes. d Dixitqꝫ mihi: vade ⁊
k ꝓcede pplm ⁊c̄. in q̄ oñdit̄ magna dei miſericordia †
q2 n̄ ſolū pepcit pplo a morte quā meruerat ſꝫ etiā Dir Eccl.
adimpleuit in eo promiſſum qꝺ patribus fecerat li.6.
de obtinenda terra ꝓmiſſionis. e Et nūc iſrl̄.
h̄ ꝯcludit̄ ex predictis ꝓpoſitū: videlicet ꝙ debe
ant timere ⁊ diligere deū: q̄ ꝓpt̄ pctā predicta eos
nō dimiſit: cū tn̄ in nullo eis indigeret: ſed magis
e conuerſo. vn̄ ſubdit̄: f En dn̄i dei ⁊c̄. ſ. celuz
empyreū nobis inuiſibile: qꝺ d̄r celū p antonoma
l ſiam: ideo d̄r: Celū celi terra ⁊ oīa q̄ in ea ſunt. per
h̄ intelligit̄ omnis creatura q̄ celi ambitu continet̄
q. d. ex h̄ patet ꝙ tui nō indiget. g Et tn̄ prib⁹
tuis conglutinatus eſt dn̄s. i. glutino charitat℥ cō
iunctus ex ſua mera liberalitate: q2 nō indigebat
eis: ſicut nec te. h Circūcidite igit̄ ꝓputium †.ū.6.c
cordis veſtri. i. oēm malā cogitationē ⁊ voluntatē
auferendo. i Et ceruicē vr̄am ne induret℥ am
plius. p rebellionē ꝯ eū. k Quia deus deoꝝ ē.
i. ꝓcellēs dijs p participationē. ſic̄ ſunt ſcti angeli
⁊ homines. ſequit̄: l Amate pegrios. q2 ⁊ ipi
fuiſtis aduene. ꝓpria eīn paſſio debet inducere ad
alioꝝ cōpaſſionē. cetera patēt ex ꝑdictis.

Moraliter. In illo tem Ca. X
pore dixit dn̄s ad me. do
la tibi duas tabulas ſic̄ priores fuerūt. Sic̄ dictum
fuit ſupra tabule ꝑme q̄ fracte fuerūt ſignificāt ve
tus teſtamentū. qꝺ factū eſt irritū q̄tū ad cerimo
nialia ꝓcepta et iudicialia. Secūde vero tabule q̄
remanſerunt integre ſignificant nouū teſtamentū
qꝺ eſt ꝑmanſiuū. In ꝑmis aūt tabulis homo nihil
operatus ē: ſed dn̄s dedit moyſi tabulas illas do
latas ⁊ ſcriptas vt habetur Exoꝺ. xxxj. In ſecun
dis autem tabulis homo. ſ. moyſes cooperat⁹ fuit

ſcȝ eas dolando vt dr̄ hic et Exo.xxxiiij.ꝑ qḋ ſignificatū fuit ꝙ tpe dationis veteris teſtamenti deꝰ nō erat hō:et ſic datum fuit a ſolo deo:ſed tpe noui teſtamenti in vna pſona ē deꝰ ⁊ hō q̄ dedit nouū teſtamentū:et iſte ſcḋe tabule poſite fuerūt ī arca de lignis ſethim īputribilibus facta vt dr̄ h.ꝑ quā ſignificat̄ fidelis aīa que ꝓ naturā eſt īmoꝛtalis ⁊ ꝑ grām a putrefactione pctī ꝯſuat̄.in hac aūt arca ſuari dȝ nouū teſtamentuȝ

ꝑ verā ⁊ firmā fidē charitate formatā.Ad depoꝛtationē aūt huiꝰ arce deputata fuit tribꝰ leuitica ſic̄ dr̄.j.eodē ca. Eo tpe ſepaui tribū leui vt poꝛtaret arcā ⁊c̄.ꝑ qḋ ſignificatū fuit ꝙ ſacerdotes q̄ per tribū leui ſignificant̄ ⁊ maxime curā aīarum habentes:ꝑ exēpla bona vite ⁊ hoꝛtamenta ſane doctrine et opa miſcḋie debent poꝛtare fideles. Cetera huiꝰ capli moꝛalia ſunt.iō nō eſt aliā moꝛalitas querenda.

omnia mādata legis in dilectione dei conſūmantur.

Ama itaqȝ dn̄m deū tuū ⁊ obſerua Ca. XI a
ꝓcepta eius ⁊ cerimonias:iudicia atqȝ man-
qui perſeuerauerit:ſaluus erit.
data oī tpe. Cognoſcite hodie q̄ ignoꝛāt filij b
veſtri qui nō viderūt diſciplinā dn̄i dei veſtri:magna
potentiam vel operationem.
lia eius ⁊ robuſtam manum extentumqȝ brachiū:ſi-
gna ⁊ opera que fecit in medio egypti pharaoni regi
quem dimerſit in mari rubro.
⁊ vniuerſe terre eius : omniqȝ exercitui egyptioꝛuȝ:⁊
equis ac curribus:quō opuerint eos aq̄ rubri maris
cum vos pſeq̄rentur:† ⁊ deleuerit eos dn̄s vſqȝ in pn̄tē
diem :vobiſqȝ que fecerit in ſolitudine donec venire
tis ad hūc locū:⁊ dathan atqȝ abirō filijs heliab qui c
fuit filius ruben quos aperto oꝛe ſuo terra abſoꝛbuit
cum domibus ⁊ tabernaculis ⁊ vniuerſa ſubſtantia
eoꝛum quaȝ habebant in medio iſraelis. Oculi veſtri
viderunt oīa opa dei magna que fecit:vt cuſtodiatis
vniuerſa mādata illius q̄ ego hodie p̄cipio vobis:
⁊ poſſitis introire ⁊ poſſidere terrā ad quā ingredimi
ni:multoqȝ in ea viuatis tpe:quam ſub iuramēto pol
licitus eſt dominus patribus veſtris ⁊ ſemini eoꝛum
lacte ⁊ melle manantem. Terra enim ad quam ingre- d†
a que in imo. b ſicut proſperitas vite pn̄tis.
a dieris poſſidendā:nō eſt ſic̄ terra egypti de quā exiſti.
b vbi iacto ſemine in hoꝛtoꝝ moꝛē aque ducuntur irri- e†
altitudine virtutū. Mundicia bonoꝝ operū. diuine gratie.
gue:ſed mōtuoſa eſt ⁊ cāpeſtris:de celo expectās plu †
a celeſti munere replens. b ꝓpitiatio. oculi dn̄i ſuper iuſtos.
uias:quam dominus deus tuꝰ ſemꝑ iuiſit ⁊ oculi illiꝰ f
Miſcḋia eius ſubſequetur me omnibus diebus vite mee.
c in ea ſunt a p̄ncipio anni vſqȝ ad finē eius.† Si ḡ obe- †
dieritis mādatis meis q̄ hodie ꝓcipio vob vt diligatl
dn̄m deū vr̄m: ⁊ ſuiatl ei in toto coꝛde vr̄o:⁊ in tota
a p̄dicationis.vn̄: Mādabo nubibꝰ meis ne pluāt. b qꝛ ī pricipio anni
b aīa vr̄a: dabit pluuiam terre veſtre tēmpoꝛaneam g
in fine. temporalem victum.
e ⁊ ſerotinā vt colligatis frumētū ⁊ vinū ⁊ oleū:fenūqȝ h
ex agris ad paſcēda iumēta:vt ⁊ ipi comedatl ac ſatu
remini. Cauete ne foꝛte decipiat̄ coꝛ vr̄m ⁊ recedatis i†
a dn̄o:ſeruiatiſqȝ dijs alienis ⁊ adoꝛetis eos:†iratuſqȝ k†
dn̄s claudat celū:⁊ pluuie nō deſcēdant:nec terra det †
germē ſuū pereatiſqȝ velociter de terra optima quaȝ
dn̄s daturus eſt vobis. Ponite hec verba mea in coꝛ l
dibus ⁊ in animis vr̄is:⁊ ſuſpēdite ea ꝓ ſigno ī mani
bus:⁊ inter oculos vr̄os collocate. Docete filios vr̄os
vt illa meditent̄. Cū ſederis in domo tua ⁊ ambula-
f ueris in via ⁊ accubueris atqȝ ſurrexeris:ſcribes ea ſu
per poſtes ⁊ ianuas domus tue vt multiplicentur di
es tui ⁊ filioꝛum tuoꝛum in terra quam iurauit domi
nus patribus tuis vt daret eis q̄ꝺiu celum imminet

Glo. ordi.

Capitu. XI

G a De q̄ exiſti ⁊c̄. Mente duce moyſe.i.docente
A lege terrenas voluptates deſpicere ⁊ terrā ꝓmiſſiōis duce ieſu intrare. b In hoꝛ.⁊c̄. Quia carnales cuiqȝ pn̄tem felicitatē ⁊ copiā rex tpaliuȝ certāt ſibi multiplicare. c A p̄ncipio. Ab initio.ſ.bone volūtatis vſqȝ ad pfectionē bōi opis
Phil.2.b curſū vite dirigit. Deus eñ eſt q̄ opat̄ in nobis velle ⁊ pficere ꝓ bōa voluntate. d Temporaneā ⁊c̄. Quia electis ſuis p̄oꝛe tpe legis intellectū cōtulit. Serotinaȝ pluuiā tribuit: qꝛ vltīo tpe incarnatiōis ſue myſteriū patefecit nobis.
B e Et ſerotinam. Quia nouiſſima hoꝛa eſt cū p̄dicatio eius ad nos peruenit. q̄ dicit: Eleuatio
Ps.140. manuū meaꝝ ſacrificiuȝ veſpertinū. f Scribes ea ſu. Augꝰ. Hoc ꝺȝ lrām nemo iſraelitarum feciſſe mēoꝛatur: nec facere potuit:niſi per multas partes domus ſue foꝛte ea diuiſerit:an hyperbolica locutio eſt ſicut multa dicuntur.

G Montem

Ni. de lyra

Ama Ca.XI itaqȝ dn̄m. In h ca.ponit̄ ꝯcluſio reſpectu p̄dictoꝝ a p̄ncipio.vj.ca.vbi īcipit agere de dilectione dei. ⁊ p̄mo ponit concluſionem intentam.ſecundo inducit ad hoc multiplicē rōnem per moduȝ cuiuſdā replicationis ⁊ additio-
C nis.ibi: Cognoſcite hodie. Circa primum dicit Ama itaqȝ dn̄m:⁊ patet lr̄a. b Cognoſcite. h adducit p̄mo rationē ſupꝛa frequenter poſitaȝ ex bn̄ficijs iam preſtitis cū dr̄: Cognoſcite hodie q̄ ignoꝛant filij vr̄i: non ꝙ ignoꝛarēt ſimpliciter ſaltē q̄ꝺtum ad illos qui attigerant annos diſcretionis:ſȝ qꝛ nō viderāt mirabilia q̄ fecerat dn̄s illi pplo ſaltē q̄ꝺtum ad multa: ſȝ tn̄ audierant ꝑ relationē que non mouet ita aīm ſicut viſus.

Et dathā

Nico. de lyra

c Et dathan atqȝ abirō. de quoꝝ rebellione ⁊ punitione hr̄ Nume.xvj.et oīa p̄dicta et ꝯſilia debebant eos mouere ad timēdum deū et diligendum. d Terra eñ. h ꝯn̄r adducit rōneȝ ex bn̄ficijs futuris ſub cōditione tamē ſi timerēt deū et diligerēt et ſuirent ei.et p̄imo ſub hac conditione ꝓmittit̄ fertilitas terre ⁊ abūdantia bonoꝝ. ſcḋo debellatio et eiectio aduerſarioꝝ ibi: Si eñ cuſtodieritis. † Nu.16.e
Circa p̄mū notandum ꝙ fertilitas terre ꝓmiſſiōis depēdet ex deſceſu pluuie ſup terrā q̄ ꝓmittitur eiſ. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄: Terra eñ ad quā ingrederis poſſidendam nō eſt ſic̄ t̄ra egypti.i. ita fertilis de facili ſic̄ t̄ra egypti ſm expoſitionem aliq̄ꝝ.vn̄ ſubditur: e Vbi iacto ⁊c̄.i.cū modico laboꝛe pōt fructificare.ſȝ h nō videt̄ cōſonare ſcp̄ture in pluribus locis q̄ deſcribit terrā promiſſionis tanq̄ȝ lacte et melle fluentem ⁊ abundantem oībus bonis:⁊ iō alit̄ exponunt hebꝛei: Nō eſt ſic̄ t̄ra egypti.q.d.multo melioꝛ eſt q̄ȝ illa. ⁊ iō ſb̄dit̄: Vbi.ſ.ī terra egypti. Iacto ſemīe ī hoꝛtoꝝ moꝛem aq̄ ducunt̄ irrigue. qꝛ ad fecundandū eā non ſufficit pluuia de celo deſcendēs ⁊ ros:ſȝ req̄rit̄ ꝙ cuȝ † T.10.c magno laboꝛe aq̄ de fluuio nili ꝑ alueos deducātur:ſic̄ ſolet fieri in hoꝛtis in quoꝝ cultura maioꝛ laboꝛ requirit̄ q̄ȝ in t̄ra campeſtri. f Et oculi illiꝰ in ea ſunt.ſ.ad dandū rorē ⁊ pluuiā ſm oppoꝛtunitatē tēpoꝝ:ſuppoſita tn̄ p̄dicta cōditione.iō ſb̄dit̄: Si ḡ obedieritis mandatis meis ⁊c̄. ſequitur: † T.16.b
g Dabit pluuiā t̄re vr̄e tpaneā.i.poſt ſemīationē ad germinationem ⁊ augmentationē coꝝ q̄ ſemiata ſūt. h Et ſerotinā. ſcȝ añ meſſē ad īgroſſādū grana. i Cauete ne foꝛte decipiatur coꝛ vr̄m. declinādo a dilectione et ſeruitute dei. k Iratuſqȝ do.⁊c̄.ex cuiꝰ influētia dependet fertilitaſ terre vr̄e. l Ponite ⁊c̄. iſta expoſita ſūt.ſ.vj.ca.

Si eñ

a Montē garicim. Garicim interꝑ/
tatur diuiſio vel aduena. Hebal vo/
rago vetus interꝑtaſ. Qui enī a vi/
tijs ſe ſeparant: ⁊ ſe aduenas ⁊ ꝑegrioſ
in h mūdo indicāt: etiā eternā meren
tur bñdictionē. Qui vo in voragīnē
veteris vite ſe ꝑcipitāt carnalib⁹ de/
ſiderijs ſuiētes eterne maledictioni
ſubiacebunt. Decimas

Nico. de lyra

a Si enī cuſtodieritis. h ꝯñr īducit
rationē ex debellatione aduerſarioꝝ
ſi diligāt dñm et obediant ei: et patet
lra vſqꝫ ibi: b A deſerto et a liba/
no. h deſcribunſ termini terre ꝓmiſſi
onis: qꝛ termin⁹ auſtralis eſt deſertuꝫ
egypti: termin⁹ aq̄lonaris eſt mons
libani: oriētalis flumē euphrates. nō
habuerūt tñ terrā vſqꝫ ad terminum
illū vſqꝫ ad tpa ſalomonis. ideo alibi
cōiter ponit termin⁹ orientalis ioꝛda/
nis fluuius: qꝛ vſqꝫ ad illū terminum
terrā poſſederūt ſtatī ab ingreſſu ſuo
vt hr̄ in libro Joſue: mare aūt medi/
terraneū eſt termin⁹ occidentalis: et
dr̄ hic mare occidentale ad differenti
am maris moꝛtui: qđ eſt in pte oriēta
li. c En ꝓpono. hic adducit rōnē
ad ꝓpoſitū ex benedictione diuia q̄
erat cōcedenda diligentib⁹ deū ⁊ obe
dientibus ei. ⁊ ex maledictione eius
q̄ erat inferenda recedentib⁹ ab ei⁹ di
lectione ⁊ obedientia: ⁊ vt iſta bñdi/
ctio ⁊ maledictio magis mouerēt ani
mū h ꝑcipiſ ꝙ poſt ingreſſum t̄re ꝓ/
miſſionis publicenſ ſolēniter ī mōte
garicim ⁊ in mōte hebal. ⁊ h ē qđ dr̄:
d Cū vo itroduxerit te d. d. t. ⁊c. et
ptꝫ lra. De iſtis tñ bñdictionib⁹ ⁊ ma
ledictionib⁹ pleni⁹ hr̄. ī. xxvij. ca. qđ
aūt h breuiter dr̄ de eis eſt ꝑ anticipa
tionem. Ca. XI

Moꝛalr. Ama itaqꝫ domi/
num deū tuū ⁊c.
Seq̄ſ infra: † Terra enī ad quā
ingredieris poſſidendā nō eſt ſic ter/
ra egypti. Per terrā egypti que tene
bꝛa interꝑtaſ maloꝝ ſignificaſ vita
que peccatoꝝ tenebꝛis eſt obſcurata.
Prouerb. iiij. Via ipioꝝ tenebꝛoſa.
Et de terra egypti ſubdiſ: e† Ubi
iacto ſemine in hoꝛtoꝝ moꝛē aque du
cunſ irrigue. p qđ ſignificaſ ꝙ vita
maloꝝ aq̄s delitiaꝝ carnaliū irrigaſ
ſicͭ de diuite epulone dr̄ Luce. xvj. ꝙ
induebaſ purpura ⁊ byſſo ⁊ epulaba
tur q̄tidie ſplēdide. Per talē aūt irri
gationē vitia pullulant nutriuntur ⁊
augmentanſ. Per terrā a deo ꝓmiſ/
ſam ſignificaſ vita bonoꝝ: ⁊ de terra
ꝓmiſſa dr̄ hic ꝙ nō eſt ſicut terra egy
pti. p qđ ſignificaſ ꝙ vita bonoꝝ nō
irrigaſ aq̄s delitiarū ad pullulatio/
nem vitioꝝ ⁊ augmentū: ſꝫ ad ſuſten
tationē coꝛpis in exercitio virtutum.
† Sed montuoſa ⁊ cāpeſtris de ce/
lo expectans pluuias. qꝛ vita bonoꝝ
debet eſſe mōtuoſa. i. ſurſum eleuata
ꝑ meditationē celeſtiū. Phil. iij. No
ſtra aūt cōuerſatio in celis eſt: ⁊ cam/
peſtris ꝑ exercitiū bone actionis. de
celo expectans pluuias. i. deſiderās
⁊ poſtulās influentiā diuine gr̄e ſine
qua nō pōt hō ꝓficere in opib⁹ actiue
vite ⁊ contēplatiue. Ps. lxvij. Plu/
uiā voluntariā ſegregabis de⁹ here/
ditati tue. Et hec pluuia infra eodem
ca. dr̄

terrę: Si enim cuſtodieritis mā/ a
data quę ego pręcipio vobis:
et feceritis ea vt diligatis do/
minum deum veſtrum: ⁊ ambule
tis in omnibus vijs eius adhę/
rentes ei. Diſperdet domin⁹ om/
nes gentes iſtas ante faciem ve
ſtram: ⁊ poſſidebitis eaſ quę ma
iores ⁊ foꝛtioꝛes vobis ſūt† Dis
loc⁹ quē calcauerit pes veſter:
¶ qđ eſt in meridie. ¶ in ſeptētrione.
veſter erit. A deſerto et a libano b
¶ q in oriente.
et flumine magno euphꝛate vſ/
¶ tyrrenū: hi ſūt termini terre ꝓmiſſionis.
qꝫ ad mare occidentale erunt ter
mini veſtri. Nullus ſtabit cōtra
¶ vt noceat vobis.
vos. Terroꝛem veſtrum ⁊ foꝛmi
dinem dabit dominus deus ve/
¶ terrenitatem.
ſter ſuper omnem terram quam
¶ ne ſuperbiat. ¶ qui non mentitur
calcaturi eſtis: ſicut locut⁹ eſt vo
¶ vt eligatis quod vultis.
bis. En propono in cōſpectu ve/ c
¶ gratie.
ſtro hodie benedictionem ⁊ ma/
¶ quod eſt liberi arbitrij.
ledictionem. Benedictionem: ſi
obedieritis mandatis domini
dei veſtri quę ego hodie ꝑcipio
vobis. Maledictionem: ſi non
audieritis mandata domini dei
veſtri: ſed receſſeritis de via quā
ego nunc oſtēdo vobis: ⁊ ambu/
laueritis poſt deos alienos q̄s
ignoꝛatis. Cum vero introduxe d
rit te dominus deus tuus in ter
ram ad quam pergis habitan/
dam: pones benedictionem ſuꝑ
a montem garicim: maledictioneꝫ
¶ vorago vet⁹ interpretatur.
ſuper montem hebal: q̄ ſunt trāſ/
ioꝛdanem poſt viam quę vergit
ad ſolis occubitum: in terra cha
nanęi q̄ habitat ī cāpeſtrib⁹ con
¶ que eſt collis preputioꝛuꝫ: quia ibi a Joſue cir
cūciſus eſt populus.
tra galgalā: quę eſt iuxta vallem
tendentē ⁊ intrātē procul. Uos
¶ baptiſmum.
enim tranſibitis ioꝛdanē vt poſ/
¶ viuentium.
ſideatis terrā quam domin⁹ de⁹
¶ gratis.
veſter daturus eſt vobis: vt ha/
¶ ne perdatis terram.
beatis et poſſideatis illā. Uide/
te ergo vt impleatis cerimoni/
as atqꝫ iudicia q̄ ego hodie po/
nam in conſpectu veſtro.

a ca. dr̄ tpanea et ſerotina. ꝑ tpaneam
ſignificaſ gr̄a iuſtificans in pñti. per
ſerotinam gratia gloꝛificans in futu/
ro. gloꝛia nāqꝫ dr̄ gr̄a ꝯſūmata. Ps.
lxxxiij. Grām et gloꝛiā dabit dñs. iſte
vero pluuie a deo danſ obedientib⁹
ſicut in textu dr̄. † Si ergo obedi
eritis ⁊c. Sed rebellib⁹ denegātur.
iđ ſequiſ: Cauete ne decipiaſ coꝛ ve/
ſtrū ⁊c. ſequiſ: k† Jratuſqꝫ dñs
claudat celū. ſubtrahendo grām ſuā
coꝛ emollientē. ꝓpter hec ipa ſubtra/
cta ſequiſ obduratio coꝛdis: ⁊ ꝑ ꝯñs †Joſ. 1. a
defectus fructus bone opationis. iđ
ſubdiſ: nec terra ꝓfert germē ſuū.

b In ca. xj. vbi dr̄ in poſtilla. Circa
ꝑmū ſciendū ꝙ fertilitas terre ꝓmiſ/
ſionis dependet ex deſcēſu pluuij ⁊c.

Additio. Hec expoſitio he/ D
bꝛeoꝝ quā hic vi/
detur poſtillatoꝛ approbare eſt ſoliuſ
Ra. Sa. Alij aūt q̄ magis ſunt autē/
tici tenent pmā expoſitionē q̄ plani/
us cōſonat lr̄e precedenti ⁊ ſequenti.
Ad qđ ſciendū ꝙ terra egypti multū
cōmendaſ in ſcriptura ex amenitate
vñ Geñ. xiij. terra egypti cōpaſ para/
diſo dñi. ꝙ aūt fertilitas terre egypti
plurimū excedat fertilitatē t̄re ꝓmiſ
ſionis ſatiſ ptꝫ ex geſtiſ patriarchaꝝ.
Abꝛaā enī ꝓpē ſterilitatē terre ꝓmiſ
c ſionis deſcendit in egyptuꝫ: vt Geñ.
xij. Et de iacob ⁊ filijs eiuſ. Geñ. xlvj.
Et rō eſt: qꝛ in terra q̄ eſt irrigua ſpe/
cialiter ex magno fluuio: ꝓut eſt ter/
ra egypti: nō ita cōtingunt ſterilita/
tes: ſicut in terris q̄ licet ſint magis
fructifere: nō tñ poſſunt irrigari: niſi
ſolū ex ſola pluuia celeſti: q̄ deficiēte
in aliq̄ pte anni ad h oportuna: ſtatī
ſequiſ fames: cuiuſmodi erat terra ꝓ
miſſiōis: q̄ ñ erat irrigua: vñ dr̄ ī lrā:
Mōtuoſa ē de celo expectā ſpluuiaſ.
⁊ iđ ex hoc īducit eoſ moyſes ad timo
rem dei: qꝛ terra illa ad quā īgreſſuri
erāt freq̄nter indigebat bñficio diui/
no in pluuijs opportunis: de quo dr̄:
d Semꝑ oculi illi⁹ in ea ſunt a ꝑncipio
anni vſqꝫ ad finē eius. ⁊ ſic fertilitas
terre illius dependet ex obedientia
mandatoꝝ dei: vñ ſequiſ: Si ḡ obedi
eritis ⁊c. dabit pluuiā terre vr̄e tpa/
neam ⁊ ſerotinā: vt colligatis frumē
tū et vinū ⁊c. ⁊ infra ꝑ oppoſitū: Jra
tuſqꝫ dñs claudat celū ⁊ pluuie nō de
ſcendant: ⁊ ſic ex ꝑdictis inducit eos
ad timoꝛē dñi: tanq̄ꝫ frequenti⁹ indi/
gentes bñficio diuino. ſ. pluuia ad ne
ceſſaria vite habenda: q̄ꝫ ſi cōmoꝛarē
tur in egypto vbi talis frequētia non
erat ſic neceſſaria. Qđ dr̄ de terra ꝓ/
miſſionis: ꝙ eſt lacte ⁊ melle manans
nō cōtradicit ꝑdicitſ: nā h itelligitur
ꝑſuppoſita pluuia optima: ꝓut quali
tas patrie requirebat.

Replica. Jn ca. xj. vbi po/
ſtillatoꝛ exponēſ
illud: Terra quā īgredieris nō eſt ſicͭ
terra egypti adducit q̄rūdā iudeoꝝ
expoſitionē dicentiū ꝙ terra ꝓmiſſio
nis nō ē ſicͭ t̄ra egypti. Sꝫ illā expoſi/
tionē abijcit rōnabiliſ ex lrā q̄ dicͭ ter
rā ꝓmiſſam non ſolū h: ſꝫ ⁊ in multiſ
alijs locis optimā lacte et melle ma/
nātē. Burgē. āt dicͭ illā abiectā expo/
ſitionē eē maxīe autēticā: ⁊ nitiſ ſolue
re argumentū poſtillatoꝛis dicēſ: ꝙ
terre ꝓmiſſe cōmendatio dꝫ intelligi

 preſuppoſita

preſuppoſita pluuia opoꝛtuna ꝓut q̄litas terre req̄rebat: ad/
dens ꝙ fertilitas illi⁹ terre depēdet ex obedientia mādatoꝝ
dei: h̄ eñ̄ etſi verū eēt: q̄ ad ſingularē reſpectū diuinū erga il
lū ppl̄m iſraelē: nō ē tñ̄ verū de cōit accedētib⁹: immo ſic ſem/
per fuit optima etiā tpe icreduloꝝ. Uñ etſi filij iſrl̄ ꝓpt̄ iobe/
dientiā aliqñ paſſi ſunt penuriā in terra illa: h̄ nō arguit ſteri
litatē terre: q2 et ſic eoꝝ iobedientia punire potuit in egypto:
⁊ diaboli inobediētia punita ē in celo: nec valent motiua que
Burgeñ. ꝓ ſua opinione allegat. Pro cōmendatione eñ̄ egy
pti vltra terrā ꝓmiſſionis allegat falſe Geñ. xiij. ꝙ egypt⁹ cō
paꝛ̄ padiſo dñi: nā ſolū illa poꝛtio q̄ de egypto venit in ſegoꝛ
cōmēdaꝛ̄ aſſimilādo nō padiſo: vt allegat Burgē. ſ3 regioni
circa ioꝛdanē: vide bñ̄ falſā Burgē. allegationē nec geſta pa
triarchaꝝ q̄ Burgē. ad idē allegat: pbāt qđ itēdit. abraā eñ̄
nō ꝓpt̄ ſterilitatē t̄re ꝓmiſſe pegrīabaꝛ̄ i egyptū: q2 vt Act.
vij. dr̄: De⁹ nō dedit ei hereditatē i illa t̄ra: nec paſſū pedis: ſ3
repꝛomiſit: nā pegrīabaꝛ̄ etiā p illas et alias terras nūc ad
oꝛientē ⁊c̄. Et nouiſſime ad meridiē: q̄ terra fuit ꝓpinq̄ egy/
pto et cū eēt ibi fames nō ꝓpt̄ ſterilitatē ſ3 ꝓpt̄ aliā accidēs
⁊ foꝛte vt cōit̄ exponiꝛ̄ ꝓpt̄ ꝓbationē fidei abꝛae: vide i po/
ſtilla quā ſuſtinet Burgē. Tūc iuit i egyptū. h̄ eñ̄ ſepe cōtin
git ꝙ i terris bonis ſat̄ ꝯñr ſe hñtib⁹: fames ex pte ē in vna
terra et nō in alia et ecōuerſo. nec tpe iacob erat fertilitas in
egypto: q2 vt hr̄ Geñ. xlvij. ſeptē āni ſterilitatis nō mō erant
i alijs t̄ris ſ3 etiā i egypto: i q̄ nō rōne fertilitat̄ t̄re ſ3 indu/
ſtria ioſeph ſuauit frumēta ad vēdendū: p q̄b⁹ iuit iacob et
familia eius. Rō aūt quā ad idē aſſignat Burgeñ. pott⁹ ē ad
oppoſitū: q2 magna flumina pter fluentias: terra ſepe cūcta
t̄renaſcētia exereſcēte inundātia abſoꝛbēt: ⁊ ſterilitatem cau
ſant: vt patet circa renū: albeā ⁊c̄. ⁊ foꝛtaſſis ita fuit tpe io/
ſeph in egypto quā pl⁹ Burgeñ. magnificat ꝗ̄ ſuā natiuiam
patriā: ſine tñ̄ rōne et auctoꝛitate.

Glo. oꝛdi.

a Decimas et pꝛimitias. Ca. XII
Querendū eſt quō iubeat decimatio
nes oīm fructuū et p̄mitiua oīm peco
A rū nō māducari niſi in ciuitate vbi tē
plū erit: cū eas leuitis dari p̄cepit.
Caue ne offeras

Nico. de lyra

Ec ſunt p̄cepta. Ca. XII
b Poſtq̄ꝫ moyſes explanauit
ea q̄ ptinent ad p̄ceptū dilecti
onis diuine qđ eſt p̄ncipiū reſpectu
p̄ceptoꝝ decalogi: vt. ſ. dictū eſt ca.
vj. h̄ ꝯñr ponit alia p̄cepta ⁊ monitio
nes q̄ ſunt q̄ſi q̄dā cōcluſiones elicite
ex p̄ceptis decalogi: et p ꝯñs quedā
explanationes quō decē p̄cepta debe
ant oꝛdinari et obſuari. Circa qđ ſic
ꝓcediꝛ̄ q2 p̄mo poniꝛ̄ hmōi p̄ceptoꝝ
explicatio. ſcđo inferꝛ̄ intēta cōcluſio
ca. xxvj. Adhuc p̄mo ponūꝛ̄ illa que
oꝛdināt ad deū. ſcđo ea q̄ oꝛdināt ad
ꝓximū ca. xvj. ibi: Judices ac magi/
ſtros conſtitues. Sciēdū tñ̄ ꝙ iſta di
uiſio nō eſt ita p̄ciſa q̄n in p̄ma parte
multa ponanꝛ̄ q̄ oꝛdinant ad ꝓximū
et in ſcđa multa que oꝛdināt ad deū.
Moyſes eñ̄ hunc librum: p̄mo tradi
dit filijs iſrl̄ verbis p modū exhoꝛta/
tionis et p̄dicationis: ſicut dictum fu
it in pꝛincipio huius libꝛi: et patet h̄
ex toto ꝓceſſu ip̄ius: ꝓpter qđ freq̄n
ter reperit eandē ſnīam in diuerſis lo
cis: et aliq̄ñ ſub eiſdē verbis: ⁊ d̄ vna
materia frequēter tranſit ad aliam: ⁊
ad p̄cedentē reuertiꝛ̄: ſicut ſolet fieri
in p̄dicationibus et exhoꝛtationibuſ
et iō in h̄ libꝛo et maxīe in ſeq̄ntibus
huius libꝛi nō pōt inueniri diuiſio ita
p̄ciſa q̄n de materia vni⁹ ptis tractet
in alia. et ecōuerſo. Hoc igiꝛ̄ premiſſo
ſciendū ꝙ circa deū oꝛdinaꝛ̄ hō p de/
ſtitutionē idolatrie et inſtitutionē la/
trie: et q2 oppoſita iuxta ſe poſita ma/
B gis eluceſcunt. iō freq̄nter facit vtrū/
q̄ꝫ in eo. ca. vt videbiꝛ̄. Primo igitur
ꝓſequiꝛ̄ ꝓpoſitū ex cōſideratiōe ope
ris. ſcđo ex cōſideratiōe tpis ca. xvj.
Prima in tres: q2 p̄mo ꝓſequiꝛ̄ ꝓpo
ſitū ſuū in facto. ſcđo in ſigno ca. xiiij.
tertio in motiuo ca. xv. Pꝛia adhuc
in duas: q2 p̄mo ꝓſequiꝛ̄ ꝓpoſitū re
ſpectu toti⁹ cōitatis. ſcđo reſpectu vni
us perſone vel vni⁹ ciuitatis. xiij. ca.
Prima in duas. q2 pꝛimo p̄cipiꝛ̄ deſtrui locus idolatrie. ſcđo
p oppoſitū locus inſtitui latrie. ibi: Nō facietis ita. Circa pꝛi/
mū dr̄: Hec ſunt p̄cepta ⁊c̄. et iō obligatoꝛia. b Subuerti/
te omnia loca ⁊c̄. ne phanis ſeu tēplis idoloꝝ remanentibus
iudeis occaſio idolatrie dareꝛ̄: et vt memoꝛia idolatrie totalit̄
deleret. c Sup mōtes excelſos. q2 ibi cōit̄ fiebāt templa
idoloꝝ. d Et ſubter oē lignū frō
doſum. tales eñ̄ arboꝛes plantaban
tur int̄ loca idolatrie ad exercendum
actū luxurie. e Diſſipate aras ea
rū ⁊c̄. h̄ expoſita ſūt. ſ. vij. ca. ꝓpe p̄n/
cipiū. f Nō facietis ita. h̄ ꝯñr de/
terminaꝛ̄ latrie loc⁹ ⁊ rit⁹. et p̄mo cir/
ca h̄ poniꝛ̄ p̄ceptū. ſcđo declaraꝛ̄ di/
ctū. ibi: Nō facietis. tertio concludiꝛ̄
p̄ncipale intentū. ibi: Obſerua ⁊ au/
di. Circa p̄mū p̄cipiꝛ̄ vnitas loci vbi
debeant ſacrificia ⁊ oblationes offer/
ri. cū dr̄: Nō facietis ita dño. ſ. ita of/
ferēdo ſacrificia in pluribus locis vt fa
ciebant idolatre ſuis idolis.
g Sed ad locū. ſ. vnū. h Quē ele † J. 7. a
gerit dñs. q2 iſte loc⁹ nō erat ſcđm volū Exo. 34. b
tatē hoīm determinād⁹. i De cun
ctis tri. ve. iſta fuit trib⁹ leuitaꝝ i cui⁹
ſoꝛte fuit altare holocauſtoꝝ ⁊ tēplū.
k Ut ponat no. ſu. ibi. p recoꝛdatio
nē: q2 nomē dñi recolebaꝛ̄ i ſacrificijſ
⁊ oblationib⁹: et diuinis laudibus.
l Et hītet in eo. p ſpēalē ꝯſuationē
loci: vt hr̄. ij. Mach. iij. Ipe q̄ hz i cel̄
habitationē viſitatoꝛ et adiutoꝛ ē lo/
ci illi⁹ ⁊c̄. m Uenietis ⁊ offe. i il.
lo. nō alibi. n Et comedet̄ ibi in
ꝯſpectu dñi. h̄ nō ē itelligendū ꝙ ſp
cōcederēt talia i loco tēpli: ſ3 itra mu/
ros ciuitat̄ hierlm. o Nō faciet̄
ibi. h̄ exponiꝛ̄ p̄dictū p̄ceptū q̄tū ad
duo ibi icluſa. ⁊ pꝛio q̄tū ad ſacrificij
locū. ſcđo q̄tū ad cōeſtiōiſ modū. ibi
Si aūt cōcedere volueris. Circa p̄mū
ſciendū ꝙ licet regulariꝛ̄ eēt deputa/
ta vnitas loci ꝓ ſacrificijs ⁊ oblatio/
nib⁹ offerēdis: tñ̄ i caſu poterat aliter
fieri: ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Nō faciet̄ ibi q̄ nos
h̄ facim⁹ hodie: vt offeratis ſacrificia
⁊ oblationes i plurib⁹ locis ſic̄ nos h̄
facim⁹. q̄diu eñ̄ filij iſrl̄ fuerīt i deſer
to etiā p⁹ ꝯſtructionē tabnaculi pote/
rāt offerre ſacrificia ⁊ oblatiōes vo/
lūtarias alibi q̄ꝫ i tabernaculo: vt di
cit Ra. Sa. nō aūt ſacrificia ⁊ oblatio
nes ad q̄ tenebanꝛ̄ ex debito ⁊ h̄ fuit
eis licitū q̄uſq̄ꝫ eēnt q̄etati in terra ꝓ
miſſionis: qđ nō fuit. xiiij. an. q̄s po/
ſuerūt ad capiendū t̄rā ⁊ diuidēdum
eā. ⁊ h̄ eſt qđ ſubdiꝛ̄: p Neq̄ꝫ eñ̄
⁊c̄. ſ3 q̄ñ fuerūt q̄etati nō debebāt of/
ferre p̄dicta niſi in vno loco vbi fuit
poſitū tabnaculū. ⁊ iſte loc⁹ fuit pꝛio
ſylo vbi tabnaculū ⁊ arca dñi hūerīt ſtabilē māſiōē. ſ. cccxliij.
an. ſic̄ pōt ꝓbari p tpa iudicū q̄ fuerīt a ioſue vſq̄ꝫ ad moꝛtē
heli: q2 tūc fuit arca capta: vt hr̄. j. Reg. iiij. poſtea capta ar/
ca a philiſteis trāſlata fuit i cariathiarī: ⁊ idē i maſphat: et
idē i galgala: ⁊ idē i nobe: ⁊ idē i gabaon: vt hr̄ libꝛo de he
bꝛai. q̄ſti. ⁊ idē i domū obededon: ⁊ idē in ciuitatē dauid: vt
habetur

Ca. XII

H b Ec ſunt p̄cepta atq̄ꝫ iu/ a
dicia que facere debetiſ
in terra quā dominus
de⁹ patrū tuoꝝ datur⁹ eſt tibi: vt
poſſideas eā cūctis dieb⁹ q̄b⁹ ſup
humū gradieris. Subuertite oīa b†
ſ vana ⁊ idola q̄ coluntur in locis.
loca in q̄b⁹ coluerūt gētes q̄s poſ
ſeſſuri eſtis deos ſuos ſup mon/ c
tes excelſos ⁊ colles ⁊ ſubter oē d
lignū frondoſum† Diſſipate araſ e
ſ vt nō remaneat memoꝛia.
earū ⁊ cōfringite ſtatuas: lucos
igne cōburite: ⁊ idola cōminuite
Diſꝑdite noīa eoꝝ de locis illis
Nō facietis ita dño deo veſtro: f
ſ3 ad locū quē elegerit dñs deus g h
veſter de cūctis tribub⁹ vr̄is: vt i k
ponat nomē ſuū ibi ⁊ hītet i eo: l
venietis ⁊ offeretis i illo loco ho m
a locauſta ⁊ victias vr̄as: decimaſ
⁊ p̄mitias manuū vr̄aꝝ ⁊ vota
atq̄ꝫ donaria p̄mogēita bouū et
ouiū. Et cōedet̄ ibi in conſpectu n
dñi dei vr̄i: ac letabimini i cūct̄
ad q̄ miſerit̄ manū: vos ⁊ dom⁹
vr̄e: in q̄b⁹ bñdixerit vobis dñs
de⁹ veſter: Nō faciet̄ ibi q̄ nos h̄ o
facim⁹ hodie: ſinguli qđ ſibi rectū
videꝛ̄. Neq̄ꝫ eñ̄ vſq̄ꝫ in p̄ñs tp̄s p
veniſtis in requiē ⁊ poſſeſſionē
quā dñs de⁹ datur⁹ ē vobis. Trā
ſibitis ioꝛdanē ⁊ hītabit̄ i terra
quā dñs de⁹ veſter datur⁹ ē vob:
vt req̄eſcat̄ a cūct̄ hoſtib⁹ p cir/
cūitū: ⁊ abſq̄ꝫ vllo timoꝛe habite
tis in loco quē elegerit dñs deuſ

a Caue ⁊c. Occaſionē amputat idolꝰ ſacrificādi. Ideo eñ p̄cipit i tēplo et ad altare dn̄i hoſtias offerri:vt vbi itegra eſt religio ibi cultus cōgruꝰ exhibeatur.
Myſtice Myſtice autem innuit nullū munꝰ acceptabile eſſe deo ex̄ catholicā eccleſiā. hic eñ eſt locꝰ quē deꝰ elegit vt poneret nomē ſuum ibi ⁊ habitet in eo.

b Abſq̄ eſu ⁊c. Homicidiū p̄hibet. Sanguis p̄ aīa ponit:q̄ ſedes aīe.i.hūane vite i ſanguie ē.

c In oppidis tuis.i.meritis tuis ñ aſſignabis q̄ diuīa largitate pcepis:nō viribꝰ tuis ſȝ deo cuiꝰ munere h̄ hūeris.

d Caue ne dereliq̄.
Gal.6.b Cōicet is q̄ cathecizatur v̄bo ei qui ſe cathecizat i om.bonis qui
1.Cor.9.c eñ euāgelium annūciant:de euangelio debent viuere.

e Hoc ſolū caue. Ad lr̄aȝ. Apl̄i h̄ preceperūt:ſȝ i ſāguine p̄hibet homicidiuȝ et odiū fratrum.
1.Joh.3.c Qui eñ odit frēm ſuum homicida eſt.

f Sāguiſ.n.eorū. Quia aliqd̄ vitale eſt i ſanguie:et per ipm maxie in hac carne viuitur q̄ p oēs venas diffundit ipm animā vocat.i.corpis vitā:q̄ morte finitur.
Myſtice Myſtice aūt innuit:vt carnales homines a p̄ſtia cōuerſatiōe diſcedentes:in vnitate fidei ⁊ bonorū operū ſociātes:eorū errores i vſuȝ noſtrū

veſter:vt ſit nomē eiꝰ in eo. Illuc a
oīa q̄ p̄cipio cōferetis holocauſta
⁊ hoſtias ac decias ⁊ p̄mitias ma
nuū vr̃arū:⁊ q̄cq̄d p̄cipuū eſt i mu
neribus q̄ vouiſtis dn̄o. Ibi epu
labimini corā dn̄o deo vr̃o:vos ⁊
filij ac filie vr̃e:famuli ⁊ famule at
q̄ leuites qui in veſtris vrbibus
cōmorant†Neq̄ eñ hȝ aliā partē
a ⁊ poſſeſſionē inter vos. Caue ne
offeras holocauſta tua in oī loco
quē videris:ſed in eo quē elegerit
dn̄s:in vna tribuū tuarū offeres
hoſtias:⁊ facies q̄cūq̄ p̄cipio tibi.
Sin aūt cōedere volueris ⁊ te eſus b
carniū dl̄ectauerit:occide ⁊ come
de iuxta bn̄dictionem dn̄i dei tui
quā dedit tibi in vrbibꝰ tuis:ſiue c
imundū fuerit:hoc eſt maculatū d
et debile:ſiue mundū:hoc eſt inte e f
grū ⁊ ſine macula:qd̄ offerri licet:
ſicut capream ⁊ ceruum comedes g
b abſq̄ eſu dūtaxat ſanguis:quem h i
ſup terrā q̄ſi aquā effundes. Non
c poteris cōedere in oppidis tuis
ſ bonā volūtatem. ſ gratiam ſpiritalem. ſ miſericordiam.
decimā frumenti ⁊ vini ⁊ olei tui:
primogenita armentorum ⁊ pe
corum:⁊ oīa q̄ voueris et ſponte
offerre volueris:⁊ primitias ma
nuū tuarū:ſed corā dn̄o deo tuo k
ſ affectu humanitatis ⁊ innocentie.
comedes ea in loco quē elegerit l
ſ generale vt eſt hoc preceptū oēs conſeruent.
dominus deus tuus†tu ⁊ filiꝰ tuus
ac filia:ſeruus ac famula:atq̄ leui
tes qui manet in vrbibus tuis:⁊
ſ ſupno gaudio:Gaudete i dn̄o ſp:⁊ iterum dico gaudete.Qui gloriatur:in dn̄o glorietur.
letaberis et reficieris corā dn̄o
deo tuo in cūctis ad q̄ extenderis
d manū tuā. Caue ne derelinq̄s le m
uiten in oī tp̄e q̄ verſaris in terra
Qn̄ dilatauerit dn̄s deus tuꝰ ter
minos tuos:ſicut locutus eſt tibi
⁊ volueris veſci carnibus q̄s deſi
derat aīa tua:locus aūt quē elege
rit dn̄s deus tuus vt ſit nomē eiꝰ
ibi:ſi p̄cul fuerit:occides de armē
tis ⁊ pecoribꝰ q̄ hūeris ſicut p̄cepit
tibi:⁊ cōedes in oppidis tuis vt ti
bi placet†Sicut cōedit caprea et
ceruus:ita veſceris eis:⁊ mūdus n
et imūdus in cōmune veſcentur:
e Hoc ſolū caue ne ſanguinem co
f medas. Sanguis eñ eorū p̄ aīa ē:
⁊ idcirco nō debes aīam cōedere

habetur.ij.Reg.vj.⁊ inde in templū ſalomonis:vt pleniꝰ dicetur.j.Reg.vij. Et habuerūt pacē pfectā tp̄e ſalomonis et extunc nō fuit eis licitū alibi offerre:q̄ ille locus fuit ad h̄ ſimpliciter electus ⁊ vltimate a deo:vt hr̄.ij.Paral.vj.niſi ex diuino inſtinctu ⁊ diſpenſatione:ſicut helias obtulit ſacrificium in monte carmeli:vt hr̄.iij.Reg.xviij. vñ ſb̄dit: a Illuc oīa q̄ p̄ci.cō.⁊c. Tp̄e medio int̄ deſtructionē ſylo ⁊ cōſūmationē tēpli ſalomonis ſacrificia votiua ⁊ oblationes poterāt alibi fieri q̄ȝ vbi erat arca:q̄ illo tp̄e nō habuit ſtabilē māſionē ſic̄ ⁊ qñ erat in deſerto:vt dictū eſt:ſic aūt nō pōt dici de ſylo. q̄ arca ibi habuit diu ſtabilē māſionē.ſ.cccxliij.an.q̄ fluxerāt a.xiiij.anno ducatus ioſue q̄ fuit poſita arca in ſylo vſq̄ ad mortē heli qñ fuit capta a philiſteis:cetera patent. b Si aūt comedere volueris.h̄ exponit̄ p̄ceptū q̄tū ad comeſtiōis actū:q̄ dixerat ibi:Comedetis in conſpectu dn̄i. Poſſent aliqui credere q̄ eſus carniū eſſet omnino eis prohibitus extra hieruſalē.ideo declarat quō eius carniū erat alibi eis licitus ſcȝ de animalibus que nō tenebant̄ offerre:niſi eſſent de aīalibus imundis ſm legem quorū carnes prohibebant̄ comedere.et hoc eſt quod dicit̄: c Siue immundū fuerit.nō immunditia immediate p̄dicta:ſed imunditia que reddebat animal imolaticiū ineptū ad ſacrificiū.et hoc eſt quod dicit̄:
d Hoc eſt macu.⁊ debi.iſtud nō habet̄ in hebreo:ſed appoſitum fuit a tranſlatore ad intelligendū quid vocet̄ hic imundum.ſ.animal habens defectū alicuius mēbri vel lāguidum quod nō poterat offerri:licet eſſet imolaticiū ſm genꝰ vel ſpeciem. e Siue mundū.nō ſolū munditia cōmuni:q̄ aīalia licita ſunt comedi a iudeis ſed etiā munditia ſpeciali qua licita ſunt offerri. ⁊ hoc eſt quod dicit̄: f Hoc eſt integrū ⁊c. hoc eñ nō eſt in hebreo:ſed additū eſt a tranſlatore:ad intelligendum quid vocetur hic mundū. g Sicut capreā ⁊ ceruum comedes.i.ita licite et abſq̄ oblatione eorum ſicut ceruꝰ et caprea non offerunt̄ ⁊ licite comeduntur. h Abſq̄ eſu ⁊c.cuius eſus generaliter p̄hibetur in lege:cuius ratio eſt ne p eſū ſanguis hoīes nō abhorreāt effuſionē ſanguis humani ad quā iudei erāt p̄ni.et vt ad pietatē exercerētur:etiā circa bruta aīalia:vt p h̄ circa hoīes magis mouerēt̄ pietate:et q̄ idolatre pꝰ ſacrificia ſua ꝯgregabant̄ circa idola ad cōedēdū ſanguinē ſue victime i venerationē idoli. i Quē ſu.terrā q.a.ef.i.totaliter.ſic̄ aq̄ pfectius effundit̄ de phaſe q̄ȝ ceteri liq̄res:⁊ q̄ dixit q̄ ex̄ hierl̄m poterat cōedi aīal mundū:vt dictū ē:ne h̄ itelligat̄ generalit̄:excipit p̄mogenita aīaliū et decimas:et ea q̄ ex voto offerebant̄.cū d̄r:Nō poteris cōedere i oppidis tuis ⁊c. k Sȝ corā dn̄o ⁊c. Cōtra h̄ arguit̄:q̄ decime debebant̄ leuit̄:et p̄mitiua ſacerdotibꝰ.ſi ḡ talia reddētes poterāt idē facere feſta ſibi et familijs:ſeq̄tur q̄ ſacerdotes ⁊ leuite fraudabant̄ debito ſuo ſaltē in p̄te:et iō dicūt hic aliq̄ q̄ iudei faciebāt q̄libet āno duas decias de oībꝰ bōis ſuis:et p̄ma erat tota de iure leuitarū.ſcd̄a q̄ erat de nouē p̄tibꝰ eis remanētibꝰ nō ſic erat.et de iſta loquit̄ h̄ ſcp̄tura. Et eodē mō dicūt q̄ faciebāt ſcd̄a p̄mitiua et de illis ſilr̄ ē h̄ ſmo:q̄ nō erat de iure ſacerdotū. Sȝ h̄ dictū nō hr̄ ex ſcp̄tura ſȝ ſolū vna decia q̄libet āno fiebat.alia q̄libet tertio āno q̄ erat p̄ pauperibꝰ:vt hr̄.j.xiiij. Et iō aliter ſoluit̄:q̄ iudei i feſtiuitatibꝰ i q̄bus tenebant̄ appere corā dn̄o ñ debebāt venire vacui a muneribꝰ:vt hr̄ Exo.xxiij.et.xxxiiij. Nec itelligit̄ h̄ de apportatione deciarū et p̄mitiuorū cū h̄ eēt debitū:ſȝ de hoſtijs pacificis q̄s tūc faciebāt q̄rū pectuſculū et armꝰ dext̄ erāt ſacerdotis de iure:cetere carnes erāt offerentiū.et de iſtis loquit̄ hic cū d̄r. l Cōedes ea.⁊ h̄ videt̄ p illud qd̄ hr̄.j.xvj. Oblationē ſpōtaneā quā offeres iux̄ bn̄dictionē dei tui.i.facultatem datā a deo. Et epulaberis corā dn̄o deo tuo tu et filiꝰ tuꝰ ⁊c. Aliq̄ v̄o dicūt q̄ intelligit̄ de p̄mitiuis aīaliū q̄ p̄pt̄ maculā nō erāt imolaticia:et iō redimebant̄ et comedebant̄ in oppidis et de p̄cio emebant̄ in hieruſalē aīalia ex q̄bꝰ fiebāt epulationes p̄dicte:ſȝ h̄ videt̄ redire in incōueniens p̄dictū:q̄ ſi tenebant̄ redimi:p̄ciū redēptiōis erat de iure ſacerdotū:et ſic fraudabant̄ ac ſi fierēt de p̄mitiuis imolaticijs. m Caue ne de.le.in oī t.q̄ v̄.i terra.ſ.p̄miſſiōis:q̄ ſic̄ dicūt hebrei nō obligabant̄ ad h̄ qñ erāt ex̄ t̄rā iſrl̄ poſiti:vtpote i captiuitate babylonica vel alia.et h̄ rōnabilit̄:q̄ ibi nō habebāt hereditatē:ſic̄ nec leuite.p̄mitiua t̄ñ aīaliū in caſu poterāt comedi ex̄ hierl̄em:videlicet qñ habētes talia erāt lōge a hierl̄em:vt p̄ceret̄ labori eorū:ꝯceſſū fuit eis vt illa vēderēt vel q̄ iuſto p̄cio ſibi retinerēt ⁊ ſic cōederēt ⁊ i ſolēnitate qñ tenebāt̄ ire in hierl̄m portarēt p̄ciū ⁊ idē emerēt aīalia ꝯſilia mūda:⁊ de ill̄ offerrēt:vt hr̄.j.xiiij.ca.pleniꝰ ⁊ h̄ breuiꝰ tāgit̄ cū d̄r: Qñ dilatauerit d.d.t.t.t.⁊c.ſequit̄. n Mūdꝰ ⁊ imū.⁊c.q̄ hoīes

† De conſe. diſ.1. ſic nō
† 13.q.1.§.his ita. De decimis.c.1.
† j.15.b

nostrū nō conuertam⁹ ſed effundam⁹
.i.ꝑ cōfeſſionē ꝑlatos terrene fragili/
tati deputemus:ꝛ quaſi indignos vi/
ris ſpūalibus abijciamus. C.XIII
Si ſurrexerit ꝛc. Uult intelligi
ea q̄ a diuinis nō ſm̄ deū dicū/
tur:etiā ſi euenerint nō eſſe ſic
accipienda vt fiant q̄ ab eis p̄dicunt̄
nec p̄ter ptātem ſuā oñdit eſſe que ita
contingunt. Sed q̄re ꝑmittat ſuppōit
ad cognoſcendū.ſ.q̄tū diligant deū
ſeruiētes ipſis nō illi qui oīa nouit.
b Ut palā fiat. Lxx. Scire an diliga
tis:ſed latini interp̄tes ita:vt ſciat an
diligatis:ſed eadem ſnīa eſt:qḋ enim
dictū eſt tēptat vos ſcire:h̄ eſt tentan/
do vos facit ſcire. Nō vos

Nico. de lyra

īmundi ex tactu mortui vel alteri⁹ rei
īmunde poterāt inde cōedere ſicut et
mūdi licet nō poſſent intrare templum
donec eſſent mūdati vt dictū fuit Nu/
me.v. Ab iſta tñ cōceſſione vēditionis
aīaliū p̄dictoꝝ excipiunt̄ aīalia ꝑ vo/
tū deo ſanctificata q̄rū carnes nō po/
terant cōedi ex̄ hierlm̄ ꝛ niſi cēnt pri⁹
oblata in tēplo:ꝛ h̄ eſt quod dicitur:
a Que aūt ſanctificaueris ꝛ vouerī
dño tolles ꝛ venies ad locū quem ele
gerit dñs ꝛc.talia eñ aīalia per votū
obligata dño mutari nō poterāt:vt hr̄
Leui.xxvij. b Obſua ꝛ audi oīa
q̄ ego p̄cipio tibi:vt bñ ſit tibi ꝛ filijs
tuis poſt te in ſempiternū.h̄ cōcludit̄
p̄ncipale intentū hui⁹ capi.ad h̄ eñ p̄/
dicta ſunt oīa vt diligenter cauerent
ab idolatria:ꝛ ptꝫ lr̄a vſq̄ ibi:
Offerētes filios ꝛ filias:ꝛ combu
rentes igni.modus aūt hui⁹ cōbuſtio/
nis ſm̄ q̄ dicunt hebrei erat quia fie/
A bat idolū cupreū concauū:ꝛ in illa cō/
† cauitate accendebat̄ ignis ꝛ qñ idolū
26.q.5. nec in qualibet p̄te erat ignitū tūc ſup ma
miruz circa nus idoli q̄ erant diſpoſite ad accipiē/
fi. et c. illud dū ponebant̄ pueri:ꝛ ſic ex aduſtione
ante fi. moriebantur.ſacerdotes vero idoli ha
bebant tympana in quibus ꝑcutiebāt
fortiter:vt ex fortitudine illi⁹ ſoni non
audiretur clamor pueri:ꝛ ſic parētes
de morte pueroꝝ nō dolerent:ſꝫ magiſ
crederēt aīas eoꝝ ſine afflictiōe a dijs
accipi. Ca.XII

Moraliter.

Hec ſunt p̄ce/
pta ꝛc. Seq̄t̄
b† Subuertite oīa loca ꝛc. Hic tria
loca notant̄ in quibus exercebat̄ ido/
latria.ſ.montes excelſi: colles ꝛ ligna
frondoſa ſiue luci. Ap̄ls aūt Coll.iij.
Auariciā noīat idoloꝝ ſuitutē qḋ nō
eſt intelligendū ꝑprie ſed ſilitudina/
rie eo q̄ auarus colit pecuniam ſuam
ſic̄ idolatra ſuū idolū:ꝛ ꝑ talē modū
loquēdi quodlibet vitiū idolatria pōt
dici. Scḋm hoc igit̄ ſup montes excel
ſos idolatrant illi qui ſunt multum in
B ſupbiā eleuati cōtemnentes alios ꝛ ſe
tm̄mō reputantes:ſic̄ ille phariſe⁹ dice
bat Lu.xviij. Nō ſū ſicut ceteri hoīm.
Qḋ exponens Aug⁹.dic̄: Qui ſūt ce
teri hoīm niſi oēs p̄ter ipm̄. Super col
les idolatrant ambitioſi. Collis eñ à
collo dr̄:eo q̄ eſt quaſi collum montis
inter cacumen eius ꝛ p̄tem eius inferi
orem exiſtens:ꝛ ſic eſt in aſcenſu mon/
tis.ſic eſt aūt in ambitioſis q̄ ſp̄ q̄runt
aſcendere ad gradū indebitū ſibi:ꝛ ꝑ
modū illicitū. Subter ligna frondoſa
vel in

ſ .i.terrenitati deputans.
cū carnib⁹:ſꝫ ſup terrā fūdes q̄
ſi aquā vt bñ ſit tibi ꝛ filijs tuiſ
poſt te cū feceris qḋ placeat in
conſpectu domini. Que autē a
ſctificaueriſ ꝛ voueris dño: tol
les ꝛ venies ad locū quē elege
rit dñs:ꝛ offeres oblatiōes tu/
as carnē ꝛ ſanguinē ſup altare
dñi dei tui. Sanguinē hoſtiaꝝ
fundes in altari:carnibus aūt
ipē veſceris. Obſua ꝛ audi oīa b
q̄ ego p̄cipio tibi: vt bñ ſit tibi
ꝛ filijs tuis poſt te in ſempiter/
num:cū feceris qḋ bonū eſt et
placitū in cōſpectu dñi dei tui.
†Qñ diſꝑdiderit dñs de⁹ tuus
añ faciē tuam gentes ad quas
ingredieris poſſidendas:ꝛ poſ
ſederis eas:atq̄ habitaueriſ in
terra eaꝝ:caue ne imiteris eaſ
poſtq̄ te fuerint introeūte ſub
uerſe:ꝛ req̄raſ cerimonias eaꝝ
dicens: Sic̄ coluerunt gentes
iſte deos ſuos:ita ꝛ ego colaꝫ.
Nō facies ſilr̄ domio deo tuo.
Oēs eni abominationes quaſ
auerſatur domin⁹:fecerūt dijs
ſuis offerētes filios ꝛ filias:ꝛ c
cōburētes igni. Qḋ p̄cipio tibi
hoc tantū facito dño: nec ad/
das q̄cq̄ nec minuas. C.XIII
† Si ſurrexerit i medio tui d†
ꝓphetes aut qui ſomni/ e
um ſe vidiſſe dicat:ꝛ p̄di f
xerit ſignū atq̄ portentū:ꝛ eue g h
nerit qḋ locut⁹ ē: ꝛ dixerit tibi: i
eamus ꝛ ſeq̄mur deos alienoſ
quoſ ignoras ꝛ ſuiam⁹ eis:nō
ſ gentilis vel heretici.
audies verba ꝓphete illi⁹ aut
ſomniatoris:quia tentat vos k
b dñs deus veſter:vt palam fiat l
vtrū diligatiſ eū an nō in toto
corde vr̄o ꝛ in tota aīa veſtra.
Dñm deū vr̄m ſeq̄mini et ipm̄
timete:et mādata illius cuſto/
dite:et audite vocē eius. Ipſi
ſeruietiſ:et ipi adherebitiſ. Pro m
pheta autem ille aut fictor ſom
ſ morte eterna.
nioꝝ interficietur:quia locu
tus eſt vt vos auerteret a do/
mino deo veſtro q̄ eduxit vos
de terra egypti:et redemit de
domo ſeruitutiſ:vt errare te fa
ceret de via quā tibi p̄cepit

vel in lucis idolatrāt luxurioſi q̄ lati/
bula q̄runt ad exercitiū ſui pcti. Job
xxiiij. Ocul⁹ adulteri obſuat caliginē.
Qḋ hñ ſignificat̄ ꝑ lucū q̄ dr̄ a luceo
luces ꝑ cōtrariū.vñ verſus: Lucus ꝛ
a officiū bellū libitinaq̄ parca. Iſta per
antiphraſim dicunt̄ nomina monſq̄.
Qui dicit̄ a moueo moues ꝑ ꝯtrariū.
Igit̄ idolatria mōtiū ſubuertit̄ quā/
do ſupbia ꝑ verā humiliationē deijcit̄
Exēplū Dañ.iiij.de nabuchodonoſor
valde ſupbo qui vere hūiliatus dixit:
Nunc q̄ ego nabuchodonoſor laudo
ꝛ magnifico ꝛ glorifico regē celi:quia
oīa opa eius vera ꝛ oēs vie eius iudi/
b cia ꝛ gradientes in ſupbia pōt hūilia/
re. Idolatria vero colliū ſubuertit̄ qñ
ambitio vel cupiditas abijcit̄ ꝑ ꝯtem/
ptū oīm mundanoꝝ. Exemplū de mat
theo q̄ ſurgens de teloneo ſecutus eſt
xp̄m:vt hr̄ Matth.ix.ꝛ nō eſt dubiū
q̄n oīa mundana reliquerit ſic̄ et alij
apl̄i ꝓpter deū. Idolatria vero lucoꝝ †.ſ.19.a
ſubuertit̄ qñ luxuria ꝑ caſtitatē oīno
repellit̄. Exemplū de magdalena Lu.
vij.de qua dic̄ Greg⁹. Cōuertit ad vir/
tutes numeꝝ criminū vt totū ſeruiret
deo in pnīa q̄cq̄d ex ſe deū cōtempſe/
rat in culpa. Ca.XIII
Si ſurrexerit.h̄ ꝯñr precipit̄ de/
ſtructio idolatrie in particula/
ri.ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯfirmatio latrie ſibi
oppoſite.ꝛ p̄mo q̄tū ad vnā perſonā.
ſcḋo q̄tū ad vnā ciuitatē.ibi. Si audi
eris in vna vrbiū. Adhuc p̄mo fac̄ ꝓ/
poſitū in pſona nō coniūcta.ſcḋo in cō
iuncta.ibi: Si tibi voluerit perſuade/
re frater tu⁹. Circa p̄mū ſciendū q̄ ſic̄
c dictū fuit ſup librū Nume.xxij. hoīes
aliq̄n inſtruūt̄ de xitatib⁹ ſupnatura/
lib⁹ ꝑ demōes:ꝛ tales dicunt̄ ꝓphete
demonū:vt dictū fuit ibidē de balaā.
ꝛ iſti etiā aliq̄n habēt reuelatiōeſ a dō
īmediate vel mediātib⁹ ſctis angel̄ lꝫ
d† ab eis nō q̄rāt ſic̄ fuit ibidē dictum de
balaā:tñ qñ reuelatiōes fiūt eis a deo
e vel a ſctis angelis:h̄ fit ad bonū finē:
f vt dictū fuit ibi de ꝓphia balaā:ſꝫ qñ
g ordinat̄ talis reuelatio ad malū finē
h ꝛ deceptionē:h̄ fit a demonib⁹ q̄ q̄nq̄
i plures xitates dicūt hoīb⁹ vt poſtea
magis credāt eis in falſi ſuggeſtiones
ſic̄ ibidē fuit declaratū ꝑ exemplū: et
de tali ꝓpha eſt h̄ ſmo q̄ decept⁹ a de/
monib⁹ nitit̄ hoīes ꝑtrahere ad idola/
triā:cū dr̄: Si ſurrexerit in medio tui
ꝓphetes.decept⁹ mō p̄dicto in vigilia
k e Aut q̄ ſom.vi.ſe dicat.ab ipo con/
l fictū vel īmiſſū a diabolo. f Et p̄di
xerit ſignū.mirabile vētuꝝ de ꝓpinq̄.
g Atq̄ portētū.futuꝝ mag̃ de lōgī
q̄:ꝛ dr̄ a portēdo.dis.qḋ ſignificat pro
tenſionē ī lōgū. h Et eue.qḋ lo.eſt.
q̄r demōes aliq̄n p̄dicūt vera futura q̄
excedūt cognitionē hūanā ꝓut decla/
ratū ē Nume.xxij. i Et dixe.tibi ea.
m ꝛ ſe.deos alienos.ex h̄ ptꝫ q̄ reuelatio
ſibi facta fuit ꝑ demōes.iō ſubdit̄: Nō
audies verba ꝓphe illi⁹. Sequitur:
k Quia tētat vos do.i.ꝑmittit talia
fieri vt ꝓbemini. l Ut palā ſciat.i.
ab alijs ſciri faciat:q̄r ipē de nouo nō
accipit alicui⁹ rei noticiā ſꝫ oīa nouit
ab eterno.ꝛ h̄ mō loquitur Geñ.xxij.
Nūc ꝯgui q̄ timeas dñm.i.ꝯgſcere fe
ci.q̄r ꝑ oblationē iſaac nota fuit hoīb⁹
obediētia abrae ꝛ poſita eis ī exēplū.
m Propha āt ꝛc.ſine miſcḋia: dum
tamen

a Nõ vos ⁊c. Uſqꝫ C. XIIII hodie mlte gẽtes icidũt ſe ĩ funeribus mortuoꝝ. Nõ vos cõtriſtemini ſicut ⁊ ceteri q̃ ſpem nõ habent. Hec aũt facere eoꝝ eſt qui deſperãt ð reſurrectiõe. Leui. 4. c

b Nec facietis caluitium ⁊c. Capilli capitis vr̃i nũerati ſũt .i. cogitationes q̃s nõ oportet ab honeſtate capitis auferre ⁊ diabolo offerre: ſicut q̃dã corpales capillos diabolo offerunt. Mat. 10. b

c Ne comederis que ⁊c. Nõ animalia immunda ſunt: ſed q̃ ſignificando exp̄munt: mores ſcꝫ hoim ⁊ actꝰ ⁊ voluntates.

d Camelopardalum. Qui albis maculis reſperſus: capite camelo ſilis collo eq̃no pedibꝰ bubali cetera pardo ĩ ethiopia naſcit. ☞ Omne animal

Nico. de lyra

tamen conuictus fuerit ꝑ teſtes vel cõfeſſus: ⁊ patet littera.

a Si tibi vo. ⁊c. Hic ꝑcipit deſtrui idolatria reſpectu perſone ꝯiũcte q̃cũqꝫ ꝓpinq̃tate: ⁊ h̄ ẽ qð ðr: Frat tuꝰ ⁊c. b Clam di. ca. ⁊c. corrũpẽs ĩ ſecreto et inducẽs hoĩes ad idolatriam. c Nõ acq̃e. ei. recipiẽdo eius ꝑſuaſionẽ iniquã. d Neqꝫ parcat ei ocu. t. falſo iudicio iuſtificando eũ vel tacẽdo maluꝫ ſuũ. e Sed ſtatim interficies. cũ iudicatꝰ fuerit ꝑ iudices. f Sit primũ manꝰ tua ſup eũ. qꝛ teſtes hẽbant interficere tales cõdẽnatos. vt hr̃. ĩ. xvij. ca. vñ Act. vij. ð btõ ſtephano ðr: Et teſtes depoſuerunt veſtimẽta ſua ⁊c. cetera patent.

g Si audieris. H ꝑcipit idolatria deſtrui reſpectu vniꝰ ciuitatis: q̃ ſi fuerit corrupta idolatria: ꝑcipiunt h̄ hoĩes iterfici ⁊ pecora ⁊ ſupellectilia cõburi et oia q̃ ꝑtinẽt ad illã ciuitateꝫ: ⁊ ipa ciuitas deſtrui abſqꝫ reedificatione. ⁊ ꝑtꝫ lr̃a vſqꝫ ibi: h Ut auertat dñs ab ira furoris ſui. qꝛ tali corruptiõe vniꝰ ciuitatis ira dñi ꝓuocat cõtra totũ regnũ. ⁊ marie qñ negligitur puniri eiꝰ pctm̃. i Multiplicetqꝫ te. H in fine huꝰ ca. addit: vt ex deſtructiõe idolatrie: latria fortius cõfirmetur.

Moralr.

Ca. XIII d† Si ſurrexerit in medio tui ꝓphetes ⁊c. Per iſtũ ꝓphetã falſum q̃ ꝑcipit interfici ſignificant oẽs diuinatores ⁊ doctores ſupſtitioſi q̃ p̄mo ſunt occidendi ſpũali gladio ꝑ excõicationẽ. ⁊ ſi permanſerint obſtinati dimittendi ſũt iuſticie ſeculari occidendi ꝑ mortẽ corpalẽ. a† Si tibi voluerit ꝑſuadere frat tuꝰ ⁊c. Ex h̄ videt ꝙ in eccl̃ia nulli ꝑſone ꝯtũcũqꝫ ꝓpinque parcẽdũ ſit in ꝑfidia hereſis ſi fuerit obſtiata et marie ſi ſtudeat ad ſbuerſionẽ alioꝝ. Matth. xviij. Si manꝰ tua vel pes tuꝰ ſcãdaliꝫat te abſcide ⁊ ꝓijce eũ abs te. Per

---

dñs deus tuꝰ: ⁊ auferes malũ de medio tui.

Si oculus tuꝰ ſcandalizat te: erue eũ: ⁊ proijce abs te: Melius eſt tibi ⁊c.

†Si tibi voluerit ꝑſuadere frater tuus filius a†
matris tue: aut filius tuus vel filia: ſiue vxor q̃ eſt in ſinu tuo: aut amicus quem diligis
vt animã tuã clam dicens: Eamꝰ ⁊ ſeruiamꝰ b
dijs alienis q̃s ignoras tu ⁊ patres tui: cunctarũ in circũitu gentiũ q̃ iuxta vel ꝓcul ſũt
ab initio vſqꝫ ad finẽ t̃re: nõ acq̃eſcas ei nec c
audias: neqꝫ parcat ei oculꝰ tuꝰ vt miſerearis d
⁊ occultes eũ: ſed ſtatim interficies. Sit primũ e f
manus tua ſup eũ: ⁊ poſt te ois ꝑp̄ls mittat

dura obiurgatione ⁊ forti ſententia.

manũ: Lapidibꝰ obrutus necabit: qꝛ voluit te abſtrahere a dño deo tuo qui eduxit te de terra egypti de domo ſeruitutis vt ⁊ ois iſrl̃ audiens timeat: ⁊ nequaq̃ꝫ vltra faciat q̄ppiam huꝰ rei ſimile. †Si audieris in vna vrbiũ g†
tuaꝝ quã dñs deꝰ tuꝰ dabit tibi ad habitandũ dicentes aliq̃s: Egreſſi ſunt filij belial de medio tui: ⁊ auerterũt habitatores vrb̃ tue atqꝫ dixerũt: Eamꝰ ⁊ ſeruiamꝰ dijs alienis q̃s ignoratis: quere ſollicite ⁊ diligenter rei veritate ꝑſpecta: ſi inueneris certũ eẽ quod dicit: ⁊ abominationẽ hanc ope ꝑpetratã: ſtatim ꝑcuties habitatores vrbis illius in ore gladij: et delebis eam: omniaqꝫ que ĩ illa ſũt

ſtudij.

vſqꝫ ad pecora. Quicquid etiam ſupellectilis fuerit: congregabis in medio platearum

a diaboli que eſt babylon magna: cum qua fornicati ſunt omnes reges terre. b igne perpetuo.

eius ⁊ cum ipa ciuitate ſuccendes: ita vt vniuerſa conſumas domino deo tuo: ⁊ ſit tumulus ſempiternus. Non edificabitur amplꝰ ⁊ non adherebit de illo anathemate quicq̃ꝫ
in manu tua: vt auertatur dominus ab ira h
furoris ſui: et miſereatur tui: multiplicetqꝫ i
te ſicut iurauit patribus tuis quando audieris vocem domini dei tui: cuſtodiens oĩa precepta eius que ego precipio tibi hodie vt facias quod placitum eſt in cõſpectu domini dei tui.

Ca. XIIII

a Sicut leguntur feciſſe ſacerdotes in libro regum

Filij eſtote domini dei veſtri. Nõn vos k† l

a Sicut ethnici capillos tondent: ⁊ mortuis conſecrant.

incidetis: nec facietis caluitium ſuper m
mortuo: †quoniam populus es ſanctus domino deo tuo: et te elegit vt ſis ei in populũ peculiarem de cunctis gentibus que ſunt ſu
c per terram. Ne comedatis que immũda ſũt. n†

mundum ſcꝫ.

†Hoc eſt animal quod comedere debetis: Bo o

a bubali ſunt qui alieno nomine biſſontes dicuntur.

uem et ouem ⁊ capram ceruũ caprẽã: bubalũ p

hircoceruum ſimilis hirco et ceruo.

d tragelaphũ pygargũ orygẽ camelopardaluꝫ q

Moraliter

Per manũ eñi vel pedẽ itelligit ibi ꝑſona familiaris ⁊ ꝓpinqua. g† Si audieris in vna vrbiũ ⁊c. ex h̄ patet ꝙ licet in multis caſibus parcẽdũ ſit cõitati nõ tñ ĩ caſu idolatrie vel hereſis ẽ parcẽdũ. † 23. q. ſi. e legitur.

Filij eſto Ca. XIIII te dñi. H ꝯñr deſtruit idolatria ĩ ſigno. ⁊ p̄mo deſtruit hmõi idolatria ſcðo inſtruit latria oppoſita: ibi: Decimã ptẽ. Circa p̄muꝫ ſciẽdũ ꝙ idolatrie ſigna pñt aſſimilari idolatris in exteriori apparẽtia q̃ cõſiſtũt ĩ mõ ſe hñdi ⁊ in mõ viuẽdi. Primo ꝓhibet modus idolatraꝝ circa mortuos. ſcðo circa cibos. ibi: Ne comedatis. Circa p̄mũ ðr: Filij eſtote dñi di vr̃i. q. d. nõ debetis in aliquo idolatris aſſimilari. C

l Nõ vos incidetis. In hebreo hr̃: Nõ vos lacerabitis ſicut in planctu mortuoꝝ aliq̃ gentiles ⁊ idolatre vnguibꝰ lacerabant carnẽ ſuam. † 23. q. 5. ſi audieris.

m Nec facietis caluitiũ. eradicãdo capillos vl' tõdendo. talis eñi luctꝰ imoderatus et inhoneſtꝰ nõ decet filios dei q̃ habent fidẽ reſurrectionis mortuoꝝ. moderatꝰ tñ luctꝰ ⁊ honeſtꝰ ꝓcedens ex pietate naturali bñ lꝫ et decet.

n Ne comedatis. H ꝯñr prohibet modꝰ idolatrarũ circa cibos. ⁊ p̄mo in carnibꝰ aĩalium. ſcðo piſcium. ibi: Hec comedetis. tertio auiũ. ibi: Oẽs aues. Circa p̄mum ðr: Ne comedatis q̃ imũda ſũt. Sciẽdũ ꝙ nulla imũdicia ſpũalis põt eẽ ĩ brutis q̃ peccare non pñt: põt tñ aliq̃ mõ redũdare ĩ eis inquãtũ hoĩes vtunt eis ad mala: vtpote qꝛ idolis immolãt ipa: vel eis vtũt ad maleficia alia. põt aũt in eis eẽ directe imũdicia corpalis: vt qꝛ ĩmũdo cibo nutriũt: ſicut porcꝰ vel qꝛ ĩ loco ĩmũdo habitant ſicut mures ĩ t̃ra: vñ ⁊ ex h̄ fetorẽ ꝯhũt: ⁊ ex h̄ abomiabilia ſũt. ꝓpt vtrãqꝫ eñi cãm ⁊ cõſimilẽ multa aĩalia ⁊ aues ⁊ piſces ꝓhibent ĩ lege iudeis. Sũt etiã ꝑter h̄ alie cauſe myſtice ⁊ figurales: inquantũ ꝑ talia deſignant hoĩes hñtes aliq̃ vitia: ſicut carnalis aſſimilatur porco: piger aſino: ⁊ ſic de alijs. o Hoc ẽ aĩal ⁊c. tãq̃ꝫ carẽs imũdicijs ꝑdictis ⁊ enũerat aliq̃ ĩ ſpẽali dicens: p Bouẽ ⁊c. tragelaphum. aĩal ẽ mũdũ: et ẽ parti ſimile hyrco: ⁊ partim ceruo: ⁊ ðr a tragos qð ẽ hyrcꝰ: ⁊ laphos qð ẽ cerũ. q Camelopardalum. aĩal eſt ſile camelo in capite. ⁊ iõ ab eo denoĩat: hꝫ tñ maculas albas ĩ corpe ſicut pardꝰ: ⁊ eq̃ ſilis ẽ ĩ collo: bubalo vð ĩ pedibꝰ. ꝯñr põit regulã cõem: cũ aliq̃ tamen exceptione. cum dicitur: D † d. 7. a. 5. 26. b A Leui. 11. a

 Omne

a Omne aīal ⁊c. Illos recipit eccl'ia ⁊ mē
bris incoꝛpat: qui vngulā findunt: ꝗ diſcre
tionē boni ⁊ mali hr̄e ſciunt: ⁊ qui ruminā̄t
.i. meditanṫ in lege die ac nocte.
b Nō ī duas. Qui ſcʒ duo teſtamenta ſu-
ſcipiens firmo gradu iuſticie ⁊ īnocētie ſeſe
cōſtituit. c Camelū. Iudeū qui liquat
B culicē: ⁊ glutit camelū: ꝗ lr̄am ruminat: ſed
nō hʒ fiſſam vngulaʒ: q: a ſpū lr̄am nō diui
dit hi ſunt ſcribe ⁊ phariſei. d Lepoꝛē
cyro. Per chirogylliū ⁊ lepoꝛē mltitudinē
ſignificat iudeoꝝ. Utrū𝔮 eī̄ animal debi-
le ⁊ infirmū. e Quia ruminā̄t ⁊c. Ru-
minā̄t iudei verba legis: ſed vngulā nō di
uidunt: q: in patrē ⁊ filiū non credunt: nec
duo teſtamenta recipiunt. quidā aūt hereti
ci vngulā findunt: ſed doctrinā veritatꝭ in
oꝛe nō ruminā̄t. f Hec cōede. Per hec
gentiles intelliguntᷣ qui in aquis baptiſmi
renaſcuntur. g Que habent pennulas.
⁊c. Meditā̄tes legē vite ſublimis. q: īgran
tia diuine legis diu legis diu in gentibꝰ fue
rat: pēnulas ſquamas adiūgit. Sic eī̄ pi-
ſces ſquamati ſunt ⁊ pinnati: ſic quibus eſt
ignoꝛantia tꝑalis. cito additur cognitio vi
te ſublimis celeſtiſ. h Et gryphē. Que
eſt quadrupes: capite ⁊ alis aquile ſimilis:
reliq̄ coꝛpe leoni: ⁊ abū̄dat in hyperboꝛeis
montibus: equis maxime īfenſa ⁊ hoībus.
i Struthionē. Qui a terra nō leuaṫ ſʒ ſecu
laribus negocijs implicaṫ. k Noctuā.
Que in nocte acute videt: ⁊ nō in die. Sic
ꝗ ſcia legis gloꝛiantur: ⁊ lucē euā̄gelij non
capiunt. l Larū. Qui vt auis volat: vt
aquatile natat. qui. ſ. circūciſionē veneraṫ ⁊
Gal. 5. a baptiſma. Talibus paulus ait: Si circūci-
dimini xp̄s vobis nō ꝓdeſt.
m Accipitrē. Qui mā̄ſueti videntur: ſed
potentibus ⁊ auaris ſociantur.
n Cygnū ⁊ ibin. Hec longi colli eſſe: et ci
bum de pꝛofundo terre trahere dicuntur.
Nos aūt debemus querere panem qui de
Luc. 12. c celo deſcendit: nec eſſe ſolliciti quid man-
C ducemus. o Nycticoꝛacem. Que no-
cte repit ⁊ opatur: ſignificans eos qui no-
Gal. 5. d ctis operibus dedicantur: que ſunt foꝛnica
tio: immundicia: idoloꝛum cultus ⁊ ſimilia.
2. Coꝛ. 7. c p Upupam. Que luctū amat. Seculi aūt
1. Teſ. 5. d triſticia moꝛtē opaṫ. Nos vero debemus ī
dn̄o gaudere in omnibus ei gr̄as agere.
q Veſptilionē. Que circa terraʒ volat et
Phil. 3. d pēnis ā̄bulat. Nr̄a ā̄t ↄuerſatio ī celꝭ dʒ eē.
Myſtice r Quicq̄d aūt. Myſtice p̄cipiṫ eccleſiaſti
co viro: vt ſe ī ſctītate ſuet: ⁊ oēm pcti imū
ditiā deuitet: pegrinū. i. gentilē in ſuis ſoꝛ-
dibus remanere pmittat. s Peregrio
qui. Quaſi paganis ⁊ hereticis imunda re
Mat. 8. d linque. Hinc demones in euangelio pmit-
Luc. 9. g tunṫ ire in gregē poꝛcoꝝ. ⁊ dr̄: Sine moꝛtu-
†. 15. q. 1. §. os ſepelire moꝛtuos ſuos ⁊c. t In lacte.
his ita. 16. Mediocribus diſciplinis: ſʒ auſterioꝛibus
q. 3. c. placu vt reſtaurent amara ꝗ̄ perdiderunt dulcia.
it. §. ſic etiā
et. q. 7. oēs v Decimā partē. Quaſi bona ꝗ̄ facis ſm̄
decime. diuinē legis p̄cepta facias ⁊ dn̄o ſepares: vt
ad eius laudē oīa facias. x Pꝛimoge-
nita: Id eſt boni opis initia que deciman-
da ſunt. i. domino conſecranda.
y Poꝛtare. Quaſi qui longe ſunt a perfe
ctione ſanctoꝛum: nec poſſunt aſcēdere cul
men virtutū: nec contemplatiōi vacare: qđ
pſit agant humiliter ⁊ deuote: ⁊ faciant ſibi
amicos de mā̄mona iniquitatis: ⁊ theſau-
ros in celis vt recipianṫ in eterna taberna-
cula: vbi epulandū ⁊ letandū cum amicis.
id ē ſanctis ⁊ electis dei. z Et emes ex.
⁊c. Spūalr̄ p̄cipit vt ſemp bōis opibꝰ īſiſta
mus. ꝗ̄tinꝰ pꝰ hā̄c vitā ad domū nr̄am. i. ad
celeſtem patriam reuertamur.
Aliam

---

a b Omne animal quod in duaſ partes findit vn- a
gulam ⁊ ruminat comedetis. De his aūt ꝗ̄ ru
minant ⁊ vngulā nō findunt hec cōedere non
a velocem timidum. b debilem rapacē moꝛtiferum.
c d debetis. Camelū lepoꝛem chirogylliū: q: rumi
e nant ⁊ nō diuidunt vngulā imunda erūt vob.
Sus q̄ʒ qm̄ diuidit vngulā ⁊ nō ruminat: imū
a ſimulatis virtutibus. tales. ſ. in ſocietatē nō recipies.
da erit. Carnibus eoꝝ nō veſcemini: ⁊ cadaue
.i. opa moꝛtua nō imitabimini. moꝛticina. i. pctā. cōitando.
f ra non tangetis. Hec comedetis ex omnibus
baptiſmi.
g que moꝛantur in aquis† que habent pēnulas
ignoꝛantiam que cito auffertur.
⁊ ſquamas cōedite: ꝗ̄ abſ𝔮 pēnulis ⁊ ſquamiſ
de cōtēplatiuis ꝓpꝛiū capitulū ponit ſicut in ſacrificijs.
ſunt ne cōedatis: q: imunda ſunt. Oēs aues
a aliena rapientes: ⁊ iniuſtis lucris gaudentes.
mundas cōedite: imūdas ne comedatis: åq̄lā
falconē. Qui bellis gaudet ⁊ moꝛtibus
h ſcʒ ⁊ gryphē: ⁊ alietū: ixion: ⁊ vulturē ac miluū b
rapientium. a Qō ē ſine affectu: ſicut iudas circa mgr̄m.
i iuxta genus ſuum: ⁊ oē coꝛuini generis ⁊ ſtru
k Lxx. glaucum.
l m tionē ac noctuā ⁊ larū at𝔮 accipitrē iuxta ge-
girfalco vulgo: rapit aquilam.
n nus ſuum herodiū ac cygnū: ⁊ ibin: ac mergu-
Lxx. pellicanum.
o lū poꝛphyrionē: et nycticoꝛacē onocrotalum ⁊ c
non calandre vt putant.
p et caradriū: ſingula in genere ſuo: Upupaʒ q̄ʒ
a intentū terre: quis contemplationem ſimilat.
q et veſptilionē ⁊ oē qđ reptā̊t ⁊ pēnulas habet
a honeſtis operibus ⁊ moꝛibus cōitate. ſine pctō.
imundū erit ⁊ nec comedeṫ. Oīē qđ munduʒ
a ab opibus moꝛtuis abſtinere. b pctō contaminatum. con-
r ē cōedite. Quicq̄d ā̄t moꝛticiniū ē ne veſcami
ſentiendo vel idem faciendo.
s ni ex eo: pegrino ꝗ intra poꝛtas tuas eſt da vt d
cōedat: aut vende ei: q: tu ppl's ſctūs dn̄i dei e
a purgabis. Qui ſtatuetur a ſiniſtris. b pctōꝛē. eccleſie.
t tui es† Nō cōques hedum in lacte matris ſue. f
v †Decimā partem ſeparabis de cūctis frugibꝰ
tuis que naſcuntur in terra per annos ſingu-
los: et comedes in conſpectu domini dei tui
in loco quem elegerit vt in eo nomen illius in
a coꝛpoꝛis chꝛiſti vel pꝛedicationis. b Sanguinis chꝛiſti vel hilaritatis mentis. c Operum miſeꝛ̄die vel chariſmatis.
uocetur: decimam frumenti tui uini et olei et g
a maioꝛibus operibus. b ſimplicitate.
x pꝛimogenita de armentis et ouibus tuis: vt
diſcas timere dominum deum tuum in om-
ni tempoꝛe. Cum autem longioꝛ fuerit via et
locus quem elegerit dominus deus tuus: ti-
bi𝔮 benedixerit: nec potueris ad eum hec cū-
y cta poꝛtare: vendes omnia et in pꝛecium redi
ges: poꝛtabiſ𝔮 mā̄u tua: et pꝛoficiſceris ad lo
z cum quē elegerit dn̄s deꝰ tuꝰ: ⁊ emes ex eadē
pecunia quicquid tibi placuerit ſiue ex armētꝭ

---

a Oē aīal ⁊c.
Cetera expoſi
ta ſunt Leui.
xi. vbi hec ma
teria plenꝰ tra
ctatur: aliqua
tamen ponunṫ
hic que nō ſūt
ibi: ⁊ illa ſunt
hic exponēda.
b Ixiō. auis ē
de genere vul
turis alba: et
mīoꝛ ꝙ̄ ſit vul
tur. c Nycti
coꝛacem. auis
eſt de nocte vo †Le. 11. a
lans: a nyctos
quod eſt nox:
⁊ coꝛax quod
eſt coꝛuus: ꝗ̄ſi
coꝛuus noctiſ.
Dicunt tamen
aliqui ꝙ ē idē
quod noctua:
ſed hoc non vi
detur: quia hͬ
ſeparatim pꝛo-
hibentur.
d Peregri-
no ꝗ intra poꝛ
tas tuas ē da.
ſi eſt pauper.
e Aut vēde
ei. ſi habet vn̄
emat: ⁊ loquiṫ
hic de peregri
no qui eſt con-
uerſus ad iu-
daiſmum aliꝭ
non poſſet co-
medere licite.
f Nō coqueſ
hedum ⁊c. hoc
fuit expoſitum
Exod. xxiij.
g Decimam
frumēti tui ⁊c.
hic conſequen
ter inducit ad
latriam. ꝑ hoc
ꝙ inducit ad
ſuſtentationeʒ
ſacerdotum et
miniſtroꝛum: †Exo. 13. c
ad quos perti et. 34. d
nebat colere
deum pꝛo ſe et
pꝛo populo. p̄
mogenita eī̄
debebantur ſa
cerdotibus. et
decime leuitis
poꝛtabantur
tamen ad tem
plum quantuʒ
ad partes leui
tarum qui ma
nebant ibi ad
miniſtranduʒ
⁊ patet pʒ lit-
tera ex his ꝗ̄
dicta ſunt ſu-
pꝛa. xij. Conſe
quenter indu-
cit ad ſuſtenta
tionem paupe
rū. cum diciṫ:
Anno

¶ a Aliā. Extra illā ſcʒ quā mādụcas cū tuis ⁊ leuitis in loco quē elegit dn̄s.
b Venietq̧ leuites. Māifeſte oñdit hāc decimā nō ēē ei q̄ offert cōicādā: ſʒ tm̄ illis quibꝰ p̄cipit erogari: in q̄bus p̄cipue leuitē poſuit.

Eptio. C. XV anno ⁊c. In h̄ capl'o pietas ⁊ dilectio cōmendat vt ꝓxīs miſereamur ⁊ p̄miū a domino expectemꝰ. Tpe em̄ ſuo metemꝰ non deficientes: ſi dū tēpus habemus operemur bonum ad oēs maxīe aūt ad domeſticos fidei. vnd': Dimitte ⁊ dimittet' vob' date ⁊ dabit' vobis.
Luc.6.f

Septimo. Quia ī ſeptiformi ſpiritu remiſſio eſt. Oēs pene legis ſolēnitates in ſeptenario nūero ſūt Sabbatū em̄ in die ſeptīa eſt. Et pēteco ſtes: finit' ſeptē hebdomadibꝰ. Septimꝰ qꝫ annus celebrat'. Et iubileꝰ ſepties ſeptē ānis ſuccedit.
d A peregrio ⁊c. Licet oēs ꝓximi noſtri ſint: maxīe tñ ill' miſcđia impēdenda eſt q̄ xp̄i ſunt nobiſcū mēbra. Qui em̄ hꝫ ſubāʒ mūdi: ⁊ fratri indigenti nō īpēdit: quō in eo manet charitas dei?
e Fenerabis gē. multis. Quia ditior eris oībꝰ gentibꝰ. Eccleſia qꝫ abūdat ſpiritalibꝰ diuitijs ipſa docet nec hꝫ neceſſe doceri.
f Caue ne forte. Augꝰ. Lxx. Attēde tibi ipi ne fiat v'bū occultū ī cor de tuo iniq̄tas dicēſ: Appropīq̄t ānꝰ ſeptimus ānꝰ remiſſiōiſ: ⁊ maligner' oculꝰ tuꝰ in frēm tuū egenū. Magnifice occultū v'bū h̄ dixit: qm̄ nēo audet h̄ dicere qd' potuerit cogitare. Iō ſi eē mutuū dādū idigēti qm̄ appropinq̄t ānꝰ remiſſiōiſ: cū deꝰ ꝓpt miſcđiaʒ vtrūq̧ p̄ceperit. ſ. cōmodari cū q̄ſq̧ īdiget: ⁊ remitti āno remiſſiōis. quō miſericordit' remiſſurꝰ ē v'l remittēdū ē: ſi crudelit' cogitat illo tpe dādū ñ eē q̄ dandū ē. ¶ Cū tibi

a ¶ Omne qd' inebriare poteſt excepto vino.
ſiue ex ouibꝰ: vinū qꝫ ⁊ ſicēram et om̄e qd' deſiderat aīa tua: ⁊ comedes corā dño dō tuo: ⁊ epulaber' tu ⁊ domus tua ⁊ leuita qui ītra portas tuas eſt. Caue ne derelinquas eū: q2 nō habet aliā ꝑtem in
¶ vno interpoſito.
poſſeſſione tua. Anno tertio ſepa a
a rabis aliā decimā ex omnibus q̄
a ¶ Nō referes ad locū quē elegit dñs.
naſcuntur tibi eo tempoꝛe ⁊ rēpo
b nes intra ianuas tuas: venietq̧ leuites q̄ aliā nō hꝫ partē nec poſſeſſionē tecū: ⁊ pegrinꝰ ac pupillꝰ ⁊ vidua q̄ intra portas tuas ſūt: ⁊ cōedent ⁊ ſaturabunt': vt bñdicat tibi dñs deꝰ tuꝰ in cūctis operibus manuū tuaꝝ q̄ feceris.

c Eptimo āno C. XV b
facies remiſſionē q̄ h̄ or
¶ moralia precepta.
dine celebrabit': Cui de
¶ intra eccleſiā. ¶ in deo.
betur aliq̄d ab amico vel ꝓximo
¶ Pater noſter q̄ eſt in celis vnus eſt xp̄s.
ac fratre ſuo repetere nō poterit:
¶ qui aliene religionis eſt.
d q2 annꝰ remiſſionis ē dñi. A pegri c
no ⁊ aduena exigeſ: ciuē ⁊ propinquū repetēdi nō habeſ poteſtatē.
¶ Myſtice q̄ſi pecunia v'bi oībꝰ large diſpenſetur.
Et oīno idigēs ⁊ mēdicꝰ nō erit in d
ter vos: vt bñdicat tibi dñs deus e
tuꝰ in terra quā traditurꝰ ē tibi in
poſſeſſionē: Si tñ audieris vocē f
dñi dei tui: ⁊ cuſtodieriſ vniuerſa q̄ iuſſit ⁊ q̄ ego hodie p̄cipio tibi:
¶ fenerabis verbum dei.
e bñdicet tibi vt pollicitꝰ ē: Fenera g
bis gentibus multiſ: ⁊ ipē a nullo
accipies mutuū. Dñaberis natio h
nibus plurimiſ: ⁊ tui nēo dñabit'.
Si vnus de fratribꝰ tuis qui mo i
rant' ītra portaſ ciuitatis tue ī terra quā dñs deꝰ tuꝰ daturꝰ ē tibi ad
¶ quaſi imiſericors
pauptatē venerit: nō obdurabis k
¶ per auariciā: ſed extēdes p miſericordiā.
cor tuū nec contrahes manū ſed aperies eā pauperi: ⁊ dabis mu
f tuū q̄ eū īdigere pſpexeris. Caue l m
ne forte ſubrepat tibi ipīa cogitatio ⁊ dicas in corde tuo. Appropiquat ſeptimꝰ ānꝰ remiſſiōis: ⁊ auertas oc'los tuoſ a paupe frē tuo: nolens ei quod poſtulat mutuū cōmodare: ne clamet cōtra te ad dominum ⁊ fiat tibi in pctm̄: ſed dabis ei: Nec ages q̄ppiā callide in n
eiꝰ neceſſitatibus ſubleuādis: vt

a Anno tertio ⁊c. ſ. p ſuſtentandis paupibus: vt patet ex ſequētibus: qd' fiebat ex lege pietatis naturalis ⁊ ne iudei paupes cogerent' q̄rere elemoſinas a gentilibus: vel ſeruire eis ꝓ ſuſtentatione vite ſue ⁊ ſic cogerent' de idolatitis comedere cū gentilibus ⁊ p ɔñs poſſent ptrahi ad cultū idolatrie. D

Moraliter. d† Filij eſtote Ca. XIIII dñi dei vrī: nō incidet' vos neq̧ caluiciū facietis vobis ſup mortuū. Per h̄ docent' xp̄iani q̄ īmoderate nō debent affligi de morte amicoꝝ ſuoꝝ. hoc em̄ qdd̄ā ſignū eſt defectus fidei quantū ad articulū reſurrectionis ⁊ vite beate. ⁊ talem afflictionē īmoderatā faciebāt infideles vitam aliā nō ſperantes. n† Ne comedatis q̄ immunda ſunt ⁊c. Myſtice rōnes iſtoꝝ ſunt poſite ſ. Leui. xj. tñ hic addit' inter aues īmūdas yxion q̄ eſt auis alba minoꝛ miluo ⁊ eſt de genere vulturis q̄ paſcit' cadaueribꝰ: et ſignificat vitiū hypocriſis: q̄ propter laudē hūanā p̄tendit exterius albedinē ſanctitatis ⁊ interius paſcit' cadaueribꝰ iniq̄tatis Matth. xxiij. Ve vobis ſcribe ⁊ pharisei hypocrite q̄ ſiles eſtis ſepulchris dealbatis que afforis apparent hoībꝰ ſpecioſa: intus vero plena ſunt oſſibus mortuoꝝ et omni ſpurcitia.

b Eptimo anno. hic inhibetur idolatria q̄ſtū ad p̄ncipiū motiuū ſeu occaſionem. Ca. XV
Si em̄ obligati debitis et īpotentes ſoluere artarent' p penas corpis vel alio mō: poſſent hr̄e occaſionē fugiēdi de terra iſrl' ⁊ hītare inter gentiles et ſic ſeruire dijs alienis: ſm q̄ dicit Dauid de ſeipo fugitiuo. j. Reg. xxvj. Maledicti ſunt in ɔſpectu dñi q̄ eiecerunt me hodie vt nō habitē in hereditate dñi dicentes: vade ſerui dijs alienis. licet em̄ dauid hoc nō fecerit tñ pſecutores eius dabant ei occaſionē faciendi. Ad h̄ igit' āmouendū ſeptimꝰ annꝰ remiſſiōis fuit in lege inſtitutus in q̄ remittebant' debita impotentibus ſoluere. Sic ergo primo aufert idolatrie occaſionem. ſecundo inducit ad latrie culturā. ibi: De primogenitis. Adhuc primo inducit ad relaxationē debitorum. ſecundo ad relaxationem ſeruorum. ibi: Cum tibi venditus fuerit fra. tuꝰ. Adhuc primo inducit ad debitoꝝ relaxationē. ſecundo ad liberalem accōmodationē. ibi: Si vnus de fratribus tuis. Circa primum ſciendū q̄ remiſſio debitoꝝ in ſeptīo anno nō imponit': niſi ꝓ illis q̄ ſunt de ritu iudeorum. iō ſubdit': c A pegrino et aduena exiges. In hebreo hr̄: Ab ex̄neo exiges. p qd' ptꝫ q̄ idē intelligit' h̄ p pegrinū ⁊ aduenā. ex̄neus aūt dr̄ q̄ nō eſt de ritu eoꝝ. d Et oīno idigēs. h̄ ɔñr inducit ad paupeꝝ ſubleuationē: ⁊ ītelligit' de iudeis paupibꝰ q̄s debāt adiuuare: ita q̄ ñ cogerēt' publice mēdicare †.j.28.b
e Vt bñdicat tibi dñs. multiplicando te in bōis tēporalibus ⁊ ſpūalibus. f Si tñ audieris. i. ſi feceris qd' dictū eſt. ⁊ p hoc intelligit' oppoſita negatiua. videlicet q̄ ſi nō feceris non multiplicabit te. B
g Fenerabis gentibꝰ multis. h̄ nō accipit' ꝓ vſura q̄ licet eēt eis pmiſſa cū ex̄neiſ gētibꝰ: nō tñ pōt eiſ pmitti ꝓ p̄mio pietat' erga paupes: cū ſit illicita: ſʒ accipitur hic pro accommodatione. vnde in hebreo habetur: Vadiabis gētes multas. i. vadia accipies ab eis: q2 nō tenebant' eis accōmodare ſine vadio. in h̄ igit' ꝓmittit' eis multiplicatio bonoꝝ tpaliū p quā poſſent dare mutuū nō ſolū fribꝰ ſuis iudeis: ſʒ etiā alienis gētibꝰ. h Dñaberis nationibꝰ plurimis. q2 ꝓ actu pietatis nō ſolū ꝓmittit' eis multiplicatio diuitiaꝝ: ſed etiā dominij ſiue excellētiarū. i Si vnus de fratribꝰ. h̄ inducit eos moyſes ad liberā mutuationē: q̄ debet ꝓcedere ex affectu. iō ſubdit'. k Nō obdurabis cor tuū ⁊c. ⁊ cū effectu: iō ſubdit': Sed apies manū paupi ⁊c. l Quo eū ī. pſpe. q2 nō tm̄ debebāt fribꝰ ſuis accōmodare pecuniā: ſʒ etiā aliā rē neceſſariā: vtpote equū. cuꝝ. et ſimilia: q̄ freq̄nt' deteriorant' ex accōmodatiōe.
m Caue ne for. ⁊c. īducit eos vt nō retrahant' ab accōmodatione ꝓpt' appropinq̄tionē āni ſeptimi in q̄ debita relaxabant'. n Nec ages q̄ppiā cal. ⁊c. vt p h̄ machiner' ad aliqd' malū: vt ad familiaritatē inhoneſtā cū eiꝰ vxoꝛe: v'l filia: v'l aliq̄d alid' illicitū.

qui tecū verſanť in terra. Cum ti
ſ in fide.
bi vēditus fuerit frater tuus he
a ſ trāſite ad me oēs qui cōcupiſcitis me.
b ſ perfectione actiue vite.
bꝛeꝰs aut hebꝛea: ⁊ ſex annis ſer
a ſ Nō generalis remiſſionis ſed quicūqȝ a vē
ditione ſeptimus occurrerit. ſ eterna requie.
uierit tibi: in ſeptimō āno dimit
tes eum liberū. Et quem liberta
te donaueris: nequaq̄ꝫ vacuum
abire patieris: ſed dabis viaticū
de gregibus ⁊ de area ⁊ toꝛcula
ri tuo quibꝰ dn̄s deus tuus bn̄
dixerit tibi. Memēto ꝙ ⁊ ipſe ſer
uieris in terra egypti: ⁊ liberaue
rit te dn̄s deus tuꝰ: ⁊ idcirco ego
nunc pꝛecipio tibi. Si autem di
ſ ab actiua vita. ſ p̄dicatoꝛem.
xerit: nolo egredi: eo ꝙ diligat te
ſ eccleſiam.
⁊ domū tuaȝ ⁊ bene ſibi apud te
ſ diuini timoꝛis ſubtilitatem.
eſſe ſentiat: aſſumes ſubulā: et ꝑ
a ſ Mentē inobedientē. b ſ In introitu eccle
ſie: vt ſit memoꝛ celeſtis tabernaculi.
foꝛabis aurē eiuſ in iānua domꝰ
ſ In actiua vita bene operando. ſ p̄ūs ſcīm.
tue: et ſeruiet tibi vſqȝ in eternū
ſ Infirmioꝛi ⁊ indoctioꝛi.
Ancille q̄ȝ ſimiliter facies. Non c
ſ ſollicitudinem.
auertes ab eis oculos tuos quā
ſ in cōtemplatione. a ſ liberos a ſeruitute acti
ue vite. ſ vt recipiant mercedem eternam.
do dimiſeris eos liberos: quoni
am iuxta mercedem mercenarij
ſ p̄dicatoꝛi. ſ remunerando.
per ſex annos ſeruiuit tibi: vt bn̄
dicat tibi dominꝰ deus tuus in
ſ bonis dictis vel factis. ſ pꝛimoꝛ
b cunctis opibus que agis. De pꝛi d+
dijs bone voluntatis ⁊ operationis.
mogenitis tuis que naſcuntur i
armentis ⁊ ouibus tuis: q̄cquid +
ſ foꝛte ⁊ virile. a ſ attribuendo. b ſ nō tibi.
c ſexꝰ maſculini eſt ſctificābis dn̄o

Glo. ordi.

a Cū tibi venditꝰ ⁊c. Iſido. Si hebꝛeꝰ puer in ſeruitutē deue
nerit: p̄cipiť vt ſeruiat. vj. annis. vij. libereť. Si noluerit ꝓpť
vxoꝛē ⁊ filios: ꝑfoꝛabitur auricula eius ⁊ erit ſeruus in ſecu
lū. Hoc de p̄ñti ſeculo non dr̄: ſed de futuro: qꝛ in ſex etatibus
huius ſeculi ſeruientes. ſeptimo die. i. eterno ſabbato libera
mur: ſi tn̄ liberi eſſe voluerimus dum
in ſeculo pctō ſeruimus. Si aūt nolu
erimus: perfoꝛabitur nobis auricula
in teſtimoniū inobedientie: ⁊ cū vxo
re ⁊ filijs nr̄is: quos ꝑtulimuſ libera
ti. i. cū carne ⁊ opibus eius. ſ. peccatꝭ
in eternum ſeruiemus. Cum tibi
ven. ⁊c. Hebꝛeus trāſitoꝛ qui ad eter
nam ſcȝ patriam tendit ⁊ de vitijs ad
virtutes de terrenis ad celeſtia tran
ſit: ſi talis ſe tibi vendiderit. i. magi
ſterio tuo ſe addixerit: docebis eū vt
in p̄ñti vita ſtudeat opari vt ad requi
em peruenire poſſit: Hoc eſt ſex ānis
ſeruiet tibi. Septimo dimittes eum li
berum nec vacuū abire patieris qua
ſi eterna pꝛemia ⁊ verā libertatem ꝓ
mittens ei in alia vita. Si aūt dixerit
nolo egredi: eo ꝙ diligat te ⁊ domuȝ
tuā. i. ſi bona q̄ fecit: nō ꝓ eťna mer
cede: ſed ꝓ humana laude: quaſi dili
gens p̄ñtem vitaȝ fecerit: perfoꝛabis
aurem eius ſubula. i. mentem eiꝰ ter
roꝛe iudicij cōpunges i ianua domꝰ:
qꝛ iudiciū erit in huius vite egreſſu ⁊
alterius ingreſſu: et ſeruiet tibi vſqȝ i
eternū. i. docebis eum ſi ſeculū plus
amauerit q̄ȝ deum eternis ſupplicijs
mancipandū. Greg. Cū actiua vi
ta ⁊ contēplatiua ſit nobis ex dei gr̄a
vna eſt in neceſſitate: altera in volun
tate. Nemo em̄ deū cognoſcēs regnū
ingrediť ſine actiua vita: ſine cōtēpla
Exo. 21. a tiua vero multi. vn̄: Si emeris ſuum
hebꝛeū ⁊c. Hebꝛeus. i. tranſiens emi
tur: qm̄ vnuſquiſqȝ qui a ſeculo men
te tranſit: ſeruitio dei ſubijcitur. Sex
annis ſuire p̄cipiť. vt in. vij. gratꝭ li
bereť. In ſenario actiue vite ꝑfectio.
In ſeptenario cōtēplatiua expmitur.
Sex annis ſeruit. vij. liber egreditur
qꝛ ꝑ actiuā ꝑfecte trāſactā: ad cōtem
platiue vite libertatem tranſit. Gratꝭ
qꝛ cum bn̄fecerimus ſerui inutiles ſu
mus. Sicut ergo actiua eſt ex mune
re: ita ⁊ cōtēplatiua. Cum quali veſte
intrauerit: cum tali exeat: quia neceſ
ſe eſt vt in incepto quiſqȝ perſeueret.
Bn̄ em̄ ad contemplatiuam vitā trā
ſit: qui in actiua intentionis ſue veſtē
nō mutauit. Quidā vo priuſq̄ȝ ſerui
tio dei ſocienť: bn̄ opari diligunt. alij
poſtq̄ȝ ad eius ꝑuenerint ſeruitium.
Qui ergo bonā opationē prius ha
buerit: cum vxoꝛe emptus eſt. Is pōt
ad contēplatiuā vitā tranſire: ⁊ tamē
Exo. 21. a actiuā nō deſerere. vn̄: Vxoꝛ egredia
tur ſimul. Ad contemplationem enī
tranſiens: affectionē boni operiſ qua
alijs ꝓſit nō relinquit. Mulier ⁊ filij
eius erūt dn̄i ſui: ſeruo empto. dat do
minus vxoꝛem: cū p̄dicatoꝛ eū quem
dn̄o mancipauit: bone actioni cōiun
git. Pꝛedicatoꝛes em̄ dn̄i vocantur:
4. Re. 2. a vn̄: Scis qm̄ dn̄s tuus tollatur a te:
Vxoꝛ filios ⁊ filias parit: cum bona
actio fructus foꝛtes vel teneros gi
gnit. Hec mulier cū filijs dn̄o remanetꝰ ſuꝰ exit cū veſte: qꝛ bo
na actio ⁊ eiꝰ fructꝰ p̄dicatoꝛi imputať. Ipe cū deſiderij itētione
ad ꝯtēplatōēȝ ꝑ grāȝ lib̄ egrediť. Si dixerit ſuꝰ: Diligo dn̄m
meū ⁊c. Seruꝰ dn̄m diligit: qm̄ p̄dicatoꝛ vba ſollicita mente
cuſtodit. Vxoꝛē amat ⁊ liberos vitā. ſ. actiuā ⁊ fructꝰ eiꝰ. Dn̄s
offert cum dijs: ⁊ applicat ad oſtiū ⁊ poſtes ⁊ ꝑfoꝛabit aurem
ſubula

ſubula: vt ſit ſeruus in ſeculū: quia p̄dicatoꝛ antiquoꝝ patꝝ
dictis imbuit ad oſtiuȝ ⁊ poſtes tabernaculi: vt de ingreſſu
eterni tabernaculi audiat: ⁊ iudicij terroꝛem agnoſcat: ne de
bonis operibus gloriā q̄rat ab hominibus. Auris ſubula ꝑ
foꝛať dū mēs illiꝰ timoꝛe dei ſbtilitate ꝑcutiť: vt vbi acumi
ne trāſfixa: i greſſū regni ſꝑ attendat
q̄ſi ad oſtiū ⁊ poſtē tabernaculi ꝑfoꝛa
ta. Seruꝰ erit i ſeculū: vt liber ſit poſt
ſeculū. Nūc ğ nō ſolū actiua in ſerui
tute ē: ſȝ etiā ꝯtēplatio libertatē mētꝭ
nō obtinet: quia in enigmate intimaȝ †Exo. 21 / Hier. 34.
quietem videt. Nec hoc ſerui xp̄i
ani a dn̄is flagitarēt: Ap̄ls iubet ſer
uos dn̄is eſſe ſubditos ne doctrīa dei
blaſphematur. Myſtice em̄ dictū in Myſtice
telligitur vt ſubula recuſantis liber
tatem aurem perfodi pꝛecipitur.
b De pꝛimogenitis. Oſtendit diffe
rentiam apud grecos inter ꝑmogeni
ta ⁊ pꝛotopꝛta. oñdit etiā ꝙ vbi apud
latinos xp̄s pꝛimogenitus diciť: apd̄
grecos pꝛototoſos dicitur. Augꝰ.
De pꝛimogenitis. Pꝛimogenita dicit
que pꝛimo vuluaȝ apiunt: ⁊ ꝑmo par
tu exeūt. Grece aūt ꝓtotoſa q̄ ad pꝛi
mū femīe partū ꝑtinet. q. ꝓtotoparta
nō ꝓtogena. i. ꝑmogenita. Vn̄ xp̄s ñ
dr̄ a pr̄e monotoſos: ſȝ monogeneſ. i.
vnigenitꝰ. ſ. vnicꝰ. Qd̄ aūt latine dr̄
a moꝛtuis ꝑmogenitꝰ grece ꝓtotoſos
nō ꝓtogenes dr̄: tanq̄ȝ pr̄ eq̄lem ſibi
genuerit: ⁊ creatura peperit. Nam ꝙ
dr̄ ꝑmogenitꝰ oīs creature. i. pꝛototo
ſos: ſm̄ nouā creaturā pōt itelligi: de
q̄ dr̄: Si q̄ ğ noua in xp̄o creatura ex 2. Coꝛ. 5.
q̄ ille ꝑmitiuꝰ eſt: qꝛ ꝑmꝰ ita ſurrexit:
vt iā nō moꝛiať: qd̄ noue creature q̄ i
illo ē futuꝝ i fine ꝓmittiť. Mouet tn̄
qd̄ i ꝓuerbijs dr̄: Pꝛiogenite tibi di
co fili. Si em̄ pr̄ ad filiū loquiť: eūdē
dicit ꝑmogenitū: quē vnigenitū. qꝛ ⁊
nos filij dei ſumꝰ: ille aūt vnigenitus
qꝛ ſolꝰ ē de ſuba pr̄is eq̄lis ⁊ coetnꝰ.
c Sanctificabis do. d. t. Nō tibi: ſȝ
oīm largitoꝛi: Quia oē datū optimū
deſurſū eſt. Qd̄ aūt lene in nr̄a cogi
tatione vel maculoſū in nr̄a cōuerſa
tione: vel claudū in opeꝝ ꝓgreſſiōe:
vel cecū igrātia mētꝭ: aut aliq̄ ꝑte de
foꝛme vel debile: ñ debemꝰ deo imo
lare. i. iputare: ſȝ nob. Nō opa

Nico. de lyra

a Nō deerūt pau. Nō ē ꝯriū ei qd̄. ſ.
dictū eſt: Oīno indigens ⁊ mendicꝰ
nō erit inter vos: qꝛ ibi loquiť de mē
dicante publice: qd̄ non debebant iu
dei ꝑmittere: vt dictū eſt. h̄ aūt loquiť
de paupe: q̄ de ſuis facultatibus non
pōt cōuenienter ſuſtētari: ⁊ iō idiget
ꝑ accōmodationē ab alijs auxiliari.
b Cū ti. vē. f. f. t. iſta expoſita fuerē
Exo. xxj. h̄ excepto. c Non auer.
ab. ⁊c. i. nō reſpicies eos toruo oclo:
q̄ſi tibi ſit ğuis libtas eoꝝ. Vn̄ in he
bꝛeo h̄r: Nō erit graue in oculis tuis
cū dimiſeris eos libos. d De pꝛi.
t. q̄ na. i armē. ⁊c. Deſtituta idolatria
q̄ītū ad occaſionem: h̄ reuertiť ad de
terminationē latrie excludēdo q̄ndā
cupiditatē occaſiōe latrie aliq̄liť con
tingentē. Et ꝑmo fac ꝓpoſitū. ſcdo re
mouet q̄dā dubiū. ibi: Hoc ſolū. Circa qd̄ ſciēdum ꝙ ex eo
tpe quo dn̄s percuſſit pꝛimogenita egyptioꝝ tam i hoibꝰ q̄ȝ
in aīalibꝰ oīa ꝑmogenita filioꝝ iſrľ fuerē obligata dn̄o ⁊ ſan
ctificata: vt h̄r Exo. xiij. ⁊ in pluribus alijs locis. Verūtamē
aliqui cupiditate ducti volebant inde trahere voluntatem
ſuā vtpote i ꝑmogēito bonis arādo: ⁊ ꝑmogenitū ouis tōdē
do antecȝ

ꝟ a Nõ opaberis. Greg. In ꝑmogenito bouis arare ē bone cõuerſationis ꝑmordia in exercitio actiõis publicare. Primogenita ouiū tondere eſt ab occulto rõnis tegmine inchoantia bona nudare. Si q̄d eñ bonū robuſtumq̄ȝ incipimus exercere: nõ debemuſ cito oſtẽdere: ſimplex q̄ȝ ⁊ innocuū non debet nudari ſuo velamine. Ad ſola ſacrificia diuina iſta proficiant: vt ad honorē intimi iudicis in ara cordis imolent̄: ne ꝑmordia adhuc carnali vite commixta citius innoteſcãt: ⁊ cū laudãtur bona: decept⁹ anim⁹ nõ deprehendat q̄ in eis ſũt mala. b Sin autem habuerit ⁊c̄. Sũt q̄dã opa q̄ licet min⁹ placeant deo: pſunt tñ proximo et ſi deo offerri nõ pñt comedi pñt. Cū eñ deo min⁹ placeant ꝑ fuſcata intentiõe (quã deus intuetur) ꝓximis tñ exemplo opitulant̄. Quaſi caprea et ceruo. Caprea ſaltatim incedit: ceru⁹ inimicus ē ſpẽti ⁊ aſpa ⁊ ſpioſa trãſiliẽs mõtana trãſcẽdit: et iõ in bonã ptẽ accipiũt̄. ꝟ Obſua

a ſ quaſi neophicum non ꝑmittas in eccleſia docere. ſ predicabis. ſ bona operatione primi temporis adhuc in firma caret.

a deo tuo. Nõn operaberis in primo †
a ſ hoc eſt primogenita innocentie nõ nudabis vt videantur ⁊ laudentur ab hominibus. ſ Non ſunt in exemplum oſtendenda: niſi que ſunt firma.
genito bouis: et nõ tõndebis ꝑmo- †
a ſ .i. de bono opere tuo: ſoli deo placere curabis.
genita ouium. In cõnſpectu domini dei tui cõedes ea per annos ſingulos in loco quē elegerit domin⁹
b tu ⁊ domus tua. Sin aũt habuerit a†
ſ criminis. ſ greſſu boni opis. ſ ignorantia.
maculã ⁊ vel claudũ fuerit vel cecũ: aut ĩ aliq̄ parte deforme vel debile:
ſ impurabitur. a ſ a quo omne bonum: ſed tibi a q̄ omne malum.
nõ imolabitur dñõ deo tuo: ſed itra portas vrbis tuę cõedes illud. Tã mundus q̄ȝ imundus ſimiliter veſcẽtur eis quaſi caprea ⁊ ceruo. Hoc b c
ſolum obſeruabis vt ſanguinẽ coꝝ non comedas: ſed effundas in terram quaſi aquam.

do anteq̄ȝ offerent̄. iõ iſtud ꝓhibet̄ hic et pꝫ lr̄a. Et dicit hic Ra. Sa. q̄ idē ē intelligendũ de oue q̄ offerebat̄ ꝓ ꝑmogenito
† aſini: vt hr̄ Exod. xiij. q̄ȝ debebat offerri cũ lana. a Sin aũt habuerit maculã. .i. defectũ alicui⁹ mẽbri ſeu aliquã aliã deformitatẽ ꝓpt̄ quã nõ deberet dño offerri
† cui meliora ſunt offerenda: et ne diuinus cult⁹ veniret ĩ ꝯtẽptũ ex oblatiõe taliũ defect⁹ habẽtiũ: ⁊ ꝑ ꝯñs viliũ et ꝯtẽptibiliũ. tale ꝑmogenitũ licite poterat cõedi ext̄ hieruſalē in oppidis et ab imũdis hoib⁹ ſicͭ ⁊ a mũdis. b Quaſi caprea et ceruo. .i. ſicͭ de illis cõedũt hoies abſq̄ȝ h̄ q̄ faci-
a† ant inde aliquã oblationē dño nec redemptionē: ſic et de iſtis: tñ diſtinguendũ ē: q̄ȝ ſi talis macula inerat ꝑmogenito aĩalis a natiuitate: cõedebat̄ abſq̄ȝ oblatiõe vel redẽptione aliq̄: q̄ȝ nunq̄ȝ fuerat obligatũ dño ex q̄ nũq̄ȝ fuerat imolaticiũ. ſi aũt p⁹ natiuitatē ſupuenerat: tũc aut erat curabilis: aut nõ. ſi curabilis debebat poſt curationē offerri. ſi incurabilis poterat redimi q̄ȝ erat obligatũ dño añ euẽtũ macule: ⁊ h̄
b c diſtinctio accipit̄ ex ſnĩa Ra. Sa. h̄ ⁊. xij. ca. c Hoc ſolũ obſuabis ⁊c̄. q̄ȝ carnes taliũ licite cõedebant̄ ĩ oppidis: abſq̄ȝ redẽptiõe ĩ caſu p̄dicto: ꝓpt̄ h̄ aliq̄ forte poſſent credere q̄ eſus ſanguinis ĩpoꝝ eẽt licitus. ꝓpt̄ q̄ hoc excluditur h̄ ſpecialiter q̄ȝ nec in vilibus animalibus erat conceſſus: ſed generaliter prohibitus.

Moraliter.

Ca. XV

Illa q̄ hic ponunt̄ moralia ſunt. ideo ptranſeo vſq̄ȝ ibi: b† Cũ tibi vẽditus fuerit frat̄ tu⁹ hebre⁹ ⁊c̄. cui⁹ ſenſus myſtic⁹ ſupra poſit⁹ eſt Exo. xxi. d† De ꝑmogenitis aũt q̄ naſcunt̄ in armẽtis et ouibus ⁊c̄. De ꝑmogenitis iſtis duplex ſenſus myſticuſ ponit̄ a doctorib⁹. Unus eſt q̄ ꝑ ꝑmogenita ſignificant̄ bonoꝝ opeꝝ initia. ⁊ de iſtis d̄r: † Quicq̄d ē ſex⁹ maſculini ſctificabis dño. q̄ȝ q̄cq̄d ē ibi ꝑfectiõis dꝫ deo attribui. ſex⁹ eñ maſculinus ꝑfectus eſt. iõ ſignificat ꝑfectionē deo attribuendaꝫ a† Si aũt habuerit maculã ⁊c̄. ꝑ q̄d ſignificat̄ q̄ ſi in opib⁹ nr̄is bonis defectus aliq̄s ſit admixtus. attribuend⁹ eſt nr̄o defectui. Oſee. xiij. Perditio tua iſrl̄: ex me tñ auxiliũ tuum. Alius ſenſus myſtic⁹ eſt q̄ ꝑ primitiua ſignificant̄ homĩes de nouo cõuerſi incipientes ſeu neophiti ⁊ de iſtis d̄r: † Nõ op aberis in ꝑmogenito bouis. q̄ȝ p̄dicti incipientes vel noui nõ debent opi doctrine vel p̄dicationis ſignificato per opus bouis applicari. nã ad opus doctrine ſeu p̄dicationis requiritur maturitas et firmitas. q̄ aũt ꝑ agriculturã q̄ eſt opus bouis ſignificentur p̄dicatio et doctrina hr̄. i. Cor. iij. vbi dicit Apl̄s: Dei adiutores ſum⁹: dei agricultura eſtis. † Non tõdebis ꝑmogenita ouiũ. ꝑ q̄d ſignificat̄ q̄ opa bona neophitoꝝ nõ ſunt exterius denudãda ne ꝑ inanem gloriã amittãt̄. Greg⁹. Primogenita ouiũ tondere eſt occultationis tegmine inchoantiũ bona nudare. ſolis aũt firmis et ꝑfectis d̄r illud Math. v. Sic luceat lux vr̄a coram hoibus vt videant opera vr̄a bona: ⁊ glorificẽt p̄rem vr̄m q̄ in celis eſt.

In ca. xv. vbi dicitur in poſtil. Ad hoc igit̄ amouendũ ſeptimus ann⁹ remiſſionis in lege inſtitutus eſt ⁊c̄.

Additio.

Licet cõiter teneat̄ apud hebreos: q̄ in anno. vij. totaliter remittebant̄ debita: ſic q̄ etiã poſt tranſitũ illius anni ſeptimi nõ pñt repetere ea. Tamen h̄ nõ videt̄ rõni cõſonũ: q̄ȝ ſicͭ ſi aliq̄s accomodaret proximo ſuo pecuniã: vel aliq̄d hmõi in anno ſexto vel etiã prope finē anni: ſtatim intrante anno ſeptimo erat remittenda quod videt̄ cõtra eq̄tatē iuſticie: ſm quã hõ tenet̄ reddere mutuum vñ Pſ. xxxvj. Mutuabit̄ pctõr ⁊ ñ ſoluet. Nec valet dicere q̄ hec remiſſio intelligit̄ q̄ ad impotẽtes ſoluere tantũ: prout poſtillator videt̄ dicere: tũ q̄ȝ ſcptura indiſtincte loquit̄ dicẽſ: Cui debet̄ aliq̄d ab amico vel ꝓximo vel fratre ſuo repetere nõ poterit: q̄ȝ ãn⁹ remiſſionis eſt dñi: nõ diſtinguẽs de potẽte vel ĩpotẽte: tũ q̄ȝ ab ĩpotẽte nõ ſolũ anno ſeptĩo: ſed etiã alijs temporibus nõ erat debitũ repetendũ: dicit̄ eñ infra. Si vn⁹ de frib⁹ tuis ⁊c̄. ad paupertatē deuenerit nõ indurabis cor tuuꝫ nec contrahes manũ: ſed apies eã paupi ⁊ dabis mutuũ q̄ eũ indi

Additio

indigere ꝓſpexer̄. vñ circa h̄ alit̄ videt̄ dicẽdũ. Ad q̄d ſciẽdũ q̄ in hebreo vbi nos habem⁹: Septĩo anno facies remiſſionē. eſt quedã dictio que ſonat ſubtractionē: ⁊ eſt ſenſus q̄ in toto anno ſeptimo nõ poterãt debita repeti. cuius ratio ē q̄ȝ ſeptim⁹ annus erat ſabbatũ terre in quo nõ licebat ſeminare agros: nec vindemiare nec colligere fructus terre ſed oĩa que ſponte naſcebantur erant cõmunia quibuſlibet hominibus: vt habet̄ ſupra Leui. xxv. vñ in tali tẽpore debebat ceſſare exactio debitoꝝ ceſſante collectione fructuum et reddituũ. ſed ſabbato terre ſcꝫ anno ſeptimo tranſacto cum iam poterant terras colere et fructus ſuos vnuſquiſq̄ȝ colligere: licitũ erat debita repetere: et etiã debitor ſi eſſet potẽs tenebatur reddere: cũ reſtitutio debiti ꝑtineat ad veram iuſticiam. Ad hanc ſententiã facit q̄d ſequit̄ in littera de hac materia: Caue ne forte ſurrepat tibi impia cogitatio: et dicas in corde tuo: appropinquat ſeptim⁹ annus remiſſionis: et auertas ocl'os a paupe fratre tuo: nolẽs ei q̄d poſtulat mutuũ cõmodare. Si eñ in ſeptimo anno fieret talis remiſſio: vt predicti intelligunt: quare diceretur impie cogitare ille a quo per menſem vel aliquod breue tempus ante ſeptimum annũ mutuũ poſtularetur: ſi a mutuatione retraheretur cuꝫ hoc iam nõ eſſet mutuatio: ſed mera donatio que non in tanta quantitate ſolet dari: ſicut mutuũ. Facit etiã pro predicta ſententia quod infra in eodē ca. dicitur: Cũ tibi vẽditus fuerit frater tuus hebreus aut hebrea ſex annis ſeruiet tibi: in ſeptimo anno dimittes eum liberũ: nõ eñ dimittebat̄ in anno ſabbatino terre: ſed poſtq̄ȝ ſeruieris per ſex annos integros et ideo reddens rationē quare dñs ſerui nõ debet grauiter ferre hanc dimiſſionē dicit: Quoniã iuxta mercedem mercenarij per ſex annos ſuiuit tibi. Ex quo patet q̄ ſi poſt breue tempus ſeruitutis p̄ciperet̄ liber dimitti: eſſet quid durum ⁊ graue. nõ ergo minus durũ eſt totaliter debitũ dimittere: q̄ȝ ſeruũ emptũ liberare. quia tamē iſta lex remiſſionis debitoꝝ ſic intellecta: ſicut hebrei intellexerũt eſt intolerabilis: per quã penitus claudebatur via ad mutuandũ: iccirco Thalmudici antiqui quoddã fecerunt ſtatutum per q̄d lex p̄dicta totaliter euacuabat̄: ⁊ ſic ĩplet̄ dictũ xp̄i Matth. xv.

Replica

In ca. xv. (Irritũ feciſtis man. dei ⁊c̄. cum poſtillator remiſſionem debitorum verius dilationem in anno ſeptimo exponeret de impotentibus ſoluere: ſicut et ſupra expoſuit Leui. xxv. Burgeñ. ibi ⁊ hic dicit huiuſmodi expoſitionem nõ habere fundamentum pro eo: quia vt dicit ſcriptura indiſtincte loquitur de potentibus ⁊ impotẽtib⁹: hic dico ſaluo meliori iudicio: q̄ fundamentũ

mentũ expoſitionis poſt:ſtat in recta rõne.recta eñi rõ h̃ exi/
git: vt potens ſoluere ſoluat ſine dilatione:nõ eñi ſine fraude
ad annũ remiſſionis differret ſi ſoluere poſſet.ꝙ ſi non poſſet
tã potens nõ eſſet: ⁊ ſic ſequeret̃ ꝙ potens de q̃ caſu non eſſet
potens q̃ eſt ꝯdictio.vñ etſi lr̃a loq̃t̃ indiſticte:optet tñ ex rõ/
ne recta de ĩpotentib⁹ ſpẽaliter intelligi:al's ſi potens eſſet ad
ſoluendũ et differret:daret̃ occaſio nõ mutuãdi:imo ⁊ potẽs
in anno remiſſionis tenebatur ſoluere:ꝙuis mutuans nõ po
tuit rem ſuã aggrauanter exigere. Ille igit̃ annus erat ꝓ im
potentibus:a quib⁹ nõ potuit illo anno q̃cq̃ repeti:nec ꝑ eos
oportuit ꝓpt̃ ĩpotentiã aliq̃d ſolui:potẽtes aũt et illo anno ⁊
q̃libet alio ſolutionẽ ſine fraude differre nõ potuerũt. Nec va
let qd̃ Burgeñ.dicit ꝙ ĩpotente nec illo nec quocũq; alio an
no repeti debitũ poſſet:q2 ſic daret̃ via paupib⁹ nõ mutuãdi
ſed ſolũ paupes recipent ꝑ modũ donationis: ⁊ ſequeret̃ ſe/
ptimũ annũ nõ ſolũ dilationis eẽ:ſed totalis remiſſiõis:cui
oppoſitũ Burgeñ.nitit̃ oñdere h̃ contra iudeos nec textus
quẽ Burgeñ.allegat eſt ad ſui ꝓpoſitũ:q2 text⁹ ille dic̃ oĩ tpe
mutuãdũ neceſſitatẽ patienti:nõ ꝓhibet repetitionẽ niſi ĩ ãno
vij.q̃ dicebat̃ remiſſionis ꝓ illo ãno: quo cõpleto repetitio
fieri potuit: vt habetur a ſcholaſtica hiſtoria ponente differẽ
tiam inter annum iubileũ ⁊ remiſſionis.in illo nãq; remitte/
bant̃ debita:in iſto differebantur.

Glo. ordi.

☞ A Obſerua menſez Ca.XVI
Quia in eo manipuli ſpi/
carũ.i.primitie per ſacer
dotem offerebantur domino.

Menſem primũ.ſ.hebreoꝝ qui
apud eos niſan: apud grecos q̃ʒ
xãtiquos:apd̃ latinos aprilis dr̃
in quo agnus paſchal' occidebat̃.

Myſtice b Eduxit te ⁊c̃. Myſtice. Nos
q̃ʒ de egypto hui⁹ mũdi libati no
uũ hoĩem induti:in nouitate vite
ambulemus primitias bonorum
operum conſecrantes.⁊ phaſe.i.
tranſitum bonum celebrantes:vt
relicta egypto ad terram promiſſi
onis veniamus. c Et de bo/
bus ⁊c̃. Boues addit: cũ de oue
tm̃ p̃ceperit:quam iuſſit accipi ex
ouibus et hedis vel capris propt̃
xp̃m:qui ſm̃ carnem ex iuſtis fuit
et peccatoribus:nõ eñi ait ex oui/
bus vel capris:ſed ex ouib⁹ et ca
pris:licet ꝓprie nõ ĩtelligat̃ ouis
ex capris:ne iudei dicerent ſbau/
diendũ eſſe caprum.quare ĝ addi
ti ſunt boues:an propter alia ſa/
crificia que diebus azymorũ ſunt
immolanda? d Panem fer/
B mentatũ. Corruptam doctrinam
vel veterem conuerſationem.vñ:
1.Cor.5.a Epulemur in azymis:nõ in fermẽ
to veteri ⁊c̃. e Septem dieb⁹
⁊c̃. Toto tempore preſentis vite
Sicut illi.vij. diebus azyma co/
medebant:ſic nos pure et ſimpli/
citer ſeptem diebus huius vite cõ
uerſemur quibus quotidie agn⁹
occiditur:et paſcha celebratur: ſi
innouati nihil ex veteri corruptio
ne retinemus. Quid enim eſt ali/
ud fermentũ q̃ʒ nature corruptõ.
Fermentatum eñi recedit a natu/
rali dulcedine:et corrumpit̃ adul
terino rancore.

Ibidem f Nõ apparebit fer.⁊c̃. Epule
mur non in fermento veteri:neq;
in fermẽto malicie ⁊ nequitie ⁊c̃.
Quaſi relinquite veterem homi/
nem ⁊ induite nouũ. g Nõ re
manebit ⁊c̃. In hac vita oĩa ſacra
dñice ĩcarnationis ꝑſcrutãda: et
cũcta p̃cepta eius ĩplẽda ſunt:aũ
q̃ʒ mane.i.finis ſeculi adueniat.
h Non poteris ĩmolare ⁊c̃. In
vna domo agnus paſchalis edi/
tur: ⁊ in vno loco phaſe immola/
tur.i.ĩ catholica eccl'ia. ex̃ illã nõ
recte paſcha celebrat̃. Uetat celebrare myſteria
xp̃i in cõuẽticulis hereticorũ. i Ueſpere. Nouiſ
ſima etate mũdi:qñ ver⁹ ſol in paſſione occubuit
Ibidem. e et egyptiacã captitatẽ ſoluit:cũ paſcha nr̃ʒ ĩmola
tus ẽ xp̃s. k Uades ĩ ta. Peractoq; ſuitio dñi
mane reſurrectiõis trãſibim⁹ ĩ eť na tabnacula vt
q̃eſcam⁹ ab oĩ labore letãtes de ꝑcepta bñdictiõe
☞ al's retributiõe.

---

a Obſua mẽſẽ Ca.XVI
nouaꝝ frugũ ⁊ verni pri
mum temporis vt faci/
ſ paſcha.
as phaſe domino deo tuo:q̃niaʒ
b in iſto menſe eduxit te dñs deus
ſ mundo.
tuus de egypto nocte. Immola/ b
ſ agnum. ſ ſimplicitatis.
biſq; phaſe dño deo tuo de oui/
ſ operationis. ſ in eccleſia.
c bus ⁊ de bobus in loco quẽ ele/
gerit dñs deus tuus vt habitet
d nomẽ ei⁹ ibi. Nõ cõedes ĩ eo pa/
ſ tota pñti vita.
e nẽ fermentatũ. Septẽ diebus co
ſ in valle lachrymarum.
medes abſq; fermẽto afflictiõis
panẽ:qm̃ in pauore egreſſus es c
d̃ egypto: vt memieris diei egreſ/
ſionis tue de egypto oib⁹ dieb⁹
f vite tue. Non apparebit fermen
tatũ in omnibus terminis tuis
g ſeptẽ diebus: ⁊ nõ remanebit de d
carnibus eius qd̃ immolatũ eſt
ſ vſq; in diem ſeculi.
h veſpe:ĩ die prio vſq; mane. Non e
poteris ĩmolare phaſe in q̃libet
ſ congregationum.ſ.iudeorum:hereticorum:at
q; gentilium.
vrbiũ tuaruʒ quas dñs deus tu
ſ ſubiecturus ſ eccleſia.
us daturus eſt tibi:ſʒ ĩ loco quẽ f
ſ gr̃a ſua. ſ nõ vos me elegiſtis ſʒ ego elegi voſ.
elegerit dominus deus tuus vt
habitet nomẽ eius ibi. Immola g
ſ xp̃i. ſ mortem.
i biſq; phaſe veſpe ad ſolis occa/
ſ mundo.
ſum quando egreſſus es de egy h
ſ eccleſia.
pto: ⁊ coques et comedes ĩ loco i
quem elegerit dñs deus tuus:
k maneq; conſurgens vades in ta k
ſ In tota laborioſa vita.
bernacula tua. Sex diebus co/ l

Nico. de lyra

Obſerua menſem. Ca.XVI
Oh̃ declarant̃ p̃cepta q̃ ordinãt ho
minẽ ad deũ ex ꝯſideratõne tpis.
Circa qd̃ ſciẽdũ ꝙ trib⁹ tpib⁹ in ãno cele
brabant iudei feſta ſolẽnia: videlicet pri/
mo mẽſe feſtũ phaſe: ꝓpt̃ bñficiũ egreſſi/
onis de egypto: ⁊ tertio mẽſe feſtũ pente
coſtes ꝓpter bñficiũ legis date: ⁊ ſeptio
menſe feſtũ tabernaculoꝝ: ꝓpt̃ bñficium
b ꝯſuationis ipoꝝ in deſerto.xl. annis q̃/
bus deus ꝓuidit bitãtib⁹ in tabernacul'.
Prio ĝ agit̃ de p̃mo feſto.ſcd̃o de ſcd̃o.
ibi: Septẽ hebdomadas.tertio d̃ tertio.
ibi: Solẽnitatẽ q̃ʒ tabernaculoꝝ. Scien/
dũ etiã ꝙ de iſtis trib⁹ feſtis h̃nt̃ plura
Num.xxviij. ⁊ Leui.xxiij. ⁊ aliq̃ h̃ addũ
tur: ⁊ aliq̃ repetunt̃. Quantũ igit̃ ad pri
mũ feſtũ dr̃: Obſua menſem nouaꝝ fru/
gũ:nõ q2 tunc tp̃s eſſet meſſiũ:ſed q2 cir/
ca.xiiij.diẽ menſis p̃mi in aliq̃ pte t̃re ꝓ/
miſſionis aliq̃ fruges ꝓpinq̃bant ad ma
turitatẽ: ⁊ de illis colligebant̃ ſpice de q̃/
c bus fiebat manipulus q̃ offerebat̃ in ſo/
lẽnitate paſchali: ⁊ torrebat̃:et tunc ꝑ cõ
fricationẽ grana excutiebant̃: ⁊ de ill' fie
bat ſacrificiũ. b Immolabiſq; pha.⁊c̃.
nõ loquit̃ h̃ ſcp̃tura de ĩmolatione agni
paſchalis de q̃ poſtea agit̃:ſʒ de alijs ſa/
crificijs q̃ offerebant̃ in illa ſolẽnitate:q̃/
d rũ aliq̃ offerebant̃ a tota cõitate:q̃ deter
minant̃ Nume.xxviij. Aliq̃ xͦo offerebã
tur a pſonis ſingularib⁹ ex deuotõe: ⁊ ta
e lia nõ cadũt ſb̃ nũero deĩmiato:q2 in tali
bus cuilibet pmittebat̃ facere ſuã volun
tatẽ.ſequit̃: c Qm̃ i.p.e.es de.e. In
hebreo hr̃: Subito vl' feſtinãter egreſſus
es de egypto. ⁊ ꝓpt̃ h̃ tũc comederũt azy
ma: q2 fermẽtare nõ poterãt egyptijs co/
gentib⁹ eos exire. vt habetur Exo.xij.
f d Et nõ re.⁊c̃.ei⁹.ſ.agni paſchalis: de
cui⁹ carnib⁹ nihil debebat remanere vſq;
mane: vt hr̃ Exo.xij. e Nõ po.⁊c̃.h̃
p̃cipiebat̃ ad euitãdũ occaſionem idola/
g trie: q2 ſub p̃textu hui⁹ ⁊ occaſione poſſẽt
fieri alie ĩmolationes ptinẽtes ad idola/
triã: ⁊ vt cũ maiori reuerentia fieret iſta
ĩmolatio in ciuitate electa ad diuinũ cul/
h tũ. ⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃: f Sʒ ĩ lo.q.ele.d. ⁊ ac
cipit̃ h̃ loc⁹ ꝓ tota ciuitate hierl'm q̃ fuit
i electa a deo ad cultũ diuinũ: q2 in q̃libet
domo poterat ĩmolari: dũ tñ hẽret̃ nume
rus aiaꝝ q̃ ſufficerẽt ad eſum agni: vt dr̃
k Exo.xij. debat etiã poni de ſanguĩe ſup
vtrũq; poſtẽ: ⁊ ĩ ſupliminarib⁹ dom⁹ vbi
l cõedebat̃: qd̃ nõ põt ĩtelligi de domo tẽ/
pli q2 ibi nihil põebat̃ de ſanguĩe agni.
g Immolabiſq; pha. ve.i.p⁹ d̃cliatiõeʒ
ſol'. h Qñ e.es ⁊c̃. nõ ꝙ illa nocte egreſſi fuerĩt filij iſrl' d̃ egypto: ſʒ q2
ĩpa ĩmolatõ erat q̃dã ꝑparatio ad exitũ: ⁊ q2 illa nocte ſe ꝑparauerũt ad exitũ
⁊ mãe ſeq̃nti egreſſi ſũt: vt hr̃ exo.xij. i Et coques ⁊ co.⁊c̃.de mõ coq̃n/
di ⁊ cõedẽdi hr̃ Exo.xij. k Maneq; ⁊c̃. h̃ accipit̃ mane ſcd̃e diei. prĩa
aũt dies ĩcipiebat a veſpe.xiiij.diei p̃mi mẽſis: ⁊ ĩmiabat̃ in p̃mo veſpe.
xv.diei: ⁊ tota die illa ⁊ nocte ſeq̃nti debebãt remanere ĩ hierl'm ⁊ mãe ſe
quenti poterãt recedere qui vellẽt. l Sex diebus comedes.ſ.eodem
ca.dicit̃:

aľs retributione.
a Die ſeptia. Eterna
requie quā ſeptenari⁹
ſignificat: ꝓpť ſabba/
tū vbi null⁹ labor nul
la opandi rō. b Se/
ptē hebdo. ⁊c. In leui
tico pleni⁹. Nūerabis
ꝗ ab altero die ſabba/
ti ſeptē hebdomadas
plenas vſqꝫ ad lrāʒ di
em expletiōis hebdo/
made ſeptie. Aug⁹.
Septeʒ hebdomadas
⁊c. Si ab vniūſo ꝑplo
hoc pentecoſte iuſſa ē
obſuari nunqđ omēs
credēdū ē vno die fal/
cē iuſſos mittere ī meſ/
ſem. Si auteʒ ſibi ꝗſqꝫ
obſuat iſtam qnqͥgeſi
mā dinumerās ab illo
die q̄ falcē mittit: non
vna eſt vniuerſo ꝑplo.
Illa xo vna ē q̄ copu/
latur ab īmolatiōe pa/
ſche vſqꝫ in diē date le
gis in ſina. Nos q̄ʒ
celebram⁹ pentecoſten
i. aduētū ſpūſſancti: q̄
eſt digit⁹ dei q̄ ſcripta
eſt lex ī tabuľ. c So
lēnitatē ⁊c. Qui vt ta
bernaculo pñti mūdo
vtiť: feſtiuitatē agere
⁊ letari ī eo pōt ꝑpter
futuri expectationem.
Quia ſi terrena dom⁹
hui⁹ habitationis diſ/
ſoluať: habebit domū
nō manufactā ī celis.
d Qū collegeris ⁊c.
Cōſummata ꝑfectione
omniū bonoꝝ et mul/
tarū collectione virtu/
tū: letandū ⁊ exultan/
dū eſſe cū amicis ſigni
ficat. Cū exultabit ꝗſ/
qꝫ de ꝑcepta retributi/
one q̄ hic larg⁹ fuerit
in munere: tūc vere ta
bernaculoꝝ ſolēnitas
agetur: nō mutabiliuꝫ
ſcʒ ſed eternoꝝ. vnde:
Luc. 16. c Ut recipiāt vos ī eter
na tabernacula.
e Maſculū. Nō femi
neuʒ. Nihil enī molle
et fragile ⁊ infirmū in
noſtra cōuerſatiōe de/
bet eſſe. fortia queqꝫ a
nobis exigit deus. Si
autē in fide trinitatis
patris et filiꝫ ⁊ ſpiritus
ſancti eterne mercedis
reſpectu tpe ꝑſentꝭ vi/
te bonis operibus in/
ſudamus maſculuʒ in
conſpectu domini ſta/
tuimus. f Nō appa
rebit. Aug⁹. q. d. Qui
promerende vite mer/
cedem bñ agendo nō
prouidit: in conſpectu
domini vacuus appa/
Ps. 125. rebit. vnde: Uenietes
aūt venieť cum exulta
tiōe. p. m. ſ. Ad examē
quippe

a ſ ſinceritatis ⁊ veritatis. ſ non in fermēto ve
teri ⁊c. ſ requieuit deus die ſeptimo.
a medes āçyma: ⁊ ī die ſeptima qꝛ a
ſ ſanctorum.
collecta eſt domini dei tui: non
ſ ſeruile. ſ quib⁹ finitis adueniat ſpūſſanctus
b facies opus. Septem hebdoma b+
ſ hoc iudei nec ad lrāʒ: nec ad ſpiritū cuſtodiūt.
das nūerabis tibi ab ea die qua c
falcem in ſegetem miſeris: et ce/ d
a ſ In quo ſuſcipies ſpiritūſanctum.
lebrabis diēm feſtum hebdoma
ſ cui omnia debes.
darum domino deo tuo oblatio/
a ſ hilarē datoreʒ diligit de⁹. ſ opatiōis ꝑprie.
nem ſpōntaneā manus tuę: quā
ſ multiplicationem bonorum operū.
offeres iuxta benedictionem do
a ſ i azymis ſinceritatꝭ ⁊ veritatis. ſ bñplacēs.
mini dei tui: ⁊ epūlaberis coram e
dñō deo tuo: tu ⁊ filius tuus ⁊ fi
a ſ nō eſt perſonarum acceptio apud deum.
lia tua: et ſeruus tuus et ancilla
tua: et leuites q̄ eſt intra portas
tuas: ⁊ aduena ac pupillus: et vi
dua qui moranť vobiſcū in loco
quē elegerit dñs de⁹ tuus: vt ha
bitet nomen eius ibi: ⁊ recorda/ f
beris qm̄ ſeruus fuerꝭ in ęgypto:
cuſtodieſqꝫ ac facies quę tibi prę
ſ non habēs hic manentem ciuitatē.
c cępta ſunt. Solennitatem quoqꝫ g†
ſ tu cum tuis.
tabernaculoꝝ celebrabis ꝑ ſeptē
d dies quādo collegeris de area et
torculari fruges tuas: ⁊ epulabe
a ſ paru⁹ ac magn⁹ ibi ſūt: ⁊ ſeru⁹ liber a dño ſuo
ris in feſtiuitate tua: tū ⁊ fili⁹ tu/
us ⁊ filia et ſeruus tu⁹ et ancilla:
leuites quoqꝫ ⁊ aduena et pupil/
ſ eccleſie.
lus ac vidua qui intra portas tu
as ſunt. Septeʒ diebus dñō deo
tuo feſta celebrabis ī loco quem
elegerit dñs: bñdicetqꝫ tibi dñs
ſ virtutum fructibus.
de⁹ tuus in cunctis frugib⁹ tuis:
et in omni ope manuum tuaruʒ:
ſ in fide trinitatis.
eriſqꝫ in lęticia. Tribus vicibus h+
ſ placens per bona opera.
e ꝑ annū appebit om̄e maſculinuʒ
tuū in ꝯſpectu dñi dei tui in loco
quē elegerit ī ſolēnitate açymoꝝ
⁊ ī ſolēnitate hebdomadaꝝ ⁊ ī ſo
a ſ in iudicio. ſ i cui⁹ man⁹ incidere ē horrendū.
f lēnitate tabernaculoꝝ† Nō āppe †
ſ fructum laboris.
bit añ dñm vacu⁹: ſʒ offeret vnuſ
ſ tantū debet quantū poteſt. ſ omne datū opti/
mum deſurſum eſt.
ꝗſqꝫ ſm ꝙ habuerit iuxta bñdicti
onē dñi dei ſui quam dederit ei.
ſ eccleſie. ſ immobiles.
†Judices et magiſtros cōſtitues i

ca. dicit: Nō appebit fermētatū in oīb⁹ terminis tu/
is ſeptē dieb⁹. Ab h̄ ſoluendū dixerūt aliq̄ hebrei ꝙ
dies ſeptim⁹ nō eſt de ꝑcepto: ſʒ q̄ volebāt comede/
bant açyma. Dicūt etiā ꝙ nec aliꝫ ſex dies ſiċ nec ſe/
ptim⁹: ſʒ ſolū veſpere ꝑme diei in q̄ īmolabať agn⁹:
ſʒ h̄ videť ꝯtra textū. Exo. xij. vbi ſic dr̄: Quicunqꝫ
comederit fermentatū ꝑibit aīa illa d̄ iſrľ a ꝑmo die
vſqꝫ ad ſeptimū diē. Et iō dicēdū ꝙ ꝑ h̄ qđ dr̄ h̄: Sex
dieb⁹ comedes açyma nō excludiť ſeptia ab iſta ob
ſeruatiōe: qꝛ ſenari⁹ includiť in ſeptenario: ⁊ q̄ obſer
uat ſeptenariū oſuat ſenariū. diſtinguiť tñ h̄ dies ſe
ptima: qꝛ erat celebrior q̄nqꝫ ꝑcedētib⁹: qꝛ ꝓhibitū
erat op⁹ ſuile ī illa ſiċ ⁊ in ꝑma vt hr̄ Nu. xxviij. nō
aūt in intermediꝫs. ⁊ h̄ ē qđ ſbdiť: a Et ī die ſe. ⁊c.
qꝛ dr̄ h̄ collecta: dicunt aliq̄ ꝙ illa die fiebat collecta
ꝓ ſuſtentatiōe pauperꝝ: ſiċ in ſeptēbri fiebat collecta
ꝓ neceſſariꝫs ad vſuʒ ſacrificioꝝ tēpli: ſʒ h̄ nō videť
bñ ꝯſonū ei qđ iam ꝑdictū ē. ſ. ꝙ ſcđa die habebāt li
centiā recedēdi q̄ vellēt: ſi aūt illo tpe fieret collecta
ꝓ pauperib⁹ ꝓbabili⁹ videť ꝙ deberet fieri ante re
ceſſuʒ ꝑpli. vñ ī hebreo hr̄: In die ſeptio retentio eſt
dñi dei tui. qđ exponiť ꝓ retentiōe ab opib⁹ ſuilib⁹
ſm hebreos que illo die ꝓhibenť fieri: vt ptʒ in lrā.
Trāſlator aūt noſter accepit ꝓ retētiōe ꝑpli ad col/
lectā faciendā: ſeu ꝓ retētiōe pecunie ſic collecte. et
iō trāſtulit collecta. Prim⁹ tñ modus dicēdi cōior ē
apud auctores nr̄os. Pōt etiā dici ꝙ dies ſeptimus
erat collecte dies: eo ꝙ tūc nūerabať pecūia: ⁊ repo/
nebať ī theſauro tēpli q̄ tñ pecūia fuerat recepta ab
offerētib⁹ a ꝑncipio feſti. b Septē hebdo. Hic agi
tur d̄ ſolēnitate pētecoſtes q̄ celebrabať. l. die a ſolē/
nitate paſche: ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Septē hebdomadas nūe/
rabis tibi. q̄ faciūt. xlix. dies. c Ab ea dieſq̄ fal. in
ſe. miſerꝭ. i. a die paſche: ñ qꝛ tūc īcipet meſſio frugū:
vt ꝑdictū ē: ſʒ qꝛ tūc ſecabanť ſpice magꝭ appropiquā
tes ad maturitatē. d Et celebrabis diē fe. ſ. pēte.
die īmediate ſeq̄nti. vij. hebdomadas ꝑdictas: et il/
la erit q̄nq̄geſima dies a die paſche. e Et epulabe
ris ⁊c. ⁊ addunť q̄ttuor titulo hoīs faciētis illud cō/
uiuiū. cū dr̄: Fili⁹ tu⁹ ⁊ filia tua: ſeru⁹ tuus ⁊ ancilla
tua: ⁊ q̄ttuor titulo ipſi⁹ dei curā habētis de paupe/
rib⁹. ſ. leuites ⁊ aduena: pupillus ⁊ vidua: vt ptʒ in
lrā. f Et recordaberis qm̄ ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs obligat⁹ eos
ad ſeruiendū deo. iō ſubdiť: Cuſtodieſqꝫ ⁊c. ⁊ ptʒ.
g Solēnitatem q̄ʒ tabernaculoꝝ. Hic agiť de feſto
tertio qđ celebrabať in ſeptēbri collectis frugib⁹ an
ni: de cui⁹ ſacrificiꝫs ⁊ oblationib⁹ determinať Nu.
xxviij. et Leui. xxiij. ⁊ ptʒ lrā. poſtea recolligit d̄ tri/
bus ſolēnitatib⁹ ꝑdictꝭ dicens: h Trib⁹ vicib⁹ ꝑ
annū ⁊c. ſ. in trib⁹ feſtiuitatib⁹ ꝑdictis: verūtñ illis
q̄ erāt lōge a hierl̄m parcebať de duobus feſtis. ſ. ta
bernaculoꝝ ⁊ pēteco. ⁊ ptʒ lrā. i Judices ⁊ magi/ C
ſtros. Poſtq̄ꝫ poſita ſūt ꝑcepta q̄ ſūt q̄ſi ꝯcluſiones
ꝑceptoꝝ decalogi ordinātes ad deū: hic ꝯñr ponunť
illa q̄ ſūt q̄ſi ꝯcluſiōes ordinātes ad ꝓximū. Ordo
aūt inť hoīes ꝯſiſtit ī diūſis gradib⁹ hoīm bñ inſti/
tutꝭ ⁊ ſeruatꝭ. Prio ꝗ agiť d̄ his q̄ ꝑtinēt ad diūſos
ſtat⁹ ꝑſonaꝝ ſublimiū. ſcđo de his q̄ ꝑtinēt ad ſtat⁹
etiā vulgariū. xix. ca. Circa ꝑmū agiť ꝑmo de iudici
bus īferiorib⁹. ſcđo d̄ ſupiorib⁹. xvij. ca. ibi: Si diffi/
cile ⁊ ambiguū ⁊c. tertio d̄ regꝭ īſtitutiōe. ibi: Cū in/
greſſus fuerꝭ. q̄rto de ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ ſuſtētatio
ne. xviij. ca. ī ꝑncipio. q̄nto de ꝓphetica reuelatiōe.
ibi: Qñ ingreſſus fuerꝭ. Circa ꝑmū deſcribiť iudi/
cū inſtitutio. ſcđo officiꝫ executio. ibi: Nō plantabis
Circa ꝑmū ſciendū ꝙ nulla ſocietas pōt ꝑmanere
abſqꝫ iuſticia etiā illoꝝ q̄ odiūt iuſticiā: vtpote latro D
nū: qꝛ niſi iuſte inť ſe furta diuiderent oriref inť eos
ſeditio: ⁊ ſic eoꝝ ſocietas deperiret: ꝓpť qđ in ꝯſua †Exo. 23. b
tiōe rei publice iuſticia ē maxime neceſſaria: ad quā et. 14. c
faciēdā hic ꝑ legē iudices ordinanť. cū dr̄: Judices Ecci. 35. a
et mgr̄os ꝯſtitues. ⁊ exponiť li et ꝓ ideſt. cū dr̄: Ju/
dices ⁊ mgr̄os: id eſt mgr̄os ꝑitos: qꝛ iudices tales
debēt inſtitui q̄ ſint ī legib⁹ īſtructi: ſm q̄s debēt iu/
dicare: aliť eēt ſiċ: ac ſi mittereť artifex ad executio/
nem opis abſqꝫ regula ſue artꝭ. In hebreo hr̄: Judi/
ces ⁊ exactores: vt vocenť iudices q̄ hñt inq̄rere ve †De conſe.
ritatē induſtriā mētis ⁊ cautela verboꝝ: ⁊ dare ſen/ diſ. 1. c. ois
chriſtian⁹.

[V] quippe iudicij portātes māipulos veniūt q̄ i ſemetipis recta opa q̄b⁹ vitā merenf oſtēdūt. a In om̄ib⁹ port. Ut aduenientes vndiq; ſtati i introitu patos inueniāt a q̄b⁹ iuſta iudicia accipiāt. b Oculos ſapiētū. Apud hoīes: ñ apd deuz q̄b⁹ d̄r:

Eſa.5.c Ue q̄ ſapiētes eſt̄ i oculis vr̄iſ. c Iuſte qd̄ iu. ⁊c. Gre. Iniuſte qd̄ iuſtū ē exequif: q̄ ad defenſionē iuſticie ñ virtut̄ emulatiōe: ſz

⁊.11.q.3. pauper. amore p̄mij tpaliſ excitaf: ⁊ iuſticiaz quā p̄tēdit: vēdere ñ veref. Iuſte q̄ iuſtū exeq̄: eſt i aſſtriōe iuſticie ipaz iuſticiam q̄rere.

Pro.14.b Sūt vie q̄ videnf hoībus iuſte ⁊c. ⁊

Luc.16.d alibi. Ue q̄ iuſtificat̄ vos corā hoīb⁹. d Nō plan. Occaſionē idolatrie amputat. Solebāt eni gētes in lucis immolare: ⁊ i delubris ſtatuas adorare. e Lucū. Iſi. Nem⁹ frōdētes arbores infructuoſe ſola delectatiōe viſuſ plātate gētileſ q̄ rōnē ſuā v̄borū decore

A cōponunt: vt non auertāt a vitijs ſz delectēt. Nos aūt circa altare dei. i. dñicam fidē nihil in verbis ifructuoſum: nihil illecebroſum componimus: ſed purā veritatis ſcientiā p̄

1.Cor.2.d dicamus. vñ: Nō indoctis humane ſapientie verbis: ſed in doctrina ſpiritus ⁊ veritate. f Iuxta altare.

Myſtice Myſtice. Iuxta altare fidei phibet infructuoſitatem ocioſi ſermonis vel prauorum operum et obſcuritatem ignorātie ſtatuere: nec p̄mittit fictionem falſitat̄ vel erroris veritati catholice ſociare. Ca. XVII g Cūcq; reperti fuerint apud te. ⁊c. Lex errorem ⁊ idolatriam maxime deteſtaf. Parimū eni ſcelus ē honorē creatoris ipēdere creature qd̄ faciunt gentiles vel mali catholici: q̄ lz ab eccl'ia nō recedāt: mag̃ inueniunf p diuerſa vitia ſeuire diabolo q̄z p bona tpalia militare deo. Hos lapidib⁹ iubet obrui: quos irreuocabilis ſen

tentia

dictis apoſtolorum ⁊ prophetaꝝ.
a In omnib⁹ portis tuis quas dñs a
deus tu⁹ dederit tibi p ſingulas
divine legis
tribus tuas: vt iudicēt pplm iu
vel prece vel precio.
ſto iudicio nec in alterā partē de
clinent † Non accipies pſonā nec b c
b munera: q̄ munera excecāt ocu
los ſapientū: ⁊ mutant verba iu d
nō duri⁹ equo nec remiſſius. al's ex.
c ſtorum. Iuſte quod iuſtū eſt pſe e
in eternū. viuentium.
q̄ris vt viuas ⁊ poſſideas terraz f
a in futuro. gratias vnde: Gratia autem dei vita eterna eſt.
quaz domin⁹ deus tuus dederit
pulchram philoſophorum
d e tibi. Non plantabis lucū et oēm g†
facundiam ſed inanem. a Myſterium paſſionis vel incarnationis chriſti. Quaſi non diſputabis de myſterijs chriſti ſm argumenta ſapientie ſecularis.
f arborez iuxta altare dñi dei tui:
nec facies tibi atq; cōſtitues ſta b
tuas que odit dñs deus tuus.

Ca. XVII
Non imola i
fortiter operantem
bis dño deo tuo bouē ⁊
ſimplicē. quodlibet peccatuz quod fedat cetera bona.
ouem i quo eſt macula aut quip
piam vitij: q̄ abominatio eſt do
g mino deo tuo. Cūcq; repti fuerint k
eccleſiarū que ducūt ad celum.
apud te intra vnā portarū tuaꝝ
quas dominus deus tuus dabit
tibi: vir aut mulier qui faciūt ma l
ſi homines lateat.
lum in cōſpectu domini dei tui: ⁊
legem.
tranſgrediuntur pactuz illius vt
recedentes a deo.
vadant et ſeruant dijs alienis et
adorent eos ſolē et lunam ⁊ oēm
que militat creatori.
militiā celi que ñ precepit: ⁊ hoc
tibi fuerit nunciatuz: audiēſq; in m
nihil indiſcrete agens.
quiſieris diligenter ⁊ verum eſſe
repereris: ⁊ abominatio facta eſt
in iſrael: educes virū ac mulierez n
qui rez ſceleratiſſimaz perpetra

tentiā ſm inuēta. Exactores v̄o q̄ veritatē inq̄rūt verberib⁹ ⁊ afflictiōib⁹: moderatis tamē. ⁊ exequunf iudicū ſententiā: q̄ fruſtra daref ſentētia niſi eſſet q̄ eam exequeref. a In omnib⁹ portis tuis. i. in portis cuiuſlibet ciuitat̄: nō tñ in q̄libet porta ipſius: hoc tñ fuit inſtitutū q̄ porta ciuitatis eſt loc⁹ cōmunis ad quē pōt accedere pauperes ſicut diuites: ⁊ extranei ſicut ciues. b Nō accipies pſonam. Loquif iudicib⁹ vt nō plus deferāt in iudicio diuitibus ⁊ ppinquis q̄z pauperibus ⁊ extraneis. c Nec munera q̄ munera excecāt ocu. q̄ cupiditas rōne accepti muneris trahit extra limites ſuos iudiciū rationis. d Et mutāt verba iuſtorum. q̄ os ↄformaf cordi: eo q̄ voces note. i. ſigna eaꝝ paſſionū q̄ ſunt i aīa: vt dicit phs j. Periermе. et ſaluator Luc. vj. Ex abundantia cordis os loquif. e Iuſte qd̄ iuſtū eſt pſequer̄. q̄ modus procedēdi debet eſſe iuſt⁹. f Ut viuas ⁊ poſſideas terraz. H̄ nō ſolū referf ad iudices: cū ſz etiam h̄ ad cōitatez ppli q̄ p exercitiū iuſticie in bono ſtatu diu cōſeruaf. g Nō plātabis lucū. Hic ponif officij executio. ⁊ p̄mo ponif caſus. ſcd̄o iudicij effect⁹. xvij. Circa primū ſciendū q̄ ponif h̄ caſus p exēplo: vt ſic fiat i alijs: ⁊ q̄ intētio legiſlatoris p̄ncipalif tēdit ad deſtructionē idolatrie ⁊ latrie inſtitutionē: vt p̄z ex pceſſu libri: iō p exēplo ponif caſus ptinens ad deſtructionē idolatrie. Et etiaz q̄ quicq̄d ad idolatriā ptinet ē ↄtra primū legis p̄ceptū. ideo de h̄ ponif exemplū cū dicif: Nō plantabis lucū. ſupra eni dictū eſt frequēter q̄ in locis idolatrie luci ⁊ arbores plātabātur ⁊ iō a loco cult⁹ diuini talia phibēf ne ex aſſimulatiōe loci traherenf ad aſſimulationē facti. iō ſb̄dif: h Nec facies tibi atq; cōſtitues ſtatuā. i. idoluz adorandū: ac ſi dicat primū ptrahit ad iſtud ſcd̄m. Conſequēter ponitur caſus de latrie inſtitutiōe. cū dicif: Nō imolabis domīo de tuo bouem in quo eſt macula: q̄ in cultu latrie debēt offerri meliora.

† Exo.23.e Eccl.20.b

Moraliter. Ca. XVI
a† Obſerua menſem nouarū frugū ⁊c. Hic replicat moyſes de trib⁹ ſolēnitatib⁹. ſ. paſche pētecoſtes ⁊ tabernaculoꝝ de quib⁹ actū ē. ſ. Leui. xxiij. Primū aūt iſtoꝝ figura fuit reſurrectiōis xp̄i paſſi q̄ ē paſcha nr̄m ſic dic̄ Apl's. j. Cor. Paſcha nr̄m imolatus ē xp̄s: itaq; epulemur nō in fermēto veteri neq; i fermēto malicie ⁊ neq̄tie ſz in azymis ſinceritatis ⁊ veritat̄. Igif p ſeptez dies azymoꝝ ſignificaf totū tp̄s nr̄m: eo q̄ ſeptē dieb⁹ reuoluif vt dic̄ Greg. Homel. xxv. ⁊ iſte ſeptenari⁹ debet deduci ſine fermento malicie ⁊ nequitie. ⁊ in azymis ſinceritatis ⁊ veritatis: ⁊ tūc reuertemur i tabernacula nr̄a. i. ad manſiōes patrie celeſt̄ ſic filij iſrael celebratis ſeptē dieb⁹ phaſe ad loca ſua reuertebanf. De ſecūdo feſto. ſ. pētecoſtes dicif: b† Septē hebdoma. ⁊c. per q̄s figurata fuerūt ſeptē dona ſpūſſancti qui dat⁹ fuit in pentecoſte nr̄a apl'is alijſq; diſcipulis in ſigno viſibili. De tertio v̄o feſto dicif: g† Solēnitatē q̄z tabernaculoꝝ ⁊c. fiebat eni illud feſtū in memoriā q̄ dñs filios iſrael habitare fecerat in tabernaculis pcedēdo p deſertū ad terrā pmiſſionis ppter qd̄ figura fuit nr̄e pegrinationis in hac vita q̄ tota decurrit p ſeptē dierū reuolutionē vt predictum eſt. h† Tribus vicibus apparebit ⁊c. Per ſexum maſculinuz qui pfectus eſt ſignificanf opera perfectionis: ⁊ per tres vices ſignificaf trinitatis fides. Per hoc igitur ſignificatur q̄ opera bona in conſpectu domini fieri debent in fide trinitatis. Per iſtum aūt ternariū pōt etiā intelligi deuotio cordis oris ⁊ operis.
† Nō apparebis an̄ do. ⁊c. ſ. a ſanctis meditationib⁹.
g† Non plantabis lucū ⁊c. Hoc fuit p̄ceptuz ad excludendū luxurie vitiū qd̄ exercebaf ppe altaria idoloꝝ. et p hoc ſignificaf q̄ ſacerdotes noui teſtamēti q̄ accedunt ad altare chriſti ⁊ coꝝ miniſtri mūdi debēt eſſe ⁊ caſti.

Additio. In ca. xvj. vbi d̄r i poſtil. Et i die. vij. q̄a collecta ē dñi dei tui. Quō itelligaf feſtū vl' cet⁹ vel collecte dictum fuit in additiōe ſupra Leui. xiij. vide ibi.

Replica. Et q̄cq̄d Burgeñ. tāgit. xvj. ca. de feſto collecte vide correctoriū. ſupra Leui. xxiij.

n Non imolabis ⁊c. k Seq̄f Cūcq; repti fuerīt. Hic oñr ponif effect⁹ iudicij. cū d̄r: Cūcq; repti fuerint apud te: q̄ homīes iudicāt ea que parēt: deus aūt intuef cor. j. Regū. vj. Et ideo omnino occulta diuino iudicio reſeruanf: q̄ aūt aliq̄ mō patēt: hoim iudicio committunf. l Vir aut mulier. ita p fragilitate ſexus nō eſt mulieri parcendū i diuini mādati trāſgreſſiōe. m Audiēſq; inquiſieris diligēter. q̄ nō eſt pcedendū ad ſnīaz ſine diligēti examinatiōe preuia: ſeu etiā ad infamiam denūciatoruz. n Educes virū ac mulierē ⁊c. vt in loco iudicij detur eis audientia anteq̄ infe

ratur

ſententia dānandos eſſe
ꝓuidit. a In ore duo/
rū aut triū teſtiū. At/
teſtatiōe.ſ.legis ꝓphe
tarū ⁊ euāgelij: ſm il/
lud: Verbū qḋ locut⁹
ſum ipſe iudicabit eū
in nouiſſimo die. In ti
tulo qꝫ crucis tres lin/
gue teſtant̄ xp̄m eē re/
gē iudeoꝝ: hebrea: gre
ca: ⁊ latina. b Nemo
occidat̄.⁊c. Tāta ꝯcor
dia eſt veteris ac noui
teſtamenti: vt neutrū
ſine altero. In omni
iudicio primū diuine
ſcripture auctoritas re
quirēda ē. c Si dif/
ficile ⁊c. Sacerdotes
eccleſie dei inſtruit vt
iudicia eccleſiaſtica ſꝫ
poteſtatē ſibi a deo da
tā reuerenter agant: ⁊
iuſte diſcernant nō ad
libitū ſuum: ſed ſm le/
gis decretū ne ſuſcipiē
do perſonā mutēt ſen/
tentiā. d Iuxta le
gem. Nota. nō dicit̄ ti/
bi vt obedias: niſi iux
legem docuerint. Vn̄:
Mat.23.a Supra cathedrā moy
ſi ſederūt ſcribe ⁊ pha
riſei. e Sacerdotis
imperio q ⁊c. Chriſti q
Pſ.109. eſt ſacerdos in eternū
ſm ordinem melchiſe/
dech: qui vicarios ſibi
Luce.10.c ſubſtituit qb⁹ ait: Qui
vos audit me audit: ⁊
q vos ſpernit me ſper/
nit. Iure ergo damna
tiōis ſuſtinet ſentētiā:
qui ꝯtemnit diuinitatꝭ
potentiā. f Cū in/
greſſus fuer̄ ⁊c. Aug⁹
Queri pōt cur ꝑplus
deo diſplicuit cū regē
deſiderauit: cū h̄ inue/
niat̄ eſſe ꝑmiſſus. Sed
intelligēdum ē merito
nō fuiſſe ſm volūtatē
dei q h̄ fieri nō ꝓcipit:
ſꝫ deſiderātib⁹ ꝑmiſit.
Verūtamē ꝓcepit ne fi
eret alien⁹ ſꝫ frater ex
eodē ꝑplo idigena: nō
alienigena. Qḋ āt ait
nō poter̄: itelligēdū ē
nō debebis. g Con
ſtituā ⁊c. Ut habitato
ribus terre habitato/
res terre cōſtituūt ſibi
regē ꝯtra dei volunta/
tem. h Nō habebit
vxo.⁊c. Aug⁹. Mani/
feſtū eſt ſalomonē h̄ ꝓ/
ceptum trāſiſſe: dauid
aūt plures habuit: nec
ꝓceptū ꝓterijt. ꝑmiſſū
ē ei plures hr̄e: nō plu/
mas q alliciāt aīaꝫ mlꝉ
tiplicare. Cū tn̄ addit̄
vt nō eleuet̄ cor ei⁹: ali
enigenas hr̄e ꝓhibitū
eſſe videt. verūtn̄ mlꝉti
plicatio vxoꝝ genera/
liter

¶ vbi celebrantur iudaica: ne ſine iudicio quis damnetur.
rūt ad portas ciuitatꝭ tue: ⁊ lapidib⁹ ob/ a
¶ diſtricta ſententia
a ruent̄. † In ore duoꝝ aut triū teſtiū ꝑibit b
a ¶ vnius teſtimoniū nec legib⁹ nec canonibus ſuſcipitur.
b qui interficiet̄. Nemo occidat̄ vno cōtra
¶ nō teſtis.
eū dicēte teſtimoniū. Manus teſtiū ꝑma
interficiet eū ⁊ manus reliqui populi ex/
¶ vt.ſ.terreantur ceteri.
trema mittetur: vt auferas malū de me/
¶ hoc quoqꝫ in eccleſia ſeruandum eſt.
c dio tui. † Si difficile ⁊ ambiguū apud te iu c
diciū eſſe ꝑſpexeris inter ſanguinē ⁊ ſan/ d
guinē: cauſam ⁊ cauſā: leprā ⁊ nō leprā: e f
¶ In ciuitate tua.
et iudicū intra portas tuas videris ver/
a ¶ Nota appellandi tribuit facultatem. ¶ eccleſiam.
ba variari: ſurgē ⁊ aſcende ad locū quem g
¶ gratia ſua. ¶ legitimos.ſ.
elegerit dn̄s deus tuus: venieſqꝫ ad ſacer †
¶ Pontificem.
dotes leuitici generis: et ad iudicē qui fu
a ¶ In partem nō declinantes.
erit illo tēpore: quereſqꝫ ab eis: qui iudi/ h
a ¶ obediendo.
cabūt tibi iudicij veritatē: et facies quod
¶ obedite prepoſitis veſtris.
cunqꝫ dixerint q ꝓſunt loco quē elegerit
d dn̄s ⁊ docuerint te iuxta legē eius: ſeque i
riſqꝫ ſententiā eoꝝ: nec declinabis ad dex/ k
terā neqꝫ ad ſiniſtrā. Qui aūt ſuꝑbierit
e nolens obedire ſacerdotis imperio q eo
tpe miniſtrat dn̄o deo tuo ⁊ decreto iudi
¶ exemplum mali.
cis: morietur homo ille: et auferes malū de
¶ ſententiā. ¶ initiū ſapiētie timor dn̄i.
iſrael: † cūctuſqꝫ populus audiēs timebit l
¶ illo punito.
vt nullus deinceps intumeſcat ſuꝑbia.
¶ promiſſionis.
f Cū ingreſſus fueris terrā quā dn̄s deus m
tu⁹ dabit tibi: ⁊ poſſederis eā: habitaue/
¶ tu non ego. ¶ nō deū ſed hominē.
g riſqꝫ i illa: ⁊ dixeris: cōſtituā ſuꝑ me regē
¶ in circuitu impij ambulāt. a ¶ gētiles q trā nate
ſicut habēt omēs ꝑ circuitū nationes: eū n
nō renate. a ¶ ꝑmittit nō cōmittit. b ¶ magiſtrum vel ſacer
dotem c ¶ aliquo iudicio ſicut ſaulē. ¶ canonica electione.
conſtitues quem dn̄s deus tuus elegerit o
¶ nō de aliena ſecta. ¶ .i. nō debebis. ¶ alienigenā.
de numero fratrū tuoꝝ. Nō poteris alte
rius gentis hominē regem facere: qui nō
¶ cognatione.
ſit frater tuus. Cunqꝫ fuerit ꝯſtitutus: nō † p †
a ¶ pompā ⁊ ambitionē ſeculi. ¶ fallax equus ad ſalutem.
b ¶ exēplo: dn̄atione: ꝑſuaſiōe: c ¶ varium et mutabilem.
multiplicabit ſibi equos: nec reducet pō/ q
a ¶ mundi appetitū. b ¶ ſimplici ſuꝑbia humana potentia
vel mūdana. ¶ ſicut puluis quē ꝓijcit vent⁹ a facie terre.
pulū i egyptum eqtat⁹ numero ſubleua/
tus: preſertim cū dn̄s ꝓceperit vobis vt
a ¶ ſꝫ ꝑ aliā viam: ſubaudis reuertimini in regionē veſtrā.
neqꝫ amplius ꝑ eandē viā reuertamini.
a ¶ ſollicitudines ſuperfluas b ¶ et ſi plures.
c ¶ alienigenas videtur tangere.
h Non habebit vxores plurimas q alliciāt r s

ratur cōtra eos ſn̄ia. a Et lapidib⁹ ob/
ruent̄. poſt ſententiā datā. b In ore duo
rū aut triū teſtiū. Iſtud debet ꝓcedere ꝓ/
latione ſentētie. c Si difficile. Hic agit̄ d̄ B
ſuꝑiorib⁹ iudicib⁹ ad q̄s debꝫ eſſe recurſus † Mat.18.b
in dubijs ⁊ difficilib⁹. ⁊ ponunt̄ aliq ꝓ exē Ioh.8.c
plo. cū d̄r: d Inter ſanguinē ⁊ ſanguinē. 2.Cor.13.a
Hoc eſt qn̄ vna ꝑs iudicū dic̄ ꝙ effuſio ſan/ Heb.10.e
guinis alicu⁹ hoīs eſt morte plectēda: qr re 1.Tim.5.d
ducit̄ ad homicidiū volūtariū. Alia ꝑs dic̄ 2.q.4.§.1.
nō: qr reducenda eſt ad homicidiū caſuale. 35.q.6.§.
e Cauſā ⁊ nō cauſā.ſ. qn̄ vna ꝑs iudicū fi.
dicit cauſā actoris eſſe iuſtā: alia aūt cām
rei. f Leprā ⁊ nō leprā.ſ. qn̄ vna ꝑs dicit
infirmitatē alicui⁹ eſſe leprā: alia nō. † Qui filij
g Surge ⁊ aſcende ⁊c. in caſib⁹ ⁊ ꝯſimili/ ſint legit.c
bus recurrēdū ē ad ſuꝑiores iudices.ſ. ad ꝑ venerabi
ſommū ſacerdotē ⁊ iudicē ꝑpli iſrael. Et ali lem.
qn̄ ꝯtingebat ꝙ vtrūqꝫ officiū in vnā ꝯcur
rebat ꝑſonā: ſicut ptꝫ de heli qui fuit iudex
et ſummus ſacerdos ꝑpli.j. Reg.iiij. ſed vt
cōmuni⁹ erāt ꝑſone diſtincte: ſic ⁊ officia. po/
teſt ꝗ intelligi iſte recurſus ad vtrūqꝫ con/
iūctim. ⁊ h̄ erat i cauſis q nō poterāt termi/
nari ab vno ſine alio: vtpote i edificatione
tēpli q nō poterat fieri ſine poteſtate regia:
nec diſponi abſqꝫ ſacerdotali ordinatiōe: vꝉ
diuiſim. vt in cauſis ſpūalib⁹ eſſet recurſus
ad ſummū ſacerdotē: ⁊ i tꝑalib⁹ ad iudicē: ⁊
ex h̄ inoleuit ꝯſuetudo ꝙ ab inferiorib⁹ iu/
dicib⁹ eccleſiaſticis appellat̄ ad ſummū pō/
tificē: ⁊ ab inferiorib⁹ ꝑncipib⁹ ⁊ iudicibus
ſecularib⁹ ad regē ſeu imperatorē. h Qui
iu.t.iu.ve. Debēt ei eē mag̃ inſtructi alijs:
ita ꝙ poſſint dirigere i dubijs. i Sequeriſqꝫ
ſen.eo. qr ē vltia ꝯtū ad oēs. k Nec de/ † d.5.
cli.⁊c.i. mot⁹ cōmodo vꝉ dāno tꝑali. Hic di
cit Glo. hebraica: ſi dixerit tibi ꝙ dextera C
ſit ſiniſtra: vel ſiniſtra dextera: talis ſn̄ia eſt
tenēda qḋ ptꝫ manifeſte falſū: qr ſn̄ia nul/
lius hoīs cuiuſcūqꝫ ſit auctis eſt tenēda: ſi
ꝯtineat manifeſte falſitatē vel errorē. ⁊ hoc
pꝫ ꝑ h̄ qḋ ꝓmittit̄ i textu. Iudicabūt tibi iu
dicij veritatē. poſtea ſubdit̄: Et docuerit te
iuxta legem ei⁹. ex quo ptꝫ ꝙ ſi dicāt falſum † 3.26.a
vel declinēt a lege dei manifeſte nō ſunt au
diēdi. Cetera patēt vſqꝫ ibi: l Cunctuſqꝫ
populus audiens timebit vt nullus dein/
ceps intumeſcat. Pena eni mortis nō infli/
gitur ad correctionē illi⁹ qui ſuſtinet: ſed ali/
orū. m Cū ingreſſus fueris terrā quam
dn̄s deus tu⁹. Hic ꝯn̄r agit̄ de regis inſtitu
tione. Circa qḋ ſciendū ꝙ illud qḋ dicit̄ h̄:
n Eū cōſti.ſ. in regē: ⁊ nō ē ꝓceptū nec ſim
plex ꝯceſſio: qr ſic nō peccaſſet populus iſrꝉ
petendo regē: cui⁹ ꝯtrariū d̄r.j. Regū.xij.
ſꝫ eſt ꝑmiſſio q ē de malo. Bonū eni ꝑpli cō
ſiſtebat in h̄ ꝙ ſolus de⁹ regnaret ſuꝑ eum:
eo ꝙ erat ꝑpls peculiarꝭ dei: verūtn̄ ſi ipor/
tune regē hr̄e vellēt ꝑmittebat̄ eis ſub ꝯdi/
tioib⁹ tn̄. Prima erat ꝙ eſſet d̄ filijs iſrꝉ qḋ
notat̄ cū d̄r: De nūero fratꝝ tuoꝝ. Secda ꝙ
nō eſſet ſimplicit̄ ad volūtatē ꝑpli: ſꝫ ꝑ ele/
ctionē dei. qḋ notat̄ cū d̄r: o Quē dn̄s
de⁹ t.ele. ⁊ ſic factū fuit de ſaule ꝑmo rege ⁊ D
d̄ dauid ſcd̄o vt hr̄.j. Re.x. et.xvj. Cōſeqn̄/
ter deſcribit̄ ꝯditio regis ꝯſtituti. cū dicit̄:
p Nō mul.ſi.eq̄s.ſ. ad iactantiā: ſꝫ ſolum
ad decentiā ſui ſtat⁹ ⁊ regni defenſionem.
q Nec reducet ꝑplm in egyptum: ꝓſumēs
acq̄rere terrā illā. r Nō habebit vxores
plurimas. nō inhibet̄ regi ſimpliciter plu/
ralitas vxoꝝ: cū dauid q fuit ſanct⁹ ſex vxo
res habuerit: ſꝫ ꝙ nō habeat i numero ex/
ceſſiuo: et potiſſime alienigenas: ⁊ h̄ eſt qḋ
notat̄ cū dicit̄: s Que alliciāt animū ei⁹.
ſcꝫ ad nimiā carnalitatem: ⁊ inde ad idola/
triam ſaltem aliqualiter ſicut de ſalomone
 accidit

Sliter ꝓhibita ē: ꝑmiſſuz ē regi plures hr̄e: ſʒ nō multiplicare
ne multiplicādo pueniat ad alienigenas. a Neq̄ argēti ⁊c̄.
Mat.6.c Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra. b Legetq̄
illud. Nota q̄nta aſſiduitate legere debēt ſacerdotes: cū aſſi
Iob.6.g due legāt reges. Lectio ipa lux ē ⁊ vita. vñ: Uerba q̄ ego lo/
q̄r vob: ſpūs ⁊ vita ſūt. c Sup frēs
ſuos. Quaſi ſciat ſe eē fratrē. Unū pa
Luc.11.a trē deū oēs habemꝰ: cui: dicimꝰ. Paṫ
nr̄ q̄ es ī celꝭ ⁊c̄. d Sup iſrael. Bñdi
ctio ē regnare ſup iſrl̄. i. regnādo face
re iſrl̄. ſ. deū vidētes. Ca. XVIII
Non habebunt ſacerdotes. Et
n in veteri ⁊ ī nouo te. miniſtrꝭ
altaris ꝑceptū eſt de oblatiōi/
bꝰ ⁊ decimis viuere: nec terrenis poſ
ſeſſionibꝰ acq̄rendis ꝯceſſum eſt inhi
Mat.10.a are. vñ: Nolite poſſidere aurū neq̄ ar/
Ibidē.b gentū ⁊c̄. ⁊ poſt pauca. Dignꝰ eſt eniʒ
1.Cor.9.b operariꝰ cibo ſuo. Et alibi: Qui alta/
rio ſuiūt cū altario pticipāt. Nō enī
oportet vt q̄ ſemp aſtare debet officio
diuino: inhiet terreno lucro: cui deus
hereditas ē. Quid ꝗ deeſſe pōt illi q̄
omīa habentē habet. f Hereditas
eoꝝ. Pro opatiōe bona vt qꝺ mente
Act.1.a conceperit ope ꝓbet. vñ: Cepit ieſus
facere ⁊ docere. g Habūt ſacerdo.
Quia in corporalibꝰ ſolatijs ⁊ ſpūali
bus emolumentis deuote doctoribꝰ
Gal.6.b noſtris cōmunicare debemꝰ. Uñ: Cō/
municet is qui cathezizat verbo ei q̄
ſe cathezizat ī oī bono ope. h Uen
triculū. Uenter receptaculū ciborum
omnes hoīm labores ⁊ momentanea
gule blandimēta ſunt: q̄ꝝ finē cōdem
nat: et mentibus deo ſacratis oſtēdit
totū qꝺ vorāmꝰ in ſeceſſum ꝓijci. vn/
1 Cor.6.d de: Eſca ventri: ⁊ vēter eſcis: deꝰ aūt
⁊ hūc ⁊ has deſtruet. ꝭ Primitias

a ſ auariciā ſuggillat.
a animū eiꝰ: neq̄ argēti ⁊ auri im/ a
a ſ vltra menſurā neceſſitatis. ſ nō adiumēta.
ſ portantē in infernū mergentia. ſ quies graui
tas maturitas regum eſt.
mēſa pōdēra. Poſtq̄ aūt ſederit
a ſ ne ad volūtatem ſuam faciat: ſed ſm diuina
ī ſolio regni ſui: dſcribēt ſibi deu/ b
precepta. ſ non aliene.
teronomiū legis huiꝰ in volumi
ſ vbi nihil fuſcatū: nihil corruptū.
ne accipiēs exemplar a ſacerdoti
bus leuitice tribus: ⁊ habebit ſe/ c
ſ viſus reddit magiſtrū.
b cuʒ: legetq̄ illud oibꝰ diebꝰ vite
a ſ legendo. ſ caſto timore timor domini ſancꝰ
permanet in ſeculum ſeculi.
ſue: vt diſcāt timere dñm deū ſu/
um: ⁊ cuſtodire v̄ba et cerimoni/
a ſ ne corde intumeſcat.
as eius q̄ in lege ꝑcepta ſūt. Nec d
ſ que ſequiṫ poteſtatem.
c eleueṫ cor eiꝰ ī ſupbiā ſup fratres
ſ decliner amicitia vel odio vel q̄libet occaſiōe.
ſed regat in virga ferrea.
ſuos: neq̄ declinet ī ptē dexterā †
ſ corpaliter ⁊ ſpūaliter.
vl̄ ſiniſtrā: vt lōgo tpe regnet ipſe †ct
ſ carne vl̄ imitatiōe.
d et filꝰ eiꝰ ſuper iſrl̄. Ca. XVIII
ſ Nemo militās deo implicat ſe ne
gocijs ſecularibus.
e n Non habebunt ſacerdo f
tes ⁊ leuite et omēs qui
de eadeʒ tribu ſunt: partem ⁊ he
reditatem cum reliquo iſrael: q̄r
ſ non de victu vel veſtitu ſint curioſi. ſ Qua/
ſi quis querat vnde et viuent.
ſacrificia dñi ⁊ oblationes eiꝰ cō g
medēt: ⁊ nihil aliud accipient de
ſ qui omnia poſſidet.
poſſeſſione fratrū ſuoꝝ. Dominꝰ h
a ſ vt tanto ſponſore ſint ſecuri.
f eni ipſe eſt hereditas eoꝝ ſicūt lo
cutus eſt illis. Hoc erit iudicium i
ſacerdotum a populo ⁊ ab his q̄
offerunt victimas ſiue bouem ſi
g ue ouem immolauerint dabunt
h ſacerdoti armum ac ventriculū: k l

Nico. de lyra

A accidit: licet eſſet ſapientiſſimꝰ: de quo
†.12.q.1.c. clericus. ſcribiṫ .iij. Regū. xj. Cumq̄ iā eſſet ſe/
nex: depꝛauatū eſt cor eiꝰ ꝑ mulieres
vt ſequereṫ deos alienos ⁊c̄. a Ne
q̄ argēti ⁊ auri im. pondera. i. ad ſup/
fluitatē: ſed ſolum ad neceſſitatem ſui
ſtatus ⁊ regni defenſioneʒ. b De/
ſcribet ſibi deuteronomium legis hu/
ius. i. faciet deſcribi. c Et habebit
ſecum. dicūt hebꝛei ꝙ debebat habe/
re volumen duplicatū. vnū ad portā/
dum ſecū vt poſſet ibi frequēter lege/
re: aliud ad reſeruandū in domo the/
ſauri ſui tanq̄ q̄d ꝑcioſiſſimum.
d Nec eleueṫ cor eiꝰ ī ſupbiā. ſic acci
dit de ſaule: ꝓpṫ qꝺ fuit a dño repro/
batꝰ. ⁊ regnū ablatū a filijs eiꝰ. j. Re.
xiij. e Ut lōgo tpe regnet ipſe et fi/
lij eius. ſicut ptʒ de dauid ꝓpter cuiꝰ
iuſticiam regnuʒ fuit ſibi ⁊ filijs eius
a dño cōfirmatuʒ. vt habeṫ. ij. Regū.
vij. ⁊ ī pluribꝰ alijs locꝭ. Ca. XVII

Moraliter.

Non immo/ labis ⁊c̄. ſeq̄
tur: † Uenies ad ſacerdotes leuitici generis ⁊ ad iudicē
q̄ fuerit ī illo tpe. ꝑ qꝺ oſtēdiṫ ꝙ chꝛiſtiani debent in dubijs
ad pōtifices recurrere q̄ꝫtū ad ſpūalia ⁊ ad ꝑncipes q̄ꝫtū ad
tpalia: ⁊ eoꝝ firmiter tenere ſniaʒ niſi errorē ꝯtineat manife/
ſtū. † Cūq̄ fuerit ꝯſtituṫꝰ. ſcʒ rex de q̄ loquiṫ. pt Non
multiplicabit ſibi eq̄s ⁊c̄. ex h̄ oſtendiṫ ꝙ reges catholici nō
debent eſſe ſuperbi: nec lubꝛici: nec cupidi aut ignaui ſed hu/
miles. Ecci. iij. Quāto magnꝰ es humilia te in omnibꝰ. ⁊ co/
rā deo inuenies gratiā. Debent etiam eſſe continentes: libe/
rales: ⁊ diuine legis zelatores: ⁊ iuſticiā omībꝰ ꝯſeruantes.
ideo ſubdiṫ in fine: † Neq̄ declinet in dexterā ptem. ꝓ/
pter fauorem vel vtilitateʒ temporalem a iuſticia declinādo
† Neq̄ in ſiniſtram. ex affectione peruerſa vel odio iuſtici/
am ſubuer
tendo. et† Ut longo tpe regnet ipſe et filij eius.

Additio.

In ca. xvij. vbi diciṫ ī poſtilla: Circa quod ſciendū. ꝙ illud quod dicitur hic: Eum conſtitues. i. in regem: nō eſt ꝑceptum. Preceptū iſtud (nec ſimplex cōceſſio. de cōſtitutione regis non eſt permiſſiue intelligendum ꝓut in poſtilla: ſed ē ſimplex cōceſſio cum cōditionibus ī littera ſcriptis. Nec ſequiṫ ꝙ ſi ſit ꝯceſſio ſimplex: tunc nō peccaſſet ppl̄s iſrael petendo regem: Nam petierūt regeʒ aliter q̄ꝫ fuit ſibi ꝯceſſum: nā ex h̄ etiā ꝙ ille populus erat peculiaris dei ſe/quiṫ ꝙ nō deberet habere regē ſupra ſe: ꝓut iſta amplius dño ꝯcedēte tra/ctabunṫ in additione. ſ. j. Regū. viij. vbi poſtillator mouet queſtionē vtrū filij iſrael peccauerūt petēdo ſupra ſe regem.

Replica

In ca. xvij. vbi poſtillator litterā de cōſtitutione regis dicit nec ſonare preceptū: nec ſimplicem ꝯceſſionē ſed ꝑmiſſionem. Burgeñ. dicit eſſe preceptum ⁊ ſimplicē ꝯceſſionem cū ꝯditionibus ī lr̄a poſitis. Et videṫ Burgē. duplicē intrare ꝯtradictiōeʒ. cū enim ſm eū ſit cōceſſio: nō erit ꝑceptū: ipſe tñ dicit eſſe ꝑceptū cū tñ nullū verbū ꝑceptoriū nec ꝑcepto equipollens in lr̄a ponaṫ. Et cum dicit eſſe ꝯceſſionē ſimplicem videṫ cōtradicere ei qꝺ dicit cōceſſionem ſub cōditionibꝰ. conditionata enī cōceſſio ſimplex dici nō poteſt. vnde intuendo lr̄am ⁊ poſtillatoris intentionem occurrit ꝙ paſſus iſte de regis cōſtitutiōe ſit ꝑnoſticus. et huic ꝑnoſtico addiṫ ꝑceptum negatiuū de nō cōſtituēdo extraneo et cetere negatiue ī littera poſite de nō multiplicando vxoribus ⁊ equis ⁊c̄. Illa enī ſola ſonant ꝑcepta: ſed nō ad intētionem Burgeñ. Et q̄r Burgeñ. hāc materiā remittit ad ꝑmi Reg. viij. vi/ † Nu.18.a
de ibi latum correctoriū.

Non habebunt Ca. XVIII
n ſacerdotes et leuite. Hic cōſe/quenter agitur de ſacerdotuʒ et leuitarum ſuſtentatione. Et primo in generali. ſecūdo in ſpeciali. ibi: Si exierit leuites. Scōm ꝙ dictum fuit Nu. xviij. tribꝰ leui nō habuit pteʒ in terra ſicut alie tribus: niſi ſolū vrbes et ſuburbana ad habitandū. ⁊ iō debebant de bonis alioꝝ ſuſtentari. ⁊ h̄ eſt qꝺ dicitur: Nō habebūt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊c̄. ⁊ ſubdiṫ modus ſuſtētandi eos. cum diciṫ: g Sacrificia dñi ⁊ oblatiōes eiꝰ comedent. Si accipianṫ ſtricte ſacrificia ⁊ oblatiōes q̄ fiebant in templo: ex illis ſuſtentabātur tm̄ ſacerdotes ⁊ leuite q̄ miniſtrabant in tēplo in hieruſalē. Si aūt accipianṫ large oblatiōes ꝓut ſe extēdūt ad decimas: ſic ex eis ſuſtētabanṫ leuite q̄ morabanṫ ī alijs vrbibus ⁊ oppidis. h Dñs enī ipe eſt hereditas eoꝝ. hoc diciṫ q̄r d̄ oblatis dño mō ꝑdicto ſuſtētabanṫ ſicut de hereditate ꝓpria. ſicꝫ locutus eſt illis Nu. xviij. Conſequēter deſcēdiṫ ad id qꝺ pertinebat ad ius ſacerdotum. cū diciṫ: i Hoc erit iudicium. hoc eſt traditum vel cōceſſum. k Armum. ſ. dextrum. hoc autē fiebat ad deſignandū ꝙ ſacerdos debet habere fortitudinem ⁊ cōſtantiā ad ſuſtentandū onꝰ ppli: qꝺ ꝑ armū dextꝝ deſignaṫ vbi eſt fortitudo corꝑis. Itē ad remouēdū quandā idolatrie ſpeciē que ſpatulomātia diciṫ. idolatre enī os armi de ſacrificijs ſuis reſeruabāt: ⁊ in eo diuinationē exercebant. l Ac ventriculū. Dicunt aliqui ꝙ hic accipiṫ ventriculus ꝓ petuſculo: quod de iure ſacerdotꝭ determinaṫ Exo. xxix. et h̄ eiſdem rationibus quibꝰ ⁊ de armo dextro dictū eſt: q̄r ꝑ ipm̄

fortitudo

a Primitias. Primitias frugū. laborantē agricolā oportet primū de fructib⁹ accipere. b Si exierit. Quaſi vrbem ⁊ domū deſerit: qui gratis deo ſeruit ⁊ ſine ſumptu euāgeliū ponit. c Excepto eo ꝙ. Grego. Lxx. Pret venditionē q̄ ſm familiā eſt: quā dicat venditionē obſcurū eſt: niſi forte q2 decimatiōes ⁊ ꝑmogenita p̄cepit vēdi ab hiſ qui in longinq̄ habitarēt: ne multa cogerent portare ad locū inuocationis dn̄i vl' pecora ducere vt illic denuo emerentur ex precio. Et iuſſerat habere ibi partē leuitam q̄ maneret ī ea ciuitate vn̄ ille decimatiōes ⁊ primogenita debebant. Et iō dixit familiā ad h̄ debere leuite qm̄ ex ſucceſſiōe q̄ parētib⁹ ſuccedit h̄ circa eū ſeruari oportet qđ parētib⁹ exhibitum eſt.

d Cū ingreſſus f. Aug⁹. Cū portētorū inſpectiōes interdicunt: q̄rēdū ē quō portēta q̄ inſpici prohibent: diſcernant ab eis q̄ diuinit⁹ dantur vt q̄d ſignificent dici debeat: ſic miracula que in ſcriptur̄ reperiunt ſignificantia qđ ad regulam fidei ꝑtineat: velut vellus ī area cōpluta ſiccū aut ī ſicca cōplutū aut virga aaron que floruit ⁊ nuces ꝓtulit: ⁊ hmōi. Sicut autem diſcernunt diuinationes quas in ſequentibus ꝓhibet a diuinationib⁹ ꝓphetarū: ſic inſpectiones ꝓdigiorū a ſignificationib⁹ miraculorū.

e Ariolos. Qui circūeunt aras nefandis p̄cib⁹: ⁊ diuiatione ī ext' aīaliū q̄rūt.

f Auguria. Quaſi auigeria q̄ in vocib⁹ auiū gerunt. Vel auigarria ab auiū garritu. g Phytones Ventriloqs: de quorū ventre demones loquunt a phytio ſic dictos: id eſt apolline quē deū diuinationis credebant eſſe.

h Prophetā de gēte tua et. Licet hiſtorialiter de ꝓphet' accipi poſſit q̄ p⁹ moyſen in ꝑplo iſrl' repleti ſūt ſpū dei: meli⁹ tn̄ de dn̄o ꝓphā accipit: de q̄ turbe ab ipo facte dixert: Hic ē v̄e ꝓpha q̄ vētur⁹ ē ī mūdū. (Joh. 6. b)
Et alibi: Propha magn⁹ ſurrexit ī nobis. (Luce. 7. c)

☙ Tres ciui.

---

a primitias frumenti vini ⁊ olei et a
lanarū partem ex ouium tonſio-
ne. Ipſum eni elegit domin⁹ de⁹ b
tuus de cūctis tribubus tuis vt
a firm⁹ in domo dn̄i in atrijs dom⁹ dei noſtri.
ſtet et miſtret nomini dn̄i dei tui
b ipe ⁊ filij ei⁹ ī ſempiternū. Si exie- c
rit leuites ex vna vrbiū tuarū ex
omni iſrl' in q̄ habitat: ⁊ voluerit
venire deſiderās locū quē elege-
rit dn̄s: miniſtrabit ī noīe dn̄i dei
conſanguinei. firmiter
ſui: ſic oēs frēs ei⁹ leuite q̄ ſtabūt
a beneplacentes.
b qui altario ſeruiunt cū altario participant.
eo tpe corā dn̄o. Partem ciborū
c eandē accipiet quā ⁊ ceteri: exce- d
pto eo ꝙ in vrbe ſua ex paterna
d ei ſucceſſiōe debet. Cū ingreſſus e
fueris terrā quā dn̄s de⁹ tu⁹ da-
bit tibi: caue ne imitari velis ab- f
ominatiōes illarū gentiū: nec inue- g†
niat in te q̄ luſtret filiū ſuū aut fi-
e liā ducens ꝑ ignē: †aut q̄ ariolos h†
ſciſcitet: et obſeruet ſomnia atq3 i† k†
f auguria: ne ſit malefic⁹: nec incā- l† m†
g tator: neq3 phytones ꝯſulat: nec n† o†
diuinos et querat a mortuis ve- p†
ritatē. Oīa eni hec abomiat dn̄s
a caue ne ⁊ te ſimiliter deleat.
et ꝓpt iſtiuſmodi ſcelera delebit
a hūano modo. ꝑfecti eſtote ſic ⁊ pr̄ veſter ce-
eos in introitu tuo. Perfectus q
leſtis. criminali. cum ſancto ſanctus eris.
eris ⁊ abſq3 macula cū dn̄o deo r
vel bitis.
tuo. Gētes iſte quarū poſſidebis s
terrā augures ⁊ diuinos audiūt:
tu autē a domino deo tuo aliter t
ioſue vel alios ſequentes.
inſtitutus es †Prophetā de gen- v
te tua et de fratrib⁹ tuis ſicut me x
verum hominem.
ſuſcitabit tibi dn̄s deus tu⁹: ipm y
audies: vt petiſti a dn̄o deo tuo z
in oreb qn̄ cōtio cōgregata eſt at-
q3 dixiſti †Vltra nō audiā vocem
domini dei mei: et ignē hunc ma-
ximum amplius non videbo: ne
moriar: Et ait domin⁹ mihi: Be-
chriſtum.
b ne omnia ſunt locuti. Prophetā a

---

fortitudo deſignat: ⁊ q2 in oſſe pectoris reſeruato ab idolatr' diuinatio exercebatur. In hebreo habet: Armū ⁊ genas ⁊ muletā. ita ꝙ ꝑ duo vltima intelligunt quedā ſuꝑaddita armo ⁊ pectuſculo danda ſacerdoti. a Primitias frumēti vi. ⁊c. iſta ſimiliter ꝑtinebant ad ſacerdotes. q̄ititas aūt talium nō determinat ꝑ ſcripturā: ſ3 determinata fuit ꝑ ſapientes hebreorū: videlicet ꝙ ꝓ primitijs daretur ps. lx. ad minus. xl. ad plus. l. mediocrit. ita ꝙ min⁹ deuoti dabāt. lx. magis deuoti. xl. intermedij q̄3. l. ⁊ h̄ idē hr̄ ī libro de collationib⁹ patrū collātiōe ꝑma Theo. abbat'. ⁊ ſic q̄ititas iſta q̄itū ad aliq̄d erat determiata: ⁊ q̄itū ad aliq̄d deuotiōi dātiū d̄relicta. b Ipm ei ele. d. ⁊c. iuſtū ē aūt ꝙ illi q̄ ſuiūt deo ſuſtētēt a ꝑplo. c Si exi. le. Hic agit de ſuſtentatiōe leuitarū in ſpāli. ſ. qn̄ aliq̄s leuites ex hieruſalē habitās deuotiōe duct⁹ veniebat ad manendū ī hieruſalē vt ſuiret dn̄o in tēplo. et ī iſto caſu determiat h̄ ꝙ accipiat ꝑtē de oblatiōib⁹: ſic etiā alij leuite ibidē miniſtrātes. ⁊ pz lr̄a vſq3 ibi: d Excepto eo ꝙ in vrbe ſua ⁊c. In vrbib⁹ eni in q̄bus manebāt ex hieruſalē habebāt domos ad habitandū ꝓ ſe ⁊ ꝓ pecorib⁹ ſuis ⁊ talia ſuccedebāt eis a patrib⁹. ⁊ d̄ talib⁹ poterāt viuere q̄ veniebāt ī hierlm̄ mō p̄dicto cū illis q̄ accipiebāt de oblatiōib⁹. In hebreo hr̄: Exceptis venditiōib⁹ ſuis. ⁊ in eadē ſnīa reuertit: q2 qn̄ veniebat in hieruſalē ad manendū vēdebāt talia ⁊ d̄ p̄cio ſe iuuabāt. e Cū ingreſſus fu. Hic ꝯñr agit d̄ ꝓphetica reuelatiōe. ⁊ ꝑmo a q̄buſdā abominatiōib⁹ ꝑplorū inhabitantiū terrā ꝓmiſſiōis filios iſrl' dehortatur. in ſcđo oſtēdit neceſſitas ꝓphetie ⁊ miſſio prophete ibi: Gētes iſte. Circa primū ſciendū ꝙ hō ordinat ad finē ſuꝑnaturalē viā rōnis naturalis tranſcēdentē. ſm illud. j. Cor. ij. Qđ oculus nō vidit nec auris audiuit: nec ī cor hoīs aſcēdit ⁊c. Tendēti autē ad finē neceſſariū ē p̄cognoſcere aliqualiter finē ⁊ ea q̄ in finē dirigūt. Cum igit ſe ad h̄ nō extendat reſpectu vltimi finis ſimpliciter cognitio naturalis. req̄rit diuia reuelatio. hāc āt cognitionē ſuꝑnaturalē nō tn̄ reſpectu vltimi finis ⁊ dirigētiū ī eā ſm v̄itatē: ſ3 ſm falſā eſtimationē ſeu deceptionē: querebāt gētiles a demonib⁹ ꝑ ſacrificia ⁊ q̄dā alia ſuꝑſtitioſa: q̄ omnia ꝓhibent filijs iſrael. cū dicit: f Caue ne imita. velis abomi. i. ſuꝑſtitioſas inq̄ſitiōes occultorū idolorū. g Nec inueniat in te q̄ lu. fi. ſuū. Erat eni quidā ſuꝑſtitionis modus q̄ adhuc dicunt vti tartari qui credūt oīa ꝑ ignem purificari. ⁊ iō hoīes extranei ad p̄ncipē accedētes: an̄ tranſeūt inter ignes. ⁊ talis trāſit⁹ vocatur hic luſtratio. h Aut q̄ ariolos ſciſcitetur. querendo ab eis futura vel alia occulta. Dicunt aūt arioli q̄ in viſceribus aīaliū ſuꝑ aras idolis immolatorū diuinant. i Et obſeruet ſomnia qualiter autē ſit licitū ⁊ qualiter ſuꝑſtitioſum diuinare ꝑ ſomnia dictū fuit Gen. xl. ca. ī fine. k Atq3 auguria. diuinatiōes ſunt ꝑ garritū ſeu volatū auiū. l Ne ſit ma. qui ꝑ inuocatiōes quaſdā ſeu incantatiōes facit apparere demonē in aliq̄ effigie viſibili ad dandū reſpōſa. m Nec incātor q̄ deludit ſenſus hūanos: vt videat qđ nō ē. n Neq3 phy. ꝯſu. dicunt aūt phytones vētriloq̄: q̄ hn̄t ī vētre demonē v̄ba exteri⁹ ꝓferentē. tn̄ j. Re. xxviij. d̄r illa mlier phytoniſſa: q̄ faciebat apparere mortuos quaſi ſuſcitatos. o Nec diuinos. qui fingunt ſe loqui ex reuelatione dei: cum tamen loquātur ex reuelatione demonum ſicut balaā. p Et q̄rat a mortuis veritatē. ſtādo ſuꝑ tumulos ⁊ eos inuocando ſeu ꝑ aliquē aliū modū ſuꝑſtitioſū. q Perfectus eris. deo fideliter ſuiendo. r Et abſq3 ma. a p̄dict' cauēdo. s Gētes iſte. Hic ꝯñr d̄ſcribit miſſio ꝓphete. ⁊ ꝑmo agit de ꝓpha vero. ſcđo de ꝓpha falſo. ibi: Propheta aūt. Circa ꝑmū ꝑmo cōtinuat ſnīam p̄dictis. cū d̄r: Gētes iſte ⁊c. ſcđo exequit ꝓpoſitū. cū d̄r: t Tu aūt a dn̄o ⁊c. ꝑpl's dei. ſ. ꝑ legē diuinit⁹ datā. ⁊ vbi nō ſufficit leg' determiatio. dabit tibi ꝓphetica reuelatio. ⁊ h̄ ē qđ ſubdit: v Prophetā de gē. tua. i. de iudeis. x Sic me. v̄ba ſūt moyſi. y Ipm au. ſ. ꝓphetā a deo tibi dandū. z Vt petiſti a dn̄o. vt hr̄ Exo. xx. quia nō poterāt vltra ſuſtinere verba dei loquētis: petierunt ꝙ loq̄ret eis ꝑ moyſen: qđ fuit eis ꝯceſſū: ⁊ nō ſolū ꝑ moyſen ſ3 etiā ꝑ alios ꝓphas ī diuſis generatiōib⁹ ſuccedētes. vt pz d̄ Joſue: Samuele: Eſaia: Hieremia ⁊ alijs. ⁊ h̄ eſt qđ ſbdit: Et ait dn̄s. ⁊ ſequit: a Prophetā ſuſci. ⁊c. Et intelligit h̄ nō

Margin: B — C — D; Leui. 20. d; 1. Re. 28. a; † Act. 7. e; † Exo. 20. e

 ☙ ſolum

ſ de ſemine dauid.
ſuſcitabo eis de medio fratrum
ſ qui nõ venit ſoluere legem: ſed adimplere.
a b ſuoꝝ ſimilem tui: et ponã verba
mea in ore eius: loquturq; ad eos
oĩa q̃ precepero illi. Qui aũt ver
ba eius q̃ loquetur in noĩe meo
ſ perpetua pena vindicãs.
audire noluerit: ego vltor exiſtã
ſ pſeudo. ſ vane glorie.
c Propheta autem qui arrogantia
ſ vt ſibi credat.
d deprauatꝰ voluerit loqui in noĩe
ſ in cuius nomine loquit.
meo que ego non ꝑcepi illi vt di
ſ alꝭ alioꝝ.
e ceret aut ex noĩe alienorum deo
rũ interficiet. Qꝫ ſi tacita cogita
tiõe rñderis: quõ poſſum intellige
a ſ vt diſcernam. ſ per illum.
rẽ verbũ qđ dñs nõ eſt locutus:
f hoc habebis ſignum: Qđ in noĩe
dñi ꝓpheta ille ꝑdixerit ⁊ nõ eue
nerit: hoc dñs nõ eſt locutus: ſed
ꝑ tumorẽ animi ſui propheta cõ
finxit: et idcirco nõ timebis eum.

ſoli ꝺ ioſue: q̃ immediate ſucceſſit moyſi: ſꝫ etiã ꝺ alijs ꝓphetis ſequẽtibꝰ. a Siles tui. oẽs eĩ ꝓphe ſiles fuerũt moyſi ĩ h qđ ſequit: b Et ponã ver. ⁊c. qꝛ deꝰ loqbat ꝑ ꝓphaꝝ ora. iſta tñ auctoritas ꝑncipalit intelligit ꝺ dño nr̃o ieſu xp̃o. vt hr̃ Act. vij. qꝛ fuit ꝓpha magnꝰ: ad quẽ ꝓphetie alioꝝ ꝓphaꝝ fuerũt ordinate. c Propha autẽ. Hic oñr agit de ꝓpha falſo q̃ nõ ẽ audiẽdus ſꝫ magis interficiẽdus. Et huiꝰ ꝓphe ponit duplex modus. Unꝰ eſt qñ aliqs ad ſui iactantiã vel ꝓpt̃ q̃ſtũ accipit ꝓphetiã a vero ꝓpha dictã ⁊ eam denũciat noĩe ſuo: q̃ſi ſibi reuelatã. et h notat cũ dr̃: d Uoluerit ⁊c. nõ ꝑcepi illi vt diceret: ſꝫ magꝭ alteri. Secũdus modus ẽ qñ aliqs ẽ ꝓpha demonũ ⁊ ꝑ modũ quẽcũq; ſupſtitioſũ. ⁊ h notat cũ dr̃: e Aut ex noĩe ⁊c. ⁊ qꝛ ſtatĩ poſſent dicere quõ diſtiguetur falſus ꝓpha a vero. iõ ad h rñdetur cum ſubdit: f Hoc habebis ſignũ ⁊c. h dñs nõ ẽ locutꝰ. ⁊ ꝑ oñs talis eſt ꝓpheta falſus: ſꝫ qꝛ. ſ. dictũ ẽ. xiij. ca. ꝙ ſignũ ꝑdictũ a falſo propheta aliqñ ſic euenit: quõ tũc cognoſcet falſitas eius? dicendũ ꝙ ibi docet. ſ. ſi ex hoc ꝓcedat ad auertendum hoĩes a deo ꝑ idolatriã vel aliã nequitiam. Et ſic ptꝫ ꝙ falſitas ꝓphete duobus modis deprehẽdit. vno mõ ex euẽtu. ſcꝫ qñ nõ euenit qđ ꝑdixit. alio mõ ex fine intẽto: vt ſi qđ ꝑdixit euenit. vel q̃cũq; alio mõ videat eſſe ꝓpha ⁊ poſtea nitit hoĩes auertere a deo. qꝛ nullus talis ꝓpheta põt eẽ a deo. Sꝫ cõtra vtrũq; modũ arguit. Cõtra ꝑmũ ſic: Eſaias ꝑdixit Ezechiã moriturum de ꝓpinq̃. Eſa. xxxviij. Et ionas niniuen ſubuertendã: Jone. iij. et tñ non ſic euenit: ⁊ tñ nõ dicunt ꝓpter h falſi ꝓphete ſed veri. Cõtra ſcđm ſĩliter arguit: qꝛ imolatio ĩ excelſis fuit illicita poſt edificationẽ templi: ⁊ tñ helias tũc induxit populũ iſrael vt fieret imolatio ĩ mõte carmeli. vt hr̃. iij. Regũ. xviij. Nec tñ reputatꝰ ẽ falſus ꝓpha ꝓpter h. Ad ꝑmũ rñdẽt aliqui dicẽtes: ꝙ lꝫ ille ꝓphetie nõ fuerint adimplete ſm ſenſũ lr̃alem: fuerũt tñ ĩplete ſm ſenſum ſpũalẽ. verbi grã de ꝓphetia niniue: fuit enĩ ibi verſio ſpũalis. ſ. a culpa ꝑ penitentiã. ſm illud Prouerb. xij. Uerte ĩpios ⁊ non erũt. ſ. impij. Sed iſta reſpõſio nõ videt ſufficere: qꝛ de q̃cunq; ꝓphetia ab homine cõficta ſi nõ eueniret ad lr̃am: poſſet fingi aliqs ſenſus myſticꝰ in q̃ diceret cõpleta. ⁊ ideo aliter dicendũ. Ad cuius intellectũ ſciendũ ꝙ ꝓphetica reuelatio eſt quedã impꝛeſſio cognitiõis diuine facta in mẽte ꝓphete. Futuꝝ aũt cõtingens dupliciter cognoſcit a deo. Uno mõ ꝓut intuitus diuine cognitiõis fert ſup ꝑſentiã ipſiꝰ lꝫ futurã: eo ꝙ intuitus diuine cognitiõis menſurat eternitate q̃ complectit oĩe tẽpus. ⁊ qđ ſic ꝑcognoſcit futurũ infallibilit euenit. Alio mõ ſm ordinẽ cauſe ad effectũ. ſ. ꝓut cõtingẽs futuꝝ eſt in cauſa variabili ⁊ contingente: ⁊ qđ ſic ꝑcognoſcit nõ ſemꝑ euenit: qꝛ aliqñ mutat cauſa: ⁊ ꝑ cõſequẽs effectꝰ. Impꝛeſſio aũt diuĩe cognitiõis fit in mẽte ꝓphete ſm formã volũtatis diuĩe. Qñq; igit in mente ꝓphete imprimit cognitio alicuiꝰ futuri cõtingentis ꝑmo mõ. ſ. ꝓut intuitus dei ꝑfert ſup illud. et qđ ſic a ꝓpheta denũciat futuꝝ: infallibiliter euenit: ⁊ vocatur talis ꝓphetia a doctoribꝰ ꝓphetia ꝑdeſtinatiõis. Aliqñ aũt in mẽte ꝓphete imprimit cognitio futuri ſecũdo mõ. videlicet ſm ordinẽ cauſe variabilis ad effectũ. ⁊ qđ ſic denunciat ꝑ ꝓphetã: nõ ſemper euenit ꝓpter mutationẽ cauſe. ⁊ h mõ fuit de ꝓphetijs ꝑdictis. Infirmitas enĩ Ezechie erat diſpoſitio ad mortẽ. ⁊ malicia niniuitaꝝ meruerat ciuitatꝭ ſubuerſionẽ: tñ ꝓpt̃ ꝑces Ezechie ⁊ penitẽtiã niniuitaꝝ facta ẽ mutatio cauſaꝝ: ⁊ ꝑ cõſequẽs effectuũ. ⁊ talis ꝓphetia vocat a doctoribꝰ ꝓphetia cõminationis: qꝛ ſubintelligit cõditio vt pote ꝙ niniue ſubuerteret: niſi niniuite peniterẽt: ⁊ ꝙ ezechias moreret: niſi ꝑ ꝑces deuotas ꝓlongatiões vite ĩpetraret ⁊ ſic factũ ẽ. Ex quibꝰ ptꝫ ꝙ eſaias ⁊ ionas falſum nõ ꝑdixerũt. Licet aũt ꝑdicta ſint vera. tñ nõ vident ad plenũ ſoluere queſitũ. ſ. quõ a populo diſtinguat verꝰ ꝓpha a falſo: qñ ꝓpheta

ꝓpheta verꝰ cõditionẽ ꝑdictã nõ exꝑmit: ſic Eſaias dixit abſolute ipſi Ezechie: Diſpone domui tue: morieris enĩ tu ⁊ nõ viues. Et ionas dixit abſolute: Adhuc. xl. dies et niniue ſubuertetur. Ad qđ dicendũ ꝙ adhuc diſtinguit verus ꝓpheta a falſo: qꝛ qñ ꝑnunciatũ a vero ꝓpha nõ ẽ ventuꝝ ꝓpt̃ mutationẽ cauſe h cõñr reuelat ipi ꝓphe: ſic eſaie poſt denũciationẽ mortꝭ ezechie dictũ fuit a dño. Uade et dic ezechie: hec dicit dñs deꝰ: audiui oratiõem tuã et vidi lachrymas tuas: ecce ego adijciã ſup dies tuos. xv. annos. Et eodẽ mõ ipi ione fuit reuelata miſatio dñi ſup niniuitas ꝓpt̃ eoꝝ penitentiã: qđ nõ fit falſis ꝓphetis. Alio etiã mõ diſtinguit ꝑ mutationẽ cauſe effectꝰ futuri: ſicut penitẽtia niniuitaꝝ fuit oĩbus nota. Ex q̃ poterat cõueniẽs videri ſubuerſio ciuitatis ꝓ tũc reuocata: ⁊ ſĩlr de fletu ⁊ precibꝰ ezechie ꝙ non eſt ĩ falſitate ꝓphetie. Ad ſcđm dicendũ ꝙ imolatio ĩ excelſis nõ fuit illicita ſimpliciter: aliter peccaſſet abraam imolãs arietem ꝓ iſaac in monte: Geñ. xxij. Et ſalomon imolãs victias in gabaon. iij Reg. iij. qđ ptꝫ falſum: qꝛ ĩ vtraq; imolatiõe facta eſt reuelatio dñi: ſꝫ imolatio ĩ excelſis ſolũ fuit illicita: qꝛ ꝓhibita. rõ aũt ꝓhibitiõis fuit: qꝛ ſi extra templũ imolaſſent pro libito ſue voluntatis: poſſet eſſe occaſio idolatrie ſequentis. et iõ imolatio in excelſis erat diſpẽſabilis ĩ caſu oppoſito. ſ. ad deſtructionẽ idolatrie ⁊ latrie cõfirmationẽ: et hoc mõ helias inſpiratus a deo ĩ monte carmeli imolauit dño ad deſtructionẽ cultꝰ idolatrie ipſiꝰ baal: ⁊ ad cõfirmãdũ ꝑplm iſrael in cultu vniꝰ veri dei: ⁊ in talibus credendũ eſt ꝓphete. Si aũt vellet inducere ad aliq̃d qđ eſſet ſimplicit malũ: ⁊ ꝓpter hoc ꝓhibitũ: ſicut furari: occidere innocentẽ ⁊ adulterari ⁊ cõſimilia: nullo mõ eſſet credẽdũ ei: ſꝫ eſſet occidendus ſic falſus ꝓpha vt dictũ ẽ. ſ. xiij. ca.

Moraliter.

Ca. XVIII f† Nõ habebũt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊c. Jſta ſunt frequẽter ſuperiꝰ expoſita ꝓpt̃ qđ ꝑtranſeo. g† Nec inueniat in te q̃ luſtret filiũ ſuũ. ⁊c. Moraliter aũt h faciunt illi q̃ filios ſuos aut filias in carnalibꝰ delitijs ⁊ laſciuijs aut cupiditatibus nutriũt indecẽter: ſic enĩ faciũt eos ſtipulã ad incendium gehenne ꝑparatã. h† Aut q̃ ariolos ſciſcitet. arioli dicebãtur q̃ in aris idoloꝝ miniſtrãdo diuinabãt. ⁊ iõ ꝑ illos ſignificant ſacerdotes in altari male miniſtrãtes ⁊ ſic ariolos ſciſcitatur q̃ recurrit ad malos ſacerdotes ꝓ chriſmate eucharíſtia vel alio ſacramento vt eis in maleficijs abutat. ſimilit ille ſciſcitat ariolos q̃ ꝓ cõfeſſiõe ⁊ abſolutione ſciẽter recurrit ad ſacerdotes ignaros. i† Et obſuet ſomnia. illi ꝟo ſomnia obſeruãt q̃ viſiões certas eas reputant. k† Atq; auguria. qđ faciũt illi q̃ ex volatu auiũ vel garritu ꝑnoſticãt ſupſtitioſe futura. l† Ne ſit maleficꝰ. ꝑ quẽ ſignificat q̃cũq; malũ ſcient opat. m† Nec ĩcãtator. ꝑ quẽ ſignificat q̃cũq; ꝟbis vl factꝭ eſt ſimpliciũ deceptor. n† Nec phytones cõſulat. Phytones pñt dici hypocrite ⁊ heretici q̃ꝝ fictiõibꝰ decipiunt incautos. o† Nec diuinos. q̃ fingũt ſe a deo inſpiratos ſic faciebãt falſi ꝓphe. p† Et q̃rat a mortuis ꝟitatẽ. Moraliter ꝟitatem q̃rit a mortuis q̃ ꝑ mortẽ aliq̃ꝝ fraudes ſuas colorat apparẽtia veritatꝭ. d. ꝙ debita q̃ repetunt ab eo ꝑſoluit defunctꝭ vel ꝙ ſi viuerent ſibi teſtimoniũ ꝑhiberẽt cũ tñ falſum dicat.

In ca. xviij. vbi dr̃ ĩ poſtil. Jſta tñ auctoritas ꝑncipalit intelligitur de dño nr̃o ieſu chriſto.

Additio. j.

Hoc qđ dr̃ h: ꝓpham ſuſcitabo eis ſingularit ꝺ xp̃o ĩtelligẽdũ ẽ ⁊ nõ ꝺ alio ꝓpha ſi ſeries lr̃e bñ inſpiciat. Ad qđ ſciẽdũ: ꝙ ĩ h loco alr̃ ẽ ĩtelligẽdũ illđ qđ dr̃ ꝑmo: Prophetã ꝺ gẽte tua ⁊ de frĩbꝰ tuis ſicut me ſuſcitabit tibi dñs deꝰ tuꝰ ipm audies. Et alit ĩtelligẽdũ ẽ qđ loco ſcđo dr̃: Prophetã ſuſcitabo eis ꝺ medio fratꝝ ſuoꝝ ſilem tui: ⁊ ponã verba mea ĩ ore eiꝰ ⁊c. Qꝛ enĩ dr̃ ꝑmo: Prophetã de gẽte tua intelligit de ioſue ⁊ alijs ſequentibus ꝓphetꝭ. ꝓut in glo. interliniari hr̃: Qꝛ aũt dr̃ ſcđo Prophetã ſuſcitabo eis ⁊c. intel ligit

ligiꝉ de xp̄o tantū ꝓut etiam in glo. interliniari hꝛ. Ratio aūt
huiꝰ diuerſitatꝭ pꝫ ex ꝯtinuatiōe vtriuſq; verbi p̄dicti ad ea
q̄ ſtatim añ dicunꝉ. nā ſm Hilariū. intelligētia dictoꝝ ex cau
ſis ē ſumēda dicēdi. In p̄mo eni loco intēdebat moyſes indu
cere p̄pl̄m ad h: ꝙ futura ꝯtingētia ⁊ alia hmōi q̄ꝝ noticiā hr̄e
conuenire pplo poterat: nō q̄reret ſcire ab ariolis ſeu phyto
nibꝰ ⁊ hmōi: ſic alie gētes q̄rebāt. Promittebat eni eis ꝙ ta
lia q̄ñ oportuiſſet potuiſſent ſcire ꝑ reuelationē diuinā. ſ. ꝑ ꝓ
phetā ð ꝓpria gēte: cui deꝰ ea reuelaret. ⁊ ſic ſine pctō ſcirēt il
la: ⁊ h ē qð ðꝛ i p̄mo loco: Perfectꝰ eris ⁊ abſq; macla cū dn̄o
deo tuo: h ē dicere hāc pfectionē. ſ. ſciēdi abſcōdita abſq; ma
cula. i. ſine pctō: hēbis cū dn̄o deo tuo. Et ſtatī declarat de q̄
bus h loquiꝉ dicēs: Gētes iſte q̄rū poſſidebitꝭ terrā: augures
⁊ diuios audiūt: tu aūt a dn̄o deo tuo alr̄ inſtitutꝰ es. ſ. ad ha
bēdū noticiā de talibꝰ abſcōditꝭ: ⁊ h q̄ꝛ ꝓphā de gēte tua et
fr̄ibꝰ tuis ſuſcitabit tibi dn̄s deus tuꝰ. ſ. ꝑ quē poterꝭ ſcire p̄di
cta cū opoꝛteat: ⁊ ꝯñr addit aliud q̄dāmō ſile dicens: Ut peti
ſti a dn̄o deo tuo i oꝛeb ⁊c̄. in q̄ loco inducit aliū caſū a p̄mo in
q̄ requiriꝉ ꝓpheta i pplo. ſ. ad habendū noticiā de lege diuia.
⁊ de p̄ceptis eiꝰ: ad h vt vita ppl̄i oꝛdinareꝉ ſm legē diuinā. et
de h diꝉ: Ut petiſti a dn̄o deo tuo i oꝛeb. i. nō ſolū ꝓuidebit ti
bi deꝰ de ꝓpheta reuelāte ꝯtingētia. ⁊ hmōi abſcōdita: q̄ alie
gētes ꝑ diuinos ⁊ augures conanꝉ ſcire: ſꝫ etiā qð ampliꝰ ē ꝓ
uidebit tibi de ꝓpħa. q̄ abſq; terroꝛe ꝯturbāte docebit te diui
nā legē qð ad nullū ꝓphetā ve. te. ꝑtinuit niſi ad ſolū moyſen
q̄ fuit legiſlatoꝛ ve. te. et h ē qð ðꝛ: Et petiſti a dn̄o deo tuo in
oꝛeb ⁊c̄. Ibi enī q̄ꝛ ppl̄s nō poterat ſuſtinere auditū terribilis
vocis dn̄i: nec videre ignē maximū ibidē ꝯcurrentē: iō ad no
ticiā legꝭ habēdā petierūt mediatoꝛē ꝑ quē legē diuinā trāq̄l
liꝰ ⁊ familiariꝰ p̄ciperēt: ꝓut. ȝ. Exo. xx. qð fuit ſibi ꝯceſſum.
vñ diꝉ h in lr̄a: Et ait dn̄s mihi: Bñ oīa ſūt locuti: ꝓphām ſu
ſcitabo eis ⁊c̄. qð nō itelligiꝉ de ip̄o moyſe: q̄ꝛ ſuſcitatus erat:
nec etiā de alio ꝓpħaꝝ ve. te. cū nullus eoꝝ fuit ſuſcitatus ad
dandā legē: vñ opoꝛtet ꝙ intelligaꝉ ð xp̄o quē ſuſcitauit dn̄s
de medio fratꝝ ſuoꝝ. ſ. de ſemīe dauid: ꝓut in glo. de q̄ dicit:
Sileꝫ tui ⁊c̄. ſ. veꝝ hoīeꝫ. ð q̄ vlteriꝰ dicit: Qui aūt v̄ba eiꝰ
q̄ loqueꝉ i noīe meo audire noluerit: ego vltoꝛ exiſtā. iuꝫ il
lud Mar. vlti. Qui aūt nō crediderit ꝯdemnabiꝉ ⁊c̄. Uñ ad
iſtā auctoꝛitatē moſaicā referēda ſūt iſta Joh. v. Si credere
tis moyſi crederetis foꝛſitan ⁊ mihi. de me eni ille ſcp̄ſit. ſ. vt
mihi crederetꝭ: nō tñ legiꝉ i toto pētateucho ꝙ moyſes p̄cipe
ret vt crederet xp̄o: niſi i h loco tm̄. In eodē ca. xviij. vbi
ðꝛ in poſtilla: Et iō imolatio i excelſis erat diſpenſabilis.

Additio. ij. Quidā expoſitoꝛes hebreoꝝ dicunt ꝙ vero ꝓphe credēdū ē: q̄ñq; vt fiat
aliq̄d qð ē ꝓhibitū. q̄ꝛ malū: dn̄ tñ nō aſſerit h eſſe licitū ſim
pliciꝉ: ſꝫ ꝓ tūc ex cā emergēte ⁊ h mō dicūt ꝙ Helias i mōte
carmeli imolauit aſſerēs ex pte dei ꝙ tunc illa imolatio erat
fienda: ſꝫ nō alias: Si aūt ꝓpheta aſſereret: ꝙ aliq̄d in lege
ꝓhibitū eſſet licitū ſimpliciꝉ: etiā ſi eſſet ð his q̄ ſūt mala q̄ꝛ
ꝓhibita: tunc eſſet occidēdus: ꝓut. ȝ. in ca. xiij. Facit ꝓ hac
opiniōe ꝙ oſeas accepit mulierē adulteraꝫ iuſſu dn̄i. Oſee.
iij. ⁊ tñ māifeſtū ē ꝙ adultera ē ð his q̄ ſūt ꝓhibita q̄ꝛ mala.

Replica. In ca. xviij. vbi poſtillatoꝛ ptractans il
lud: Prophetā ſuſcitabo ⁊c̄. diꝉ p̄ncipa
liter dici de dn̄o nr̄o ieſu xp̄o. Burgeñ. diꝉ debere dici tm̄ de
xp̄o nō de alijs. allegat ad id glo. ſꝫ Burgeñ. ad dictū ſuum
falſuꝫ falſe allegat glo. nā gloſa interlinearis exponit ð xp̄o
ſine excluſiōe. Gloſa aūt marginalis exponit ð alijs: p̄ncipa
liter tñ de xp̄o. Nec rōnes Bur. valēt. Nā p̄ma q̄ rōne v̄bi
futuri tp̄is. ſ. ſuſcitabo: de moyſe iā ſuſcitato dicit: itelligi nō
poſſe. Ita dico ꝙ verbū futuri tp̄is. ſ. ſuſcitabit: de ioſue iam
ſuſcitato nō poſſit intelligi: de q̄ tñ Burgeñ. exponit. Reſpō
deo igiꝉ ꝙ talia v̄ba ſignificāt ꝙ vltra ꝓpheticas illuſtrati
ones iā factas alias ſupaddat. Sic igiꝉ de moyſe ⁊ alijs ſuc
ceſſoꝛibꝰ intelligunꝉ recte ad lr̄am q̄uis p̄ncipaliter de xp̄o.
Nec ſcðā ratio Burgeñ. valet cū dicit ꝙ nullus ꝓphetaruꝫ
alioꝝ a xp̄o ſuſcitatꝰ fuit ad dādā legē: q̄ꝛ lr̄a nō diꝉ ſuſcita
bo legiſlatoꝛē ꝓphetā q̄ audiri debuit: nō ðꝛ vt legiſlatoꝛ: ſꝫ
vt verboꝛum dei annunciatoꝛ.

Glo. oꝛdi.

F a Tres ciuitates. Fi Ca. XIX
dem ſpem ⁊ charitatē ad q̄s oēs peni
tētes debēt ꝯfugere. Tres ciuitates
refugij vltra ioꝛdanē ꝯſtituit moyſes
homicidis q̄ nō ſpōte homicidiuꝫ cō
miſerūt: alias tres citra ioꝛdanem iu
bet ſepari myſtice inſinuās ꝙ añ pce
ptionē baptiſmi q̄ vult a pctō ſaluari
⁊ ab hoſtibꝰ ſpiritalibus liberari ſan
cte trinitatꝭ fidē debet ſincera mente
ꝯfiteri ⁊ poſt baptiſmū in fide: ſpe et
charitate: viriliꝉ opari. Sicq; religio
ſe cōuerſans in mūdo q̄ ſenario cōdi
tus eſt nūero: poſt pfectionē bonoꝛū
operū requiē eternā expectat in ſab
batiſmo. b Et i tres eq̄liter. Ut q̄
ſaluādus eſt faciliꝰ euadat. Predica
toꝛes q̄ꝫ v̄bo ⁊ exēplo debēt peccāti
bus ꝯſulere: ⁊ equaliter in tota terra
eccleſie fidem trinitatis omnibꝰ inſi
nuare: vt viā veritatꝭ ⁊ poꝛtā fidei a
gnoſcāt patere ſibi: ⁊ ſe merito dānā
dos ſi intrare noluerīt. c Sꝫ abiſſe
cū. Exēplo enī oſtēdit q̄lis homicida
ſaluādus ſit. Grego. Ad ſiluā cum
amica imus q̄tiēs cū ꝓxio ad diſcuti
enda delicta ꝯuertimur. Simpliciꝉ li
gna ſuccidimꝰ: cū delinquētiuꝫ vitia
pia intētione reſecamꝰ. Securꝭ manū
fugit: cū coꝛrectio i aſperitatē ſeſe per
trahit. Ferrū de manubꝛio ꝓſilit: cū
de coꝛrectione ſermo durioꝛ excedit.
Amicū pcutiēs occidit q̄ auditoꝛē ſu
um ꝓlata ꝯtumelia a ſpū dilectionis
iterficit: coꝛrecti eī mēs inde ad odiū
ꝓruit. Sꝫ q̄ incaute lignū pcutit ⁊ ꝓ
ximū extinguit: ad tres vꝛbes fugiat
vt viuat: q̄ꝛ ſi ad penitentiā cōuerſus
ſub ſpe: fide ⁊ charitate: abſcōdiꝉ: re
us homicidij nō teneꝉ. Cūq; extincti
ꝓximꝰ eū iuenerit: nō occidet: q̄ꝛ cuꝫ
ſ christus

C †Um diſperdiderit do Ca. XIX
minus deus tuꝰ gētes quaꝝ tibi
traditurus eſt terraꝫ ⁊ poſſederis
eaꝫ: habitaueriſq; in vꝛbibꝰ eiꝰ ⁊ i edibus:
ſ vt emineas. ſ exemplum alijs.
a tres ciuitates ſeparabis tibi in medio ter
re quā dn̄s deꝰ tuꝰ dabit tibi i poſſeſſioneꝫ
ſ verbo et exemplo.
b ſternens diligenter viā: ⁊ in tres equaliter
a ſ fidem triuitatis p̄dicando equaliter omnibus.
partes totaꝫ terre tue prouīciā diuides:
vt habeat e vicino qui pꝛopter homicidiū
pꝛofugus eſt quo poſſit euadere. Hec erit
lex homicide fugientis cuius vita ſeruāda
eſt† Qui percuſſerit pꝛoximū ſuuꝫ neſciēs:
⁊ qui heri ⁊ nudiuſtertius nullū contra eū
c odiū habuiſſe cōpꝛobatur: ſed abiſſe cū eo †
a ſ peccatoꝛum. b ſ vitia toꝛtuoſa ⁊ infructuoſa.
ſimpliciter in ſiluaꝫ ad ligna cedenda: ⁊ in
ſ ſecuri coꝛrectionis. ſ increpatio. ſ poteſtatem
ſucciſione lignoꝝ ſecuris fugerit manum:
vel operationē cedentis. ſ durioꝛ ſermo.
ſ moderatione.
ferrūq; lapſum de manubꝛio amicuꝫ eius
ſ pꝛolata cōtumelia. ſ in deſperationē. ſ a ſpiritu charitatis
miſerit. ſ in vnitate ſacramenti.
percuſſerit et occiderit: hic ad vnam ſupꝛa
ſ fidei ſpei et charitatis. ſ penitendo. ſ vel foꝛte.
dictarum vꝛbiū confugiet ⁊ viuet: ne foꝛſi
a ſ cito poteſt contingere. ſ chꝛiſtus.
tan pꝛoximus eius cuiꝰ effuſus ē ſanguis
doloꝛe ſtimulatus perſequaꝉ et appꝛehen
ſ in die iudicij vel in p̄ſenti.
dat eum ſi longioꝛ via fuerit: ⁊ pcutiat ani

Nico. de lyra

a C Um di Ca. XIX A
ſperdiderit. Ex † ȝ. 12. d
plicatis illis q̄ pti Num. 35. b
nēt ad ſtatꝰ ꝑſonaꝝ ſubli Joſu. 20. a
miū. hic ꝯñr ponunꝉ q̄ ꝑ
tinēt ad bonū ſtatū infe
rioꝝ ⁊ vulgariū. Circa
qð ſic ꝓcediꝉ. q̄ꝛ p̄mo po
nunꝉ ea q̄ oꝛdināt hoīem
q̄ītū ad ptēꝫ iraſcibilē. ſe
cūdo q̄ītū ad ꝯcupiſcibi
lē ca. xxij. ibi: Si duxerit
vir vxoꝛē ⁊c̄. terio q̄ītum
ad rōnalem. ca. xxiij. ibi:
Ammonites ⁊ moabites.
Circa p̄mū ſciēdū ꝙ de
oꝛdiatio ptꝭ iraſcibiꝉ ma
xime appet i homicidio.
ſcðo i q̄buſdā alijs q̄ ꝓce B
dūt ex rācoꝛe ⁊ odio. Pri † 15. q. 1. c.
mo ergo agiꝉ de homici illa. et. c. fi.
dio. ſcðo de q̄buſdā alijs
ꝓcedunt ex odio. xxij. ca.
Adhuc pꝛimo agiꝉ ð ho
micidio cuiꝰ actoꝛ cog̃ſciꝉ
ſcðo de illo cuiꝰ actoꝛ ig
noꝛaꝉ. ca. xxi. Iteꝫ adhuc
circa p̄mū agiꝉ p̄mo ð ho
micidio i pticulari facto.
ſcðo de homicidio in bel
lo ca. xx. Adhuc circa p̄
mū agitur p̄mo ð caſuali
homicidio. ſcðo de facto
a ꝓpoſito. ibi: Si q̄s autē
odio. Circa p̄mū oꝛdīat
lex ꝙ occidēs a caſu tota
liter poſſit refugere ad a
liquā ciuitatem refugij et
ibi ſaluari. ⁊ pꝫ lr̄a ex hiſ
que dicta fuerꝉ Nu. xxxv
vbi h materia pleniꝰ tan

 gitur

christus venerit qui ſeſe nobis ꝑ nature nr̄e ↄſortiū iunxit:
ab eo vindictā nō exiet quē ſub eius venia fides ſpes chari/
tas abſcōdet. Citi⁹ enī culpa dimittit que nō malicioſe ꝑpe/
tratur. Ambro. In libro de fuga ſeculi. Cōgrue ꝓuiſum li/
quet: qꝛ leuite fugitātes ſūt mūdi hui⁹ vt placeāt deo. Hinc
Gen.12.a abrae dictū eſt. Exi de terra tua ⁊c. q̄
habebat ī lūbis ſuis leuitas. Et dn̄s
Luc.9.c leuit. hoc eſt: apl̄is dicit: Si q̄s vult
poſt me venire abne. ſeip. et tol. cru.
ſu. et ſe. me. Hec vera eſt fuga ſacerdo
tis: abdicatio domeſticorū: vt ſe ſuis
abneget q̄ ſe deo ſeruire geſtit. Recte
ergo fugaces fugacibus commendat
eterne legis ſanctio: vt q̄ hūc mundū
L obliti ſunt: eos recipiāt q̄ pctā ſua cō
demnātes atq̧ opa obliuionē vite ſu
periores expectāt ⁊ ſecularia q̄ geſſe/
rūt abolere deſiderāt. Eſt etiam alia
cauſa qꝛ miniſtri dei ſunt leuite: et iō
ipſorꝫ ciuitates fugientib⁹ homicidis
ꝑ leges deputant qꝛ ipis ius eſt diui
na mādata exequi circa eos q̄ crimen
mortale admiſerūt. Hic apl̄s q̄ſi leui/
1. Cor.5.b ta. Tradidi inquit hmōi ſathane ī in/
teritū carnis vt ſpūs ſal. ſit. Percuſ/
ſus leuitico gladio moriat ſenſus car
nis: vt viuat aīa vr̄a. a Addes
tibi ⁊c. In libro ieſu naue ſex ciuita/
tes refugij decernunt talib⁹ homici/
dis. Cades ī galilea mōtis neptalim.
Sichem ī mōte ephraim: ⁊ cariathar/
be q̄ hebron eſt. Et trās iordanē bo/
ſor de tribu ruben. ⁊ ramoth ī galaat
de tribu gad. ⁊ gaulon in baſan d̄ tri
bu manaſſe. Itē Ambro. in eodem.
Sex aūt ciuitatū refugia ſunt vt p̄ma
ſit ciuitas cognitio verbi ⁊ ad imagi/
nē eius forma viuēdi. Quicūq̧ enim
eā cognitiōē fuerit īgreſſus: mūdus
Iob.15.a eſt a pena ſm̄ ꝙ et de⁹ ait: Iam vos
mūdi eſtis ꝓpt ſermonē quē dixi vo/
Ibidē.17.a bis. Et alibi: Hec ē vita eterna vt co/
gnoſcāt te ſolū deū verꝫ ⁊ quē miſiſti.
i. xp̄m. Hec ciuitas velut metropol' ē
cui ſubiacēt alie q̄nq̧ ciuitates leuita
rū: vt q̄ nūero mūdus format⁹ eſt: eo/
dē nūero aduerſus mūdana vitia et
ſeculi hui⁹ naufragia remediū proui/
deat. Scd̄a ciuitas ⁊ ſcd̄m remediū
D eſt vt q̄ nō pōt cognitiōē boni illi⁹ ꝑ/
† 23.q.4.c. libare ⁊ tardior ē vel ingenio vl' fidei
eſt iniuſta ī cōprehēſione (q̄m veloci mētis vigo/
prin.9.q.2 re: atq̧ ingenij acumine ad cognitio/
c.1. et.12.q. nis ſummā cōtendit) ſaltē opa dn̄i cō
2. in legib⁹ ſideret: atq̧ ex his q̄ facta ſunt tanti
7.q.1.ca. ſi ↄtemplet opis actorem. Quō ex his
q̄s ep̄s.16. bonis q̄ ſunt ī ↄſtitutiōe iſti⁹ creatu/
q.3.c. inter re (bona enī ſūt valde: ſic dn̄s dixit)
memoratos bonū illud ſummū atq̧ eternū cōpre/
hēdat. Quis ordo rerꝫ: q̄ diſciplina:
q̄ glīa: Nōne his (q̄uis tardū inge/
niū) diligere actorem ſuum ꝓuocat?
Eteni ſi parētes q̄ nos genuerūt amam⁹: quāto magl' dilige/
re debem⁹ creatorē parentū actorēq̧ nr̄m. Ergo operatoria
virt⁹ dei ⁊ ſi nō videt: tn̄ ex opib⁹ ſuis eſtimatur: opatorēq̧
Ioh.10.g ſua opa ꝓdūt: vt intelligat q̄ nō cōprehendit: Vn̄ ⁊ dn̄s. Si
mihi nō credit': operibus credite ⁊c. Bona igitur etiam hec
ad refugiū: q̄ edificatoris teſtificant gr̄a ad effectū noſtrū ex
citāt: vt ei⁹ ſimus cupidiores q̄ tantā nobis fabrice hui⁹ vi/
deat ↄtuliſſe pulchritudinē. Terti⁹ ordo eſt tertie ciuitat': re
galis poteſtat' cōtemplatio: vt ſubijciamur regi: ſi nō differi
mus metu tanq̄ parēti. Metu enī p̄ſidētis plerūq̧ fit obedi/
ens ꝑtāti q̄ eſt ſalutis ingrat⁹: vt neceſſitatē ſobrietat' agno
ſcat q̄ noluit ac nequit grāz pietat' agſcere. Corrigit ḡ neceſ
ſitas: quē pietas ꝓuocare debuerat. He tres ciuitates trāſ
iordanē ꝑfectiori prudētie ad refugiū date: vt p̄mum effugia
mus culpā inductiōe animi ↄformes ad imaginē dei. Ita eī
Gen.10.c creati ſum⁹ dicēte deo: Faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊ ſilitudi/
nē nr̄am

a ſ quia nō malicioſe occidit. ſ quaſi non indu
ſtria ſed caſu interfecit.
mā eius q̄ nō eſt rēus mortis: qꝛ
nullū cōtra eū q̄ occiſus eſt odiū
prius habuiſſe mōſtrat. Idcirco
ſ fidem ſpem ⁊ charitatem.
precipio tibi vt tres ciuitates eq̄
ſ quantū credit quiſq̧ tantū ſperat: ⁊ quantū
ſperat tantum amat.
lis iter ſe ſpacij diuidas † Cū autē
dilatauerit dn̄s deus tu⁹ termi/
nos tuos ſicut iurauit patribus
tuis: ⁊ dederit tibi cunctā terrā
quā eis pollicitus ē: ſi tamen cu/
ſtodieris mandata eius ⁊ feceris
q̄ hodie precipio tibi: vt diligas
dominū deum tuū: et ambules
a in vijs eius omni tpe: addes tibi a
tres alias ciuitates: et ſupradi:
ctarū triū vrbium numerum du/
plicabis: vt non effundatur ſan/
ſ inſcienter peccātis.
guis innoxius ī medio terre quā
dn̄s deus tuus dabit tibi poſſi/
ſ ſi prebueris refugium
dendam: ne ſis ſanguinis reus.
ſ qui odit fratrem ſuum homicida eſt.
b Si quis aūt odio habēs ꝓximū b
ſ malicioſe.
ſuū: inſidiatus fuerit vite eius.
ſ in corpore vel in anima.
ſurgenſq̧ percuſſerit illū et mor/
tuus fuerit: fugeritq̧ ad vnā de/
ſupradictis vrbibus: mittēt ſeni
ores ciuitat' illius et arripiēt eū
ſ participatione altaris.
de loco effugij † tradētq̧ ī manu
ſ chriſti.
proximi cui⁹ ſanguis effuſus eſt
ſ eterna morte.
et moriet: †nec miſereberis eius:
ſ culpam innoxij ſanguinis.
⁊ auferes innoxiū ſanguinē de iſ
c rael: vt bene ſit tibi. Nō aſſumes c

nē nr̄am. hec ḡ p̄ma lex iſti⁹ ciuitat' ē. Deinde ſi ꝑ fragilitatē
carnis ⁊ mūdi illecebras ita formare mentē nr̄āz nō poſſum⁹:
reuerētia paterne generatiōis ⁊ ſedulitate ꝓlis peccatū leue/
mus. Charitas mltitudinē opit pctōꝝ. Qui ḡ ad imaginē dei 1. Pet.4.b
eſſe non potuerit: ſit ad plenitudinem charitatis. Illa ciuitas
culpā excludit: hec ſoluit. Hec deniq̧
lex ſecūde ciuitat'. Diliges dn̄m deū Deu.6.a
tuū ex to. a. t. Sꝫ ſi rurſus āguſtiami/
ni: ⁊ muniti ſūt q̄ abūdantiā charita/
tis ⁊ grāz recipe nō pn̄t: habes tertiā
ciuitatē vt diuīe ꝑtātis formido te ſo/
briū faciat ⁊ inflectat met⁹ ⁊ hec ē lex
tertia. Dn̄m deū tuum adorabis: ⁊ illi Luc.4.b
ſo. ſer. He igit p̄cipue virtutes: ⁊ ideo
paucorꝫ nō pluriū ſupra iordanē poſi/
te ſūt: vt exp̄mat q̄ſi imago architypū
diligas q̄ſi fili⁹ patrē adores q̄ſi ſbdi/
tus regē. Qui aūt iordanē trāſierūt. † Deu.11.c
Iordanis āt eorꝫ deſcēſio dr̄. Qui de/
ſcēderīt ḡ ex illis ſupiorib⁹ virtutibus
ad hec inferiora. i. ī q̄b⁹ ītegritas cha
ritas humilitas vacillauerit: hn̄t pro/
pria hoīs refugia q̄ petant. At qui ob
noxij delict' ⁊ inflexi vitijs ſūt nō volū
tarijs: ſperēt dn̄m ſibi recōciliari poſſe
veniā petāt: ſperēt poſſe corrigi: ſi ꝑ/
cepta ſeq̄nt celeſtiū ſacramētorꝫ. q̄b⁹
aut informamur ad innocentiā aut re
a nocamur a culpa. Hi igit intra iorda/
nē ciuitates ſequētes ſunt: vt ꝓpitie/
mus nobis deū: ſeq̄mur q̄ iubet: vite
mus q̄ ꝓhibet. Sit ḡ ꝓpitiande diui/
nitat' ambitio: ſeq̄nde p̄ceptiōis obe/
ditio: interdicte p̄uaricatiōis cautio:
q̄bus ꝓpitiatoriā dei miſericordiā et
monotichen ei⁹ ꝓuidentiā: vel inſtau
ratorꝫ obſequio vel interdictorꝫ decli/
natiōe veneremur. b Si q̄s aūt ⁊c.
Qui malicia aliquē ꝑcutit ī mortē aīe
ducit: reus ē eterne mortis. vn̄: Si q̄s Mat.18.a
b ſcādaliçauerit vnū d̄ puſillis q̄ in me
credūt ⁊c. Et alibi: Qui odit fratrem 1. Ioh.3.c
ſuū homicida eſt: ⁊ nō habebit vitam
eternā. Hic ab altari diuellit tanq̄ ſa
cramētis dn̄icis indign⁹: nec veniam
niſi ꝑ cōdignam penitētiā ꝓmeretur.
Qui aūt nō ſponte occidit: hꝫ vrbes
refugij eccleſiā ſcꝫ catholicam: vbi ſe
anguſtia penitētie coercēs: ꝑ om̄e tp̄s
p̄ſentis vite bonis opib⁹ ſtudeat: ⁊ ſi
ſpem ī morte ſūmi pōtificis. ſ. redēpto
ris ſui poſuerit: tandē merebit ſaluari
Qui fraternū odiū retinet ī corde: nō
pōt fructuoſāz penitētiā agere: nec de
um ſibi placare. c Nō aſſumes ⁊c.
Allego. Vn̄ ne tranſgrediaris termi/ Allego.
nos antiq̄s q̄s poſuerūt patres tui. i.
p̄cedentiū patrū regulas ⁊ diffinitio/
nes viuendi.

Nico. de lyra

Nō ſtabit
gitur. addit tn̄ hic aliq̄d cum dicit:
a Addes tibi tres alias ciuitates. Ex q̄ ptꝫ ꝙ non tm̄ debe/
bāt eſſe ſex ciuitates refugij: ſꝫ. ix. qn̄ tota terra patrib⁹ ꝓmiſ/
ſa foret acq̄ſita. b Si q̄s aūt odio. Hic agit de homicidio
voluntario. ⁊ p̄mo ponit ↄdemnatiōis act⁹. ſcd̄o modus. ibi:
Nō ſtabit teſtis vn⁹. Prima in duas: in ꝑtem p̄ncipalē ⁊ inci
dentalē. ibi Nō aſſumes. Circa p̄mū dicit ꝙ homicida a ꝓ/
poſito cū h̄ declaratū fuerit: debet ad mortē cōdēnari ꝑ ſenes
ſeu iudices ciuitat' illi⁹: in cui⁹ t̄minis factū fuit homicidiū: ⁊
ptꝫ lr̄a ex his q̄ dicta ſūt Nu. xxxv. c Nō aſſumes. h̄ ponit
incidens. ſ. ꝙ mete terrarꝫ ⁊ camporꝫ nō mutent ab aliq̄ in au/
gmentū ſue poſſeſſiōis ⁊ diminutionem hereditatis ꝓximi: ⁊
ponit in iſto capitulo qꝛ talia ſolent fieri maxime tpe quo ali/
q̄s eſt exul a ſua terra ⁊ ciuitate: quia tunc nō poteſt dāno ſue
hereditatis p̄cauere. In hoc aūt ca. facta ē mentio de homici/
da a caſu qui debebat eſſe exul a ſua ciuitate ⁊ patria vſq̧ ad
mortē ſummi pōtificis. Nu. xxxv. ⁊ iō inhibitio de trāſlatione
terminorꝫ

Glo. ordi.

G a Non ſtabit teſtis vn⁹. Hoc et hiſtorialiter ſeruare debem⁹. Et cõtra impios vel hereticos cũ teſtimonijs ſcripturaꝝ indigemus: duos teſtes. i. vetus ⁊ nouũ teſtamentũ adhibemuſ: vl' tres. i. euãgelium: prophetas: apl'm ⁊ ſic ſtat verbum. b Animaʒ pro. Qui enĩ animalẽ errare fecit: venia dignus non eſt.

c Dentem ꝓ dente. Verborum virtuteʒ. Dentes enĩ verba ſignificant:
Pſ.56. ſm illud. Filij hominum dentes eorũ arma. Et alibi:
Gen.49.b Dẽtes eius lacte. i. lege cãdidiores.

d Manũ pro manu. Operationeʒ: vt ea. ſ. ſint ei vtilia aut nociua que in alio peruertit.

Ca. XX

e Quia dominus deus veſter ĩ
Myſtice medio ⁊c. Myſtice. Aug⁹. Lxx. Quia domin⁹ deus veſter qui pcedet vobiſcum: ſimul ꝯbellabit vobiſcũ inimicos veſtros ⁊ ſaluos faciet vos. Ecce quẽadmodũ ⁊ in ſpiritualibus conflictibus ſperanduʒ et petendum eſt adiutorium dei: non vt nihil faciamuſ: ſed vt adiuti cooperemur. Ait enĩ: ꝯbellabit vobiſcũ vt etiã ipſos acturos oſtenderet.

f Quis eſt hõ q̃ edi. ⁊c. Aug⁹. Nõ eſt melior ĩ bello q̃ iam edificia dedicauit: vel ꝯ nouella bibit: aut ſpõſã duxit. Sʒ q2 hiſ reb⁹ hũanus tenet affect⁹: ĩõ hec dicũtur ad bellũ ꝓcedẽtib⁹: vt q̃ afficit his appareat cum reuertat: ne ꝓpter hec minus fortiter agat timens ne añ moriat: q̃ʒ illa expleat. Quantum enim ad feminam pertinet: meli⁹ nubit alteri intacta q̃ʒ vidua: ſʒ hec inſtituta ſunt ꝓpt' animos explorãdos.

G Quis

Deuteronomiũ

tet trãſferes terminos ꝓximi tui a
q̃s fixerũt priores in poſſeſſione
tua quã dñs de⁹ tu⁹ dabit in ter/
a ra quã accepis poſſidẽdã. † Nõ ſta b
bit teſtis vnus ꝯtra aliquẽ: q̃cq̃d
illud peccati et facinoris fuerit: ſʒ
in ore duoꝝ aut triũ teſtiuʒ ſtabit
omẽ verbũ. Si ſteterit teſtis men
dax cõtra hominẽ accuſans eũ ꝑ/
uaricatiõis: ſtabũt ambo quoꝝ
cauſa eſt ante dñm in cõſpectu ſa/
cerdotũ et iudicum qui fuerint in
diebus illis † Cũq3 diligentiſſime
ꝑſcrutantes inuenerint falſuʒ te/
ſ falſus teſtis nõ erit impunitus.
ſtem dixiſſe cõtra fratrẽ ſuũ men/
daciũ: reddẽt ei ſicut fratri ſuo fa/
cere cogitauit: ⁊ auferes malũ de
medio tui: vt audientes ceteri ti/
morẽ habeãt: ⁊ nequaq̃ȝ talia au/
deãt facere † Nõ miſereberis ei⁹: ſʒ c
ſ ſcientiam: q2 fratri ſciam abſtulit.
b aĩam ꝓ anima: oculuʒ pro oculo: d
a ſ greſſum vel voluntatem.
c d dentẽ ꝓ dente: manũ ꝓ manu: pẽ
dem ꝓ pede exiges. Ca. XX
ſ gentilium vel hereticoꝝ errores.
Si exieris ad bellũ cõtra e
hoſtes tuos: ⁊ videris e/
quitatus ⁊ currus ⁊ ma/
iorẽ q̃ȝ tu habeas aduerſarij exer/
citus multitudineʒ: non timebis
eos: q2 dñs deus tuus tecũ ẽ qui
eduxit te de terra egypti. Appro/ f
ſ ſpirituali vel corꝑali.
a ſ firmus interritus qui debet confortare in ſpi
pinq̃nte aũt iam pꝛelio: ſtabit ſa/
rituali bello. a ſ prim⁹ bellatur⁹ pro ſe ⁊ ꝓ alijs.
cerdos ante aciem: ⁊ ſic loquet ad
ſ probandum. ſ in preſenti vita.
populuʒ. Audi iſrael: Vos hodie
ſ viſibiles et inuiſibiles.
ꝯtra inimicos vr̃os pugnã cõmit
titis: nõ pertimeſcat cor veſtrum. g
ſ nolite timere eos q̃ corpus occidũt: animã autẽ
Nolite metuere: nolite cedere: nec h i
nõ poſſunt occidere. ſ fortior illis.
e formidetis eos: q2 dñs deus ve/ k+
ſ cõmunis omĩb⁹. ſ liberandis.
ſter in medio veſtri eſt: ⁊ ꝓ vobis
ſ demones vel vitia. ſ virtutẽ ⁊ voluntatẽ dimi/
contra aduerſarios dimicabit: vt
candi dabit. ſ maiores doctores.
eruat vos de piculo. Duces quo/
ſ ſubditoꝝ.
q̃ȝ ꝑ ſingulas turmas audiẽte ex/
f citu proclamabunt † Quis ẽ hõ q̃
ſ virtutibus. ſ corpus.
edificauit domũ nouam et nõ de
a ſ. i. virtutes ad ꝑfectionem nõ duxit.
dicauit eã? vadat ⁊ reuertatur in
domũ ſuã: ne forte moriat in bel/
lo ⁊ alius dedicet illã. Quis ẽ hõ

Nico. de lyra

terminoꝝ hic ponit cũ dr̃: Nõ aſſumes lapidẽ poſitũ ꝓ meta. eradicãdo. a Et trãſferes. alibi ponẽdo ad augmentũ tue portionis ⁊ diminutionẽ alteri⁹. dicit auteʒ Ra. S. q̧ hoc ponit hic ad deſignandũ q̧ talis tranſferens terminos intra terrã ꝓmiſſionis tranſgredit duo pcepta negatiua. ſ. illud: Nõ furtũ facies. ⁊ illud qd̾ hic dicit: Nõ trãſferes. Si aũt h̾ fieret extra terrã ꝓmiſſionis: eſſet ſolũ ꝯtra illud: Nõ furtũ facies. nõ aũt ꝯ illud qd̾ h̾ dr̃: qd̾ ꝓbat ꝑ h̾ qd̾ ſubdit: In poſſeſſiõe tua quaʒ dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi in terra quã acceperis poſſidẽdã. ſequit: b Nõ ſtabit teſtis vn⁹ ꝯtra. Hic agit de modo puniendi homicidam voluntariũ: q2 nõ debet ꝯdemnari ꝑ vnũ teſtem ſʒ ꝑ duos vel per tres diligent' examinatos: ⁊ ſi ꝑ talẽ examinationẽ apparuerit aliquis teſt⁹ mendax vel falſus: pcipit puniri ſm legẽ talionis. ſ. eadem pena qua puniret ille ꝯtra quẽ dixit ſi fuiſſet conuictus: ⁊ ptʒ lr̃a. c Nõ miſereberis. nõ ꝓhibet cõpaſſionẽ naturalẽ: ſʒ cõpaſſionẽ penã debitã diminuentẽ vel differentẽ cõtra iuſticiã. d Oculum pro oculo ⁊c. Dicit aũt Ra. Sa. q̧ talis mutilatio nõ ẽ infligẽda: ſʒ pciũ ſm taxationẽ iudicũ. ſic etiã dictũ fuit: Exo. xxj. ſʒ h̾ nõ videt rõnabilit' dictũ: q2 in lr̃a dr̃: Nõ miſereberis eis: q2 aliqua miſericordia eſſet ſi ꝓ mẽbro mutilãdo poſſet dari pecunia.

Margin: † ſ. 27. c — † Mat. 18. b, Ioh. 8. c, 2. Cor. 13. a, 1. Tim. 5. d, Heb. 10. e, ſ. 17. a — † 33. q. 5. c. hec imago.

Moraliter

Ca. XIX

In hui⁹ capituli pncipio agit de ciuitatib⁹ refugij de q̃bus dictũ ẽ. ſ. Nu. xxxv. ⁊ nũc agit h̾ de homicidio caſuali. cũ dr̃: † Sʒ abijſſe cũ eo ſimplicit' ĩ ſiluã. Per ſiluã q̃ ẽ latibulũ feraꝝ ſignificantur pctã vl' pctõres ĩ quib⁹ ẽ habitatio demonũ. Apoc. ij. Scio vbi habitas vbi ſedes eſt ſathane. Ille igit' ſimpliciter cũ amico ad abſcindenda ligna in ſiluam vadit qui pia intentiõe ꝓximũ corripe ſatagit ſʒ ferrũ ſecuris manũ ei⁹ fugit: qñ ad correctionẽ indiſcretã ꝓrumpit ⁊ tũc ferrũ ꝓximũ occidit: qñ ex tali indiſcreta correptione ꝓxim⁹ nouũ peccatũ incurrit: qd̾ põt ꝯtingere dupliciter. Vno mõ ſi ꝓxim⁹ corripiẽdus ad ſuſpiciendũ correptionẽ nõ ſit diſpoſit⁹. vt q2 adhuc ẽ in paſſiõe vel aliq̃ alia rõne: ⁊ tũc correptionẽ nõ recipit ſʒ magis peccatum defendit qd̾ ẽ grauius. j. Regũ. xv. Quaſi peccatũ ariolãdi eſt repugnare: et q̃ſi ſcelus idolatrie nolle acq̃eſcere. Alio mõ ꝯtingit ex pte corripiẽtis q̃ zelo ĩdiſcreto nimis aſpe corripit pctm̃ nimis aggrauando: ⁊ ſic peccator labitur ĩ deſperationẽ. ſic dr̃ in collatiõib⁹ patrũ de q̃dam ſene q̃ quẽdã iuuenẽ querentẽ ab eo ꝯſiliũ ſup tentationẽ graue carnis quã patiebat ita iuuenis paſſioneʒ aggrauauit q̧ iuuenis deſperãs ad ſeculũ redire voluit: ſʒ ali⁹ ſenex mãſuete corripiẽs ⁊ ꝯfortãs eũ reduxit ſm illud Pſ. lxxxix. Qm̃ ſupuenit manſuetudo ⁊ corripiemur. Igit' ille q̃ ex indiſcreta correptiõe ꝓximũ occidit: ad ciuitatẽ refugij debet recurrere. i. ad eccleſiã ꝓ ſacramento penitẽtie: ⁊ tũc ꝓxim⁹ occiſi nõ ꝑſequetur eũ. ꝑ hũc ꝓximũ intelligit xp̃s q̃ ſe amicũ oſtendit peccatoribus. Luc. xv. Hic peccatores recipit ⁊ manducat cũ illis: dr̃ de xp̃o. Ipſe xp̃o illũ nõ ꝑſequitur quẽ ſub vera penitẽtia ꝓtectũ eſſe cogñſcit.

Margin: † Exo. 21. e, Leui. 24. e, Mat. 5. f — A

Ca. XX

Si exieris ad bellũ. Hic ꝯñr agit de homicidio facto ĩ cõi. ſ. in bello. Et pmo oſtẽdit q̃d ſit agẽdũ in ꝯgreſſu belli. ſcd̾o ĩ obſidione aduerſarij. ibi: Si qñ acceſſeris. Circa primum tria deſcribuntur. Primũ ptinet ad cõmunem populum exeuntem ad belluʒ iuſtũ. ſ. q̧ nõ timeant ſi videant maiorem multitudinem aduerſarioꝝ q̃ȝ ſuaȝ: memores illius magne multitudinis egyptioꝝ quã ſubmerſit dominus in mari rubro pugnans pro hebreis: vt habetur Exo. xiiij. Scd̾m ptinebat ad ſacerdotes: quia ſacerdos debebat ſtare ante aciem et animare populuʒ bonis exhortationibus ad ſecure certandũ pro iuſticia: et hoc eſt qd̾ dicitur: f Appropinquãte aũt iam pꝛlio. ⁊c. Et ſubdit: g Nõ ptimeſcat cor veſtrũ: q2 deficiẽte corde ꝑ timorẽ deſtituunt membra exteriora ab actibus ſuis. h Nolite metuere. pigre ⁊ pauide ꝯtra aduerſarios procedendo. i Nolite cedere: fugiendo. (1. Mach. 3 g)
k Quia dominus deus veſter in medio veſtri eſt. qd̾ exponunt aliqui hebrei de arca domini que portabatur ad preliũ: ſed q2 raro portabat: melius exponit de pñſentia dei: qui licet ſit vbiq3: tñ ĩ iuſto bello ſolet adeſſe certantibus pro iuſticia per ſpecialem cõſeruationem ipoꝝ et protectionem. Tertium ptinet ad duces exercit⁹: qui pmo debẽt remouere ineptos ad bellãdũ ꝯ acie de q̃ remouenda

a Quis ē ho/
mo foꝛmidolo/
ſus ⁊c̄. Iſi. Do/
cet nō poſſe quē
ꝗꝫ ꝓfeſſionē cō/
templatiōis vel
militie ſpiritalis
arripere: qui ad
huc nudari ter/
renis opib⁹ pti/
meſcit ne īfirmi/
tate mentis re/
uertatur: ſuoqꝫ
exēplo alios re/
uocet et terroꝛe
ſuo īfirmet. Re/
uertant̄ ī domū
ſuā qui duplici
coꝛde ſunt: q̄ ꝑ/
lia dn̄i ꝓliari nō
Iaco.1.b pñt. Uir enī du/
plex aīo incon/
ſtās ē in omib⁹
C viis ſuis. Tales
nec initiū renū/
tiationis accipi
ant q̄bus meli⁹
eſt vt ī actiua vi
ta ꝯſiſtāt: ꝗꝫ te/
pide cōtēplatio
nē exeq̄ntes ma
ioꝛi ſe diſcrimīe
īuoluāt. Idē illi
d̄r qui vxoꝛē du
xit: q̄ vineā plā/
tauit. i. propagi/
nes filioꝝ. nō ei
poteſt ſeruire cō
templationi ſer/
uus vxoꝛis: nec
aſſequi ſtudium
cōtemplationis
qui heret ī dele/
ctatiōe carnis.
2.Tim.2.a Nemo enī mili/
tans deo impli/
cat ſe negocijs
ſecl'arib⁹: vt pla
ceat cui ſe ꝓba/
uit. Deli⁹ eſt
ꝓfeſſionē vl' ꝑſe
cutionē deuita/
re: ꝗꝫ ī ea ſuccū/
bere. Ad diſpu/
tationem quoqꝫ
cōtra hereticos
venire nō debet
niſi doctus ⁊ ꝑ/
fectus ne ſcāda/
lizet alios ſupe/
ratus.
b Nullū omi/
no ꝑmittes. ⁊c̄.
Nulli vitio ī no
ſtra conuerſatio
D ne parcendum
ne coꝛam oculis
dn̄i voluptati/
bus coꝛrupti et
abomiābiles ap
parcamus ⁊ ex/
ultantes inimi/
ci de ruina no/
Ps̄.34. ſtra dicant: Eu/
ge euge anime
noſtre deuoꝛa/
bimus eum.
Quādo

ſ feruoꝛem noue cōuerſationis.
qui plantauit vineam: ⁊ necduꝫ fecit eam a
ſ alijs in exepmlo producendo.
eſſe cōmunē et de qua veſci omib⁹ liceat:
vadat ⁊ reuertat̄ in domuꝫ ſuam: ne foꝛte
moꝛiat̄ in bello: ⁊ alius homo eius funga
ſ adhuc. ſ. detentus ſeculi ſollicitudinibus.
tur officio † Quis eſt homo q̄ deſponſauit
a ſ ſi tenet̄ eius affectu. b ſ a propoſito contemplationis.
vxoꝛem et nō accepit eā: Uādat ⁊ reuerta b
ſ nō ꝓcedat ad ſpirituale bellū ne minus foꝛtiter agat.
tur in domū ſuaꝫ: ne foꝛte moꝛiat̄ ī bello:
et alius homo accipiat eā. His dictis ad/
dent reliqua: et loquentur ad populum.
ſ vir duplex animo incōſtans eſt in omnibus vijs ſuis.
a † Quis ē homo foꝛmidoloſus ⁊ coꝛde pa/
ſ a ꝓpoſito contēplationis. ſ cōſuetudinē vite pꝛioꝛis
uido: vadat et reuertatur in domū ſuam:
ſ ſi defecerit. ſ Qui idem volunt incipere.
ne pauere faciat coꝛda fratrum ſuoꝛum: ſi c
cut ipſe timoꝛe eſt ꝑterritus. Cūqꝫ ſiluerit
duces exercitus: ⁊ finē loquendi fecerint:
a ſ ſubditum populum. ſ hoꝛtando.
vnuſquiſqꝫ ſuos ad bellandū cūneos ꝑpa d e
rabit. Si quādo acceſſeris ad expugnādā f
a ſ cōuēticula hereticoꝝ vel mundū vel exterioꝛē hominē qui aduerſantur ſpiritui. b ſ predicando. c ſ pax huic domui.
ſ verbū pacis in ſocietatē fidei veniēs. ſ chꝛiſtū qui pax no/
ciuitatē: offeres ei primūꝫ pacē. Si recepe
ſtra: qui fecit vtraqꝫ vnū. a ſ ſponte. b ſ ſenſus et affectus.
ſ coꝛdis vt recipiat hoſpitem chꝛiſtum.
rit et aperuerit tibi poꝛtās: cunctus popu
a ſ a moꝛte. b ſ obediendo. ſ predicanti. ſ bonoꝛū operū: et
lus q̄ ī ea eſt ſaluabit̄: ⁊ ſeruiet tibi ſub tri
impletione pꝛeceptoꝛum. ſ pacis fidei.
buto: Sin autē fedus inire noluerint: ⁊ ce
ſ diſputationis. ſ ſcripture teſtimonijs.
perint cōtra te bellum: oppugnabis eam.
ſ quo adiuuante ſuperas. ſ victam.
Cumqꝫ tradiderit dn̄s deus tuus illam in
ſ poteſtate. ſ in erroꝛe foꝛtes fidei reſiſtentes.
manu tua: ꝑcuties omne ꝙ in ea generis g
ſ vigoꝛe repugnandi. ſ quod eſt verbum dei.
maſculini eſt in oꝛe gladij abſqꝫ mulierib⁹
ſ his. ſ. qui facile cōuertunt̄ p̄dicatiōi acqueſcunt nec veritati reſiſtūt. ſ Omne bonum qd̄ agimus in vtilitatē fratrū redigere debemus. ſ militibus chꝛiſti.
et infantibus iumentis et ceteris que in
ciuitate ſunt. Omnē predam exercitui di/
ſ ſociaberis cū ap.g.t. vel dei. ſ quo deo ſubiugaſti.
uides et comedes de ſpolijs hoſtiū tuoꝛū
ſ non tue vires.
que domin⁹ deus tuus dederit tibi. Sic h
ſ religione diuerſa
facies cunctis ciuitatibus q̄ a te ꝓcul val
de ſunt: ⁊ nō ſunt de his vꝛbibus q̄s ī poſ
a ſ catholicis eccleſijs.
ſeſſionē acceptur⁹ es. De his aūt ciuitati/ i
b bus que dabunt̄ tibi: nullū omino ꝑmit/ k
tes viuere: ſꝫ interficies in oꝛe gladij: ethe
um videlicet: ⁊ amoꝛreū ⁊ chananeū: phe
rezeū et eueuꝫ et iebuzeum: ſic̄ p̄cepit tibi
dominus deus tuus: ne foꝛte doceāt vos
facere cunctas abominationes quas ipſi
operati ſunt dijs ſuis: et peccetis in domi
ſ falſam philoſophoꝛum munitionem.
nū deū veſtrū. Quādo obſederis ciuitatē l

mouenda erāt quattuoꝛ genera hominū. primo
illi qui edificauerāt domos nouas: ⁊ nō dedica
uerāt eas: ⁊ accipit̄ hic dedicare ꝑ ſtrenare. i. fa
cere ſolenne ꝯuiuiū de inhabitatiōe ipſi⁹. ⁊ h̄ no
tat̄ cū dicit̄: Et nō dedicauit ⁊c̄. ſcd̄o illi q̄ plāta
uerāt vineas: ⁊ nōdū comederāt de fructib⁹ ea/
rū. ⁊ h̄ notat̄ cū dicit̄ a Et necdū fecit eā eſſe
cōmunē. i. de q̄ua ſit licitū veſci cōiter. ⁊ h̄ erat ī
q̄nto āno: q2 fruct⁹ q̄ naſcebant̄ trib⁹ p̄mis ānis † Le.24.a
reputabant̄ īmundi: tū q2 ꝯtra cōem curſū natu
re nati: tū q2 talibus fructib⁹ quaſi quibuſdam
inſolitis ⁊ nouis in ſacrificijs idoloꝝ vtebant̄. ⁊
ideo tales fruct⁹ nec offerebant̄ nec comedebā/
tur a iudeis. Qd̄ aūt naſcebat̄ quarto anno to/
tū offerebat̄ deo. de fructib⁹ aūt anni q̄nti pote
rat dn̄s vinee ⁊ etiā alij vti: ⁊ tūc dicebat̄ vinea
facta cōis. Qꝛ autē p̄dicti edificatoꝛes domoꝛū
et plantatoꝛes vinearū amouebant̄ de ꝓlio hoc
erat: q2 in p̄dictis operibus magnus laboꝛ eſt ⁊ † Iudic.7.
ꝑ ꝯſequēs ad talia hō q̄ laboꝛauit multū afficit̄:
⁊ id̄ ex h̄ magis timet moꝛi anteqꝫ aliquē fructū
tāti laboꝛis ꝯſecut⁹ fuerit: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē min⁹ aptus
ꝯſtans ⁊ minus ad bellādum: ex q̄ pōt eſſe alijs
in impedimētū: ſic̄. ī. dicit̄ de pauidis ⁊ foꝛmido
loſis. Item q2. ij. Phyſicoꝝ dicit̄ infoꝛtuniū eē
qn̄ aliq̄s eſt ꝓpe magnū bonū ⁊ nō aſſequit̄: et
ꝓpter h̄ predicti ſequeſtrabant̄ a periculo ꝓlij:
ne ſibi moꝛerent̄ alij magis terrerent̄ et abhoꝛ/
rēt ꝓliari ꝓpt̄ tale infoꝛtuniū qd̄ p̄dict̄ accidiſ/
ſet. Tertio remouēdi erāt illi a ꝓlio q̄ deſpōſaue
rāt vxoꝛes: nōdū tn̄ adhuc eas cognouerāt per
matrimonij ꝯſūmationē. ⁊ hoc notat̄ cū dicit̄:
b Et nō accepit eā. q2 tales ſolēt multū deſide/
rare amplexus ſpōſe. ⁊ ideo magis timent moꝛi
qn̄ cōpletionē ſui deſiderij: ꝓpter qd̄ ſūt minus
apti ad preliū. Item ſi ante ꝯſummationē matri
monij ſic incohoati moꝛerent̄ in prelio: reputarēt̄
ab alijs infoꝛtuniū magnū: ⁊ ſic mag̃ abhoꝛrēt
preliū. Quarto remouēdi erant pauidi ⁊ foꝛmi/
doloſi: q2 pauci pauidi faciūt alios timere: et ex
fuga ſua diſſipāt ⁊ deoꝛdināt aciē. ⁊ ſic p̄bēt ho/
ſtibus aditū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſunt ī magnū nocumētuꝫ.
et hoc notat̄ cū dicit̄: c Ne pauere faciat coꝛ
da fratrū ſuoꝝ ⁊c̄. ⁊ q2 ad duces nō ſoluꝫ ꝑtinet
remouere ineptos: ſꝫ etiā oꝛdinare ⁊ excitare a/
ptos ad foꝛtit̄ bellādū. id̄ ſubdit̄: d Unuſq̄ſqꝫ
ſcꝫ de p̄ncipib⁹ ⁊ capitaneis exercit⁹. e Suos
ad bellan. cuneos p̄parabit. dicit̄ aūt cune⁹ aci/
es oꝛdinata ad modū trianguli ſeu cunei: quaſi
diſpoſita ad ſubintrandū ⁊ diuidendū acieꝫ ad/
uerſarioꝝ. f Si qn̄ acceſſeris. Hic ꝯn̄r oſtēdit̄
q̄d ſit agendū ī obſidiōe aduerſarioꝝ. ⁊ p̄mo q̄ꝫ/
tū ad hoīes. ſcd̄o q̄ꝫtū ad arboꝛes. ibi: Qn̄ obſe
deris. Circa primū d̄r: Si qn̄ acceſſeris ad ex/
pugnandū ciuitatē offeres ei p̄mū paceꝫ. loquit̄
de ciuitatib⁹ q̄ erāt ex terrā ꝓmiſſiōis: q2 d̄ illis
qui erāt intra erat eis ꝓhibitū ne aliq̄ mō face/
rent cū eis pacē. ſequit̄: g Percuties omē qd̄
in ea generis maſculini eſt. ⁊ hoc in penā illius
peccati ꝙ noluerūt recipe pacē: ⁊ ꝓpter h̄ exci/
piunt̄ mulieres q̄b⁹ nō cōpetit bellare. et pueri
q̄ nōdū venerāt ad etatē ⁊ robur bellandi.
h Sic facies cūctis ciuitatib⁹ q̄ a te ꝓcul val/
de ſunt. ex q̄ patet quod. ſ. dictuꝫ eſt. ſ. ꝙ ſcriptu
ra loquitur hic d̄ ciuitatibus exiſtentibus extra
terrā ꝓmiſſiōis ꝯtra q̄s filij iſrael habebant iu/
ſtū belluꝫ ex aliq̄ iniuria eis illata ſeu alia rōne
iuſta. i De his autēꝫ ciuitatib⁹ q̄ dabunt̄ tibi
ſcꝫ in terra ꝓmiſſiōis: k Nullū oīno ꝑmittes
viuere. q2 ex iuſto dei iudicio ꝓpt̄ ſuas iniq̄tates
erāt oēs oīno delēdi ⁊ interficiēdi. ⁊ ad h̄ filij iſ/
rael mittebant̄: vt dictū ē. ſ. vij. ca. Addit̄ etiaꝫ
alia rō. ſ. ne ſi remanerēt aliq̄ eoꝝ cū filijs iſrael
ꝑtraherēt eos ad idolatriā. ⁊ h̄ notat̄ cū d̄r: Ne
foꝛte doceāt vos ⁊c̄. ſbdit̄: l Qn̄ obſederis.
Hic oſtēdit̄ q̄d ſit agendū in obſidione aduerſa
rioꝝ q̄ꝫtum ad arboꝛes et ſub hoc intelliguntur
vinee et conſimilia: de quibus dicitur:
Nō ſuccides

Ca. XXI

a Q Uando in/
uentuz fue.
rc. Cadauer corp⁹
ſine aĩa: ꝛ anima ſi/
ne deo: q̃ eſt eius vi
ta. In terra quã do
min⁹ d. t. da. eſt t. ħ
eſt in eccl'ia. Cedis
reus: actoꝛ ſeditio/
nis. Maioꝛes natu
vita ꝛ ſapientia ma
ioꝛes. Judices et ſa
cerdoteſ: q̃ꝝ officiũ
ẽ d̃ ſingulis iudica/
re: id eſt diſcernere.
Mẽtienꝰ a loco ca/
dauerꝭ. i. cũ ſumma
diſcretiõe inueſtiga
bũt actoꝛẽ ſeditiõiſ.
Tollẽt vitulã de ar
mento. i. carnẽ xp̃i
quã de patrib⁹ ſum
pſit. Que nõ traxit
1. Pet. 2. d iugũ: q꞉ peccatũ nõ
fecit: nec inuentus
eſt dolus in oꝛe ei⁹:
nec terram ſci. vo.
nullaz. ſ. ſeditionis
maculã admiſit.
b Et ducẽt eaz ad
val. aſ. atqꝫ ſa. moꝛ/
tẽ. ſ. deſpectã et tur/
Sap. 2. d piſſimã. vñ: Moꝛte
turpiſſima condem
nemus eum. Que
nunq̃ꝫ arata eſt: q꞉
moꝛs chꝛiſti abſqꝫ
culpa fuit: Nec ſe/
mentem recepit: id
ẽ ciçania peccati q̃
inimicus homo ſu/
perſeminauit. Poſ
ſumus per vallem
aſperam gentilita/
tem accipere: que a/
ſpera erat. Saxoſa:
q꞉ ſaxa adoꝛabat.
In qua ceſa eſt cer/
uix vitule: quia pꝛo
ſalute gentiũ moꝛs
chꝛiſti celebꝛata eſt.
Ceruix robur car/
nis quod in moꝛte
depoſuit. Lauabũt
manus ſuper vitu/
lã: id eſt purgabũt
opera per paſſioniſ
chꝛiſti confidentiã.
c Et ignoꝛabiꝛ ce
dis reus ꝛc. Diabo
lus: qui inuiſibilis
et ideo ignoꝛari di/
citur: Scitur enim
quia miſit in coꝛ vt
traderet eũ iudas.
d Maioꝛes natu
ciuitatis illi⁹. Apo/
ſtoli et doctoꝛes: q̃
ſcripture atteſtatio
ne perceperunt nul
lam nationẽ ſic ꝓm
ptam ad cedẽ vt iu/
deoꝛum gentez: qui
et pꝛophetarum et
domini ſanguinem
fuderunt.

Leua.

ſ ſcripturarum.
multo tp̃e ꝛ munitiõibus circũ
dederis vt expugnes eam: non a†
ſ Indiſcrete iudicando. vñ: Inſtruite hmõi in ſpũ leuitatꝭ. ſ homies ſcie ꝛ virtutũ fructibus habiles. ſ phiſicam ethicam logicã. ſ de q̃bus
ſuccides arboꝛes de quibus ve
multa vtilitas. a ſ acumine acrioꝛis iudicij.
ſci poteſt: nec ſecuribus ꝑ circũi
tuz debes vaſtare regionẽ: qm̃ b
ſ fructiferum.
lignũ eſt et nõ homo: nec poteſt
bellantiũ cõtra te augere nume
ſ figmenta et volup tuoſa carmina.
rũ. Si q̃ aũt ligna nõ ſunt pomi
ſ agreſtis ſenſus et inoꝛdinati.
fera ſꝫ agreſta ꝛ in ceteros apta
ſ A nefando ſtudio euelles vnde nec cum hu/ iuſmodi cibũ ſumere. ſ gentiles ex libꝛis ſuis ſunt ſuperandi.
vſus: ſuccide ꝛ extrue machias:
donec capias ciuitatem que cõ
tra te dimicat. Ca. XXI

a Q Uando inuentum fue c†
rit in terra quaz domi/
nus deus tuus datu/
ſ coꝛpus chꝛiſti.
rus eſt tibi hominis cadauer oc
c ciſi: et ignoꝛatur cedis reus:
d egredientur maioꝛes natu ꝛ iu
dices tui: et metientur a loco ca
daueris ſingularum per circũi/
tum ſpacia ciuitatum: et quam
viciniorem ceteris eſſe perſpe/
a ſ Apoſtoli et apoſtolici viri: per quos pecca/ toꝛum noſtroꝛum expiatione crucifixa pꝛedicaꝛ.
xerint: ſeniõꝛes ciuitatis eius †
ſ chꝛiſti carnem. patriarcharum ꝛ ꝓphetaꝝ.
tollent vitulam de armẽto que d c†
a ſ peccati. b ſ ſine ſemine viri edita: de virgi ne nata.
non traxit iugum nec terraz ſci †
a ſ hieruſalem quã eſaias vocat vallem viſio/
b dit vomere: et ducent eã ad vãl f†
nis. ſ duram et indomitam a ſpinis vitioꝛuꝫ aſperrimam. ſ Quia ſanctis doctoꝛibus non perfecte ceſſit. vnde: Hieruſalem que occidis ꝓ/ phetas et lapidas eos qui ad te miſſi ſunt.
lẽ aſperã atqꝫ ſaxoſaz que nun/ †
a ſ Euangelij ſcilicet pꝛo fructu ſpinas: et pꝛo vuis attulit labꝛuſcas.
q̃ꝫ arata eſt: nec ſementem rece/ †
a ſ vbi chꝛiſti carneꝫ crucifixerunt.
pit: et cedent in ea ceruices vi/ g†
a ſ Apoſtoli et eoꝛum ſequaces: quibus oꝛdi/ nem eccleſiaſticum regere et pꝛedicare commiſ/
tule. Accedẽtqꝫ ſacerdotes filij h
ſum ẽ. a ſ nõ vos me elegiſtꝭ ſꝫ ego elegi vos.
leui quos elegerit dñs deus tu
ſ pꝛedicando.
us vt miniſtrent ei: ꝛ benedicãt
ſ non ipſoꝛum.
in nomie eius: et ad verbũ eoꝝ
om̃e negociũ pendet: et quicq̃d
ſ i. diſcernatur.
mundũ vel immũdũ eſt iudice/
tur: Et venient maioꝛes natu
ciuitatis illius ad interfectum:

a Nõ ſuccides arboꝛes de quibus veſci poteſt. ꝛ hoc q꞉
poterãt eis ꝓficere tp̃e obſidionis edendo de fructibus ꝛ
etiam tp̃e captionis: quia terra ex reſeruatione taliuꝫ erat
melioꝛ ꝛ aptioꝛ ad inhabitandũ ꝛ per ꝯſequens ſi talis ci
uitas erat intra terram pꝛomiſſionis: erat melioꝛ pꝛo habi
tatione ipſoꝝ. Si autẽ extra: redderet eis melius tributũ.
et hoc notatur cum dicitur: b Quoniã lignũ eſt et non
homo. q. d. nõ potes fugere nec contra te bellare: nec fru/
ctus ſuos tibi denegare: et ex hoc patet q̃ ſi ciuitas expu/
gnanda eſſet ita foꝛtis q̃ filij iſrael deſperarent de eius ca/
ptione: ꝛ recederent de obſidione: poterant talia excidere:
quia ſi remanerẽt deſeruirẽt vtilitati aduerſarioꝝ: ꝛ ꝑ con
ſequẽs eſſent eis in nocumentũ. ꝛ hoc modo filij iſrael re/
ceſſerunt de obſidione vꝛbis regie filioꝛũ moab ſucciſis ar
boꝛibus fructiferis regionis. iiij. Regũ. iij. Ca. XX

Moꝛaliter. Si exieris ad bellum ꝛc. Scđm
q̃ dicit Ap̃lus Eph. vj. Nõ ẽ no/
bis colluctatio aduerſus carneꝫ ꝛ ſanguinem. i. aduerſus
homĩes tm̃: ſed aduerſus p̃ncipes ꝛ poteſtates tenebꝛarũ
haꝝ: cõtra ſpũalia nequitie. Et licet ſint multi et foꝛtes tñ
nõ debem⁹ pauoꝛe diſſolui: q꞉ plures ꝛ foꝛtioꝛes ſunt in ad
iutoꝛiũ noſtri. ideo ſequiꝛ: k† Quia domin⁹ de⁹ veſter
in medio veſtri eſt. cuius foꝛtitudo eſt infinita: item in ad/
iutoꝛium noſtri ſunt angeli ſancti ꝛ omnes beati qui ſunt
in maioꝛi multitudine q̃ꝫ ſpiritus maligni. omnes etiã bo/
ni catholici nobiſcum ſunt charitate cõiuncti. pꝛopter qđ
cum heliſeo poſſumus dicere illud. iiij. Regũ. vj. Plures
nobiſcum ſunt q̃ꝫ cum illis. Ad iſtud aũt bellum inepti re
putantur illi qui de nouo duxerũt vxoꝛes. per quos ſigni/
ficanꝛ molles et effeminati. Item illi qui de nouo domos A
edificauerũt ad ſui magnificentiã: per quos deſignanꝛ ho
mines elati in ſuperbiam. Item illi qui de nouo plantauẽ/
rũt vineas. per quos deſignanꝛ hoĩes nimis occupati cir/
ca cupiditatem terrenã. Item homines pauidi. per q̃s in/
telliguntꝛ illi qui tentationibus nõ reſiſtũt ſed ſtatim ꝑ cõ/
ſenſum demonib⁹ ſe tradunt. a† Nõ ſuccides arboꝛes
de quibus veſci poteſt. homo diciꝛ arboꝛ conuerſa. vnde:
ij. de Aĩa diciꝛ: q̃ radices ſunt oꝛi ſiles. nã ꝑ illas trahũt
arboꝛes alimentũ ſicut homines ꝑ os quod eſt in parte ſu
perioꝛi. per hoc igiꝛ q̃ hic dicitur de arboꝛib⁹ fructiferꝭ q̃
nõ debeãt ſuccidi: ſignificaꝛ q̃ ĩ illo etiã bello iuſto nõ ſũt
homines occidendi: de quibus eſt ſpes q̃ fructificent ĩ ec/
cleſia dei: ſed illi tm̃ de quib⁹ talis ſpes nõ habeꝛ ꝛ de q̃ꝝ
reſeruatione timetur periculum euenire. In ca. xx. vbi
diciꝛ in poſtilla: Quoniã lignum et non homo.

Additio. In hebꝛeo nõ eſt aliqua negatiua ex/
pꝛeſſa: ſed hic diciꝛ: Lignũ eſt hõ quod
varie exponiꝛ ab expoſitoꝛib⁹ hebꝛeoꝛũ: ſed tranſlatio no/
ſtra ꝓpoſuit illa verba interrogatiue vt intelligerenꝛ ſic:
Nunq̃d lignũ eſt homo. ſ. vt fugiat a te. q. d. lignũ nõ ẽ ho/
mo: ꝛ ſentẽtia trãſlatiõis noſtre cõſonat verbis: que ħ po/
nunꝛ in hebꝛaico: ſi ĩtelliganꝛ admiratiue: vt dicẽdo: Nũ/
q̃d lignũ ẽ hõ qđ ſatis lr̃e hebꝛaice ꝯſonare põt. Ca. XXI

Q Uando ĩuentũ fu. Poſtq̃ꝫ actũ eſt d̃ homicidio cu
ius actoꝛ cognoſciꝛ: hic ꝯñr agiꝛ de illo cui⁹ actoꝛ
ignoꝛaꝛ: ad cuius inueſtigationẽ ſm̃ q̃ dicit Rabi
Moyſes de ciuitate ꝓpinquioꝛi loco in quo fuerat factuꝫ
homicidiũ vitula accipiebaꝛ ꝛ occidebaꝛ: ꝛ carnes ei⁹ ĩ lo
co occiſionis relinquebanꝛ in putredinẽ cõuertẽde. Loc⁹
etiam ille remanebat incultus: ꝛ ĩ his duob⁹ dãnificabaꝛ
illa ciuitas. ſenes etiã ciuitatis iurabãt q̃ nõ fuerãt negli/
gẽtes d̃ cuſtodia viaꝝ: ita q̃ ꝑ negligẽtiã coꝝ nõ ꝯtigerat
illud homicidiũ. Hoc aũt iuramẽtũ nõ libenꝛ facerẽt ſi ſci/
rẽt aliq̃d d̃ ꝑpetratiõe dicti homicidij: nec ciues p̃dicta dã
na ſuſtinerẽt. ꝛ iõ ad euitandũ p̃dicta: frequenter ꝓdebaꝛ
homicida: q̃ vt cõmuni⁹ ẽ de ciuitate ꝓpinquioꝛi loco fa/
cti homicidij: q꞉ difficile erat q̃n verba aliq̃ ꝛ ſuſpitiões cu
curriſſent inter ciues de actoꝛe illi⁹ homicidij. His dictꝭ ꝑ
magna pte ptꝫ lr̃a. d Tollẽt vitulã de armẽto. ita q̃ ſit
ſufficiẽtis etatis. e Que nõ traxit iugũ ꝛc. q꞉ debebat
eẽ foꝛtꝭ ꝛ nõ fracta laboꝛe: ꝛ ħ erat ad inferẽdũ mal⁹ dãnũ
ciuib⁹: niſi ꝓderẽt homicidiũ. f Et ducẽt eã ad val. aſp.
atqꝫ ſaxo. ꝛc. ꝑ qđ deſignaꝛ hoꝛroꝛ homicidij ꝑpetrati.
g Et cedẽt ĩ ea cer. vitule. ad deſignandũ q̃ homicida ꝛ
celãtes homicidiũ eſſent digni doloꝛoſa moꝛte. h Acce/
dẽtqꝫ ſacerdotes. q̃ erãt ceterꝭ certioꝛes ĩ iudicijs ꝛ ꝑſpica B
tioꝛes in factis inq̃rendis: ad videndũ ſi de actoꝛibus ho/
micidij appareret aliquod ſignum.

Leuabũtqꝫ

a Leuabūtqȝ man⁹ ſuas ⁊c. Id
eſt opera ſua in paſſione chriſti de/
monſtrabūt eſſe munda. Licet enī
eiuſdem paſſiōis ſacramenta q̄tidie
imitent̄: ab omni fraude iudeorum
corda ⁊ opa hn̄t mundiſſima.
b Propiti⁹ eſto. Pro officio ſuo
benedicūt populo: vt nō reddatur
vindicta ꝓ ſcelere: ſed ſalus ꝓ re/
demptione. c Si egreſſus fueris
ad p. Iſid. Dicant iudei quomodo
hec ſeruent q̄d cauſe ſit mulierem
decaluari ⁊ vngues circūcidi. quid
ſi ſine capillis ⁊ vnguibus inuenta
fuerit? d Mulierem pulchram.
Sicut paulus q̄ de menandro ſum/
1.Cor.15.d pſit. Corrumpūt bonos mores col/
loquia praua. Et de aratro. In ipſo
viuimus mouemur et ſumus: ipſi⁹
enim et genus ſumus. Alij putāt
hanc mulierem ſpecie decorā ſigni/
ficare rationabilē diſciplinaȝ apud
gentiles inuentā. ab ea enī oportet
recidi omnē ſupſtitionis immundi/
ciam: vt ad ſtudium veritatis aſſu/
matur. Nihil enim munduȝ habēt
diſcipline gentilium: quia nulla a/
pud eos diſciplina eſt cui nō ſit ali/
quid immūdicie vel ſupſtitiōis ad/
mixtū. e Uno mēſe. Id eſt. xxx.
diebus. et poſt fidē trinitatis ⁊ op⁹
C legis mereatur eccleſie ſociari: ter
enim decem xxx. efficiunt.
f Et poſtea. Cum nec in capite. i.
ſenſibus nec in manibus. i. operib⁹
aliquid ſupfluū aut īmundū erit.
g Si habuerit homo du. vxo. ⁊c.
Chriſt⁹ ſibi duas vxores pplm̄ ſcȝ
iudeorū ⁊ gentiū cōiugij copulauit
noīe: odioſa ē ſynagoga: ſemp ɔtē/
tioſa: dura ceruice: īcircūciſa corde
dilecta gentilis eccl'ia ſȝ nō pōt fili/
um dilecte p̄ferre filio odioſe. i. ec/
cleſiā de gentib⁹ vl' filios ei⁹ p̄ferre
apl'is ⁊ alijs p̄mitiuis q̄ ſunt filij ſy
nagoge. Agnoſcit odioſe p̄mogeni
tū: dat ei duplicia qꝛ p̄mitiuis ſyna
goge filijs dedit legē ⁊ ꝓphetas ⁊
noticiā noīs ſui: ⁊ p̄mo eis euange
liū p̄dicauit. Hic enī eſt p̄mogenit⁹
liberoꝝ ei⁹. h Unā dilectā. Alia
litatem: que dulcis videtur ⁊ dele/
ctabilis: omīa voluptuoſa cupit et
nullo merore afficit̄. i Alteram
odioſam. Rationalitateȝ: que non
indulget corpori: nec fuit volupta/
ti ſed abdicat occulta dedecoris.
k Primogenit⁹. Apoſtoli ⁊ apo
ſtolici viri qui locuȝ p̄mogeniti ob
tinent quoꝝ eccleſia ſequitur aucto
ritatem. l Sed filium odioſe ag.
Hoc ad litteram facienduȝ eſt ne ſe
quatur quis animi ſui motum vel
amorē vel odiū ſȝ naturā. m Cū
cta duplicia. Apl'i cuncta duplicia
ſuſceperūt q̄ doctrīa ⁊ opatiōe p̄di
ti ſūt. Alij dabit vt viuat non vt
abūdet: ſic abraā filium ancille ſup
natiōes p̄fecit: filio ſare nō ſolū te/
poralia ſȝ ſpūalia accumulauit.
1.Re.15.e n Si genuerit ⁊c. Melior ē obedi
entia q̄ victīa: ⁊ auſcultare magis
q̄ offerre adipem arietum: quoniā
quaſi peccatum ariolandi eſt repu/
gnare ⁊c. Inobedientem ergo fili/
D um et vitioſum moyſes obruit lapi/
dibus: euāgeliū q̄ȝ duris increpa/
tionibus

a leuabūtqȝ man⁹ ſuas ſup vitulā q̄ i a
valle pcuſſa ē: ⁊ dicēt: Man⁹ nr̄e nō b c
ſ chriſti. ſ nec conſenſimus.
effuderūt ſanguinē hūc: nec oculi vi d
ſ vt. ſ. facias iſrael.
b derūt. Propitius eſto pp'lo tuo iſra/
el queȝ redemiſti dn̄e: ⁊ nō reputes
ſ penam. ſ. innocentis ſanguinis.
ſanguinē innocentē in medio popu
ſ ſic.
li tui iſrael: et auferet̄ ab eis reatus †
ſ chriſti.
ſanguinis: tu aūt alienus eris ab in
nocentis cruore q̄ fuſus eſt cū feceris
ſ ſupradictam expiationem.
c quod p̄cepit dn̄s. Si egreſſus fueris e†
ſ ſpiritalem. ſ Demones vel gentiles.
ad pugnā cōtra inimicos tuos ⁊ tra
diderit eos dn̄s deus tuus ī manu
a ſ ſuperata falſitate. ſ ad iugū chriſti. vnde: In ca
ptiuitatē redigēs oēm intellectū. b ſ in gentili ɔuer/
captiuoſqȝ duxeris: ⁊ videris ī nūme †f
ſatiōe. ſ. ſ. tuoꝝ. ſ vtilē ſniam. ſ aīam. ſ a deo crea/
tam. ſ vera charitate.
d ro captiuoꝝ mulierē pulchrā ⁊ ada/
a ſ corpori eccleſie ſociare. ſ In adiutoriū chriſti.
maueris eā: volueriſqȝ habere vxo/ g
a ſ eccleſiam. ſ curam ⁊ prouidentiam.
rē: introduces eā ī domū tuā. Que h i
a ſ ſupfluas cogitationes. ſ Nouacula vbi dei ſup/
flua vt poetaꝝ figmēta. ſ q̄cquid mortuū in opibus.
ſ omē peccatū infidelitatꝭ qđ emortuū ē ⁊ ſupfluū ē:
b ſ crudelitatem vel rapacitatē.
radet ceſariēm ⁊ circūcidet vngues
ſ Circunſtantias falſitatis vel vanitatis. ſ cultum
idolatrie. ſ priſtinum errorem.
et deponet veſtē in q̄ capta ē: ſedens
ſ humiliata. a ſ dānabilem ⁊ fletu dignū demōſtra
bit. b ſ errorē. ſ Id eſt diabolū. q̄ ē pater imitatiōe.
nō natura. ſ omnē memoriā mundanā. ⁊ carnales il/
lecebras. ſ humanam curioſitatem.
qȝ in domo tua flebit patrē ⁊ matrē
e f ſuā vno menſe: ⁊ poſtea intrabis ad
ſ vt ſpiritalē prolē gignas. ſ in ſocietatē recepta.
eā: dormieſqȝ cū illa: ⁊ erit vxor tua.
Si autē poſtea nō ſederit in animo k
tuo: dimittes eam liberam: nec ven l m
dere poteris pecunia: nec opprime/ n
g re per potentiā: qꝛ humiliaſti eā Si o†
ſ deus. a ſ populū iudeoruȝ et gentilium. ſ eccleſia
de gentibus que fide et deuotione diligi meruit.
h habuerit hō vxores duas vnā dile/
ſ ſynagogam que infidelis ⁊ ingrata.
i ctam ⁊ alterā odioſaȝ: genueritqȝ ex
ſ fideles.
k eis liberos: ⁊ fuerit filius odioſe pri
ſ ſanctus tanq̄ ſancte matris primitiu⁹. vnde: Alie/
nati ſunt petōres a vulua. erra. ⁊c. ſ dona ſpiritualia
mogenit⁹: volueritqȝ ſubſtātiā int̄ fi
lios ſuos diuidere: nō poterit filiuȝ †
ſ voluptuoſe ⁊ remiſſe.
dilecte facere p̄mogenitū: ⁊ p̄ferre fi
ſ auſtere ⁊ ſeuere. ſ. i. habebit.
l lio odioſe: ſed filiuȝ odioſe agnoſcet
primogenituȝ dabitqȝ ei de his que
m habuerit cūcta duplicia. Iſte eſt enī
principium liberorum eius: et huic
ſ in fide.
n debent̄ p̄mogenita. Si genuerit ho p†

a Leuabūtqȝ manus ſuas. ad deſi/
gnandū innocentiā ſuā. b Et dicēt
cū iuramēto. c Man⁹ nr̄e nō effude
rūt ſanguinē hūc. Dicit Ra. Sa. h̄ q̄
nulli debebat eſſe dubiuȝ q̄ ſenes illi
q̄ erāt meliores in toto pp'lo ciuitatis
nō fecerāt homicidiū illud manib⁹ ꝓ † Ione.1.d
prijs: ⁊ iō nō erat de h̄ ipſoꝝ iuramen
tū. ſȝ iurabāt q̄ h̄ nō eſſet factū p eoꝝ
negligentiā vel ɔſenſum. d Nec o/
culi viderūt. p h̄ intelligit̄ q̄ nihil oi/
no ſcirēt: qꝛ p viſionē oīs alia cogni/
tio deſignat̄. e Si egreſſus fueris
ad pugnā. Poſtq̄ȝ egit d̄ homicidio
hic ɔn̄r agit̄ de his q̄ ſolent ꝓcedere
ex odio: licet enī odiū ſit paſſio partꝭ
cōcupiſcibilis ſicut ⁊ amor: tn̄ paſſio/
nes iraſcibilis oēs oriunt̄ ex paſſioni
bus ɔcupiſcibilis ⁊ ī ipſis terminant̄
qꝛ oriunt̄ ex amore ⁊ odio: ⁊ terminā/
tur in delectationē ⁊ triſticiam: ita q̄
paſſiōes iraſcibilis que malū reſpici/
unt oriunt̄ ex odio. Igitur de talibus
agit. Et primo reſpectu perſone cōiun
cte. ſcđo reſpectu extranee. ibi: Quā/
do peccauerit. Prima ī duaſ: qꝛ p̄mo
excludit̄ effect⁹ odij reſpectu vxoris.
ſcđo reſpectu prolis. ibi: Si habuerit
hō. Circa primū ſciēdū q̄ lȝ eſſet ꝓ/
hibitū filijs iſrl' ne acciperēt mlieres
alienigenas de terra ꝓmiſſiōis. vt di
ctū ē. ſ. vij. ca. tn̄ ꝓpt ſuā ɔcupiſcen/
tiā ꝓmiſſuȝ erat eis accipe vxores de
alijs gētib⁹: dimiſſo pri⁹ gētilitatis ri
tu: ⁊ qꝛ freq̄nter ɔtigebat q̄ tal' mlier
fiebat odioſa marito. iō lex ꝓhibet h̄
iniuriā fiendā illi mulieri. ⁊ h̄ ē qđ di
cit̄: Si egreſſus fuerꝭ ⁊c. ⁊ ſequitur:
f Et viderꝭ in nūero captiuoꝝ mulie
rem pulchraȝ. q̄ frequenter plus alli/
cit hominē ad ſe q̄ȝ ad aurū ⁊ argen/
tū. g Volueriſqȝ hr̄e vxorē. duct⁹
cōcupiſcentia ill'⁹: licet eſſet meli⁹ ab
ſtinere ab alienigenis mulieribus.
h Introduces eā ī domū tuā. iſtud
eſt ꝓmiſſio vt dictū eſt. i Que ra/
det ceſariē ⁊ circūcidet vngues et de/
ponet veſtē ⁊c. p iſta deſignat̄ dimiſ/
ſio gentilitatꝭ ⁊ ɔuerſio ad iudaiſmū.
k Si aūt poſtea nō ſederit ī aīo tuo.
ſicut freq̄nter cōtigit de alienigenis
mulierib⁹ qꝛ habent mores diſſimiles
et odibiles viris ſuis. l Dimittes
eam liberā. abſqȝ p̄cio ab ea vel eius
amicis pro dimiſſione accipiendo.
m Nec vendere poteris. qꝛ ex q̄ fa/
cta eſt vxor nō debet redire ad condi/
tionē ancillarū. n Nec opprimere
p potentiā. imponēdo ei ī domo tua.
opa ſeruilia ⁊ dura. o Si habuerit
hō. Hic ɔn̄r excludit̄ effectus odij re/
ſpectu prolis. Et primo ponit̄ ꝓpoſi/
tū. ſcđo ex dictis cōcludit̄ correlariū.
ibi: Si genuerit. Circa primū dicit̄:
Q᷑ ſi fili⁹ odioſe vxoris eſſet p̄moge/
nit⁹: pater nō poterat ꝓpt odiū ipm̄
priuare iure primogeniture: qđ ɔſiſte
bat in duobus: qꝛ primogenitus erat
alijs filijs in honore p̄ponēdus: ⁊ tm̄
debebat accipere de bonis paternis
q̄tum duo alij. vnde ⁊ ioſeph qui ſuc
ceſſit patri ſuo iacob in iure primoge/
niture q̄tum ad hereditatem accepit
duplicem partem vt dictum fuit Gen̄.
xlix. Ex dictis patet littera.
p Si genuerit homo filium cōtuma/
cem et proteruum: quia dictum eſt q̄
ex odio nō debet fili⁹ a bono ſibi de/
bito

Mat.3.b tionib⁹ q̄ſi lapidibus tales arguit. Genimina vi-
perarū q̄s docebit vos fu. a ven. ira? a Appē-
1.Tim.5.c ſus. Cruciatū ei⁹ vidente pplo. vñ: Pctōres co-
rā om̄ib⁹ argue: vt ceteri metū habeāt. b Nō
ꝑmanebit cada. ⁊c. Hoc ē: nō debet relinq̄ in ea-
dem damnatiōe: ſʒ reuo-
cari doctoꝝ exhortatio-
ne: vt nulli dum viuit re-
conciliatio negetur.
Nō ꝑmanebit. Nō eſt
de die in diem differēda
penitētia: ſʒ ſtatī agēda:
vt ꝑ pniāʒ fructuoſā ab
ocul' dei abſcōdant' deli-
Ps.31. cta. vñ: Bt̄i q̄ꝝ tecta ſūt
pctā. c Maledict⁹ a.
⁊c. Aug⁹. Chriſtus nos
redemit de maledicto le-
gis fact⁹ ꝓ nobis male-
dictū (Adā nanq̄ꝫ in li-
gno ꝑuaricatiōis corru-
it: Jō ſibi ⁊ poſteris ſuis
maledictionē meruit: de
Gal.3.b qua d'r. Maledict⁹ oīs q̄
pendet ī ligno) Maledi-
ctū nāq̄ꝫ. i. execrabilē et
turpiſſimā mortem ſuſce-
pit. Aug⁹. Maledict⁹
a deo ē. q. p. ⁊c. Quidaꝫ
heretici ad calūniā paſſi-
onis xp̄i hāc ſnīam trāſ-
ferūt nō intelligētes q'
mors ex pena pctī ē. vñ
⁊ pctm̄ dicta ē (nō ꝙ pec-
cet hō dū morit') ſic' loq̄-
la ꝑ linguā formata lin-
gua d'r: ⁊ man⁹ ſcptura:
vñ dicimus ꝓbata ⁊ ele-
cta ē man⁹ ei⁹. Pctm̄ ḡ
nō tm̄ opus malū qđ pe-
na dignū ē: ſʒ ipſa mors
q̄ pctō facta ē appellat'.
Jllud ḡ pctm̄ q̄ re⁹ eſſet
mort' nō cōmiſit xp̄s: ſʒ
alteꝝ. i. mortē q̄ pctō in-
flicta ē: ſuſcepit ꝓ nobiſ.
Hoc ſuſpendit ī ligno: h̄
maledictuʒ ꝑ moyſen. i.
mort' dānata ē: ne regna-
ret ⁊ maledicta vt ꝑiret.
Per xp̄i tale pctm̄ dam-
natū eſt nr̄m vt liberare-
mur: ne regnāte pctō dā-
nati remaneremuſ. Quid
ḡ mirat' Fauſt⁹ maledi-
ctū eē pctm̄: maledictaʒ
mortē eē mortalitatē car-
nis: ſine pctō chriſti? Ex
pctō tm̄ hoīs etiā ī xp̄o factuʒ ex adā q̄ppe corp⁹
aſſumpſit: ex q̄ maria q̄ xp̄m pepit. Dixit d'o de⁹.
Gen.2.c Qua die tetigerit': morte moriemī: h̄ eſt. maledi-
ctū qđ pepēdit ī ligno. Jlle negat xp̄ʒ maledictū
Rom.6.a q̄ negat mortuū: vñ apl's. Vetus hō nr̄ ſit' cū illo
crucifixus ē ⁊ fact⁹ ē ꝓ nobis maledictū. Maledi-
ctū d'o ē om̄e pctm̄: ſiue ipm ꝓ q̄ ſequit'. ſ. ſuppli-
ciū. ſiue ipm ſuppliciū. Suſcepit aūt xp̄s ſupplici-
um nr̄m: nō erat caro xp̄i pctī: q' non de traduce
mortalitat' ī mariā ꝑ maſculū venerat: ſed q' de
pctō eſt mors: q̄uis ex virgine mortalis fuit ex q̄
Rom.8.a ſil'itudinē habebat carnis peccati: Vñ vt de pctō
2.Cor.5.d dānaret pctm̄ ī carne. Et alibi. Euʒ q̄ nō nouerat
pctm̄ ꝓ nob pctm̄ fecit. Maledictū āt comes pec-
cati ē. Maledict⁹ ḡ oīs q̄ pēdet in ligno. Niſi de⁹
odiſſet pctm̄ ⁊ mortē: nō ad eā ſuſcipiēdā ⁊ delen-
dā filiū mitteret. Vñ ḡ maledictū d'r qđ odit de⁹:
h̄ pepēdit ī ligno. d Cōtamiabis. Penitētie la-
chrymis fetorem pctōꝝ abluere debem⁹: ne alijs
ſcandalum ⁊ nobis germinet cruciatum.

L. Nō videbis

a ſ. predicator.
mō filium cōtumaceʒ ⁊ proteruū
a ſ. dei vel predicatoris. b ſ. eccleſie vel legis.
qui non audiat pātris ac mātris
ſ. ſepe admonitus
imperiū: ⁊ coercitus obedire cō-
ſ. vt corrigant.
tempſerit: apprehendēt eū ⁊ du-
ſ. quoꝝ auctoritate acquieſcendū.
cēt ad ſeniores ciuitatis illius et
ſ. eccleſiam qua itur in celum. ſ. diſcretionis.
b ſ. ſic in eccleſia faciūt minores epiſcopi ad maio-
res maiorem cauſam referentes.
ad portā iudicij dicēntq̄ꝫ ad eos:
Filius noſter iſte proteruus ⁊ cō-
tumax eſt: monita nr̄a audire cō-
temnit: comeſſatiōib⁹ vacat ⁊ lu-
ſ. duris increpationibus.
xurie atq̄ꝫ cōuiuijs: lapidib⁹ euʒ
ſ. vt publice correctus erubeſcat citius. ſ. pecca-
cato vt viuat deo.
obruet populus ciuitat': ⁊ morie-
ſ. ſic. a ſ. peccatū. ſ. ne alios exemplo cor-
tur: vt auferatis malū de medio
rūpat. ſ. peſtilēte flagellato ſapiēs aſtutior fiat.
veſtri et vniuerſus iſrael audiēs
pertimeſcat. Quādo peccauerit a
ſ. chriſtianus. ſ. ſ. mortale crimen.
ſ. tormentoꝝ vel excōmunicationis.
homo qđ morte plectendum eſt
ſ. reatui.
a ⁊ adiudicat⁹ morti appenſus fue-
b rit in patibulo: nō ꝑmanebit ca- †
dauer eius ī ligno: ſed ī eadē die
a ſ. Pro peccato punitus. b ſ. Qui dixit q̄ die te-
tigerit' morte moriemini q̄ peccatū ⁊ mortē odit.
c ſepelietur: †quia maledict⁹ ā deo b
ſ. perſeuerādo. ſ. fixus non vt iudas: ſicut qui-
dam voluerunt. a ſ. peccato quia primum pecca-
tum in ligno.
eſt q̄ pendet in lignō: et nequaq̄ꝫ
ſ. ſordibus peccatoꝝ. ſ. carnem.
d cōtaminabis terrā tuaʒ quā dn̄s
de⁹ tu⁹ dederit tibi ī poſſeſſionē.

bito impediri. Ex h̄ correlario cōcludit' ꝙ ex amore inordinato nō debʒ in
malis foueri: ſʒ magis iudicib⁹ tradi: vt moriat' anteq̄ꝫ ad peiora ꝑ inſolē-
tias deducat': ⁊ ſic mors talis ei proficiebat inq̄ꝫtum ei ꝑcludebat' augmē-
tatio maloꝝ ⁊ alijs: q' ꝑ hoc dabat' eis correctionis exemplū: tñ h̄ nō debe-
bat fieri niſi de illis de quib⁹ nō apparebat ꝓbabilitas correctionis. ⁊ ptʒ
lr̄a. a Qñ peccauerit hō qđ morte plectēdū ē.
Hic c̄ſr excludit' effectus odij in ꝑſonis nō cōiun-
ctis. Et primo in mortuis. ſcđo in viuis. in ꝑncipio
xxij. ca. Circa primū ſciendū ꝙ ſepelire mortuuʒ
eſt opus miſericordie. ⁊ iō de cōdēnat' ad mortem
⁊ ſuſpēſis in patibulo ꝑcipit' h̄ ꝙ nō ꝑuent' ſepultu-
ra: lʒ eoꝝ vita fuerit odioſa. ⁊ aſſignat' rō cū d'r:
b Quia maledict⁹ a deo eſt q̄ pēdet in ligno. Jn
hebreo habet': Vilificatio dei ē ſuſpēſio. qđ expo-
nit Ra. Sa. dicēs ꝙ hō ad imaginē dei factus eſt:
⁊ iō ſi diu remaneret ſuſpēſus: h̄ q̄dāmō rediret in
dehonorationē dei. Fm̄ d'o trāſlationē nr̄am male-
dictio dei hic accipit' ꝓ pena ſuſpēſionis inflicta a
iudicib⁹ qui tenet locū dei: vt ſit ſenſus. Quia ma-
ledict⁹ a deo eſt q̄ pendet in ligno. i. q' debet ſuffi-
cere talis pena a tenentib⁹ locū dei impoſita: ideo
nō debet vltra hoc priuari ſepultura: ⁊ qđ dictuʒ ē
hic de ſepultura ſuſpēſi: intelligēdū eſt de ſepultu-
ra lapidati vel decapitati: vel alio condemnati ad
(mortem. Ca. XXI

Moraliter.

Quādo inuentum fuerit
in terra quā dn̄s deus tuus daturus eſt tibi homi-
nis cadauer occiſi. Homo primus a die trāgreſſio-
nis fuit occiſus. Gen.ij. Jn quocunq̄ꝫ enī die come-
deris ex eo morte morieris. ei⁹ homicida fuit dia-
bolus: qui dicit' hic myſtice occultus eo ꝙ eſt inui-
ſibilis hominib⁹. d† ſeniores ciuitatis illi⁹ tol-
lent vitulum de armento. per iſtos ſeniores intelli-
gunt' ꝓphete veteris teſtamenti: ꝑ vitulā aūt hu-
manitas chriſti. hanc aūt vitulā tulerūt ꝓphete. i.
tolli ꝑdixerūt in eius paſſione. e† Que nō tra-
xit iugū. i. nullū ꝯtraxit peccatū. † Nec terram
vomere ſcidit. i. nullā ſeditioneʒ cōmouit. f† Et
ducent eam ad vallem aſperā ⁊ ſaxoſam. i. eam du-
ci ꝑdicent ad hieruſalē que dicit' vallis ꝓpter eius
lapſum in malis. aſpera ⁊ ſaxoſa. ꝓpter eius duri-
ciā ⁊ rebellionē ꝯtra ꝓphetas ⁊ etiā chriſti verba.
Matth. xxiij. Hieruſalē hieruſalē que occidis pro-
phetas ⁊ lapidas eos q̄ ad te miſſi ſunt ⁊c. iō ſubdi-
tur: † Que nūq̄ꝫ arata eſt. ſ. aratro timoris do-
mini. † Nec ſementē recepit. i. verbū dei qđ di-
citur ſemen dei Luc. viij. g† Et cedent ī ea cer-
uices vitule. i. cedi predicēt. Nam ꝓphete ꝑdixe-
runt chriſtū hominē paſſurū in hieruſaleʒ: vbi cer- † Gal.3.b
uix eius ceſa fuit corona ſpinea. † Et auferetur
ab eis reatus. ſ. homicidij q̄ auferebat' a ciuib⁹ nō
tm̄ ab homicidis ꝑ quod ſignificatum fuit ꝙ mors
chriſti ꝓfutura erat ſanctis patribus ⁊ ꝓphetis in
limbo detentis. nō aūt diabolo ⁊ angelis ei⁹ quoꝝ
peccatū eſt inexpiabile ⁊ pena interminabilis.
† Si egreſſus fueris ad pugnā ⁊c. ſequit': † Et
inter captiuos videris mulierē pulchrā. Per hāc
mulierē ſignificat' peccatrix anima que pulchra di-
citur rōne imaginis ſed captiua rōne criminis Joh. viij. Qui facit pecca-
tū ſeruus eſt peccati. Hāc mulierē adamat xp̄s aliq̄ñ ſicut ptʒ de Magda-
lena Luc. vij. Et vult eā ſpōſam hr̄e ꝑ fidē formatā charitate: ſed oportet
ꝙ deponat veſtes in q̄b⁹ capta fuit. i. oīa vitia ⁊ pctā ꝑterita ꝑ verā cōtri-
tionē ⁊ ꝯfeſſionē: ⁊ ꝙ radat ceſariā ⁊ circūcidat vngues. ꝑ quod deſignat'
ꝙ debet peccatoꝝ circūſtantias aggrauātes ꝑ cōfeſſionē deponere et oc-
caſionem peccādi cauere: ⁊ ꝙ fleat patrē ſuū ⁊ matrē. i. dolere debet ⁊ plā-
gere ꝙ habuit diabolū patrē: ſicut d'r Joh. viij. vos ex p̄re diabolo eſt' et
ꝙ matrē habuit maloꝝ ꝯgregationē: ſic' eccl'ia q̄ eſt ꝯgregatio fideliū ma-
ter eſt iuſtoꝝ. o† Si habuerit hō duas vxores ⁊c. homīs xp̄i due ſunt
vxores. ſ. iudea ⁊ gentilitas: iudea facta eſt odioſa: q' ꝓ maiori pte remā-
ſit in infidelitate: gētilitas d'o facta ē dilecta q' fidē xp̄i recepit deuote.
† Nō poterit filiū dilecte facere ꝑmogenitū. ꝑ qđ ſignificat' ꝙ nullus de
gentilitate renatus in chriſto prepoſit⁹ eſt aplis in donis gratie ⁊ glīe: ſed
magis ecōuerſo qui renati ſunt de iudea. p† Si genuerit hō filiū ꝯtu-
macē. ꝑlat⁹ vl' ꝑdicator bon⁹ pater ſpūal' ē illi⁹ q̄ ꝑ ei⁹ exhortationē vl' mi-
niſteriū ſuſcepit baptiſmū: ⁊ ſi talis renat⁹ in malis fuerit obſtinat⁹ debet
ꝑ ꝑlatū excōicari: ⁊ vlteri⁹ ſi in cōtumacia ꝑſeuerauerit in caſib⁹ aliquib⁹
tradi iuſticie ſeculari. a† Qñ peccauerit hō qđ morte plectēduʒ ē ⁊c. ſe-
quitur: † Nō ꝑmanebit cadauer ei⁹ ī ligno. Cadauer dici poteſt cleri-
cus vel

Moꝛali. n Non videbis bouē. Moꝛa. Frater Ca. XXII tuꝰ doctoꝛ eccl'ie: cuiꝰ diſcipulū vel doctū: q̄ ſigni ficatur per bouem: vel indoctum qui ſignificat per ouem: ſi videris errare noli negligere: ſed exhoꝛta re vt fratri ⁊ magiſtro poſſis recōciliare. Duc in domū tuam. i. adhibe curam. Et ſi nō eſt ꝓpinquus. i. eccleſie tue: ſed alterius doctoꝛ. b Similiter facies de aſino. Gentili. ſ. cuius vilitatē ⁊ imūdiciā nō debemꝰ deſpicere. c Veſtimēto. Ple be qua oꝛnat doctoꝛ. Ad lram quoq; oīa hec ⁊ ſimilia ſeruāda ſunt. d Non induet mu. ⁊c. Augꝰ. Alia editio. Nō erūt va ſa viri ſup mulierem. Vaſa bel lica voluit itelligi. i. arma. My

Myſtice ſtice aūt hoc exponit apl's. Nō

1. Co. 14. g permitto mulieri docere ī eccle ſia. nec enī ſacerdotium nec do ctrina cōcedit feminis in eccle ſia: ne induant veſte virili. Sȝ nec vir debet indui veſte femi nea: qui enī vir eſt ⁊ ꝑncipatuȝ gerit eccleſie: nō debet aliq̄d fe mineū vl' molle in doctrina ſua hr̄e. e Mulier. Cuiꝰ natura lis diuſus coloꝛ motꝰ: inceſſus: vires: cui nō ꝑmittitur docere: nec dominari in virū: nec vſur pet officium predicandi. Con tra naturam eſt virū muliebꝛia facere: comam criſpare: toꝛque

1. Coꝛ. 11. c re capillos. vnde: Vir ſi comā nutrierit ignominia ē illi. Mu lieri aūt capilli ꝓ velamine da ti ſūt. nō ergo inducetur vir ve ſe. opatiōe. ſ. fluxa ⁊ diſſoluta. f Si amb. per vi. Grego. Per viam imus dum preſentē vitā

†. 30. diſ. c. ſi q̄ mīr. 2. tranſimus. Nidus auis ī arbo re vel ī terra. verba hiſtoꝛie: aut in contemplatiua: aut in actiua vita: Precepta actiue nidus in terra: cōtemplatiue in arboꝛe. Mater pullis vel ouis incubat cū ſpiritalem intellectū fouet hi ſtoꝛia: ⁊ quedā pleno eloquio q̄ſi pullos ꝓfert. quedā ꝟo vt ex eis legentis animū ad altio ra perducat: et quaſi ſub ſe oua cōtinens ex quibꝰ pullos ꝓdu cat. Oua enim fouent vt ex eis pulli naſcant: ⁊ ſunt quedā cō tēplatiue vite q̄ ꝑ quaſdā ima gines vident: vt poſt in ſua vir

1. Coꝛ. 13. d tute ⁊ natura videant. vñ: Vi demus nunc per ſpeculū in eni gmate ⁊c. Cū vxoꝛ habenda nō

Ibidē. 7. a ſit niſi filioꝛuȝ grā: Paulus tñ ait: Propter foꝛnicationē vnuſ quiſq; vxoꝛē ſuam habeat vñ. ſ. ad melioꝛa ſurgerēt. i. ad ꝯiugij copulā legalē. Hinc q̄ȝ p̄dicato res timoꝛē ꝑmittūt: ⁊ ſic ad amo

1. Ioh. 4. d rem ꝑducūt: ſȝ ꝑfecta charitas foꝛas mittit timoꝛē: ⁊ pulli viuere incipiūt cuȝ timoꝛe nō ſuccūbūt. Lex q̄ȝ

.19. d oua īpoſuit dicēs: Oculū ꝓ oculo: dētē ꝓ dēte: pul los ꝓduxit. cū dixit: Ne queras vltionē nec memoꝛ eris iniurie ciuiū tuoꝝ. Notandum aūt q̄d dicit: nō tenebit eam cum filijs: ſȝ abire. pa. cap. t. ſi. q̄ꝛ aliq̄ñ ꝑtermittenda ē hiſtoꝛia: vt reficiat nos ſpirital' intel ligētia: nō hiſtoꝛialis vſus reficiat. Legimꝰ auꝝ ⁊ ar gentum egyptioꝛuȝ ab iſraelitis deceptoꝛia petitio ne ſurreptuȝ ⁊ carnalia ſacrificia deo exhibita. Sed in hoc verboꝛum nido mater dimittenda eſt filij te nēdi. Cum enim a ſecularibus vigilantiā ingenij ad defenſionē ꝟitat' trahimꝰ: ⁊ eoꝝ eloquiū ī vſū recti

tudinis

a n Hec ad litteraȝ ex benignitate na ture facienda ſunt.

†Non videbis Ca. XXII a†

a operatoꝛē. qui a iugo legi' ad fidē vocatus eſt. chꝛiſti qui ait: Itē nūciate fratribꝰ meis. catholicū ſimplicē.

bouem fratris tui aut ouem er

per hereſes peccantē. negligenter. reuocando.

rantem ⁊ preteribis: ſed reduces

chꝛiſto. a quo diſcedit.

fratri tuo. Etiā ſi nō eſt ꝓpinquꝰ

frater tuus nec noſti eum: duces

domeſticam curam. in vnitate eccleſie.

in domum tuam: et erūt apud te

veniens ad iudiciū. te redeunte.

q̄ꝺiu querat ea frater tuus et re

gentili. indocto.

b cipiat. Similiter facies de aſino b

operibus indoctis exterioꝛibus que ſi viderimus demare: debemus in viam iuſticie dirigere.

c ⁊ de veſtimēto ⁊ de omī re fratr'

ab ipſo.

tui que perierit: ſi inuener' eā ne

negligas quaſi alienam. Si vide c

gentilem. iudeum lege doctū.

ris aſinuȝ fratris tui aut bouem

peccato improuiſo. preſentis vite.

cecidiſſe in via nō deſpicies: ſed

alter alterius onera poꝛtate. vtriq; ſexui diuerſum indumentum natura dedit.

d ſubleuabis eū co†Non induetur d†

e mulier veſte virili: nec vir vtetur

veſte feminea: Abomiabilis enī e

f apud deuȝ eſt q̄ facit hec. Si am f+

a preſentis vite. b ſcriptura que de contemplatiua loquitur. contemplatiua.

bulans per viā in arboꝛe vel in

que de actiua. verba hiſtoꝛie. hiſtoꝛiā.

terra nidū auis īueneris ⁊ mrēm

Spirituali intellectu iam manifeſto. nō manifeſto quaſi nondum egreſſo.

pullis vel ouis deſup incubantē

Quia in quibuſdā locis pretermittenda eſt hiſtoꝛia: vt ſoli pulli: id eſt ſpiritalis intelligētie ſenſus reficiat nos.

non tenebis eam cū filijs: ſed ab †

ire patieris captos tenēs filios:

a Longo viuit tempoꝛe qui per ſpiritaleȝ intelligentiam eternitatis annos appꝛehendit.

vt bñ ſit tibi et lōgo viuas tem

eus vel religioſus ꝓ patenti crimine infamis effectus: ⁊ dicit pendēs in ligno. i. in apto. nam ex eo maius ſcandalum naſcitur q̄ȝ ex laico propter q̄ debet ꝑ recluſionē ſepeliri ne ex eius habitatione inter homines ſcandalum augmētetur. In ca. xxj. vbi dicitur in poſtilla: In hebꝛeo habetur: Vilificatio dei eſt ſuſpenſio.

Additio. In hebꝛeo habet: Maledictio dei eſt ſuſpenſus: ad quod aſſignat ab hebꝛeis duplex ratio. Vna eſt ipſiꝰ Ra. Sa. quā poſtillatoꝛ h' aſſi gnat. Alia eſt q̄ꝛ nullus ſuſpendebatur in ligno apud eos niſi blaſphemus et idolatra. ⁊ ideo ſi diu remaneret ſuſpenſus daret occaſio hominibus: vt loquerent de blaſphemia illa vel idolatria. Que quideȝ peccata erāt abominabilia q̄ nolebat deus q̄ noīarentur: iuxta illud Apl'i ad Eph. v. Foꝛnicatio aūt et omīs immundicia nec nominetur in nobis ⁊c. †Ex. 23. a

Ca. XXII

n Non videbis bouē. Poſtq̄ȝ moyſes oꝛdinauit iraſcibileȝ reſpectu ꝑſone ꝯiūcte. hic cōſequēter eā oꝛdinat reſpectu nō ꝯiūcte. Et diuidit in duas ptes. ſcȝ in partem pꝛincipalem ⁊ incidentaleȝ. ſecūda ibi: Non arabis. Adhuc pꝛimo oꝛdinat iraſcibilē reſpectu pñt'. ſcd'o reſpectu futuri. ibi: Cū edificaueris. Adhuc ꝑmo oꝛdinat eam reſpectu creature rationalis. ſecundo reſpectu irrationalis. ibi: Si ambulās.

Circa pꝛimū ſciendū q̄ ad oꝛdinationem partis iraſcibilis pertinet: ſi homo ſubtrahat auxiliū proximo quia hoc videtur procedere ex odio: et impoꝛtat ſignum crudelitatis et defectum pietatis. ⁊ ideo ꝓhibetur hic cū dicitur: Non videbis bouem fratris tui ⁊c. et preteribis: ac ſi nō videres nulluȝ remedium apponendo. ⁊ idem intelligitur de rebus alijs que ſunt in periculo amiſſionis. vnde ſequitur: b Similiter facies d' aſino et de veſtimento et de omni re fratris tui. et nomine fratris hic intelligitur iudeꝰ vel ꝓximus ſm doctoꝛes: et quia nō ſolum apponendū eſt remedium in animali errante: ſȝ etiā in aīali ſub onere lapſo vel iacēte. iō ſubdit: c Si videris aſinuȝ fratris tui aut bouē ⁊c. Dicit aūt hic Ra. Sa. q̄ ſacerdos in caſu nō debebat iuuare ad leuandū onus: vt ſi aīal eſſet lapſum in loco ſepulture vbi ſunt oſſa moꝛtuoꝝ: q̄ꝛ ex hoc cōtaminaret: ſed h' nō hȝ locū in noua lege: vbi ceſſant iſte cerimonie: ⁊ q̄ꝛ ſicut ad inoꝛdinationē iraſcibilis ꝑtinet ſubtrahere fratri auxiliū: ita etiā ꝑtinet ad eam ꝑſumptuoſe tēdere ad aliq̄d ſibi indebitū. iō ſubditur: d Nō induet mlier veſte virili. Q̄d exponūt doctoꝛes aliq̄ et bñ vt credo: q̄ h' itelligit de armis quibꝰ viri vtunt. vñ ī hebꝛeo habet: Nō erit vas viri ſup mulierē. ⁊ accipit h' vas vt alibi ī ſcriptura ꝓ armatura. Vñ. j. Reg. xx. d' d' ionatha q̄ tradidit puero arma ſua. In hebꝛeo hr̄: Vaſa ſua. ꝓhibet aūt h' q̄ mlier nō poꝛtat arma viri. tum q̄ꝛ ē indecēs mulieri ⁊ ꝑſumptuoſū. tū q̄ꝛ ꝓ tūc erat ſuꝑſtitioſuȝ: q̄ꝛ gētiles mulieres in ſacris martis poꝛtabāt arma viri: ⁊ ī ſacris veneris viri poꝛtabāt oꝛnamenta mulieꝝ ⁊ inſtrumēta eaꝝ: vtpote colū fuſū ⁊ ſimilia. iō ſubdit: e Abomiabilis enī apud deū eſt q̄ facit h'. Abominatio enī ī ſacra ſcriptura cōiter accipit ꝓ idolatria: ſeu ꝓ aliq̄ ad idolatriā ꝑtinēte. Si aūt lr̄a p̄dicta intelligat d' veſte cōi: ꝓhibet hic talis vſus: vel potiꝰ abuſus: q̄ꝛ ē occaſio libidinis: q̄ꝛ mulier ī veſte virili poſſet licētiꝰ cū hominibꝰ luxuriā exercere: ⁊ ſilr vir in veſte mulier': q̄ꝛ liberiꝰ poſſet loca ſecreta mulieꝝ ingredi. f Si ambulās ꝑ viā. Hic oꝛdinat iraſcibilis reſpectu irrationalis creature. ꝑ h' enī q̄ lex inducit ad ea q̄ ſpeciē pietat' hn̄t. et retrahit ab his q̄ hn̄t ſpeciē crudelitatis circa irrōnabilia: multo foꝛtius ad talia inducit hoīes circa rationalem creaturā. ad quandam aūt crudelitatem videtur ꝑtinere q̄ auicula capiatur ſimul et detineatur cum pullis ſuis: et ad pietatem q̄ dimittatur abire: ideo ad hoc inducit lex. et patet littera.

Cū edifi.

tudinis aurū ⁊ argentū tollimus ab egyptijs:
1.Coꝛ.10.b vt nos diuites illi pauperes efficiant. vñ: In ca
ptiuitatē redigētes oēm intellectū in obſequiū
xp̄i. Et cū nr̄a coꝛpa p abſtinētiā domam⁹: car
nalia ſacrificia offerem⁹. Hiſtoꝛie igit exēpla di
mittimus: ſed ex ea alle
goꝛicum ſenſum in men
te retinem⁹. a Domū
nouam: id eſt eccleſiam.
Murum tecti.i.virtutū
cuſtodiā. Ne ef.ſan. in
do.t.hoc eſt. ne alio pec
cante reus tenearis.
b Ne effundatur. Per
incuriam atq̄ deſidiam.
vnde: Qui virtutes ſi
ne humilitate cōgregat
quaſi puluerē in ventū
poꝛtat. c Vineā. Do
ctrinā vel plebē doctoꝛi
bus cōmiſſam vbi vinū
ſpūalis gratie abūdare
debet. d Altero.i.he
Luc.8.b retico. Semē bonū xbū
dei ſemen necq̄ qđ inimi
cus ſemiauit. Cauēdū ē
ne immiſceat aliq̄d erro
ris: ⁊ coꝛrūpat ſemē dei.
e Non arabis. Iſi. In
boue ⁊ aſino arat qui re
cipit euangelium cū iu
deoꝝ obſeruantia q̄ p̄
ceſſit in vmbꝛa. In boue
quoq̄ bñ operantiū vi
ta: in aſino ſtultoꝝ ſecoꝛ
dia. Quaſi: fatuū ſapiē
ti in p̄dicatōe nō ſocies:
ne p eū q̄ rem īplere nō
valeat: ei obſiſtat q̄ pua
let. Stult⁹ xo ⁊ ſapiens
bene ꝯiungunt: vt vn⁹
p̄cipiat ⁊ alter obediat:
nō vt eq̄li poteſtate ver
bum dei annūcient.
Moꝛali. f Nō indu. ve. Moꝛa.
Lana ſimplicitas: linū
ſubtilitas: veſtis q̄ ex la
na linoq̄ conficit: linū
interius celat: i ſupficie
lanā demonſtrat. Veſte
ex lana ⁊ lino induit: q̄
ſub locutiōe inocētie ce
lat ſubtilitatem malicie.
Allego. Alr. Lineis veſtib⁹ la
nā vl purpurā miſcet: q̄
inoꝛdinate viuit ⁊ pfeſſi
onib⁹ diūſi generis: vt ſi
ſanctimōialis habuerit
oꝛnamēta vxoꝛis: vel vxoꝛ gerat ſpeciē xgi
nis. Hoc aūt figurabat in veſtib⁹ qđ nūc de
clarat i moꝛibus. g Funiculos. Ad dif
ferentiam.ſ.ſicut ſignum circūciſionis iſrae
litas ſeparat a ceteris. Supſtitioſi vero ma
giſtri captātes aurā populi ⁊ lucra ſeculi ex
mulierculis dilatabāt fimbꝛias et eis alliga
bant ſpinas: vt vel ambulātes vel ſedentes
pūgerent: ⁊ ſic ad kuiēdū deo mouerent. vñ
Mat.23.a Dilatāt philateria ſ.⁊ ma.fim. h Si dux.
⁊c. Aug⁹. Apparet quō ſbditas virl femias
⁊ pene famulas lex eē voluerit vxoꝛes: qꝛ di
cēs adūſus vxoꝛē vir teſtimoniū: vt lapidet
illa ſi verū ꝯſtat: ipē nō viciſſim lapidat ſi fal
ſū īuenit: ſꝫ caſtigat ⁊ dānificat ⁊ eā ppetuo
hr̄e iubet. In alijs autē cauſis q̄ teſtimonio
falſo nocere voluit eadem pena plectit q̄ fue
rat alter plectēdus. i Pater ⁊ ma. Docto
res ecclie q̄ q̄ſi pater ⁊ mater fouēt plebem.
Patres auctoꝛitate: matres pietate.

☞ Et verbe,

ſ virtutibus. ſ conuerſatiōem p
a poꝛe. Cū edificaueris domū no a†
priam vel congregationē alioꝛum p̄dicationi tue paratam. a ſ Munimen recte fidei ⁊ diuine p
tectionis vel humilitatis cuſtodiam.
uam facies mūrum tecti p circūi †
b tum ne effundat ſanguis in do
a ſ Qui doctrina ⁊ exemplo ſeruare potuiſti ⁊ ne glexiſti.
mo tua: et ſis reus lābēte alio ⁊ i
ſ inſtitues. ſ eccleſiam.
c p̄ceps ruēte. Non ſeres vineā b+
ſ aliena doctrina.
d tuā altero ſemine: ne et ſementis c
quā ſeuiſti et q̄ naſcunt ex vinea d
ſ vel ſuffocentur.
e pariter ſanctificentur† Non ara e f+
a ſ iudeo ſub iugo legis poſito. b ſ gentili qui ad euangelium pertinet.
f bis in bōue ſimul et āſino. Nō in g†
ſ Attēdite a falſis propheris qui veniūt ad vos in ve.o.⁊c. ſ ſimplicitate innocētie.
ducris veſtimento qđ ex lana li
a ſ malicie ſimplicitate. ſ hiacinthinas fimbꝛias. ſ in omnib⁹ q̄ agis memoꝛ eſto p̄ceptoꝝ dei.
g nōq̄ cōtextum eſt† Funiculos in b+
fimbꝛijs facies p quattuoꝛ angu
h los pallij tui quo operiris. Si du i+
ſ .i.regendam acceperit plebem.
ſ doctoꝛ. ſ ambitione maioꝛis p̄cipat⁹.
xerit vir vxoꝛē ⁊ poſtea odio ha
buerit eā: queſieritq̄ occaſiones
ſ ſibi commiſſam.
quibus dimittat eā: obijciens ei k
ſ hereſis vel inobedientie.
nomen peſſimū et dixerit: vxoꝛē
ſ regendam. ſ vt fructū ſpūalem gignerem.
hanc accepi ⁊ ingreſſus ad eā nō
ſ de q̄: Deſpondi eni vos v.vi.vir.ca.ex.chꝛiſto.
ſ deus.
i inueni virginē: tollent eā pater
ſ eccleſia. ſ diuinoꝛum
et mater eius: ⁊ ferent ſecū ſigna l
teſtamētoꝝ opa. a ſ itegre fidei. ſ mgr̄os ecclie.
virginitatis eius ad ſeniōꝛes vꝛ m

a Cū edificaueris domū nouā. Hic oꝛdinat iraſcibilē reſpectu futuri. ſic
eni ad pietatē ptinet nō ſubtrahere auxiliū fratri in neceſſitate pōiti: ſic ad
eam ptinet p̄cauere piculo eius futuro ⁊ maxime periculo pſone. ⁊ iō p̄ci
pitur hic q̄ in circūitu tecti domus fiat murus ad p̄cauendū piculo caſus
hominib⁹ deſup ambulantib⁹. in terra eni pmiſſiōis tecta domoꝝ erāt pla
na. et ibi cōueniebāt hoīes cauſa recreatiōis ⁊ col
locutionis. et ideo niſi ibi fieret q̄ddā retinaculū:
immineret piculū. ſcđo debet hō p̄cauere p̄iculo p B
ximi reſpectu ſubſtātie. ⁊ q̄ntum ad hoc ſubditur:
b Nō ſeres vineā tuā altero ſemine: vtpote in vi
nea ſeminādo triticū vel hoꝛdeū vl hmōi. c Ne
et ſemētis quā ſeuiſti.i. fruct⁹ puenīes ex grano ſe
minato. d Et que naſcunt ex vinea.ſ.racemi.
e Pariter ſanctificent. reddēdo inde p̄mitias et
decimas dño. Fruct⁹ eni puenīes ex ſemine p̄di
cto citius matureſcit ⁊ colligit q̄ fruct⁹ vinee. ⁊ iō
in collectione bladi ſi darentur inde pꝛimitie ⁊ de
cime: crederent aliqui q̄ hoc deberet ſufficere pꝛo
pꝛimitijs ⁊ decimis tot⁹ agri: ⁊ ſic damnificarent
ſacerdotes ⁊ leuite q̄ntum ad pꝛimitias ⁊ decimas
fructuū vinee. ſm aūt hebꝛeos hic eſt textus: Nō
ſeres mixtim ne polluat plenitudo ſeminiſ qđ ſemi
naſti. ⁊ puent⁹ vinee. ⁊ vocat hic plenitudo ſemi
nis qñ granū eſt pꝓe maturitatē eius: ⁊ exponit
lr̄a iſta ſic: Fructus eni vinee d̄ nouo plātate trib⁹ †.16.q.7.ſi
annis p̄mis ſm legē reputat immūdus: vt habet noua. De
Leui.xix. de arboꝛib⁹ plantatis. et idē eſt de vinea elec. cū cau
⁊ ſic de illo nō poterat fieri oblatio dño. fruct⁹ aūt ſa. De apo
grani ſeminati eodē anno reputat mūdus. Si igit ſta. quidā.
in vinea de nouo plātata ſeminaret bladū: fruct⁹
inde puenīes tangēs fructum vinee īmundū: ſiſr
pollueret ex tactu rei īmunde ⁊ ſic de illo non poſ
ſent fieri oblatiōes dño: vtpote p̄mitie ⁊ decime. et
ſic damnificarent ſacerdotes ⁊ leuite. Nō aūt q̄re † Nu.15.d
hebꝛei hic dicūt pollutionē vbi trāſlatio nr̄a habꝫ
ſanctificationē eſt: qꝛ dictio hebꝛaica q̄ hic ponit
equoca eſt: ⁊ īpoꝛtat vtrāq̄ ſignificationē put va
rio mō punctat. ⁊ tñ puncta nō ſunt d̄ ſubſtātia lr̄e
ſꝫ variāt modū pnūciandi ⁊ ſignificandi: ſicut va
rius accentus apud latinos variat pnūciationem
et etiā ſignificationē. f Non arabis. Hec eſt ps
incidentalis in qua ponunt duo incidentia ex pre
dictis. Pꝛimū eſt. qꝛ ſupꝛa inducēdo ad pietatem
circa irrōnabilia: poſuerat tm̄ exemplū d̄ auibus.
Poſſet aliq̄s credere q̄ nō eſſet intelligēdū de aīa
lib⁹. iō de ip̄is ponit exēplū dicēs: Nō arabis ī bo
ue ſimul ⁊ aſino. bos eni eſt foꝛtioꝛ aſino ⁊ hꝫ maio
rē paſſū: ⁊ iō aſin⁹ nimis grauaret ſi cū eo in ope
copularet. Aliq̄ tñ dicūt q̄ h̄ eſt pabolica locutio:
p quā itelligit q̄ ſapiēs ⁊ fatu⁹ ī ope p̄dicatiōiſ nō
ſunt ſil cōbinādi. Scđm incidēs ē. qꝛ.ſ. dixerat q̄
mulier nō debet vti veſte virili: vl ecōuerſo. iō hic
tractat de decentia veſtimentoꝝ apud iudeos. pꝛi
mo oſtendendo quid ſit cauendū: cū dicit:
g Nō indueris veſtimento ⁊c. qđ exponit Ioſe
phus dicēs q̄ hoc fuit phibitū pꝑter ſacerdotij
dignitatē: qꝛ in veſtib⁹ ſūmi ſacerdotis erat talis
cōmixtio texture: ⁊ iō nō erat licita alijs veſtis ſic
contexta. Aliqui aūt doctoꝛes dicūt q̄ h̄ fuit inhibitū ad euitandū quādā ſi
militudinē idolatraꝝ q̄ colebāt militiā celi: ⁊ ad deſignandū ꝯiūctiōes plane
tarū i ſacris ſuis talib⁹ varijs cōmixtiōib⁹ vtebant i veſtib⁹ ſuis ⁊ reb⁹ alijs.
Scđo oſtēdit q̄d ſit ī veſtib⁹ iudeoꝝ obſeruandū. cū dicit: h Funiculos in
fimbꝛijs facies ⁊c. et iſtud eſt expoſitum.ſ. Nu.xv. i Si duxerit vir vxoꝛē.
Poſtq̄ oꝛdinauit hominē in pte iraſcibili. hic ꝯñr oꝛdinat eū in pte ꝯcupiſci
bili. Et p̄mo repꝛimēdo adulteriū. ſcđo ſtupꝛū. ibi: Si inuenerit vir puellam.
tertio inceſtū. ibi: Nō accipiet. Circa pꝛimū ſciendū q̄ mulier pōt accuſari
de adulterio dupliciter. Vno mō poſtq̄ ducta eſt in vxoꝛē. Alio mō añ. tamē
poſt affidationem: de quo agit ſcđo. ibi: Si puellā virginē deſpōſauerit vir.
Adhuc circa pꝛimū ſciēdū q̄ poſt ꝯtractū matrimoniū mulier dupliciť po
teſt de adulterio accuſari. Vno mō qꝛ a viro nō inuēta ē virgo. ⁊ de hoc agit
pꝛimo. Alio mō qꝛ licet ſit inuenta virgo: poſtea tñ adulterata eſt: de quo agi
tur. ſcđo. ibi: Si doꝛmierit vir. Circa pꝛimū dicit ſic: Si duxerit vir vxoꝛē et
poſtea odio habuerit eā. qđ pōt eſſe iuſte: ⁊ tūc mulier eſt puniēda. vel iniuſte
⁊ tūc vir eſt puniēdus: vt declarabit poſtea. k Obijciēs ei nomē peſſimū.
ſcꝫ eā cōmiſiſſe adulteriū nō poſt ei⁹ acceptionē in vxoꝛē: ſꝫ poſt affidationē. ⁊
ſic ē ibi fractio date fidei. ⁊ p ꝯñs adulteriū inq̄ntū tale peccatū accidit ei poſt
matrimoniū p̄dicto modo inchoatū. l Et ferent ſecū ſigna virginitatl ei⁹.
que aūt ſint illa: poſtea dicet: m Ad ſenioꝛes vꝛbis.i. ad iudices.

☞ Expandent

a Et verberabũt. Nõ mirũ ſi vir q̃ falſo accuſat iubet̃ cedi ⁊ multã reddere. puella vero ſi culpabilis ſit lapidari: q꞉ p̄ feminã initiũ
peccati q̃ vir ſeduxit ⁊ du-
†.33.q.5.c. plicit̃ peccauit: pri⁹ in deũ:
hec imago poſtea in virũ: vir tantũ in deũ. b Centũ ſi. ⁊c. Per fectiões doctrine ⁊ ſollicitudinis: quaȝ ĩpendat ſbiecte plebi vel penitẽtie. Cẽtenarius enĩ pfect⁹ ẽ: qnq̃genarius penitẽtie ↄſecratus
c Si puellã vir. In h̄ capitulo ſic in duob⁹ p̄cedẽtib⁹ ⁊ duob⁹ ſuccedẽtib⁹ corpalem ↄdemnat fornicationẽ
d Nihil patiet̃. Sȝ ad inceptã fidẽ reuocabit̃ p̄ gratiã baptiſmi liberata ab hoſtib⁹. e Nõ poterit dimi. Aug. Merito q̃rit̃ vtꝝ iſta pena ſit: vt nõ eaȝ poſſit dimittere p̄ oẽ tp̄s quã iordinate ⁊ illicite macl̃auit: Si enĩ ĩtelligi⁹ eã ñ poſſe. i. nõ debere dimitti p̄ om̃e tp̄s q̃ vxor effecta eſt: occurrit q̄
D moyſes p̄miſit dare libellũ repudij ⁊ dimittere. In his
†.23.q.5.c. aũt q̃ illicite vitiãt noluit li
reos. cere: ne videat̃ ad ludibriũ feciſſe: ⁊ poti⁹ finxiſſe q̄ eã duxerit. Hoc q̃ȝ de illa iuſſit cui vir calũniatus fuerit de virginalib⁹ nõ iumẽtis.
†.24.q.2.c Nõ acci.
non ſatis.

Nico. d lyra

a Expandet veſtimentuȝ corã ſeniorib⁹ ciuitatis. Dicũt expoſitores catholici cõmunit̃ q̄ pater ⁊ mater ſpõſe reſeruabant lintheũ in q̃ coruȝ filia a viro ſuo fuerat deflorata ſub ſigillo autentico: vt p̄ hoc oſtenderẽt ſigna virginitatis: ſi vir eius vellet poſtea ei obijcere maliciose q̄ eã virginẽ nõ inueniſſet: ſȝ h̄ videt̃ valde turpe q̄ pannus talis expãderetur coraȝ iudicib⁹. p̄terea nõ eſt veriſil̃e q̄ vir ei⁹ auderet eam falſo accuſare cũ ſciret parẽtes vxoris habere teſtimonium p̄dictuȝ ſue virginitatis: q꞉ erat cõſuetudo cõis ſic ſeruare pannũ ſm iſtã opinionẽ. ⁊ iõ aliter exponũt hebrei dicentes q̄ hic ẽ locutio parabolica. cũ dicit̃: Expandẽt veſtimẽtũ ⁊c. i. p̄ verba teſtiũ declarabũt ⁊ explicabũt virginitatem filie ſue: ſicut explicat̃ pann⁹: ſic Exo. xxij. de fure nocturno eſt locutio metaphorica. cuȝ dr̃: Nõ ſi orto ſole h̄ fecerit ⁊c. ſic ibidẽ fuit expoſitũ. Modus aũt teſtificãdi virginitatem poterat eſſe p̄ matronas fidedignas q̃ ad petitiões parẽtũ vidiſſent virginem ſecrete qñ debuit tradi viro: ſcriptura ſacra in pluribus locis hȝ

ſ iudicãtes cauſaȝ populi. ſ cui⁹ iudicio manifeſtant̃ occulta. ſ eccleſiaȝ.
bis qui in porta ſunt: ⁊ dicet pater: Filiã meã dedi
huic vxorẽ: quam quia odit imponit ei nomẽ peſſi
mũ vt dicat: nõ inueni filiã tuaȝ virginẽ: ⁊ ecce hec
ſ integre fidei et operationis.
ſunt ſigna virginitatis filie mee. † Expandent veſti- a
ſ diuine legis opera quibus probatur incorrupta.
mentum coram ſenioribus ciuitatis: apprehendẽt b
ſ doctores. ſ auctoritate eccleſie corripient.
a q̄ ſenes vrbis illius virum ⁊ verberabunt illũ: cõ- c
b demnantes inſup̄ centũ ſiclis argenti quos dabit
ſ deo cui cura eſt de vobis.
patri puelle: qm̃ diffamauit nomẽ peſſimũ ſup̄ vgi
ſ deum videntium.
nem iſrael: habebitq̄ eam vxorem: et nõ poterit di
ſ vt illa relicta trãſeat ad aliã eccl̃iam. ſ id eſt ſi plebs illa eſt errore/ ſtuprata: vel vitijs corrupta ⁊ incorrigibilis inuenta.
mittere eam omni tempore vite ſue. Nõ ſi verum d
eſt qđ obijcit: et nõ eſt in puella inuẽta virginitas:
ſ eccleſie iudicio condemnabunt. ſ limina vniuerſalis eccleſie.
eijcient eam extra fores domus patris ſui: ⁊ lapidi e† f
ſ duri anathemat̃: q꞉ fidẽ catholicã corrũpere nõ timuit. ſ eterna morte.
bus obruent viri ciuitatis eius et moriet̃: qm̃ fecit
ſ hereſim. ſ recedendo a vero ſponſo. ſ eccleſia.
nefas in iſrael vt fornicaretur in domo patris ſui:
ſ ne cõſentiendo facies tuũ. a ſ ad l̃raȝ adulterio deterret. ſ corrũpendo
b ſ hereticus vel iudeus.
et auferes malũ de medio tui † Si dormierit uir cũ g
a ſ Eccleſia chriſti cui fide et dilectione ſociata. b ſ ille: quia ſeduxit: et illa quia conſenſit. ſ de peccato penitendo: vel impenitens eterno deputabitur tormento.
vxore altreius vterq̄ moriet̃: id eſt adulter ⁊ adul
a ſ plebem ſcilicet eccleſiaſticaȝ: vel animã chriſtianam verbo dei deſpõſatã.
c tera: et auferes malũ de medio iſrael † Si puellã vir h
ſ arra fidei. ſ chriſtus. a ſ iudeus vel hereticus: vel ſciſmaticus vel etiam paganus.
ginem deſponderit vir ⁊ inuenerit eã aliqs ĩ ciuita
ſ errore maculans. ſ iudicium ſeniorum eccleſie.
te: et concubuerit cum illa: educes vtrũq̄ ad portã
a ſ duris increpationibus vel ſententijs. b ſ plebs vel anima. c ſ in auxiliũ vocãdo doctores eccleſie: qui corruptorẽ corriperẽt. ſ errori cõſentiens.
ciuitat̃ illius: ⁊ lapidibus obruent̃: puella: q꞉ nõn
a ſ vbi cito audiretur et liberaretur a doctoribus. b ſ A dignitate fidei.
clamauit cũ eſſet in ciuitate: vir q꞉ humiliauit vxo
ſ chriſti.
rem proximi ſui: ⁊ auferes malũ de medio tui. Sin
ſ inter gentiles. ſ extra eccleſiã: nec ſocietate ſanctorum ſuſceptam.
ſ animã. ſ ſ deo. ſ fide imbuta.
ſ Per cathecisſmum.
aũt in agro reppererit vir puellã q̃ deſponſata ẽ: ⁊
ſ ibidem. ſ ſemine erroris corrumpendo. ſ ſeductor.
ſ anathemate punitus.
apprehendẽs concubuerit cũ ea: ipe moriet̃ ſolus:
a ſ quia ſeductori nõ potuit reſiſtere. nec habuit doctorẽ qui eã adiuuaret.
d puella nihil patietur: nec eſt rea mortis: quoniã ſi-
ſ de inſidijs. ſ ſpirituali gladio.
cut latro conſurgit cõtra fratrẽ ſuũ: et occidit aĩam
ſ vi cogente. ſ extra ſocietatem eccleſie.
eius: ita et puella p̄preſſa eſt. Sola erat in agro: cla-
ſ multi enim tales repugnant.
mauit et nullus affuit qui liberaret eã. Si inuene i
ſ aliquis doctor. ſ diſcipulũ ſ cui. ſ. non adeſt conſilium eccleſie.
rit vir puellam virginem que nõ habet ſponſum: ⁊
ſ id eſt ſibi ſociare preſumpſerit. ſ vel ea.
apprehendẽs cõcubuerit cũ illa: ⁊ res ad iudicium
ſ deo. ſ perfe-
venerit: dabit qui dormiuit cũ ea patri puelle qn-
ctam penitentiam. ſ ſub cura et prouidentia ſua.
quaginta ſiclos argenti: ⁊ habebit eã vxorẽ: q꞉ hu
ſ maxime vbi ſe voto diſcipulus alligauit.
c miliauit illam. Nõ poterit dimittere eã cũct̃ dieb⁹

Nico. de lyra

cis hȝ talẽ modũ loquẽdi metaphoricum: ſic h̃r Iudic. ix. Ierũt ligna vt vngerẽt ſup̄ ſe regeȝ ⁊c. ⁊ ĩ plurib⁹ alijs locis.
b Apprehẽdẽtq̄ ſenes vrbis illũ vir. ſi cõuict⁹ fuerit d̄ falſa accuſatiõe.
c Et verberabũt illũ. i. faciẽt corã ſe verberari. iſta tñ v̄beratio nõ debȝ excedere. xl. ictũ vt h̃r. ĩ. xxv. ca. Et h̄ etiaȝ ptȝ q̄ vir ⁊ vxor nõ ſp̄ iudicabant̃ ad paria etiã ĩ fidelitate thori: q꞉ vir deficiens ĩ p̄batiõe ĩpoſiti criminiſ nõ puniebat̃ ſm legẽ talionis. ſ. morte ſicut vxor. ſil̃r vir poterat habere plures vxores: ⁊ ñ ecõuerſo ⁊ vir poterat repudiare vxorẽ ⁊ nõ ecõuerſo. d Nõ ſi verũ ẽ qđ obijcit. ſ. eã fuiſſe cognitã poſt affidationẽ.
e Eijciẽt eã ex fo. dom⁹ p̄ris ſui. ĩ verecũdia parentũ: q̃ in domo ſua nutrierũt tm̃ malũ. f Et
lapi. obruẽt. ex q̃ ptȝ q̄ ñ accuſabat̃ d̄ fractiõe vir- † Leui. 20.
ginitat̃ añ affidationem viro: q꞉ tale peccatuȝ nõ punit̃ morte. vt h̃r ĩ fine hui⁹ ca. ⁊ Exo. xxij.
g Si dormierit vir. Hic agit̃ d̄ adulterio poſt cõtractũ m̃rimoniũ perpetrato: qđ punit̃ morte adulteri ⁊ adultere.
h Si puellã. Hic agit̃ d̄ fractiõe virginitat̃ ĩpoſita puelle poſt affidationẽ viri q̃ tñ erat añ cõſũmationẽ m̃rimonij. ⁊ ſic iſte caſus differt a p̄cedẽti: in q̃ vir ĩponebat vxori iã ducte culpã eam nõ eſſe virginẽ inuentaȝ ab eo in ↄſũmatiõe m̃rimonij: ⁊ ſi h̄ accidat ĩ ciuitate: vbi puella p̄ clamoreȝ poterat adiutoriũ h̃re et tacuit: vterq̄ debȝ mori ſcȝ puella ⁊ vir q̃ ↄcubuit cũ ea. ſi aũt ex ciuitatẽ vbi nõ poterat h̃re adiutoriũ p̄ clamorẽ: ſolus vir debet mori: q꞉ lex interp̄tatur factũ ĩ ptẽ meliorẽ. ſcȝ q̄ puella clamauerit: ⁊ cognita fuerit p̄ violẽtiã. ⁊ ex h̄ h̃r argumentũ q̄ dubia ſint in melioreȝ pteȝ interp̄tãda. i Si inue. vir. Hic rep̄mit̃ cõcupiſcibil̃ q̃tũ ad ſtupꝝ q꞉ agit̃ de puella deflorata ab aliq̃ añq̄ȝ eẽt alicui affidata: ⁊ de tali detminat lex q̄ vir eã deflorãſ debȝ dare p̄ri puelle. l. ſiclos argẽti p̄ iniuria ſibi facta q꞉ puella erat ĩ ei⁹ tutela: ⁊ cũ h̄ tenet̃ eã accipere vxorem. ſi p̃r puelle voluerit ſibi dare: nec
poſtea

a Nō accipiet. Pater noſter xp̄s ē: cui⁹
eccl'ia vxoꝛ ē. nō lz hoī dignitatē illi⁹ ſpō
ſi trāſferre ī ſe: nec ſponſā ei⁹ violare: vt
amoꝛē ei⁹ cōmittet ī ſe: ex dono v̄tutū vl'
ex p̄dicatiōe laudē ſuā q̄rēdo nō dei: cui
Pſ. 113. dicere ȝuenit: Nō
nob dn̄e nō nobis
ſ nōi tuo da glo/
riā. Ca. XXIII
b Eunuch⁹. Oēs
q̄ molliter viuūt:
nec virile op⁹ pfi/
ciūt n̄ poſſūt p̄ma/
nere ī cōgregatiōe
ſctōꝝ: nec digni ſt
ītroitu regni celo/
rū: qd violētiā pa
tit: violēti dirripi
unt illud.
c Māçer. Dege/
ner ſēſu ⁊ moꝛib⁹:
vel quē hereticoꝝ
prauitas in ſuſce/
ptionē ſacroꝝ de/
generē fecit vel ri/
tus gētilitat' aut
iudaiſmi macula/
uit. Js ī eccl'iā re
cipiet cū integra fi
de decalogū legis
ſm euāgelij īſtitu
tionē ſuauerit. vn̄
Mat. 19. c Si vis ad vitā ingredi ſua mādata. Et
Joh. 11. b alibi: Ego ſū oſtiū p me ſi q̄s ītrat ſalua/
bit. d Ammonites. Aug⁹. Alia edi/
tio: Nō ītrabit āmonites ⁊ moabites ec/
cleſiā dn̄i ⁊ vſq̄ ad decimā gn̄atiōnē nō
ītrabit eccl'iā dn̄i: ⁊ vſq̄ ī etnū. Quō g
Ruth moabit' ītrauit: Foꝛte myſtice p/
phetauit ītraturā: q̄ ait: vſq̄ ad decimā
gn̄atiōnē. Cōputāt eni ab abraā q̄n fuit
Loth q̄ genuit moabitas ⁊ āmonitas: ⁊
īueniūt ab abraā gn̄atiōes decē vſq̄ ad
ſalmō q̄ genuit booç maritū ruth. Sūt ei
iſte: ab abraā: iſaac: ⁊ iacob: iudas: pha/
res: eſrom: aram: aminadab: naaſon: ſal
mō: q̄ genuit booç: cui ruth in eccl'ia dn̄i
pepit filios. Sz cur additū ē vſq̄ ī eter/
nū: an q̄ poſt nulla aīa d āmonit': ⁊ mo/
abit' ītrauit ī illā eccl'iā hebꝛeoꝝ: an po/
ti⁹ ita dictū ē: ⁊ vſq̄ ad decimā gn̄atiōnē.
vt ſemp ītelligi voluerit p denariū vniu/
ſitatē: ⁊ expoſuerit dicēs: ⁊ vſq̄ ī eternū.
Sz ſi ita ē: Ruth ȝ meritū admiſſa videt.
An āmonitas p̄hibuit ⁊ nō āmonitidas
.i. viros admitti nō feminas? Maxie q̄
cū euertiſſent iſraelite illā gētē oēs viros
occidere iuſſi ſūt: femīas aūt nō niſi eas
q̄ nouerāt virū: q̄m ipe ī foꝛnicationē ſub
duxerāt p̄pl'm. Virgines v̄o dimiſerūt: n̄
eis iputātes culpā q̄ euerti illa gēs meru
it: quā etiā hic cōmemoꝛauit: q̄ſi q̄reret:
Cur moabitas ⁊ āmonitas admitti no/
luerit: ſubiūxit eo q̄ nō obuiauerint vob
cū panib⁹ ⁊ aq̄ ī via cū exiret' de egypto
Nu. 22. a ⁊ cōduxerūt aduerſū te balaā filiū beoꝛ
de meſopotamia: vt malediceret te: has
culpas nec tūc q̄n gēs illa depugnata ē:
feminis iputauerūt q̄s cōſeruare malue/
rūt. Hereticos ſemp ab eccl'ia eē pellen/
Titū. 3. c dos: ſignificat quaſi hereticū hoīem poſt
vnā ⁊ alterā coꝛrectionē deuita.
e Quia nolue. ⁊c. Tradūt hebꝛei q̄ he
gētes p̄pinq̄ ſibi exeuntib⁹ d egypto oc/
currerūt cū pane tm̄: cū ſcirēt eos ī deſer
to maxie ſiti laboꝛare: ⁊ iō huic maledi/
Myſtice ctioni ſubiecti ſūt. Myſtice deſignāt he
reticos: q̄ fugiētib⁹ d egypto hui⁹ mūdi
ad verā

a ſ. i. nō ſeducet animā deo patri cōiunctam.
ſ p̄dicatoꝛ. b ſ eccleſiā. c ſ chriſti.
a vite ſue. Nō accipiet hō vxoꝛē pā a
tris ſui: nec reuelabit operimen/
tum eius.
Ca. XXIII
a ſ q̄ nō habet ſemē verbi: nec pōt
gignere bona opera.
b N On intrabit eūnuchus b†
attrit': vl' āputatis teſti
ſ ſocietatem ſanctoꝛū
culis: ⁊ abſciſo veretro eccl'iā dn̄i.
c † Nō ingrediet māçer: h̄ eſt d ſcoꝛ †
ſ cōſoꝛtiū ſanctoꝛū. ſ decalo/
to nat⁹ ī eccl'iam dn̄i vſq̄ ad deci
gi obſeruationē. ſ qui de inceſtu nati.
d cimā generationē. Ammonites †
ſ Aug⁹. h̄ ē ī eternū: q̄ denari⁹ clauſula nūeroꝝ.
⁊ moabites etiā poſt decimā ge/
nerationē nō ītrabūt eccl'iā dn̄i
e in eternū: q̄ noluerūt vobis oc/ c

poſtea poterit eā repudiare. Sz ſi pat' puelle dare noluerit: q̄ eſt potētioꝛ vl' nobi
lioꝛ ſeu alia rōne: nihilomin⁹ vir ille tenebat' dare p̄ri puelle p̄dictos .l. ſiclos: vt
h̄r Exo. xxij. ⁊ ſi nō poſſet ſoluere tenebat' ad equalētiā ſuire: ſeu p aliā viā ſatiſfa
cere. a Nō acci. Hic refrenat' ȝcupiſcibil' q̄ntū ad īceſtū: vt null⁹ accipiat ī vxo
rē nouercā ſuā: q̄ h̄ reuertit' ī verecūdiā p̄ris cū vir ⁊ vxoꝛ ſint vna caro: ⁊ iō vx
oꝛ p̄ris nō debet eē ſubiecta filio: cū igit' vxoꝛ ſit ſubiecta
viro ſm m̄rimonij legē: ȝ reuerētiā filij ad p̄rem quā de/
bet ei d iure naturali ē q̄ accipiat nouercā ſuā ī vxoꝛē: ⁊
iō .ij. Reg. xvj. dr̄ q̄ abſalō fedauit p̄rem ſuū dauid īgre/
diēdo ad cōcubinas ei⁹. p̄pt' qd in deteſtationē hui⁹ cri/
minis p̄cipiūt interfici vir ⁊ mulier d tali crimine cōuicti
(Leui. xx.

Ca. XXII
Moꝛaliter. a† Non videbis bouē ⁊c. Mo
ralitas ſupra poſita ē Exo. xxiij. † Nō īduet mulier ve
ſte virili nec vir vtet' veſte feminea. p h̄ ſignificat' q̄ muli † De renū. c. niſi.
er exercere nō debet act⁹ viriles vt p̄dicare docere ⁊ ſilia:
nec vir act⁹ muliebꝛes vt filare ⁊ lauare pannos ⁊ ſilia.
Aliter pōt exponi vt p virū ītelligat' rō: ⁊ ſenſualitas p
mulierē ſic accipit Aug⁹. igit' mulier veſte virili vtit' cum
rōni ſenſualitas īcipit dn̄ari: ⁊ veſte feminea vir vtit' q̄n †1. q. 1. cirō
rō p ſēſualitatē ad mollia carnis ⁊ vilia p̄trahit'. f† Si
ambulās p viā ī arboꝛe ⁊c. Myſtice ſacra ſcriptura nid⁹ Myſtice
dr̄ in q̄ cōtēplatiui q̄ dicūt' aues celi requieſcūt: mater ha
bēs pullos: ſenſus dr̄ l'ralis: pulli v̄o ſenſus myſtici qui
ſub l'ra nutriūt' ⁊ creſcūt. † Nō tenebis eā cū filijs .ſ. ma
trē p qd ſignificat' q̄ a tp̄e publicatiōis euāgelij ī q̄ ceri/
monie vete. teſta. ſūt moꝛtifere: ſēſus l'ralis ē dimittēdus
⁊ ſenſus myſtici ſunt tenēdi. a† Cū edificauer' domū
nouā ⁊c. Moꝛal'r domū nouā edificat q̄ religiōis ingreſ
ſū vel nouū ſacerdotiū inchoat. † Facies murū tecti p
circūitū ⁊c. debet eni tal' ſenſus ſuos ⁊ act⁹ diligēter cu/
ſtodire ne ſint alijs occaſio ruine ſibiq̄ īputet' ad interi/
tū gehēne. q† Nō ſeres vineā tuā al. ſemie. i. eccl'iā tue cuſtodie cōmēdatā p te
vel p alterū nō inſtrues miſcēdo cū ſemine v̄bi diuini ziçaniā male doctrine.
f† Nō arabis ſimul ī boue ⁊ aſino. i. op⁹ p̄dicatiōis nō īpones ſil'r ſapiēti ⁊ ignā
ro. g† Nō īduer' veſtimēto ⁊c. Jn tali nāq̄ veſte linū abſcōditur ſb lana. Mo
raliter igit' tali veſte induit' q̄ ſub v̄bis inocētie celat ſubtilitatē malicie. h† Fu
niculos ī fimbꝛijs facies ⁊c. h̄ ē expoſitū. ſ. Nume. xv. i† Si duxerit vir vxoꝛem
⁊c. Per iſtū ſignificat' ep̄s q̄ ſpōſus ē eccl'ie ſibi tradite p̄pter qd poꝛtat anulū in
deſpōſatiōis ſignū. nec eā pōt dimittere ſine licentia pape: igit' ſi ex odio velit eā
dimittere: crimē hereſis īponēs ei p̄t⁹ q̄ȝ acciperet eā incurriſſe qd crimē ē viola/
tio virginitat' .i. integritat' fidei ſi falſum ē qd dicit pat' ⁊ mater .i. xp̄s ⁊ eccl'ia de
bēt ȝriū declarare: ⁊ ille tenet' p debitā penitētiā ⁊ mādatoꝝ dei obſeruātiā ſatiſ
facere q̄ ſignificat' p .c. ſiclos argēti ī q̄bus cōdēnat'. cētenari⁹ eni numer⁹ p multi
plicationē denarij ī ſeip̄m cōſurgit: ⁊ ſic p̄fectā īp letionē mādatoꝝ decalogi deſi
gnat. Qd ſi verū ē qd obiecit .ſ. q̄ illa eccl'ia hereſi fuit coꝛrupta priuſq̄ illā acci/
peret. e† Ejiciēt eā extra .ſ. p excōicationē: ⁊ ſi cōtumax fuerit puniri debet p gla
diū materialē. Reſiduū hui⁹ capituli moꝛale eſt. Ca. XXIII
N On intrabit eunuch⁹. Poſtq̄ȝ declarata ſūt ea q̄ ptinēt ad oꝛdinationem
ptis iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis. hic ȝſr ponūt' ea q̄ ptinēt ad oꝛdinatiōem
ptis rōnalis: ⁊ p̄io attēdēdo ad bonū cōe. ſcd̄o ad bonū ſingular' pſone.
ibi: Nō trades ſeruū. P̄ria ī duas ſm q̄ bonū cōe ē attēdēdū tp̄e pacis ⁊ tp̄e bel
li. ſcd̄a. ibi: Qn̄ egreſſus fuer' aduerſus hoſtes. Circa p̄mū ſciendū q̄ bonū cōe
maxie pacis tp̄e ex trib⁹ cōſeruat'. Primū ē ſi bona ⁊ honeſta cōnubia cōiūgant'
q̄ p h̄ bona p̄les p̄creat'. Scd̄m ē ſi pſone imūde a diuinis elōgent'. Tertiū ſi p/
ſone viles ⁊ defectuoſe ad honoꝛes ⁊ regimē p̄pl'i nō admittāt': ⁊ ſm h̄ l'ra iſta tri
pliciter exponit'. p̄io mō ſic. dicūt eni hebꝛei q̄ p īgreſſū ī eccl'ia dei a q̄ repellunt' h̄
aliq̄ pſone ⁊ gētes: ⁊ aliq̄ ad ſemp: ⁊ aliq̄ ad tp̄s: ītelligit' ȝct⁹ m̄rimonij cū mulie
re iſraelitica: a q̄ īpediūt' īpotētes ad gn̄andū: q̄ nō ē ibi bonū p̄lis: ⁊ patiētes de
fectū nataliū p̄pt' vilitatē oꝛiginis. Ammonite ⁊ moabite repellūt' ad ſemp p̄pter
pctm̄ ȝ p̄pl'm iſr'l cōmiſſū: ⁊ egyptij ⁊ idumei ad tp̄s .ſ. vſq̄ ad tertiā gn̄atiōnē. q̄
ſicut dicit Ra. Sa. nō peccauerūt ita grauiter ȝ p̄pl'm iſr'l ſicut āmonite ⁊ moabi/
te: q̄ fecerūt eis pſecutionē coꝛpalē: vtpote egypti p̄pl'm laboꝛib⁹ affligēdo ⁊ pue
ros ī flumine demergēdo: vt h̄r Exo. j. Jdumei v̄o ī gladio filijs iſr'l occurrēdo.
Nume. xx. Sz āmonite ⁊ moabite pſecuti ſūt eos ſpūal'r cōducēdo balaā ad ma/
ledicēdū eis: d cui⁹ ȝſilio filij iſr'l īducti ſūt ad luxuriā ⁊ idolatriā. Aſſignat' etiā
alia rō ī l'ra .ſ. q̄ idumei deſcēderūt d eſau: q̄ fuit frater iacob a q̄ deſcēderūt iſrae/
lite: ⁊ ſic iſraelite ⁊ idumei erāt q̄dāmō frēs: ⁊ h̄ ē qd dr̄: Quia frater tu⁹ ē. Sil'r
egyptij receperūt filios iſr'l ī terra ſua tp̄e famis: ⁊ fuerūt ibi cōſeruati ſub p̄uidē
tia ioſeph. ⁊ h̄ ē qd dr̄: Aduena fuiſti ī terra ei⁹. ⁊ iō idumei et egyptij citi⁹ admit
tebant' ad ȝhēdū m̄rimoniū: ⁊ ſm hāc ſn̄iam p̄z l'ra h̄ excepto. c Quia no. oc
cur. ⁊c. Qd videt' ȝriū ei qd .ſ. dictū ē .ij. ca. q̄ lz moabite nō cōceſſiſſent eis trā/
ſitū p terrā ſuā: tn̄ ī cōfinio terre ſue poꝛtauerūt eis alimēta venalia. Ad h̄ rn̄dēt
hebꝛei q̄ viri nō poꝛtauerūt talia remanētes ī ciuitatib⁹ armati ad cuſtodiā terre
ſz mulieres tm̄: ⁊ p̄pter h̄ viri fuerūt repulſi a m̄rimonio p̄dicto. nō aūt mulieres.
vnde ⁊ ruth moabitis fuit vxoꝛ viri iſraelite. ⁊ iō dr̄ hic āmonites ⁊ moabites: q̄
ſūt noīa maſculini generis ⁊ nō feminini. ſcd̄o mō exponit' ab aliq̄bus doctoꝛib⁹
catholicis q̄ p ingreſſū eccl'ie dei a q̄ pſone ſupꝛadicte excludūt': intelligit' ingreſ/
ff ſus atrij

Hs ad verā terrā ꝓmiſſiōis offerūt panē pollu/
tū:nō aq̄ ſapie dulcoratū:⁊ iō ab eccl'ia alie/
nati ſūt. a Vertitq̄ ⁊c. Quia ſepe pſecu/
Rom.8.c tio cā maioris ꝓſperitatis eſt: Quia diligē/
tib⁹ deū oīa coopant̄ i bonū. b Nō ab/
ominaberis ⁊c. Idume⁹ ſanguine⁹: vel ter/
ren⁹ carnē cui⁹ eſt terrena materia ſignificat.
Egypti⁹.i.tenebroſus:corp⁹ morbidū. Car
nē nr̄am nō debem⁹ abominari:ſ; fouere et
neceſſaria ei ꝑbere:curā tñ eius i deſiderijs
nō facere: Frater inquit tu⁹ eſt: q2 ex carne
ſum⁹ ⁊ aīa. Egyptiū.i. corpus nō abomine/
mur:i cui⁹ terra aduene fuim⁹.aīa eni q̄ cele
ſtē habet originē:q̄ſi aduena moraṫ i corpe.
2.Cor.5.b vñ apl's: Dū ſum⁹ in corpe peregrinamur a
dño. Qui nati fuerint ex eis ⁊c.i. paulatim
fient ſpiritales. Nō abominaberis idume
um ⁊c. Per idumeū ⁊ egyptiū ſignificaṫ ꝑ/
ſens vita cui q̄uis renūciātes egyptiā terrā
.i.cōuerſationē priſtinā ⁊ cōcupiſcētiā mūdi
declinem⁹:dū tñ hui⁹ mūdi neceſſitatib⁹ ſub
B dimur:nō oīno egyptiā nationē extiguim⁹:
ſ; q̄dāmodo ſepati quotidiano victu ⁊ veſti/
tu cōtēti ſum⁹.tertia generatione i eccl'iam i
trabūt:q2 ſecularis pōt ſāctis cōiūgi: cū pfe
cte in patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ crediderit: vel
cū ſpe:fide ⁊ charitate ornat⁹ fuerit.
c Qñ egreſſus. Spiritales xp̄i milites in/
1.Cor.9.d ſtruit:q̄b⁹ alibi d̄r: Oīs q̄ in agone cōtēdit:
ab oīb⁹ ſe abſtinet. d Si fuerit inter vos.
Aug⁹. Multa ponit lex i ſacramētꝭ ⁊ vmbris
futuroꝝ. Quedā eni i ſemine materialis in/
formitas:q̄ formata corp⁹ hoīs reddītura ē:
i ſignificatiōe poſita ē vite informis ⁊ ineru
dite:a q̄ informitate oportet doctrine forma
⁊ eruditiōe mundari.iō illa purificatio ꝑce/
pta eſt poſt ſeminis effuſionē:nec eni i ſom/
nis pctm̄ ſit. Aut ſi h̄ q̄s pctm̄ putat nō arbi
trans accidere niſi hm̄ōi deſiderio: qđ falſū
eſt:nūq̄d ⁊ ſolita mēſiū pctā ſūt feminarū: q̄s
lex ꝑcipit expiari nō niſi ꝓpter ipſam materi/
alē informitatē:q̄ fetō cōceptu tāq̄ꝫ in edifi/
cationē corpis addiṫ. Ac p h̄ cū informiter
fluit ſignificari lex voluit animū ſine diſci/
pline forma indecēter fluidum ac diſſolutū:
quē formādū ſignificat: cū fluxū purificari
imparat. Poſtremo mori pctm̄ nō ē: ⁊ mor/
tuū ſepelire hūanitatis officiū ē:⁊ tñ purifi/
catio mādata ē:nō q2 corpus mortuū pctm̄
eſt:ſ; ſignificat pctm̄ aīe a iuſticia deſerte.
Myſtice Greg. Myſtice. Si fuerit inter vos hō ⁊c.
Nocturnū ſōniū tēptatio occulta:q̄ tenebro
ſa cogitatione turpe aliq̄d cōcipiṫ: ſ; ope nō
expleṫ. Nocturno ſomnio pollut⁹ extra ca/
ſtra egrediṫ:vt q̄ cogitatione polluiṫ: indi/
gnū ſe ſocietate fideliū arbitreṫ:⁊ bonoꝝ ſe
cōpatiōe deſpiciat. Ad veſperū lauaṫ aqua:
C cū defectū ſuū cōſpiciēs ad lamēta peniten/
tie cōuertiṫ:vt fletib⁹ deleat qđ occulta inq̄
natio accuſat. Sz poſt occaſum ſolis redeat
ad caſtra.i.deferueſcēte caloris ardore fidu/
ciā erga bonoꝝ ſocietatē ſumat:⁊ ad fideliū
merita repareṫ pſumēda. e Habebis lo.
Corpalē ei mūdiciā diligit de⁹. Ideo ꝑcepit
Myſtice nihil fedū remanere i caſtris. Grego. My/
ſtice. Habebis locū ⁊c. Nature corruptibilꝭ
ꝗnate a nr̄e mētꝭ vtero q̄dā cogitationū ſup
flua:q̄ſi vētris grauamē erūpūt. Sz portare
ſub baltheo paxillū debem⁹ vt ad rep̄hēdē/
dū noſmetipos ſemp accicti acutū circa nos
ſtimulū cōpūctiōis habeam⁹:q̄ terrā nr̄e mē
tis pnīe dolore confodiat:⁊ qđ a nob̄ fetitū
erūpit abſcōdat. f In bal. Baltheo ei re/
nes accigūṫ:iō p baltheū male volūtatꝭ cō/
Job.12.c tritio deſignaṫ. vñ Job: Baltheum regū diſ
ſoluit:⁊ ꝑcinxit fune renes coꝝ. g Operi/
es. Terrena fragilitate ꝯſiderata:ſordes de/
bem⁹ operire. h Non tra. ſer. Aug⁹. Lxx.
Hs Nō tra.

currere cū pane ⁊ aq̄ i via qñ
a ſ mūdo. ſ ſicut heretici excitāt p diabo
lū pſecutionē pplo fideliū.
egreſſi eſtis de egyptō: ⁊ q2
cōduxerūt ꝯtra te balaā filiū
beor de meſopotamia ſyrie
vt malediceret tibi: ⁊ noluit
dñs de⁹ tuus audire balaā:
a vertitq̄ꝫ maledictionē ei⁹ in
ſ gratia.ſ.
bñdictionē tuā eo ꝙ dilige/
ret te. Nō facies cū eis pacē:
nec ꝗras eis bona cūctꝭ die/
bus vite tue in ſempiternū.
a ſ pſentē vitā. ſ ſanguineū vel terrenū:
hec eſt caro noſtra q̄ de terra eſt.
b Nō abominaberꝭ idumeū: †
a ſ tenebroſum.i.corpus morbidum.
q2 frater tu⁹ ē:nec egyptiūꝫ: ‡
ſ patria noſtra paradiſus eſt.
q2 aduena fuiſti i terra eius.
Qui nati fuerint ex eis ter/
a ſ in pfecta fide trinitaria.
tia generatiōe intrabūt i ec/
ſ aīs dei.
c cleſiā dñi. Quando egreſſus a
a ſ demones.
fueris aduerſus hoſtes tuos
i pugnā cuſtodies te ab omi
a ſ nociua. b ſ tenebroſa cogitatione.
d re mala. Si fuerit iter vos hō b+
a ſ occulta tēptatione. b ſ cōſentiēdo.
q̄ nocturno pollut⁹ ſit ſom/
a ſ ſocietate fideliū. b ſ ſe idignū iudicās
nio egredieṫ extra caſtra: et c
a ſ ſupato.ſ.feruore tētationis.
nō reuerteṫ priuſq̄ꝫ ad veſpe
ſ pnīe. ſ lachrymarum.
rā laueṫ aqua:⁊ poſt ſolis oc
a ſ tentatione deferueſcente. b ſ fideliuꝫ
conſortia.
e caſuꝫ regredieṫ in caſtra. Ha d
ſ cōſciētiā i qua cōpugnatꝭ. a ſ fetorū.
bebis locum extra caſtra ad
quē egredieris ad req̄ſita na
a ſ acutū cōpūctionis ſtimulū.
f ture:gerēs paxillū i baltheo.
ſ cordis compunctionem vel memoriā ca/
ſtitatis.
Cūq̄ꝫ ſederis fodies p circūi/
a ſ ne appareat ante oculos dei.
g tum:⁊ egeſta humo operies
quo reuelatus es. Dominus e
eniꝫ deus tuus ambulat in
a ſ eccleſie que eſt vt caſtrorum acies ordi/
nata.
medio caſtrorū:vt eruat te ⁊
tradat tibi inimicos tuos:
vt ſint caſtra tua ſancta:⁊ ni
hil in eis appareat feditatꝭ:
a ſ a ſeruitute diaboli vel pcti fugientē.
h nec derelinquat te. Non tra/ f
a ſ reſpuendo vel in deſperationem mit/
tendo. b ſ diabolo vel pec/
cato.
des ſeruūꝫ domino ſuo q̄ ad

ſus atrū:i q̄ hoīes mūdi orabāt i hie
ruſalē ꝓpe tēplū a cui⁹ ingreſſu arce
bāṫ pſone ꝑdicte tāq̄ꝫ imūde rōnib⁹
ꝑdictis ⁊c. Exponāṫ ſicut prius.ter
tio mō exponiṫ ab aliq̄b⁹ doctorib⁹
nr̄is ⁊ rōnabilꝭ vt videṫ. Dicūt aūt
ꝙ lex diuina nullū excludit etiā ex/
traneū a cultu dei:⁊ ab his q̄ ptinēt
ad aīe ſalutem. vñ d̄r Exo.xij. Si q̄s
peregrinorū in vr̄am voluerit trāſi/
re coloniā:⁊ facere phaſe dñi: circū/
cideṫ pri⁹ oē maſculinū ei⁹:⁊ tūc rite
celebrabit:eritq̄ꝫ ſicut indigena ter/
re ſ; i tpalib⁹ q̄tū ad ea q̄ ptinebāt
ad regimē ppl'i p pſonas eminētes:
vtpote magiſtrat⁹ ⁊ iudices tribu/
nos cēturiones ⁊ cōſules: nō oēs ad
mittebāṫ:ſed excludebanṫ eunuchi:
q2 cū eēnt ipotētes ad generādū:ho
nor patern⁹ q̄ cōſiſtit i regimine po/
puli eos nō decebat. vñ ⁊ antiq̄tus
iudices ⁊ gubernatores ppl'i voca/
banṫ pr̄es cōſcripti. Silr̄ excludebā
tur patiētes defectū nataliū: q2 ꝓpt̄
vilitatē ſue originis nō decebat eos
ſtat⁹ tāti honoris:nec ppl's ſubiect⁹
pacifice toleraret: ꝓpter qđ talis ꝓ/
motio eēt turbatiōis occaſio:vñ ⁊ in
eccleſia tales ab ordinib⁹ ⁊ dignita/
tib⁹ repelluntṫ:ſimiliter alienigene a
regimie ppl'i merito repellebanṫ:q2
nō eſt tm̄ cōfidēdū in eis ſicut in in/
digenis. Oportet āt habere magnā
cōfidētiā de illis q̄bus cōmittiṫ re/
gimē ppl'i q2 oportet ꝙ ſciant ſecreta
⁊ infirma ppl'i. Aliq̄ tñ excludebanṫ
ad ſemp ⁊ aliq̄ ad tēpus ꝑdictis rō/
nib⁹:⁊ ſm̄ iſtū intellectū ſatis patet
lr̄a cōſideratis cū h̄ ſupradictis.
a Quādo egreſ. Hic ꝯñr ordinaṫ
rōnaṫ attēdēdo ad bonū cōe tpe bel
li:qđ q̄dē bonū cōſiſtit prīo i mūdi/
cia ſpūali:q2 qñ mūde ſeruiebāt deo
dabaṫ eis victoria.⁊ iō d̄r hic: Qñ
egreſſus ⁊c. cuſtodies te ab oī re ma
la.i.ab oī pctō ne veniat ſup te diui/
na offēſio:⁊ cadas corā inimicis tu/
is gladio. ſcđo requiriṫ mūdicia cor
palis.iō ſbdiṫ: b Si fuerit ⁊c. pol/
lut⁹ ſit ſomno.i ſomno ei ē nō imūdi
cia ſpūalis lꝫ poſſit eē i vigilia ꝑcedē
ti vel ſubſequēti:tñ ibi ſemp ē imun/
dicia corpaꝭ quā cōcomitaṫ depſſio
mētis.iō ſubdiṫ: c Egredieṫ extra
caſtra.ſ.deitatis ⁊ leuitarū q̄ erāt in
medio exercit⁹:nō tñ oportebat egre
di caſtra cōis ppl'i. ꝓut dictū fuit i ſi
milꝭ. Nu.v. Et idē itelligēdū đ alijs
imūdicijs q̄ quādā irregularitē faci
unt vt dictū fuit ibidē:ſ; poniṫ h̄ iſta
imūdicia ꝓ exēplo:q2 frequēter ac/
cidit. Qđ aūt ſubdiṫ: d Habebis
lo.ex caſtra ⁊c. itelligiṫ etiā đ caſtris
ppl'i:q2 ſi tales imūdicie fierēt intra
caſtra ppl'i corrūpereṫ aer ex fetore:
⁊ ſequereṫ ifirmitas ⁊ mortalitas i
pplō. Itē q2 arca cū ſacerdotib⁹ ⁊ le
uitꝭ erat in caſtris:nō erat decēs ꝙ
talis fetor eēt ibi: ⁊ h̄ eſt qđ ſubdiṫ:
e Dñs ei de⁹ tu⁹ am. ⁊c. q2 ibi erat
p ſpālē cultū ſacerdotū ⁊ leuitarū: q̄
tenebanṫ exire cū pplō ad exercitū lꝫ
nō oēs: ſ; aliq̄ coꝝ. f Non trades
ſeruū ⁊c. Hic ꝯñr ordinaṫ ps rōnaṫ
attēdēdo ad bonū ſingularis pſone.
Et diuiditṫ in tres ptes ſm̄ tria q̄ ſūt
de dictamie rōnis.ſ. vt legalitas ſer/
ueṫ ad oēs:pietas ad paupes:⁊ ſeue
ritas ad

ꝭ Nō trades puerū dn̄o ſuo:q̄ appoſitꝰ eſt tibi a dn̄o ſuo. Nō ꝙ dn̄s eū appoſuerit.i.cōmēdauerit: qꝛ de poſitū diceret:ſꝫ appoſitū dixit.i. adiūctū huic cum ab illo diſceſſiſſet. Reddi ḡ ꝓhibuit fugitiuos: nō ſuſcipi. Quō h̄ putari pōt niſi gēti ⁊ pplo intelligamus iſta dici:nō vni hoī? Ex alia vtiq̄ʒ gēte refugientē ad hāc cui loq̄baꝛ: a dn̄o ſuo.i. a rege ſuo: reddi ꝓhibuit:

1.Re.27.a qꝺ alienigena achiſ rex geth ſuauit qn̄ ad eū fugit dauid a facie dn̄i ſui.i.reg. ſaul: h̄ explanat dicēs: In voƀ habitabit ī oī loco vbi placuerit ei. a Non erit me. Augꝰ. Lxx. Nō erit meretrix a filiabꝰ iſrl̄:⁊ nō erit fornicās a filijs iſrl̄. Manifeſte prohibet viros ⁊ femīas fornicari:etiā cū nō alienis cōiugibus: pctm̄ eē demōſtrans miſceri nō cōiugibꝰ ſuis: qꝛ ⁊ meretrices eē ⁊ ad eas ꝓhibet accedere: q̄rū publice venalis eſt turpitudo. In decalogo aūt noīe mechie nō videꝛ apte ꝓhibuiſſe:q̄ nō niſi adulteriū intelligi ſolet:vn̄ q̄d nobis videꝛ: ibi tractauimus.

Spūalr̄ innuit qꝛ nō lꝫ aīe xpiane erroꝛibꝰ hereticoꝝ ſe miſcere filiū dei īpudicitie:et libidini nō lꝫ ſe tradere.

b Nō offeres. Augꝰ. Lxx. Nō offeres mercedē meretricis neq̄ʒ cōmutationē canis ī domo dn̄i dei tui ad oē votū qm̄ abominatio eſt dn̄o deo tuo. Vtrūq̄ʒ.ſ.nō vnū:de cane ei vetat fieri cōmutationē ꝑmogenitoꝝ:quā iubet fieri ꝺ imūdis aīalibꝰ.i.equis aſinis:⁊ q̄ adiuuāt hoīem:vn̄ ⁊ iumēta dicūꝛ. De cane autēʒ noluit ⁊ de porco:q̄re noluit q̄rēdū ē:⁊ ſi de oībꝰ talibus noluit:q̄re hic ſolū canē excipit? Nā mercedē meretricis videꝛ repuliſſe:qꝛ ꝓhibuit eē meretricē de filiabꝰ iſrl̄: aut quēq̄ʒ filioꝝ iſrael vti meretrice:⁊ ne q̄s putaret poſſe h̄ expiari ſi aliq̄d inde ī tēpluʒ offerret:dicendū fuit ꝙ dn̄o abomiātio ſit. c Preciū ca

Ecci.34.c nis. Canis rapacis. Dona iniquoꝝ non ꝓbat altiſſimꝰ.

Ibidem. Qui offert ſacrificia ex ſubſtātia paupeꝝ:q̄ſi q̄ victimat filiū ī cōſpectu patris.

d Nō fenera. Vſurā ⁊ auariciā remouet ⁊ charitatē impēdere iubet. Eſt pecunia q̄ ad vſurā dari ꝓhibeꝛ: qꝛ vitiū cupiditatꝭ ē exigere velle qꝺ cognoſcis te nō cōmodaſſe. Hāc dn̄s habuit ⁊ inde paupibꝰ erogādā tradidit ⁊ nos ad liberalitatē largitatꝭ inuitauit. Altera ē quaꝫ

Mat.25.c ad vſurā dare debemꝰ.vn̄: Nōne oportuit te pecuniā cōmittere numularijs:vt ego veniēs exigerē qꝺ meū ē cū vſura? e Sꝫ alieno. Infideli vel iniq̄ cui pecuniā damꝰ ad vſurā:cū ꝓ v̄bo ꝑdicationis exigimꝰ fidē pniaꝫ ⁊ opationē bonā. f Nō tar. Vn̄ ſalomon:

Pro.10.d Ruina eſt hoī poſt vota tractare vl̄ tardare. g Ingreſ.vi. In eccl̄ia alterꝰ epi pōt alꝛ aliq̄s corrigere vl̄ ꝯfirmare:totā plebē n̄ lꝫ ei regere: vl̄ mag̃ negocia tractare. h Foras. Extra eccl̄iaꝫ g̃aꝫ efferre nō lꝫ: qꝛ ī vna domo carnes agni edi iubeꝛ. i Si itra.⁊c. Sūt quedā

---

a ſ ad fidē veniēs vel penitēs. b ſ ſub munimine fidei.

tē cōfugerit: Hābitabit tecum in a

a ſ eccleſia:vel ſub quocūq̄ʒ oꝛdine fideliū. b ſ eccleſiarū vel cōuerſationū.

lōco q̄ ei placuerit:⁊ ī vna vꝛbiūꝫ

a ſ in pace eccleſie. b ſ qꝛ magis fouendus eſt ne deſperet.

tuarū req̄eſcāt:ne cōtriſtēs eum.

a ſ fornicationi hereticoꝝ iūcta. b ſ aiabus. que ſunt templū dei viui.

a Nōn ērit meretrix de filiābꝰ iſrl̄:

a ſ vnde fugite fornicationē. b ſ q̄ deo adoptati ſūt. c ſ Moralr̄.oſtēdit ꝙ ſicut abominatio eſt merces ꝓſtibuli: ſic ⁊ donū repacitatis.

b nēq̄ʒ ſcoꝛtātoꝛ ꝺ filijs iſrl̄. Nōn of b

c feres mercedeꝫ ꝓſtibuli:nec p̄ciū c

canis ī domo dn̄i dei tui:q̄cq̄d illud ē qꝺ vouerit:qꝛ abomiātio ē

d vtrūq̄ʒ apud dn̄m deū tuū. Non d

ſ mercedē cupiēs. ſ catholico. ſ iudeo.

fenerabis fratri tuo ad vſurā pe

ſ verbi dei.

cuniam:nec fruges:nec quālibet

e aliā rē ſꝫ alieno. Fratri autē tuo abſq̄ʒ vſura id q̄ īdiget cōmodabis:vt bn̄dicat tibi dn̄s deꝰ tuꝰ ī oī ope tuo ī terra ad quā īgredie

a ſ vouere ⁊ reddite domino deo veſtro.

ris poſſidēdā. †Cū votū vouēris e

f dn̄o deo tuo nō tardabis redde

ſ quaſi debitum.

re:qꝛ requiret illud dn̄s deꝰ tuꝰ:

ſ reddere. ſ ipſa moꝛa.

et ſi moꝛatus fueris reputabiꝛ tibi in peccatū. Si nolueris polliceri abſq̄ʒ pctō eris. Qꝺ autēʒ ſemel egreſſuꝫ ē ꝺ labijs tuis obſeruabis:⁊ facies ſic̄ ꝓmiſiſti dn̄o f

ſ ideo iure teneris.

deo tuo:⁊ ꝓpꝛia volūtate ⁊ oꝛe

a ſ ſcripturā ſacrā:vel eccleſiā catholicā. ſ xpi.

g tuo locutꝰ es. †Ingreſſus vinēaꝫ g†

a ſ neceſſitati cōſulit:auariciā ꝓhibet. ſ In carnationē chꝛiſti crede:ſacramētis eiꝰ pticipare

ꝓximi tui comede vuas q̄ꝫtū tibi

h placuerit: foꝛas āt ne efferas te

a ſ meditādo. ſ legē. ſ chꝛiſti q̄ verꝰ amicus

cū. Si intrauerꝭ ſegetē amici tui:

---

ritas ad rebelles.ſcꝺa incipit.ibi: Cū repetes a ꝓximo tuo.circa medium.xxiiij.ca.tertia ī pꝛīcipio.xxv.ca. Adhuc pꝛīa ī duas ꝑm ꝙ legalitas duo reſpicit.ſ.opationes ⁊ punitiōes.ſcꝺa incipit.xxiiij.ca.ibi: Si depꝛhēſus. Prima ī duas ꝑm duo ad q̄ oꝛdinaꝛ legalis opatio.ſ.ad vitā politicā ⁊ domeſticā.ſcꝺa incipit a pꝛīcipio.xxiiij.ca. Adhuc pꝛīa in duas ꝑm duo q̄ reſpicit vita politica.ſ.vrbanitatē ⁊ fidelitatē. Scꝺa.ibi: Cū votū voueris ⁊c. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ hō viuit vrbane ⁊ cōuenienter.ꝑmo qn̄ cōpatiēter ſe habet ad afflictū:⁊ q̄ꝫtū ad h̄ ꝺꝛ: Nō trades ſeruū dn̄o ſuo ⁊c.ītelligiꝛ qn̄ q̄riꝛ a dn̄o ad occidēdū ſeu mutilādū ſeu aliter indebite affligēdū.iō ſubdiꝛ:

a Habitabit te.⁊c.ſ.quſq̄ʒ q̄eſcat ira dn̄i ſui: ⁊ tūc reddēdꝰ ē ei cū ſit res dn̄i ſui:ſicut ⁊ alie res ſūt reſtituēde.ſcꝺo qn̄ ad ſeipm̄ ſe hꝫ munde ⁊ decēter:⁊ h̄ notaꝛ cū ꝺꝛ: Nō erit meretrix de filiabꝰ iſrl̄ ⁊c.tertio qn̄ ad deū ſe habet reuerēter.⁊ q̄ꝫtū ad h̄ ſubdiꝛ: b Nō offe.mer. ꝓſtibuli.qꝛ ē q̄d vile:⁊ ꝓpꝛ h̄ vocaꝛ turpe lucrū:⁊ iō talia offerre dn̄o maxime ī publico ptinet ad dei irreuerētiā:pōt tn̄ ꝺ h̄ fieri elemoſyna. c Nec p̄ciū ca. Dicit aūt Joſephꝰ ꝙ h̄ intelligiꝛ de p̄cio qꝺ accipiebaꝛ ab illis q̄ locabāt canes venaticos ⁊ cuſtodes ouiū ad inp̄gnationē canicularū:qꝺ ꝓhibeꝛ offerri: eo ꝙ erat turpe lucrū:ſicut ⁊ de meretricio dictū ē. Alij aūt exponūt de ꝑmogenito canis: qꝛ ꝑmogenita aīaliū īmūdoꝝ iter q̄ ē canis nō poterāt offerri:redimebanꝛ tn̄ q̄nq̄ʒ ſiclis. vt hꝛ Nu.xviij.⁊ dabanꝛ ſacerdoti:ſꝫ ꝓ ꝑmogenito canis nō dabanꝛ ꝓpꝛ vilitatē huiꝰ aīalis: ita ꝙ hic excipiꝛ redēptio ꝑmogeniti canis a redēptione alioꝝ.q̄d aūt fiebat ꝺ ꝑmogenito canis nō redēpto:h̄ nō expꝛimiꝛ:videꝛ tn̄ ꝓbabile ꝙ interficiebaꝛ:ſicut ꝺ ꝑmogenito aſini ꝺꝛ Exo.xiij.qn̄ nō redimebaꝛ. Quarto qn̄ ad ꝓximū ſe hꝫ liberalr̄.⁊ q̄ꝫtū ad h̄ ſubdiꝛ:

d Nō fenerabis ⁊c.ſꝫ alieno.iſtud ē ꝑmiſſio nō liciti ſꝫ minꝰ mali ad euitandū maius.ſ. ne fratres ſuos iudeos grauarēt vſuris. e Cū

votū vo. Hic ꝯn̄r oꝛdinaꝛ rōnalis ī vita politica ꝓut reſpicit fidelitatē: q̄ pꝛīo ⁊ pꝛīcipaliter habēda ē ad deū.⁊ h̄ notaꝛ cū ꝺꝛ: Cū voueris dn̄o deo tuo ⁊c.ad fidelitatem aūt hoīs ad deū req̄riꝛ ꝙ adimpleat qꝺ ei ꝓmiſit:ꝫ qꝛ votū nō ē de bono neceſſario ad ſalutē:ꝫ ꝺ bono ſupererogatiōis.ſubdiꝛ: f Si nolu.polli. abſq̄ʒ pctō eris.qꝛ nō teneꝛ ad illud bonū niſi rōne voti.ſcꝺo habēda ē fidelitas ad ꝓximū:iō ſubdiꝛ: g Ingreſſus vineā ꝓximi tui ⁊c.qꝺ ītelligiꝛ de eo q̄ ingrediꝛ vineā aut ſegetē ꝓximi ſui ad operādū.vt dicit Ra. Sa.⁊ iō ei cōcediꝛ de fructibꝰ comedere:nō tn̄ ad domū ſuam poꝛtare:qꝛ h̄ eēt infideliter agere ꝑm expoſitoꝛes noſtros:intelligiꝛ etiā de alijs:qꝛ intētio legis erat inducere hebꝛeos ad amicabilē cōicationē rerū ſuarū ad īuicē:⁊ iō lex cōceſſit in talibꝰ eſū:⁊ ꝓhibuit exceſſū.ſ. depoꝛtationē ex:qꝛ h̄ ad īfidelitatē ⁊ cupiditatē ptinet.

Ecci.5.a

Baru.6.d

† 13.q.1.§ his *.item p̄cepit dn̄s 6.q.3. ſcriptum. Hec cle.c.vēerabilē.in ꝑn.

Moꝛaliter. b† Nō Ca.XXIII intrabit eunuchꝰ ⁊c. Per h̄ ſignificaꝛ ꝙ vir īpotēs ad generāduꝫ v̄bo ⁊ exēplo filios ī eccl̄ia dei ad curā aīaruꝫ nō debet ꝓmoueri. † Nō īgrediēꝛ māʒer ⁊c. ab h̄ ſilr̄ excludiꝛ q̄ defectū naturaliū patiꝛ.

† Ammonites ⁊ moabites etiā poſt decimaꝫ g̃natio.nō ītrabūt eccl̄. do.ī eter. p iſtos q̄ q̄ꝫtū potuerē īpediuerūt filios iſrl̄ ab ingreſſu terre ꝓmiſſiōis: ſignificāꝛ illi q̄ deuotos q̄ꝫtuꝫ poſſūt īpediūt ab ingreſſu religionis:⁊ ingreſſos p ſe ⁊ p alios īpedire nituꝛ ab actu ꝓfeſſiōis ⁊ tales ꝑuari mereꝛ ab īgreſſu pꝛīe celeſtis. † Nō abominaberis idumeū. Hoc v̄bū ꝺꝛ filijs iſrl̄ p quos intelligūꝛ hoīes litterati q̄ nō debēt deſpicere ſimplices chꝛiſtianos circa terrena occupatos: ꝓpter qꝺ ſignificanꝛ p idumeos q̄ terreni īterp̄tanꝛ:⁊ rō dicti ſubdiꝛ cū ꝺꝛ: † Quia frater tuꝰ ē.i.regeneratꝰ ex xpo et eccl̄ia ſicut et tu q̄ es iſraꝛꝰ. † Nec egyptiū qꝛ in terra eiꝰ aduena fuiſti.p egyptiū q̄ tenebꝛoſus interp̄taꝛ peccatoꝛ ſignificaꝛ quē iuſtꝰ nō debet abominari qꝛ fuit aduena in eiꝰ terra.i.pctō: ſicut ipſe.j.Joh.j. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō habemꝰ ipi nos ſeducimꝰ ⁊ ve

H q̄dā ſcp̄ture q̄ hiſtorialiter fidē imbuūt: q̄dā moralit̄ ſācta cōuerſationē īſtruūt: Que dā nō ſm̄ hiſtoriā ſ; ſm̄ allegoriā venerāda myſteria oñdūt. Caute ḡ ī ſegetē ꝓximi intrādū ē: vt diſcernēdo carpas cibū: nō ꝑcipitādo ſucciſe meſſis incurrus iudiciū.

Ca. XXIIII

Moralit. S I accipit. Grego. Moraliter hō vxorē accipit: cū terrene actiōis curā ſuſcipit. Feditatē agnoſcit: cū polluta eſſe ꝑ petā ſētit. Dimittet eā de domo ſua. i. amorē eiꝰ abijcit a mente ſua. Egreſſa alteꝝ accipit. q: t̄renā actionē quā deſeris: aliꝰ ꝯcupiſcit.

A †34. q. 2. c. nō ſatis. 31. q. 1. ꝟ. ſed obijcit̄. 35. di. c. ab exordio. Ipſi q; ī odiū venit et eā vtiliter dimittit. vñ hī ſeq̄t̄: Si dimiſerit eā aut mortuus fuerit ⁊c̄. Quiſq; terrenā curā aut dimittit aut morit̄. i. aut nō ex aīo ſuccūbit: aut ꝑ eū fūditꝰ ī aīe vita ſuccūbit. Siue ḡ ſequēs maritꝰ dimiſerit ſiue mortuꝰ fuerit: prior nō recipiet eā ī vxorē: q: polluta ē: vt. ſ. q̄ ſemel terrenā curā reliq̄t ad eam vltra nō redeat quā ipē ꝓprio iudicio polluit: q̄ priꝰ deſeruit: q: pollutā cognouit.

Myſtice. Myſtice. Si accepit hō vxorē ⁊c̄. Chriſtꝰ vxorē ſibi accepit: cū ſynagogā ſibi copulauit: quā legē tribuendo ī iudicio ⁊ iuſticia ⁊ miſcdia deſpōſauit: ſ; illa nō īuenit grām ꝓpt̄ incredibilitatē ⁊ idolatrie feditatē. Scripſit ei libellū repudij. i. euāgelium ī q̄ declarat̄ ꝙ̄ indigna fuerit ſpiritalꝭ cōſortij: cū xp̄m crucifigēdū tradidit: barrabā elegit. Datꝰ ē in manꝰ eiꝰ libellꝰ repudij: cū p̄tās data ē crucifigendi. Ideo ꝺ̄ domo. i. eccl̄ia eiecta ē. vñ: Multi

Mat. 8. b venīūt ab oriēte ⁊ occidēte vt recū. cū abraā iſaac ⁊ iacob ī re. ce. filij aūt regni eijciēt̄ ī tenebras exteriores. Q̄ āt ſeq̄t̄: Cūq; egreſſa alterū maritū duxerit ⁊c̄. ſignificat ꝙ lz apl̄i poſt paſſionē ⁊ reſurrectionē xp̄i eā ad fidē ⁊ p̄niam ꝓuocauerīt: ⁊ ſpiritalibꝰ nuptijs copulare voluerint: tā̄ꝙ indigna ⁊ errore pol-

Act. 13. g luta abominabilis ꝑmāſit. vñ: Uobis oportebat primū loq̄ ꝟbū dei: ſ; q̄m repuliſtis illud ⁊c̄. Augꝰ. Multe erāt ī lege cauſe dimittēdi vxores: xp̄s ſolā fornicationē excipit: ceteras moleſtias iubet ꝓ fide ⁊ caſtitate cōiugij ſuſtineri. Et mechū dicit eū q̄ eam duxerit q̄ alligata ē viro. i. ꝙ̄diu vir eiꝰ vixerit: q̄ mortuo ſoluta ē. Uir q; ſi dimiſerit: aliam nō ducat. Si aūt nec illi nubere: nec huic lz alterā ducere: viua vxore quā dimiſit multo minꝰ lz cū q̄libet ſcortari. Beatiora ſane cōiugia q̄ ſine filijs ꝓcreādis ſiue terrena ꝓle cōtēpta: pari cōſenſu cōtinētiā ſuare pñt. Nec illud eſt ꝯ̄ ꝙ dñs cōiugē dimitti vetat.

1. Cor. 7. e Nō eī dimittit q̄ cū ea nō carnaliter ſ; ſpūaliter viuit: vt q̄ habēt vxores ſint q̄ſi nō habētes. c Scribet li. Ad duriciā cordis vr̄i ſcripſit moyſes ꝑceptū iſtud: malens. ſ. indulgere diſcidiū ꝙ̄ cōmitti homicidiū.

e Ne peccare. Polluit terrā ſuā q̄ cōcupiſcētijs carnalibꝰ iquinat corpꝰ ſuū. Ideo ne- ceſſe

a ſ rigorē lr̄e expōnēdo ad ſpiritalē ſēſū redigēt
b ſ. i. in aliū ſenſum nō transferes.

frāgēs ſpicas: ⁊ manu conterēs: falce aūt nō metes. Ca. XXIIII

ſ quilibet terrene actiōis curā.

a S I acceperit hō vxorē et
a ſ q: terrena actio priuſq̄ꝫ habeat̄ fortiter amat̄ añq̄ꝫ feda cognoſcat̄.

habuerit eā: ⁊ nō iuēnerit grām
ſ petm̄ qꝺ̄ cognoſcit in ea.

ante oculos eiꝰ ꝓpter aliquā fe- b
b ditatē: ſcribet libellū repudij ⁊ da- c
ſ. i. abijciet amorē eiꝰ a mente.

bit ī manu illiꝰ: ⁊ dimittet eā de
ſ q: t̄renā actionē quā aliꝰ deſerit: aliꝰ cōcupiſcit

domo ſua. Cūq; egreſſa alterum maritū duxerit: ⁊ ille q̄ꝫ oderit eā:
ſ nō ex aīo ſuccūbendo ei.

dederitq; ei libellū repudij: ⁊ di-
ſ in aīa ſuccūbēdo ei.

miſerit ꝺ̄ domo ſua: vꝉ certe mortuꝰ fuerit: nō poterit ꝑor maritꝰ
a ſ ipiꝰ iudicio: q: eā q̄ſi pollutā priꝰ dimiſit.

recipe eā ī vxorē: q: polluta ē et
c abomiabilis facta corā dño: ne d
ſ vel pollui.

peccare facies terram tuam quā dñs deꝰ tuus tradiderit tibi poſ-

ritas ī nobis nō ē. b† Si fuerit īter vos hō q̄ nocturno ⁊c̄. ex h̄ inoleuit conſuetudo ꝙ ſic polluti nō celebrāt vel cōicāt in craſtino niſi neceſſitas aut diei ſolēnitas recōpēſet: vel ꝓbabiliter credat̄ ꝙ a diabolo talis pollutio ꝓcuret̄ vt a polluto fructꝰ euchariſtie ſubtrahat̄. Uñ legit̄ ī collatiōibꝰ patrū ꝙ q̄dā ſemꝑ ī diebꝰ ſolēnibꝰ q̄bꝰ alij cōicabāt talē pollutionē cōiter patiebat̄: ⁊ ſenes ꝑceperunt ꝙ cōicaret ſicut alij: ⁊ ſic ceſſauit illa machinatio diaboli. f† Nō trades ſeruū dño ſuo q̄ ad te confugerit. ꝑ ſeruū ſignificat̄ petōr de q̄ dicit̄ Joh. viij. Qui facit petm̄ ſeruꝰ eſt peti. Qui ꝑ penitētiā ⁊ ſpem venie cōfugit ad confeſſorē: q̄ debet, eū ita charitatiue tractare ⁊ diſcrete ꝙ nō det ei occaſionē recidiuādi ī culpā. g† Ingreſſus vineam ꝓximi tui comede vuas ⁊c̄. per vineā intelligit̄ eccleſia Eſa. v. Uinea dñi exercituū domꝰ iſrꝉ eſt. Igitur intras eccl̄iam alteriꝰ ⁊ ſaluti aīarū cōſulēs ꝑdicādo ⁊ cōfeſſiōes audiēdo. ibidē vuas comedit. nā etiā ſibi ꝓficit: ſ; extra portat q̄ h̄ ſine licentia curati vel ſuperioris ꝑlati facere ꝑſumit. Q̄ aūt ibidē ſubdit̄ de meſſe idē ſignificat ſub alio noīe. †Mat. 5. e et. 19. b Mr. 10. a

S I acceperit hō. Hic ordinat̄ Ca. XXIIII ꝑſonalis ī vita domeſtica: q̄ maxime cōſiſtit in cohabitatiōe viri cū vxore: ⁊ q: cōtrariorū eadē eſt diſciplina. iō primo agit̄ de ſeparatione viri ab vxore. ſcd̄o de cohabitatione. ibi: Cū acceperit hō: tertio ꝺ̄ neceſſarie ſupellectilis pacifica poſſeſſione. ibi: Nō accipies. Circa primū ſciēdū ꝙ in veteri lege plures erāt cauſe ꝓpter quas hō poterat dimittere vxorē: ſaluator aūt vnā ſolā ponit. ſ. fornicationē Matth. v. lz enī hic odiū dicat̄ cā dimiſſionis: verūtñ q: vxor nō habet̄ odio niſi ꝓpter aliquā cām aliā. iō reducēda ē talis dimiſſio ī aliā cauſam vlteriorē q̄ pōt eē multiplex. iō dixerūt aliq̄ ꝙ cauſe ꝓpter q̄s poterat dimitti vxor erāt feditates ī corpe: puta infirmitas vel aliqua macula notabilis ī corpe vel in aīa: ſicut fornicatio occulta: vel aliq̄d hmōi qꝺ̄ ī moribꝰ deformitatē facit: ⁊ h̄ ē qꝺ̄ ꝺ̄r ī lr̄a. b Propter aliquā feditatē. ſ. in corpore vel ī moribꝰ. In hebreo aūt habet̄: Propter rē turpē: ⁊ eodē mō pōt ītelligi. Alij aūt reſtringūt has cās ſatis ꝓbabiliter dicētes ꝙ nō poterat vir repudiare vxorē: niſi ꝓpter aliquā cām poſt m̄rimonij ſuꝑuenientē: nec etiā ꝓpter q̄lilbet talē: ſ; ꝓpter illas ſolas q̄ poſſūt bonū ꝓlis īpedire: vel ī corpe vt ſterilitas: lepra: morbus caducus ⁊ ſilia. vel in aīa: vt ſi vxor eēt malorū morū quos ⁊ filij ⁊ filie ex cōuerſatiōe cū m̄re imitarent̄. c Scribet libel. repu. ⁊ dabit ī manu illiꝰ ⁊ dimittet eā de domo ſua: licet repudiatio nō eſſet iniūcta: ſ; tñ ꝑmiſſa: cōſcriptio tñ libelli repudiantibꝰ erat iniūcta: ad h̄ vt mulier libere poſſet altari nubere ſi vellet. Unde dicit: Joſephus ꝙ forma illiꝰ libelli talis erat: Promitto tibi ꝙ nūq̄ꝫ tecū cōueniam. Alij aūt dicūt ꝙ ī libello erat ſcripta cā repudij: ſ; h̄ nō videt̄ rōnabiliter dictū: q: aliq̄ñ cā erat occulta: vtpote fornicatio ſoli marito nota: ⁊ iō ſi hanc cām vel cōſilem ī libello ſcriberet: eā diffamaret publicādo petm̄ occultū: ꝓpterea ī lr̄a ꝺ̄r ꝙ iſte libellus ī manu mulieris repudiate dabat̄: ⁊ iō nō ē veriſimile ꝙ ibi aliq̄d expꝰſſe cōtineret̄ qꝺ̄ eēt ī diffamationē mulieris. S; magꝭ h̄ ꝑceptū de libelli datione videt̄ fuiſſe datū ī fauorē mulieris repudiate. Nam dabat̄ ad h̄ vt poſſet alteri nubere: vt dictū ē: ⁊ ne maritꝰ poſſet eā iuolūtariam ad ſe reuocare: ⁊ ſic eſſet minꝰ ꝓnus ad repudiandū ipam a principio.

d Ne peccare facias terrā tuā. i. habitātes ī terra tua: q: ſi mulier bis repudiata: iterū nuberet alteri: vel marito priori ꝓpter ꝑcedētia tā̄ꝙ abomiabilis poſſet de facili a marito īterfici. Ad maiorē ītellectū eoꝝ q̄ dicta ſunt hic q̄rit̄ vtrū repudiatio vxoris eēt licita ī veteri lege: Dicēdū ꝙ ſic ī caſu fornicatiōis ⁊ ī h̄ cōueniūt oēs: loquēdo ſaltē de repudio q̄ꝫtū ad thorū. In alijs etiā caſibꝰ dicūt aliq̄ ꝙ erat licita ex diſpēſatione legꝭ ſicut habere plures vxores. ſic enī vnitas vxoris ē de dictamine nature: ſic ⁊ inſeꝑabilitas. ⁊ iō ſicut illud fuit licitū: q: abraā ⁊ iacob nō peccauerūt: nec etiā dauid q̄ poſt legem habuit plures vxores: ſic nec repudiātes peccabāt. Itē lex vetꝰ ⁊ ſi nō cōferebat gratiā: tñ petm̄ oñdebat ſm̄ oēs doctores. Si igit̄ repudiū eēt illicitū oſtēſū fuiſſet ꝑ legē: qꝺ̄ nō fuit factū: q: magis cōcedit: vt videt̄ hic cū ꝺ̄r: Scribet libellū ⁊c̄. Aut ꝑ ꝓphetas: qꝺ̄ nō videt̄ etiā: q: Malach. ij. ꝺ̄r: Si odio habuerꝭ eā: dimitte eā. Item dicit Chryſoſtomꝰ ꝙ ſicut apl̄i ꝑmiſerunt ſcd̄as nuptias: ſic moyſes libellū repudij. ſcd̄e aūt nuptie ſūt licite ḡ ⁊ ⁊c̄. S; h̄ videt̄ eē ꝯ̄ dictū ſaluatoris Matth. ca. xix. ſ. ꝙ libellus repudij cōceſſus ē a moyſe ꝓpter duriciā cordis eoꝝ: talia nō excuſant a petō q: nō vident̄ cōceſſa niſi ad euitādum maiꝰ malū: ſicut etiā dictū ē ca. ꝑce. Nō tradas fratri tuo ad vſurā: ſ; alieno tradere tñ alieno nūq̄ꝫ fuit licitū: vt oēs doctores catholici dicūt. ⁊ etiā phus dicit ꝙ eſt ꝯ̄ naturā. v. Ethico. ⁊ iō dicendū ꝙ nūq̄ꝫ tale repudiū fuit licitū: q: fuit cōceſſū: vel potiꝰ ꝑmiſſū ad euitādū maiꝰ malū. ſ. vxoricidiū: ⁊ h̄ nō facit licitū: ſicut ꝑmiſſio fornicatiōis ad euitādū adulteriū nō fac̄ eā licitā. Ad ꝑmū dicēdū ꝙ nō eſt ſile: q: vnitas vxoris ī veteri lege fuit itermiſſa ꝓpter maius bonū

ceſſe ē ambitionē pſẽtis vite citiꝰ domari: ne
valeat dñari. Et cū terrena actio ſemel fuerit
repulſa: nō ē repetēda: ne poſt tergū reſpici/
Luc.9.g at q̄ ī aratro manū poſuerat. a Cū acce/
perit. Quaſi q̄cūq̧ carnalibus deſiderijs ſe
obligat ad regimen
eccſie ⁊ ad ſpiritalez
militiā ſe nō habilez
2.Ti.2.a eē cognoſcat: Quia
nemo militās deo ī/
plicat ſe ſecularibus
negocijs vt ei place/
at cui ſe ꝓbauit. vñ:
1.Ti.5.d Nemini cito manuz
īpoſueris. b Non
accipies. Loco ḡ pi/
gnoris mola ſupior
aut inferior nō tolla
tur: q̄ q̄ p̄dicat pec/
catori tāta diſpēſati/
one p̄dicare debet:
vt ñ relicta ſpe timo
rē ſbtrahat: nec ſub/
tracta ſpe timorē re/
linquat. Iſid. Tol
lit molā ſuperiorē: q̄
petm̄ fleti dicit: Nō
habebis veniā ↄ cō/
miſſis. Tollit inferi/
orē: q̄ petm̄ palpan/
do dicit: age male q̄
tuz vis: deꝰ pius eſt
⁊ aduenia paratus:
vtiliter vtraq̧ mola
habeꝫ: ſi ſpes ſit cuz
emēdāte formidine
⁊ formido cū ſpe.
Grego. Nō accipi
es loco pignoris ⁊c.
Accipe aliqn̄ aufer/
re dicimꝰ: vñ ⁊ aues
q̄ alias rapiūt acci/
pitres vocamꝰ: vn/
2.Cor.11.d de: Si qs deuorat:
ſi qs accipit. i. rapit.
Pignus debitoris:
cōfeſſio peccatoris:
h̄ accipiꝫ: cū a petō/
re peccati cōfeſſio te
neꝫ. Superior ⁊ infe
rior mola ſpes ⁊ ti/
mor. ſpes ad alta ſb/
uehit: timor aūt cor ī
ferius p̄mit. vna mo
la ſine altera īutiliter hr̄. Petōris ḡ pectore
ſemꝑ debēt ſpes ⁊ formido cōiūgi: q̄ īcaſſuz
miſericordiā ſperat: ſi iuſticiā nō timeat: ⁊ in
caſſū metuit: q̄ nō cōfidit. c Auferes ma/
lū. Aug. Aſſidu e h̄ ſcriptura dicit cū malos
1.Cor.5.d iubet occidi: ſicut ibi: Auferte malum ex vo
biſmetipſis. i. malignū ſm grecū maſculino
genere nō h̄ malū: eū. ſ. q̄ tale aliq̄d cōmiſit
vt ex cōicatione dignꝰ ſit. Hoc eni nūc agit ī
eccleſia excōicatio qđ tūc interfectio. Quis
illud aplīcū aliter intelligi poſſit: vt vnuſq̄ſ
q̧ malū vel malignū ex ſeipſo auferat: q̄ ſen
ſus acceptabilior eſſet ſi hoc malū: vel h̄ ma/
lignum: nō hūc malignū ſcriptū eſſet: nūc ve
ro credibilius eſt de hoīe dictū q̄ȝ de vitio:
quā q̄ȝ elegāter poſſet intelligi homo aufer/
Coloſ.3.b re a ſe malū hoīem: ſicut dictū ē: Exuite vos
Eph.4.c veterē hoīem qđ expoēs ait: Qui furabaꝫ
iā nō fureꝫ. d Plagam le. Nota. ꝓpter
peccatū hāc infirmitatē hoībꝰ accidere: ſicut
2.Pa.26.d Ozie qui ſacerdotiū vſurpauit. e Cū repe
tes. Augꝰ. Ad opus miſericordie ꝑtinet vt
pignorator in domū nō intret: nec fiat ꝑtur/
batio debitori: ⁊ debitorē admonet pignus
ꝓferre

a ſidendā. †Cū acceperit hō nuper b
ſ carnalē delectationē. ſ contra demones.
vxorē nō ꝓcedet ad bellū: nec ei b c
ſ eccleſiaſtice cure.
q̄ppiā neceſſitatis iniūgeꝫ publi
a ſ quā icurriſſet ſi eccleſiā regēdā ſuſcepiſſet.
ce: ſ vacabit abſq̧ culpā domui
ſue: vt vno anno leteꝫ cum vxore
a ſ auferes. b ſ cōfeſſionis peccatoris que ē
pignus emendationis.
b ſua. Nō accipies loco pignoris i d†
a ſ timorē qui quaſi pigra mola iacet imobilis.
b ſ ſpem q̄ mira celeritate voluitur: ⁊ accepta fru
ges ad vſum hoim molit ⁊ minuit.
feriorē ⁊ ſuperiorē molā: q̄ aiam
ſuam appoſuit tibi. Si deprehē/ e†
a ſ ſeductor. b ſ ad peccādū.
ſus fuerit homo ſollicitās fratrē f
a ſ cū peccamꝰ diabolo venūdamur.
ſuum de filijs iſrael: ⁊ vēdito eo g
ſ intentionis ſue finē. b ſ ſpūaliter.
acceperit preciūz interficietur: et h
ſ excōmunicabitur.
c auferes malū de medio tui. Ob/ i†
a ſ ab hereticis: quorū ſermo vt cācer ſerpit.
d ſeruā diligenter ne incurras pla
a ſ peccati vel erroris. b ſ ſuꝑ cathedrā moyſi
ſederūt ſcribe ⁊ phariſei: q̄ dicūt vobis: facite.
c ſ contra petm̄ vel hereſim.
gē lepre: ſȝ facies quecūq̧ docue k†
a ſ apparet omnē ſacerdotē leuitā fuiſſe: q̄ȝ/
uis nō oīs leuita ſacerdos fuerit.
rint te ſacerdotes leuitici generꝭ
ſ nō qđ addūt vel fingunt.
iuxta id qđ p̄cepi eis ⁊ imple ſol/
ſ vt caueatis.
licite. †Mementote q̄ fecerit dñs l
a ſ .i. ſynagoge murmurāti cōtra ethiopiſſam. i.
eccliam.
deꝰ veſter marie in via cū egre/
e deremini de egypto. Cū repetes m

ius bonū. ſ. ꝓpter multiplicationē ꝓlis ad cultū diuinū q̄ tūc multiplicanda
erat ꝑ generationē carnalē: ⁊ talis ītermiſſio eſt ſctā ⁊ licita: ſȝ ꝑmittere malū
aliqđ ꝓpter maiꝰ malū vitādū nō facit illud licitū: vt dictū eſt. Ad ſcđm dicē
dū q̧ aliq̄d eē illicitū qđ tñ lege ꝑmittiꝫ: oſtēdiꝫ dupliciter. Uno mō ꝑ ꝓphetā
a ſpūſancto loquētē: ⁊ h̄ mō vſurā eſſe illicitā etiā cū extraneo dauid ꝓpheta
oñdit dicēs: Dñe qs habitabit ī tabernaculo tuo ⁊c. Ps.14.
ſequiꝫ: Qui pecuniā ſuā nō dedit ad vſurā. abſolute
loquēdo ⁊ nullū excipiēdo: q̄ indefinita iuris eq̄pol †ſ.20.b
let vniuerſali. vñ in lib. Machtoc. q̄ apud iudeos eſt
autēticꝰ: vbi exponiꝫ pſalmꝰ p̄dictꝰ ſuꝑ illud verbū.
Qui pecuniā ſuā nō dedit ad vſurā. dicit Glo. etiam
gētili. Alio mō oñdiꝫ illicitū ꝑ cōem obſuationē ho
norū: q̄ cōſuetudo ē optima īterpres legis. ⁊ dr̄ cōſue
tudo honꝰ vſus: nō aūt abuſus: ⁊ ſic oſtēſū eſt repu/
diū illicitū: q̄ nullus eoꝝ q̄ cōmēdanꝫ ī ſcriptura le/
giꝫ hoc feciſſe: niſi de mādato vel inſtinctu diuino: ſi/
cut de mādato dei abraā emiſit agar: q̄ deus pōt mrī
monia cōiūgere ⁊ diſſoluere ꝓut ſibi placet. Ad ter
tiū dicēdū q̧ cōtractus ſecūdaꝝ nuptiaꝝ ipropie vel B
large vocaꝫ ꝑmiſſio: inq̄ȝtū cōſiliū qđ daꝫ de minori
bono. timore ne maiꝰ bonū male cōſerueꝫ vocaꝫ per/
miſſio: ⁊ ſic apl's cōſuluit vel ꝑmiſit large loquēdo iu
niores viduas nubere. j. Timo. v. ⁊ h̄ eſt reſpectu lici
ti: nō ſic aūt ꝑmiſſio minoris mali ad vitādū maius:
vt dictū ē. a Cū accepit. Hic agiꝫ de viri ⁊ vxoris
cohabitatione ī nouitate matrimonij cōtracti: q̄ tunc
ꝑmittebāꝫ ſimul cohabitare ⁊ letari: vt amor ad inui
cē magis firmareꝫ. iō dr̄: b Nō ꝓcedit ad bel. cuiꝰ
cā ſuperiꝰ ē expreſſa. xx. ca. c Nec ei quippiā neceſ/
ſitatis iniūgeꝫ publice. Dicit Ra. Sa. q̧ hoc eſt intel/
ligēdū tm̄ de ꝑtinētibꝰ ad bellū. vñ in hebreo habeꝫ.
Nec iponeꝫ ei aliud. ſ. de ꝑtinētibꝰ ad bellū: ita q̧ re/
feꝫ ad lr̄am imediate p̄cedētem: q̄ ſicut nō debebat
bellare: vt dictū eſt. ſ. xx. ca. ſic nec victualia portare
exercitui: vel vias p̄parare: vt exercitꝰ poſſet trāſire:
vel alia ad bellū ꝑtinētia. Illis aūt q̄ plātauerāt vi/
neas de nouo ⁊ domos edificauerāt: ⁊ vxores deſpō/
ſauerāt: ſȝ nōdū acceperāt iſta hñ iniūgebāꝫ: lȝ eis ↄ
cōgreſſu belli parcereꝫ. d Non accipies. Hic ↄñr
agitur de neceſſaria ſupellectili in domeſtica vita ſeu
habitatione. Nō eni poſſūt habitare in domo vir et
vxor abſq̧ ſupellectili ad cibū p̄parandū: ⁊ iō hic ꝓ/
hibeꝫ ne creditor accipiat talia ꝓ pignore. cū dr̄: Nō
accipies in loco pignoris inferiorē ⁊ ſuperiorē molā:
q̄ vtraq̧ eſt neceſſaria ad terēdū bladū: vnde fit pa/
nis: vel alia ad vitā neceſſaria: ⁊ idē intelligēdū eſt ↄ
alijs vtēſilibꝰ neceſſarijs ad p̄parandū cibū: vt dicit †Nu.12.a
Ra. Sa. lȝ iſtud ſolū ponaꝫ ꝓ exēplo. e Si dep̄hē
ſus fuerit. Poſtq̄ȝ actū ē de legalitate ſeruāda ī opa/
tionibꝰ. hic ↄñr agiꝫ de eiꝰ obſeruatione in punitio/
nibꝰ: ⁊ h̄ in duobꝰ grauibꝰ caſibꝰ. Et primo deſcribiꝫ
punitio ab hoīe inferēda. ſcđo punitio a deo timēda.
ibi: Obſerua diligēter. Circa primū ſciēdū q̧ hō inter
creaturas inferiores eſt nobilior: q̄ ad imaginem dei
factus eſt. ⁊ iō ꝓ furto hoīs iponiꝫ maior pena. ſ. pena mortis ⁊ hoc eſt qđ di/
ciꝫ: Si dep̄henſus fuerit homo. i. cōuictꝰ ī iudicio. f Sollicitās fratrē ſuū
. i. ſollicite inſidiās vt eū poſſit furari. g Et vēdito eo ⁊c. Ex quo ptȝ q̧ ſi
dep̄hēdereꝫ fur anteq̄ȝ hoīez furto ſublatū vēdidiſſet nō punicbaꝫ pena mor
tis: ſed alia minori ſm arbitriū iudicis: ſicut Exo. xxij. dr̄. de illo q̄ furatus fu
erat ouē vel bouē ⁊ occiderat vel vēdiderat: q̧ debebat reddere q̄ttuor oues
ꝓ vna: ⁊ q̄nq̧ boues ꝓ vno. Si aūt iueniebaꝫ aial viuēs apud eū anteq̄ȝ vē
didiſſet vel occidiſſet: nō reſtituebat niſi duplū: ſicut ⁊ de alijs rebus.
h Et auferes malū de medio tui. ſ. malū culpe ꝑ bonū iuſticie. i Obſer/
ua diligēter. Hic deſcribiꝫ punitio a deo timēda ꝓ peccato rebellionis ad ſu
periores: ⁊ maxime ſacerdotes: ꝓ qua a deo inflicta eſt aliqn̄ plaga lepre: vt
ptȝ in Ozia rege iuda. ij. Paral. xxvj. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄ hic: Obſerua diligēter ne
incurras plagā lepre. ꝓpter rebellionē ad ſuperiores. ⁊ iō ſubdiꝫ: k Sed
facies ⁊c. In hebreo hr̄. Obſerueris ī plaga lepre. qđ exponit Ra. Sa. dicēs:
Caue ne celes plagā lepre in te vel in alio. Sȝ facies quecūq̧ docuerint te ⁊c.
. i. ſi dixerint te vel aliū eijciēdū de caſtris: ſicut leproſuz: vel recludēdū ad di
ligētiꝰ cōſiderādū vel iudicauerint īmūdū: obedias eis. prima tñ expoſitio
videꝫ magis cōcordare lr̄e ſequēti. l Mementote q̄ fecerit ⁊c. quā ꝑcuſſit
plaga lepre ꝓpter eiꝰ rebellionē cōtra moyſen. vt hr̄ Nume. xij. ac ſi dicaꝫ: me
mores debetis eē huiꝰ facti: ne ꝓpter petm̄ rebellionis plaga lepre inferatur
vobis: q̄ in hoc dñs nō pepercit marie: licet eſſet ſancta ⁊ ꝓphetiſſa: vt habe
tur Exo. xv. m Cū repetes. Poſt ordinationē rōnalis in legalitate ad oēs
hic ordinaꝫ in pietate ad paupes. Et primo in pignoribus accipiendis. ſcđo
in mercedibꝰ reddēdis. ibi: Nō negabis mercedē. tertio ī iudicijs nō ꝑuertē/
dis. ibi:

ꝓferre creditoꝛi. Sed monet ꝙ iubet egenti pign⁹ eodē die reſtitui: q̄ꝛ nō habet vbi doꝛmiat: cur nō poti⁹ creditoꝛi ꝑcipit vt nō auferat qd̄ eodē die reſtituendū? Quid ſi ad cōpellendū debitoꝛē fieri voluit q̄mō ſe vrgeat ad reddēdū: cū ſciat ſe pign⁹ eodē die receptu/rū? Ante forte ꝓpter memoriā fieri h̄ voluit ne obliuiſcat̃ red/dere? ⁊ tūc non reddat ſi vere ſi habeat? Marti/me q̄ꝛ credito/riſ miſericoꝛdia vincit̃: cui non debet eē ingra/tus ſi pign⁹ re/ceperit in q̄ doꝛ/miat. Creditori q̄ꝫ cū nō red/diderit dꝫ eum credere non habere q̄ hac etiaꝫ indiget miſeri/coꝛdia vt pign⁹ ſibi reſtituat̃ ſi habēs vbi doꝛ/miat.

a Nō negab. 1.Coꝛ.9.c Qui euāgeliū annūciat d̄ euā Luce.10.b gelio viuat: Dignus eſt ei ope/rarius mercede ſua. b Non occidēt̃. Aug⁹. Etiam lex dicit ſua quēq̃ cul/pa interimēdū. Quid ē ḡ ꝙ di Exo.20.a citur: Reddēs pctā patrū in filios in tertiā ⁊ quartā generationē? An de filijs nōdū natis itelligēdū ꝓpter originale pctm̄ qd̄ ex adā traxit gen⁹ hūanū? Hic aūt de filijs iā natis facta eſt diſtinctio: vt q̄ſq̃ moꝛiat̃ i pctō ſuo. Nihil enī trahit ex pr̄e peccāte q̄ iā nat⁹ ē. Sed cū ibi d̄r: his q̄ oderunt me: manifeſtū eſt illam cōditionē poſſe mutari: ſi filij parentū ſuoꝝ facta nō fuerint imitati. nā ⁊ illō ex adā tpaliter reddit̃: q̄ꝛ oēs ꝓpter h̄ moꝛiunt̃: nō aūt i eternū eis q̄ fuerint ꝑ gratiā regenerati ⁊ in ea vſq̃ in finē ꝑmāſerint. Quis merito querat̃ ſi reddunt̃ peccata patrum in filios his qui oderunt deum: cur in tertiā et quartā generationem vel ꝑtermiſſa pꝛima: vel ſecunda vel non etiam in ceteras per/manente impietate et imitatione maloꝛum parentum? An per ſeptenarium vniuerſitatem intelligi voluit? nec poſuit ipſum ſeptenarium dicens: In ſeptimam generationē: ſed cauſam perfectionis eius. Ideo enī ſeptenarius ꝑfectus dicit̃: quia cōſtat ex ternario pꝛimo. ſ. impari toto ⁊ quaternario pꝛimo pari toto. Similiter illud intelligēdum puto in tribus et quattuoꝛ impietatibus nō aduerſaboꝛ: vniuerſas enī impietates non tres vel quattuoꝛ intelligi voluit.

Nō peruertes

¶ ꝓhibet violentiā et cōmēdat miſericoꝛdiā.

a pꝛoximo tuo rem aliquā quā ¶ ne perturbes. debet tibi: nō ingredieris domū a eius vt pign⁹ auferas ſed ſtabis b foꝛis: ⁊ ille tibi ꝓferet qd̄ habuerit. Sin āt paup ē: nō ꝑnoctabit c apud te pign⁹: ſꝫ ſtatim reddes ei ante ſolis occaſū: vt doꝛmiēs i veſtimēto ſuo bn̄dicat tibi: ⁊ habeas iuſticiā coꝛā dn̄o deo tuo.

a ¶ ſcd̄m hiſtoꝛiā affectū miſericoꝛdie ⁊ equitat̄ opera erga pauperes cōmendat.

a † Nō nēgabis mercedē idigētis ⁊ d† ¶ cui ſacculus ⁊ pera interdicit̃. ¶ qui eſt pauper ſpiritu. b ¶ aduena ego ſum in terra ⁊ peregrinus ſicut omnes pa.m.⁊c̄. pauperis fratris tui ſiue aduenę ¶ exilij. qui tecū moꝛat̃ i terra ⁊ itra poꝛ/ ¶ eccleſiā diligit dn̄s poꝛtas ſion ſu.o.ta.iacob. ¶ expectans. tas tuas eſt: ſꝫ eadē die reddes a ¶ laboꝛantē agricolā opoꝛtet pꝛimū accipere d̄ fructib⁹. ¶ ſeminauim⁹ vobis ſpūalia: nō magnū eſt ſi veſtra carnalia metamus. ¶ finē mūdi. ei pꝛeciū laboꝛis ſui ante ſolis oc ¶ in hoc mundo. caſuꝫ: quia pauper eſt: ⁊ ex eo ſu e ¶ vſq̃ q̄ pmia eterna ſuſcipiat. ¶ re ſi nō voce. ſtentat aiam ſuam: ne clamet cō/ f tra te ad dn̄m ⁊ reputetur tibi in b peccatū. † Nō occidentur patres g†

dis. ibi: Nō occident̃. quarto i elemoſynis faciēdis. ibi: Quādo meſſueris ſegetē. Circa pꝛimū d̄r: Cū repetes a ꝓximo tuo rem aliquā quā debet tibi: ⁊ nō pōt ſoluere: ꝓpter qd̄ vis habere pign⁹. a Non ingredieris domū ei⁹ vt pign⁹ auferas: q̄ꝛ poſſes ibi videre aliq̄d de quo verecundaret̃. b Sꝫ ſtabis foꝛis. pign⁹ curialiter accipiēdo. c Sin autē paup eſt nō ꝑnoctabit ⁊c̄. ſi eſt veſtimētū neceſſariū de nocte: ſed i mane iterū pōt accipi: ⁊ ita intelligendū eſt de veſtimēto neceſſario de die: qd̄ debet reddi in mane ⁊ pōt reaccipi in veſpere: ſicut dictū fuit Exo.xxij. d Non negabis. Hic ꝯñr agit̃ de pietate ad pauperes in mercedib⁹ laboꝛis ſui reddendis: q̄ꝛ cōiter ſūt ita pauperes ꝙ nō poſſūt cōmode ſolutionē expectare. ⁊ hoc eſt qd̄ ſubdit̃: e Ex eo ſuſtentat aiam ſuā. i. vitā. f Ne cla. ꝯ te ad do. q̄ꝛ talis clamoꝛ audit̃ a dn̄o. ſm ꝙ d̄r Jacobi.v. Ecce merces opariōꝝ veſtroꝝ q̄ meſſuerūt regiones vr̄as q̄ fraudata eſt a vobis clamat: ⁊ clamoꝛ eoꝝ in aures dn̄i ſabaoth introiuit. In dilatione aūt ſolutionis defraudat̃ paup q̄ntum ad hoc ꝙ nō habet ad neceſſitatē ſuā. g Nō occident̃. Hic ꝯñr oꝛdinatur rōnalis i pietate q̄ntū ad iudicia nō ꝑuertenda. Et ꝑmo inducit ad h̄ generaliter. ſcd̄o ſpāliter in iudicijs pauperuꝫ ibi: Nō ꝑuertes iudiciū. Circa pꝛimū dicit̃: Nō occidētur patres ꝓ filijs nec filij ꝓ patrib⁹. Sꝫ ꝯtrariū hui⁹ videtur haberi Exo.xx. Viſitās iniq̄tatē patrū i filios ⁊c̄. Ideo ad cōcoꝛdiā hui⁹ dicūt aliq̄ ꝙ quadruplex eſt moꝛs. coꝛpalis: † ſpūalis: tpalis ⁊ eterna. Dicūt igit̃ ꝙ moꝛte ſpūali ⁊ eterna Leui.19.c nō punit̃ pater ꝓ filio nec ecōuerſo. ſm ꝙ d̄r Ezechie.xviij. Job.4.c Filius nō poꝛtabit iniq̄tatē patris: nec pater iniq̄tatē filij. Moꝛte vero coꝛpali ⁊ tpali iterficit̃ aliq̄ñ fili⁹ ꝓ pctō pr̄is ⁊ ecōuerſo. Sꝫ lꝫ iſtud dictū ſit verū: nō tñ videt̃ valere ad ꝓpoſitū: q̄ꝛ lex iſta eſt ad infoꝛmationē iudicū tpaliū ad q̄s nō ſpectat iponere penā ſpūalē vel eternā: ⁊ iō ꝓ nihilo diceret̃ eis: Nō occident̃ patres ꝓ filijs ⁊c̄. Ideo alij dicunt ꝙ iudicib⁹ tpalib⁹ nullo mō eſt licitū iterficere filios ꝓ peccatis parētū. vt hic dicit̃: Nō occident̃ ⁊c̄. niſi eſſent participes criminis: ⁊ tūc nō interficerent̃ tm̄ ꝓ pctō alterius ſꝫ ꝓ ſuo: ſed de⁹ q̄ eſt actoꝛ vite ⁊ moꝛtis ⁊ cui eſt q̄libet q̄ntūcūq̃ iuſtus moꝛtis debitoꝛ: pōt interficere filios ꝓ pctis parētū ⁊ ecōuerſo: ⁊ h̄ fit ab ipſo imediate: ſicut i diluuio ꝓ peccatis parētū ſubmerſi ſūt paruuli: q̄ adhuc non poterāt eſſe participes in peccatis parentū: vtpote rōnis vſum nō habētes: vel mediātib⁹ angelis ſanctis: ſicut in ſubuerſiōe ſodomoꝝ interfecti ſunt paruuli cū parētib⁹: vel mediantib⁹ angelis malis: q̄b⁹ aliq̄ñ vtit̃ de⁹ ad executionē ſue iuſticie: ſicut ꝓ pctō egyptioꝝ pꝛimogeniti fuerūt iterfecti q̄ntūcūq̃ † paruuli. vel mediātib⁹ hoibus: ſicut de mādato dn̄i filij iſrl̄ 4.Re.14.b interfecerunt habitatoꝛes terre chanaan cū vxoꝛib⁹ ⁊ filijs 2.Pa.25.a q̄ntūcūq̃ paruulis: ſꝫ abſq̃ ſpāli mādato dei nō poſſunt innocētes interfici. ⁊ ſm h̄ currit ꝓhibitio iſta: Nō occident̃ ⁊c̄. Sꝫ hoc nō videt̃ ſufficere: q̄ꝛ in ſacra ſcriptura iueniunt̃ filij q̄ntūcūq̃ paruuli ⁊ innocētes ꝓ pctis parentū interfecti. nec habet̃ exp̄ſſe ꝙ hoc fuerit de ſpeciali mādato dei ſicut habetur Joſue.vij. ꝙ achan cū filijs ⁊ filiab⁹ interfect⁹ fuit: nec tñ inuenit̃ ꝙ fuiſſent cōſcij de furto patris: nec ꝙ dn̄s ꝑceperit eos cū patre lapidari. Itē Judi.xx. decē tribus pugnātes cōtra tribū beniamin interfecerūt mulieres ⁊ paruulos ꝓ pctō parentū aliter nō fuiſſent ſolliciti reparare tribū illā ꝑ alias mulieres dandas fugitiuis de ꝑlio q̄ꝛ potuiſſent rehabuiſſe ſuas vxoꝛes: potuiſſet etiā repari illa tribus ꝑ filios ſi remāſiſſent: nec tñ inuenit̃ ꝙ dn̄s ꝑceperit paruulos interfici. Itē ibidē ca.xxj. dicitur ꝙ.xj. trib⁹ ꝑdicte miſerūt viros ad interficiendū viros iabes galaad cū mulierib⁹ ⁊ paruulis exceptis mulierib⁹ q̄ viros nō cognouerāt: nec legit̃ ꝙ dn̄s hoc ꝑceperit: nec ſcriptura factū eoꝝ repꝛehendit. Itē ſm iura ciuilia nō reꝓbata aliq̄ñ ꝓ crimine leſe maieſtatis interficiunt̃ ſubditi ꝓ pctis dn̄oꝝ: ⁊ filij ꝓ pctis parentū: ꝓpter qd̄ videt̃ ꝙ in aliquib⁹ caſibus poſſunt filij etiā innocētes ꝓ peccatis parētuꝫ interfici: etiā abſq̃ ſpeciali mādato dei. Et ideo dicunt alij ꝙ occiſio pōt dupliciter cōſiderari. Uno mō vt eſt pena tm̄: ⁊ ſic habet rōnē mali: cū ſit piuatio boni. ſ. vite qd̄ eſt maximū bonū inter coꝛpalia: ⁊ ſic nullus occidit̃ iuſte ꝓ peccato alterius: q̄ꝛ peccatū eſt q̄d ꝑſonale. pena aūt vt habet rationē pene ꝑ ſe: reſpicit tm̄ culpam vel pctm̄. ⁊ iō nō transfert̃ ad aliā ꝑſonā: ſicut nec culpa actualis de qua ē ſermo. Alio mō cōſiderat̃ occiſio in q̄ntū eſt quedā medicina: q̄ꝛ moꝛte aliquoꝝ multi deterrent̃: ⁊ a peccatis cohibent̃: ⁊ ſic nō habet rōnē mali ſimpliciter: ſꝫ tm̄ ſm quid: ſicut ⁊ potio amara in q̄ntū inducit ſanitatē: vel abſciſio mēbꝛi putridi vt ſaluet̃ coꝛpus: non habet rōnē mali niſi ſm quid: ſed habet rationē boni ſimpliciter: vlteri⁹ dicūt ⁊ verū eſt ꝙ bona exterioꝛa oꝛdinant̃ ad vitā coꝛpalē: ⁊ vita coꝛpalis ad ſalutem aīe et ad dei gloꝛiā: ⁊ bonū particulare ad bonū cōe. Ex quo cōcludūt ꝙ ſicut rōnabiliter oꝛdinat̃ detrimētū in rebus exterioꝛib⁹ ad ſalutē coꝛpalis vite: vt pꝫ in eo q̄ ꝓijcit merces in mari: vt ꝑ hoc poſſit in vita ſaluari. ita rōabiliter oꝛdinat̃ detrimētū vite coꝛpoꝛalis ad ſalutē aīe ⁊ gloꝛiā dei: ⁊ detrimentū boni particularis ad bonū cōe: ⁊ iō quādo occurrit caſus in quo ꝓpter pctm̄ alicui⁹ occiſio ipſius ⁊ etiam alioꝝ lꝫ ſint innocentes cedit ad ſalutē animarū ⁊ ad cōe bonū: pōt rationabiliter oꝛdinari ꝑ iudiciū humanū: vt ſi ꝑ deſtructionē vni⁹ dom⁹ melioꝛet̃ tota ciuitas: ⁊ ꝑ deſtructionē vnius ciuitatis melioꝛet̃ totū regnū: vtpote q̄ñ ꝓpter enoꝛmitatē criminis

cedētis

a Nō puertes. Aug⁹. Lxx. Nō declinabis iudiciū aduene ⁊ orphani ⁊ vidue. Nō pignorabis veſtimētū vidue. Cur non ait: ⁊ nō pignorabis veſtimētū eorū? Que cā eſt vt triū iudicium declinare vetuerit: pign⁹ veſtimētū ſoli vidue auferri. Ni ſi qꝛ iudicia oīm faciēda: q̄ nō habēt a q̇bus defendāt. Viduas vero ammonet veras eē q̄ paupes
1. Tio. 5. a ſūt. vñ: Siq̄ vidua filios vel nepotes habet: diſcat pri⁹ domū ſuā pie tractare ⁊c. ⁊ cōtinuo ſubiūxit: Que aūt ye
Ibidem re vidua eſt ⁊ deſolata: ſperet in dño ⁊c. Hāc verā viduā dixit q̄ nō habet a q̇b⁹ ſuſtētet: q̄ ⁊ viro ⁊ poſter̄ et oī ope deſtituta eſt: diuitē q̇ppe nō diceret deſolatā. Eoipſo q̄z q̄ veſtimentū ꝓhibet auferre: pauperē oſtēdit. Creditor nāq̧ libēti⁹ auferret argentū q̄ȝ veſtimētū. Si aūt multa habet ⁊ ſuperflua quō eſt vere vidua? vera enī vidua deſolata ē nec delitioſa. Quecūq̧ aūt diuites nubere nolūt: cōtinentia in eis laudat̄ nō deſolatio cōmendat̄. b Vidue. Vidua aīa ante diabolo iūcta: cui cōuerſe fidei veſtimentū nō eſt auferendū. c Nō reuerte. Inuidēdo gētib⁹ q̄ ſūt aduene teſtamētoꝝ dei. d Si fruges col. Etſi ſu ꝑbi colligāt ⁊ īꝓbi: ille miſerīam facit q̄ h aio dimittit vt egētes habeāt. Preterea cū hec ꝓplo ꝑcipiūt q̄ non indigēt ammonent̄ ne iſta q̄rant. Si aūt q̄ſierint tā q̄ȝ ꝑdones pauperū iudicādi ſunt. e Vineā tuā. Vineam de qua colligit̄ vinum qd̄ letificat cor hominis. f Si fuerit

a ſ filius nō portabit iniquitatē patris ⁊c. Anima que peccauerit ipſa morietur.
pro filijs nēc filij ꝓ patribus: ſed
vnuſquiſq̧ ꝓ peccato ſuo morie
a tur. Non puertes iudiciuȝ adue a
a ſ qui nō poteſt ſe defendere in aliena terra.
b ſ qui parentib⁹ caret.
nē ⁊ pupilli: Nec auferes pigno b
a ſ q̄ merito caret: imo paup oīmodo deſolata q̄ ē vera vidua.
ris loco vidue veſtimentū. Me c
ſ mūdo. ſ in ſanguine filij.
mento q̄ ſeruier̄ i egypto: ⁊ eru
ſ de poteſtate tenebrarū.
erit te domin⁹ deus tuus inde:
ſ ne ſis ingratus. ſ.
Idcirco ꝑcipio tibi vt facias hāc
a ſ miſericordiā cōmēdat. ſ meditādo legē.
rem. Quādo meſſueris ſegetem d†
ſ ſpirituale ſenſum.
in agro tuo: ⁊ oblitus manipulū
ſ non valens intelligere.
reliquer̄: nō reuerter̄ vt tollas
a ſ iam non eſtis hoſpites et aduene: ſed eſtis ciues ſanctorum.
eum: ſed aduenā ⁊ pupillū et vi
a ſ que neglexiſti. ſ multiplicet te ⁊ tua.
duā auferre patieris: vt benedicat tibi dominus deus tuus in
a ſ qui nō laborat nō manducet.
b omni opē manuū tuarū. Si fru
ſ ſcripturarum.
ges collegeris oliuarū: quicquid
c remāſerit in arborib⁹ nō reuerte
ſ vt ſupra.
ris vt colligas: ſȝ relinques aduene:
d pupillo ac vidue. Si vinde
ſ ſub quā requieſcit ſanctus.
e miaueris vineaȝ tuam: nō colli
a ſ ſententias ſpūales.
ges remanentes racemos: ſed ce
a ſ q̄ reliquerint diabolū patrē malorū.
dent i vſus aduene pupilli ac vi
a ſ que fugit diaboli matrimoniū. ſub peccato. ſ venūdat⁹
due. Memēto q̄ ⁊ tu ſeruieris in
egypto: et idcirco ꝑcipio tibi vt
facias hanc rem.

Nico. de lyra

cedentis in detrimētū ſalutis aīaruȝ vel honoris diuini: vel cōis boni intelligit̄ pena ſic dura paucis reſpectiue: ⁊ mīti ꝑ h terrēt̄: ⁊ ab enormib⁹ ꝑ q̄ poſſet trāq̄llitas ciuitatis vel regni ꝑturbari arcent̄: ⁊ ſic bonū cōe ꝑ detrimētū boni particular̄ cōſeruat̄: talis tñ occiſio innocētū inq̄ȝtū ē pena refert̄ ad peccātes q̄ i h puniūt̄: inq̄ȝtū filij ſui vel amici ſeu ſubditi occidūt̄: inq̄ȝtū tñ ē medicina refert̄ ad illos q̄ occidunt̄: qꝛ valet eis ad ſalutē aīe ſi patiēter ſuſtineāt ordinē iuſticie ꝓpt̄ bonū cōe. Eſt etiā medicina reſpectu aliorū q̄ ꝑ hoc deterrent̄: ⁊ a malis coercent̄: vt ꝑdictū eſt. Sic igit̄ ſm iſtam viā qd̄ dr̄ hic: Nō occident̄ ⁊c. intelligendū eſt inq̄ȝtū occiſio habet rationē pene: nō aūt inq̄ȝtū habet rationē medicine modo ꝑdicto: ſed qm̄ occiſio innocētis eſt directe cōtra ꝑceptū decalogi: quo dicit̄: Non occides: ſicut dictū fuit Exo. xx. qd̄ quidē ꝑceptū eſt indiſpēſabile ſaltē ꝑ hoīem. iō difficile videt̄ qualiter inocēs poſſit ꝑ hoīem ad mortē cōdemnari: cuiuſcūq̧ etiā ſit auctoritatis: ſed auctoritate dei ⁊ mandato pōt h fieri: qꝛ nullus in ꝑſenti vita q̄ȝtū ad hoc eſt ei innocens: ſed oēs ſunt debitores mortis: ideo poteſt hoc debitū quādo et quō vult exigere. Ideo q̄ vult tenere opinionē aliam q̄ mitior videt̄: pōt de facili rñdere ad ſcripturas inductas ꝓ alia opinione. licet enī nō habeat̄ expſſe de textu q̄ dñs ꝑceperit filios achaȝ cū ipſo interfici: tñ credendū eſt q̄ ioſue in quo erat ſpūſſanct⁹ nihil fecit in hoc niſi de mādato dñi. Pōt etiā hoc haberi ex textu aliquo modo vbi dr̄ a dño: Nō poteris ſtare corā hoīb⁹ tuis donec deleat̄ ex te q̄ cōtaminat⁹ eſt hoc ſcelere. deletio aūt hoīs importat mortē eius cū ſua poſteritate: qꝛ q̄ȝdiu viuūt filij: remanet in eis pater defūctus quodāmodo. vt hr̄. ij. d̄ aīa. et Eccle. xxx. dr̄: Mortu⁹ ē pater ei⁹: ⁊ quaſi nō eſt mortu⁹: reliquit enī filiū ſilēm ſibi. Silr̄ dicendū de interfectiōe paruuloꝝ beniamin qꝛ cū a. x. tribub⁹ q̄reret̄ ꝯſiliū dñi: rñdit. Aſcēdite: cras ei tradā eos i man⁹ vr̄as. Iudi. xx. ⁊ iō cū ꝓceſ-

cū ꝓceſſerūt ad bellū de cōſilio ⁊ mādato dñi: nō eſt veriſile q̄ exceſſerint cōſiliū ⁊ mādatū ei⁹: ⁊ q̄ dñs mādauerit oēs interfici cuiuſcūq̧ etatis. licet nō ſit ſcriptū: qꝛ non oīa q̄ deus dixit fuerunt ſcripta: ⁊ eodē mō dicendū eſt de interfectione paruuloꝝ in iabes galaad. Ad illud qd̄ inducit̄ de iure ciuili: pōt dici q̄ leges hūane multa ꝑmittūt ⁊ etiā ſtatuūt: q̄ ꝑ diuinū iudiciū ſūt puniēda: qꝛ rō hūana nō ē infallibilis regula: ſȝ aliqñ deficit deducendo cōcluſiōes ex principijs ꝓpabiliū: leges aūt hūane ſūt tales cōcluſiōes ꝓut a pricipib⁹ ſūt cōſtitute: lȝ ſm xitatē nō habeāt rōnē leḡ q̄ñ deuiāt a xitate. Ad rōnē aūt alteri⁹ opiniōis pōt dici q̄ ꝓpinare talē medicinā q̄ eſt ꝑ mortē inocētis nō ꝑtinet niſi ad ſupmū medicū: q̄ ē dñs vite ⁊ mortis. a Nō puer. iu. Hic ordinat̄ rōnalis q̄ȝtū ad pietatē i iudicijs magis i particulari: videlȝ vt nō puertat̄ iudiciū aduene ⁊ pupilli: qꝛ in h cōmittit̄ duplex pctm̄. ſ. iuſticie ſubuerſio ⁊ pauperū depſſio: ⁊ qꝛ pupillus ⁊ vidua frequēter ſimul iūgunt̄ i ſacra ſcriptura: iō ꝯñr agit̄ de pietate ad viduā. cū dr̄: b Nec aufe. pig. ⁊c. dictū ē enī. ſ. q̄ veſtimētū neceſſariū de die non erat retinēdū d̄ die ab ipo creditore: ſȝ ſolū ꝑ noctē: nec veſtimētū neceſſariū de nocte debebat retineri ꝑ noctē: ſȝ ſolū i die: vidue aūt ꝓ illo tpe habebāt veſtimēta diſtincta: ꝑ q̄ diſtinguebant̄ ab alijs mulierib⁹: ⁊ iō tale veſtimētū paupib⁹ viduis erat neceſſariū de die ad incedēdū: ⁊ de nocte ad ſe coopiendū. ⁊ iō rōnabiliter ꝑcipit̄ q̄ nō accipiat̄ loco pignoris: qꝛ nō debebat retineri a creditore nec de die nec de nocte. c Memēto q̄ ſer. q. d. ex h tu debes ſcire te eſſe obligatū ad obediendū mādatis meis. d Qñ meſſueris. Hic ordinat̄ rōnalis i pietate erga paupes in elemoſynis cōferēdis: q̇b⁹ titulo elemoſyne de fructibus colligēdis erat pars aliq̄ relinquēda. ⁊ ptȝ lr̄a.

D† Leui. 19. d et. 23. d

Ca. XXIIII

Moraliter.

a† Si acceperit hō vxorē ⁊c. Moraliter ꝑ vxorē viri intelligit̄ eccl̄ia ꝑlati: q̄ ſi poſt ei⁹ acceptionē: diſplicuerit curato: eo q̄ nō videt ibi ſe ꝓficere ſȝ magis deficere ꝓpter populi maliciā vel aliā cām: ſi ꝓpter hoc eā dimittat intrās religionē: et ſi alius illā eccl̄iam acceperit ⁊ ex ſili cā ſimiliter dimiſerit vel mortu⁹ fuerit ⁊ ſic eccl̄ia vacet: ñ poterit prior marit⁹ recipe eā in vxorē dimittēdo religionē qꝛ ſcribit̄ Luce. ix. Nemo mittens manū ad aratrū ⁊ aſpiciēs retro apt⁹ eſt regno dei. d† Non accipies loco pig. ⁊c. ſupior mola ſpem vite celeſtis ſignificat q̄ eleuat ad ſupiora. iferior aūt ſignificat timorē q̄ deprimit cōſciētiā. Cōfeſſor igit̄ vel doctor q̄ a peccatore penitēte pign⁹ accipit ꝓ pctī ſatiſfactione molā accipit ſupiorē: q̄ñ ꝑ increpationē nimis durā facit eū labi i deſperationē ſicut fecit ſenex de q̄ ſupra dictū ē ca. xix. accipit aūt molā inferiorē q̄ñ ꝑ magnitudinem diuine miſericordie aufert ei peccādi timorē: ⁊ vtrūq̧ mortē inducit ſpūalē. e† Si dephenſus fuerit hō ⁊c. ꝑ h ſignificat̄ q̄ ille q̄ hoīem diabolo vēdit ꝑ inductionē ad pctm̄ mortale incurrit penā gehenne.
i† Obſerua diligēter ⁊c. ꝑ quā hereſis ſignificat̄ vt dictuȝ eſt. ſ. libro Numeroꝝ. Incurrit̄ aūt ꝑ malā doctrinā infideliū vel hereticoꝝ. iō ſubdit̄: k† Sȝ facies q̄cūq̧ docuerint te ſacerdotes. i. boni ⁊ ſani doctores. d† Nō negabis mercedē indigētis. i. victū pauperis ꝑdicatoris. d̄ quo dicit̄ Luce. x. dign⁹ eſt opari⁹ mercede ſue. g† Nō occident̄ prēs ꝓ filijs ⁊c. quod itelligit̄ de morte ſpūali ⁊ eterna. d† Qñ

meſſueris ſegetē ⁊c̄. ꝑ h̄ aūt ꝙ manipulꝰ oblitꝰ ꝓhibeť a me/tente colligi: ſignificať ꝙ p̄cedēs doctor vel paſtor nō debetat tribuere ſibi meritū ſequētꝭ: verbi grā: dicēdo ꝙ ſequēs nihil addidit ad dicta ſua: aſſerēs ꝙ ī dictis ſuis q̄cq̄d boni ſequēs dixerit realiter vel virtualiter cōtinebať: ⁊ ſi h̄ factū fuerit in doctrina iuris pōt dici manipulꝰ: ſi aūt ī ope pietatꝭ oliue fructꝰ ⁊ ſi in expoſitione diuine legis racemus.

In ca. xxiiij. vbi dr̄ ī poſtil. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ī ve. le. ⁊c̄.

Additio. j. Snīa ſaluatoris d̄ cā legitima repudij eſt veriſſima ꝓut lr̄a teſtať. nā vbi nos habemꝰ: Propter aliquā feditatē: in hebreo hr̄ ꝓpter aliquā turpitudinē. qđ q̄dē dictū ſb eadē forma poniť. ſ. Leui. xviij. vbi d̄ adulterinis ⁊ īceſtuoſis coitibꝰ agiť. Ex q̄ pʒ ꝙ d̄ nullo mō licebat repudiare vxorē: niſi ꝓpť hmōi turpitudinē q̄ fornicationē includit. Thalmudici v̄o q̄ phariſaicā doctrinā ſectantes ſepe irritabāt mādata dei ꝓpter traditiones ſuas: vt Matth. xv. In tn̄ deuiauerūt a v̄itate in h̄ loco: ꝙ ſm̄ cōem falſam eoꝝ doctrinā ꝓ ſolo libitu volūtatis vir poſſet repudiare vxorē: ⁊ ſic inoleuit vſus vel abuſus pnitioſus vſqꝫ ad hodiernū diē īter eos: qđ cōſtat manifeſte eē ꝯ diuinā legē. Nec obſtat qđ dr̄ Malach. ij. Si odio habueris eā dimitte eā. Nā h̄ eſt intelligendū de odio cauſato ſm̄ formā moſaice legis in p̄nti ca. cōtentā. Ipſe eni Malachias ī fine ſue ꝓphetie cōcludit: Memento legē moyſi.

In eo. ca. xxiiij. vbi dr̄ in poſtilla. Ad maiorē intellectū eorū q̄ dicta ſunt.

Additio. ij. Circa queſtionē hic motā ꝑ poſtillatorē. ſ. an repudiatio vxoris eēt illicita in veteri le. ſūt due opinioēs p̄cipales: q̄rū illā tenet q̄ cōius teneť. ſ. ꝙ repudiū nūq̄ꝫ fuit licitū: ſʒ ꝑmiſſū ad euitādū maius malū. ſ. vxoricidiū: q̄ q̄dē ꝑmiſſio nō facit licitū. ſicut tradere ad vſurā nūq̄ꝫ fuit licitū etiā alieno cū ſit ꝯ naturā: ſm̄ phm̄ ī v. Ethicoꝝ. Licet fuerit ꝑmiſſū ad euitādū maiꝰ malū. ſ. ne fenerarenť fratribꝰ. Sʒ ē alia opinio quā q̄dā tenēt. ſ. ꝙ repudiatio vxoris fuit licita ī ve. le. ex ꝑmiſſiōe diuīa. Que q̄dē opinio ſcđa: lʒ nō ſit cōiter tenēda: videť tn̄ ſaluo ſemꝑ meliori iudicio magꝭ cōſona lr̄e ⁊ rōni: qđ pʒ p̄io ſic: Nā lex vetꝰ q̄ꝫuis grām nō cōferret: tn̄ ad h̄ data erat: vt pctm̄ oñderet: ſm̄ aplm̄ ad Ro. vij. Peccatū nō cognoui niſi ꝑ legē. Si igiť repudiare vxorē ſemꝑ fuiſſet pctm̄: h̄ ſaltē ꝑ legē aut ꝓphetas oñdi debuiſſet. vn̄ Eſa. lviij. Annūcia pplo meo pctā eorū. Si eni aliq̄ q̄ neceſſaria ſūt ad ſalutē nūq̄ꝫ eis nūciata fuiſſent: excuſabiles fuiſſent iuxta illud ſaluatoris: Joh. xv. Si ego non veniſſeʒ ⁊ eis locutꝰ nō fuiſſem: pctm̄ nō haberēt. Sʒ cōſtat ꝙ repudiationē vxorū fuiſſe pctm̄ nūq̄ꝫ eis fuit ꝑ legē nec ꝓphetas īdicatū ⁊c̄. Si aūt ꝯtra h̄ dicať ꝙ repudiationē vxoris eē illicitā habeť de iure naturali: eo ꝙ inſeꝑabilitas mr̄imonij ē de iure nature: ꝓut poſtilľ. intēdit ꝓbare ſup Matth. xix. Et iō nō fuit opꝰ vt denūciareť ꝑ legē ⁊ ꝓphas. Juxta illud apl̄i j. ad Coꝝ. xj. Nōne natura docet vos: h̄ n̄ videť valere. Nā ea q̄ ſūt d̄ lege nature plenarie tradūť ī lege ⁊ euāgelio. Et ſic exponiť illud qđ dr̄ in decretis diſtin. j. ꝙ ius naturale ē: qđ ī lege ⁊ euāgelio cōtineť: ꝓut ſctūs Tho. in p̄ma ſcđe. q. xciiij. arti. iiij. ī rn̄ſiōe ad p̄mū argumētū exponit. ſ̄ repudiationē vxoris eē illicitā: nō tradiť ī lege: ſ̄ potiꝰ oppoſitū vt ī p̄nti ca. Silr̄ nec in euāgelio: ſʒ potiꝰ oppoſitū. Nā Matth. xix. diciť: Quicūqꝫ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicationē: ⁊ aliā duxerit mechať. Ex q̄ plane ītelligiť a ꝯtrario ſenſu ꝙ q̄ dimiſerit vxorē ſuā ex cā fornicatiōis: ⁊ aliā duxerit n̄ mechať. Ex q̄bꝰ pʒ ꝙ inſeꝑabilitas mr̄imonij nō ē d̄ iure nature ī lege ⁊ ī euāgelio cōtēto. de q̄ tn̄. ſ. Matth. xix. deo duce amplꝰ videbiť: vbi poſtillator d̄ h̄ large tractat. Itē illud ꝙ deꝰ ī lege ſua nō ſolū exp̄ſſe mādat fieri: ſ̄ etiā dat modū ⁊ formā quō fieri debeat: nō ē intelligēdū cōceſſū fuiſſe ꝑ modū ꝑmiſſiōis alicuꝰ illiciti. vn̄ in argumēto a ſili qđ deducit poſtillator de vſura ꝑmiſſa alieno: deꝰ nō dedit modū ⁊ formā: quō hebreꝰ daret pecuniā alieno ad vſurā: ſʒ ſolū dixit: Nō trades fratri tuo ad vſurā ſʒ alieno. Sʒ hic nō ſolū deꝰ mādat ſeu ꝑmittit fieri repudiū: ſʒ etiā dat certā formā repudiādi dicēs: Scribet libellū repudij. Ex q̄ hr̄ ꝙ repudiū debet dari ī ſcriptis a viro ī manu vxoris. ⁊ ſeq̄ť: Dimittat ea de domo ſua. Ex q̄ hr̄ ꝙ d̄ cetero nō debet cohabitare cū ea: talis ḡ ꝯceſſio ſimpliciter ē tenēda eē licita: deꝰ eni lʒ aliq̄ mala ꝑmittat nō tn̄ dat modū ⁊ formā quō talia fiant. Itē ſi repudiū eſſet illicitū ī veteri lege: tūc facto repudio ī lege cōtēto: adhuc remaneret vinculū mr̄imonij inter repudiantē ⁊ repudiatā: incōuenientēr ḡ deꝰ ꝑmitteret ꝙ repudiata poſſet alteri nubere: cū p̄mꝰ eſſet ſemꝑ verꝰ maritus: etiā poſt repudiū qđ tn̄ in lr̄a manifeſte videť ꝑmitti: vt pʒ p̄ns ca. intuenti. Itē poſito ꝙ de dictamine iuris naturaľ eſſet

eſſet inſeꝑabilitas mr̄imonij ꝓut poſtillator p̄ſupponit. lʒ minus vere: vt patebit in additione. ſ. Matth. xix. hoc nō obſtante repudiū eſſet licitū in veteri lege: eo ꝙ fiebat de mandato exp̄ſſo dei. Deꝰ eī pōt matrimonia cōiūgere ⁊ diſſoluere ꝓut ſibi placet: ſicut ipēmet poſtillator dicit ī hac eadē materia in ſolutione ſingulariter ad ſcđm argumētum excuſando abraam de h̄ ꝙ emiſit agar: eo ꝙ illa emiſſio fuit facta de mādato dei ꝓut ī poſtil. Cōſtat aūt ꝙ idē deꝰ eſt q̄ mādauit abraā dimittere agar vxorē ſuā: ⁊ q̄ mādauit ꝑ moyſen dari libellū repudij ī caſu ꝑ legē determinato. Cōfirmať hec opinio auctoritate Chryſoſtimi plane ītellecta: dicit eī ꝙ a pctō abſtulit culpā legiſlator qn̄ ꝑmiſit repudiū. Auctoritas eni quā poſtillator inducit ī ꝯtrariū d̄ dicto ſaluatoris Matth. xix. vbi dr̄ ꝙ libellus repudij cōceſſus ē a moyſe ꝓpter duriciā cordis eoꝝ nō cōcludit ſuū ꝓpoſitū. Pro q̄ ſciēdū ꝙ lex vetus ſm̄ aplm̄ ad Heb. vij. Neminē ad ꝑfectū adduxit. cuius cā nō fuit ex parte dei legē dantis: cū dei ꝑfecta ſint opa: vt infra. xxxij. ſʒ ex īꝑfectione ppl̄i cui lex dabať: ⁊ ſic intelligiť: Propter duriciā cordis veſtri. i. ꝓpter ineptitudinē veſtrā ad capiēda ꝑfecta ſeu ſublimia mādata: q̄ ꝓpter multa ptinentia ad ꝑfectionē nō p̄cipiebanť in vete. lege q̄ tn̄ p̄cipiunť in noua. vnde ſaluator Matth. v. Audiſtis qđ dictū eſt antiquis: Nō occides ⁊c̄. Ego aūt dico vobis: ꝙ oīs q̄ iraſciť fratri ſuo reus erit iudicio. Cōſtat aūt ꝙ qui iraſciť fratri nō eſt tranſgreſſor alicuꝰ p̄cepti vete. le. ſed noue tn̄. Similiter intelligendum eſt de repudiatione vxoris: ꝙ in lege veteri erat licitū: nō autē in lege noua in qua matrimoniū ē inſeparabile. vnde illud dictum. Matth. xix. Qui dimiſſam duxerit mechať: ꝓprie intelligendū eſt ſm̄ legem nouā chriſti. Et ideo diſcipuli audientes huiuſmodi indiſſolubilitatē matrimonij: quaſi de quodā nouo alias inaudito dixerunt: Si ita ſē cauſa hominē cū vxore nō expedit nubere. Circa qđ attendendū: ꝙ eſt quedā ratio ſpecialis in matrimonio qua ratione in veteri lege ſeꝑatio erat licita: nō aūt in noua lege: quā rationē ſanctꝰ Tho. in p̄ma ſcđe. q. cij. arti. v. in reſpōſione ad tertiū argumētū ponit. vbi ſic dicit: Matrimoniū fuit quidē in veteri lege ꝓut erat in officiū nature: nō autē ꝓut eſt ſacramētū cōiūctionis chriſti et eccleſie: q̄ nōdum erat facta: vnde in veteri lege dabať libellus repudij: qđ eſt cōtra ſacramēti rōnē. hec ille. Ex dictꝭ faciliter excludūť ſolutiones poſtillatoris ꝓ p̄ma opinione hic poſite. Nam p̄ma in qua diciť: ꝙ vnitas vxoris in ve. le. fuit p̄termiſſa ꝓpter maius bonū. ſ. multiplicationē ꝓlis non videť valere: Nam ſm̄ apoſtolū. Ro. iij. Nō ſunt facienda mala vt eueniant bona. Conſtat autē ſcđm ip̄m poſtillatoreʒ ꝙ pluralitas vxorum eſt de ſe mala: tanq̄ꝫ cōtra legē naturalem facta. In hoc autē ꝙ vlteriꝰ intēdit in eadē ſolutione dicere. ſ. ꝙ repudiū de ſe eſt malū: vnde ſi cōcedať ꝓpter maius malū vitandum nō facit illud licitū. p̄ſupponit falſum. Naʒ repudium in veteri lege determinatū fuit licitū ⁊ bonū ſaltem durante tempore veteris legis: vt dictū eſt. Ad hoc qđ dicit in tertia ſolutione ꝙ aliquid eſt illicitū qđ tamē lege ꝑmittiť: oſtenditur vno modo ꝑ ꝓphetā a ſpirituſancto loquentem dicendū ꝙ hoc verū eſt: et iſto modo nō oſtendiť ꝑ aliquē ꝓphetam a ſpirituſancto loquentē ꝙ repudiū fuiſſet illicitū: ſed potiꝰ oppoſitū: vt pʒ Malach. iij. vbi diciť: Si odio habueris eā dimitte eam: nihil excipiendo: ſed indiſtincte loquendo: qđ equiualet vniuerſali locutioni: ꝓut ipſe poſtillator ibidē allegat. De alio vero modo quē ibidē ponit ad oſtendendū ꝙ repudiū ſit illicitū: eo ꝙ nullus eoꝝ qui cōmēdāť in ſcriptura legiť repudiū feciſſe ⁊c̄. parū eſt curādū: tū quia nō eſt neceſſariū ꝙ de oībus licitū legať ꝙ ſancti talia fecerūt. Eſus eni cerni licitus eſt ſm̄ legem vt Leui. ij. nō legiť ꝙ aliquis ſanctus ceruinas carnes comediſſet: tuʒ q2 habuiſſe plures vxores multi ſancti leguntť in vete. teſta. qđ tn̄ aliquā ſeꝑabilitatē matrimonij includit: cū vir habēs plures vxores carnē ſuā in plures diuidat: cōtra illud: Erūt duo in carne vna. Ratio autē poſtillatoris in tertia ſolutione p̄ſupponit ꝙ in repudio vxoris permittiť minus malum ad vitandū maiꝰ: quod p̄ſuppoſitū: vt dictū eſt nō eſt veruʒ. Nā in repudio tēpore legis nō ꝑmittiť aliqđ malum vt dictū eſt: ſed potius cōcediť aliqđ bonū: nō tamen ita ꝑfectum: vt in lege noua: in qua ꝑfectiori modo matrimoniū dať. ſ. nō ſolū in officiuʒ nature: ſed etiā in ſacramentū vt dictum eſt. Et notandū ꝙ ſm̄ ſanctū Tho. in. iiij. diſt. iſtiꝰ queſtionis vtraqꝫ pars poteſt teneri. ꝓ vtraqꝫ eni parte arguit ⁊ ſoluit: licet attendenti mentē ſuā ibidē p̄mā opinionē ſuſtineat tāq̄ꝫ magis cōmunem: ſecūdā vero tāq̄ꝫ ꝓbabiliorē.

In eodē

In eodē ca. videlicet. xxiiij. vbi ðr in poſtil. Ideo q̄ vult te nere opinionē aliā q̄ mitioꝛ videt̃ ⁊c̃.

Additio. iij. Nō ſolū alia opinio ē mitioꝛ ſ; etiā iuſtioꝛ ⁊ tutioꝛ. ðr enī. ſ. Exo. xxiij. Iuſtū ⁊ ĩnocētē nō ĩterficias: qḋ ē ſpecialiꝰ p̄ceptū qḋ dirigit̃ iudicibꝰ: nec hʒ aliquā exceptionē: ĩ lr̃a: nec ĩ auc̄tibꝰ ſctōꝝ doctoꝝ.

Replica. In ca. xxiiij. vbi poſtillatoꝛ diſputat de libello repudij ⁊ diuoꝛtio ſic̄ ⁊ Scotus circa quartū ſentētiarū: ⁊ cōiter doctores: ſolus Burg. cū ſancto Thoma ſe ꝓcaciter determinat ad ptē minꝰ ꝓbabilē: volēs ꝙ in veteri lege repudiū erat nō mō licitū: ſ; etiā a deo p̄ceptū expreſſe: vt terminis eiꝰ vtar: ⁊ hoc in odiū puto poſtil. nitit̃ multis vijs hic cōfirmare ⁊ p̄tēdit rationibus poſtil. in cōtrariū factis rn̄dere. Et q̄uis hic de his lōgā faciat digreſſionē tn̄ Matth. xix. reſumit ⁊ q̄dā alia addit. ibi: Uide vtriuſq; digreſſiōis ſatis latū correctoriū.

Glo. oꝛdi.

a Si fuerit cau. Augꝰ. Lxx. Si Ca. XXV
b autē fuerit altercatio ĩter hoīes: ⁊ acceſſerit ad iudiciū: ⁊ iuſtificauerint iuſtū iudices: ſubaudis: ⁊ rep̄hēderint ĩpiū: ⁊ erit ſi dignꝰ fuerit plagis q̄ ĩpie agit: cōſtitues eū ĩ cōſpectu iudicū: ⁊ flagellabūt eū ante ſe ſm̄ ĩpietatē eiꝰ nūero. xl. flagellabūt eū: ⁊ nō apponēt. Notandū qꝛ eū ĩpiū dixit quē nō moꝛte: ſ; paucis plagis iuſſit puniri. Putāt ei q̄dā nō eē ĩpietatē q̄ fit ĩ hoīem: vel adulteriū: qḋ tn̄ moꝛte punit̃ ſ; ē leuis ĩpietas q̄ v̄bere digna ē: ē ⁊ q̄uis q̄ moꝛte digna ē: ſic ⁊ pctā q̄ n̄ ĩ deū ſ; ĩ hoīem videt̃ admitti: q̄dā ſūt digna moꝛte q̄dā verbere. b Quadragenariū. Quadragenariꝰ denario q̄ter ducto ꝑficit̃: nos x̄o de q̄ttuoꝛ elemēt̃ ſm̄ coꝛpus cōſiſtimꝰ: p̄cepta decalogi ꝑ denariū accipiūt̃. Iubet ḡ iudiciū vel vindictā ĩ q̄ carnis pctm̄ plectit̃ ſm̄ p̄cepta oꝛdinari: ⁊ oīa p̄cepta ĩ decalogo vult ĩtelligi. Iſido. In q̄dragenario h̄ tp̄s figurat̃ q̄ eccl̄ia ꝑ q̄ttuoꝛ mūdi ptes diffuſa ſb̄ decalogo viuit. Quadragenario nūero delinquētes cedimꝰ: ſi ĩ h̄ tpe pn̄ie v̄beribꝰ flagellamꝰ. Debet ḡ pctōꝛ tpalibꝰ flagellis atteri: vt ĩ iudi
Job.5.c cio purgatꝰ valeat inueniri. Btūs hō q̄ coꝛripit̃ a dño. nulla ei ĩ eternū aīaduerſio affligere poterit q̄s hic pn̄ie diſciplina ꝑcuſſit. Si ꝑ pctīs hic cedimur: illic ſine pctō ĩuenimur. c Os bouis. Iſid.
Luc.10.b In boue vita opantiū exp̄mit̃: ð q̄ ðr: Dignꝰ ē opa rius mercede ſua. Uult ḡ ſcp̄tura p̄ſtari carnalia a q̄bus accipimꝰ ſpūalia: q̄ occupāt ĩ doctrina nō poſſūt ſibi ꝓuidere neceſſaria. d Cū habi. Augꝰ. Lxx. Si aūt habitauerit fratres ĩ vnū: ⁊ moꝛtuꝰ fuerit vnꝰ ex eis: ſemē aūt nō fuerit ei vxoꝛ defūcti foꝛis nō appropinquāte: frater eiꝰ intrabit ad eā ⁊ accipiet vxoꝛē ſibi: ⁊ cohabitabit ei: ⁊ erit infans quicūq; natꝰ fuerit: cōſtituet̃ ex defuncti noīe: ⁊ nō delebit̃ nomen eius ex iſrl̃. Uidet̃ tn̄ lex p̄cepiſſe hoc vt ſuſcitet̃ ſemē fratri q̄ defunctꝰ eſt. Qꝛ aūt ait: Cōſtituet̃ ex defuncti noīe. dictū videt̃: vt q̄ naſcit̃ nomē habeat defuncti cui ꝓpagat̃. Unde nobis viſum ē magis ſm̄ adoptionis moꝛē ſoluere in euāgelio queſtionē de duobꝰ patribꝰ ioſeph: quoꝝ vnū memoꝛat:
Mat.1.b Matth. ſ. q̄ eū genuit: alterū lucas cuiꝰ. ſ. filiꝰ erat: qꝛ nullius eoꝝ ioſeph
Luc.3.e nomen accepit: niſi foꝛte intelligat̃: cōſtituet̃ ex defuncti noīe. nō vt nomen eiꝰ accipiat: ſed vt ex noīe eiꝰ. i. tāq̄ filiꝰ. nō eius a quo genitꝰ: ſed eiꝰ cui ſemen ſuſcitat̃. Qꝛ aūt dictū: Nō delebit̃ nomē eiꝰ ex iſrael. poteſt intelligi nō ꝙ nomen eiꝰ puer accipiat: ſed qꝛ nō ſine poſteritate moꝛtuꝰ eſſe videbitur: ⁊ iō ꝑmanebit nomen eiꝰ. i. memoꝛia. neq; enī ſi ipſe filiū genuiſſet: nomē ſuū ei impoſuiſſet: vt nomē eius nō deleret̃ ex iſrael: ſed ſine liberis ex hac vita nō migraret: ⁊ h̄ iubet̃ ex vxoꝛe eiꝰ impleri: qḋ ipſe nō potuit. Nā
Ruth.4.c et ſi frater nō fuiſſet ꝓpinquus ducebat vxoꝛē moꝛtui: ſicut booz ruth: vt ſemen excitaret ei de quo vxoꝛ nō pepererat. Qui tn̄ de illa natus ē: ex noīe defuncti cōſtitutꝰ ē: qꝛ eius filiꝰ dictꝰ eſt: ne nomē eiꝰ deleret̃: nō tn̄ eius noīe appellat̃. Abūdātiꝰ ergo duobꝰ modis ſolui pōt euāgelica queſtio vt vnꝰ eoꝝ ita fuerit ꝓpinquus alteri: ad ducēdā vxoꝛē eiꝰ: vt alios parētes atq; maioꝛes iſte alios: ille habere potuerit. Nā ſi fratꝝ filij fuiſſent vnū auum habuiſſent: ſed ſm̄ Mattheū mathan ē auus ioſeph: ſm̄ lucā mathat. Qḋ ſi q̄s putat tātā eſſe ſilitudinē noīs vt a ſcriptoꝛibꝰ vna lr̄a erratū ſit: vt fieret tāq̄ parua ⁊ pene nulla diuerſitas: q̄d diceret de iſtoꝝ patribꝰ? Nam ſm̄ lucā mathat filiꝰ fuit leui: ſm̄ mattheū mathā filiꝰ eleaçar. Ita ſurſum verſus diuerſi ſunt patres ⁊ aui ⁊ maioꝛes vſq; ad çoꝛobabel qui vere eſt viceſimus ſurſū verſus a ioſeph apud lucā: apud mattheū. xj. Qui ꝓpterea idē eſſe credit̃: qꝛ pater eiꝰ apud vtrūq; ſalathiel ðr: Fieri tn̄ potuit vt altꝰ eſſet eodē noīe: habēs eiuſdē noīs patrē cuiꝰ ⁊ ille: qꝛ deinde ſurſū verſus diuerſi ſūt: apud lucā quippe çoꝛobabel habet auū Neri: apud mattheum iechoniā: ⁊ inde nulla eſt cōſonātia vſq; ad dauid: apud mattheū ꝑ ſalomonē: apud lucā ꝑ nathā. Difficile aūt videt̃ nō fuiſſe aliquē ꝓpinquioꝛē q̄ duceret vxoꝛē fr̄is ſui q̄ q̄ ex dauid eēt ꝯſāguineꝰ tā lōginq̄ gradu: cū ſit dauid apud lucā pene quadrageſimus a ioſeph: apud Matth. xxvij. Uel ſi ꝓpinq̄ ex ſāguine feminaꝝ ad h̄ q̄rebāt̃: fieri potuit vt aliq̄s ita ꝓpinquꝰ ioſeph genuerit de vxoꝛe ꝓpinq̄ ſine liberꝭ defūcti: ⁊ eēt ei alter ex natura pat̃: alter ex lege. In p̄ribus x̄o ⁊ auis ⁊ maioꝛibꝰ nulla appereret ꝓpinq̄tas: qꝛ nō maribꝰ ſ; femis ꝓpinq̄rēt. ſ; ſi ita eēt nec dauid vnꝰ pat̃ occur

reret: aut

Textus

a Si fuerit cauſa Ca. XXV inter aliquos ⁊ ĩterpel

ſ ipſi.

lauerint iudices: quē iu b ſtū eſſe ꝯſpexerint: illi iuſticie pal

ſ victoriā.

mā dabūt: quē impiū condēnabūt ĩpietatis. Sin aūt eū qui pec c cauit dignū viderint plagis: ꝓ d ſternēt ⁊ coꝛā ſe facient verbera e ri. Pro mēſura peccati erit ⁊ plagarum modus: ita dumtaxat vt b q̄dragenariū numerū non excedāt: ne fęde laceratꝰ ante oculos

a ſ. i. victū nō ſubtrahes p̄dicatoꝛi: vt totus vacet oꝛationi et p̄dicationi.

tuos abeat frat̃ tuꝰ. † Nō ligābis f†

a ſ p̄dicātis. b ſ coꝛda auditoꝝ vel rigoꝛē ſcripturarū. c ſ eccleſia. d ſ ſcripturas.

c os bouis triturantis in ārea frū
d ges tuas. Quādo habitauerint g†

Nico. de lyra

a Si fue Ca. XXV
A
rit. Hic ꝯſr oꝛdinat̃ rōnal̃ ĩ ſeueritate iuſticie ꝯ rebelles. ⁊ p̄mo erga ĩdigenas. ſecūdo erga alienigenas. ibi: Memēto q̄ fecerit tibi amalech. Circa p̄mū ꝑ ſeueritatē pene excludit ĩ iuſticiā: ⁊ ſcd̄o concludit iuſticiā. ibi: Non habeb̄ ĩ ſacculo. Adhuc p̄mo declarat ſeueritatē ĩ ſexu virili. ſcd̄o in ſexu muliebꝛi. ibi: Si habuerĩter ſe iur. Adhuc p̄io facit ꝓpoſitū ĩ caſu litigij. ſcd̄o ĩ caſu mr̄imonij ibi: Cū habitauerint. Pria adhuc ĩ duas: in ptē p̄ncipalē ⁊ ĩcidētalē 1.Coꝛ.9.b
ibi: Nō ligab̄ os bouis. 1.Tio.5.c
Circa p̄mū ſciēdū ꝙ pax †13.q.1.eccleſias.
cōis frequēter ĩpedit̃ et turbat̃ ꝑ litigia iniuſta. ⁊ iō lex arcet a talibꝰ ꝑ
B
ſeueritatē pene erga iniuſte litigātes ⁊ ꝑ exhibitionē honoꝛis erga iuſtā cā; h̄ntes: qꝛ exhibitio huiꝰ honoꝛis reflectit̃ ĩ penā ĩiuſte ptꝭ: ⁊ h̄ ē qḋ ðr: Si fuerit cā ĩter aliq̄s ⁊c̃. ⁊ ſubdit̃.
b Quē iuſtū ⁊c̃. i. victoꝛiā ꝓnūciātes cū cām iuſtā habuiſſe: noīe āt palme ſignificat̃ victoꝛia eo ꝙ antiq̄tꝰ victores ĩ ꝑlijs ramis palme ĩ capite ⁊ manibꝰ oꝛnabāt̃. Uel ad lr̄am habēti iuſtā cām dabat̃ palma ĩ manu: ad oñdēdū ꝙ habuiſſet victoꝛiā ĩ cā. c Sin aūt ⁊c̃. vtpote qꝛ eiꝰ malicia nō pōt ꝯuenīēter puniri pecunia. d Pro ſternēt. Ex q̄ ptʒ ꝙ nō erat v̄berādꝰ ſtādo vl̄ ſedēdo: ſ; ĩ terra iacēdo ad maioꝛē confuſionē.
e At coꝛā ⁊c̃. ne ĩ eoꝝ abſentia executoꝛes iuſticie deficerēt ꝓpter fauoꝛē a debita punitiōe: vel odio ſeu alia occaſiōe excederēt. iō ſubdit̃: Pro mēſura pcti ⁊c̃. ſeq̄t̃: f Nō liga. Hec ē ꝑs ĩcidētalis: vbi rep̄mit̃ ĩiuſticia erga bꝛuta aīalia: ad q̄ndā ei ĩiuſticiā videt̃ ꝑtinere ĩroſtrare bouē: vt nō poſſit ð frugibꝰ ĩ q̄bꝰ actualit̃ laboꝛat comēdere. Dicit aūt Ra. Sa. ꝙ idē ĩtelligēdū ē de oī aīali laboꝛāte circa rē ab eo comeſtibilē: ſ; ponit̃ tn̄ exēplū ð boue: ĩ q̄ frequētiꝰ h̄ accidit. Fuit etiā h̄ ĩſtitutū ad aſſuefaciēdū hoīes ĩ pietate circa bꝛuta aīalia: vt ex h̄ magꝭ mouerēt̃ ad pietatē erga creaturā rōnalē. g Cū habita. Hic determiat̃ pena ĩ cā mr̄imonij: videlʒ q̄n hō moꝛiebat̃ ſine liberꝭ: ⁊ iō ne deleret̃ nomē eiꝰ eo ꝙ nō habebat ſucceſſoꝛē ĩ hereditate ſua: qḋ ē ꝯ inclinationē naturalē eo ꝙ oēs appetūt poſt moꝛtē remanere ĩ hoīm memoꝛia: p̄ceptū fuit ĩ lege: vt frater defūcti vxoꝛē eiꝰ acciperet. ⁊ p̄imꝰ filiꝰ ex illo mr̄imonio ꝓcreatꝰ fratri defūcto aſcriberet̃: ⁊ ei ſuccederet in hereditate. Nō aūt q̄re talis ſuſcitatio ſeminis ſtatuta fuit fieri ꝑ fratrem defūcti ē: qꝛ filiꝰ ſic ꝓcreatꝰ magꝭ videbat̃ ꝑtinere ad defūctū q̄ ſi h̄ fieret ꝑ extraneū. Itē qꝛ frater defūcti magꝭ tenebat̃ eē ſollicitꝰ ð cōſeruatione noīs fr̄is ſui defūcti q̄ extraneꝰ. ⁊ iō q̄n nolebat h̄ facere puniebat̃ pena ꝯfuſibili tāq̄ deuians a frat̃na charitate: q̄ pena deſcribit̃. cū ðr

Tollet

ꝗ reret: aut ſi quis potuiſſe cōten
dit opponim⁹ ꝙ nō conſueuit
ſcρtura femīas ī genealogia ꝓ
marib⁹ ponere. vñ nullas euā
geliſta iterpoſuit. Ubi ei cōme
morāt mr̄es: nō cōmemorāt ni
ſi cū pr̄ib⁹. Jdeo aūt ꝓpiquior
defuit ad vxorē defūcti ſibi co
pulandā: vt origo cognatiōis
dauid repireť: aut adoptio fe
cit alterū pr̄em quē poſſet hr̄e io
ſeph. a Abſq3 li. Paſſus ē
ꝛ aſcēdit ī celū adbuc ſynago
ga ſterili ꝑmanēte. b Sꝫ ac
ci. eā. Qui regere valet: cui no
lēti ī faciē mulier expuit. Qui
eī donis ſpiritalib⁹ nō curat ꝓ
deſſe alijs: hui⁹ etiā bonis ec
cleſia exprobrās q̄ſi in faciē ia
ctat ſaliuā. c Calciamētum.
Eph. 6. c De q̄ d̄r: Calciati pedes ī p̄pa
ratiōe euāgelij pacis. Si vt no
ſtrā ſic curā ꝓximi gerim⁹ vtrū
q3 pedez calciamento munim⁹:
q̄ vero ſuā cogitās vtilitatē ꝓ
ximorū neglexit: q̄ſi vni⁹ pedis
calciamentū cū dedecore amit
tit. d De pede: id eſt merce
de p̄dicatiōis priuatū oſtēdet.
Doctorū enī pedes calciati ſūt:
q: exēplis p̄cedētiū patrū mu
niti greſſus p̄dicatiōis eorū imi
tati ſūt. Utroq3 pede calciat⁹ ē:
q̄ ſibi ꝛ alijs ꝓdeſt. e Et vn⁹
ↄ al. Catholicus hereticuſq3 q̄
rū ꝑpetua cōtētio: q: diſpar in
tētio. Alter eī falſitatē: alť de
fendit ỽitatē ꝛ reſiſtere oportet
errori: ne ſibi ſtult⁹ ſapiēs vide
atur. f Miſeritq3. Per falſā
ignominiā vel actionē abomi
nādā voluerit catholici cōuer
ſationē maculare vel doctrinā
diffamare. g Uerēda. Jnfir
miora mēbra eccl̄ie. ſ. volēs blā
diēdo decipe: vel inſultādo de
Leui. 19. g ridere. h Nō ha. Jn leuitico
idē cōtradiciť. Salomō q3 ait:
Pro. 20. b Pōdus magnū ꝛ puſillū: ꝛ in
de: mēſure duplices īmūde ſūt
apud deū. Jſid. Nō habebis
ī ſac. Spiritaľr q3 ſtudēdū ē ne
diuerſa pōdera ī corde habea
m⁹. i. diſtrictiōis regulā nobis
mollietes eos q̄b⁹ ỽbū dei p̄di
cam⁹ diſtrictiorib⁹ p̄ceptľ q̄ſi g̅
uiorib⁹ pōderib⁹ obruam⁹: qđ
cū facim⁹ diuerſo pōdere p̄ce
ptorū dñi mercedē frugēq3 appē
Jbidem. d dim⁹. vñ: Abominatio dño pō
dus duplex. i Memento q̄.
Tradūt hebrei ꝙ leproſos ꝛ ſe
mine fluētes ꝛ alios extra ca
ſtra poſitoſ iterfecerit amalech
ꝛ hos dicūt eē extremos agmi
nis dñi. Amalech lingēs ſan
guinē. Hi ſūt demōes q̄ nobis
ꝑ baptiſmū de ſpiritali egypto
exeūtib⁹ aduerſanť: vt in virtu
tib⁹ extremos ꝛ in itinere hui⁹
vite laſſatos pctā ſuggerendo
ſtudēt occidere. Hos cū dñs fa
cultatē dederit oīno debem⁹ ſb
uertere: ꝛ ſuggeſtiones eorū oī
modo ſubuertere vel delere: ne
ſi aliquas reliquias ſicut ſaul
ſeruauerimus quaſi in obediē
tes cū eis ſubuertamur.

a ſ chriſtus qui ait: Jte nūciate fratribus meis. b ſ q: adhuc electo
rum numerū nō impleuit.
a fratres: ſimul ēt vn⁹ ex eis abſq3 liberľ mortu⁹
a ſ eccleſia. ſ ſynagoga. b ſ chriſti. c ſ philoſopho vel heretico.
d ſ in ſuam.
b fuerit: vxōr defūcti nō nubēt alteri: ſꝫ accipiet †
a ſ apoſtolorū chorus. b ſ p̄dicādo hortādo. c ſ fidelis: ſanctos fi
lios dei. ſ fidē. ſ. ꝛ bona opera ex ſynagoga. d ſ ſanctum.
eam frāter ei⁹ ꝛ ſuſcitābit ſemēn frātris ſui: pri
a ſ ſanctūm. b ſ chriſtianus dicať a chriſto.
mogēnitū ex ea filiū nominē illi⁹ appellabit:
a ſ ſi doctor noluerit cōſulere eccleſie.
vt nō deleať nomē ei⁹ ex iſrľ. Sin aūt nōluerit
a ſ vt regat. b ſ eccleſiā. c ſ chriſti. d ſ diuina inſtitutione.
āccipere vxōrē frātris ſui q̄ ei lēge debeť: ꝑget
a ſ. i. eccleſia. b ſ vbi fiūt iudicia. c ſ ſanctiores et digniores.
mūlier ad pōrtā ciuitatis ꝛ interpellabit māio
a ſ ſacerdos: vel epiſcopus eccleſie ſponſus.
res natu: diceťq3: Nō vult frāter viri mei ſuſci
a ſ inter ſanctos videntes deū.
tare ſemē fratris ſui in iſrāel: nec me in cōiugiū
ſumere. Statimq3 accerſiri eū facient: ꝛ interro
gabūt. Si reſponderit: nolo eā vxorē accipere:
a ſ q: ꝓximi curam neglexit.
c accedet mulier ad euz corā ſenioribus ꝛ tollēt a
a ſ manifeſte improperabit: ꝛ cōtemptu dignū oſtendit.
d calciamentū de pedē eius: ſpuetq3 in faciē ei⁹:
ꝛ dicet: Sic fiet homini qui nō ędificat domuz
ſ chriſti.
fratris ſui. Et vocabiť nomē illi⁹ in iſrael: do b
ſ diſputationem de fide.
mus diſcalciati. Si habuerint iter ſe iurgiū vi c
e ri: ꝛ vnus cōtra alterum rixari cęperit: volēſq3
a ſ ſubiecti. b ſ heretica prauitas. c ſ hereticū. d ſ catholici.
vxōr altērius eruere virū ſuū de manu fortio
a ſ anathemate.
f g ris: miſeritq3 manū ꝛ apph̄ēderit verēda eiūs:
a ſ operationē impudicam. ſ crudeli.
abſcidēs manū illius: nec flecterľ ſuper ea vlla d
a ſ Jd eſt: non doceas agere quod non vis facere: quia ieſus cepit fa
cere ꝛ docere.
h miſericordia. Nōn habebis: in ſacculo diuerſa e†
pondera maius ꝛ minus: nec erit in domo tua
modi⁹ maior ꝛ minor. Pōdus habebis iuſtuz f
ꝛ verū: ꝛ modius ęqualis ꝛ verus erit tibi: vt
multo viuas tēpore ſup terram quā dominus
deus tuus dederit tibi. Abominať eni domi
nus eum qui facit hęc: ꝛ auerſať omnē iuſtici
ſ vite p̄ſentis.
i am. Memento que fecerit tibi amalech in via g
a ſ ſpiritali. b ſ quaſi leo frendens.
quādo egrediebarľ ex ęgyptō: quomō occūrre
a ſ primos nō audēt inuadere. b ſ exercitus eccleſiaſtici. c ſ tedio
laborum. d ſ cunctos occidere non poteſt. Beati enim qui am
bulāt in lege domini.
rit tibi ꝛ extrēmos āgminiſ tui q̄ lāſſi rēſidebāt h
a ſ gladio ſpiritali. b ſ verbi dei fame ꝛ labore cōfecti facile occidūť
cēciderit: quādo tu eras famē ꝛ labore cōfect⁹
a ſ qui factus eſt vt nullū timeret.
ꝛ nō timuērit deū. Cuz ergo dominus de⁹ tu⁹ ⸸
a ſ ab infeſtatione demonū adepta victoria.
dederit tibi rēquiem: et ſubiecerit cunctas per
a ſ demonum qui circūeunt querentes quem deuorent. b ſ pro
miſſionis. c ſ cū omnes in egypto.
circūitum nātiones in terrā quam tibi pōllici
a ſ hoc ſamuel et ſaul impleuerunt. b ſ ſanctorū habitaculo.
tus eſt: delēbis nomen eius ſub cęlō. Caue ne k
ſ hoc preceptū.
obliuiſcaris.

a Tollet ꝛc. tāq3 hoīs
ab oīb⁹ deſpicabilis. Di
cit āt Ra. Sa. ꝙ ſpuebat
corā eo ī terrā ī cōtēptū il
li⁹. b Et vo. no. ꝛc. ita
ꝙ iſtud vituperiuz trāſi
bat ad poſteros ipius vt
magľ abhorrerent hoīes
denegare ſuſcitationē ſe
minis fratrū ſuorū.
c Si habue. iter ꝛc. Hic
determinať ſeueritas iu
ſticie in ſexu muliebri. q:
p̄cipiť āputari man⁹ mu
lieris apph̄endētis verē
da hoīs: vt liberet mari
tū ſuū d̄ manu illi⁹ ꝛ ptꝫ
lr̄a: ꝛ mlťo forti⁹ iponi de
bebat h̄ pena ſi ī alio ca
ſu min⁹ habēte d̄ motiuo
apph̄ēderet virilia hoīs.
Dicit āt h̄ Ra. Sa. ꝙ ma
n⁹ mulierľ nō erat ampu
tāda: q̄n poterat ſe redi
mere ꝑ pecuniā: ꝛ tūc ſm
arbitriū iudicū taxabať
man⁹ p̄ciū: ſ3 h̄ dictū non
cōſonat ei qđ ſubdiť:
d Nec flecterľ ſu. ꝛc. Si
aūt man⁹ poſſet redimi pe
cunia: fieret ſibi aliq̄ miſe
ricordia. e Nō habe.
Excluſa iniuſticia ꝑ ſeue
ritatē pene. hic ↄ̄r cōclu
diť iuſticia. cū d̄r: Nō ha
bebis ī ſacculo diuſa pō
dera. vt cū maiori emas:
ꝛ cū minori vēdas.
f Pōdus habeb̄ iuſtū.
tā ī vēdēdo q̄3 ī emēdo:
tā erga extraneos q̄3 er
ga ꝓpinq̄s. g Memen
to. Hic poniť ſeueritas iu
ſticie erga alienigenas. ſ.
erga amalechitas: q̄ ī exi
tu d̄ egypto iuaſerť filios
iſrľ prio. ꝛ ſic dederť occa
ſionē alijs gētib⁹ ꝑ circūi
tū ipugnādi eos. h Et
ex. ag. tui. ſ. filios dan q̄
erāt vltimi ī motione ca
ſtrorū: ꝛ aliq̄s d̄ alijs tri
bub⁹ q̄ laſſi n̄ poterāt ſeq̄
locū ſuarū tribuū. i Et
nō ti. deū. iuadēdo ꝓplm
cui⁹ erat ductor ī colūna
nub̄ ꝛ defēſor ī mirabili
b⁹ factľ. k Delebis no.
ei⁹. qđ factū fuit tpe ſauľ
vt hr̄. j. Re. xv. ca. XXV

Moraliter.

a† Si fuerit cā ꝛc. Mo
rale eſt vſq3 ibi: f† Nō
ligab̄ os bo. tritu. Myſti
ce bos triturās p̄dicās ē
ſiue docēs cui⁹ nō debet
os ligari. ſ. ei⁹ doctrinaꝫ
īpediēdo vel ei victū de
negādo. j. Cor. ix. Si nos
vob̄ ſpūalia ſeminam⁹ nō
eſt magnū ſi vr̄a carnalia
metam⁹. g† Qū habi
tauerit fratres ſimul ꝛc.
ꝑ hāc fratrū cohabitatio
nem figurata fuit habi
tatio chriſti cum apoſto
lis alijſq3 diſcipulis de

ꝗ Cūq3 ✱ q̄bus

q̄bus ꝺꝛ Heb.ij. ꝓpter quā cām nō ꝯfundit̄ eos vocare frēs. Chriſtꝰ aūt dici pōt mortuꝰ abſq̄ liberis. nā ante mortē eius pauci valde cōpatiue fuerūt eiꝰ filij ꝑ fidē: qꝺ aūt modicū eſt nō ē cōputādū. vt hr̄.ij. Phiſicoꝝ. † Accipiat eā frater eiꝰ ⁊c. qꝺ ipletū ē myſtice ī apl'is: q2 q̄libet eoꝝ inſolidū accepit officiū generādi filios ī eccl'ia ipi xp̄o ⁊ ex eiꝰ noīe noīandos. chriſtiani nāq̄ dicūt̄ ⁊ nō petrini vel paulini. ⁊ apl'oꝝ ſucceſſores ꝑ ſe ⁊ ꝑ alios inferiores eccl'ie miniſtros debēt h̄ officiū exercere. qꝺ ſi noluerint: ſ3 mag' circa terrena lucra occupari voluerit: eccl'ia debet ī eoꝝ faciē ſpuere. i. viles ⁊ cōtēptibiles reputare. i† Nō habebis ī ſacculo ⁊c. ſ. maiꝰ ad accipiēdū ab alijs: ⁊ minꝰ ad tradēdū alijs. igit̄ moraliter ille habet in ſacculo diuerſa pondera q̄ magna bn̄ficia accipit in eccl'ia ⁊ deo

reddit ꝑua obſeq̄a. Cōtra q̄s dicit Grego. homel. xxxj. Tāto ḡ eſſe humilioꝛ atq̄ ad ſeruiēdū deo ꝓmptioꝛ quiſq̄ debet ex munere q̄ꝫto ſe obligatiorē eē cōſpicit ī reddēda rōne. † Cū ḡ dn̄s deꝰ tuꝰ dederit tibi requiē ⁊c. Per amalech q̄ interp̄tat̄ gēs bruta: ſignificat̄ ſenſualitas ꝑ quā hō cōuenit cū brutis. ꝑ iſrael q̄ interp̄tat̄ videns deū ipſa ratio: ſeu pars intellectiua. per requiē vero gratia cōtēplādi. Per h̄ ḡ ꝙ habita requie nomē amalech ꝑ iſrael deleri p̄cipit̄ ſignificatū fuit ꝙ homo habens gratiā cōtēplādi delere debet nomē ſenſualitatis quod tūc delet̄ quādo ſenſualitas iam nō repugnat rationi ſed ſibi ſubijcit̄. ab hoc eni ſenſualitas nominat̄ ꝙ rationi cōtradicit: ſꝫm illud Gal'. v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritum ⁊ ſpūs aduerſus carnem.

Glo. ordi.

Ca. XXVI
Uncq̄ itraueris ⁊c. Sicut iſraelite ī terra ꝓmiſſiōis ſue p̄mitias iubent̄ offerre ꝓ grāꝝ actione: q2 erepti ſunt ꝺ egypto: ſic nos ꝑ ſpiritalē3 iordanē. i. baptiſmū terrā eccleſie itrātes: ponamꝰ ī cartallo cōuerſatiōis nr̄e p̄mitias opationis bone: ⁊ offeramꝰ deo in altari fidei catholice vt ſacerdos noſter xp̄s ſuſcipiat: ibiq̄ cōfiteamur dn̄o dicētes ꝙ ſyrus q̄ interp̄tat̄ ſublimis vel humectās. i. diabolꝰ pſequebatur patrē nr̄m. i. ꝓtoplaſtū: vt deceptū ꝑ ſupbiā: gulā: ⁊ auariciā3 padadiſi poſſeſſione priuaret. vn̄ exul ī egypto huius mūdi peregrinatꝰ ī paruo nūero: q2 multi idolatriā ſecuti ſūt ⁊ pauci fideles remāſerūt. S3 poſtq̄ꝫ lege data plures ſurrexerūt: ſciam ⁊ fide3 vniꝰ dei accipientes affli xerūt eos egyptij. i. demōes onera petoꝝ ḡuiſſima iponētes. S3 reſpexit deꝰ hūani generꝭ afflictionē ⁊ laborē: ⁊ miſit filiū ſuū q̄ manꝰ eiꝰ ⁊ brachiū ꝺꝛ vt eripet de p̄tāte tenebraꝝ ⁊ trāſferret ī regnū lucis. Sic tradidit nob̄ terrā lacte ⁊ melle manātē. i. p̄n̄tē eccleſiā vbi lac īnocētie ⁊ facil' doctrine. vn̄ nutriāt̄ paruuli mel dulc' ⁊ mł' tiplicis ſapīe: vn̄ ſatient̄ pfecti.

Quā

a ſ eccleſiam.
a Uncq̄ intraueris tērrā Ca. XXVI a†
quā dn̄s deꝰ tuus tibi daturus eſt
a ſ potenter victo hoſte. b ſ Domine quis habitabit in tabernaculo tuo ⁊c.
poſſidēdā: ⁊ obtinuēris eā: atq̄ hābitaueris
a ſ virtutibus ⁊ operibus.
in illa: tolles de cūctis frūgibꝰ tuis primiti- b
a ſ vaſe viminео. b ſ cōuerſatiōis vel ſpūs dei. c ſ altare fidei
as ⁊ pones in cārtallo: pērgeſq̄ ad lōcū quē c
a ſ quicūq̄ innocauerit no. do. ſ. e.
dn̄s deus tuus elegerit vt ibi inuōcet̄ nomē
a ſ chriſtū ſꝫm ordinē melchiſedech. b ſ . i. eſſe apparebit.
c ſ in tēpore huius ſacerdotis non eſt nox.
eiꝰ: Accedeſq̄ ad ſacērdotē q̄ fuērit in dieb́ꝰ
a ſ gratias agens. b ſ in cōſpectu dn̄i dei nō hoīs.
illis: ⁊ dices ad eu3: Profitēor hodie corām b
a ſ ſꝫm humanitatem ſ eccleſiam.
dn̄o dēo tuo ꝙ ingreſſus ſim ī tērrā pro qua
a ſ firmiter ꝓmittēdo. ſ fide vel carne. b ſ abraā iſaac ⁊ iacob.
c ſ filijs. vn̄: Terrā ī q̄ dormis tibi dabo ⁊ filijs tuis et ſemini tuo.
iurāuit pātribꝰ noſtris vt daret eam nōbis.
a ſ qui bona noſtra offert patri mediator dei ⁊ hoim. ſ opere
Suſcipiēſq̄ ſacērdos cartallū de manu eiꝰ
a ſ celeſte. ſ vel ſui.
ponet ante altāre dn̄i dei tui: et loqueris in e
a ſ laban. ſ diabolus qui omne ſublime videt: et eſt rex filiorum ſuperbie.
ſ adam.
cōſpectu dn̄i dei tui: Syrūs pſequebatur pā f†
a ſ de paradiſo: hic eſt q̄ deſcēdit ab hierl'm in hiericho ⁊ incidit ī latrones. b ſ mūdū nocte peccati tenebroſum. c ſ dū ſumus in corpore peregrinamur a domino.
trē meū: q̄ dēſcēdit ī egyptūm: ⁊ ibi pēregri- g†
a ſ ad cōparationē infideliū. ſ vnde: Cū eſſent numero breui pauciſſimi et incole eius. ſ fideliū.
natus eſt in pāuciſſimo numero: creuitq̄ in h i†
a ſ accepta lege. b ſ factorū. c ſ ſicut ſtelle celi.
gēntē magnā ac rōbuſtā ⁊ infinitē multitu-
a ſ viſibiles vel inuiſibiles.
dinis. Afflixerūtq̄ nōs egyptij ⁊ pſecuti ſūt k†
ſ peccatorum. b ſ anime. c ſ intentione cordis.
imponētes onēra grāuiſſima: ⁊ clāmauimꝰ †
a ſ vt cōſueta beneficia que patribꝰ impēdit nō negaret filijs.
ad dōminū deū patrū noſtroꝝ: qui exaudi-
a ſ clamantes. b ſ qui humilia reſpicit ⁊ alta longe cognoſcit.
uit nōs ⁊ rēſpexit humilitatem noſtrā: ⁊ la-
a ſ corporis. b ſ mentis.
borēm atq̄ angūſtias: et eduxit nos de egy l†
a ſ de poteſtate tenebrarū. b ſ filio inuincibili ⁊ manifeſto.
ptō in manu fōrti et brachio extento: in in- m† n
a ſ egyptiorum. ſ minoribus. ſ maioribus.
genti pauōre: in ſignis atq̄ portentis: ⁊ in- o p†
a ſ tam precioſum tā amenū. b ſ eccleſiā.
troduxit ad lōcū iſtum: ⁊ tradidit nobis tēr-
a ſ facilis doctrine. b ſ dulcedine. c ſ abundantē. d ſ qꝺ ipſe incipit in nobis ipſe perficit.
ram lactē ⁊ mēlle mānantem. Et idcircō nūc

Nico. de lyra

A

Uncq̄ itra. ter. Supꝰ. Ca. XXVI ⁊c. ſ. 17. c
xij. ca. ⁊ citra poſita ſūt illa p̄cepta q̄ ſūt q̄ſi q̄dā ꝯcluſiōes elicite ex p̄ceptis decalogi. hic ꝯn̄r ponit̄ inteta ꝯcluſio reſpectu dictoꝝ a dicto loco: videlicet vt hō ſit gratꝰ deo ꝺ bn̄ficijs acceptꝭ: ⁊ obediens eiꝰ mādatꝭ. ſꝫm ꝙ ponit̄ ibi: Hodie dn̄s deꝰ tuꝰ p̄cepit tibi. Gratitudo aūt hoīs ad deū debet eē nō tm̄ ī corde: ſ3 etiā ī ore ⁊ ope ſꝫm ꝙ ꝺꝛ ad Ro. x. Corde credit̄ ad iuſticiā: ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutē: ⁊ iō ꝯfeſſio hmōi gratitudinis ſtatuit̄ h̄ ꝑ legē. p̄rio ī redditiōe p̄mitiarū. ſcꝺo ī redditiōe deciaꝝ. ibi: Qn̄ cōpleueris decimā. Circa p̄mū ꝺꝛ ſic: Cūq̄ intraueris trā ⁊c. ex h̄ pt3 ꝙ nō tenebāt̄ ad p̄mitias donec tra ꝓmiſſionis eēt obtēta et diuiſa. b Tolles de cūctꝭ ⁊c. Dicit h̄ Ra. Sa. ꝙ p̄mitie q̄ꝫtū ad trenaſcētia ꝺ. vij. rebꝰ tm̄ dabāt̄. ſ. de frumēto: hordeo: vinea: oliua: malagranato: ficu: ⁊ palma: de alijs aūt fructibꝰ ſeu trenaſcētibꝰ nō tenebāt̄ dare. vn̄ ſaluator Math. xxiij. iproperat phariſeis ꝙ ſub oſtētatiōe maioris iuſticie decimabāt mētā ⁊ anetū: ⁊ talia minima ad q̄ nō tenebāt̄ ⁊ ſꝫm aliq̄s doctores nr̄os ḡuiora leg' ad q̄ neceſſario āſtringebāt̄ relinquētes. Qꝛ autē ibidē ſubdit̄: Hec oportuit facere ⁊ illa nō omittere: ſi oportuit nō videt̄ poſſe referri ad vtrūq̄: q2 tūc eēt nc̄citas eadē faciēdi h̄ ⁊ illa: q2 nō omittere aliq̄d idē ē qꝺ facere illud: qꝺ tn̄ ſaluator ītēdit excludere. Et iō ſaluator addidit: Et illa nō omittere. ad oñdēdū ꝙ ſoluere decias de talibꝰ minimis nō erat malū ꝺ ſe ſ3 bonū: q̄ꝫuis n̄ eēt neceſſariū: dabāt̄ etiā p̄mitie ꝺ lana: vt hr̄. ꝺ. xviij. ca. c Pergeſq̄ ad lo. ſ. ī hieruſalē: ⁊ idē ītelligēdū ē de alijs locis: vbi fuit arca dn̄i: ⁊ cultꝰ diuinꝰ poſt acq̄ſitionē terre ꝓmiſſiōis: ⁊ anq̄ cultꝰ ille eēt ī hierl'3 d Profiteor ho. co. do. ope ⁊ ore bn̄ficiā eiꝰ recognoſcēdo. e Ponet an̄ al. In hebreo hr̄ vētilabit: q2 ſacerdos ſupponebat manꝰ ſuas manibꝰ offerētꝭ ⁊ tenētis primitias ſuas ⁊ eleuabat ſurſū: ⁊ retrahebat deorſū: ⁊ poſtea vertēdo ad q̄ttuor ptes orbis ad deſignādū ꝙ ille cui talia offerebāt̄ erat dn̄s celi ⁊ terre ⁊ totiꝰ orbis ſiue creature. f Syrus pſe. pa. me. q2 labā q̄ fuit ꝺ meſopotamia ſyrie pſecutꝰ eſt iacob: vt hr̄ Gen̄. xxxj. q̄ fuit pat̄ totiꝰ ppl'i iſrł. g Qui deſcē. ī egy. fame vrgēte: vt hr̄ Gen̄. xlvj. h In paucіſ. nu. ſ. ī. lxx. aīabꝰ: vt ibidē ꝺꝛ. i Creuitq̄ ī gē. magnā. q2 cū exierunt de egypto fuerūt ſexcēta milia abſq̄ puulis et mulieribꝰ. Exo. xij. k Afflixerūtq̄ nos egy. vt hr̄ Exo. j. l Et edu. nos ī ma. for. egyptios plagis pcutiēdo. m Et bra. extēto. eos ī mare ſubmergēdo. n In ingēti pauore: q2 alie gētes ex auditu taliū fuerūt territe. o In ſignis de ce. datꝭ. vt ī colūna ignis ⁊ nubis ex deſcēſu māne. p Atq̄ por. ī terra datis vt ī eductiōe aq̄rū de petra. cetera patēt vſq̄ ibi:

B

Epulaberis

C

a Quā dñs de. ꝛc. Quasi nō offe/ro nisi qđ dedit: oē enī bonū a deo ē.
b Dñi dei tui. Qui quasi sub ocul' seruabit: ꝛ reddet in illa die iust⁹ iu/dex. c Epulaberis. Spirituali cōui
Cañ. 5. a uio: de q̄ d̄r: Comedite amici ꝛ īebria mini charissimi. d Et leuites. Uer⁹ dei minister assūpt⁹ ex hoib⁹: ꝛ cōsti/tut⁹ ꝓ hoib⁹ in his q̄ ad deū sunt.
e Qñ cōpleueris. Hoc legis īples/
Tob. 1. b se Tobiā. Sed q̄ lōge erāt a tēplo ter tio anno collectas triū annoꝝ deci/mas dabant pauperib⁹ ꝛ leuitis q̄ se cum morabant'. Lapides

Nico. de lyra

a Epulaberis ī oib⁹ bo. nō de pri/mitijs q̄ erāt sacerdotū: ſ; de oblatio/nib⁹ pacificis quarū maior ps erat offerētiū. b Qñ cōpleueris. Hic describit' ꝯfessio gratitudinis ī reddi tione decimaꝝ. cū d̄r: c Anno deci marū ter. qđ exponunt aliq̄ eo ꝙ ter/tio āno erāt tres decime: vt dicunt. vna enī erat ad sustētationē leuitaꝝ. scđa erat de. ix. ptib⁹ residuis: ꝛ ista portabat' ī hierl'm: ꝛ inde epulabant' offerētes cū suis familijs ꝛ leuitis: et fiebat silr singulis ānis. tertia fiebat tertio anno solū: ꝛ dabat' paupibus: ſ; scđa decima q̄ ab istis ponit': videt' conficta: q̄ʒ nō habet' ex textu nec ex glo. ſ; solū due alie: vt habitum ē. s. xiiij. ca. ꝛ iō dicēdū ꝙ cū d̄r: Anno de cimaꝝ tertio: ītelligunt' iste due deci/me. s. p̄ma q̄ erat leuitarū: ꝛ alia que erat paupeꝝ q̄ ambe fiebāt anno ter/tio: ꝛ iō d̄r āno decimarū ī p̄lali. duo b⁹ vero annis p̄cedētib⁹ fiebat tm̄ p̄/ma: q̄ erat leuitarū. d Dabis leui. scʒ p̄mā decimā q̄ leuit' debebat'.
e Et aduene ꝛ pu. ꝛ vi. aliā decimaʒ q̄ ꝓ paupib⁹ fiebat. f Loq̄risq; in cō. do. ꝓfitēdo ei⁹ bonitatē.
D g Attuli qđ sā. ē. In hebreo hr̄: ab stuli qđ sāctificatū ē de domo mea. i. sepaui ab alijs reb⁹ ad vsuʒ meū pti nētib⁹. h Et dedi il. le. ꝛc. mō tam expositio. iō l'ra nr̄a q̄ habet attuli: vi det' falsificata vitio scriptoꝝ: ꝓpter si militudinē dictionuʒ: q̄ʒ decime p̄di/cte q̄ vocāt' hic sāctificatū: nō affere/bant' ī hierl'm: ſ; dabant' leuit' ꝛ pau/perib⁹ ad domū decimātiū veniētib⁹ nisi forsitā ī casu: vt si in tertio anno eēt de eis aliqđ residuū: qđ nō fuisset leuitis ꝛ paupibus traditū: tūc debe bat apportari ī hierl'm. i Nō p̄ter/iui mā. t. h nō dicebat' ad sui ipius cō mēdationē: ſ; agēdo grās deo q̄ volū tatē ꝛ fortitudinē dederat hoī adim/plēdi mādata ei⁹: sicut Ezech. dixit: Esa. xxxviij. Memēto dñe quō ambu lauerim corā te in v'itate ꝛ corde pfe cto. k Nō come. ꝛc. i. tpe indigen tie mee nō cōsūpsi talia ī vsus meos. l Nec sepaui ea in q̄libet īmūdicia. q̄ʒ illud qđ sepabat' ꝓ decima: debe/bat eē mundū ex pte rei sepate: ita ꝙ nō eēt polluta ex ꝯtactu alicui⁹ rei im mūde. Silr ex pte hoīs separātis q̄ debebat eē mūdus qñ talia sepabat.
Aliter etiā exponit'. m In q̄libet
A īmū. i. ad aliqđ ptinēs ad idolatriā: q̄ ī scriptura imūdicia noiat'.
n Nec expēdi ꝛc. faciēdo inde cōui/uia ī sepultur' aut anniuersarijs mor tuoꝝ. cetera patent. o Hodie dñs deus

a ſ virtutū bonorū operū. ſ fructificātis anime
a offero primitias frūguʒ terrę quā
vel cōuersatiōis sancte. a ſ gratis. ſ seruo.
ſ cōmendabis seruādas
dñs de⁹ dedit mihi: Et dimittes
a ſ beneplacito. b ſ per talia sacrificia.
b eas in cōspectu dñi dei tui: ꝛ adō †
ſ scđm illud: Dominū deū tuū adorabis ꝛc.
c rato dño deo tuo epulaberis in a
ſ spiritalibus.
oībus bonis q̄ dñs de⁹ tu⁹ dede/
ſ imitatoribus tuis.
d rit tibi ꝛ domui tuę tu ꝛ leuites ꝛ
a ſ qui vere dicit: Aduena ego sum apud te: et pe regrinus sicut o. p. mei. b ſ eiusdem volūtatis est in celo: transit in terram.
e aduēna q̄ tecū est. Quādo cōple/ b
ſ perfectionem.
ueris decimā cūctarū frugū tuaꝝ
a ſ in noie trinitatis q̄ pfectionē dat nobis.
anno decimarū tertio: dabis leui c d
a ſ cōmuniceris q̄ cathezizat' verbo ei qui se ca. in om. bo. b ſ q̄ nō habet hic manentē ciuitatē. c ſ cui mortu⁹ est pater diabolus. d ſ cui defūct⁹ est mūdus: Beatus qui intelligit super egenū et pauperem. vnde: Maxime autem ad domesticos fidei.
tē ꝛ aduēnę ꝛ pūpillo ꝛ vidūę vt e
comedāt ītra portas tuas ꝛ satu/
ſ Nō te iactādo: sed te nō ingratū ostēdendo.
rent': Loquerisq; in cōspectu dñi f
dei tui: Attuli qđ sctificatū est de g
domo mea: ꝛ dedi illđ leuitę ꝛ ad h
uenę ꝛ pupillo ac viduę sic iussisti
mihi: Nō p̄teriui mādata tua: nec i
sū oblit⁹ īperij tui. Nō comedi ex k
eis ī luctu meo nec sepaui ea ī q̄li l m
bet imūdicia: nec expēdi ex his q̄c n
a ſ parētalia significat q̄ solebāt obseruare gētes.
q̄ʒ ī re funebri. Obēdiui voci dñi
dei mei: ꝛ feci oīa sicut p̄cipisti mi
hi: Respice đ sctūario tuo ꝛ de ex
celso celoꝝ habitaculo: ꝛ benedic
ppl'o tuo isrl': ꝛ terrę quā dedistis
nobis: sicut iurasti prīb⁹ nr̄is: ter
rę lacte ꝛ melle mananti. Hodie o
dñs de⁹ tu⁹ p̄cępit tibi vt facias p
mādata hęc atq; iudicia: vt custo q
dias ꝛ ipleas ex toto corde tuo: ꝛ r
ex tota aīa tua. Dñm elegisti ho/ s
die vt sit tibi de⁹ ꝛ ābules in vijs
ei⁹: ꝛ custodias cerimonias illi⁹:
ꝛ mādata atq; iudicia: ꝛ obedias
ei⁹ īperio† En dñs elegit te hodie t
vt sis ei ppl's peculiaris sicut locu v
tus ē tibi ꝛ custodias oīa p̄cępta
ei⁹: ꝛ faciet te excelsiorē cūctis gē x
tib⁹ quas creauit ī laudē ꝛ nomē y
ꝛ gloriā suā: vt sis ppl's sanct⁹ do
mini dei tui sicut locutus ē.

Recępit aūt Ca. XXVII 3†
a ſ illi. lxx. q̄ electi sunt a moyse dño p̄cipiente.
moyses ꝛ seniorēs ppl'o
isrl' dicētes: Custodite oē manda/

deus tu⁹. Hic ponit' intēta ꝯclusio q̄ʒ tū ad ptē scđam: q̄ ē obediētia ī diui/nis mādat'. cū d̄r: Hodie dñs de⁹ tu⁹ p̄cepit tibi ꝛc. i. semp debes eē parat⁹ ad obediēdū diuinis mādat' ac si pre sentialiter p̄ciperet tibi sic fecit ī monte sinai. p Ut facias mā. q̄ʒtū ad mo/rālia. q Atq; iu. q̄ʒtū ad iudicia/lia. r Ex to. cor. tuo ꝛ ex tota aīa tua. h expositū ē. s. vj. ca. s Dñm elegi. ho. i. h semp debet esse in corde tuo sicut qñ elegisti eū ī mōte sinai le gē recipiendo. t En dñs ele. te ho. i. ita familiariter se habet ad te ꝛ ha/bebit: sicut se habuit in mōte sinai: dū tñ obedias ei. v Ut sis ei ppl's pe. i. singulariter dilect⁹. x Et faciet te excel. cun. gē. ī sāctitate fama ꝛ ptāte qđ adipletū ē ī xp̄o. y Quas cre. in laudē ꝛc. q̄ʒ quicquid est excellen/tie ꝛ boni in quacūq; creatura ordina tur finaliter ad gloriā dei.

Moraliter.

Ca. XXVI a† Cumq; in traueris terrā quā dñs de⁹ tuus ꝛc. Scđm sensū allegoricum ista terra si gnificat ecc'iam militantē q̄ p iorda/nis trāsitū. i. baptismi sacramentū in/trat' ꝛ p bonā vitā susceptionē baptis mi sequētē possidet': ſ; de cūctis frugi/b⁹ p̄mitie ad sacerdotē afferūt': cū ope ra bona xp̄o q̄ est sacerdos ſm ordinē melchisedech attribuūt': q̄ primitias hmōi ponit sup altare dñi: qm̄ offert eas deo prī: ꝛ tūc offerēs pōt dicere.
f† Syrus psequebat' patrē meū. p sy rū q̄ sublimis interp̄tat' diabol⁹ intel ligit' de q̄ d̄r Job. xlj. Omne sublime videt. p patrē intelligit' adā p̄m⁹ pa/ter. hūc ei diabolus psecut⁹ fuit qñ eū decepit. g† Qui descēdit ī egyptū. i. a paradiso deiect⁹ fuit. i† Creuit ī gentē magnā. p diuine legis suscepti onē quā posteritas ade p seth ꝛ alios patres sāctos ī mōte sinai suscepit.
k† Afflixerūtq; nos egyptij. p egy/ptios q̄ tenebrosi interp̄tant' demōes significāt' q̄ affligūt fideles suis eos tēptationib⁹ īpugnātes. † Et cla/mauim⁹ ad dñm ꝛc. ad clamorē ei san ctorū patrū venit dei fili⁹ ī mūdum.
l† Et eduxit nos đ egy. i. de diaboli seruitute. m† In ma. forti ꝛ bra. ex tēto. s. ī crucis ligno. † Et itroduxit nos ad locū istū. i. ad ecc'iam militā/tē p sacramētuʒ baptismi qđ habet a christi passione virtutē. a† Et adora to dño deo tuo epulaberis in oīb⁹ bo nis. i. recipies sacramentū eucharistie qđ nō administrat' nisi baptiçatis. et est cibus ī se continens omne bonū. ꝛ q̄ʒ nō ꝓficit nisi recipientib⁹ deuote iō p̄mittit': Et adorato dño deo tuo † s. 7a
. s. ex magna deuotione. et. 17a
In ca. xxvj. vbi d̄r in postilla. Uē/tilabitq;: q̄ʒ sacerdos supponebat ma nus suas ꝛc.

Additio.

In hac vētilatiōe sacerdot' ꝓprie fa ciebat signū crucis ꝓut fuit dictū. s. Leui. vij. ī addi. q̄dā. Ca. XXVII
Recepit aūt moyses ꝛ se. po. isrl' di. Hec ē tertia ps p̄cipa/lis hui⁹ libri: ī q̄ excitat' ppl's ad reuerentiā ꝛ obseruationē legis p bñdictiones obseruatorib⁹ conferen/das: ꝛ maledictiōes trāsgressoribus inferēdas. Et p̄io ponit' bñdictionū et maledi/

¶ a Lapides ⁊ Ca. XXVII
cal. Doctores debēt oēm aſpe/
ritatē deponere: ⁊ deo ſplendi
di apparere: habētes legē ſcri/
ptā in cordibꝰ ſuis. b Cū
ergo trāſi. ior. ⁊c. Jſiꝺ. Quoꝺ h̄
factū fuerit i libro ioſue legit̃:
Joſue.8.f Edificauit ieſus altare deo ex/
celſo: ⁊ ſcripſit i lapidibꝰ Deu/
teronomiū legꝭ moyſi ⁊c. Lapi
des ex q̇bꝰ edificat̃ altare oēs
ſūt q̇ credūt in xp̄m. de q̇bꝰ d̄r:
1.Pe.2.a Vos eſtꝭ lapides viui ⁊c. His
nō ē iniectū ferrū: q2 icorrupti
⁊ imaclati carne ⁊ ſpū: ⁊ iacula
diaboli ignita nō receperunt.
Hi vnū altare faciūt: vnitate fi
dei ⁊ ꝯcordia charitatꝭ. in his
Deuteronomiū. i. ſcḋaz euāge/
lij legē dn̄s nr̄ ieſus reſcṗſit: q̇
Mat.5.d dic̃: Dictū ē antiq̇ſ: Nō mecha
Jbidem berꝭ. Ego āt dico vob: Si q̇ſ vi
derit mulierē ad ꝯcupiſcēdum
eā iā mecharꝰ ē i cor. ſ. Hanc le/
gē vocat i cordibꝰ credentiū: q̇
altaris ꝯſtructione digni ſūt.
c Hi ſtabūt ⁊c. Qui iux̄ mō/
tē gariçim incedūt electi ad bn̄
dicēdū: figurāt eos q̇ nō metu
pene ſʒ celeſtis ꝓmiſſiōis amo/
re ſuccēſi vēiūt ad ſalutē. Qui
iuxta mōtem hebal icedūt in q̇
maledictiōes ꝓlate ſūt. hi ſunt
q̇ nō amore benedictionū vl' ꝓ
miſſionū: ſʒ ſuppliciorꝝ timore
legis p̄cepta faciūt. Oēs āt cir
ca arcā icedunt: q2 ab eccl'ie ſi/
nu nō recedūt. Sʒ nobiliores
q̇ ex charitate: q̄ʒ q̇ pene timore
ſeruiūt. Solus xp̄o ieſuſ pōt hu
iuſmodi mētes cogſcere: ⁊ ali/
os in mōte gariçim ad bn̄dicē/
dū: alios in mōte hebal ad ma
ledicendū ſtatuere: nō vt male
dictionē accipiāt: ſʒ vt maledi/
ctiones ſcriptas ⁊ pctōribꝰ cō/
ſtitutas caueāt: ⁊ timore ſuppli
cij pēiteāt. d Et ꝓnūciabūt.
Quia ſacerdos verbū inſtāter
⁊ valenter pplis p̄dicare debet
vt ſciāt ſi mādata dei p̄terierit
q̄ pericula maneāt: ſi obedierit
q̄ ſequant̃ beneficia. ſ. in p̄ſen/
ti vita ſolatiū: ⁊ in futura p̄mi/
um eternū. Maledictiōes aūt
⁊ benediciiōes hiſtorialiter ꝑ/
tinēt ad eos q̇ felicitatem terre
nam amāt vl' infelicitatē formi
dant. Sed maxime chriſtianis
cauendū: nec ꝑ inobedientiam
ſpiritualiū patiant̃ penuriam.
Perfectis eni viris terrenorū
ſepe cōtingit indigentia: cū ſēꝑ
1.Cor.4.c aſſit virtutū copia. vn̄: Vſqꝫ in
hāc horā eſurimꝰ ⁊ ſitimꝰ ⁊ nu/
di ſumus ⁊c. e Maledictꝰ
hō. Nō ſolum idolatria ſimula
crorꝝ ꝓhibet̃: ſed oīs heretico
rū error. Hi eni artifices vani/
tatis ⁊ ſupſtitioſi dogmatis q̇
de corde ſuo q̄s volūt fingunt
ſibi deos. f Omnis popu/
lus. Oēs debēt laudare bona
⁊ ꝯteſtari mala tā prelati q̄ʒ ſb/
diti. g Maledictus q̇ trāſ.
ter. ꝓ. ſ. Hic eſt q̇ nō ꝯtētꝰ fide
catholica ⁊ doctrīa ſupſtitiōes
⁊ ſectas inducit.
h Maledi. q̇ dor

tū qꝺ p̄cipio vobis hodie. Cūqꝫ trāſierꝭ a
iordanē in terrā quā dominus deus tu
a ſ. ſcōs. ſ. p̄dicatores: q̇ a xp̄o lapiꝺ viuo lapiꝺes viui dicūt̃
a us dabit tibi: eriges ingētes lapides ⁊
calce leuigabis eos vt poſſis in eis ſcri b
bere oia verba legis huiꝰ iordane trāſ/
miſſo vt introeas terram quaꝫ dominꝰ
deus tuus dabit tibi: terrā lacte ⁊ mel/
le manantē: ſicut iurauit patribus tu/
b is. Quando ergo tranſieris iordanem
ſ. viuos.
erige lapides q̄s ego hodie p̄cipio tibi i
a ſ. qui interp̄tat̃ vorago verꝰ: ⁊ eſt figura legꝭ q̇ ſub ma
ledicto erat dicēte moyſe: Maledictꝰ oīs q̇ nō ꝑmāſerit in
ſermonibus legis huiꝰ. ſ. cōcordia. ſ. charitatis.
mōte hebal: ⁊ leuigabis eos calce: ⁊ ꝑdi c
ſ. vnitatem fidei et ſanctorum.
ficabis ibi altare domīo deo tuo de la/
a ſ. qui immaculati et incorrupti carne et ſpiritu diaboli ia
cula non ſuſceperunt.
pidibus quos ferrum non tetigit: ⁊ de
ſaxis informibus et impolitis: et offe/
a ſ. altari. b ſ. perfectionem fidei ⁊ charitatis.
res ſuꝑ eo holocauſta domīo deo tuo:
a ſ. virtutes que pacem nobis veram acquirunt. b ſ. de
fructu virtutum.
et immolabis hoſtias pacificas: cōme/
a ſ. ſpiritalibus delitijs. b ſ. cui placet tale cōuiuium.
deſqꝫ ibi ⁊ epulaberis coram domino
a ſ. ſanctos: qui euangelium ſcriptū in cordibus ſuis hn̄t.
deo tuo: Et ſcribes ſuꝑ lapides omnia
ſ. euangelij. ſ. ſine ſcrupulo dubitationis.
verba legis huius plane ⁊ lucide. Dixe
runtqꝫ moyſes et ſacerdotes leuitici ge
neris ad omnem iſrael: Attende ⁊ audi
iſrael. Hodie factus es populus domi/
ni dei tui. Audies vocem eius: et facies
mandata atqꝫ iuſticias q̄s ego p̄cipio
tibi. Precepitqꝫ moyſes ꝓplo in die illo
a ſ. quaſi ex charitate ſeruientes: ⁊ ad benedictionem ten/
dētes. ſ. nobiliores tribus.
c dicens: Hi ſtabūnt ad benedicendū do
a ſ. qui interp̄tatur diuiſio et ſignificat doctrinā noui te/
ſtamenti. b ſ. baptiſmi ſacramento.
minum ſuper montem garizim iordā/
ne tranſmiſſo: ſymeon: leui: iudas: iſſa/
char: ioſeph et beniamin. Et e regione d
a ſ. qui timore pene et maledictionis future precepta faci
unt. ſ. ignobiles. ſ. inter quos eſt ruben qui aſcendit cubi/
le patris ſui zabulon vltimus lie ⁊ ancillarum filij.
iſti ſtabūnt ad maledicendum in mon/
te hebal: ruben: gad ⁊ aſer: zabulon:
d dan et neptalim. Et ꝓnunciabunt leui e
a ſ. tota mentis intentione.
te: dicētqꝫ ad omnes viros iſrael excel/
e ſa voce: Maledictꝰ homo qui facit ſcul/ f
ptile ⁊ conflatile abominationē domi/
ni opus manuum artificū: ponetqꝫ illꝺ
ſ. cordis.
f in abſcōdito. Et reſpōdebit omnis po/
pulꝰ: ⁊ dicet amen. Maledictꝰ q̇ nō ho/ g
a ſ. Honora patrem tuū et matrem tuam ⁊c. ſ. deum vel
predicatorē. ſ. carnalem. ſ. eccleſiam.
norat patrē ſuū ⁊ matrē ſuā. Et dicet oīſ
ſ. q2 cōe p̄ceptū. ſ. auariciā ⁊ hereſim deteſtat̃ ſ. ſtatu
ta patrum tranſierunt heretici.
g pplus amē. †Maledictꝰ q̇ trāſfert termi h

⁊ maledictionū iſtitutio. ſcḋo earū in
p̄catio. ca. xxviij. tertio earꝝ ſuſceptio.
ca. xxix. q̇rto maledictionū mitigatio
xxx. c. Circa primū p̄ponit̃ iſtitutiōis
actꝰ. ſecūdo ſubdit̃ ꝓnūciatiōis modꝰ
ibi: Et ꝓnūciabūt leuite. Quātū ad pri
mū deſcribit̃ tp̄s. cū d̄r: a Cūqꝫ trā
ſieris. ⁊c. q2 an̄ igreſſū terre ꝓmiſſiōis
nō debebāt iſte bn̄dictiōes ⁊ maledi/
ctiōes fieri: ſʒ poſtea fuerūt fctē: vt ha
bet̃ Joſue. viij. Secūdo deſcribit̃ ſolē
nitatꝭ ritꝰ i decalogi deſcriptiōe: ⁊ al/
taris edificatiōe: ⁊ holocauſtorꝝ imo/
latione. b Vt poſſis in eis ſcribe.
oia v. le. hu. ior. trāſ. ſ. decē p̄cepta de
calogi: q2 oīa alia nō poſſēt ibi ſcribi.
c Et edificabis ibi alta. de lapi. q̄s
ferrū nō tetigit. cā huiꝰ dicta ē Exoꝺ.
xx. ca. in fine. Tertio tāgit̃ locꝰ cū ſub/
dit̃: Hi ſtabūt ad benedicēdū dn̄o ſu/
ꝑ montē gariçim. ⁊ cū ſubdit̃ poſt:
d Et e regiōe iſti ſta. ad maledi. i mō
te hebal. Sūt eni duo mōticuli ꝓpinq̄
⁊ ꝓpe ciuitatē ſichez. e Et ꝓnūcia
būt. Hic ꝯn̄r pōit̃ ꝓnūciatiōis modꝰ. B
Et p̄mo circa obſeruationē ⁊ trāſgreſ
ſionē aliq̄r p̄ceptorꝝ ſpēalit̃. Scḋo to/
tiꝰ legꝭ generaliter. ibi: Maledictus.
Circa p̄mū d̄r: Et ꝓnūciabūt leuite
ſcʒ benedictiōes ⁊ maledictiōes. ſʒ cō/
tra hoc videt̃ qꝺ iā dictū eſt ꝙ tribus
leui eſt de ſtantibꝰ ad benedicenduʒ.
Ad qꝺ dicūt aliq̇ expoſitores ꝙ ſacer
dotes ⁊ leuite p̄mo cū arca aſcēdebāt
mōtē gariçim: ⁊ ꝓnūciabāt ibi bn̄di/
ctiōes: ⁊ ppl's ibi exiſtēs ꝑ ſinglos rn̄
debat amē: ⁊ pꝰ ad maledicēdū cū ar
ca aſcēdebāt montē hebal. ⁊ ppl's ibi
exiſtēs rn̄debat amē: tn̄ ſupra tribꝰ le/
ui noīata ē cū bn̄dicētibꝰ tm̄: ad deſi/
gnādū ꝙ ad p̄latos ⁊ rectores eccl'ie ꝑ
ſe ꝑtinet bn̄dicere. nō autē maledicere
niſi ꝑ accidēs ꝓ peccātiū cōtumacia.
Ra. Sa. dicit ꝙ ſex tribꝰ ſtabāt i mōte
gariçim: ita ꝙ ioſeph accipiat̃ hic pro
duabꝰ tribubꝰ. ſ. ephraim ⁊ manaſſe:
ſex aūt alie erāt in mōte hebal. Sacer
dotes aūt ⁊ leuite erāt in medio duo/
rū montiū. ⁊ p̄mo vertebāt facies ſu/
as verſus mōtē gariçim: ⁊ ꝓnūciabāt
vnā bn̄dictionē ꝑ modū q̇ poſt dicet̃:
⁊ oīs pplus exiſtēs in vtroqꝫ mōte re/
ſpōdebat amen. poſtea v̄tebāt facies
ſuas ad mōtē hebal ꝓnūciādo male/
dictionē oppoſitā: ⁊ ꝓpl's hic ⁊ ide rn̄/
debat amē. Dicūt̃ tn̄ illi q̇ erāt i mōte
gariçim ſtare ad bn̄dicendū: eo ꝙ ſa/
cerdotes ⁊ leuite ꝓnunciando bene/
dictiones vertebant facies ſuas ad il
los. ⁊ eodē modo dicunt̃ alij ſtare ad
maledicendum. Quod autem leui nume/
ratur inter benedictiones tm̄: ratio
iam dicta eſt. Poteſt etiā dici ꝙ aliq̇
de tribu leui erāt i mōte gariçim: q2 n̄
oēs erāt neceſſarij ad ꝓnūciādū bn̄di
ctiōes: ſʒ nulli eorꝝ erāt i mōte hebal.
f Maledictꝰ hō. Hic nō pōit̃ aliq̄ bn̄
dictio expſſe. ⁊ tn̄ de ipis fctā ē ſupra
mētio. Ad h' dic̃ Ra. Sa. ꝙ itelligūt̃
ꝑ maledictiōes oppoſitas: ita ꝙ ſacer
dotes ⁊ leuite p̄mo dixerūt: Bn̄dictꝰ hō
q̇ nō fac̃ ſculp. ⁊ ꝯfla. ⁊c. ⁊ rn̄ſo a ꝓplo
amē dicebāt: Maledictꝰ hō q̇ fa. ſcul.
⁊c. ⁊ ſic ꝯn̄r d' alijs maledictiōibꝰ ⁊ bn̄/
dictiōibꝰ oppoſitꝭ. g Maledic. q̇ nō
ho. pa. In hebreo hr̄: Maledictꝰ q̇ vi/
lificat p̄rē. vilificare enīʒ peiꝰ ē q̄ʒ nō
honorare. h Maledictꝰ q̇ trāſ. ter. †Deu.19.d

nos ꝓximi sui: Et dicet oĩs ꝑplus amē. †
a ſ a veritate. ſ falſa ſuggerendo. b ſ qui lumē ſcripturarũ nõ habet. ſ ſimplicem imprudentē. c ſ ſcripturarũ que ſunt vie ad dominum.
Maledictus q̃ errare facit cecũ in itinē a
re: Et dicet oĩs populus amen. Male/
a ſ iuſte iudicare filiũ hominum. b ſ ſpiritalis.
c ſ tibi derelictus eſt pauper: pupillo tu eris adiutor.
dictus q̃ puertit iudiciũ aduenę pupil/
a ſ viduam eius benedicens benedicam.
li et viduę: Et dicet oĩs popul⁹ amen: †
a Maledictus qui dormit cũ vxore patr̃
ſui: et reuelat operimentũ lectuli eius:
b Et dicet omnis populus amen. Male/ †
dictus qui dormit cum omni iumento:
Et dicet omnis popul⁹ amē. Maledi/ †
c ctus qui dormit cũ ſorore ſua ꝛ filia pa
tris ſui vel matris ſuę: Et dicet omnis
populus amen. Maledictus qui dor/
d mit cum ſocru ſua: Et dicet omnis po/
e pulus amē. Maledictus qui clam per †
a ſ oderit. b ſ quemlibet hominem.
cuſſerit ꝓximũ ſuũ: Et dicet oĩs popu/
a ſ auariciam percutit. b ſ ſicut iudas. ſ beatus qui excutit manus ſuas ab omni munere.
lus amen. Maledictus qui accipit mu/
a ſ vitam tēporalem vel animam immortalem.
nera vt percutiat animã ſanguinis in
nocentis: Et dicet omnis ppl's amen.
a ſ pſeuere ſ mēte. b ſ omnibus.
f †Maledict⁹ qui nõ permanet in ſermõ/ b
ſ cuſtodiendis. ſ ſufficit facere niſi perficias.
nibus legis huius: nec eos ope pficit:
ſ id eſt vere vel ſemp.
Et dicet oĩs ppl's amē.

Capitulum: XXVIII

ſ corde.
Si autem audieris vocem do ct
a ſ opere. b ſ mente.
mini dei tui vt facias atq̧ cu/ †
a ſ nec vnum te pretereat. b ſ non mea.
c. ſ medius.
ſtodias omnia mandata eĩ⁹ q̃ ego prę/
ſ precepta oſtendo ſ premijs blanditur.
cipio tibi: hodie faciet te dñs de⁹ tuus †
excelſiorē cũctis gētib⁹ q̃ verſant in ter
a ſ quia a deo. b ſ quas iã dicet. Circũdabunt te vndiq̧.
ra. Venietq̧ ſuper te vniuerſę bñdictio
nes iſte et apprehēdēt te: ſi tamē precę/
a ſ benedictionē cōtēplatiue vite ꝛ actiue ſignificat.
b ſ intus et foris.
pta ei⁹ audieris. Benedictus tu in ci/ †
a ſ eccleſia. Glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei: in qua benedictus qui vacat cōtēplationi. b ſ exercitio boni opis.
c ſ hoc ad ciuitatē reſpicit. ſ cõſilia: cogitationes.
uitate: ꝛ bñdict⁹ i agro. Bñdict⁹ fruct⁹ ‡
a ſ mentis vel cordis vnde pcedunt cogitationes.
ſ hoc ad agrũ ſ. opa. c ſ actiões extrinſece. ſ opera.
ſ homines et iumenta ſaluabis domine.
ſ opera. ſ ſubditoꝝ.
b ventr̃ tui: ꝛ fruct⁹ terre tuę: fructuſq̧ iũ †
a ſ quinq̧ ſenſuũ qui cum iumentis nobis communes ſunt
b ſ boum eorum ſcʒ qui laborare poſſunt.
mētoꝝ tuorum: greges armētoꝝ tuo
a ſ conuentus innocentium.
rum et caule ouium tuarum. Bñdicta d†
a ſ virtutum cuſtodia. b ſ bona voluntas que remanet poſt opera.
i hõrea tua: ꝛ benedictę reliquię tuę. e†

a Maledictus q̃ dor. cũ vxo. Oĩs inceſt⁹ abominatio eſt. ſed ſpecialit hereticos ꝛ ſciſmaticos pcutit q̃ ſpõſã xpĩ (q̃ oim pat̃ ꝛ creator eſt) errore corrumpũt. Tropo. Tropologice xo ꝓhibet ne q̃s actionē prauã patris ſui imitando diffamet ꝛ ignominia ei⁹ reuelet.
b Maledict⁹ q̃ dor. cũ om. iu. Maledictus ē q̃ gentiliũ ſtulticiã ſequit. Vir aũt aut mulier nõ p fragilitatē ſ pſeuerãter tali cõmixtioni inherēs reus eſt mort̃. c Dormit cũ ſo. i. maculat praue docēdo aut praua exempla demõſtrãdo: alterius animã. Pater eniʒ noſter vnus eſt deus: et mater eccleſia: nos autē omnes fratres aut ſorores ſumus. d Cũ ſocru ſua. Socr⁹ praue actionis ɔcupiſcentia: q2 oĩſ peccati cõcupiſcētia mater eſt. Diligent ergo attendam⁹ vt cõcupiſcētie reſiſtamus ne cupita impleamus. e Maledictus q̃ clam pcuſ. pxi. ſ. Quocũq̧ mõ hominẽ occidere pctm̃ eſt. Mirũ ergo videt quare maledictũ tm̃ dixit q̃ clã pcuſſerit. Sed forte clã pcutere eſt corde odiſſe. vnde:
Joh.3.c Qui odit frẽ ſuũ homi
Leui.19.d cida ē. ꝛ alibi: Ne oder̃ fratrē tuũ in corde tuo. f Male. q̃ nõ pma. Hec ſnĩa generalit ꝛ pterita ꝛ pſentia ꝛ dicēda legis mãdata cõplectit: tanto grauior q̃nto generalior Quis enĩ põt ſine tranſgreſſione i oib⁹ 9mõib⁹ leg̃ pmanere. cũ ꝛ Pau
Ro.3.c l⁹ dicat: Quicũq̧ ex operib⁹ leg̃ ſũt ſub maledicto ſũt. Nemo hãc maledictionē euadere potuit nec legiſlator: niſi xp̃s:
Gal.3.b. vñ: Chriſtus nos redemit de maledicto leg̃ fact⁹ ꝓ nob maledictũ.

Ca. XXVIII Si aũt. Sic inobedientib⁹ pdicit maledictiones ꝛ ſupplicia: ſic obedientib⁹ ꝓmittit bñdictiões ꝛ pmia. b Fructuſq̧ iu. t. diuerſos ordiẽs notat ſbditorũ. Alij eĩ doctorib⁹ corporalia pbēt adiumēta: Alij laborãt pñt qd ſibi fuerit pceptũ. alij ſimplicitate ɔtēti p inocētiã vite ſtudēt dõ placere: vn⁹ q̃ſq̧ ꝓpriũ donum hʒ ex deo. i Bñdicte reliq̃. Bone ĩtētiõis pmiũ: ꝛ ſi volũtas nõ habeat effectũ: q2 par hoib⁹ bo. ꝛc. i
Ingrediẽs

ꝓxi. ſui. p talē trãſlationē furãdo partē terre ꝓximi. a Maledict⁹ q̃ errare facit cecũ in itinere. cec⁹ vocat hic nõ ſolũ ille qui puatus ē viſu: q2 tales nõ icedũt ſine ductore cõmuniter: ſ etiã ille q̃ ignorat viã p quã debet incedere. Cetera patet. b Maledict⁹ qui nõ pmanet. Hic ponit maledictio ꝛ benedictio ei oppoſita reſpectu obſuãtie ꝛ trãſgreſſionis totius legis generalit: ꝛ ſic in alijs p̃dict̃ pmo ꝓnũciabat bñdictio ſup obſeruãtes: ꝛ maledictio ſup trãſgrediētes legē i aliquo pticulari mãdato: ſic in iſto generalit p̃mo ꝓnũciabãt leuite dicētes: Bñdict⁹ q̃ permanet in ſermonib⁹ legis hui⁹: ꝛ rñſo a pplo amē: ꝓnũciabãt maledictionē oppoſitã dicētes. Maledict⁹ q̃ nõ pmanet ꝛc.

Moraliter.

Ca. XXVII Precepit aũt moyſes ꝛc. Hui⁹ ãt pcepti ponit executio Joſue. viij. ꝛ ibidē ponet ſenſus myſtic⁹ dño cõcedēte. b† Maledict⁹ q̃ trãſ. ter. p. ſ. p iſtũ ꝓximũ ſignificat xp̃. de q̃ dr Joh. j. Verbuʒ caro factũ ē ꝛ habitauit in nobis. igit trãſferre termios hui⁹ xp̃i ē diſcedere a doctria euãgelij. qd faciunt heretici ꝛ ſciſmatici. ꝓpt qd ſunt a dño maledicti. a† Maledict⁹ q̃ cecũ errare fa. i iti. Grego. Homel. xxxvj. In p̃ſenti etenĩ vita quaſi in via ſum⁹ q̃ ad patriã pgim⁹. Igit plati curati ꝛ doctores q̃ p malã doctrinã ſuã vł vitã ſimplices faciunt peccare cecos in itinere faciũt errare. Grego. in paſtora. Cũ paſtor p abrupta gradit ɔñs eſt vt ad pcipitiũ grex ſequat. † Maledict⁹ qui dormit cũ vxore pa. ſui. plat⁹: curat⁹: ſiue p̃dicator cũ vxore pr̃is ſui dormit: qñ xbo malo vł facto eccliam xp̃i pr̃is ſui ſponſam polluit. † Maledict⁹ q̃ dor. cũ oĩ iu. p iumēta † Gal.3.b
pñt intelligi hoĩes voluptuoſi. Grego. exponēs illud Johel. j. Cõputruert iumēta i ſtercore ſuo. dicit: Jumēta i ſtercore ſuo cõputreſcere eſt in fetore luxurie vitã finire. Igit moralit cũ iumēto dormit q̃ cũ luxurioſo in mał actib⁹ ſe cõiũgit. † Maledict⁹ q̃ dor. cuʒ ſorore ſua filia pr̃is ſui. p iſtã ſororē intelligit ſapiã. Prou. vij. Dic ſapiē ſoror mea es. Jpa ēt eſt filia dei pr̃is oim. Eccl. j. Omis ſapia a dño deo ē. Ille igit plat⁹ vel doctor cũ ſorore ſua filia pr̃is ſui dormit: q̃ ſapiam a domino ſibi datã imũdicia vite polluit ꝛ ɔtēptibilem alijs reddit. Grego. Homel. xxxvij. Cui⁹ vita deſpicit reſtat vt ei⁹ pdicatio cõtēnat. † Maledict⁹ q̃ clã pcutit ꝓ. ſu. hoc aũt fac q̃ occulte ꝓxio detrahit. † Maledict⁹ q̃ accipit munera ꝛc. hoc moralit faciũt q̃ ppt tēporale lucrũ pſonas ſimplices ꝛ inocētes ad mortale pctm̃ iducũt: ſic faciũt frequēter mediatores ꝛ mediatrices fornicatiõis ꝛ adulterij vł alteri⁹ cuiuſcunq̧ mortalis pcti.

Si aũt audieris vocē. Ca. XXVIII Hic dñr põit bñdictionũ ꝛ maledictionũ iprecatio. Et pmo bñdictionũ ſu p obſeruatores legis. ſcdo maledictionũ ſup trãſgreſſores, ibi: Qr ſi audire nolueris. Circa pmũ ſciēdũ q̧ bñdictiões iprecant ſm ea q̃ ſolēt hoĩes deſiderare in pñti vita: q2 in veteri lege obſeruatorib⁹ leg̃ ꝓmittebãt bona tpalia tã q̃ҫ hoĩb⁹ carnalib⁹ ꝛ ipfect̃: q̃ nõ pñt cape ſpũalia. ꝛ ꝓpt hoc dic Aplus ad Heb. vij. Nihil ad pfectũ addux. lex. Solent aũt homines deſiderare pmo pſperitatem domus ſue: q̃ conſiſtit in fecũditate, plis ꝛ abũdãtia tpaliũ bonoꝝ. ꝛ q̃tũ ad h̃ dr̃ generalit: Bñdict⁹ tu i ciuitate ꝛ bñdict⁹ i agro. Et dñr explicat mag̃ in pticulari. cũ dr: Bñdict⁹ fruct⁹ vētr̃ tui ꝛc. d Bñdicta horrea tua. q2 plena erũt bõis: nec putrefiēt ibi: e Et bñdicte reliquie tue. i. ſupabũdãtie bonorũ tuoꝝ: q2 de illis dabis paupibus: ꝛ illi
bñdicēt ti

a Ingrediẽs ⁊c̃. Ingredit̃ ille ꝑ
oſtiũ q̇ ꝑ fidẽ catholicã iuxta volũ
tatẽ dei intus meditatur ⁊ tractat.
Egredit̃ qñ idẽ coꝛaꝫ hominib⁹ ad
laudẽ dei manifeſtat. b In cõ-
Pſ.57. ſpectu tuo. Ut gaudeaſ. Letabitur
cũ viderit vindictã iuſtus. c Bñ
diceteꝗ. Bonis opib⁹ tribuẽs icre-
mentũ ⁊ felicẽ ſucceſſũ. d Celoꝫ..
Ibidẽ.18. Prophetas ⁊ apl̃os. de q̇b⁹ dr̃: Ce
li enarrãt gl̃iaꝫ dei. q̃s dñs apit cũ
ꝑ eos doctrinã vl̃ doctrie abũdãti
am tribuit: vt carnaliũ coꝛda h̃ im
bꝛe irrigata ꝓferãt germĩa bonoꝝ
operũ. e Fenerabis ⁊c̃. i. tanta
erit abũdãtia tibi ꝙ poter̃ dare pe
cuniã gẽtib⁹: illis xp̃o nõ tãta. Uel
de doctrina eccl̃iaſtica intelligit̃.
Fenerabiſ gẽtib⁹. Fenerat eccle
ſia gẽtib⁹ mult̃ qñ diuia chariſma
ta expẽdit natiõib⁹: nec fen⁹ accipit
q: nõ p̃ſentẽ remunerationẽ ſ; futu
rã inquirit. Excellit enĩ omnibus ⁊
caput eſt oꝛbis nõ cauda. Semp ſu
pꝛa eſt: ⁊ nõ. ĩ. Quia licet p̃ſſuras
⁊ pſecutiões maloꝝ in mũdo patia
tur: ⁊ foꝛtioꝛ tñ aduerſarĳs ẽ fide ⁊
virtute p̃mijs vniuerſis. Unde con
ſtituat te dñs in caput ⁊c̃. f Nõ
declinauer̃ ab eis. Aug⁹. Lxx. Nõ
preteribis ab omnib⁹ verbis q̃ ego
mãdo tibi dextra aut ſiniſtra ire p⁹
deos alienos ſuire illis. Dextera ĩ
laude ponit̃. Qꝛ autem repꝛehẽdi
tur in via vite qui declinat ad de-
xterã: nõ ea repꝛehendunt̃ q̃ in de-
xtera ſunt: ſed q̇ declinat in ea. i. q̇ ſi
Joſue.23.b bi que dei ſũt arrogat. Uñ: Nõ de-
clines in dextera aut in ſiniſtra: vi-
as enĩ q̃ a dextris ſũt nouit dñs ⁊c̃.
Bone ergo ſũt: qꝛ nouit dñs viam
iuſtoꝝ. Declinare ergo in dextera
eſt nõ dei gratia ſ; bonũ ſibi tribue
Heb.12.d re. Unde addit. Ipſe enĩ rectos fa-
ciet greſſus tuos ⁊c̃. Dextera ġ aut
ſiniſtra ire poſt deos alienos ſerui
re illis: nõ ideo dictũ eſt ꝙ dĳ alie-
ni poſſint in dextris accipi: ſed ter-
rena loca q̃ ĩ dextra aut ſiniſtra ha
bebãt gẽtes alienos deos colẽtes.
Ul̃ ita: Nõ p̃teribis ab omnib⁹ x̃-
bis ⁊c̃. vt pretereũdo q̃ mãdata ſũt
eas poſt deos alienos. Hoc enĩ om
nia ſeoꝛſũ cõmẽdar̃ voluit: vt ne ꝓ
pter felicitatẽ appetẽdã aut infeli-
citatẽ fugiẽdã auxiliũ petaſ ab alie
nis dĳs. Aut ſic vt vel cõcilient̃ vt
ꝓſint vel placent̃ ne noceãt: ſm il-
Pſ.143. lud: Dextera coꝝ dextera iniq̇tat̃:
qui opinant̃ hominẽ. ſ. his reb⁹ fie
ri beatũ quas ⁊ boni ⁊ mali babe-
re poſſunt. Et ideo dextera iniqui-
tatis: quia iniqui ſunt qui eã dexte
rã putãt: nõ eſt enim vera dextera:
ſed dextera eoꝛũ qui beatũ dixerũt
populũ cui hec ſunt. cuꝫ beatus ſit
pp̃lus cui⁹ dñs deus eius. hec ẽ ve
ra dextera ⁊ eq̇tatis ⁊ nõ iniquita-
tis. Nõ ẽ ergo eũdũ poſt deos alie
noſ nec in dextera: vt eſtimet hõ ex
ipſis ſe fieri beatuꝫ: neꝗ in ſiniſtra
exiſtimãdo illis aduerſantib⁹ fieri
miſerũ. Aut ſi dexterã intelligimuſ
eterna: ſiniſtrã tẽpoꝛalia bona: nec
ꝓpter hec nec propt̃ illa colẽdi ſũt.
g Qꝛ ſi audi. ⁊c̃. Sic cuſtodiẽti-
bus mãdata ꝓmiſit benedictionẽ:
ſic negligẽtib⁹ ꝓnũciat maledictio
nem. Percu

a ſ in ꝑceptiõe p̃mĳ. b ſ eccl̃iam. ſ fidẽ. ſ oſtiũ. de quo dicit̃: Ego ſum oſtium per me ſi quis introierit ſaluabitur. c ſ de p̃ ſenti vita ad eternam. d ſ ſi cuſtodieris mandata.
a Benedict⁹ eris ⁊ ĩ grediẽs ⁊ egrediẽs. Dã- a†
a ſ ſpiritales: demones: hereticos: gentiles. b ſ quaſi ſupbi. †
bit dñs inimicos tuos qui cõſurgũt adũ-
a ſ dñs cõteret ſathan ſub pedib⁹ tuis. b ſ adunati ad nocẽdũ.
b ſum te coꝛruẽtes in cõſpectu tuo: Per unã b
ſ terroꝛe diſſipati.
viam venient contra te: et per ſeptẽ fugiẽt
ſ gratiam ſpiritalem.
a facie tua. Emittet dominus benedictio- †
ſ coꝛdis ſecreta.
nem ſuper cellaria tua: et ſuper omnia opa
a ſ gratiã donoꝝ celeſtiũ multiplicando. b ſ eccleſia.
c manuũ tuaꝝ: benediceteꝗ tibi in terrã quã
ſ a moꝛte anime.
acceperis. Suſcitabit te domin⁹ ſibi in po c†
pulũ ſanctum ſicut iurauit tibi ſi cuſtodie-
ris mandata domini dei tui: ⁊ ambulaue-
ſ coꝛpoꝛales et ſpirituales.
ris in vĳs eius: videbuntꝗ omnes terra-
a ſ intus in fide: et foꝛis in opere radians.
rum populi ꝙ nomen domini inuocatũm
a ſ qui pꝛedicatoꝛibus neceſſaria miniſtrant.
ſit ſuper te ⁊ timebunt te. Abũdare te fa- †
ſ mentis.
ciet dominus omnibus bonis fructu vteri
ſ coꝛpis vel eccleſie.
tui: et fructu iumentoꝝ tuoꝛũ: fructu terrę
tuę: quãm iurauit domin⁹ p̃rib⁹ tuis vt da
a ſ placatus qui aliquando claudit iratus.
ret tibi. Aperiẽt dominus theſaurum ſuuꝫ d†
a ſ doctrinam. b ſ coꝛdibus terrenoꝝ.
d optimum cęlũ: vt tribuat plũuiaꝫ tẽrrę ſuę
in tempoꝛe ſuo: benediceteꝗ cunctis operi
e bus manuuꝫ tuaruꝫ. † Et fęnerabis gẽtib⁹ e
multis: et ipſe a nullo fęnus accipies. Con f
ſ pꝛincipatum.
ſtituet te dominus deus tuus in caput et
ſ deiectionem.
non in caudam: ⁊ eris ſemper ſupꝛa ⁊ non
ſubter: ſi tamen audieriſ mandata domini
dei tui q̃ ego pꝛecipio tibi hodie: ⁊ cuſtodi
f eris et feceris ac non declinaueris ab eis: g
a ſ in recta moꝛalitate vel operibus bonis. et ſibi attribuit ille declinat in dexteram.
nec ad dexterã nec ãd ſiniſtram: nec ſecut⁹
g fueris deos alienos: neꝗ coluer̃ eos †. Qꝛ h†
a ſ coꝛde. ſ cum poſſis. b ſ qui audiendus qꝛ de⁹ ⁊ domin⁹.
ſi ãudire noluer̃ võcẽ dõmini dei tui vt cu
a ſ dilectione. b ſ opere.
ſtõdias ⁊ facias omnia mãdata eius ⁊ ce-
rimonias quaſ ego pꝛecipio tibi hodie: ve
ſ oppꝛimendum: et appꝛehendent te ne euadas.
nient ſuper te omnes maledictiões iſtę et
appꝛehẽdẽt te. Maledict⁹ eris in ciuitate: i
maledict⁹ in agro: Maledictũ hoꝛreũ tuũ:
⁊ maledictę reliq̃ę tuę. Maledict⁹ fruct⁹ vẽ †
tris tui: ⁊ fruct⁹ terrę tuę: armenta boũ tuo
oꝛũ et greges ouiũ tuaꝝ. Maledict⁹ eris ĩ-
grediẽs: ⁊ maledict⁹ egrediẽs. † Mittet do
ſ verbi dei. b ſ ſterilitatem virtutũ.
min⁹ ſup te fãmẽ ⁊ ẽſuriẽ ⁊ icrepationẽ: ĩ oĩa
opera tua que tu facies: donec conteret te
et perdat velociter pꝛo pter adinuentiões k

benedicẽt tibi. Cõſiſtit etiã
bona diſpoſitio dom⁹ ĩ coꝛ-
poꝛis incolumitate ſine q̃ p̃
dicta bona parũ valerẽt ho
mini. ideo ſubdit̃: a Be
nedict⁹ eris ⁊ in gre. ⁊c̃. qꝛ
intus ciuitatẽ ⁊ extra pote-
ris cõuenient̃ exercere opa
tibi cõueĩẽtia. ſcđo ſolẽt ho-
mines deſiderare inimicoꝝ
ſuoꝝ depꝛeſſionẽ. ⁊ q̃tũ ad
hoc dicit̃: Dabit dñs inimi
cos ⁊c̃. b Per vnã viã
ve. cõ. te. mod⁹ ẽ enĩ venien
di ad p̃liũ. ſ. vniter cõiũcti:
⁊ mod⁹ fugiẽdi ꝑ diuerſas
vias. tertio deſiderãt hoĩeſ
fame celebꝛitatẽ in bonita-
te. ⁊ q̃tũ ad h̃ dicit̃: c Su
ſcitabit te do. ſi. in po. ſan. ⁊
ſcitas iſta ꝑ famã diuulga-
bit̃ ad dei gl̃iam ⁊ tuã. ideo
ſubdit̃: Uidebũtꝗ oẽs ter-
rarũ ppl̃i ⁊c̃. ⁊ ſubdit̃:
d Apiet do. the. ſu. opti.
ce. dicit̃ aũt celũ theſauruſ:
qꝛ ibi repoſita ſũt ⁊ abſcõdi
ta bona diligẽtib⁹ deũ. ſm
illud. j. Coꝛ. ĳ. Qꝛ ocul⁹ nõ
vidit ⁊c̃. Dicit̃ aũt theſau-
rus: qꝛ tota fertilitas bono
rũ in iſtis inferioꝛib⁹ ꝓuẽit
ex influẽtia celi ⁊ ſtellaruꝫ.
e Et fenerabis gẽ. mul. i.
accomodabiſ. q. d. ita plen⁹
eris diuitĳs ꝙ poteris ac-
comodare grat̃ gẽtib⁹ mul
tis. quarto deſiderãt hoĩes
dominĳ ⁊ honoꝛis ſublimi-
tatẽ. ⁊ q̃tũ ad hoc dr̃: B
f Cõſtituet te dñs de⁹ tu- † ẽ.15.b
us in caput. qꝛ eſt ſupioꝛ ps
coꝛpis. g Ac nõ declina
ue. ab eis nec ad de. nec ad
ſi. i. q̇cũꝗ ĩpulſu ꝓſpitatis
ſeu aduerſitatis. h Qꝛ
ſi audire nolu. Hic ꝯñr põi-
tur ĩpꝛecatio maledictionũ
ſup leg̃ trãſgreſſoꝛes: ⁊ ſic̃ ĩ
pꝛecate ſũt bñdictiões ſ; ea
q̃ hoĩeſ deſiderãt ĩ vita p̃nti
vt dictũ ẽ: ſic ẽt maledictio-
nes impꝛcant̃ ſm ea q̃ hoĩeſ
abhoꝛrẽt in p̃nti vita: ⁊ ſm †
h̃ poſſet diuidi ſequẽs lr̃a: Leui. 16.b
vt patebit ꝑ diſtinctiões eo Treñ.2.f
rũ ꝑ abhoꝛrẽt̃. iſta aũt diſti Mala.2.a
ctio nõ eſt ita p̃ciſa q̇n de ꝑ- Pſ.118.
tinẽtib⁹ ad vnam p̃tẽ plura
ponãt̃ ĩ alia: ⁊ ecõuerſo: qꝛ
moyſeſ iſta tradebat p̃plõ ꝑ
modũ exhoꝛtatiõis ⁊ p̃dica
tiõis. ⁊ iõ frequẽter ĩtermiſ
cet illa q̃ ptinẽt ad diuerſaſ
maledictiões ꝑ modũ cuiuſ
dã exaggeratiõiſ. Accipiat̃
tñ diſtinctio ꝓut p̃t fieri per
oppoſitũ ad bñdictiões: qꝛ
p̃mo ſolẽt hoĩes abhoꝛrere
malã diſpoſitionẽ dom⁹ ſue
q̃ cõſiſtit in ſterilitate ꝓlis: †
⁊ penuria bonoꝛum. ⁊ q̃tũ 2.Coꝛ.11.f
ad h̃ dr̃: i Ma. eriſ in ci.
⁊c̃. ⁊ qꝫ lr̃a ex p̃dictis vſꝗ
ibi: k Propt̃ adinuen.
tu. i. pctã q̃ ſũt a nob: ſ; bõa
ſũt a deo: ſm qđ h̃r Oſee. x-
iĳ. Perditio tua ex te iſrl̃.

tũmodo

nem. a Percutiat te domi. Aug⁹. Quis tã ipſe dſipiat vt dicat deũ malas hoim volũtates q̃s voluerit quãdo voluerit vbi voluerit in bonũ non poſſe cõuertere. Sed cũ facit: ꝑ miſericordiã facit. Cũ nõ facit: ꝑ iudiciũ nõ facit: q̃ cui vult miſeret̃: ⁊ quẽ vult obturat. b Et aere cor. vita polluta ex carnali imũdicia. Carnalis vita ꝑ aerẽ exprimit̃: qꝛ aeris ſpiramẽ hũanũ corp⁹ viuificat̃. c Sit ce. Elemẽta quib⁹ fruct⁹ nutriunt̃ cõparat duriſſimis metall̃: qꝛ pctã hominũ cõmutãt ordinẽ rerũ ⁊ q̃ ad ſolatiũ cõdita ſunt

Sap. 5. d hũano generi. vñ: Pugnabit ꝓ eo orbis terrarũ ꝯtra iſenſatos.

Allego. Allego. Celũ eſt eneũ ꝓuaricatorib⁹ legis: cũ nullã a ſctis doctorib⁹ merent̃ clemẽtiã ſed duriſſimã doctrinã vel diſciplinã: qm̃ ipi nõ cor carneũ ⁊ mollẽ aiaz ſ; lapideũ hñt ⁊ ferreũ. Sic duro ꝑplo lex in lapide dabat̃ vt ex munere accepto figuraret̃. d Det do. im. quaſi ſic puluis ⁊ cinis nõ faciũt fructũ: ſic doctrina tibi ĩfuſa non excitet germina virtutũ: ſ; eternũ ꝓnũciet interitũ. Puluis eni bonoꝝ opeꝝ ſterilitatẽ. Cinis deſignat ꝯbuſtionẽ: qꝛ palee pctõꝝ cõburent̃ igni iextinguibili.

e Et diſp. Sicut iudei captiuati ꝑ latitudinẽ orbis diſpſi ſũt: qꝛ ꝯtra deũ collecti ſũt: ſic generatio maloꝝ a ſpiritibus immũdis diſpſa ꝑ penarũ ge-

Ps. 91. nera ꝑturbat̃. vñ. Inimici tui ꝑibũt ⁊ diſpgent̃ oẽs q̃ opant̃ iniq̃tatẽ.

f Percutiat te do. Ulcera doloſa et putrulẽta malicia. Ueſice inflata ſupbia. Scabies ⁊ prurigo ira feruida et furor̃ inſania. Hec ĩ pñti ꝯgrua pena pctis infligit̃: p⁹ hãc vitã (qđ ſignat̃ in poſteriorib⁹) fetorẽ ſcelerũ ĩ eternis cruciatib⁹ ſuſtinebũt. Percu. te Heretici ⁊ ſciſmatici clareſcẽte euãgelio in toto orbe erroris cecitate ĩuoluti amentiã ſuã exercẽtes catholice fidei cõtradicũt. Ideo eccl̃ie calũniã ſuſtinẽt ⁊ a veritate opprimunt̃. Amẽtes ⁊ ceci fuerũt cũ xp̃i miracula vidẽtes ĩ beelzebub ea fieri dicebãt: ⁊ xp̃z deũ eſſe negabãt nec veritatẽ videbãt .i. intelligebãt. g Et pal. in. Tenebre facte ſũt cũ crucifigeret̃ ieſus vſq; in horã nonã: ſicut tenebre erãt ĩ iudeoꝝ cordib⁹. h Nõ dirigas vi. t. nec xp̃o ꝑdicãte crediderũt: nec ꝑ ꝑſẽtiã dirigi voluerũt. i Uxorẽ accipi. In vxore plebs hereticis ſociata accipit̃: cũ q̃ diabol⁹ fornicat̃ dũ in errorẽ ſeducit̃. Alia heretic̃ rapiunt̃ cum ſubiecti ab eis liberant̃: cũ ipſi vita et doctrina priuant̃. Subſtãtiã q̃z quaz iudei ſibi docendo ⁊ ſcribẽdo figuraliter ꝑparauerũt: eccl̃ia ſibi cõuertit ĩ vſũ. k Fruct⁹ ter. tue. Tota cerimoniarũ vtilitas ad eccleſiã trãſlata eſt. Hec abũdãtia fruit̃: iudei egeſtate pe-

Eſa. 65. b reũt. vñ ꝑ Eſaiã dicit̃: Serui mei comedẽt: ⁊ vos eſurietis. l In genti. Fortitudinẽ. ſ. et ſtabilitatez auferat. Uel in genib⁹ ꝑcutiat̃ cui⁹ nouiſſima opera damnant̃. m A plãta pedis. Sic ab initio praue volũtatis vſq; ad ꝑfectionẽ operis maliciaz exercuiſti.

Ibidẽ. 1. b vñ. A plãta pedis vſq; ad verticẽ nõ eſt in eo ſanitas. H̃ in vltima captiuitate cõpletũ eſt. n Ducetq; te. Heretici vel mali catholici q̃ cõtẽnũt ꝑcepta dei a demonib⁹ ⁊ vitijs varijs ca-

priuãt̃

tuas peſſimas in quib⁹ reliquiſti me. Adiũgat
a ſ perturbationẽ vitioꝝ ⁊ malignoꝝ ſpirituũ. b ſ in nouiſſimo.
tibi domin⁹ peſtilẽntiã donec conſumãt te de
ſ eccleſia.
a terra ad quam ingredieris poſſidendam. Per
a ſ veri panis. b ſ infidelitatis duricia. c ſ carnaliũ deſiderioꝝ ardore.
cutiat te dominus egẽſtate: febri et frigõre: ar-
ſ inuidia.
b dore et eſtu ⁊ aere corrupto ac rubigine: ⁊ pſeq̃-
a ſ id eſt perire permittas. b ſ ꝑdicatores. c ſ duri non rore doctrine profluĩ.
c tur: donec pereãs. Sit celũm qđ ſupra te eſt ẽnẽ-
a ſ auditor. b ſ hoc tempore achab ad orationem helie cõpletũ eſt.
c ſ nullo humore fecunda.
d um: et tẽrra quãm calcas ferrẽa. Det domin⁹ im-
a ſ ſterilitatem. ſ corruptam doctrinam.
brem terre tue puluerem: et de celo deſcẽdat ſu-
ſ combuſtio eterna damnatio q̃ miſeroꝝ corpora exurat.
per te cinis donec conterarĩ. Tradat te domin⁹ d
a ſ ſpiritales vel romanos. b ſ collectis in vnum viribus.
corruentem ante hoſtẽs tuos: Per vnam viãm
ſ multis modis.
e egrediaris contra: eos et per ſeptem fugias: et
a ſ Diſperge eos in virtute tua: et deſtrue eos ꝓtector meus domine.
b ſ pena poſt mortem futura indicatur.
diſpergãriſ ꝑ omnia regna terre. Sitq; cadãuer e
a ſ demonibus. b ſ de quibus dicitur: Ne tradas beſtijs animã confitentium tibi.
tuum in eſcam cũctis võlatilibus celi et bẽſtijs
a ſ deo irato nemo liberare poteſt. ſ ſemel dãnationi datos eterna pena conſumet.
terre: et nõ ſit qui ãbigat. Percutiat te domin⁹ f
a ſ prurientẽ malicia. ſ quod vlcus eſt veſice turgentis. ſ fetorẽ poſt hanc vitam futurum ſignificat. b ſ ſicut philiſtei percuſſi ſunt in poſterioribus.
vlcẽre egypti: et parte corporis per quaz ſtẽrco- g
a ſ feruore ne vel deſiderij: quia ſcabies ex feruore humoris procedit.
b ſ furoris inſania. c ſ quia in inferno nulla eſt redẽptio.
ra digerũt̃: ſcãbie q̃z ⁊ prũrigine ita vt curari nẽ-
f queas. Percutiat te dominus amentia ⁊ cecita-
ſ quo chriſtum crucifixerunt.
g te ac furore mẽtis: ⁊ palpes in meridie ſicut pal-
h pare ſolet cecus in tenebris et nõ dirigas vias
ſ hoc hodie in iudeis implet̃: nec vnq̃ liberabuntur.
tuas. Omniq; tempore calumniam ſuſtineas: ⁊ h
opprimaris violentia: nec habeas qui liberet te.
a ſ plebem. ſ hoc ad litteram iudeis contingit. b ſ diabolus.
i Uxõrez accipias et ãlius dormiat cum ea. Do- i k l
mum edifices et non habites in ea. Plantes vineam ⁊ non vindemies eam: Bos tuus immo-
ſ laſciuiens.
letur coram te: et nõ comedas ex eo. Aſinus tu⁹
rapiatur in conſpectu tuo: et non reddatur tibi.
Oues tue dentur inimicis tuis: ⁊ non ſit qui te
a ſ diſcipuli. b ſ chriſtiano.
adiuuet. Filij tũi ⁊ filie tue tradantur ãlteri po- m
a ſ inuidie. ſ quia intentionẽ ad effectum ducere non valet.
b ſ hoc ipſis videntibus quotidie fit.
pulo vidẽntibus ocũlis tuis ⁊ deficiẽtibus ad n
conſpectum eorum tota die: et non ſit fortitu-
k do in manu tua. Fructus terre tue ⁊ omnes la- o
a ſ gentiles ſcz fruantur ſcientie ſcripturarum tuarum.
bores tuos comedat populũs quem ignoras:
et ſis ſemper calũniaz ſuſtinens: ⁊ oppreſſus cũ-
ctis diebus: ⁊ ſtupens ad terrorem eorum q̃ vi-
debunt oculi tui. Percutiat te dominus vlcere
l peſſimo in genib⁹ ⁊ in ſuris: ſanariq; nõ poſſis p
a ſ ab infimis vſq; ad ſummos.
m n a plãtã pedis vſq; ad verticẽ tuũ. Ducetq; te do q

a tiñmõ ex me auxiliuz tuũ. Cõſiſtit etiã ſcđo ꝑncipalit̃ mala diſpoſitio dom⁹ in lãguore ⁊ infirmitate corpis q̃ pōt cãri mult̃ modis. ⁊ q̃tũ ad h̃ dr̃: a Adiũ. ti. do. peſ. ex fulgure tonitruo ⁊ grãdinib⁹ ⁊ ſilib⁹. bõa terre ⁊ aerẽ corrũpẽtib⁹: ex q̃b⁹ ſequũt̃ infirmitates ⁊ lãguores. b Sit celũ qđ ſu. te ẽ eneũ. i. ad modũ er̃ ſiccũ ⁊ clauſũ: ita q̃ inde nõ ꝓcedat ros nec pluuia. c Et ter. quã cal. fer. i. dura ⁊ ſicca nulluz fructũ ꝓferẽs. d Tradat te d. ſcđo ſolẽt abhorrẽ hoĩeſ d̃ ꝑmi ab ĩimic̃: q̃ q̃dẽ dep̃ſſio fit mult̃ modis. ⁊ q̃tum ad h̃ dr̃: Tradat te dñs corruentẽ ⁊c̃. ⁊ ptz expoſitio ex ꝑdict̃. e Sitq; ca. ⁊c̃. abhorret eĩ hõ q̃ corp⁹ ei⁹ occiſũ ab inimic̃ remaneat ĩſepultũ. f Per. te do. vl. ⁊c̃. d̃ q̃ vlcẽ hr̃ Exo. ix. g Et par. tñ plaga ꝑcuſſi fuert̃ philiſtei: vt hr̃. j. Re. v. h Oiq; tpe ca. ſuſti. ab aduerſarijſ: ita q̃ nõ ſit tibi aliqđ interuallũ pac̃ ⁊ q̃et̃. i Uxo. ac. nõ ad letĩciã ſ; dolorẽ. iõ ſubditur: k Et ali⁹ dor. qđ ſolet fieri qñ aliq̃ ſũt ab inimic̃ ꝯuicti: qꝛ mlĩeres in ꝑlijſ nõ ĩterficiunt̃: ſ; victores ad luxuriã eis abutũt̃: ⁊ poſtea vilib⁹ garçonib⁹ dimittũt̃. l Domũ edi. ⁊c̃. afflictio magna ẽ ñ reportare fructũ ab illis in q̃b⁹ hõ mltũ laborauit: ſic ẽ ĩ edificatiõe domus et plãtatione vinee ⁊ ſilib⁹. m Filij tui ⁊ fi. t. tra. qđ fit qñ adũſarij victores exiſtẽtes capiunt eos ⁊ vẽdũt ĩ ſeruos ⁊ ancillas. n Ui. ocu. tu. ⁊ defi. ad ꝯſpe. e. t. d. qđ facit ad augmẽtũ doloris. o Fru. ter. ⁊c̃. cõedat ꝑpl̃s quẽ ignoras: qꝛ oĩa bõa hoĩm deuictoꝝ ꝯſumũt̃ ab ĩimic̃: ⁊ ſi ẽ aliq̃d reſiduũ rapit̃ ⁊ portat̃ alibi. p Et ĩ ſu. ſura ẽ poſterior ps tibie. q Ducetq; te do. et re. t. ⁊c̃. ⁊ h̃ fit qñ adũſarij ꝯuictos nolũt occidere: ſ; ducũt eos

captiuos

ptiuant. Sicut ſeruꝰ ita ⁊ dñs: ⁊ rex ſic populꝰ: magiſter ſic diſcipulꝰ. a Et regẽ.
4. Re. 17. a Oſee regem ſamarie ſalmanaſar rex aſſyriorũ cũ decez tribubꝰ duxit in captiuitatẽ. Nabuchodonoſoꝛ. ioachim et ſedechiã regẽ iuda cũ pplo captiuauit. b Semẽ. mul. nobis q̄z cauendũ eſt ne ꝑdamꝰ panẽ q̄ cõfirmat coꝛ hominis: ⁊ vinũ qḋ letificat: ⁊ oleũ qḋ exhilarat faciẽ. c Aduena q̄ ⁊c̃. A parte ſignificat̃ abiectio iudeoꝝ ⁊ electio gẽtiũ. vñ:
Mat. 21. a Auferet̃ a vob̃ regnũ dei ⁊ dabit̃ gẽti
Ibi. 20. b fa. f. e. ⁊ alibi: Sic erũt nouiſſimi ꝑmi ⁊ ꝑmi nouiſſi. Grego. Aduena q̄ tecũ v̾ſat̃ ⁊c̃. Creatoꝛ oĩm ꝑ incarnatiõis ſue myſteriũ iudeã viſitare dignatus ẽ: ſz ipẽ nõ cognouit tp̄ſ viſitatiõis ſue Ideo gẽtibꝰ frequẽter in ꝑdam data ẽ. nouiſſime romãis tradita ⁊ venerũt ſup eã oĩa genera maledictionũ q̄ ĩ libꝛo legꝰ ſcripta ſũt. Similit̃ his q̄ grãz dei ĩgrati accipiũt. certa ẽ dãnatio Si enĩ q̄s irritã faciẽs legẽ moyſi ſine vlla miſatiõe moꝛitur: q̃nto deterioꝛa merentur ſupplicia q̄ filium dei cõculcauerit ⁊ ſãguinẽ teſtamẽti pollutũ duxerit.

☞ Et erit

Ni. de ly.

captiuos: ⁊ affliguntur lõga moꝛte. Tertio ſolẽt hoĩes abhoꝛrere infamiã ⁊ ĩpꝛoperia ſuſtinere. ⁊ q̃ñtum ad hoc dicit̃: Et eris perdit̃ꝰ in ꝓuerbiũ et fabulã oĩbꝰ populis. ⁊ ſubdit̃:
a Semẽtẽ multã iacies in terrã ⁊c̃. vt ꝑ hoc appareat oĩbꝰ ꝙ tu es hõ maledictꝰ a dõ ⁊ dreli ctꝰ. Quarto ſolent homĩes abhoꝛrere ſubiectionẽ: ⁊ maxĩe ab inferioꝛibus ſe. ⁊ q̃ñtũ ad h̃ dicit̃: b Aduena q̄ tecuz verſat̃ in terra aſcẽdet ſup te: q̃ñtum ad diuitias. iõ ſubditur: Ipe fenerabit tibi. ⁊ q̃ñtum ad honores. iõ ſubditur: Ipe erit in ca. ⁊c̃. ſubdit̃:

a minus et regem tuum quem conſtituerꝭ ſuper te in gentem
quã ignoꝛas tu et patres tui: et ſeruieris ibi diȷs alienis: li
gno et lapidi: et eris ꝑditus in pꝛouerbiũ ac fabulaz omni
b bus populis ad quos te ĩtroduxerit dñs. † Semẽtẽ multã a
(a inanis gloꝛia: mentis inſtabilitas)
iacies in terrã et modicũ cõgregabis: qꝛ locuſtę deuoꝛabũt
omnia. Vineã plãtabis et fodies ⁊ vinũ nõ bibes: nec col
(qui non moꝛientur.)
liges ex ea quippiã qm̃ vaſtabit̃ vermibꝰ. Oliuas habebis
in omnibꝰ termis tuis: ⁊ nõ vngerꝭ oleo: qꝛ defluẽt ⁊ depe
ribũt. Filios generab̃ ⁊ filias: ⁊ nõ fruerꝭ eis: qm̃ ducẽt̃ ĩ ca
ptiuitatẽ. Oẽs arboꝛes tuas ⁊ fruges terrę tuę rubigo cõ
(gentilis.)
c ſumet. Aduena q̄ tecuz verſat̃ in terra aſcẽdet ſup te eritq̧ b
(humiliaberis.)
ſublimioꝛ: tu aũt deſcẽdes et eris inferioꝛ. Ipſe fenerabit tibi: et tu nõ fenerabis ei. Ipſe erit in caput: ⁊ tu erꝭ in caudã.
Et veniẽt ſup te oẽs maledictiões iſtę: ⁊ ꝑſequẽtes appꝛehẽ
dẽt te donec ĩtereas: qꝛ nõ audiſti vocẽ dñi dei tui: nec ſer
uaſti mãdata eiꝰ ⁊ cerimõias q̄s ꝑcepit tibi. Et erũt in te ſi c
gna atq̧ ꝓdigia: ⁊ in ſemĩe tuo vſq̧ in ſempiternũ: eo ꝙ nõ d
ſeruieris dño deo tuo in gaudio coꝛdiſq̧ lęticia ꝓpter rerũ
omnium abundantiã. Seruieſ inimico tuo quem immittet
tibi deus in fame ⁊ ſiti ⁊ nuditate ⁊ omniũ penuria: et po
net iugũ ferreũ ſup ceruicẽ tuã donec te conterat. Adducet
(chaldeos vꝉ romanos.)
dñs ſuper te gentẽ de longinquo ⁊ de extremis terrę finibꝰ e
ĩ ſimilitudinẽ aquilę volãtis cũ impetu: Cuius linguaz in f
(honoꝛem.)
telligere nõ poſſis gentẽ pꝛocaciſſimã: quę nõ deferat ſeni: g
nec miſereat̃ paruuli: et deuoꝛet fructũ iumẽtoꝛum tuoꝝ ac h
fruges terrę tuę: donec intereas: ⁊ nõ relinquat tibi triticũ:
vinũ ⁊ oleũ: armẽta boũ ⁊ greges ouiũ donec te diſperdat
et cõterat in cũctis vrbibus tuis: et deſtruant̃ muri tui fir
mi atq̧ ſublimes in quibus habebas fiduciaz in omni ter
ra tua. † Obſideberꝭ ĩtra poꝛtas tuas in oĩni terra tua quã i
(a filios: ſicut in libꝛo Regũ legit̃: et in excidio hieruſalem.)
dabit tibi dominꝰ deꝰ tuus † ⁊ comedes fructuz vteri tui et k
carnes filioꝛũ et filiarũ tuarũ quas dederit tibi dñs deꝰ tu
us in anguſtia ⁊ vaſtitate qua oppꝛimet te hoſtꝭ tuus. Hõ
delicatus in te ⁊ luxurioſus valde ĩuidebit fratri ſuo ⁊ vxo
ri: quę cubat in ſinu ſuo ne det eis de carnibꝰ filioꝛũ ſuoꝛuz
quas cõedet: eo ꝙ nihil aliḋ habeat in obſidiõe et penuria
qua vaſtauerint te inimici tui ĩtra oẽs poꝛtas tuas. Tene l
ra mulier ⁊ dlicata q̄ ſup terrã ĩgredi nõ valebat: nec pedis
veſtigiũ figere ꝓpter molliciẽ ⁊ teneritudinẽ nimiã: inuide m
(a pelliculã que tegit pueꝝ in ventre matris etiam comedebant.)
bit viro ſuo qui cubat in ſinu eiꝰ ſup filiȷ ⁊ filię carnibꝰ ⁊ illu n
uię ſecũdinaꝝ q̄ egrediũt̃ de medio feminũ eiꝰ: ⁊ ſup liberis o p
eadẽ hoꝛa nati ſũt. Cõedẽt ei eos clã ꝓpt̃ rerũ oĩm penuriã:
in obſidiõe ⁊ vaſtitate q̄ oppꝛ̃imet te inimicꝰ tuꝰ ĩtra poꝛtas
tuas. Niſi cuſtodieris ⁊ feceris oĩa v̾ba legis huiuſ q̄ ſcp̄ta
ſũt in hoc volumĩe: ⁊ timuerꝭ nomẽ eiꝰ glorioſũ ⁊ terribile:
hoc eſt dñm deũ tuũ: augebit dñs plagas tuas ⁊ plagas ſe q
minis tui: plagas magnas ⁊ ꝑſeuerãtes: infirmitates peſſi
mas et perpetuas: et cõuertet in te omnes afflictiões ęgy
pti q̄s timuiſti et adherebũt tibi. Inſuper ⁊ vniuerſos lan
guoꝛes ⁊ plagas quę nõ ſunt ſcriptę in volumĩe legis huiꝰ:
ĩducet dñs ſup te: dõec te cõterat: Et remanebitꝭ pauci nu

Ni. de ly.

c Et erũt ĩ te ſigna: id eſt peſtilẽtie de celo deſcẽdentes.
d Atq̧ ꝓdigia. de fra. Vꝉ alit̃: Signa. Leui. 26. c
i. infoꝛtunia de ꝑſenti. Atq̧ ꝓdigia. i. infoꝛtunia de futuro. Aggei. 1. c
vñ dicit̃ ꝓdigiuz q̄ſi ꝓcul a digito. i. lõge a ꝑſentibus q̄ digito pñt tãgi Quito ſolẽt hoĩes abhoꝛrere obſideri ab inimicis eo ꝙ tũc multa mala cõtingũt ĩpis obſeſſis: ⁊ maxĩe qñ obſeſſio ẽ lõga ⁊ a gẽte crudeliſſima. ⁊ q̃ñtum ad h̃ dicit̃: Adducet dñs ſup te gẽtẽ ⁊c̃. e In ſimilitudinẽ aq̄le volãtis cũ impetu. i. ita ſubito veniẽtꝭ ꝙ nõ poteris te parare ad reſiſtẽdũ victualibꝰ ⁊ armis. f Cuiꝰ linguã ĩtelligere nõ poſſis: ⁊ ſic nõ poterꝭ cũ eis tractare de pace. g Gẽtẽ ꝓcaciſſimã. ⁊ iõ nõ dimittet obſidionẽ. h Que nõ deferat ſeni nec miſereat̃ paruuli: deuoꝛet fructũ iumentoꝝ tuoꝛũ ⁊c̃. capta ciuitate ſed omnia deſtruẽs. i Obſideberꝭ intra poꝛtas tuas in omni terra tua: ita ꝙ ñ poteris adiuuare alios f̃res tuos: nec ĩpi te: nec ꝑ arma nec ꝑ victualia. iõ ſubditur: k Et comedes fruc. vte. tui ⁊ carnes fili. tuoꝝ ⁊ filiaꝝ tuaruz q̄s dedit tibi dñs deus tuꝰ ⁊c̃. ꝑ nimia fame: qḋ eſt maxĩe hoꝛribile.
4. Reg. 6. f
† Baruch. 2. a
l Tenera mulier ⁊ delicata q̄ ſuper terrã ĩgredi non valebat. ñ ex defectu mẽbꝛoꝛũ: ſz ꝑ teneritudine: ſic in cũdo ſuſtentãt̃ magne dñe. m Inuidebit vi. ſuo q̄ cubat in ſi. eiꝰ ⁊c̃. i. abſcõdet ne ĩde accipiat ptẽ: ſz ĩpa totuz glutiat ꝑ nimia fame n Et illuuie. i. immundicie. o Secũdinarũ. dicunt̃ autez ſecũdine pellicule in quibꝰ inuoluũt̃ pueri in ventre matris et ſimul egrediũtur cuz eis qñ naſcũt̃. Dicũt aliq̄ ꝙ meliꝰ dr̃: Secũdaꝝ d medio femoꝛũ eiꝰ. i. coxaꝝ eiꝰ. p Et ſup li. ⁊c̃. cũ ꝑdict̃ pellicul̃. q Et pla. q̄ nõ ſũt ſcp̄. qꝛ ñ pñt ad plenuz exp̄mi

ꝑ mul

a Et erit vi/ta tua quaſi pẽdens ante te timebis nocte et die et non cre. Nihil peiꝰ inẽ maledicta q̃ iu dei merito ſuꝑbia acciderũt: q̃ꝫ videre vitã ſuã.i.filiũ dei pẽdentẽ: ⁊ nõ credeꝛ ei. Maledicta aũt cuꝫ ex ꝓphetia dicunt:nõ ꝺ malo voto ſꝫ:ꝫ ꝑdicuꝛ. Potuit aũt ſic ſonare iudeis: Videbꝫ vitã tuã pẽdẽtẽ:⁊ nõ credes vite tue: id eſt inter minas et dolos hoſtiuꝫ vitam tuam videbis pendere ex incerto.

Hec ſũt

mero qui priꝰ eratis ſicᷓ aſtra celi ꝑ multitudiẽ:qm̃ nõ audiſtꝭ vocẽ dñi dei vr̃i:et ſicᷓ ante lętatꝰ eſt dominus ſuꝑ vos bñ vobis faciẽs voſq; multiplicãſ ſic lętabiꝛ diſꝑdẽs vos atq; ſubuertẽs vt auferamini ꝺ terra ad quã igrediemi poſſidẽdã. Diſꝑget te dñs in oẽs ꝑꝑlos a ſũmitate terrę vſq; ad termi nos eiꝰ:et ſerui es ibi dijs alienis quos ⁊ tu ignoras ⁊ pr̃es tui lignis ⁊ lapidibꝰ: In gẽtibꝰ q̃ꝫ illis nõ quieſceſ:neq; erit reqes veſtigio pedis tui. Dabit eni tibi dñs cor pauidũ ⁊ deficiẽtes oculos et animã cõſũptã merore:⁊ erit vitã tua q̃ſi pẽdẽs ante te: Timebis nocte ⁊ die ⁊ nõ credeſ vitę tuę. Mane dices:q̃s mihi det veſꝑũ: ⁊ veſꝑe:q̃s mihi det mane:ꝓpꝛ cordis tui formidinẽ q̃ terrebeꝛꝭ: ⁊ ꝓpꝛ ea q̃ tuis videbis oculꝭ. Reducet te dñs claſſibus in ęgyptũ de q̃ dixit tibi vt eã ãpliꝰ ñ videreſ. Ibi vẽdeꝛꝭ inimicꝭ tuis in ſuos ⁊ ãcillas:⁊ nõ erit

a ſ. der.

a ſ. ibi trepidauerꝛ vbi nõ erat timor. b ſ. obſcurenꝛ oculi coꝝ ne videãt.

a ſ. chriſtus qui eſt via veritas et vita. b ſ. in cruce.

a ſ. in cõſpectu tuo. b ſ. ne ꝑdas locũ ⁊ gẽtẽ:qꝛ pẽdẽtem videbis.

ſ. h ad litterã ſepe cõtigere iudeisꝭ.

pre multitudine ⁊ magnitudine. a Et ſicut aũ letatꝰ ẽ dñs ſuꝑ vos bñ vob faciẽs: vtẽs ſua benignitate ⁊ gratia q̃ñ ei ſeruiebatꝭ. b Sic le.diſꝑ.vos. vtẽs ſua equitate ⁊ iuſticia:eo q̃ a virtute eius receſſeritꝭ. c Diſꝑget te domi.i oẽs po.qꝺ factũ ẽ ꝑ titũ ⁊ veſpaſianũ.xlij.anno a paſſiõe xp̃i:eo q̃ peccauerãt occidẽdo eũ. d In gen.q̃ꝫ illꝛ nõ q̃e.qꝛ frequẽter eijciũꝛ de ciuitate in ciuitatẽ:⁊ ꝺ regno i regnũ. e Dabit ei ti.do.cor pa.timore maloꝝ iminẽtiuꝫ de futuro. f Et deficiẽtes ocu.dolore maloꝝ p̃ſentiũ. g Et erit vi.tua q̃ſi pẽ.aũ te.i.in pẽdulo poſita ex ꝑiculis iminẽtibus. h Et nõ cre.vi.tue.ſ.q̃ poſſit ẽt ad modicũ ſtare: vtpote ꝺ mane ad veſꝑã ⁊ ecõuerſo.iõ ſubdiꝛ: Mane dices ⁊c̃.⁊ patꝫ. i Redu.te dñs claſ.in egyp.⁊ h factũ fuit ꝑ titũ ⁊ veſpaſianũ:qꝛ vt dicit Ioſephꝰ libro de iudaico bello : capta ciuitate hieruſalem multi iudei fuerũt captiui:intãtũ q̃ dabanꝛ.xxx.ꝓ denario vno:vt dicũt aliqui:⁊ ideo onerate fueꝛt plures naues de ipſis in quibꝰ ducti ſũt in alexãdriã q̃ꝭ eſt in egypto: vt ibi reuenderenꝛ cariꝰ a mercatoribꝰ q̃ eos emerãt.

Moraliter.

c† Si audierꝭ vo.d.d.t. C.XXVIII nõ ſolũ aure corpis ſꝫ etiã cordis firmiter retinẽdo. † Ut facias.ope adimplẽdo. † Faciet te do.de.t.excelſiorẽ cũctiſ gẽtibus.ſ.in celoꝝ regno: Mat.xj. Qui minor eſt in regno celoꝝ maior eſt illo. † Benedictꝰ tu in ciuitate.i.in operibꝰ vite actiue q̃ ꝑtinẽt ad policiã. † Et benedictꝰ in agro.i.q̃tũ ad opa vite cõtẽplatiue q̃ exercenꝛ extra tumultũ ciuilẽ. † Benedictꝰ fructꝰ vẽtrꝭ tui.i.tue mentꝭ in meditationibꝰ ſanctis. † Fructuſq; iumẽtorũ tuoꝝ.i.ſenſuũ exterioꝝ. † Greges armẽtoꝝ tuoꝝ ⁊ caule ouiũ tuarũ.i.ſenſuũ interioꝝ.ꝑ ſenſus eñ interiores ⁊ exteriores cõuenit homo cũ animalibꝰ brutis.ꝓpter quod eorũ nominibus nominanꝛ:differũt tñ in hoc q̃ in homine ꝑs ſenſitiua deſeruit virtuti inq̃tũ eſt obediẽs rõni q̃ nõ eſt in brutis. d Benedicta horrea tua.ꝑ que ſignificanꝛ merita repoſita a deo ⁊ cõſeruata homini tẽpore futuro. e† Et bñdicte reliquie tue.merita nãq; hoĩs nõ ſibi ſoli valẽt:ſꝫ etiã alijs ex hoc vocanꝛ reliq̃e.i.alijs relicte. a† Bñdictꝰ eris ingrediens.i.opus bonũ incipiẽs. † Et egrediẽs.i.bonũ opus inchoatũ ꝑficiẽs. † Dabit dñs inimicos tuos.i.demões. † Corruẽtes ante te.i.ſuꝑatos in tẽtatiõe. Iaco.iiij. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis. † Emittet dñs bñdictionẽ ſuꝑ cellaria tua ⁊ ſuꝑ oĩa opa manu.tuaꝝ. Per cellaria itelligũtur cordis ſecreta alijs celata q̃ dñs benedicit q̃ñ meditatiões ſanctas hoĩbꝰ imittit.ꝑ opa manuũ intelligũꝛ exteriora bõa: que patẽt alijs ⁊ a deo bñdicunꝛ:q̃ñ nõ ad hoĩm laudẽ ſed ad dei gl̃iam ordinanꝛ. c† Suſcitabit te dñs ſibi in ꝑplm ſanctũ.i.in fine mũdi reſurgere te faciet in parte ſctõꝝ. † Abũdare te faciet dñs omnibꝰ bonis.in gl̃ia celeſti.de q̃ diciꝛ pſ.xvj. Satiabor cũ apparuerit gl̃ia tua. d† Aperiet dominꝰ theſaurũ ſuũ optimũ.ſ. celũ ad recipiendũ te in aĩa et corpore glorioſũ. Qui ſi audire nolueris vocẽ dñi dei tui ⁊c̃. Seq̃tur: Maledictꝰ fructꝰ vẽtris ⁊c̃. Hic ponunꝛ malediction̄es inferẽde nolẽtibꝰ obedire deo ꝑ oppoſitũ ad bñdictiões ꝑdictaſ: ꝓpter qꝺ ex ſenſu myſtico benedictionũ de facili poteſt accipi ſenſus myſticus maledictionũ:qꝛ ſic̃ꝺr.j. de anima: Rectũ eſt iudex ſui ⁊ obliqui ergo ꝑtranſeo.

In ca.xxviij.vbi diciꝛ in poſtil. Que ſi audire noluerit.

Additio.

Maledictiões in hoc ca.cõtẽte nõ ſolũ ſũt cõminatorie ſꝫ etiã ꝓphetice:qꝛ oẽs ꝯtigerũt illi ꝑꝑlo in ſequẽtibꝰ tpibꝰ:ſed notandũ eſt q̃ ſicut dictum fuit.ſ. Leuiꝛ.xvj.in additiõe ſc̃da:vbi alie maledictiones ponunꝛ:q̃ cõtẽtis in hoc ca.multũ aſſimulanꝛ malediction̄es ibidẽ ꝯtẽte ꝑtinẽt ad babylõicã captiuitatẽ:ꝓut ibidẽ ſatꝭ fuit expoſitũ. Maledictiões ꝟo in hoc ca.cõtẽte ꝑtinẽt ad hodiernã captiuitatẽ iudeoꝝ:quã ipſe romanã vocãt:eo q̃ fuit ꝑ romanos icepta:ꝑ q̃s etiã cõſummata fuit vaſtitas tẽpli ſecũdi.⁊ ciuitatis hierl̃ꝫ.⁊ ſtatus eoꝝ deſtructꝰ:ꝓut ꝑ Danielꝭ.ix.ca. fuit ꝓñũciatũ. Or aũt hmõi malediction̄es ꝓphetice in hoc ca. cõtẽte ꝑtineãt p̃ncipaliter ad hodiernã captiuitatẽ iudeorũ: patet ex multis:ſpecialiꝛ ex octo q̃ ſequunꝛ. Primo qꝛ i hoc capitulo nõ aſſignaꝛ tanq̃ꝫ cã p̃cipua deſtructiõis eoꝝ pctm̃ idolatrie:ſicut in alijs maledictionibꝰ in ꝑdicto capitulo Leuitici cõtentis. Cuiꝰ rõ eſt:qꝛ in tẽplo ſecũdo nõ incurrerunt pctm̃ idolatrie:ſed ſolũ aſſignatur hic vt cã deſtructiõis.hoc qꝺ ꝺr.ſ. Or ſi audire nolueris vocẽ dñi dei tui: vt cuſtodias ⁊ facias omnia mãdata eiꝰ ⁊c̃.qꝺ quidẽ pctm̃ in hoc loco expſſũ:qꝺ oĩa mãdata legis cõp̃hẽdit:ꝓprie incurrerũt iudei i vltimo tpe tẽpli ſecũdi:⁊ ſpecialiꝛ tpe xp̃i q̃ eos redarguẽs dicebat: Nõne moyſes dedit vobis legẽ.⁊ nemo ex vobis facit legem: vt hꝛ Ioh.vij.q̃ q̃dẽ increpatio manifeſte cõcordat cuꝫ caſu huius deſtructiõis ante dicta. Secũdo hoc patet ex progreſſu vtriuſq; deſtructiõis ſeu captiuitatis.p̃ma eñ deſtructio eoꝝ fuit paulati ſeu partibiliꝛ:qꝛ p̃mo ꝑ aſſyrios: vt.iiij. Regꝭ.xv.ca.vbi ꝺr:q̃ tpe phacee regꝭ iſrꝭ Teglathphalaſſar rex aſſur cepit galaad ⁊ galileã ⁊ totã terrã neptalim:⁊ quaſdã ciuitates regis iſrael ⁊ trãſtulit eos in aſſyrios. Poſtea ꝟo tpe Ocee filij hela regis iſrael. Salmanaſar rex aſſyrioꝝ accepit ſamariã.⁊ trãſtulit hinc iſrꝭ in aſſyrios iuxta fluuiuꝫ goçam: vt.iiij.Regꝭ.xvij. Poſtea ꝟo tpe Ezechie regis iude ſennacherib ex aſſyrioꝝ accepit oẽs ciuitates munitas regni iude: vt ptꝫ.iiij.Reg.xviij. Poſtea ꝟo tpe ioaki regꝭ iude nabuchodonoſor rex babylonie trãſtulit ioachin ⁊ matrẽ eiꝰ ⁊ oẽs p̃ncipes iude in babyloniã: vt.iiij.Reg.xxiiij.quaꝫ q̃dẽ deſtructionẽ ſeu trãſmigrationẽ ſic ꝑtibiliter factã videtur ſonare ꝟba in ꝑdicto ca. Leuitici ꝯtẽta.vbi diciꝛ: Si ãt nõ obedieritꝭ mihi addã correctiões.⁊.ĩ. Si aũt ambulaueritis ex aduerſo mihi:nec audieritꝭ me addã plagas vr̃as ⁊c̃. q̃ ꝟba ⁊ ſimilia vlteriꝰ repetunꝛ.in quo deſignaꝛ q̃ in varijs modis ⁊ tpibꝰ illa deſtructio erat fiẽda.iuxta illꝺ Dañ.ix. q̃ de captiuitate babylonica dicebat: Diſtillabit dñs maledictionẽ q̃ ſcp̃ta eſt in lege moyſi:ꝓut ibidẽ exponiꝛ. In maledictionibꝰ ꝟo in h ca.ꝯtẽtis nihil huic ſimile poniꝛ:in q̃ denotaꝛ q̃ deſtructio de qua hic loquiꝛ:non ꝑtibiliꝛ ⁊ ꝑ diuerſos reges:ſed q̃ſi vno ſemel ⁊ cõtinuatim ꝑ eandẽ i gẽtẽ eſſet ꝯſũmanda. Tertio ptꝫ ex ex h q̃ in maledictionibꝰ cõtẽtis in leuitico ꝺr: Uos aũt diſꝑgã in gẽtes.qꝺ ipletũ fuit cũ fueꝛt diſꝑſi in chaldea:ꝑſia ⁊ medea:⁊ hmõi ꝓpinq̃s regiõibꝰ tpe captiuitatis babylõice:ſed in h ca.ꝺr: Diſꝑget te dñs in oẽs populos a ſummitate terre vſq; ad termĩos eius:qꝺ impletũ fuit tm̃modo in hac captiuitate in qua per omnia mundi climata ſunt diſꝑſi. Quarto ptꝫ ꝓpoſitũ ex ꝑte durationis vtriuſq; captiuitatis.ſ.babylonice ⁊ hodierne. Prima eñ durauit ꝑ.lxx.annos. Hiere.xxix. Qꝺ q̃dẽ tp̃s fuit equale tpi:q̃ nõ ſeruauerũt ſabbata ſua terre cunctis diebus ſolitudinis ſue ⁊c̃.ꝓut ibidẽ fuit expoſitũ in additione ſecũda. Duratio aũt

captiuitatꝭ

captiuitatis hodierne excedit nō ſolū tp̄s ſabbatoꝝ:ſꝫ etiā totū tp̄s durationis vtriuſq; templi. vn̄ in hoc ca. qd̄ reſpicit hodiernā captiuitatē nō deſignat̄:nec innuit̄ aliqd̄ tp̄s determinatū huiꝰ duratiōis. Quinto ptꝫ ex hoc ꝙ maledictiões cōtente in leuitico ca. ſupradicto termiant̄ in cōſolatione. cū ibi dicit̄: Recordaboꝛ federis mei iacob ꝛc. ⁊ terre q̄ꝫ memoꝛ ero. ſ. ad hoc vt iterꝝ habitarēt in ea. ⁊ in fine ad oſtēdendū ꝙ etiaꝫ poſt illā captiuitatē eſſent ſub diuino cultu ſicut antea. ſubdit ibidē finaliter: Et recordaboꝛ federis mei p̄ſtini:qn̄ eduxi eos de terra egypti in cōſpectu gentiū:vt eſſem deꝰ eoꝝ ego dn̄s deus. in quo manifeſte oſtendit̄ ꝙ illa captiuitas erat terminanda in conſolationē:ſic ꝙ deus haberet eos in populū ſicut antea. Maledictiones ṽo cōtente in hoc capitulo non terminantur in aliquā conſolationē:ſed potius videntur termiari in q̄dam peſſima maledictione:que contingit eis vltimo tp̄e templi ſecundi. ſ. ꝙ fuerunt deducti in egyptum ⁊ alexandriam in claſſibus:⁊ hoc per Titū et Ueſpaſianū:⁊ ibi fuerunt in tāta vilitate venundati:quia nō erat qui emeret:vt habetur in hiſtoria Joſephi:de quo dicitur hic: Jbi venderis in ſeruos ⁊ ancillas ⁊ non erit qui emat. ⁊ poſt illā finalē maledictionē ſtatī ſubditur: Hec ſunt verba federis que p̄cipit dominus ꝛc. Ex quo patet ꝙ huiuſmodi captiuitas de qua in hoc capitulo loquitur non erat terminanda in aliquam conſolationē. nam de deſtructiōe ciuitatis ⁊ templi ſecūdi. de quo Daniel. ix. dicit̄: Et finis eius vaſtitas. ad deſignandū ꝙ nō erat in deſtructione tēpli ſecūdi ſpectāda aliqua cōſolatio reſtitutiōis. Sexto patet ꝓpoſitū ex hoc qd̄ d̄r in hoc ca. Deducet te dn̄s ⁊ regem quē cōſtituas ſup te in gentē quā ignoꝛas tu ⁊ patres tui. qd̄ impletū fuit cū herodes rex eoꝝ tp̄e tēpli ſecūdi fuit ductꝰ romā vbi erat gēs quā ignoꝛabāt iudei ⁊ patres eoꝝ. nuſq̄ꝫ eniꝫ legitur ꝙ patriarche ſeu ꝓphete vel pp̄ls iſraeliticꝰ in regionē romanā deueniſſent. que quidē auctoꝛitas nō poteſt ſane itelligi de ſedechia qui fuit ductꝰ in babyloniā per chaldeos: tū qꝛ de ſedechia nō ꝓprie diceretur: Regem quē ꝯſtitues ſup te. Sedechias aūt cōſtitutꝰ erat a deo inq̄ꝫtū deſcēdebat de genere dauid:qui fuerat a deo ꝯſtitutꝰ:vt patet. j. Reg. xvj. tū qꝛ de gēte chaldaica nō vere diceret̄: Quā ignoꝛas tu ⁊ p̄res tui ꝛc. Abraā eni q̄ p̄mꝰ pat̄ fidei fuit:nō ignoꝛauit chaldeā:ſꝫ in ea fuit natus ⁊ inde fuit eductus ſupra. Ben̄. xj. ca. De herode nō ꝓprie dicitur: Regem quē conſtitues ſuper te:qꝛ non fuit a deo conſtitutus:immo contra legem diuinā que ꝓhibet alienigenā cōſtitui in regem. vt ſupra Deutero. xvij. Similiter de gente romana ꝓprie dicitur: Quā tu ignoꝛas ⁊ patres tui. ratione predicta. Septimo quia ꝓpoſitū ex hoc quod dicit̄ in hoc capitulo: Adducet dn̄s ſuper te gentē de longinq̄:cuius linguam intelligere nō poſſis. Conſtat autē ꝙ hoc ſane intelligi nō poteſt de lingua chaldaica:intelligi ṽo poteſt de lingua romana:cuius gentis lingua. ſ. latina maxime diſtat a lingua hebraica:vt patet habenti noticiā aliqualē p̄dictaꝝ linguaꝝ. Octauo patet propoſitū in reconciliatōe quā deꝰ eis ꝓmittit ſeu pronunciat. j. xxx. ca. qd̄ incipit: Cū enim venerint ſup te omnes ſermones iſti ꝛc. Pro quo ſciendū ꝙ poſtq̄ꝫ ꝓpoſuit moyſes in preſenti ca. xxviij. maledictiones ꝓpheticas:q̄ tēpoꝛe templi ſecundi iudeis contigerunt:quas inſinnauit eſſe interminabiles per aliquā abſolutionē generalē toti populo ꝓut dictum fuit ſtatim. ſ. Conſequenter ſubiunxit in. xxix. ca. quedam exhoꝛtatoꝛia pertinentia ad ſtatum illius populi vt eos redderet attentos ad maledictiones ⁊ benedictiōes ſibi ꝓponendas in monte garizim ⁊ in mōte hebal: vt dictū ē p̄cedēti c. ibi: Uocauitq̄ꝫ moyſes omnē iſraelē ⁊ dixit ad e. ꝛc. vſq̄ꝫ ad finē ca. Conſequenter in predicto. xxx. ca. prenunciat eis qualiter ab iſta captiuitate erāt deo recōciliandi. dicens: Cū ergo ſup te venient omnes ſermones iſti ꝛc. ſ. cōpleta deſtructione ciuitatis ⁊ tēpli ſecundi. ⁊ diſperſione populi de q̄bus agit:vt dictū eſt:tunc reconciliandi erāt p̄mo et p̄ncipaliter per penitentiam. de quo dicit: Et ductus penitudine coꝛdis in vniuerſis gentibus:et reuerſus fueris ad deum ⁊ obedieris eiꝰ imperijs ꝛc. reducet te dn̄s deꝰ tuꝰ d̄ captiuitate tua ac miſerebit̄ tibi. quod manifeſte implet̄ in quolibet iudeo:q̄ ductus penitudine coꝛdis. de infidelitate ⁊ obſtinatiōe p̄ſtia reuerſus fuerit ad xp̄m ⁊ obedierit eiꝰ imperijs:talis eni ſtatim reducit̄ a deo de captiuitate. ⁊ deꝰ ei miſeret̄ p̄ grām. ⁊ qꝛ in tali recōciliatiōe ſeu redēptiōe nihil facit diſtātia localis:ſicut in captiuitate babylonica. ideo dicit: Si ad cardines celi fueris diſſipatus:inde tunc retrahet te dominꝰ deꝰ tuꝰ:⁊ aſſumet atq̄ꝫ introducet in terrā quā poſſiderūt patres tui. ſ. terram viuentiū. ⁊ vt inſinuet qualiter predicta penitudo coꝛdiſ ſalutifera eis deueniret ſubdit: Circūcidet dominus deus tuus coꝛ tuum. ſ. auferendo a te duriciā coꝛdis:per quā doctrine ſaluatoꝛis nō credidiſti:⁊ coꝛ ſeminis tui a te deſcendentiſ ſm̄ ſpiritū:vt diligas dominum deum tuū in toto coꝛde tuo ꝛc. quia hoc eſt finis precepti vt poſſis viuere vita gratie ſeu eterna. Promiſſiones enim conſolatoꝛie in hoc loco poſite intelligende ſunt ſpiritualiter:nō aūt vt littera primo ſonat. cuius ratio eſt:nā ſi litteraliter intelligerent̄ ſequeret̄ ꝙ quicunq̄ꝫ hebreus eſſet penitudine ductus ad deum et ei obediret:ꝙ ſtatim a deo fuiſſet aſſumptus ⁊ reductus in terrā promiſſionis. ſicut antea poſſidendam:quod eſt falſum etiam ſm̄ eos. nullo eni modo concederent ꝙ a tempoꝛe deſtructionis templi ſecundi vſq̄ꝫ hodie non fuerit aliquis inter eos vere penitens:et tamen conſtat ꝙ nullus eoꝝ fuit ſic reductus modo predicto ad litterā intellecto. Relinquitur igit̄ ꝙ huiuſmodi vltime conſolationes intelligende ſunt ſpiritualiter modo p̄dicto ex quibus omnibꝰ bene attētis ſatis patet ꝙ iudei ſpectantes preſentis captiuitatis redemptionem per meſſiaꝫ quē credunt omnes illos ſimul foꝛe congregaturum falſe ⁊ inaniter hoc eſtimant. preſens enim captiuitas eoꝛum nullo modo eſt terminanda:niſi per conuerſionem ſeu penitudinem vniuſcuiuſq̄ꝫ ſingulorum:vt iam dictum eſt:quod manifeſte concordat catholice veritati.

Glo. ordi.

a Hec ſunt ver. Ca. XXIX
b xxx. Hec ſūt verba teſtamēti qd̄ mādauit dn̄s moyſi in terra moab p̄ter teſtamentū qd̄ teſtatus eſt eis in oreb. Unde vn̄ appellatꝰ ſit liber iſte Deuteronomiū: quaſi ſecūda lex. vbi magis repetitio eſt q̄ꝫ aliud. pauca eni ſūt h̄ q̄ in eo nō ſint qd̄ primum datū eſt. Nec appellāt̄ duo teſtamēta:q̄ꝫuis verba hec ſonare videantur. Utrūq̄ꝫ vnū teſtamentū eſt qd̄ dicit̄ vetus. Nā ſi ꝓpter hec ṽba duo dicēda eſſent:nō duo ſꝫ plura eſſent excepto nouo. Multis eī locis ſcriptura dicit teſtamentum. ſic̄ qd̄ factū eſt ad abraā de circūciſione vł ad noe.
b Tētatiões ma. ꝛc. Et non dedit dn̄s deꝰ vobis coꝛ ſcire:⁊ oculos videre:⁊ aures audire ꝛc. Quō ait ſupiꝰ: Uos vidiſtis tētatiões ꝛc. ſi nō dedit dn̄s oculos videre. Sed coꝛpe viderūt ⁊ nō coꝛde: Un̄ p̄miſit: Nō dedit dn̄s vob̄ coꝛ ſcire. ad h̄ ꝑtinēt duo q̄ ſequunt̄: oclos videre:⁊ aures audire. i. intelligere ⁊ obedire. De ṽo dic̄: Non dedit vob̄ coꝛ increpās ⁊ arguēs:non diceret niſi ad eoꝝ culpā ꝑtineret:ne quiſq̄ꝫ ſe ex hoc excuſabilē putet. Simul

ei oſtē.

qui emat.

Ca. XXIX

a Hec ſūt verba federi qd̄ [ſ. teſtamēti.] a
[ſ. ſtatueret.]
b p̄cepit dn̄s moyſi vt feriret cū filijs iſrł in terra moab:p̄eter illud fedꝰ qd̄ cū b
eis pepigit in oreb. Uocauitq̄ꝫ moyſes oēm iſrł ⁊ dixit ad eos:
†Uos vidiſtiſ vniuerſa q̄ fec̄ dn̄s c
corā vob̄ ī terra egypti pharaōi ⁊ oib̄ꝰ ſuis eiꝰ:vniūſeq̄ꝫ terre il-
b liꝰ tētatiōes magnas q̄s videſt b

Nico. de lyra

Hec ſūt ṽba. Hic cō- Ca. XXIX
b ſequēter ponit̄ p̄dictarū benedictionū ⁊ maledictionū ſuſceptio. A
a ſicut eni in ſuſceptiōe legis in monte ſinai ꝓfeſſi ſūt ſe eā ſuſcipe ⁊ ſeruare:ſic replicata lege p̄ moyſen ſup ioꝛdanē fluuiū et expꝛ̄ſſis benedictionibꝰ ſup obſeruātes:⁊ maledictionibꝰ ſup trāſgreſſoꝛes: ꝓfeſſi
b ſunt eā obſeruare ſub iſtis benedictionibus ⁊ maledictionibus. Circa quod ſic ꝓceditur:quia primo ponit̄ huiꝰ ꝓfeſſionis cauſa motiua. ſcd̄o ꝓfeſſio ipſa. ibi: Uos ſtatis hodie. tertio trāſgreſſiōis pena. ibi: Uos eni noſtis. Circa primum ponit̄ primo q̄ſi q̄dā ꝓlogus. cū d̄r: Hec ſūt ṽba federis. i. legis federātis int̄ deū ⁊ pp̄lm. b Preter illud fedus ꝛc. nō ꝙ ſit alia lex ab illa q̄ fuit data in mōte ſinai:ſed qꝛ ſunt in hoc libro aliqua addita ad illiꝰ legł declarationē:⁊ ꝓpt̄ bn̄dictiões ⁊ maledictiões h̄ expꝛ̄ſſas p̄ modū additiōs. Et ꝯſr exprimit̄ triplex cā ꝓfeſſiōis ſiēde. Pꝛia eſt bn̄ficiū eductiōis de egypto:qd̄ notat̄ cū d̄r: c Uos vidiſtis ꝛc. in terra egypti. ꝑcutiendo multiplicit̄ egyptios:vt vos īde educeret. d Tētatiões ma. ſicut eni dn̄s tētādo abraā:notā fecit alijs eiꝰ obediētiā ſic totiēs ꝑcutiēs egyptios notā fecit alijs eoꝝ maliciā ⁊ duriciam. et †Exo. 19. a

 iō plage

N eni oſtēdit ſine adiu
torio dei eos intelli/
gere ⁊ obedire non
poſſe oculis ⁊ aurib⁹
cordis. Et tñ ſi adiu/
toriū dei dſit: nō ideo
eē excuſabile hoīs vi
tiū: qm̄ iudicia dī q̄/
uis occulta iuſta ſūt.
a Panē nō co. Hic
apparet iſraelitas tā
tū vini potaſſe cū de
B egypto exirēt qḋ cito
cōſumere poſſet. Nā
ſi omnino nihil tuliſ/
1. Co. 10. b ſent. vñ diceret: Se/
dit pplus mādu care
⁊ bibere ⁊ ſurrexit lu
dere. Nō eni h̄ de aq̄
diceret: cū ⁊ moyſes
dicat nō fuiſſe illā vo
cē principiū belli: ſed
p̄ncipiū vini. b Ne
for. ſit i. vos. Aug⁹.
Lxx. Nūq̄d aliq̄s eſt
int̄ vos vir aut muli
er: vel familia aut tri
bus cui⁹ mēs declinet
a dño deo vr̄o ire ſuit
diis aliēis gētiū illa/
rū? Nō eſt equa ī eo
radix ſurſū germināſ
in felle ⁊ amaritudīe
⁊ erit cū audierit ver
ba maledictiōis hui⁹
C ⁊ opinabit̄ in corde
ſuo dicēs: Sctā mihi
fiāt ⁊c. Q: dic: Nun/
q̄d aliq̄s ē inter vos?
req̄rit ne forte ſit. Si
aūt eſſet terret vehe/
mēter: ne audiēs ma
ledicta dicat: Sācta
mihi ſūt. i. nō ſūt mi/
hi mala: ſed ſctā. i. p
pitia ⁊ innoxia. Non
p dat ſimr̄ pctō: euz q̄
ſine pctō ē: talia. ſ. p/
ſuadendo qualia co/
gitat: nō q̄ ex toto ſit
ille cui pſuadet ſine
pctō: ſz q: ſine illo.
Job. 15. d Siłr dictū ē: Si n̄ ve/
niſſē ⁊ locutus eis fu
iſſem pctm̄ non habe
rēt. h̄. ſ. q̄ nō credide
runt in eū. Dicit etiā
de⁹ abimelech d̄ vxo
re abrae: Scio q: mū
do corde feciſti h̄: nō
mūdū cor illi⁹ ita vo/
luit intelligi vt ſimiſ
eis eſſet de quib⁹ dici
Mat. 5. a tur: Beati mūdo cor
de: qm̄ ipſi deū vide/
būt. ſed ab illo pecca
to de quo agebat̄: q:
q̄ntū ad ipm̄ ptīebat
nō cōiungere ſibi cu/
pierat alienam.
c Ebria ſitientez: ⁊
dominus non igno/
ſcat ei. i. ne quis ple/
nus malicia ⁊ idola/
tria ſeducat eū q̄ ſitit
diſcere ⁊ ſcire verita/
tem: ſicut faciunt he/
retici.
Mādatuz

oculi tui ſigna illa portēta q̄ īgētia: ⁊ n̄ de/ a b
a ſ. i. volūtatē opandi q̄ intelligeret. b ſ cordis
dit dñs vob̄ cor itelligēſ ⁊ oculos vidētes: c
ſ intelligentes. ſ obedire.
⁊ aures q̄ pſſīt audire vſq̄ in pṙſentē diē.
Adduxitq̄ vos q̄draginta annis p deſer d†
a ſ corpa ſignificat q̄ nō pibūt: nec capill⁹ de capite pibit.
tū: nō ſūt attrita veſtimētā vr̄a: nec calci/ e† †
amēta pedū vr̄oꝝ vetuſtate cōſūpta ſūt:
a ſ hoim: ſz angelorū. i. māna officio angeloꝝ preparatū.
a Panē nō comediſtis: vinū ⁊ ſicerā nō bi/ f† g†
biſtꝭ: vt ſciretis q: ipſe ē dñs de⁹ vr̄: Et ve h i
niſtis ad hūc locū† Egreſſuſq̄ eſt ſeon rex k
eſebō ⁊ og rex baſan occurrens nobis ad
pugnā: et pcuſſimus eos ⁊ tulimus terrā
eoꝝ: ac tradidimus poſſidendaz ruben ⁊
gad ⁊ dimidię tribui manaſſe. Cuſtodite
ergo verba pacti huius: ⁊ implete ea vt i/
telligatis vniuerſa quę facitis: Vos ſtatꝭ l
hodie cuncti coram domino deo veſtro:
principes veſtri et tribus ac maiores na/
tu atq̄ doctores omnis popul⁹ iſrael: li/
beri ⁊ vxores veſtrę ⁊ aduenę q̄ tecū mo
rantur in caſtris: exceptis lignorū cęſori/
bus ⁊ his qui cōportant aquas: vt trāſe/ m
as in fędere domini dei tui: ⁊ in iureiurā/ n
do quod hodie dominus deus tuus per/
cutit tecū vt ſuſcitet te ſibi in populum: ⁊
ipſe ſit dominus deus tuus ſicut locutuſ
eſt tibi: et ſicut iurauit patrib⁹ tuis abra/
am iſaac ⁊ iacob. Nec vob̄ ſolis ego hoc o
a ſ qui nūc viuūt.
fędus ferio: ⁊ hęc iuramēta ꝯfirmo: ſz cūn
ſ q̄ naſcituri ſūt.
ctis pṙſentibus ⁊ abſentibus. Vos eniz p
noſtis quomodo habitauerim⁹ in terra
ęgypti ⁊ quō trāſierimus p mediū natio/
num quas tranſeuntes vidiſtis abomi/
nationes ⁊ ſordes: id eſt idola eoꝝ: lignū
et lapidem: argentū et aurū quę colebāt:
b Ne forte ſit inter vos vir aut mulier fami q
lia aut tribus cuius cor auerſū eſt hodie
a domino deo veſtro: vt vadat et ſeruiat
diis illarum gentiū: et ſit inter vos radix r
germinās fel ⁊ amaritudinē. Cūq̄ audie s
a ſ blanditur quaſi nō poſſit inter plures inueniri.
rit verba iuramenti huius: benedicat ſi/ t
bi i corde ſuo dicēs: Pax erit mihi: ⁊ am/
bulabo in prauitate cordis mei: et aſſu/ v
ſ curioſam animam.
c mat ebria ſitientem: ⁊ dominus nō igno x
ſ alīs aſcendet.
ſcat ei: ſed tunc q̄ maxime furor eius fu/ y
met: et zelus contra hominem illū: ⁊ ſede z
a ſ quelibet de omnibus: vt non ſit immunis ab omnibus.
ant ſuper eum omnia maledicta quę ſcri
a ſ alij ſic: Et deleat ſuper omne nomen eius.
pta ſunt in hoc volumine: ⁊ deleāt domi
nus nomen eius ſub cęlo: ⁊ conſumat eū
in perditionē ex omnibus tribub⁹ iſrael:

ideo plage ille tētatiōes dei pſſīt dici. a Si
gna illa. de celo imiſſa: ſicut grādines ignez
⁊ tonitrua: vt habet̄ Exo. ix. b Portēta/
q̄ ingentia. data de terra ſic̄ in ſperſiōe cine/
ris facte ſūt veſice turgētes ſup egyptios: vt
legit̄ Exo. ix. ⁊ in pcuſſiōe pulueris terre fa/
cti ſūt cyniſes. Exo. viij. c Et nō dedit vo
bis dñs cor intelligens. q: poſt p̄dicta ſigna
frequēter ꝯtra dñm murmurauerūt: nec eius
beneficia debito modo recognouerūt. ſecun/
da cā eſt ſuſtentatio in deſerto: que notat̄ cū
dicit̄: d Adduxit vos. xl. annis p deſer/
tū. in colūna ignis ⁊ nubis dās ꝯductū ⁊ in
deſcēſu manne victū. e Nō ſūt at. ve. vr̄a.
q: diuina virtute ſūt cōſeruata. f Panem † Nu. 21. a
nō co. labore veſtro acquiſitū ſz celit⁹ datū.
g Vinū ⁊ ſice. nō bi. q: talia nō legunt̄ ha/
buiſſe in deſerto ſed aquā de petra eductā.
h Vt ſci. q: ipſe eſt dñs. q̄ i deſerto ſic vobis
pṙuidit ſua virtute ⁊ gratia. Sciēdū tñ q̄ ali
qua victualia habuerūt pemptionē vt dictū
fuit. ſ. ij. ca. ſed hoc fuit in exitu de deſerto:
q: emerūt ab idumeis ⁊ moabitis: q̄ꝝ terra
erat fructifera: per cuius confinia tranſierūt
filij iſrl̄. tertia cauſa eſt pṙtectionis in ꝯfinio.
qḋ notat̄ cū d̄r: i Et ve. ad hūc locuz. qui
erat int̄ deſertū ⁊ terrā pmiſſiōis deo dedu/
cente vos ⁊ pṙtegēte. idō ſubdit̄: k Ereſſuſ
q̄ eſt ſeon ⁊c. iſta expoſita ſunt Nu. xxi. vbi
plenius hec habentur. ⁊ tunc infert̄ cōcluſio
cū dicitur: Cuſtodite ergo verba pacti hui⁹
⁊c. ⁊ ſequit̄: l Vos ſtatis. Hic ꝯñr ponit̄
pfeſſionis forma q̄ fuit ſub iuramēto vt eſſet
firma. et primo cū pṙſentib⁹. cū dicit̄: Vos
ſtatis hodie ⁊c. vt pfiteamini legē ei⁹ obſer
uare ſub pena maledictionū ſupradictarū. et
p̄mio benedictionuz. ideo ſubdit̄: m Vt
trāſeas ⁊c. ſicut ſeruus in homagiū dñi ſui.
n Et in iureiurā. qḋ hodie dñs ⁊c. q: veri/
tas diuina rōne ſue firmitatis habet vim iu/
ramenti de īpletione pmiſſi. ⁊ ſimiliter obli/
gatio ppl̄i fuit ſub atteſtatiōe iuramēti. ſcḋo
fit cū futuris. cū d̄r: o Nec vob̄ ſol. ego h̄
fe. fer. q: filij naſcituri in parentib⁹ obligabā
tur. p Vos eni noſtis. Hic ꝯñr pōit̄ trāſ/
greſſiōis pena q̄ eſt duplex. Pṙia eſt deſtru/
ctio cōſumēs. ſcḋa deriſio ſubſannās: q̄ pōit̄
ibi: Dicetq̄ ſequēſ generatio. Circa primū
p̄mittitur probabilis timor trāſgreſſiōis. cū
dicit̄: Vos eni noſtꝭ quō habitauerim⁹ i ter/
ra egypti in q̄ abūdat idolatria. ⁊ idō timēdū
erat ne filij iſrl̄ ex his q̄ ibi viderāt inclinarē
tur ad eā. ⁊ ſiłr ex viſiōe idoloꝝ illaꝝ gētiū p
q̄s trāſierāt. ⁊ h̄ notat̄ cū d̄r: Et quō trāſieri/
mus ⁊c. idō ſubdit̄: q Ne for. ſi int̄ v. vir
aut mu. declinās ad idolatriā pṗt iſta.
r Et ſit int̄ vos ra. ger. fel ⁊ amari. i. aliq̄s
corrupt⁹ p idolatriā: q̄ vlteri⁹ corrūpat alios
p ſuā iniquā pſuaſionē. s Cūq̄ au. v̄. iu.
hu. ex tūc n̄ peccabit p ignorātiā. t Bn̄di/
cat ſibi. i. pmittat ſibi veniā: ⁊ ſic ꝯfidēti⁹ trāſ
grediat̄ legē dei. idō ſubdit̄: v Et aſſu. ebria
ſi. q: q̄ pri⁹ peccabat ex ignorātia ſic̄ ebri⁹ per
aſſuefactionē acq̄rit ſibi habitū vitioꝝ: ⁊ ſic
tūc peccat ex certa malicia i q̄ delectat̄: ſic̄ e/
bri⁹ ſitiēs i potu: ſz qḋ d̄r puer. ij. Qui letāt̄
cū male fecerit: ⁊ exultāt i reb⁹ peſſimis. In
hebreo habet̄: Et augmētat ſaciata ſitiētē. i.
addat ſup m̄ltitudinē pctoꝝ p̄cedētiū. ſic̄ ſa/
tietatē ſequit̄ deſideriū pot⁹ ⁊ in idē redit: q:
ex multitudine pctoꝝ generat̄ habit⁹. x Et
dñs nō ig. ei. in peccāte ei ex īfirmitate vł ex
ignorātia ē aliq̄ rō miſeratiōis diuīe: ſ nō in
peccāte ex certa malicia. y Sed tūc q̄ma.
loq̄t̄ ſcriptura de deo ſz modū hūanū: q:
de narib⁹ hoīs multū irati egredit̄ fumus.
z Et ſedeāt ſup eū oīa maledicta. i. ſint ſup
eū lōgo tpe ⁊ n̄ trāſitorie vſq̄ ad cōſūptionē
Dicetq̄

a Diceteꝫ. Hic ꝯñr ponit̃ deriſio ſubſãnãs: que valde aggrauat hoīs miſeriã. qñ nõ ſolũ ſuſtinet penã: ſꝫ etiã cũ h̃ omnem deriſionẽ. ⁊ ptꝫ lr̃a vſqꝫ ibi: b Abſcõdita a dño deo no. ⁊c̄. qḋ dupliciť exponitur. vno mõ referẽdo ad illud qḋ ſupra ḋr: Quia dereliquerũt pactũ dñi. i. legẽ a deo datã: q̃ q̇dẽ lex fuit abſcõdita gẽtibus alijs ⁊ reuelata iudeis. ſm qḋ ḋr Pſ. cxlvij. Nõ fecit taliť ⁊c̄. Et iudicia ſua ⁊c̄. ⁊ Ro. iij. ca. Quid ğ amplꝰ iudeo eſt: aut q̃ vtilitas circũciſionis? multũ ꝑ omnẽ modũ. Primũ q̇dem q2 credita ſũt ei eloquia dei ⁊c̄. ⁊ ſm hoc legi põt qḋ poſt hoc dicit̃: Abſcõdita a dño deo nr̃o q̃ manifeſta ſũt nob̃ ⁊c̄. Vl' etiã alio modo vt referat̃ ad illḋ qḋ p̃mittit̃: Vt induceret ſup eã omnia maledicta: q2 talia ſũt abſcõdita in p̃ſciẽtia dei: vt manifeſte cõgruo tp̃e inferant̃ ſm qḋ dicit̃. j. ca. xxxij. Nõne hec condita ſunt apḋ me ⁊ ſigta in theſaur' meis? Mea eſt vltio: ⁊ ego retribuã eis ĩ tp̃e: vt ſic cũ ḋr: Abſcõdita a dño ⁊c̄. ṽba ſint iudeoꝝ ꝓ peccatis ſuis in afflictiõe maxima poſitoꝝ: ⁊ ſit ſenſus: Abſcõdita a dño. i. mala pene abſcõdita apud eũ rõne ſue p̃ſcientie. c Que manifeſta ſũt nobis ⁊c̄. i. ꝑ effectũ incĝtũ ĩflicta ſũt nob̃ ⁊ filijs noſtris. In hebreo hr̃: Abſcõdita a dño ⁊c̄. ⁊ ſic exponit̃ ab hebreis: Pctã abſcõdita dño. i. diuio iudicio reſeruant̃. Que mãifeſta ſunt nobis ⁊c̄. i. hũano iudicio puniũt̃: ſm qḋ ḋr. j. Reg. xvj. Hõ videt ea q̃ parẽt: deꝰ aũt intuet̃ cor. q. d. ꝑ lr̃am p̃dictã pctõres nõ pñt euadere penaꝫ: q2 ſi ſit peccatũ mãifeſtũ ab hoibꝰ pũiet̃: ſi ãt occultũ diuio iudicio. qḋ eſt grauius relinquetur. ¶ Ca. XXIX

Moraliter. Hec ſũt ṽba federi' ⁊c̄. Sequit̃: d† Adduxit vos quadraginta annis per deſertũ. Per quadragenariũ numerũ q̇ cõſurgit ex multiplicatione denarij per quaternariũ ſignificat̃ abundans impletio. x. p̃ceptoꝝ decalogi: put exprimit̃ ĩ quaternario euangelioꝝ: Mat. v. Niſi abundauerit iuſticia veſtra ⁊c̄. Et q̃ ſit hec abundantia ſubdit̃ ibidẽ: Audiſt' quia dictum eſt antiq̇s: Nõ occides ⁊c̄. Ego aũt dico vobis q2 omnis qui iraſcitur fratri ſuo reuſ erit iudicio. Multo enĩ ꝑfectius implet p̃ceptũ qui nõ iraſcit̃ q̃ ille qui nõ occidit licet iraſcat̃. impletio nãqꝫ ſtricta et neceſſaria ad ſalutẽ eſt. nõ occides: nõ mechaberis: et ſic de alijs: vt habet̃ Exo. xx. abũdãs autem impletio eſt nõ iraſci fratri ſuo et auertere oculos ab aſpectu impudico: vt habetur Mat. v. Per hoc ergo qḋ dicit̃. adduxit vos ꝑ deſertũ q̇draginta annis. ſignificat̃ abũdans iuſticia q̃ obſeruat̃ in deſerto religiõis. vbi nõ ſolũ decalogi p̃cepta ſꝫ etiã euãgelij conſilia ſaltẽ aliqua ſũt obſeruãda. e† Nõ ſũt attrita veſtimẽta vr̃a. Per veſtimẽta virtutes intelligunt̃ q̃ ꝑ exercitiũ bonoꝝ opeꝝ in religiõe nõ atterũt̃ ſꝫ magis ſolidant̃. † Nec calciamẽta pedũ veſtroꝝ vetuſtate cõſumpta ſunt. calciamenta fiunt de pellibus animaliũ mortuoꝝ. ⁊ ideo ſignificãt memoriã ſanctoꝝ patrũ defunctoꝝ q̃ nõ debet in religione ꝑ obliuionẽ ꝯſumi: ſꝫ ꝑ iugẽ meditationẽ quotidie renouari. f† Panez nõ comediſtis. nã in deſerto filij iſrael manna nutriti fuerũt loco panis q̃ fuit figura ſacramenti euchariſtie. q̃ religioſi ⁊ fideles alij ſpiritualiter nutriuntur. g† Vinũ ⁊ ſicerã nõ bibiſtis. Per hoc ſignificat̃ ſobrietas que debet eẽ in religioſiſ. vt ſciretis q2 ipſe eſt dñs deꝰ veſter. Per ſobrietatẽ enĩ in vita corporali: et deuotum vſum euchariſtie in vita ſpirituali habetur quedã prelibatio future beatitudinis in ſpe ad quã poſtea veniemus in re domino concedente. ☞ In ca. xxix

iuxta maledictiões q̃ in libro le-
a gis huiꝰ ac federiſ ꝯtinent̃. Diceteꝫ ſequẽs generatio ⁊ filij q̇ naſcẽt̃ deinceps: ⁊ ꝑegrini q̇ de lõge venerit: vidẽtes plagas terre illiꝰ et infirmitates q̇bus eam affli-

a ſicut ſodomam ⁊ gomorrã. ſ in diebꝰ achab tribꝰ annis et ſex menſibꝰ non pluit.

xerit dñs ſulphure ⁊ ſoliſ ardore cõburens: ita vt vltra nõ ſerat̃: nec virens quippiã germinet in exemplũ ſubuerſionis ſodome ⁊ gomorre: adame ⁊ ſeboim quas ſubuertit dominꝰ in ira ⁊ in furore ſuo: ⁊ dicẽt oẽs gentes† Quare ſic fecit dñs terre huic? Que eſt hec ira furoris eius immẽſa? Et reſpõdebunt: Quia dereliq̇runt pactuꝫ domini quod pepigit cum patribus eoruꝫ qñ eduxit eos de terra egypti: ⁊ ſeruierunt dijs alienis ⁊ adorauerunt eos quoſ neſciebãt: ⁊ q̇bus non fuerãt attributi: Idcirco iratꝰ ẽ furor dñi cõtra terrã iſtã vt induceret ſuper eam omnia maledicta que in hoc volumine ſcripta ſunt: ⁊ eiecit eos de terra ſua in ira ⁊ in furore ⁊ ĩ idignatiõe maxima: ꝓiecitqꝫ in terrã alienã ſicut
b hodie cõprobat̃. Abſcondita a

ſ id eſt apud dñm deũ noſtrum.

c dño deo nr̃o q̃ manifeſta ſũt nobis et filijs noſtris vſqꝫ in ſempiternum vt faciamus vniuerſa legis huius. ¶ Ca XXX

Cum ergo venerint ſuper te omnes ſermones iſti d†

In ca. xxix. vbi ḋr in poſtil. Cũqꝫ audierit ṽba iura. huiꝰ.

Additio.

Hoc qḋ ḋr: Et augmẽtet̃ ſatiata ſitiẽte vel ſitienti. aliť videt̃ exponẽdũ ⁊ magꝰ cõſone ad p̃dicta. Ad qḋ ſciendũ ꝙ vbi in h̃ ca ḋr Iuramẽtũ. ĩ hebreo habet̃: Ala: qḋ ẽ idẽ ꝙ maledictio iuratoria ſeu execratoria. ⁊ refert̃ ad illas maledictiões: que debebãt publicari ĩ mõte hebal: vt. ſ. ca. xxvij. vñ qḋ ḋr hic: Vt trãſeas in federe dñi dei tui. refert̃ ad illaſ bñdictiões ⁊ maledictiões: q̃ fuerũt dicte ꝑ moyſen ca. xxviij. de quibꝰ ḋr in p̃ncipio huiꝰ capituli: Hec ſunt verba federis que p̃cepit dñs moyſi. qḋ autẽ ſequit̃: Et in iureiurãdo qḋ hodie dominꝰ deꝰ tuꝰ ⁊c̄. referendũ eſt ad illḋ iuramẽtũ execratoriũ ſupradictũ. Nõ enĩ legit̃ in hac materia ꝙ ppl's cõfirmaſſet iuramẽto obſuare legẽ: niſi ſolũmodo p̃dicto. ſ. iuramẽto execratorio. Itẽ attẽdẽdũ ẽ ꝙ p̃dicta maledictio ſeu iuramẽtũ execratoriũ fiendũ ĩ mõte hebal reſpicit pctã occulta: nõ aũt manifeſta. vñ in prima maledictione que eſt de p̀mo ⁊ p̀ncipali mãdato ꝓhibẽte idolatriã: de qua principaliter ĩ hoc capitulo agit̃. ſic dicit: Maledictus hõ qui facit ſculptile ⁊c̄. poneteꝫ illud in abſcõdito. vbi mãifeſte hec maledictio reſpicit idolatriam in abſcondito commiſſam. ⁊ quia talis ſcilicet committẽs idolatriam in occulto intelligit̃ nõ timere p̃dictã maledictionẽ: nec per cõſequẽs iudiciuꝫ dei q̇ de occultis iudicat: idcirco h̃ dicit: Ne forte int' vos ſit vir aut mulier cuiꝰ cor auerſũ ẽ hodie. ꝑ qḋ denotat hoc eſſe occultũ in corde: in q̃ ꝓpoſitũ idolatrãdi tenet. de q̃ dic̃: Vt vadat ⁊ ſeruiat dijs alienis. videlicet aliaꝝ gẽtiũ. ⁊ de tali ꝓp̀e ſubdit̃: Ne ſit inter vos radix germinãs fel ⁊ amaritudinẽ. humana enĩ opa hñt radicẽ in corde. ſicut enĩ ex radice arbor' ꝓcedunt flores folia ⁊ fructꝰ: ſic ex corde ꝓcedũt bõa vl' mala opa hũana. vñ Mathei. xv. De corde exeũt cogitationes male ⁊c̄. Et q2 hñs talẽ radicẽ poſtponit diuinũ timorẽ: vt dictũ ẽ. ⁊ nõ curat de hmõi maledictiõe: ſed cũ eã audierit ſibi ip̃i bñdicit. iõ ſequit̃: Cunqꝫ audierit verba iuramẽti huiꝰ bñdicat ſibi in corde ſuo. dicens: Pax erit mihi: ⁊ ambulabo ĩ prauitate cordiſ mei. i. ꝓpť hoc nõ dimittã adĩplere qḋ in corde ꝓpono. ⁊ ſequit̃ put in hebreo: Et augmẽtet̃ ſatiata ſitiẽte. cuiꝰ ſẽſus eſt: nã volũtas huiꝰ q̇ in abſcõdito habet ꝓpoſituꝫ idolatrãdi: licet eſt ſatiata incĝtũ hoc cõſiſtit in ſua potẽtia faciendo: eo ꝙ eſt dominus ſuoꝝ actuum: eſt tamen ſitiens incĝtum afficitur ad implendum ſuum propoſitum etiam publice. ⁊ ideo poſtq̃ dicit: In prauitate cordis mei ãbulabo. ſtatĩ ſubiũxit: Vt augmẽtet̃ ſatiata. ſ. volũtas mea q̃ in ſe eſt deliberata ad hoc faciendũ. Sitiente. i. vt cõſequat̃ effectũ deſideratũ. ſ. vt nõ tãtũ in abſcondito: ſꝫ in publico iſta impleant̃. vñ ſequit̃: Dñs nõ ignoſcat ei: ſꝫ talia abſcõdita q̃ cadũt ſub maledictione iuratoria p̃dicta a deo puniet̃. ⁊ iõ ꝯcludit: Abſcõdita a dño deo nr̃o ⁊c̄. h̃ eſt dicere pctã talis viri incĝtũ fuerũt abſcõdita nõ ſũt imputãda nob̃: q2 diuino iudicio reſeruant̃. Manifeſta aũt nob̃ ⁊ filijs nr̃is imputent̃: niſi fuerint punita: q2 talia humano iudicio ſũt punienda.

(Margin: D; 3. Re. 9. b Hir. 22. a; A)

Cum ğ. Hic ꝯñr ponit̃ maledictionũ pre- ¶ Ca. XXX
c dictarũ mitigatio. q̃ q̇dẽ mitigatio p̀mo penitentibus ꝓmittit̃. ſcḋo in pctõ ꝑſeuerãtibꝰ denegat̃. ibi: Si ãt auerſũ fuerit cor tuũ. Pria ĩ duas: q2 p̀mo penitentibꝰ ꝓmittit̃ di miſatio. ſcḋo tollit̃ hoīs excuſatio. ibi: Mãdatũ h̃. Circa p̀mũ ḋr: Cũ ğ ve. ſu. te. ꝑ effectũ diuine bẽignitat' ſeu iuſticie.

a Mandatū h. Aug. Lxx. Quia mādatum hoc qđ ego mādo tibi hodie nō ē ſupra modū: neqꝫ lōge abs te eſt: nō in celo eſt dicens. i. vt dicas neqꝫ trāſ mar̄ ē dicēs. i. vt dicas ⁊c. Prope ē h verbū valde. ī ore tuo et ī cordꝫ tuo: ⁊ ī manibꝰ tuis facē illđ.

B Apl's dicit hoc eē verbum fidei: qđ ad nouū teſtamentuꝫ pertinet. Que ergo ſcripta ſūt in libro legis huius in figura dicta ſꝫ: pertinentia ad nouum teſtamentuꝫ. Hoc verbuꝫ quod ſcriptū ē neqꝫ trās mare eſt vt dicas: Quis transfretabit e nobis mare ⁊ accipiet nobis? Apoſtolus dixit:

Ro.10.b Aut quis deſcendet in abyſſum. et expoſuit: hoc eſt xp̄m a mortuis deducere. Sed mare appellauit totā vitam in hoc ſeculo que morte trāſit:

C vt q̄dāmodo mare finiatur. Et trāſ mare mors ip̄a appelletur velut trāſ iſtam vitā que mare dicit. Qđ additū ē. Et in māibꝰ tuis. non ait Apoſtolꝰ: niſi ī ore tuo. ⁊ in corde tuo. ⁊ h vſqꝫ in finē ꝓſecutus ait:

Ibidem. Corde creditur ad iuſticiaꝫ: ore autē confeſſio fit ad ſalutem. Sꝫ in hebreo non habet: In manibus

D iſtis. non tñ h fruſtra. Lxx. addiderunt: quia manus .i. opera in corde ītelligi voluerunt: vbi eſt fides que per dilectionē operatur. Sine qua ſi foris māibus fiāt ⁊ ī corde ñ fiāt p̄cepta dei nō īplent. b Iuxta te eſt ſ. i. mandata dei moderata ⁊ contemperata ſunt humanis viribus. Poteſt hoc de īcarnatione chriſti accipi: qui aſſūpta humanitate ſuper terram viſus eſt ⁊ inter homines conuerſatus eſt.

Vocauitqꝫ

bñdictio ſiue maledictio quā ꝓpoſui ī ꝯſpectu tuo: a b
⁊ ductꝰ penitudīe cordis tui in vniuerſis gētibꝰ in c
q̄s diſperſerit te dñs deꝰ tuꝰ: ⁊ reūſus fuerꝭ ad eū: ⁊ d
obedierꝭ eiꝰ ip̄ijs: ſicꝫ ego hodie p̄cipio tibi cū filijs tu

a ſ cū reliquie iſrael ſalue fient ad p̄dicationē helie et enoch.

is in toto corde tuo: ⁊ in tota aīa tua: rēducet te do e f g
minꝰ deꝰ tuꝰ de captiuitate tua: ac miſebit tibi: Et
rurſū cōgregabit te de cūctis pp̄ l'is in q̄s te añ diſp
ſit. Si ad cardines celi fueris diſſipatꝰ: inde te retra b+
het dñs deꝰ tuꝰ: ⁊ aſſumet atqꝫ introducet in terraꝫ †
quā poſſederūt patres tui: ⁊ obtinebis eā: ⁊ bñdicēs
tibi maioris numeri te eſſe faciet q̄ꝫ fuerint patres

a ſ euidens promiſſio gr̄e. ꝓmittit enī deꝰ ſe eē facturꝫ qđ ſolet iuuare vt fiat.

tui. Circūcidet dñs deus tuus cor tuuꝫ ⁊ cor ſemis i
tui: vt diligas dñm deū tuū ī toto corde tuo ⁊ in to
ta anima tua vt poſſis viuere. Omnes autem maledictiones has conuertet ſuper inimicos tuos et
eos qui oderunt te ⁊ perſequentꝰ. Tu autem reuerteris et audies vocem domini dei tui: facieſqꝫ vniuerſa mandata que ego precipio tibi hodie: et abū
dare te faciet dñs deus tuus in cunctis operibꝰ manuū tuarū in ſobole vteri tui: ⁊ in fructu iumentoꝝ
tuoꝝ: in vbertate terre tue: ⁊ in rerū omniū largita
te. Reuertetur ei dñs vt gaudeat ſup te in omnibꝰ k
bonis ſicut gauiſus eſt in patribus tuis: ſi tamē au
dieris voceꝫ domini dei tui ⁊ cuſtodieris precepta

ſ ale ſcripte.

eiꝰ: ⁊ cerimoniaſ que in hac lege ſcripta ſūt: ⁊ reuer
taris ad dominum deum tuuꝫ in toto corde tuo: ⁊
a in tota anima tua. Mandatuꝫ hoc quod ego preci l
pio tibi hodie non ſupra te eſt: neqꝫ procul poſituꝫ
nec in celo ſitū † vt poſſis dicere: Quis noſtrū valet
ad celum conſcendere vt deferat illđ ad nos: vt audiamus atqꝫ opere cōpleamus: neqꝫ trās mare poſitū vt cauſeris ⁊ dicas: Quis e nobis poterit mare transfretare: ⁊ illud ad nos vſqꝫ deferre: vt poſſi
b mus audire ⁊ facere quod preceptū eſt? Sed iuxta m
te eſt ſermo valde in ore tuo ⁊ in corde tuo vt faciaſ n o
illum. Conſidera q̄ꝫ hodie propoſuerit in conſpectu p

ſ ſi obedieris. ſ ſi cōtēpſeritis

tuo vitam et bonum: ⁊ econtrario morteꝫ ⁊ malū: q
vt diligas dominum deum tuū: ⁊ ambules in vijs
eius: ⁊ cuſtodias mandata illius ac cerimonias atqꝫ iudicia ⁊ viuas: ac multiplicet te: benedicatqꝫ
tibi in terra ad quā ingredieris poſſidēdā. Sin au r
tem auerſum fuerit cor tuū ⁊ audire noluerꝭ atqꝫ errore deceptus adoraueris deos alienos et ſeruierꝭ
eis: predico tibi hodie q̄ꝫ pereas: ⁊ paruo tp̄e moreris in terra ad quam iordane tranſmiſſo ingredierꝭ
poſſidendam. † Teſtes inuoco hodie celū ⁊ terrā q̄ꝫ s
propoſuerim vobis vitam ⁊ bonū: benedictionē ⁊
maledictioneꝫ. Elige ergo vitā vt tu viuas et ſemē
tuum: ⁊ diligas dominū deū tuū atqꝫ obedias voci eius: ⁊ illi adhereas. Ipſe enim eſt vita tua ⁊ lon t
gitudo dierū tuoꝝ: vt habites in terra ꝓ qua iurauit dominus patribus tuis abraam iſaac et iacob
vt daret eam illis.

a Benedictio. ſi legē ſeruauerꝭ. b Siue maledictio. ſi eā trāſgreſſus fueris. c Et ductꝰ penitudine cordis. interiꝰ. d Et obedieris eiꝰ impꝛijs. ꝑ opꝰ exteriꝰ. e In toto corde tuo. i. affectu. f Et in tota aīa tua. i. intellectu. g Reducet te dñs deꝰ tuꝰ. de captiuitate tua. ad libertatē ⁊ ꝓſperitatē priſtinā. h Si ad cardines celi. i. ad extrema terre. i Circūcidet dñs deꝰ tuꝰ cor tuum. auferēdo malas cogitatiōes. k Reuertetur eniꝫ dominus vt gaudeat ſuper te in omnibus bonis ⁊c. qꝛ ſicut letatꝰ fuerat in effectu iuſticie ſue te puniendo, ita letabitur in effectu ſue miſericordie tibi benefaciēdo. l Mandatū. Hic ꝯñr tollitꝰ hoīs excuſatio: ne poſſet aliq̄s dicere: Si ſcirē dei voluntatē et eiꝰ mādatū: libēter adimplerē. H remouet ꝑ hoc q̄ꝫ dei mandatū nō ē ſupra hominē nec vltra ſ iuxta ⁊ īfra. iđ ſubditꝰ: m Sꝫ iuxta te ē ſer. val. ī ore t. ad cōfitēdū. n Et ī corde t. ad credēdū. o Ut facias illū. ꝑ effectū. Aliꝰ exponitꝰ. cū dꝛ: In corde tuo. qꝛ p̄cepta decalogi ſūt q̄dā ꝯcluſiōes p̄me p̄ncipioꝝ in opabilibꝰ q̄ ſūt dilectio dei ⁊ ꝓxi. Alia āt p̄cepta ſūt q̄dā ꝯcluſiōes ſecūdarie deducte ex p̄dictis p̄ncipijs mediātibꝰ p̄ceptꝭ dcalogi: vt dictū fuit. ſ. vj. ca. ⁊ ſic ꝑꝫ q̄ꝫ oīa legis p̄cepta ſūt q̄dāmō de dictamie iurꝭ naturalꝰ: ⁊ ꝑ cōſequēs ſcripta ſūt aliq̄ mō ī cordibꝰ humanis. ſm qđ dꝛ Ro. ij. Cū gētes q̄ legē nō habēt naturaliter ea que legis ſūt faciūt oſtēdūt opꝰ legis ſcriptū in cordibꝰ ſuis. ⁊ hoc eſt quod dicitꝰ: Iuxta te eſt ſermo valde ī corde tuo. qꝛ ibi ſcriptum eſt mō predicto. ⁊ ꝑ ꝯñs: In ore tuo. qꝛ v̄bū ē ꝯceptꝰ mētꝭ ī dicatiuū. Ut facias illū ope adimplēdo: qꝛ nō auditores legꝭ tm̄ iuſtificabuntꝰ: ſꝫ fctōres. Ro. ij. † Ro.10.b p Cōſidera q̄ꝫ ho. ꝓpo. in cō. tu. vi. ⁊ bo. ſi mādatis dī obedieris. q Et ecōtrario mor. ⁊ ma. ſi trāſgreſſus fueris. r Sin āt. Hic cōſequēter venia obſtinatꝭ denegatꝰ: ⁊ ꝑꝫ lr̄a ex ſupradictis vſqꝫ ibi: s Teſtes inuoco hodie celū ⁊ terrā. i. angelos ⁊ homines. accipiēdo cōtinēs ꝓ cōtento. t Ipſe ē enim vita tua. nō formalitꝰ ſed effectiue.

Ca XXX

Moraliter.

d† Cuꝫ ergo venerint ⁊c. Hic inducit trāſgreſſores ad penitētiā ꝓmittēdo eis diuinā miſericordiā. cū dꝛ: h† Si ad cardīes celi fueris diſſipatꝰ. ꝑ cardines celi intelligūtꝰ quattuor ꝑtes mūdi p̄ncipales. moralitꝰ igitur homo ad oriētē diſſipatꝰ qñ tēpore iuuentutis cōſumitꝰ in peccatis. ad meridiē aūt diſſipatꝰ quando tēpore virilitatis vtitꝰ iniurijs et rapinis. ad occidentem v̄o diſſipatꝰ qñ in ſenectute ſua declinat ad enormia. ſicut dꝛ rege Salomone dicitur. iij. Regꝭ. xj. Cuncqꝫ eſſꝫ ſenex deprauatū eſt cor eiꝰ ꝑ mulieres ⁊c. ad aq̄lonem v̄o diſſipatur † f4.

qñ ex

quando ex multitudine ⁊ magnitudine peccatoꝝ ad deſperationẽ ꝓpinquare videꝉ. † Inde retrahet te dominus de⁹ tuus.ſi vere ⁊ ꝑfecte penitueris.peccatorẽ enĩ retrahit ab aquilone qñ reſpectu ſue clementie dat ei ſpem venie.ſic fecͭ regi manaſſe: vt habeꝉ.ij.Paral.in fine.ab occidẽte xp̃o retrahit peccatorẽ qñ graꝫ pẽitẽdi ſibi cõfert ꝓpe mortẽ.a meridie xp̃o ipꝫ retrahit qñ volũtateꝫ ſatiſfaciẽdi de iniurijs ⁊ rapinis ſibi immittit.ſic de Zacheo legiꝉ.ab oriẽte xp̃o pctõreꝫ retrahit qñ ad deplorandũ iuuẽtutẽ in laſciuijs ⁊ carnalitatib⁹ ꝯſũptã inducit.Exemplũ de magdalena: Luc.vij.de qua dic͂ Gre. Quot ĩ ſe habuit oblectamẽta:tot de ſe iuẽit holocauſta. † Et aſſumet.i.ad ſe ſumet.peccatorẽ ei vere pẽitẽtẽ ad ſe ſumit per gratiã in vita pñti. † Et ĩtroducet in terrã.ſ.viuẽtiũ. † Quã poſſederũt pr̃es tui.illã enĩ iã poſſidẽt apl̃i ⁊ alij ſcĩ pr̃es nr̃i. † Et obtinebis eã.ſine timore amiſſiõis.nã certitudo tenẽdi includiꝉ in rõne beatitudinis.

Glo. ordi.

Ca. XXXI
¶ a Vocauitq; moy.xba moyſi ad ioſue:ſignificat q xp̃s terrã viuẽtiuꝫ ſingulis ſꝫ ꝓpria diſtribuit merita.⁊ omnia ꝓmiſſa dei impleat. Ipſe enĩ introducit populũ in terrã ꝓmiſſã. Eo nãq; duce celeſtẽ ĩgredimur patriã.qui ait: Job.14.a Nemo vẽit ad patrem niſi ꝑ Ibi.3.b me.Et nemo aſcẽdit ĩ celũ niſi q̃ dẽſcẽdit de celo:fili⁹ homĩs qui eſt in celo.q̃ enĩ vnitur ei ꝑ ipſũ aſcẽdit. b Poſt ſeptẽ an.In q̃b⁹ preſens vita ſignatur q̃ ſeptenario nũero volviꝉ.vel tp̃s veteris leg͂ ꝓpẽ ſabbatuꝫ. P⁹ ſeptẽ ergo annos ĩ anno remiſſionis lex ĩ ꝯuẽtu legi pcipiꝉ:q; cõpleta legis obſeruãtia lex ſpiritualiſ ſuccedit.vnde: Eph.4.a Ubi venit plẽitudo tẽporis miſit deus filiũ ſuũ natuꝫ ex mu.⁊c͂.
¶ Poſtq;

ABijt itaq; moyſes ¶ Ca. XXXI a
et locutus eſt oĩa verba hec ad vniuerſũ iſrael:⁊ dixit ad eos: Cẽtũ viginti annoꝝ ſũ hodie:nõ poſſum vltra egredi b
et ingredi:ꝓſertim cũ ⁊ dñs dixerit mihi: nõ †
trãſibis iordanẽ iſtũ.Dominus ergo de⁹ tu⁹ c
trãſibit ante te:Ipſe delebit oẽs gentes has
in conſpectu tuo:⁊ poſſidebis eas. Et ioſue †
iſte trãſibit ante te:ſicut locutus eſt domin⁹:
Facietq; dñs eis ſicut fecit ſeon ⁊ og regibuſ
amorreoꝝ et terre eoꝝ:delebitq; eos.Cũ ergo d
go et hos tradiderit vobis:ſimiliter facietis
eis ſicut precepi vobis. Viriliter agite:⁊ cõ e
fortamini: Nolite timere nec paueatis ad cõ
ſpectum eorum:quia dominus deus tu⁹ ipſe
eſt ductor tuus:⁊ non dimittet nec derelin f
a quet te. Vocauitq; moyſes ioſue et dixit ei g
coram omni iſrael.† Confortare ⁊ eſto robu h

a ſ vel ieſus verus b ſ chriſtianũ ſemen.

ſtus: Tũ enim introduces populum iſtũꝫ in

a ſ viuentium. b ſ patriarchis et ꝓphetis. c ſ firmiter ꝓmiſit.

terram quam daturum ſe patribus eorũ iu-

a ſ electione diuine grẽ. b ſ ſingulis.

rauit dominus:et tu eã ſorte diuides.Et do i† k†

a ſ vnitatem patris et filij oſtendit.vnde: Qui me miſit mecũ eſt: et non relinquit me ſolum.

minus qui ductor veſter eſt:ipſe erit tecũ:nõ †
dimittet nec derelinquet te: Noli timere nec
paueas. Scripſit itaq; moyſes legem hanc ⁊ l m

a ſ quibus maxime legis cuſtodiã cõmendauit.vnde: Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam:et legem requirunt ex ore eius ⁊c͂.

tradidit eã ſacerdotibus filijs leui:qui portabant arcam federis dñi:⁊ cũctl̃ ſeniorib⁹ iſrl̃.
b Preceptiq; eis dicẽs: Poſt ſeptẽ annos:an- n

a ſ gratie hic eſt annus acceptus domino.vnde: Benedices corone anni benignitatis tue. b ſ preſẽtl̃ eccleſie.ſ.in qua militam⁹ do.

no remiſſionis in ſolennitate tabernaculorũ
ꝯuẽiẽtib⁹ cunctl̃ ex filijs iſrael: vt appareat

ſ eccleſie.

in ꝯſpectu dñi dei tui ĩ loco quẽ elegerit dñs:
leges verba legis huius corã omni iſrael:audiẽtib⁹ eis ⁊ in
vnum omni populo congregato:tam viris q̃ mulieribus
paruulis et aduenis qui ſunt intra portas tuas:vt audientes diſcant et timeant dominum deum veſtrum:⁊ cuſtodiant impleantq; omnes ſermones legis huius. Filij quoq; o
eorum qui nunc ignorant vt audire poſſint et timeant dominum deum ſuum cũctis diebus quibus verſantur in ter

ſ vel gens.

ra:ad quam vos iordane tranſmiſſo pergitis obtinendam.
Et ait dominus ad moyſen: Ecce prope ſunt dies mortis p q
tue. Voca ioſue:⁊ ſtate in tabernaclo teſtimõij vt pcipiã ei. r s
Abierũt ergo moyſes ⁊ ioſue:⁊ ſteterũt in tabernaculo teſtimõij: t

Nico. de lyra

a ABijt itaq;. Hic incipit q̃r Ca. XXXI ta ps pñcipalis huius libri:in qua inducitur ppl̃s ad pſeuerãtiã in lege ĩ cõſũmatiõe moyſi ꝑ modũ cuiuſdã teſtamẽti: vbi ſic ꝓcediꝉ:q; pmo poniꝉ inſtitutio noui duc͂.ſcd̃o exhortatio plebis.ca.xxxij.tertio ꝯſũmatio legiſlatoris.verſus finẽ.xxxij.ca.ibi: Locutuſq; eſt dñs ad moyſen. Circa primũ pmittiꝉ noui ducis inſtitutio.ſcd̃o inſtituti ꝯfirmatio.ibi: Et ait dñs ad moy. Pria in duas: q; pmo oñdiꝉ inſtitutiõis neceſſitas.ſcd̃o inſtituti habilitas.ibi: Vocauitq; moyſes io. Neceſſitas aũt ĩſtitutiõis fuit mors moyſi imminẽs de ꝓpinq̃. Fuit enĩ neceſſariũ q ei⁹ ſucceſſor ĩſtitueref ipſo viuẽte ne poſt mortẽ ei⁹ ſurgeret ſeditio ꝓ alteri⁹ ſubſtitutiõe:q; ppl̃s ad malũ erat ꝓnus:⁊ ne ppl̃s aliq̃ tpe eſſet ſine ductore.⁊ hec cã tangiꝉ cũ diciꝉ a moyſe: b Nõ poſſũ vltra egredi ⁊ ingredi.nõ ꝓpter corpalẽ impotentiã:cũ ſcriptũ ſit infra.xxxiiij. Nõ caligauit ocul⁹ eius:nec dentes illius moti ſũt. ſed ꝓpter ſentẽtiã dñi de morte moyſi añ ĩgreſſũ terre ꝓmiſſiõis.⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃. Preſertiꝫ cũ et dñs dixerit mihi ⁊c͂.ſubdiꝉ: c Dñs ergo deus tu⁹ trã.añ te.q.d.licet inſtituã te mihi ſucceſſorẽ ⁊ ppl̃i ducẽ: dñs tñ eſt dux pncipal͂. d Cũ ergo ⁊c͂.ſimiliꝉ facietis eis:eos totaliꝉ delendo. e Viriliꝉ agite ⁊ cõforta.tanq̃ de diuina deductiõe ⁊ ꝓtectiõe ſecuri. f Et nõ dimittet nec derelinquet te.donec totaliꝉ conterãꝉ inimici tui. g Vocauitq;. Hic ꝯñr oſtẽdiꝉ ducis ĩſtituti humilitas.illi eniꝫ q̃ ſe ingerunt ad regimẽ ppl̃i:non ſũt ad h̃ apti.ſm qd̃ dicitur: Hebre.v. Nec q̃ſq̃ ſumit ſibi honorẽ: ſed qui vocaꝉ a deo tanq̃ aaron ſed humiles qui non veniũt ad hoc niſi inducti ⁊ vocati.illi ſũt digni:⁊ hoc notaꝉ in Ioſue.cũ diciꝉ: Vocauitq; moyſes ioſue.⁊ ſubdiꝉ: h Cõfortare ⁊ eſto robuſt⁹. ad ſuſtinẽdum tãti regiminis onus.hoc aũt dixit moyſes:q; ioſue ex humilitate ſua formidabat tantũ on⁹ accipe:maxĩe q; moyſes q̃ erat tal͂ ⁊ tant⁹ onere ppl̃i grauatus peccauerat in aq̃s cõtradictiõis: vt dictũ fuit Nu.xx. i Tu eã diuides ſorte.tanq̃ victor exiſtens ꝑfecte:nõ tñ tua virtute ſed diuina.iõ ſubdiꝉ: k Et dñs q̃ du.eſt ve.ipſe erit tecum victorias faciendo. l Scripſit itaq;. Poſt inſtitutionẽ ducis:h̃ ꝯñr poniꝉ informatio plebis:q; dux inſtitut⁹ nihil ꝓficeret: niſi plebs deo pncipaliter ⁊ duci ſecũdario obediret:q̃ quidẽ obedientia ꝑ legis memoriã conſeruatur.⁊ ideo diciꝉ: Scripſit itaq; moyſes.legẽ hãc ad ꝑpetuã memoriã: m Et tradidit eã ſacerdotib⁹.q̃ teneñꝉ eã intelligere ⁊ populũ docere. n Poſt ſeptẽ annos.i.quolibet ſeptenario annoꝝ ſemel.ſ.anno remiſſiõis: q; tũc filij iſrl̃ liberi a debit͂ poterãt meli⁹ ire ad tẽplũ in hieruſalẽ ⁊ diligẽti⁹ audire legeꝫ. o Filij quoq; eoꝝ. Iſta enĩ obligatio ſe extẽdebat ad futuros ſic ad pñtes. p Et ait domin⁹. Hic ꝯñr deſcribiꝉ ducis inſtituti ꝯfirmatio:⁊ hoc ꝑ dñm q̃ eſt ſimplr̃ ſupior.⁊ pmo deſcribiꝉ dicta cõfirmatio.ſcd̃o pcipiꝉ legis ꝯſuatio.ibi: Poſtq̃ ẽ. Circa pmũ dr̃: Et ait dñs ad moy.tanq̃ ſupior ad ĩferiorẽ q Ecce ꝓpe ſt ⁊c͂.ꝓpĩ qd̃ ĩdiges ſucceſſore. r Voca io.mea auctoritate. s Et ſtate in ta.tu ⁊ ipſe. t Vt pci.ei.ꝯfirmãdo eũ ĩ officio tuo te pñte.
Appruitq;

A
B
† Ioſue.1.b 3.Re.2.a
C
D

B a Poſtꝙ er/
go ſcripſit moy/
ſes ⁊c̄.Deutero
nomiū cōmēda/
tur leuitis:q꞉ e/
uangeliū xp̄i p
veroꝝ ſacerdo/
tū miniſteriū in
E memoria recon/
dit eccl'e q̄ ē ar/
ca dn̄i:vbi cele/
ſtes theſauri re/
cunduntur.Ibi
due tabl'e teſta/
mēti libri.ſ.leg'
⁊ euangelij.Ibi
vrna cōtinet mā
na.i.caro xp̄i in
qua cib⁹ vite e/
terne.Ibi virga
aaron q̄ frōdue/
rat:q꞉ ibi ſacer/
dotium xp̄i qđ
manet in eternū
F vel īppetuū: vt
ſit ibi ꝯtra te ī te
ſtimoniuꝫ.Ver
ba legiſ cuſtodi
entib⁹ ſūt ad ſa/
luteꝫ:cōtēptori/
bus in teſtimōi/
um cōtumacie ⁊
inobediētie.vn̄:
Job.5.g Eſt qui accuſat
vos moyſes in
Ibidem quo ſperat'.Si
eī crederit' moy
ſi:credetis ⁊ mi
hi forſitan.đ me
enī ille ſcripſit.
et alibi: Sermo
quē ego locu.ſū
ip̄e iudicabit.
b Locut⁹ ē ꝗ
moyſes audiēte
G vniūſo cetu iſrl'
ꝟba car.h.⁊c̄.
Verba moyſi n̄
ſimplicit' ſūt ac/
cipiēda:q꞉ ſꝫ hi
ſtoriā iſraelitis
largitori deo in/
grat' exprobrat
pfidiā ⁊ allego/
rice ſctām iſtru/
it eccl'iam: ⁊ ad
morū honeſtatē
ꝓuocat p tropo
logiā.Seruāda
eſt ergo in hiſto
ria veritas:ī al/
legoria myſte/
ria.In tropolo/
gia diſciplīe vti
litaſ:vt ſic ad ce
leſtem theoricā
ꝓuehamur No
tandum quoqꝫ
ꝙ dicitur: Lo/
cutus eſt moy/
ſes verba carmi
nis huius⁊c̄.vt
qui deū ore lau/
dat opere nō cō
Ecc̄i.15.b tradicat.Nō eſt
eī ſpecioſa laus
in ore peccato/
ris.

Audite

Apparuitqꝫ dn̄s ibi in colūna nub' q̄ ſtetit in itroi a
tu tabernaculi. Dixitqꝫ dn̄s ad moyſē:Ecce tu dor
mies cū patrib⁹ tuis:⁊ ppl's iſte cōſurgēs fornica/ b
bit' poſt deos alieños ī terra ad quā igrediet' et ha
bitabit in ea:ibi derelinquēt me:⁊ irritū faciet fe/
dus quod pepigi cū eo.Et iraſcet' furor me⁹ cōtra
eū in die illo:⁊ derelinquā eū ⁊ abſcōdā faciē meā c
ab eo:⁊ erit in deuorationē.Inuenient eū oīa ma/
la ⁊ afflictiōes:ita vt dicat in illo die.Vere q꞉ nō d
ē de⁹ mecū īueneꝛt me hec mala:Ego aūt abſcōdā
⁊ celabo faciē meā in die illo ꝓpt' oīa mala q̄ fec꞉
q꞉ ſecut⁹ ē deos alienos.Nūc itaqꝫ ſcribite vob' cā e
ticū iſtđ ⁊ docete filios iſrl' vt memorit' teneāt ⁊ ore f
decātēt:⁊ ſit mihi carmē iſtđ ꝓ teſtimōio int' filioſ
iſrl'.Introducā eī eū in terrā ꝓ qua iuraui patrib⁹
eius lacte ⁊ melle manātē.Cūqꝫ comederint ⁊ ſa/
turati craſſiqꝫ fuerint auertent' ad deos alienos
⁊ ſeruiēt eis:detrahētqꝫ mihi ⁊ irritū faciēt pactū
meū.Poſtꝙ inuenerint eū mala multa ⁊ afflictio
nes:rn̄debit ei cāticū iſtđ: ꝓ teſtimonio qđ nulla
delebit obliuio ex ore ſeminis tui.Scio eniꝫ cogi/
tatiōes ei⁹ q̄ factur⁹ ſit hodie anteꝙ introducā eū
in terrā quā pollicit⁹ ſū.Scripſit ergo moyſes cā/
ticū:⁊ docuit filios iſrael.Precepitqꝫ dn̄s ioſue fi
lio nun:⁊ ait:Cōfortare et eſto robuſtus:Tu eniꝫ
introduces filios iſrael in terrā quā pollicit⁹ ſum:
a ⁊ ego ero tecū.Poſtꝙ ergo ſcripſit moyſes verba g
legis huius in volumine atqꝫ cōpleuit:precepit le h
a ſ per quos intelliguntur veri ſacerdotes:arcam:id eſt eccleſia ſuſtinen/
tes.
uitis qui portabant arcā federis domini dicens:
a ſ Deuteronomiū:id eſt euangeliū. b ſ quaſi veſtrū eſt in memoria eccle
ſie euangeliū recondere.
Tollite librūm iſtū ⁊ pōnite eū in latere arce fede i
a ſ eſt qui accuſat vos moyſes in quo ſperatis.
ris domini dei veſtri: vt ſit ibi cōtra te in terra te/
ſtimonium.Ego enim ſcio contentionem tuam
a ſ ſuperbiam. b ſ indomabilem. c ſ ſic chriſto in carne cum iudeis
couerſante.
et ceruicem tuam durīſſimam.Adhuc viuente me
et ingrediente vobiſcum ſemper contentioſe egi/ k
a ſ dicentes:demoniuꝫ habes et huiuſmodi. b ſ mortuo ſm carnē chriſto
apoſtolos perſecuti ſunt:et nomen eius delere conari ſunt.
ſtis contra dominūm:quantomagis cum mortū
a ſ ſapientiores:in ſenibus eſt ſapientia.
us fuero?Congregate ad me omnes maiores na
a ſ quibus lex committenda. b ſ intelligentibus. ſ vt ſint inexcuſabiles
ſ cui plus committitur plus ab eo exigitur.
tu per tribus veſtras atqꝫ doctores:⁊ loquar au/
dientibus eis ſermones iſtos: et inuocabo cōtra
ſ celeſtes. ſ terreſtres.
eos celum et terram.Noui enim ꝙ poſt mortem l
meam inique aget' et declinabit' cito deuia quā
precepi vobis:et occurrent vobis mala in extre/
mo tempore quando feceritis malum in conſpe/
a ſ quem nihil latet. b ſ qui natura mitis. c ſ non ſolum per cogitati
ones.
ctu domini vt irritetis eum per opera manuū ve/
b ſtrarum.Locutus eſt ergo moyſes audiente vni
uerſo cetu iſrael verba carminis huius:et ad finē
vſqꝫ compleuit.

a Apparuitqꝫ dn̄s ibi ī colū.nub'.
vt p p̄ſentiā dei in ſigno viſibili ioſue
eſſet maioris auctoritatis ī ꝯſpctū po
puli. b Et po.iſte cō.for.dn̄s futu
roꝝ p̄ſci⁹ p̄nūciat id qđ erat futuꝝ p⁹
mortem moyſi:nō tn̄ imediate:q꞉ toto
tp̄e ipſi⁹ ioſue filij iſrl' nō declinauerūt
ad idolatriā:vt habet' Joſue vl.
c Et abſcō.fa.meā.quaſi afflictiōes
eoꝝ nō videā nec clamores audiā.
d Ita vt dicat in illo die.q꞉ vexatio
dat intellectū. e Nūc itaqꝫ ſcribite
vobis cāticū iſtud.qđ h̄r ca.ſequēti.
f Ut memorit' teneāt ⁊ ore decantēt.
vt ſic nullus poſſit excuſari q̄n ego p̄/
dixerim futuras trāſgreſſiones ⁊ pe/
nas ſequētes.cetera patent ex dictis
g Poſtꝙ ergo.Hic cōſequenter de/
ſcribitur legis ſcripte cōſeruatio:q꞉ p
nihilo ſcriberetur niſi diligent' cuſto/
diret'.⁊ hoc ē quod dicit':Poſtꝙ er/
go ſcripſit moyſes ⁊c̄.⁊ ſubdit':
h Precepit leuit' ⁊c̄.vocāt' aūt h le
uite nō ratione officij:ſed ratiōe gene
ris:q꞉ erāt de tribu leui:ſed erāt offi/
cio ſacerdotes. i Tolli.li.iſtum ⁊
po.eū in late.arce.dicūt aliq̄ hebrei ꝙ
erat in latere arce tn̄ exteri⁹ ſup quan
dā tabulā ī latere arce ꝓminētē.Alij
aūt dicūt ꝙ erat interius iuxta tabu/
las. k Semp cō.egi.cōtra dn̄m: vt
patet in Exo.⁊ libro Nu. l Noui
enī ꝙ poſt ⁊c̄.hec aūt cognouit moy/
ſes per ſpiritū ꝓphetie.Cetera patēt.

Moraliter. C. XXXI

a† Abijt
itaqꝫ mo.⁊c̄.cui⁹ finiſ ſibi p̄dicit'.cū di
citur: † Non tranſibis iordanem
iſtum.Per hoc autem ꝙ moyſes ci/
tra iordanem mortuus fuit:nec popu
lum iſrael ad terram promiſſam intro
duxit.ſignificatur ꝙ lex data p moy/
ſen non introduxit ad terrā viuentiū.
Heb.vij.Nihil ad perfectuꝫ adduxit
lex. † Et Joſue iſte trāſibit.Per
ioſue figuratus fuit chriſtus:non ſo/
lum in geſtis ſed etiam in nomine: vt
dicit Hierony.in prologo libri Joſue
et habetur etiam Ecc̄i.xlvj.Fortis in
bello ieſus naue.Per hoc igit' ꝙ po/
pulum iſrael ad terram promiſſam in/
troduxit:ſignificatur ꝙ lex euangeli/
ca per chriſtum data introduxit ad ce
leſtia. i† Et tu eam ſorte diuides.
Per has ſortes ſignificantur in cele/
ſtibus diſtincti gradus beatitudinis
ſiue manſiones.de quibus dicit ſalua
tor Joh.xiiij.In domo patris mei mā
ſiones multe ſunt.que per chriſtuꝫ aſ/
ſignantur electis ſm meritorum vari/
as quantitates. † Et dominus q̄
ductor eſt noſter ipſe erit tecū.hoc di/
cit':q꞉ cū homine chriſto p ioſue figu/
rato eſt deus in vna pſona q̄ fideles
ducit ad celeſtia. † Non dimittet
te.ſm enī Damaſcenū qđ ſemel aſſum
pſit nunꝙ dimiſit.Hec dicta ſūt ſꝫ ſē/
ſum allegoricū. Moralit' aūt p moy
ſen q̄ interp̄tat' extractus de aquis:ſi
gnificatur carnis maceratio per ieiu/
nia vigilias ⁊ cetera exercitia corpora
lia per que retrahitur caro a delitiaꝝ
aquis.et ſicut moyſes non introdu/
xit populum in terram promiſſionis:
ſic nec iſta itroducūt ad viuētiū terrā
.j.Coꝛ.xiij.Si tradidero corp⁹ meuꝫ
ita vt ardeā:charitatē āt n̄ habue.ni/
hil mihi prodeſt.Predicta vero fie/
ri poſſunt

Moraliter

ri poſſūt ſine charitate. ꝓpter qḋ in ipſis nõ cõſiſtit ꝑfectio vir
tutis:ſed in ipſa charitate. Unde dicit̃ in collat[i]onib⁹ patruꝫ
coll. prima:ieiunia:vigilie:nuditas facultatũ:m editatio ſcri/
pturarũ nõ ꝑfectiones ſed inſtrumẽta perfectionis ſunt.ſ. in/
q̃tum diſponũt ad charitatẽ:vt diffuſe declarat̃ ibidẽ. ꝓpter
quod per Joſue qui ſalus interpꝛetat̃ ⁊ ad ſalutẽ terre viuen/
tiũ introduxit:charitas ꝯuẽiẽter põt deſignari. Tu eam ſorte
diuides:q꞉ ſm gradus charitat[i]s diſtribuunt̃ gradus ſupne
felicitat̃.nõ dimittet te:q꞉ charitas nunq̃ excidet.j.Coꝛ.xiij.
⁊ vbi charitas eſt ibi deus eſt.j.Joh.iiij. Qui manet in chari
tate in deo manet ⁊ deus in eo.

In ca.xxxj.vbi d꞉ in poſtil. Et hec cã tãgit̃ cũ dicit: A moy/
ſe nõ poſſũ vltra ingredi ⁊c.

Additio.

Hoc qḋ d꞉ a moyſe nõ poſſum vltra ĩgredi
nec egredi. ꝓprie eſt intelligẽdũ ꝓpt̃ coꝛpoꝛis ĩpotẽtiã rõne ſe
nectutis:qḋ patet ex hoc qḋ ĩmediate p̃miſit. Centũ viginti an
noꝝ ſũ hodie.q.d.etas mea iã h̃ ſi patit̃ ꝙ ego ſim ductoꝛ vr̃.
Silr̃ ex h̃ qḋ ſequit̃: Nõ poſſũ vltra ingredi ⁊ egredi. qḋ de/
notat ĩpotẽtiã eũdi ad vnã ꝑtẽ vl̃ aliã. Idẽ patet ex h̃ qḋ ſeq̃
tur: Preſerti cũ dñs dixerit mihi: Nõ trãſibiſ ⁊c. Si enĩ ſolũ
hec ꝓhibitio dñi eſſet rõ ſue ĩpotẽtie nõ diceret̃ p̃ſertim ꝙ de
notat aliã rõnẽ a p̃dicta:nec obſtat qḋ allegat poſtillatoꝛ de
hoc qḋ d꞉.j.vl.ca. Nõ caligauit ocul⁹ ei⁹ ⁊c. q꞉ h̃ attribuen/
dũ eſt alie cauſe: ꝓut ibidẽ dicet̃: Si forte ꝯtra h̃ dicat̃ ꝙ ex q̃
moyſes erat ꝓhibit⁹ a dño ne trãſiret ioꝛdanẽ:nõ debuiſſet ĩ
potentiã ſuã ꝓ cã aſſignare:ne ex hoc videret̃ ꝙ ſi nõ eſſet ſic
impotẽs trãſiſſet. Ad hoc dicendũ ꝙ ſuã impotẽtiã eis ꝓpo/
ſuit ad coꝝ ꝯſolationẽ:ne crederẽt ꝙ de⁹ amouebat ab eis du
catũ moyſi in penã coꝝ.q.d.nõ debetis ꝯtriſtari de abſentia
mea:q꞉ iã ſũ ĩpotẽs ad ducẽdũ vos p̃ſertim ⁊c.

Glo. oꝛdi.

a Audite celi ⁊c. In p̃ncipio Ca. XXXII
maxima elementa in teſtimoniũ vocat: vt
ſi mãdata neglexerint:eoꝝ teſtimonio ꝯui
ctos puniat. Hebꝛaice ſamma.i.celi qḋ eſt plu/
rale et maſculini generis:ſed voluit ſingulariter ĩ
telligi:ſicut ſingulas ciuitates thebas ⁊ athenas
dicimus. Aug⁹. Audite celi ⁊c. Audiãt celi al
legoꝛiã:terra hiſtoꝛiã. Quidã celũ ⁊ terrã q̃ſi ani
Ps. 103. mata ad audiendũ ꝓuocari putãt. ſꝫ illud: Qui
reſpicit terrã ⁊ facit eã tremere:cũ hoc dei poteſta
tis ſit:nõ coꝝ ĩtelligẽtie. b Cõcreſcat ⁊c. Do/
ctrinaꝫ legis pluuie ⁊ roꝛi cõpat:q꞉ a fideliũ coꝛ/
dibus germĩa ſpiritalis fruct⁹ exigit. Hec enĩ ſũt
Eſa.55.c ager ⁊ vinea dei. Tale eſt illḋ Eſa. Quõ deſcẽdit
nix ⁊ imber de celo:⁊ illuc vltra nõ reuertitur:ſed
ĩebꝛiat t̃rã ⁊ irri.faciẽ ei⁹.⁊ ger.eã fac̃ ⁊c. c No
mẽ dñi inuo. Demõſtrat q̃ ſit pluuia. Nomẽ enim
dñi inuocare eſt euangeliũ p̃dicare: qḋ q̃ audit et
facit fructũ vite poſſidebit. d Dei ꝑfecta ſunt
Gẽ.2.a opa. vnde: Perfecti ſũt celi ⁊ terra:⁊ omnis oꝛ/
nat⁹ eoꝝ. Cõpleuitq꜠ de⁹ die ſeptimo op⁹ ſuũ qḋ ẽ
redẽptio hũani generis quã oñdit nobis q̃ñ ꝑfici
ens ſpũale ſabbatũ in ſepulchꝛo req̃euit.
e Peccauerunt ei. Aug⁹. Lxx. Peccauerunt
nõ ei filij vituꝑabiles. Qui enĩ peccat nõ deo pec
cat.i.nocet ſed ſibi. Sed ſi hoc generalit̃ dictũ ẽ.
Ps.50. quõ legit̃: Tibi ſoli peccaui ⁊ malũ coꝛã te feci. et
illud Hieremie: Tibi peccauim⁹ patientia iſrl̃ do
Ibi.40. mine. ⁊ alibi: Sana animã meam q꞉ peccaui tibi.
Querendũ eſt quoq꜠ vtrũ idẽ ſit peccare deo qḋ
1. Reg.2.e peccare in deũ? vñ: Et ſi in deuꝫ peccauerit vir q̃s
oꝛabit ꝓ eo? Dicaꝫ q̃d mihi in p̃ſenti videat̃:aut
alio t̃pe quãtũ de⁹ adiuuerit. Peccare in deũ ẽ in
hiſ q̃ ad cultũ dei ꝑtinẽt peccare:ſic peccabãt filij
beli. Sic exiſtimãdũ eſt peccare ẽt in hoĩes q̃ ꝑti/
Gẽ.20.b nent ad deũ. vñ d꞉ abimelech de ſara. Propterea
pepci tibi ne peccares in me. Peccaſſe dño illi di/
cunt̃ q̃ peccati ſui penitẽtiã agũt vt glificet̃ igno/
Ps.50. ſcẽs. Ideo cum dixiſſet dauid: Tibi ſoli peccaui ⁊
malum coꝛam te feci?ſubiecit: Ut iuſtificeris in ſermonib⁹ tuis:⁊ vincaſ
Eſaie.5.a cũ iudicaris. Siue cũ dñs de⁹ dicit: Judicate inter me ⁊ vineã meã. Si/
Job.14.d ue de xp̃o intelligit̃ q̃ ſolus vere ait: Ueit enĩ p̃nceps mũdi hui⁹ ⁊ in me
nõ habet q̃cq̃.ſ.peti qḋ moꝛte dignũ ſit:ſꝫ vt cognoſcat mũduſ q꞉ diligo
p̃rem ⁊c. Quaſi ⁊ ſi leuiſſima petã moꝛtis ſupplicio pſequat̃ p̃nceps mũ/
Ibidem di hui⁹:in me nõ habet quicq̃:ſed ſurgite eam⁹ hinc.i.vt patiar:q꞉ pa/
tiens impleo volũtatẽ patris mei:nõ penã ſoluo peccati mei. Quod ait
Hieremias: Tibi peccauim⁹ patiẽtia iſrl̃ dñe ſimplicit̃ dicit̃ in penitẽte/
Ps.40. cum ſpe ſalutis ⁊ venia. Et cum dicitur: Sana animã meam quia pecca/
ui tibi.hoc ait vt gloꝛificetur deus ignoſcẽdo:quia magna miſericoꝛdia
eius ſuper confitentes et redeuntes qui nõ vult moꝛtẽ peccatoꝛis. Hinc
2.Re.12.c dauid cum argueretur per nathan reſpondit: Peccaui domino. Medi/
co enim quodãmodo videtur vulneratus qui ſe ſubdit ei vt ſanetur: vt
in eo medicine opus impleatur. In hoc autem cantico pꝛeuidebat ꝓphe/
ta quoſdã ſic peccaturos vt nec penitẽtiã agere:nec ad dñm vellẽt redi/
Ps.77. re vt ſanarent̃. De quibus dicitur: Quia caro ſunt:ſpiritus vadẽs ⁊ nõ
rediens. Poteſt etiã ſic intelligi: Peccauerunt:non ei.ſm id qḋ non ei
Joh.1.b nocuerunt peccato ſuo:ſed ſibi. f Et nõ filij ei⁹. Quia nõ ex fide. De
dit enĩ eis poteſtatẽ filios dei fieri his q̃ credũt in noĩe ei⁹. Infidelib⁹ au
Joh.8.f tẽ d꞉: Uos ex patre diabolo eſtis. g Generatio pꝛa. De q̃ in euãgelio:
Mar.8.a Generatio pꝛaua atq꜠ ꝑuerſa ſignũ q̃rit ⁊c. ⁊ alibi: Genimina viperaruꝫ
Luce.3.b q̃s oſtendet vobis fugere a vẽtura ira?

[Textus]

a ſ attentũ facit. ſ q̃ habet aures audiẽdi au. ſ memoꝛia. b ſ cele ſtis. ſ maioꝛes q̃ itelligere poſſũt.

Audite[a] celi[b] Ca. XXXII
a terreſtres terrenis ſenſibus intẽti.
q̃ loq̃r:audiat terr[a] v̄ba oꝛ[is] mei.
ſ .i.multiplicet̃ vt pluuia q̃ innumerabiles hꝫ guttas:⁊ dei inſcrutabilia ſunt iudicia.
b Cõcreſcat in pluuiã doctrĩa mea
fluat vt ros eloquiũ meũ. Qua
a ſ quã viuere facit et creſcere:ſic doctrina audi toꝛum coꝛda:vt ꝓferãt virtutũ germina.
ſi imber ſup h[a]erbam: ⁊ quaſi ſtil
a ſ id eſt virtutẽs ⁊ magnalia dei cãtabo.
c le ſup gramina:quia n[a]omen dñi d
a ſ deũ magnificare eſt coꝛde oꝛe opere maieſta tem eius pꝛedicare.
inuocabo. Date m[a]agnificentiã e
ſ quia ꝑfectus.
d deo noſtro:dei perfectã ſũt ope/
a ſ quia omnia diſcrete ⁊ oꝛdinate facit. ſ id ẽ omnia mandata eius iuſta. vnde: Judicia domi ni vera iuſtificata in ſemetipſa. ⁊ alibi: Pꝛonun ciaui omnia iudicia oꝛis tui.
ra: et [a]omnes vię eius iudicia.
a ſ ꝓmiſſa fideliter implens ⁊ minas. b ſ quia
Deus fid[a]elis ⁊ abſq꜠ vlla iniq̃t[a]ã
equitas eſt. a ſ ꝓ meritis retribuens mal̃ mala. b ſ bonis retribuendo bona.
c ſ q꞉ a deo patre degenerauerunt.
e te iuſt[a]us ⁊ rect[b]us: Peccauer[c]int f
a ſ infideles qui ex patre diabolo. b ſ idolis. ſ peccatis. Nihil ſoꝛdidũ niſi peccm̃. cetera enĩ naturaliter bona ſunt.
f g ei:⁊ nõ filij [a]ei⁹ in ſoꝛdib[b]us: Gene g h+

Nico. de lyra

a Ca. XXXII
Audite celi q̃ loq̃r.
Deſcripta inſtitu/ B
b+ tione ducis:hic cõſequent̃
deſcribitur exhoꝛtatio ple
biſ ad pſeuerantiã in lege
⁊ diuinis mãdatis: ⁊ hoc
per canticum ab eiſ memo
riter tenendum et decan/
tandum. in quo moyſes p̃
mittit ꝓhemium. ſecũdo
exequitur intentum. ibi:
Date magnificentiam. ter
tio ponit epilogũ. ibi: Ue/
nit ergo moyſes. In pꝛo/
logo excitat attentionem
populi ad dicenda. pꝛimo
ex verbi firmitate. cum di
citur: Audite celi ⁊c. Ac
ſi dicat̃:ſicut celum ⁊ ter/
ra ſũt res ſtabiles:ſic mei
ſermões. ſecundo ex vtili/
tate. cum dicitur: b Cõ
creſcat vt pluuia doctrina
mea ⁊c. ⁊ dicitur: Concre/
ſcat.i.ꝯcreſcere faciat ope
ra virtutum. c Doctri
na mea ſicut ros et pluuia
creſcere faciũt terrenaſcẽ/
tia. tertio ex auctoꝛitate.
cum dicit̃: d Quia no
men domini inuocabo. q.
d.non loquoꝛ auctoꝛitate
mea ſed diuina. e Da/
te magnificẽtiã. Hic moy/
ſes exequitur intentũ. ⁊ p̃
mo oſtẽdit deum eſſe per/
fectiſſimum ⁊ optimũ. ſe/
cundo colendum. ibi: Nũ
quid ⁊c. tertio iudicium eius eſſe iuſtuꝫ. ibi: Uidit
dominus. Circa pꝛimũ expꝛimitur pꝛio dei perfe
cta bonitas. ſecundo per oppoſitũ populi maligni/
tas. ibi: Peccauerunt. Perfectionẽ aũt diuine bo
nitatis oſtendit ex ſeptẽ conditionibus. Pꝛimo q꞉
magnus eſt in ꝓpꝛijs. quod notatur cum dicit̃: Da
te magnificentiam deo noſtro. ſecundo perfectus ĩ
factis. ibi: Dei ꝑfecta ſunt opera. tertio ver⁹ in iu/
dicijs. ibi: Et omnes vie eius iudicia. quarto fide/
lis in pꝛomiſſis. ibi: Deus fidelis. quinto ſanct⁹ in
donis. ibi: Et abſq꜠ vlla iniquitate. quia nulli iniu
riatur:ſi det vni gratiam ⁊ non alteri:ſed totũ fa/
cit ſancte. licet aliter aliquando iudicet̃ ab homĩe:
Mat.xx. An oculus tu⁹ neq̃ eſt quia ego bon⁹ ſũ.
ſexto iuſtus in p̃mijs reddẽdis. ibi: Juſtus. ſeptio
rectus in penis inferendis. ibi: Et rect⁹. f Pec/
cauerũt. Hic per oppoſitũ oſtendit̃ populi malignĩ
tas. cum dicit̃: Peccauerũt ei in ſoꝛdibus:ſcilicet
idolatrie. g Et non filij eius. quia ex hoc q̃ pri/
us filij dei erant per gratiam:facti fuerunt filij ꝑ/
ditionis per culpam. h Generatio pꝛaua. ꝑ coꝛ
ruptionem affectus.

a Nunq̄d nō ⁊c. Qui oīm creator ⁊ cōditor vnꝰ deꝰ: a q̄ ipſo: ⁊ p ipm: ⁊ in ipo ſūt oīa. Prepoſterꝰ ordo: pmo eni creauit deus diſponēdo vt eſſet. ſecūdo fecit formādo. tertio dominādo poſſedit. b Creauit te. Creauit dū materiā vñ formari poſſit cōdidit. Stultꝰ ergo ⁊ inſipiēs q̄ creatorē ⁊ factorē ſuū digna veneratione nō colit: īmemor eiꝰ beneficij quo eum deus de manu inimicoꝝ eruit ⁊ poſſedit: p mare rubꝝ duxit: manna de celo
Exo.32.b dedit: ipſe ingratꝰ idola coluit dicēs: Hi ſūt dij tui iſrl' q̄ eduxert te de t'ra egypti. c Patrem. doctorē legis ⁊ pdicatorē euāgelij cuius doctrina ⁊ exemplo. ſ. inſtruaris. d Quādo diuide. Quaſi cū multitudo hominū innumerabilis ſit filios tm̄ iſrael in hereditatē ſuā dñs elegit: quibus potentiā ſuā: ⁊ ſecreta ſua p leg' ⁊ ꝓphetarū manifeſtabat indicia. e Cōſtituit. Grego. Alia editio. Statuit terminos gentiū iuxta numeꝝ angelorū dei. Ubi videt' miniſteria āgelorū ſup gētes ſingulas vel etiā homies ordinata ſignificare: quibꝰ regant' et defendan
Mat.18.b tur. vnde: Angeli coꝝ ſp vidēt faciē patris mei. Dei eni ciuitas ex angelis ⁊ hominibus conſtat: ad quam tāti cōſcēdūt hominū quāti illic remāſert āgeloꝝ: qd ex h pōt haberi. Statuit termios gētiū ſm numeꝝ āgeloꝝ dei. Debemꝰ ergo ex imitatiōe coꝝ ad vſū noſtre cōuerſatiōis aliq̄d trahere: ⁊ emulatiōe bonis ſtudiis nos inflāmare: vt ſimiles ſimus illis ad q̄s debemꝰ aſcēdere. Diſtincte eni cōuerſatiōes hominū diſtinct' cōgruūt ordinibus angeloꝝ: vt in coꝝ ſortē p cōuerſatiōis ſilitudinē aſcendūt. f Pars autē. Cū deꝰ vniuerſas gētes creauit: ſolus iſraelitas elegit: q̄s ſua cognitiōe ſi
B gnis ⁊ miracul' glorificauit. g Inuenit eū. q: in ſina pactū cū eo inijt: māna dedit: ⁊ aquā de petra ꝓduxit: coturnices miniſtrauit: ⁊ in eadē heremo. xl. annis eos circūducēdo p̄cepta ſua docuit.
Allego. h Circumduxit eū. Allego. Eccliam p orbē terrarū dilatādo in viā mādatorū ſuorū dirigēdo. i Cuſtodiuit. multi in deſerto proſtrati ſunt: ſed poſtq̄ mandata dei tranſgreſſi ſūt. k Sicut aq̄la. Aquila ſꝫ phyſicos ab acumīe oculorū vocata tā acute videt: vt cū ſup maria īmobili penna ferat': nec hūanis viſibus pateat: piſciculos in mari natare videat: ad tormēti inſtar deſcēdens raptā pēnis predā ad litus ptrabit. Pullos quoq̄ plumeſcentes: alis verberat ⁊ ad volanduꝫ prouocat. Sic xp̄s nos dictis ⁊ exēplis exhortās ad alta ꝓuehit vt ſequamur q̄ p̄ceſſit. vnde: Ubi fuerit corpus ibi congregabuntur ⁊ aquille. Sup celos q̄ꝫ exaltatꝰ: ⁊ hūanis ſubtractꝰ aſpectibꝰ in mari huiꝰ mūdi natātes ocul' miſe̓dīe videt: ⁊ pēniſ amoris ptrabit ad
Job.12.e litus eterne ſecuritat'. vñ: Ego ſi exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipm.

Sic aq̄la ⁊c. Aq̄la (vt aiūt) cū plumeſcere pullos ſuos videt ad ſolē cōuertit: ⁊ illū nutrit: q̄ irreuerberata acie aſpicit radios ſolis: ſi lumīa deflectit q̄ſi degenerē negligit. Pulloſq̄ ad volādū prouocat: ⁊ laſſos alis ſuſtētat. ſic deꝰ ad verū ſolē nos inuitat: īfirmitatibꝰ nr̄is cōpatit' ⁊ aliſ gr̄e ſuſtētat. l Prouocāſ. ad terrā chanaan poſſidēdā dñs pplꝫ ſuum ꝓuocauit: adiuuit: ⁊ ab inimic' ꝓtexit. m Dominus ſolus. Pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſp̄ūſſanctus vnus eſt deus. nō dicit ſolꝰ pat' ne excludat filiū: vel ſpiritūſāctū: ſed dñs ſolus. i. deꝰ. n Dominus ſolꝰ. Hereticorū tot dñi ſunt quot errores colūt. o Excelſā terrā. Paleſtinā: que mōtuoſa egyptus plana ⁊ depſſa. Eccleſiā q̄ virtute ⁊ ſcientia ſublimis. In qua comeditur fructus agrorum: quia ibi germinat ſemen bo.

---

a ſ ſēſu et volūtate. ſ bñficijs īgrata. b ſ operatiōe. ſ .i. p bonis reddēs mala.
ratio praua atq̄ ꝑuerſa heccine a b
ſ pro beneficijs.
reddis dño popule ſtulte ⁊ inſi c† d†
a ſ creatione non generatione.
a piens? Nūq̄d nō ipē ē pat' tuus e†
a ſ p fidē expulſis errorībꝰ vendicauit ſibi.
b ſ .i. ad imaginnem formauit. f†
b q̄ poſſedit te ⁊ fecit: ⁊ creauit te? g† h†
a ſ vt ad eū redeas. ſ quibus data beneficia.
b ſ qñ elegit patres tuos i pplm peculiarē ſibi.
Memento dierū antiquorū: co i†
a ſ quibus elegit abraā: iſaac et iacob. ſ nō eni defuit alicui liberalitas creatoris.
gita generatiōes ſingulas. In k†
a ſ āñceſſores. b ſ opa dei q̄ p gente tua fecit.
c terroga patrē tuū ⁊ annūciabit †
a ſ in antiquis eſt ſapientia ⁊c.
tibi: maiores tuos ⁊ dicent tibi: ‡
ſ in confuſione linguarum.
d Quando diuidebat altiſſimꝰ gē l†
ſ diſſeminando per omnes terras.
tes: quādo ſeparabat filioſ adā:
a ſ Hyꝑbole. i. tot cōſtituit ſingulaſ gētes quot erant ſingule perſone in populo iſrael. vl' quot igreſſe ſunt in egyptum. i. ſeptuaginta.
ſ vel ſtatuit.
e Cōſtituit terminos populoꝝ iu m n
f xta numerū filiorū iſrael. Pars o†
a ſ fidelis. b ſ nouus populus veteri prelatus: ſicut iacob: eſau. ſ. eccl'ia ſynagoge prelata.
autem dñi populus eius: iacob
a ſ funes ceciderunt mihi in preclaris ⁊c.
b ſ poſſeſſio hereditaris.
g funiculus hereditatis eiꝰ. Inue p†
a ſ cuꝫ eccliam de errore liberauit vbi idolatrie horror nullaq̄ dei mentio. ſ arabia
nit eū i terrā deſerta: i loco hor q†
ſ gentilitatis q̄ ſine deo. b ſ p viam mōt' ſeir.
h roris ⁊ vaſte ſolitudis. Circūdu r s†
a ſ legē ⁊ p̄cepta ſua. b ſ diligētiſſime.
i xit euꝫ ⁊ docuit: ⁊ cuſtodiuit q̄ſi t v†
ſ q: in ea lux veritatis. ſ chriſtus:
k l pupillā ocl'i ſui: Sicut aquila ꝓ x
a ſ dictis et exēplis b ſ quos fouet quaſi gallina et cōgregat ſub alis.
uocans ad volandum pullos ſuos: et ſuper eos volitans expā y†
a ſ gemine dilectionis et auxilium ꝓtectionis.
dit alas ſuas: ⁊ aſſumpſit euꝫ at
a ſ cum in cruce peccata coꝝ ſuſtinuit.
m n q̄ portauit in humeris ſuis. Do †
a ſ nō etiā idola egyptioꝝ. ſ illis exeuntibꝰ de egypto: nobis de mundo incarnato filio.
minus ſolus dux eius fuit: ⁊ nō
ſ inducatum. a ſ diabolus vel idolum.
erat cū eo deus alienus. Cōſti z†
a ſ ferūt ibi eſſe verticē terre q̄ſi vmbilicū.
o tuit eū ſuper excelſam terraꝫ: vt †

---

a Atq̄ ꝑuerſa. p corruptionē intellectꝰ. b Heccine reddis dño. ſ. malū ꝓ bono. c Popule ſtulte. credēs vtile qd nō eſt. d Et inſipiēs. nō cogſcēs vtilitatē vbi eſt. e Nūq̄d. Hic pn̄r oſtendit' deū eſſe colendū ⁊ ex ſeptē beneficijs. Primū ē pmarie creatiōiſ. qd notat' cū dicit': Nūquid nō ipſe eſt pater tuus. colēdus ⁊ venerandus? q. d. ſic. f Et creauit te. in eductiōe de nihilo. g Fecit. in diſtinctiōis pmordio.
h Poſſedit. cōſeruatiōis auxilio: qd ſi ignoras. i Memēto ⁊c. per tuā cogitationē reducēdo generationes ad primā creationē. k Interroga. vt diſcas p aliorū narrationē.
Secūdū beneficiū eſt gratuite electiōis q̄ elegit pplm iſrael p̄ alijs. et q̄tū ad hoc dicit': l Qñ diui. al. gētes. ſ. in cōfuſione linguaruꝫ: q: p hec diuiſe ſunt gētes ⁊ diffuſe p mūdū. m Cōſtituit termi. po. q: diſtincti ſunt ſm. lxx. linguas.
n Iuxta numerū filioꝝ iſrl' q̄ igreſſi ſūt egyptū cū iacob q̄ fuerūt. lxx. vt hr̄ Gen̄. xlvj. vbi dicit': Oēs anime domꝰ iacob q̄ igreſſe ſūt egyptuꝫ fuere. lxx. ⁊ ſm h ſūt. lxx. ppl'i diſtincti ſm diuerſas linguas ſeu idiomata. Trāſlatio. Lxx. habꝫ: Iuxta numerū filiorū dei. p quos aliqui intelligūt angelos: ita q ſm eos tot ſaluabunt' hoies q̄t remāſerūt angeli boni: vel tot hoies q̄t ſūt angeli ſtātes ⁊ cadētes vt dicūt aliq̄. ⁊ ſm hoc dicit' hic: Cōſtituit termios populorū. determinat' numerꝰ electorū.
o Pars aūt dñi ppl's eiꝰ. q: ppl's iſrl' fuit deo ſpecialit' dedicatꝰ. Tertiū beneficiū eſt ſeparatio ab errore idolatrie. pmo chaldeoruꝫ: vñ: Abſtulit abraā: vt habet' Gen̄. xj. ⁊ q̄tū ad hoc dicit': p Inuenit eū i terra deſerta. i. ꝑuata dei cultu.
q In loco horroris. q: chaldei colebāt ignē tāq̄ deū. qd ē horrendū. ſcd'o ab errore egyptioꝝ a q̄ reuocauit eos i datiōe legis. ⁊ q̄tū ad h d'r: r Et vaſte ſolitu. eo q in ſolitudie ſinai data eſt lex. Quartū bñficiū ē reductio ad terrā ꝓmiſſiōis. ⁊ q̄tū ad h d'r: s Circūduxit eū. ſ. p deſertū vſq̄ ad terre ꝓmiſſiōis ingreſſuꝫ. t Et docuit p moyſen dādo Deuteronomiū. Quītū beneficiū eſt paterne ꝓtectionis. ⁊ q̄tū ad hoc dicitur: v Et cuſtodiuit quaſi pupillā oculi ſui. inter alias partes corporis pupilla oculi diligētiſſime cuſtoditur: ⁊ ſic filij iſrael p̄ ceteris populis habuerunt beneficiū diuine ꝓtectiōis. Sextū beneficiū eſt ſalubr' eductiōis de egypto. ⁊ q̄tū ad h d'r: x Sicut aq̄la ꝓuocās ⁊c. q: p multa ſigna ⁊ mirabilia eis data ꝓuocauit eos deꝰ ad egredīēdū d' egypto. y Expādit alas ⁊c. qñ aquila vult trāſferre pullos ſuos de loco ad locū: portat eos ſup humeroſ ſuos: q: nō timet a pte ſupiori ſed tm̄ ab inferiori: ne emittant' ſagitte: ⁊ iō ponit pullos ſup humeros vt prio ipa recipiat ſagittas q̄ pulli pcutiat'. ſic angelꝰ pſonā dei repreſentās poſuit ſe int' caſtra filioꝝ iſrael: ⁊ egyptioſ ſup mare rubrū: vt hr̄ Exod. xiiij. ne ſagitte et ſpicula egyptioꝝ lederit iſrl'ez. Septimū bñficiū fuit ſolēnis itroductiōis in terrā ꝓmiſſiōis. ⁊ q̄tū ad h dicit': z Cōſtituit eū ſup: q: terra ꝓmiſſiōis altior ē alijs terris īcircumitu exiſtentibꝰ.

Ut ſugeret

G men bonū.i.dei verbū. Ibi fruct⁹ tri/
ceſimus:ſexageſim⁹ ⁊ cēteſim⁹: vt quiſq;
ꝓ capacitate ſua ſufficient comedat.
a Ut ſugeret mel. Grego. Ut ſugeret
mel de petra: ⁊ oleū de firma petra. Hͦ
iuxta hiſtoriā factū nuſq; legit: ſ; de
petra.i.xp̄o mel ſuxerūt: q̄ eius facta
.i.miracula viderūt. Oleū xͦ de fir/
ma petra: qꝛ poſt reſurrectionē ei⁹ ſpi/
rituſſctī vnctionē meruerūt. In firma
petra mel dedit: q̄n adhuc mortal' mi/
racloꝝ dulcedinē oñdit. Firma petra
oleū fudit: qꝛ poſt reſurrectionē ipaſſi
bilis ꝑ afflationem ſpūſſctī donū ſctē
Eſa.10.f vnctiōis donauit. vñ: Cōputreſcet iu/
gū a facie olei.i.dñatio diaboli ꝑ vn/
ctionē ſpirituſſancti. Mel quidē ad
ad litterā omniū reꝝ copiā ſignificat.
b Filioꝝ baſan. Baſan regio ē que
pecoribus abundat ꝓpter paſcua. vn
de rubenitis ⁊ gadditis ⁊ dimidie tri
bui manaſſe tradita eſt: qꝛ pecora mul
ta habebant. c Et hircos. qui pe/
nitētes ſignificāt: ꝓ pctō offerebant.
Nō ſatis eſt fidelib⁹ dona virtutū ꝑci
pere niſi ſtudeāt ꝓ cōmiſſis penitere.
Pſ.50. vñ: Ampli⁹ laua me ab iniq̄tate mea.
Hircos vocat qui exemplo ſuo alijs
miniſtrāt penitentie opa q̄uis nō cō/
miſerint grauiora: deflēt ei cogitatio/
nū pctā tāq; facta. d Cum medul.
Joh.12.d tri. Corpis xp̄i. vñ: Niſi granū frumē
ti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm ſo
lū manet. e Incraſſat⁹ eſt. Sic iu/
dei icraſſati bñficijs idolatre facti ſūt:
ſic quidā chriſtiani acceptū myſteriu;
corpis ⁊ ſāguis dñi in ꝑditionē ſibi cō
uertunt. f Prouocauerunt. Alij
fiunt heretici: alij idolatre: q̄ de corde
idola ⁊ abominationes ſibi fingūt.
g Noui recenteſq;. Recedētes a cul
tura dei inuenerunt ſibi deos q̄s p̄res
eoꝝ nō coluerūt. h Et ait abſcon.
Nihil grauius eſt q̄ viſiōe dei priua/
Pſ.50. ri. vñ: Ne ꝓijcias me a facie tua. Itē:
Ibidē.68. Ne auertas faciē tuā ⁊c̄. i Ipi me
ꝓuo. Quaſi ſic irritauerunt me mul/
titudinē falſoꝝ deoꝝ colēdo ⁊ me re/
probādo: ſic irritabo eos in multitu/
dinē gentiū aſſumēdo illos reproban
do. k Et ego ꝓuo. Tradendo eos
gētib⁹ qui aliq̄n nō ppl's nūc aūt ppl's
dei. Siſr chriſtiani qui deſerta verita/
te ad errores declinant malignis ſpiri
tibus traduntur qui dignitatem an/
gelicam perdiderunt. Qui bene gēs
ſtulta dicuntur: iuſticia; odientes: ini
quitatem amantes. l Ignis ſuccē/
ſus eſt in furore. Grego. De his quos
damnat flagella ⁊ non liberāt ſcriptū
Hiere.5.a eſt. Percuſſiſti eos nec doluerunt ⁊c̄.
His flagella in hac vita inchoant ⁊ in
eternū ꝑmanebūt. vñ moyſes: Ignis
exarſit ab ira ſua ⁊ ardebit vſq; ad in/
feros ⁊ deorſum. De preſenti enī ꝑcuſ/
Pſ.88. ſiōe dicitur: Ignis exarſit ab ira mea.
De eterna ſeq̄tur: Et ardebit vſq; ad
Naū.1.b ad inferos ⁊ deorſum. Non tamen iu/
ſm aliā lr̄ terram. dicat deus bis in idipſum. vnum ē ei
flagellum quod temporaliter incipit
⁊ in eternis ſupplicijs conſummatur.
m Deuorabitq; terram cum germi/
ne ſuo ⁊ montium fundamenta cōbu/
ret ⁊c̄. Alij: comedet terram ⁊ naſcen/
tia eius.i.carne; propter opera libidi
nis eterna flamma comburit: naſcen/
tia eni; carnis opa ꝯcupiſcētie carnal'
que ſunt fornicatio, imūdicia ⁊ hmōi.
Aues mor.

a ſ abundantia omnium rerum.
a comederet fructus agroꝝ. Ut ſugeret a
a ſ dulcedinē miraculoꝝ. b ſ xp̄o adhuc mortali. c ſ vn/
ctionē ſpūs. d ſ chriſto iam immortali. e ſ alij de fir/
ma petra.
mel de petra: oleūq; de ſaxo duriſſimo. b
a ſ fertilitatē terre ꝓmiſſiōis ſignificat. ſ piguedinē fidei
et charitatis: vel ſolidā doctrinā. ſ patriarchaꝝ exēplis.
b ſ deitatis. c ſ ſimplicitatē mentis: vel facilitatem doctri
ne. ſ de innocentia patrū in exemplū tracta.
Butyrū de armēto ⁊ lāc de ouibus cu; c
a ſ pinguedīe charitatis. b ſ filioꝝ apoſtoloꝝ. c ſ apo
ſtoloꝝ qui duces gregis. vnde: Afferte dño filij dei: af. do.
fi. arietū. ſ magiſtrum. ſ pinguedinis noui.ſ. teſtamenti
vbi ſcientie multitudo et virtutum.
b c adipe agnoꝝ et arietū filioꝝ baſan: Et d e
a ſ cū medulla tritici predicta beneficia maxie dono accu/
mulat. b ſ de quo: Hic eſt calix noui teſtamenti in meo
ſanguine.
d hircos cū medulla tritici: ⁊ ſanguinem f
a ſ ſine falſitatis vel hereſis corruptione. b ſ diuina lar
gitate.
e vue biberent meraciſſimū. Incraſſatuſ g
a ſ iſraelita vel chriſtianus. b ſ ingratus benefactori et
contumelioſus. ſ cōtemnendo precepta. c ſ ſcientia ⁊ vir
tute.
eſt dilectus ⁊ recalcitrauit: incraſſatus h† i
a ſ multiplicatus ſic vt numerari non poſſet. b ſ poſt tā/
ta beneficia.
impiguatus dilatatus. Dereliquit de/ k l m†
a ſ ſequendo idola.
um factorem ſuum: et receſſit a deo ſa/
ſ idolis vel hereſib⁹.
f lutari ſuo. Prouocauert eū in dijs alie/ †
ſ .i.expoſitio. ſ idolis.
nis: ⁊ in abominationibus ad iracun/
diam cōcitauerunt. Immolauerūt de/ n
monib⁹ ⁊ nō deo: dijs quos ignorabāt. o
g Noui recenteſq; venerūt: quos non co
a ſ prophete et apoſtoli. b ſ per legē et circūciſionē iude
um: ꝑ baptiſmū chriſtianū. ſ formauit.
luerūt pātres eorum. Deum qui te gē/
nuit dereliquiſti: ⁊ oblitus eſt domini
a ſ auerſionē tuā. ſ hec mala b ſ vindictā.
creatoris tui. Uidit dñs ⁊ ad iracūdiā p
ſ non ex ſe.
concitatus eſt: quia prouocauerūt eu;
ſ quos in filios ⁊ filias elegerat.
a ſ ſubtraham auxilium. b ſ noticiā beniuolentiā.
h filij ſui et filie: Et ait: Abſcōndam faciē q†
a ſ Nō miſerebor. ſ expectabo ad quē ꝑueniāt.
ſ tormenta.
meam ab eis: ⁊ ꝯſiderābo nouiſſima eo
a ſ reddens mala ꝓ bonis. ſ volūtate et opatiōe. b ſ fi/
dem deo ꝓmiſſam nō ſeruantes.
rum. Generatio enī ꝑūerſa eſt ⁊ ifidēleſ r s
ſ ſicut patres. a ſ idola colentes.
i filij. Ipſi me ꝓuocaūerūt in eo qui nō t
ſ ſupſtitionibus.
erat de⁹: ⁊ irritauerūt in vanitatib⁹ ſu/
a ſ quia dominum ignorant qui vere eſt.
k is† Et ego ꝓuocabo eos in eo q̄ nōn eſt v
l ppl's: ⁊ i gēte ſtulta irritabo illoſ. Ignis x†
ſ quaſi eis ardeſcit vindicta mea.
ſuccēnſus ē i furore meo: ⁊ ardebit vſq;
a ſ vſq; in eternū puniēdo. b ſ reprobos terrena amātes
m ad iſerni nouiſſima. Deuorabitq; terrā
ſ operibus malis. a ſ ſuperboꝝ. b ſ conſilia quibus ſe
credebāt ipune peccare. ſ ſpē: fiduciam. b ſ flāmis eternis
cū germīe ſuo: ⁊ mōntiū fūdāmēta cōm
a ſ cōgregari ꝑmittā. b ſ flagella q̄ ſuſtinētib⁹ mala ſ;
deo bona: qꝛ iuſta. ſ opa ⁊ vba cogitatiōes q̄b⁹ puniātur.
ſ puniendos.
buret. Cōngregabo ſuper eos māla:

a Ut ſugeret mel de petra.i.
a de terra petroſa: qꝛ in terra ꝓ/
miſſionis in mōtib⁹ petroſis ſūt
arbores ī q̄b⁹ mellificāt apes.
b Oleūq; de ſaxo duriſſimo.
b quia ibi etiā in loc' ſaxoſis ſūt
oliue de quarū fructu fit oleū.
Aliter exponit: qꝛ in vaſis la/
pideis mel ⁊ oleū reſeruant.
c Butyꝝ de armēto ⁊c̄. ⁊ ſub
c dit: d Filioꝝ baſan. qꝛ ter/
ra og regis baſan eſt valde pa/
ſcualis ⁊ apta animalib⁹ nutri
endis: vt habet Nu.xxxij.
d e e Et hircos.ſ. paruulos q̄ vo
cant hedi. f Cum medulla
tritici.i.cū panibus fact' de fa/
rina tritici d̄licatiſſima: ⁊ a cor
f tice exteriori purgata. g In
craſſatus. Hic conſequent oſtē
dit ꝑ oppoſitū ppl'm a dei cul/
g tura receſſurū. cū dicit: Incraſ
ſatus eſt dilectus.i. popul⁹ iſrl'
ꝑmo a deo dilectus: repletus ē
omnibus bonis in terra ꝓmiſ/
h† i ſionis. ⁊ loquitur ſcriptura de
futuro per modū preteriti pro/
k pter certitudinē ꝓphetie.
l m† h Et recalcitrauit. a deo rece
dendo. i Incraſſatus eſt.
delitijs. k Impinguat⁹. di/
uitijs. l Dilatatus. bono/
ribus ⁊ excellētijs: ⁊ qꝛ iſta ſūt
† frequēter occaſio dimittēdi de
um ⁊ cōuertēdi ſe ad idolatrie
cultū. ideo ſubdit: m De/
n reliquit deū ⁊c̄. idolatria autē
aliq̄n ipendit demonib⁹ in ali
o qua effigie apparētib⁹. ⁊ q̄tu;
ad hoc dicit: o Immola/
uerūt demonijs. aliq̄n corpori/
bus celeſtib⁹. ⁊ q̄tū ad h̄ ſub/
dit: o Dijs q̄s ignorabāt.
qꝛ p̄res eoꝝ vt moyſes ⁊ aarō
ꝓhibuerūt adorare celi militi/
am. aliquādo idolis humana
p arte adinuētis: ⁊ q̄tū ad h̄ di/
cit: Noui recētesq; venerūt ⁊c̄.
⁊ ſubdit: p Uidit dñs. Hic
ꝯñr oñdit diuinū iudiciu; eſſe
iuſtū puniēdo ppl'm ꝑdictū.
q† Circa qd̄ ꝑmo ponit cōmia/
tionis materia. ſcd̄o dilatatio/
nis cā. ibi: Et dixi vbi nā ſunt.
tertio punitiōis forma. ibi: Nō
ne hec cōdita ſūt. Circa ꝑmū
ꝑmo eis cōmiat dñs ſubtracti/
r s onē ſui auxilij. cū d̄r: q Ab/
ſcōdā faciē meā. nō aſpiciendo
t ad eoꝝ afflictionē. r Gene/
ratio enī ꝑuerſa eſt. ꝓpt' depra
uationē affectus. s Et in/
fideles filij. ꝓpt' deprauationē
intellect⁹. ſcd̄o cōmiat eis ſub/ † Ro.10.d
v iectionē reſpectu vil' ppli. ⁊ q̄/ Hie.15.e
x† tū ad h̄ dicit: t Ipſi me ꝓ/ D
uocauerūt. colēdo vilē creatu/
rā. v Et ego ꝓuocabo eoſ.
ī eo q̄ nō eſt ⁊c̄. ſupponēdo eis
vilē gētē. tertio cōminat eis af
flictionē ſupplicij. ⁊ ꝑmo a crea
tur' nō viuētib⁹. cū d̄r:
x Ignis ſuccē.ē.i. pena eis ꝑ/
parata: qꝛ noīe ignis in ſacra
ſcriptura itelligit oīs pēa. Uel
dicendū q̄ iſta cōminatio reſpi
cit futuꝝ iudiciū: añ qd̄ ꝑcedet
ignis terrā cōburēs.
Et ſagit

a Aues mor. Que iuxta vi
am comedere ſementē.
b Dētes be. ⁊c. Trahūt be
ſtie ⁊ ſerpētes dentib⁹ furio
ſis reprobos ſup terrā quan
do q̄s prius blādiēdo carna
libus pſuaſerūt vt ſe ducerēt
furioſe a pctōrib⁹ expetūt vt
cruciēt. c Foris vaſtabit.
Corp⁹ ignis eterni torq̄bit ex
uſtio ⁊ mētē anguſtie magni
Eſa. 66. g tudo. vñ: Vermis eoꝝ nō mo
rieť ⁊ ignis eoꝝ nō extingue
tur. d Iuuenē ſi. ac. Nul
li ſcꝫ etati parceť: q2 omnes
idolatria maculauit. e Ceſ
ſare faciā. A terra ſua eiecti ⁊
p totū orbē diſpſi ſūt. Gene
raliter xp̄o pctōres tollenť de
terra ſctōꝝ: ⁊ memoria eoruꝫ
Pſ. 51. vñ: Propterea de⁹ tuus de
ſtruet te in finē: euellet ⁊ edu
cet de terra viuentiū ⁊c.
f Diſtuli. ne blaſphemarēt
nomē meū nec tñ abſtuli vin
dictaꝫ. g Quō pſeq̄. Tñ
oſtēdit timorē iudaice gentis
poſtq̄ dño peccauerunt: vt
vn⁹ hoſtiū mille de eis: ⁊ duo
fugarēt. x. milia. hoc eſt pau
ci plurimos. Qui dei ma
gnitudinē agnoſcit nō ex īfir
mitate diuine potētie: ſed iu
ſti iudicij pmiſſiōe hec inueni
re ītelligit. h Iudices. ap
E probatoreſ. etiā q̄ idola colūt
vnū deū eſſe intelligūt q̄ fecit
celū ⁊ terraꝫ. i De vinea
⁊c. Hereticorū nequitiā ſigni
ficat q̄ a ſctis doctorib⁹ ſpiri
talē doctrinā purā accepert:
ſed veneno ſuo corruperūt: ⁊
in fellis ⁊ abſinthij amaritu
dinē peruerterūt. Sepe hie
ruſalē ſodome ⁊ gomorre cō
Eſaie. 1. c paratur. vnde: Audite ver
bum domini principes ſodo.
⁊ gomor. ⁊c. k Botrus
amariſſimus. Fructus ſcili
cet opera amariſſima ſunt. vi
nū enim cum felle mixtū ob
tulerunt. l Fel draconū.
Quaſi intra ſe retinent vene
num malicie: ne ſalutis ⁊ cor
rectionis medicinā ſuſcipiāt.
Heretici ſicut ſerpentes a
maritudinem ⁊ venenum oc
cultant vt incautos ledant.
m Mea eſt vltio ⁊ ego re
tribuam eis. Paulus de hoc
Ro. 12. d loco ſumpſit: Mihi vindictā
Pſ. 74 ⁊ ego retribuā: ſm merita. ſ.
n In tēpore. Quaſi cū ac
cepero tp̄s ego iuſticias iudi
cabo. Hinc moyſi ꝓ populo
Exo. 32. g oranti dixit: In die vltionis
viſitabo ⁊ hoc peccatū eorum.
o Iuxta eſt dies perditio.
Vnicuiq̄. Quicquid ei fini
tur breuiſſimum eſt ſi eterni
tati comparatur. Scd̄ꝫ hi
ſtoriā iudeorū vindicta feſti
nat: q2 locū ⁊ gentē ⁊ oēm ꝓ
ſperitateꝫ in breui pdiderūt:
q2 ꝓphas ⁊ ſaluatorē occide
rūt. p Iudicabit. Diſcer
Pſ. 42 nēdo a mal. ſm illō: Iudica
me de⁹ ⁊ diſcerne cām meā.
Videbit q̄

a ſ irā indignatiōis ⁊ vltiōis acute: vt etiā animā pene
tret. b ſ per varia tormenta.
et ſagittas meas cōplebo in eis. Cō
a ſ verbi dei et ſterilitate bonorum opeꝝ. b ſ peccata
improperantes. c ſ demones leues inſtabiles.
a ſumenť famē: et deuorabūt eos aues
a ſ ore maledico. b ſ demōes beſtie dicūť ꝓpť ferocitā.
b morſu amariſſimo. Dētes beſtiarū im
a ſ ſup terrā trahunť q̄ in terrenis diſſipantur.
mittā i eos cū furore trahētiū ſup ter
c rā atq̄ ſerpentiū. Foris vaſtabit eos
a ſ inimicoꝝ. b ſ in ciuitatib⁹ clauſos. c ſ laſciuum.
d gladi⁹ ⁊ intus pauor: iuuenē ſimul ac
a ſ ſterilem a bono opere. b ſ hebetem ſenſu paruulū.
c ſ pigro inutili.
virginēꝫ lactentē cū homine ſenē. Et
ſ dici feci vaſtata ciuitate et populo. a ſ nō ex igno
rantia interrogat: ſed vt corripiat.
e dixi: vbi nā ſūt? Ceſſare faciā ex hōi
a ſ quia hoc minatus ſum.
nibus memoriaꝫ eorum. Sed propť
a ſ opprimendam. b ſ gentiliū. ſ demonū. c ſ dāna
tionem malorum catholicoꝝ.
f irām inimicorum diſtuli: ne forte ſup
a ſ ſibi arrogātes. ſ demōes q̄ tribulāt me exul. ſi. mō.
fu. ſ attribuentes ſuis virtutibus. b ſ potentia.
birent hoſtes eoꝝ ⁊ dicerēt: Manus
ſ ſuperatis iudeis.
nr̄a excelſa: ⁊ nō dñs fecit hec omnia.
a ſ iudeoꝝ vel quorūlibet impiorum. b ſ ſalutis futu
re. c ſ prouidentia.
Gens abſq̄ cōſilio ē ⁊ ſine prudētia:
a ſ per ſe. b ſ per doctores. c ſ tormēta vl̄ pmia.
vtinā ſaperēt ⁊ intelligerent: ac nouiſ
g ſima prouiderent. Quomodo pſeque
batur vnus mille: ⁊ duo fugarent de
ſ quaſi ita fieri potuit. a ſ de⁹ qui fecerat.
cem milia: Nonne ideo quia deus ſu
a ſ inimicis tradidit. b ſ qui poterat. c ſ in mani
bus inimicoꝝ. ſ tanq̄ ſuos.
us vendidit eos: ⁊ dominus conclu
a ſ ideo puniti ſunt. b ſ qui iuſtus et verax.
ſit illos: Non enim eſt deus noſter vt
a ſ idola falſa ⁊ vana. b ſ firmū teſtimoniū ab hoſte.
ſ nō modo nos. c ſ dei noſtri experti mirabilia. ſ dom⁹
iſrael.
h i dij eoꝝ: ⁊ inimici noſtri ſūt iudices. De
a ſ ex qua chriſto amaritudinem ꝓpinauit abutēs be
neficijs dei. b ſ non ſorech.
vineā ſodomorū vinea eorū: ⁊ de ſub
a ſ quia in amaritudinem conuerſa: de morte chriſti me
ditatur.
urbanis gomorre. Vua eorū vua fel
a ſ ex quo veꝝ botrū: id eſt chriſtum i ligno ſuſpēderūt
k l lis: ⁊ botris amariſſimis. Fel draco
a ſ Plinius ait venenum aſpidis aceto repelli.
num vinum eorum: et venenum aſpi
a ſ niſi ſummus medicus ſubuenerit. b ſ in iudicio ꝓ
ferenda.
dum inſanabile. Nonne hec condita
a ſ cui omnia preſentia ideo obliuio nulla. vnde: Signa
ſti q̄ſi in ſacculo omnia peccata mea. b ſ memoria eter
na.
ſunt apud me: et ſignata in theſauris
a ſ ad me pertinet.
m meis? Mea eſt vltio: et ego retribuaꝫ
a ſ oportuno poccupem⁹ faciē ei⁹ in cōfeſſiōe. b ſ affe
ctus. c ſ cito veniet. ſ certus.
n o in tp̄e vt labať pes eoꝝ. Iuxta ē dieſ
a ſ vltionis. ſ licet lōge poſt futura videanť. b ſ fugi
entibus alijs. c ſ ventura.
p pditionis: ⁊ adeſſe feſtināt tp̄a. Iudi
cabit domin⁹ pplm ſuū: ⁊ i ſeruis ſuis

a Et ſagittas meas cō. in eis. ſagitte di
uine hic vocanť pene ab eo ſubito imiſſe
ad modū ſagittarū. ſecūdo a viuētibus.
⁊ pmo a volatilib⁹. cū dicit: Deuorabūt
eos aues. ſcd̄o a veris aīalib⁹. ibi: Den
tes beſtiarū ⁊c. tertio a reptilib⁹. ibi:
b Cū furore trahētiū ſup terrā. q2 re
ptilia icedūt ſup trā trahēdo coſtas. q̄r
to ab hominib⁹. cū dicit: c Foris va
ſtadit eos gladi⁹. ſ. aduerſarioꝝ. d Et
intus pa. ꝓpť iminēs piculū. e Iuue
nē ſil ac vir. q̄ntū ad omnē etatē ⁊ ſexū.
f Et dixi. Hic ꝯñr ponit dilatiōis cā. et
pmo pmittit dilatio. cū d̄r: Et dixi. i. ꝓ
poſui eos delere totalit ita q̄ nō remane
ret eoꝝ memoria. ⁊ ſubdit dilatiōis cā q̄
duplex. vna eſt ne hoſtes ſupbirēt impu
tādo virtuti ſue factū diuie vindicte. q̄d
notať cū dicit: g Ne forte ſup. ⁊c. et
nota q̄ loq̄ť hic ſcriptura de deo ad mo
dū hominis q̄ aliq̄d ꝓponit ſtati facere
⁊ poſtea mutat. cū tñ taliſ mutatio nō ſit
in deo: ſed ſolūmodo in ſuo effectu. ſecū
da cā dilationis pene ē vt dareť pplo iſrl
tp̄s pnie. ⁊ h̄ ē q̄d d̄r: h Gēs abſq̄ cō.
eſt. nō pcauēdo malū. i Et ſine pru
dētia. i nō eligēdo bonū. k Vtinā ſa
perēt. pterita: l Et intelligerēt. pſen
tia: m Ac nouiſſima ꝓuiderēt. i. futu
ra: q2 p pteritoꝝ memoriā ⁊ pſentiū itel
ligētiā habet hō viā ad ꝓuidendū de fu
turis. n Quō pſequebať vn⁹. de ad
uerſarijs: o Mille. de iudeis. p Nō
ne ideo qui deus ſuus vendidit eos: et
domin⁹ ⁊c. q. d. deberēt māifeſte cogno
ſcere q̄ h̄ nō ē ex virtute ſiue fortitudine
aduerſarioꝝ: ſꝫ ex vīdicta diuie iuſticie.
Et q2 aliq̄s poſſet q̄rere quare de⁹ ita pu
nit pctā ppli iſrl: cū dij aliarū gentiū nō
puniāt pctā ſuoꝝ cultoꝝ. iō ad h̄ rñdeť
cū dicit: q Nō eni ē de⁹ noſter vt dij
eoꝝ. q2 ē de⁹ ver⁹ ⁊ potēs ⁊ volēs exerce
re iuſticiā ſuā: illi aūt nō cū ſint dij falſi.
et q2 de⁹ executionē iuſticie aliqñ facit p
malos homines. ſicut et p demones. iō
ſubdit: r Et inimici noſtri ſūt iudices.
quia deus zelo ſue vindicte ſuppoſuit iu
deos pmo chaldeis tp̄e nabuchodono
ſor ⁊ poſtea romanis tp̄e titi ⁊ veſpaſia
ni: ⁊ iudicabāt eos pro volūtate ſua ad
mortē ⁊ exiliū ⁊ ad alias penas. hui⁹ au
tē vīdicte ſubdit cā q̄ fuit iudeoꝝ culpa:
que notať cū d̄r: s De vinea ſodomo
rū. in quo oſtēdit grauitas pcti ipoꝝ i h̄
q̄ ſodomis cōparanť. Et nota q̄ pctm̄ p
mo eſt in corde p cōſenſū. ſecūdo in inte
riori machinatiōe ad opus ppetrandū.
tertio qñ ꝓcedit in exteriorē actū. pmuꝫ
vocať hic vinea: ſcd̄ꝫ vua: ⁊ tertiū vinū.
t Nōne hec cōdita. Poſita cā dilatio
nis ad tp̄s: hic ꝯñr deſcribit forma iple
tiōis: eo q̄ nō fuerūt vſi tp̄e ſibi dato ad
pēitentiā. ⁊ primo d̄ſcribit eoꝝ punitio.
ſecūdo aduerſarioꝝ d̄ſtructio. ibi: Vide
te q̄ ego ſim ſol⁹. Circa primū ponitur
certitudo punitionis. cū dicit: Nōne h̄
condita ſunt apud me ⁊c. q. d. licet diſtu
lerim punire pctā ppli mei quaſi ignora
ta: nō tñ eſt ita: q2 ſunt firmiter retēta et
obſeruata apd̄ me ad puniendū ſuo tp̄e.
ſcd̄o ſbdit acceleratio tp̄is. cū d̄r: Iuxť ē
dies pdi. tr̄io ſeueritas afflictiōis. cū d̄r:
v Iudica. dñs po. ſuū. feriēdo pctā eo
rum. x Et in ſeruis ſuis miſerebitur.
quia in qualibet captiuitate iudeorū di
miſit aliquos: vt cum eis exerceret ſuaꝫ
miſericordiam. vnde et circa finem mun
di conuertentur ad fidem.
Videbit q̄

V a Uidebit q᷑. Q̄ cū q᷑ pōt man⁹ tua inſtanter opare: q2 nec opus nec rō: nec ſapia ē apd̄ īferos. b Ubi ſūt dij. Quaſi nihil ꝓſūt idola in qb⁹ ꝯfidebāt vel opes: vel honores vel ſeculi voluptates. nihil eñ ſecū ferūt de vniuerſo labore.
c Uidete q᷑. Generalis admonitio: q̄ſi relicta idolatria vel hereſi ⁊ oībus ſpretis imū/ditijs: ad veꝝ deū conuertimini. d Ego occidā. Greg⁹. Occidit vt viuificet: ꝑcutit vt ſanet: exteriora verberat vt interiora tranſfigat. Quia mētis nr̄e duriciā ſuo ꝑcutit deſiderio ⁊ ꝑcutiendo ſanat: q2 terroris iaculo trāſfixos ad ſenſuꝫ rectitudinis nos reuocat. Corda eñ nr̄a male ſana ſunt cum nullo dei amore ſauciant᷑: cū ꝑegrinationis erūnaꝫ nō ſentiunt ⁊ īfirmāti ꝓximo nullo affectu cō/patiunt᷑. Sed amoris ſui ſpiculis īſenſibiles de⁹ ꝑcutit: ⁊ ſenſibiles ꝑ ardorē charitat̄ fac̄.
e Leuabo. Alia editio. Tollā in celū manū meā: ⁊ iurabo ꝑ dexterā meā ⁊ dicā viuo ego ietnū. In celū manū di leuare: vel attollere ē potētiā etnitat̄ ſue ſup oīa excellentē oſtēdere. Iurare ꝑ dexterā. i. ꝑ filiū q̄ eſt dextera pr̄is: ꝓmiſſa ipius ī ꝯſpectu hoīꝫ ꝯfirmare: ⁊ etnitatē ſuam credētib⁹ ſibi ꝑ euāgelium reuelare: q2 ptās eius poteſtas eterna.
f Sagittas. Demōes d̄ qb⁹ ait iob. Sagitte dn̄i ī me ſūt: q̄ſi tātam exercebo vīdictā q̄ de mōib⁹ q̄ꝫ poſſet ſufficere. Job.6.a
g Et de cap. Captiuoꝝ capita radebātur q̄ diſtrahebāt᷑ ⁊ ſb̄ corōa vēdi dicebātur.
De captiuitate ⁊c̄. Caput īimicoꝝ nudat᷑ qñ ꝯſiliū iniq̄ mēt̄ vanū eē ꝓbat᷑: q̄ ſe ipūe peccare arbitrabatur. Capita q̄ꝫ īimicoꝝ ſūt mgr̄i: in q̄ vltio nouiſ/ma redūdabit. vñ: Exiuit ſāguis d̄ lacu vſq᷒ ad frenos eq̄ꝝ. i. vltio tormentoꝝ vſq᷒ ad rectores ꝑploꝝ. Apo.14.d
h Quia ſā. in iudicio ppl̄s dei laudabit᷑ cuꝫ appebit glioſus ⁊ inimici iuſta retributiōe ſūt punientur.

ſ ꝑ miſericordiā eternā dādo btītudinē. ſ videri faciet. a ſ nihil auctori ꝓficiens
a miſerebitur. Uidebit q᷑ īfirmāta ſit a
a ſ q̄liber opa maloꝝ vel multitudo iminuta. b ſ obſeſſi. ſ clauſi iudei in captiuitate: ipū in demonū poteſtate. c ſ fame vel capti ab hoſtibus.
manus: ⁊ clauſi q̄ꝫ defecerūt reſidui b
ſ morte ſ qui in virib⁹ confidunt. ſ alij. ſ vidētes.
b q᷑ ꝯſumpti ſunt. Et dicent † Ubi ſūt c d
ſ ſpem in eis ponentes.
dij eoꝝ ī quib⁹ habebāt fiduciā? De e
quoꝝ victimis cōedebant adipes: ⁊
ſ irriſio.
bibebāt vinū libaminū. Surgāt et f
ſ cultoribus ſuis.
opitulentur vobis: ⁊ in neceſſitate
ſ intelligite. ſ proprie. ſ deuſ.
c vos ꝓtegāt. Uidete q᷑ ego ſim ſol⁹ g
a ſ veterē hoīem cū actionib⁹ ſuis. ſ carnem.
d ⁊ nō ſit alius deus p̄ter me ego occ h
a ſ Quaſi dn̄s vite ⁊ mortis. ſ nouū q̄ ſm deū creatus ē. ſ mentē.
cidam ⁊ ego viuere faciā: percutiaꝫ i k
ſ poteſtate.
⁊ ego ſanabo † et nō ē q̄ de mānu mea l
ſ in ſcris oñdam potentiam meam.
e poſſit eruere. Leuabo ad celū manū m
ſ quia vita ſum.
meā et dicam: Uiuo ego in eternū. n
ſ Id eſt repentinā vindictā ⁊ ineuitabilē hoſtibus īflixero. ſ manifeſte.
Si acuero vt fulgur gladiū meum ⁊ o
ſ ex iprouiſo. ſ Iuſtā retributionē. ſ ptās diuina.
arripuerit iudiciū manus mea: red p
ſ quā debebo. ſ hereticis iudeis.
dam vltionē hoſtibus meis ⁊ his q̄
ſ plenā vindictā ſignificat. a ſ vltiones ſubitos et improuiſas q̄ mō occulte ſꝫ ſubito impios penetrabūt
f oderūt me retribuā. Inebriabo ſāgit q
ſ damnatione perditorum.
a ſ diuia ſnia. b ſ i iudicio extremo. ſ oino
tas meas ſāguie: ⁊ glādi⁹ me⁹ deuo/
ſ Carnalia ſapientes. ſ opera carnis. a ſ eterna
g rabit carnes. De cruore occiſoꝝ ⁊ de r
morte dānatoꝝ. ſ vano cōſilio patefacto. ſ captiuoꝝ
captiuitate nudati inimicoꝝ capit̄.
ſ mētis vel mgr̄i. ſ fidelē. ſ afflictionē vel martyriū
h Laudate gētes ꝑp̄lm ei⁹: q2 ſāguinē s t
a ſ ſcroꝝ vñ: Uindica dn̄e ſanguinē ſcroꝝ tuorum.
ſuoꝝ ſuoꝝ vlciſcet᷑. Et vindictā retri
ſ miſertus.
buet in hoſtes eoꝝ: ⁊ propitius erit v
ſ eccleſie ſ ſanctorum.
terre populi ſui. Uenit ergo moyſes x
⁊ locutus eſt oīa verba cantici hui⁹
in auribus ꝑp̄li ipē ⁊ ioſue fili⁹ nun.
Cōpleuitq᷒ oēs ſermones iſtos lo/
quens ad vniuerſū iſrael: ⁊ dixit ad
ſ vt intelligatis ⁊ memoriter teneatis.
eos: Ponite corda veſtra in omnia
verba mea que ego teſtificor vobis
hodie vt mandetis ea filijs veſtris
cuſtodire ⁊ facere: ⁊ implere vniuer/
ſa q̄ ſcripta ſūt ī volumīe legis hui⁹
quia non incaſſuꝫ precepta ſunt vo/
bis: ſed vt ſinguli in eis viuerēt que
facientes longo perſeueretis tem/
pore in terra ad quaꝫ iordane tranſ/

a Uidebit q᷑ infir. ſit man⁹. loquit᷑ de captiōe iudeoꝝ ad modū ciuitatis debellate: in cui⁹ muris exteriorib⁹ ponunt᷑ aliq̄ viri fortes ad defenſionē ⁊ illi ꝑmo deficiūt ꝓpt̄ laſſitudinē. ⁊ quātū ad h̄ d̄r: Uidebit q᷑ infirmata ſit man⁹. ſ. bellantiū. ſcdo deficiunt illi q̄ ſūt incluſi ī fortalicijs interiorib⁹: ⁊ q̄tū ad hoc d̄r: b Et clauſi q̄ꝫ defecerūt: ⁊ ꝑ ꝯñs alij ꝯſumūt᷑. iō d̄r: Et reſidui ꝯſumpti ſunt. c Et dicēt. ſ. aduerſarij eorum † Dic.x.f eos ſubſannātes ⁊ deridentes ad augmentationē pene. d Ubi ſunt dij eoꝝ. q. d. nō potuerūt eos defendere: ſic̄ rapaces loq̄bant᷑. iiij. Regū. xviij. Ūl alit᷑ vt ſint v̄ba aliq̄ꝝ iuſtoꝝ d̄ ꝑp̄lo iſr̄l ſic̄ Hiere. ⁊ plures alij iuſti fuerūt tp̄e captiuitatis babylonice: q̄ vidētes ppl̄i miſeriā eā dicebant eueniſſe ꝓpter idolatrie culpam: ⁊ dicebāt: Ubi ſunt dij eoꝝ ⁊c̄. ⁊ h̄ magis cōſonat lr̄e ſeq̄nti. cū d̄r: e De q̄. vi. co. adipeſ. h̄. n. erat mod⁹ in ſacrificijs idolatrātiū: q᷑ adipes a ſacerdotibus cōedebant᷑: ⁊ vina libaminū bibebant᷑ q̄d ꝓhibitū erat in ſacrificijs dn̄i: vt h̄r Leuiti. in plurib⁹ locis. f Surgāt ⁊ op. v. q. d. non ꝑñt vt manifeſte videtis. g Uidete. h̄ denūciat᷑ aduerſarioꝝ deſtructio ad ꝯſolationē iudeoꝝ. h̄ eñ mod⁹ fuit ꝓphaꝝ: vt poſtq̄ꝫ denunciauerāt mala futura ꝑp̄lo iſrael ꝓpter ſua peccata in fine ad ei⁹ ꝯſolationē denunciabant vaſtationē aduerſarioꝝ: ſic̄ ptꝫ in Eſa. Hiere. ⁊ pluribus † Job.10.b alijs. ⁊ h̄ rōnabiliter: q2 lꝫ infideles eēnt executores diuine iuſticie: puniēdo eos q̄ deum colebant: de pctīs ſuis: tñ h̄ nō faciebāt ex amore vl̄ obediētia ad deū: ſꝫ cupiditate nocēdi vel ex aliq̄ alia mala volūtate ſic̄ ⁊ demones ex mala voluntate ⁊ ꝑuerſa exequunt᷑ diuinā iuſticiam: q2 dn̄s volūtatib⁹ malis demonū: ⁊ hoīm vtit᷑ ad gloriā ſuā. ⁊ iō mali hoīes diuinā iuſticiam exequētes merent᷑ a deo puniri: ꝓpt̄ quod ꝓphete vaſtatores iudeoꝝ finalit᷑ denūciabāt deſtrui ⁊ vaſtari: ⁊ eodē mō h̄ fac̄ moyſes. ⁊ ꝑmo oñditur vnitas veri dei. cū d̄r: Uidete q᷑ ego ſim ſol⁹: q2 alij dij nō h̄nt ptātē iuuādi. h Ego occidā. male faciētes. i Et ego viuere faciā. bñ agētes k Percutiā. vos: cū me ad iracūdiā ꝓuocauerit̄. l Et ego ſanabo. cū ꝑ pn̄iam reuerſi fuerit̄. ſꝫ ſic nō erit de aduerſarijs vr̄is: q̄s ego deſtruā ſimplr̄. vñ ſubdit᷑: m Leua. ad ce. ma. meā. mod⁹ ē iurādi ad affirmationē eius q̄d ſeq̄t᷑: n Uiuo ego in etnū. i. ſic̄ veꝝ eſt q᷑ vita mea ē imutabil̄: ita faciā vindictā de aduerſarijs vr̄is. iō ſequit᷑: o Si acuero vt fulgur gladiū meū: ⁊ accipit᷑ h̄ ſi ꝓ q2. p Reddā vltionē ho. me. hoſtes eñ dn̄i dicūt᷑ h̄ hoſtes filio/rum: quia lꝫ puniendo filios iſr̄l eſſent executores diuine iuſticie: h̄ tñ faciebāt ex mala volūtate: ⁊ ꝑuerſa ītētione: intēdentes diuinū cultum q̄ apd̄ iudeos erat deſtruere. ⁊ iō ꝯñr dicūt᷑ hoſtes dn̄i: de⁹ tñ ꝑ oīpotētiā ſuā ⁊ ſapiam vtit᷑ malis actib⁹ ⁊ volūtatib⁹ hoīm ad ſuā gloriā: vt. ſ. dictū eſt. q Inebriabo ſagittas me. i. penas volūtate mea īmiſſas. ⁊ ſi q̄rat᷑ quō īebriabunt᷑ ſubdit᷑: r De cruore occi. ⁊ de capti. nuda. ⁊c̄. mod⁹ erat antiquitus q᷑ captiui ducebantur. nudatis capitibus ad maiorē eoꝝ confuſionē: et victorie declarationē: ⁊ q2 de⁹ ſic puniet aduerſarios filioꝝ iſr̄l. iō ꝯcludit᷑: s Laudate gentes ppl̄m ei⁹. i. ppl̄m iſr̄l q̄ d̄r ſpēalis ppl̄s dei. G
t Quia ſanguinē ſuoꝝ ſuoꝝ. i. iudeoꝝ q̄ ei ſeruiebāt ī cultu latrie: ⁊ accipit᷑ h̄ totū ꝓ ꝑte ſm vnā regulā exponēdi ſacrā ſcp̄turā: lꝫ eñ in populo iſr̄l eēnt multi mali: tñ cū ill̄ erāt etiā multi boni: ⁊ freq̄nt᷑ cū mal̄ interficiebāt᷑ ⁊ captiui ducebant᷑: ſic̄ ptꝫ de Tobia ⁊ Daniele cū ſocijs ſuis ⁊ de vindicta taliū loq̄t᷑ h̄ ſcp̄tura. v Et ꝓpitius erit terre ppl̄i ſui. q2 p⁹ captiuitatē babylonicā fuerūt iudei reducti ad t̄rā ſuā: ⁊ tūc fuit exculta q̄ lōgo tp̄e māſerat q̄ſi deſerta. x Uenit ergo moyſes. h̄ pōit᷑ epilog⁹ reſpectu cātici ꝑdicti: ī q̄ ꝑmo oñdit᷑ ipi⁹ publicatio. cū d̄r: Locut⁹ eſt oīa

punient. a Aſcende ī mō. Abarim interp̄tat̄ trāſit⁹ nebo ī cōcluſiōe. Dicit̄ nebo mons eē in terra moab ꝯ̄ hiericho: ſupra iordanē ī ſupcilio phaſga iux̄ mōtem phogor: a q̄ circa eū regio vſq̄ nūc phaſga appellat̄. Moyſes ḡ ī abari et in mōte nebo ꝯ̄ hiericho vltra iordanē morit̄: q: lex ꝛ circūciſio vſq̄ ad xp̄m ꝛ baptiſmi sacr̄m ꝑceſſit. Ibiq̄ ꝯcluſa ē q: finis legis: xp̄s. Uidit moyſes t̄rā ꝓmiſſiōis: ſ; ñ igreſſus ē: q: ī ſpū ꝑuidit ꝛ ī lege p̄dixit xp̄i grām futurā ſ; p̄ntē nō vidit eū; vñ: Multi iuſti ꝛ ꝓphe voluert̄ videre q̄ vos vi. ꝛ ñ viderūt. Hec eſt

Mat.13.c

miſſo igredimini poſſidēdā. Locutuſq̄ ē dñs (a) ad moyſen in eadē die dicēs: Aſcēde in mon (b) tē iſtū abarim.i.tranſitu; in montem nebo q̄ eſt in terra moab cōtra hiericho: ꝛ vidē ter (c) rā chanaā quā ego tradā filijs iſrl̄ obtinēdā et morere in monte. Quē cōſcendens iūgeris populis tuis ſic̄ mortuus eſt aarō frater (f) tuus in mōte hor ꝛ appoſit⁹ ꝑplis ſuis: q: preuaricati eſtis cōtra me in medio filior̄ iſrael ad aq̄s cōtradictionis ī cades deſerti ſin: et nō ſctificaſtis me iter filios iſrl̄. E cōtra videbis eam ꝛ non ingredieris in eam qua; ego dabo filijs iſrael.

(interlinear: a In cōcluſione. — a in ſpiritu. — b glorīā eccleſie futuram. — videntibus deum — precedentibus ſanctis. — .i.ſctm̄ oſtendiſtis. — alias et econtra.)

x̄ba cātici hui⁹ in aurib⁹ ꝑpli. ſcdo ī p̄ceſſio ei⁹ ī cordib⁹ eor̄ ad mēorit̄ retinendū ꝛ ope adiplēdū.cū d̄r: Ponite cor.vr̄a ꝛc̄.ꝛ pt; lr̄a. a Locutuſq̄ ē dñs. h̄ deſcribit̄ ꝯſūmatio legiſlatoris moyſi.ꝛ p̄mo ei mors a dño p̄dicit̄.ſcdo ꝑpl̄s a moyſe bñdicit̄.ca.xxxiij.t̄tio morit̄ ꝛ ſepelit̄.ca. xxxiiij.Circa p̄mū d̄r moyſi:
b Aſcēde ī mōtē iſtū abarim ī mōtē nebo.abarim ē nomē mōt̄ magni ꝛ nebo cuiuſdā pt̄ ſupeminēt̄ ī illo vñ meli⁹ videri potat t̄ra ꝓmiſſiōis. †Nu.10.b
c Et vide ter.cha.h̄ d̄r ad ei⁹ cōſolationē: vt quā non poterat ingredi poſſet tñ ītueri. d Et morere ī mōte.q: h̄ diffinitū ē apd̄ me. e Iūgeris p.t.ī libo ſctōr̄ pr̄m. f Sic mortu⁹ ē aa.f.t.i.ita ſuauit̄ ꝛ q̄ete: d̄ cui⁹ morte dc̄m fuit Nu.xx.ꝛ ſbdit̄ cā q̄re ābo mortui ſūt añ igreſſū t̄re promiſſiōis.cū d̄r: g Quia p̄.c.ꝯ̄.me. d̄ q̄ p̄uaricatiōe dc̄m fuit Nu.xx.

Moraliter

Moraliter.

a† Audite celi q̄ lo.ꝛc̄. Ca.XXXII In h̄ capl̄o deſcribit̄ ingratitudo populi iſrael de bñficijs a deo receptis: p quā bñ ſignificat̄ igratitudo clericor̄ de receptione diuinor̄ bñficior̄.ꝛ p̄mo deſcribit̄ hec ingratitudo in generali cū d̄r: b† Generatio praua.ꝑpt̄ corruptionē affect⁹ q̄ clerici freq̄nt̄ diligūt malos ꝛ pſequunt̄ bonos.et exaſperās: p corruptionē ītellect⁹ q̄ freq̄nt̄ in cauſis x̄tūt in mēdaciū x̄itatē ꝛ ecōuerſo. b† Heccine reddis dño.malū p bono.ꝑple ſtulte.ꝑpt̄ defectum bone cognitionis d† Et inſipiens.ꝑpt̄ defectū bone affectiōis.nō eñ ſapiūt ea q̄ dei ſunt: ſ; ea q̄ ſunt hoim. Cōſeq̄nt̄ h̄ arguit̄ īgratitudo malor̄ clericor̄ in ſpēali.cū d̄r: e† Nūq̄d nō ipe eſt pr̄ tu⁹.faciēdo te naſci.q.d.ſic. h† Qui poſſedit te.gubernādo. g† Et fecit te.ꝓmouēdo. † Et creauit te.ī eccleſiaſtica dignitate te ſtatuēdo: eo mō q̄ d̄r p̄lat⁹ creari qñ ſtatuit̄ ī dignitate. i† Memēto dier̄ antiq̄rū. in q̄b⁹ leuite p̄ ceteris filijs iſrael fuerūt electi. † Cogita generatiōes ſingulas.p q̄s clerici fuerūt eleuati. k† Introga pr̄em tuū. .i.ieſū xp̄m. † Et annūciabit tibi.ſ.in euāgelio. † Maiores tuos.i.apl̄os. † Et dicent tibi.q̄liter ipi fuerūt p̄ ceteris illuminati. l† Qñ diuidebat altiſſim⁹ gentes ꝛc̄. q̄a ꝑplm̄ xp̄ianū diuiſit p diuerſas dioceſes ſub archiep̄is ep̄is ꝛ alijs curatis. † Pars aūt dñi ꝑpl̄s ei⁹.ſ.cler⁹.vñ dic̄ Hiero. Clericus q̄ ē ſub ecclēſie p̄mo vocabulū ſuū interp̄tet̄ et nitat̄ eſſe q̄d d̄r.cleros eñ grece ſors latine d̄r.iō clerici dicūtur q: ſunt de ſorte dñi: vel q: dñs ipe eſt ſors vel pars clericorū. tales igit̄ eſſe debent vt ipi poſſideāt dñm ꝛ a dño poſſideāt̄. p† Inuenit eū in terra deſerta.i.in p̄mitiua eccleſia q̄ ꝑpter acerbitatē pſecutionis videbat̄ a deo deſerta ꝛ derelicta. iō ſubdit̄: q† In loco horroris.q: qui de clero ad ꝑplm̄ regēdū p̄ficiebat̄ p̄mus ad tormenta ducebat̄. s† Circumduxit eū ꝛ docuit.p ſctōs.ſ.petrū ꝛ paulū ſiluestrē ambroſium ꝛ alios pr̄es ꝛ doctores. v† Et cuſtodiuit q̄ſi pupillā ocl̄i ſui. p potentiā ꝛ diligentiā ꝯſtantini karoli magni ꝛ alios īpatores ꝛ reges eccleſie ꝫelū habētes. y† Expandit alas ſuas ꝛ aſſūpſit eos.p dilatationē fidei ꝛ multiplicationē miſtrorū eccleſie. † Atq̄ portauit in humeris ſuis.humeri dicunt̄ hic p̄fecti cōſtantini ꝛ alior̄ p̄ncipū q̄ de mandato eor̄ ſupportauerūt cler̄. † Dñs ſol⁹ dux ei⁹ fuit.q: p̄ncipes ꝛ eor̄ miniſtri faciebant h̄ inſtinctu dei ꝑpter q̄d ipe ſol⁹ fuit dux principalis. z† Cōſtituit eū ſup excelſam terrā.i.ſup ciuitatē romanā quā cōſtātin⁹ dimiſit pape q̄ eſt caput cleri. † Ut cōederet fruct⁹ agror̄ ꝛc̄.q: cōſtātin⁹ ꝛ alij p̄ncipes dotauerūt eccl̄ias mult̄ ꝛ magnis mobilib⁹ ꝛ īmobilib⁹ bōis. c† Butyr̄ de armēto ꝛc̄.p hec intelligunt̄ carnis delectabilia ad q̄ multi p̄lati ꝛ clerici abuſi ſūt p̄dictis bonis tāq̄ ingratiſſimi deo ꝛ bñfactorib⁹ ſuis.iō ſubdit̄: g† Incraſſat⁹ ē dilectus p ſupabundātiā bonor̄ tpaliū. h† Et recalcitrauit. per abūdātiā vicior̄: ꝑpt̄ q̄d ſic refert mgr̄ Heinric⁹ de gādauo in ſuo q̄olibet qñ cōſtātin⁹ dedit eccl̄ie bōa tpalia vox fertur audita fuiſſe hodie cecidit venenū in eccl̄ia dei ꝛ h̄ ꝑpt̄ malorū abuſū. m† Dereliq̄t deū factorē ſuū ꝛc̄.ei⁹ officiū negligēdo. Nā ſic dic̄ Bern̄.ſup Can̄. Multor̄ calcaria pluſq̄ altaria fulgēt. † Prouocauerūt eū in dijs alienis. Nā cupidi deos ſuos fecerūt de auro ꝛ argento ꝛ lapidib⁹ precioſis. luxurioſi vero de meretricib⁹ ſuis.ꝛ ſic de alijs vicijs.
i† Uidit dominus.non approbando ſed reprobando.ideo ſequitur: p† Et ad iracundiam concitatus eſt. contra nequitias eor̄. q† Et ait abſcondā faciem meam ab eis.dimittendo eos ruere de pctō in pctm̄ ac ſi non viderem nec punire deberem. † Et conſiderabo nouiſſima eorum. reſeruando gehēne punitionē eor̄.iō ſubdit̄: x† Ignis ſuccenſus eſt in furore meo: ꝛ ardebit vſq̄ ad inferni nouiſſima.nā ſic̄ p̄lati ꝛ clerici mali fuerūt in ſtatu altiori: ſic erunt in loco gehēne ꝓfundiori. Cetera vero ꝑpt̄ ꝓlixitatē dimitto. ꝛ q: ad modū punitionis malor̄ applicari de facili p̄nt a q̄libet intelligente. In ca.xxxij.vbi d̄r ī poſtil.hic ꝯ̄nr deſcribit̄ exhortatio plebis ꝛc̄.

Additio.j.

Hoc carmen moſaicum nō eſt exhortatoriū ſeu cōminatoriū: ſed mere ꝓpheticū: in ipo eñ nō ponūtur aliqua x̄ba cōminatoria vel conditionalia.vt dicendo: Si h̄ feceritis vel nō feceritis: continget vobis h̄ vel illud: vt.s̄. ca.xviij.vbi ꝓcedit non ſolum ꝓphetice: ſed etiam cōminatorie: vt ex ipo mō loq̄ndi ibidē pt;: ſic ī h̄ ca. ꝓphetice tātū mō denūciabant̄ ea q̄ vētura erāt circa ſtatū illi⁹ ꝑpli: ī his q̄ ad diuinū cultū videnſ ptinere: ꝛ h̄ p̄dicēdo certa peccata magna eor̄ futura quibus deus illum ꝑplm̄ a ſuo ſpeciali familiaritate ſaltem p maiori parte abiecturus erat: ptinebat eñ ad pfectionē moſaice ꝓphetie: vt moyſes qui legiſlator fuerat ve.te.ꝛ tanq̄ p̄ncipalis dei miniſter ꝑplm̄ illum adduxit ad diuinum cultū: ꝓphetando p̄diceret vltimum ad quod lex p ipm̄ data deueniret: q̄d q̄dem vltimū erat vt populo illo ſuis pctīs a dei peculiari familiaritate pro maiori parte excluſo: aliqua pars eor̄ cū gentilibus in cultum diuinum adunaret̄: q̄d fuit impletū ſub xp̄o: ꝛ ſic vltimū in moſaica doctrina contentū continuatur cū exordio publicationis legis xp̄i in qua gentiū vocatio in populū dei per apl̄os fuit inchoata.vñ ꝛ h̄ carmen tanq̄ notādiſſimū. diſtrictiſſime cōmendat̄ a ꝑpl̄o retineri.de q̄ d̄r in p̄cedenti ca. Nunc itaq̄ ſcribite vob̄ cāticū iſtd̄ ꝛ docete filios iſrl̄: vt memorit̄ teneant: ꝛ ore decantent: ꝛ ſit mihi carmē iſtd̄ pro teſtimōio int̄ filios iſrl̄: q̄ q̄dē ꝓphetica d̄nūciatio ꝓpōit̄ abſq̄ aliq̄ cōditiōe: vt pt; ītuēti ſic̄ ī dict̄ ꝓphar̄ ſepe ꝯtigit: q̄ ꝓphe aliq̄ñ denūciāt futura: ꝓut ſūt ī diuīa p̄ſcia: q̄ īfallibil̄ ē. et ſic cōtēta ī h̄ ca.ſūt mere ꝓphetica: nō aūt exhortatoria nec minatoria: illa x̄o q̄ ſupi⁹ ī p̄dicto ca.xxviij.dicūt̄ q̄ ad hāc materiā ptinēt ꝯmiatorie ſeu ꝓmiſſorie ꝛ etiā ꝯditionalit̄ ītelligēda ſūt: ꝓut ſonāt.ꝛ h̄ ꝑpt̄ ꝯtigētiā hūanor̄ actuū: quā ñ tollit diuīa p̄ſciā ſeu ꝓuidētia.ꝓut ī.j.p.q.xxij.ī cor. q̄onis ꝛ etiā ī rñſiōe ad vl.arg.l; etiā ꝓphetice ītelligāt̄: vt dc̄m ē Itē q̄d h̄ d̄r: Audite celi ꝛ aurib⁹ per.ter.ꝛc̄.ītelligēdū eſt p modum atteſtationis: nam ſtatim ſupra añ hmōi carminis ꝓpoſitionē d̄r: ꝛ īuocabo ꝯ̄ eos celū ꝛ t̄rā.vbi ī heb̄.hr̄ ꝛ teſtificabo ꝯ̄ eos celū ꝛ t̄rā.q̄lit̄ āt celū ꝛ t̄ra ītelligāt̄ eē teſtes hr̄ ex Glo.ordi.q̄ vbi d̄r celū: interpoſuit celeſtes.ꝛ vbi terram.terreſtres.ꝛ ſic vocant̄ hic in teſtes angeli bti qui celeſtes ſunt

ſtes ſunt ſilr ꝑ h̄ qḋ ḋr: Terra inuocant aīe ſctōꝝ patrū: q̄ nō dū erāt ī celo. vt q̄ſi ea q̄ ꝯtinēt ī h̄ ca. ꝑplo ꝯtingerēt: p̄dicte creature celeſtes ⁊ terreſtres teſtificarēt iuſticiā ⁊ veritatem diuinā in abiectionē huiꝰ ꝑpli ꝓpter demerita eoꝝ. vñ Eſa. j. cuiꝰ tpe ea q̄ h̄ p̄noſticant ad executionē ꝓcedere incipiebāt ab hmōi moſaica atteſtatiōe ſuā ꝓphiam incepit dicēs: Audi te celi ⁊ aurībꝰ ꝑcipe terra: vbi glo. Sic ꝑplo iſraeli ꝑ moyſen dictū fuit: Audite celi ⁊ loquar: ⁊ audiat terra ꝟba oris mei: ſic pꝰ p̄uaricationē ꝑpli eos vocat in teſtimoniū vt oīa cognoſcant deū vt vltorē ſuoꝝ mandatoꝝ ad iracundiā ꝯcitatū: vt in glo. vñ aduertēti vtrūqꝫ caplm. ſ. iſtud ⁊ p̄mū Eſaie ſatꝭ patet ꝙ ea q̄ ī h̄ caplo p̄noſticant: in illo caplo Eſa. denunciant tāqꝫ ꝓcedētia ad executionē. ḋr em̄ ibi: Filios enutriui et exaltaui ip̄i aūt ſpreuerūt me ⁊c. ⁊ h̄ ḋr: Deū q̄ te genuit dereliq̄ſti: ⁊ oblitꝰ es dn̄i creatoris tui. ⁊ multa ſilia. Itē circa iſta que h̄ tradunt de deo. ſ. cū ḋr: Dei ꝑfecta ſūt opa ⁊c. q̄ ꝟa ſūt ī ſe ꝓut in poſtilla exponunt: vlteriꝰ tñ in eis aliq̄ ſūt attēdenda: q̄ ad ꝓpoſitū ꝓprie ꝑtinēt. Ad qḋ ſciendū ꝙ qꝛ deꝰ ꝓmiſerat p̄ribꝰ multa bona ſe daturꝫ filijs. vt ptꝫ Gen. xij. ⁊ in q̄plurimis alijs caplis ſeq̄ntibꝰ: in q̄rū executione magnalia fecerat cū eis in egypto ⁊ in ma. ru. ⁊c. Silr ⁊ legē eis dederat tāqꝫ ꝑplo peculiari. vt Exo. xx. Idcirco qꝛ moyſes in h̄ loco dilectionē eoꝝ ꝓbare ⁊ teſtificari intēdebat: ne forte q̄s preſumeret deo attribuere aliquā ip̄fectionē ſaltē in opibꝰ ſuis cuꝫ ꝑplm ip̄fectū accepiſſet: vel legē ip̄fectā dediſſet ⁊ hmōi: ideo in exordio ſue atteſtationis dicit: Date magnificentiā deo noſtro. q. d. Ex iſtis q̄ dicturꝰ ſū nihil ip̄fectionis deo eſt attribuendū nec eiꝰ opibꝰ: qꝛ dei ꝑfecta ſūt opa. Silr iſta q̄ ſequunt ne q̄s debeat reputare ꝯ̄riari diuīe miſc̄dīe ait: Et oēs vie eiꝰ iudicia. Circa qḋ attendēdū eſt: ꝙ vie dn̄i q̄bꝰ regit vniuerſū ſm Pſal. ſūt miſericordia ⁊ ꝟitas. i. iuſticia. Sꝫ in q̄buſdam effectibꝰ diuine gubernatiōis magis relucet miſc̄dia q̄ꝫ iuſticia: ꝓut ptꝫ de vijs dei q̄s deꝰ moyſi oſtendit. ſ. Exo. xxxiij. Et h̄ eſt p̄cipue cū deꝰ ꝓcedit parcēdo ⁊ miſerādo: ſicꝰ in peccato vituli: de q̄ ibi agit: in q̄buſdā ꝟo diuinis effectibꝰ magꝭ relucet iuſticia q̄ꝫ miſc̄dia: ſicut cū punit pctā: p̄ſertim illa q̄ contra diuinū honorē publice cōmittunt: de q̄bꝰ in h̄ caplo ſp̄ali ter agit oñdēdo q̄liter talia fuerūt a ꝑplo ꝯmiſſa. ⁊ a deo rōne ſue iuſticie erāt punienda: in q̄bꝰ iudicijs diuinis diuina fidelitas abſqꝫ vlla iniq̄tate demonſtrat: ex h̄ ꝙ nullū malum remanet īpunitū. ⁊ de h̄ dic: Deꝰ fidelꝭ ⁊ abſqꝫ vlla iniq̄tate. ſilr ⁊ eiꝰ iuſticie rectitudo oñdit: inq̄ntū punitiones ꝓcedentis a ſua iuſticia ſm quā iuſtꝰ ḋr recte correſpōdent pctīs: q̄ ꝑ delinquētes fuerūt cōmiſſa: ꝓut in h̄ caplo patebit ⁊ de h̄ dic: Iuſtus ⁊ rectꝰ ⁊c. In eo. ca. xxxij. vbi ḋr in poſtilla. Scḋo cōminat eis ſubiectionē reſpectu vilis populi.

Additio. ij.

In his duobꝰ ꝟſibꝰ. ſ. Ip̄i ꝓuocauerūt me ⁊c. Et ego ꝓuocabo eos ⁊c. notabiliter ⁊ ꝓprie oñdit rectitudo iuſticie diuine in iudeoꝝ punitione. Ad qḋ ſciendū ꝙ iudei p̄ncipaliter receſſerūt a dei obediētia in duobꝰ. Uno. ſ. mō colēdo idola: vt p̄cipue ptꝫ ī hiſtorijs iij. ⁊ iiij. Regū. ⁊ in alijs locis de q̄ dicitur h̄: Ip̄i me ꝓuocauerūt. in eo qḋ nō erat deꝰ. ſ. in idolo qḋ nō eſt deꝰ: recipiēdo illud tanqꝫ deū. Scḋo peccauerūt p̄ncipaliter ꝯ̄ deū nō idola colēdo: ſꝫ deū irritādo ꝑ vanaſ ⁊ īſanas doctrinas a phariſeis malicioſe ꝯfictas: q̄bus mādata dei irritauerunt: iuxͣ illud Matth. xv. Irritū feciſtis mādatū dei ꝓpter traditiones veſtras: de q̄ dicit: Et irritauerūt in vanitatibꝰ ſuis. Glo. interli. In ſup̄ſtitionibus eoꝝ. q̄ q̄dē ſup̄ſtitiones ꝓprie ꝑtinēt ad doctrinā phariſaicā q̄ p̄cepta dei ſic falſe ⁊ vane exponebant vt intētio dei p̄cipiētis irritaret ꝓpꝭ eoꝝ falſas traditiones: vt xp̄s eis oñdit circa p̄ceptū de parentū honoratiōe in predicto caplo. Ex q̄ q̄dē falſiſſima doctrina xp̄m deū reū eē mortis iudicauerūt: dicētes Ioh. xix. Nos legē habemꝰ ⁊ ſm legem dꝫ mori. ꝓpꝭ q̄ duo pctā p̄noſticat eis duplicē penā p̄dictis peccatis correſpondentē. Pro p̄mo em̄ pctō ſm qḋ coluerūt non deū ꝓ deo deꝰ puniuit eos corrñdent aſſumēdo nō ꝑplm. ſ. populū gētilē ī ꝑplm iudeis reprobatis: de q̄ dixit: Et ego ꝓuocabo eos in eo q̄ nō ē ꝑpls. vñ. glo. ſup h̄ ꝟbo: Sic irritauerūt me: multitudinē falſoꝝ deoꝝ colēdo ⁊ me reprobādo: ſic irritabo eos multitudinē gentiū aſſumēdo: ⁊ illos reprobando: q̄ q̄dē glo. in dictis apl̄i māifeſte fundat: q̄ hāc auctē ad ꝓpoſitū allegās ad Ro. x. ſic di. p̄mꝰ moyſes ſic dic: Ego ad emulationē vos adducā in nō gentē īſipientē ⁊c. Pro ſcḋo ꝟo pctō ꝑ qḋ nō colēdo deos alienos ſꝫ ſup̄ſtitionibꝰ varijs deū irritādo atqꝫ blaſphemādo a deo ꝟo receſſerūt: p̄noſticauit eos fore puniēdos ꝑ gentē ſtultā. ſ. paganoꝝ: quā deꝰ nō aſſumit ſibi in ꝑplm: ſꝫ hꝫ tāqꝫ gētē vanā ⁊ ſtultā: q̄ tñ gens. ſ. pagana irritat eos cū q̄tidie iudei ſub eoꝝ dn̄io hītātes maxie affligunt ⁊ irritant: de q̄ dicit: Et ī gēte ſtulta irritabo illos. Et ſic notādū: ꝙ ī h̄ loco ſtatꝰ iudeoꝝ a xp̄o recedentiū hodiernus ꝓprie p̄noſticat: q̄ q̄dē ſtatꝰ eſt maxime ſuilis: qui tamē antea maxie fuerat liber: cū ſoli deo cui ſuire regnare ē: añ hmōi pctā ſubdebant. de q̄ ḋr ſupra eodem ca. Dn̄s ſolꝰ dux eiꝰ fuit ⁊c. De h̄ q̄ꝫ ſtatu ſuili eoꝝ hodierno pauloante dixerat: Et ꝯ̄ſiderabo nouiſſima eoꝝ. i. ſtatim eoꝝ tpe legꝭ xp̄iane q̄dē tp̄s ꝓphe nouiſſimū vocāt. vñ Eſa. ij. Erit in nouiſſimis diebꝰ ⁊c. In eo. ca. xxxij. vbi ḋr in poſtilla: Iō ꝯ̄cluditur: Laudate gentes ꝑplm eius ⁊c.

Additio. iij.

In expoſitiōe huiꝰ ꝟſus. ſ. Laudate gentes ⁊c. q̄ eſt ꝯ̄cluſio finalis totiꝰ huiꝰ cātici videt poſtillator manifeſte a ꝟitate deuiare: exponit em̄ p̄dictū ꝟſum q̄ ſolus int ceteros ꝟſus huiꝰ cantici ꝯſolationē ſonat de reuerſione iudeoꝝ a captiuitate babylonica: qḋ ē māifeſte ꝯ̄ aplm ad Rom̄. xv. q̄ allegat hunc textū ad ꝓbandū vocationē gentiū. ibi em̄ inter alias auctēs ſacre ſcp̄ture: q̄s ad h̄ allegat iſtū ꝟſum inducit ſic dicēs: et iterꝫ dic: Letamini gētes cū plebe eiꝰ. vbi notandū ꝙ in hoc loco vbi trāſlatio nr̄a hꝫ: Laudate gētes ꝑplm eius. hebraica ꝟitas hꝫ: Exultate ſeu letamini gentes cū plebe eiꝰ. Ideꝫ em̄ verbū oīno ponit h̄ ⁊ in Pſal. vbi ḋr: Exultate deo adiutori nr̄o. Silr ⁊ in alio Pſal. vbi ḋr: Exultate iuſti in dn̄o. ⁊ ſic ꝟitas hebraica ꝯcordat cū allegatiōe apl̄i ⁊ ꝑ ꝯñs p̄dicta auctas ad lrām ītelligēda ē de vocatione gentiū. Expoſitio aūt poſtillatoris q̄ ē ip̄iꝰ Ra. Sa. manifeſte eſt inconſona lr̄e: tū rōne iā dicta: tū qꝛ vt lr̄a manifeſte ſonat in hoc cantico p̄ncipaliter intēdit p̄noſticare reprobationē iudeoꝝ: ꝓpꝭ eoꝝ maxīa pctā in h̄ capi. aſſignata vt dictū eſt: tū qꝛ a captiuitate babylonica p̄ncipaliter fuerūt reducti ex meritis patrū. ⁊ etiā ex ꝯp̄ūctiōe ſeu ꝯ̄feſſione eoꝝ: ꝓut ſatꝭ clare habet. ſ. Leui. xxvj. vbi de illa captiuitate ⁊ de termīo eiꝰ plene agit: vt ibi fuit expoſitū. In h̄ aūt caplo nihil ponit pertinēs ad p̄niam ſeu ꝯfeſſionē iudeoꝝ nec ad merita patrum: vñ ille ꝟſus nullo mō eſt aſſignandꝰ ad reductionē: ſed vere ⁊ ꝓprie applicādꝰ eſt ꝓut allegat ab ip̄o quē ſequit glo. ni a ad aſſumptionē gentiliū in ꝑplm dei: de q̄ dixerat: Ego ꝓuocabo eos in eo q̄ nō eſt ꝑpls. Rō aūt ꝯ̄tinuationis huiꝰ verſus ad p̄cedentia declarat ꝑ dicta apl̄i ad Rom̄. xj. vbi dicit Cecitas ex ꝑte ꝯtigit ī iſrl: donec plenitudo gentiū īntraret. Et iō poſtqꝫ moyſes declarauit in toto capitu. p̄nti cecitateꝫ q̄ in iſrael ꝯ̄tigerat: ſtatim ꝯ̄cludit introductionē gentium in h̄ ꝟſu finali dicens: Exultate ſeu letamini gētes cum plebe eiꝰ. ⁊ eſt ſenſus: O vos gētes exultate cū plebe eiꝰ cum q̄ eſtis aſſūpti in ꝑplm dei: qꝛ p̄dicta cecitas iudeoꝝ in vr̄m cōmodū ꝟſa eſt: ſꝫ qꝛ in p̄mitiua eccleſia q̄ñ gentes fuerūt aſſūpte in ꝑplm dei: multe afflictiones ⁊ ſanguīs effuſiōes contigerunt in ſuis dei. ſ. in martyribꝰ ⁊ ſctis: iō ſubdit: Quia ſāguinē ſuoꝝ ſuoꝝ vlciſcet. q̄s q̄dē ſuos noīat ſine hoc ꝙ denominent a gētilibꝰ vel iſraeliticis: qꝛ iā indiſtincte ab vtroqꝫ ꝑplo. ſ. gētili ⁊ iudaico ſui dei. ſ. diſcipuli xp̄i affligebant ſeu cruciabant. Ꝯ̄ſeq̄nter qꝛ in hac vocatione eccleſia dī fuit fundata ⁊ dilatata. iō finaliter ſubdit: Propitiꝰ erit terre ꝑpl̄i ſui. i. miſertus erit eccleſie ſctōꝝ. ꝓut in glo. Eccleſia em̄ gentiū de cuiꝰ aſſūptiōe hic agit in ſola miſc̄dia dei fundat. nā ſm aplm ad Ro. xv. Dico em̄ xp̄m miniſtrū fuiſſe circūciſionis ꝓpꝭ ꝟitatē ⁊c. gētes aūt ſup miſc̄dia. vñ hec eſt vera ⁊ catholica expoſitio. ſm quā p̄cedentia in h̄ cātico ſunt exponēda: vt cū pauloāte ḋr: Reddā vltionē hoſtibꝰ meis ⁊c. nō eſt intelligēdū de chaldeis: ſꝫ de phariſeis ⁊ ſilibꝰ odientibꝰ xp̄m. Et ꝯ̄formiter dicēdū ē de alijs ſilibꝰ ī h̄ ca. ꝯtētis.

Replica

In ca. xxxij. vbi poſtil. optīe expōit canticū moyſi: Audite celi ⁊c. Bur. pōit longā digreſſionē: in p̄mū ꝯ̄ poſtil. dic carmē illḋ moſaicū nō eē exhortatoriū nec cōminatoriū: ſꝫ mere ꝓphicū. ſꝫ Bur. q̄ ſepe allegat glo. ordinariā in ꝓpoſito hꝫ eā ꝯ̄ ſe. ait enim glo. Hec ꝟba moyſi ſi nō ſunt ſilr accipiēda. qꝛ ſm hiſto. iudeis deo largitore ingratis explicat ꝑfidiā. ꝑ allegoriā ſanctam īſtruit eccleſiā: ⁊ ad moꝝ ꝓuocat honeſtatē ꝑ tropoloicam. Seruāda eſt ꝗ in hiſtoria veritas: in allegoria myſterium: in tropoloica diſcipline vtilitas: ⁊. ī. addit glo. Locutꝰ ē moyſes ꝟba carmīs huiꝰ: vt q̄ deū ore laudat: ope nō cōtradicat qꝛ nō ē ſp̄cioſa laus in ore pctōris. ⁊. ī. circa illū ꝟſū: Ego occidā. glo. dic. Generalis admonitio eſt: huic ꝯſonat mgr̄ hiſtoriaꝝ in expoſitiōe huiꝰ carmīs dicēs ip̄m eſſe monitoriuꝫ. Burgē. igit irrōnabiliter notat poſtil. ſic exponentē: ⁊ mirū vñ veniat hec ſingularitas Burgē. vt dicat in hoc carmine

nullū verbū exhortatoriū vel cōminatoriū cōtineri.cum moy
ſes ad exprobrandū admonendū ⁊ exhortandū fecit ad ſe vo
cari ſenes ꝑ trib⁹.vt dr̄ in lr̄a introductoria carminis.ſcio in/
quit ceruicē tuā duriſſimā qm̄ ſꝑ ꝯtētioſe egiſtis ꝯ dn̄m me vi
uente:quātomagis cū mortu⁹ fuero.⁊.ſ.Locut⁹ eſt ḡ moyſes
ṽba carminis hu⁹ ⁊c.vn̄ ptꝫ ꝙ lr̄a ipa introducit h̄ carmē tāq̄
exhortatoriū ⁊c.cū ḡ h̄ ſtat ꝙ in multis ſit ꝓpheticū.eadem
etiā lr̄e introductio eſt cōminatoria cū dr̄:Occurrēt vob̄ ma/
la ī extremo tp̄e ⁊c.cū ḡ tn̄ ſtat ꝙ cōminatio ſit ꝓphetica. ne/
ſcio q̄d mouit Burg.vt tāta digreſſione ſe reſtringeret ad lo/
cutionē ꝓpheticā ſolū.niſi qꝛ forte voluit aliq̄d hr̄e ꝯ poſtil.
Quis q̄ ad h̄ nō ſit magni pōderis.⁊ certe cōpatio hu⁹ ca.et
p̄mi ca.Eſa.quā Burg.ꝓ cōfirmatione ſue intentionis addu
cit eſt ꝯ eū.⁊ ꝓ intentione poſtil.Cōſiderāti eīm diligent̄ mo/
dos loq̄ndi h̄ ⁊ ibi clare videbit̄:ꝙ ſtilus eſt duplex.ſ. come/
dicus ⁊ tragedic⁹.nā ꝓphetādo vtrobiq̄ exprobrat vicia cō
minat̄ penā.exhortat̄ ad pn̄iam ꝓmittēdo veniā ⁊ puto raro
tā preciſam ꝓphetiā repiri:q̄n hēat exprobrationis mixturā
⁊c. In eodē carmīe cū poſtil.expōit illū ṽſū:Ego ꝓuocabo
eos in eo q̄ nō eſt ppl̄s ⁊ in gente ſtulta irritabo eos.de opp̄ſ/
ſione iudeoꝝ a pagāis:vt ſic ipi iudei coluerūt nō deū ꝓ deo
ita de⁹ ſtultū pplm̄ deū ignorantē ꝓtulit iudeis.ſubiiciēdo eoſ
paganoꝝ opp̄ſſionib⁹.Burg.nō ſtans ꝯtētus in tali rōnabili
⁊ lrāli expoſitione.exponit ꝓuocationē de electiōe nō populi
ſcꝫ gētilis ꝯgregādo ex eis eccleſiā iudeis reprobatis ⁊ irrita
tionē in gēte ſtulta exponit de punitione iudeoꝝ a paganis:
ſed hec Burgē.expoſitio et ſi poſſet ꝓ myſtica expoſitione ſu
ſtineri:lrālis tn̄ eſſe nō pōt:niſi valde extorte.Extorta eſt eni
ſnīa electionē ppl̄i gentilis dicere iudeorū ꝓuocationē:qꝛ ex
iudeis ⁊ gētib⁹ eſt a p̄ncipio collecta eccleſia diuiā electiōe in
charitate:nō ꝓuocatiōe:⁊ ī fine fiet ex eiſdē ⁊ iudeorū reliq̄is
vnū ouile.⁊ vn⁹ paſtor ſine ꝓuocatiōe.qꝛ ꝓuocatio h̄ ſonat ī
penā:nō in grām.videt̄ igit̄ ꝓuocatio ⁊ irritatio ad vnū eſſe
eū ꝑtīere.⁊ ſic ad idē ꝑtinēt nō ppl̄s ⁊ ſtult⁹ ppl̄s.naꝫ et glo.
interli.dicit ad vtrūq̄ ꝑtinere.qꝛ deū verū ignorans fuit gen
tilitas etiā ſtulta.⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ppl̄s ſed ꝯuerſa ad xp̄m facta eſt
dei ppl̄s ⁊ ſapiēs ppl̄s.nec igit̄ irritatio ꝓuocatio eſt. qꝛ illuꝫ
populū aliq̄n nō pplm̄ ⁊ ſtultū ꝓtulit iudeis īcredulis ⁊ ipos
iudeos illus ppl̄i ſubiecit ſuituti.vt ſic maior ſuiat minori ꝑ
ut declarat apl̄s ad Roṁ.ix.quē etiā allegat Bur.ſed nō ad
ſuā intentionē:vt ptꝫ.Si eīm irritatio in gente ſtulta dr̄ affli/
ctio iudeorū a gentib⁹.ꝓut Burgē.vult.dicit vtiq̄ xp̄ianos
eſſe gētē ſtultā:qđ in eccleſia tollari nō dꝫ a iudeo baptiçato.

In eodem carmine cum poſtil.illum verſum:Laudate gē/
tes populum eius ⁊c.exponit de conſolatione iudeorū in re/
ditu captiuitatis babilonice.Burgen̄.dicit eum manifeſte
a veritate deuiare.aſſerens eſſe illā expoſitionē contra apo/
ſtolum ad Roṁ.xv.qui vt burgen̄.dicit illum verſum. Ad/
ducit de vocatiōe gentiū ad fidem ⁊c.h̄ dico ꝙ ſi ita eſſet vt
Burgen̄.allegat nō obſtaret q̄n ꝑticularis reductio captiui/
tatis babilonice ad lr̄am etiā exponat̄ de humani generis
generali redemptione.hoc eīm ſepe fit in ſacra ſcriptura.ꝙ
tranſitur de parte ad totū:⁊ ecōuerſo:vt ptꝫ in regulis Tico
nij quas ponit Btūs Aug⁹.iij.de doctrina chriſtiana:⁊ eſt
regula quarta:ſed nō apparet ꝙ apoſtol⁹ hūc ṽſū aſſumat
ad intentionē Burgen̄.nam ſcribēs romanis diſtinguit ī lo
co allegato inter vocationē iudeorū ⁊ gentiū:dicens in ſnīa
xp̄m vocaſſe iudeos ex debito q̄dā ad confirmandū ꝓmiſſi
ones patrū.gentes aūt ſuꝑ miſcōia ſine tali ꝓuia ꝓmiſſione
hortat̄ igit̄ vtroſq̄ ad deū honorandū:⁊ ad hec inducit tria
teſtimonia ſacre ſcripture quorū ſcōm ſūpſit ex h̄ loco . Nūc
aūt inuitare gentes ⁊ iudeos:imo oēs creaturas ad laudan
dum deū nō obuiat expoſitioni poſtil.nec valet qđ Burgē.
ſecundo adducit ꝙ videlicet hic p̄noſticatur reprobatio iu/
deorum propter eorum maxima peccata.in hoc ca. aſſignat̄
principaliter idolatria pro cauſa reprobationis ⁊ deiectiōis
eorum:cum dicitur:Prouocauerūt eum in diis alienis ⁊c.
que procedunt ⁊ ſequuntur que idolatria tempore vocatio/
nis gentium in iudeis locum non habuit: vt Burgen̄. ſepe
teſtatur in hoc ſuo corruptorio.ſpecialiter ſupra Leui.xxvj.
Abiectio igitur iudeorū de qua in hoc capi.fuit ꝑ captiuita/
tem babilonicā.igitur hec conſolatio q̄ concludit̄:eſt ad eā/
dē.ꝓut poſtil.vult.nec valet ꝙ vlteri⁹ Burgē.pro ſua inten
tione adducit . dicēs ꝙ reductio captiuitat̄ babilonice fuit
ex meritis patrum:⁊ cōfeſſione captiuorū:⁊ in hoc ca. nihil
taliū ponitur.nam ſepe dictū eſt ꝙ argumentum ex auctori/
tate negatiua nō valet:ſꝫ ſapit errorē wiklef ⁊ huſſitarum.
nam ſi valeret poſſemus ⁊ nos arguere contra ſuam et glo.
allegoricā expoſitionē.Deiectio hec iudeorū ⁊ gentiū voca/
tio eſt ꝓpt̄ iudeorū ꝑfidiā:qꝛ xp̄m negauerūt:ſed nihil taliū
hr̄ in lr̄a niſi de idolatria q̄ locū ꝓtunc habuit:vt dictū eſt:
ſed manifeſtū eſt vtrūq̄ argumentū nō valere cū expoſitiōe
igit̄ verā poſtillator̄ expoſitionē.et glo.ordi.nō abiicio:qꝛ
ſtant ſimul ſm̄ regulas Ticonij ſupra allegatas.Quis Bur
gen̄.ſe ad vnā aſtringat:⁊ ī odiū poſtillatoris p̄mā obiiciat
ſine rōne:vt patuit ex dictis.

Glo.ordi.

a Hec eſt bn̄dictio. Bn̄ Ca.XXXIII
b Hec in fine Deuteronomij bn̄dictio/
nē poſuit : qꝛ xp̄s poſt cōpletionem
euāgelij aſcēſur⁹ ī celū eleuat̄ manib⁹ diſci
pulos ſuos bn̄dixit.Bn̄dictio q̄ filij iſrl̄ in
deuteronomio(qđ ē ſcđa lex) bn̄dicunt̄ ad
grām ꝑtinet no.te.ī q̄ p̄ſce legis myſteria re
ſerant̄ ⁊ veri iſraelite bn̄dictionē ꝑ moyſē hoīem dei p̄dictam
ꝑ hoīem xp̄m ꝯſequunt̄.Bn̄ aūt iminēte morte moyſi benedi
ctio dat̄:qꝛ legis vmbra moriēte:celeſtiū donoꝝ ṽitas apit̄.
Preuidens ḡ moyſes ſaluatoris aduētū ⁊ grām no.te.q̄ſi p̄/
teritā explicās vocē p̄mitiue eccleſie letabūdus exultat dicēſ:
Dn̄s deſina venit ⁊c. Aug⁹.Hec ē bn̄dictio q̄ be.mo.Hō dī
filijs iſrl̄ p̄uſq̄ defungeret̄.⁊ dixit:Dn̄s de ſina venit. ⁊ allu/
xit ex ſeir:nob̄ feſtiauit ex mōte pharā cū multis milib⁹ cadeſ
ad dexterā ei⁹ angeli cum eo:⁊ pepcit ppl̄o ſuo:⁊ oēs ſctificati
ſub man⁹ tuas:⁊ hi ſub te ſūt.Et accepit de ṽbis ipi⁹ legē quā
mādauit vobis moyſes hereditatē congregationib⁹ iacob:⁊
erit in dilecto p̄nceps cōgregatis p̄ncipib⁹ ppl̄oꝝ ſil̄ cū tribu/
bus iſrl̄.Nō negligēter ꝑtereūda eſt iſta ꝓphia.appet.n.hec
bn̄dictio ad nouū pplm̄ ꝑtīere quē xp̄s ſctificauit:ex cui⁹ ꝑſo/
na hec dicunt̄ a moyſe:nō ex ꝑſona moyſi:qđ in ſeq̄ntib⁹ ap/
paret.Si eīm h̄ dictū ē:dn̄s ex ſina venit:iō qꝛ in mōte ſina lex
data ē:q̄d ē qđ ſeq̄t̄:⁊ alluxit nobis ex ſeir:cū ſeir mons idu
mee ſit:vbi regnauit eſau.Deinde cum moyſes filios iſrl̄ bn̄
dicat:quō idē dixit:⁊ accepit de ṽbis ipi⁹ legē quā mādauit
moyſes: Prophia ē ḡ nouū pplm̄ xp̄i grā ſctificatū p̄nūciās
Iō ſb̄ noīe filioꝝ iſrl̄:qm̄ ſemē ē abrae.i.filij ꝓmiſſiōis ⁊ int̄pre
tatio ei⁹ vidēs deū.Dn̄s ex ſina vēit.i.xp̄s:qꝛ ſina interp̄tat̄
tētatio:venit ḡ ex tētatiōe paſſiōis crucis mort̄.Et alluxit ex
ſeir:qđ int̄pretat̄ piloſus:qđ ſignificat pctōrē.Sic eīm nat⁹ eſt
eſau odio habit⁹.Sꝫ qm̄ q̄ ſedebāt in tenebris ⁊ vmbra mor/
tis lux orta ē eis.iō alluxit ex ſeir.Intelligit̄ etiā de gētib⁹ qđ
ſignificatur

Hec Ca. XXXIII a
Hec eſt bn̄dictio q̄ bene
dixit moyſes hō dī fi b
lijs iſrl̄ an̄ mortē ſuā ⁊ ait

Glo.ordi.

ſignificat̄ ꝑ nomē ſeir:q̄ mons eſt pertinēs
ad eſau veturā xp̄i grām ppl̄o iſrael. vnde
apl̄s:Ita ⁊ hi nūc nō crediderūt in vr̄a mi 1.Pe.1.b
ſericordia vt ⁊ ipi miſcōiam ꝯſequant̄.Hi ḡ
dicūt alluxit ex ſeir nob̄ ⁊ feſtinauit ex mon
te pharā.i.fructifero:q̄ ſignificat̄ eccleſia.
Cū mult̄ milib⁹ cades:⁊ mutata int̄pretat̄
cades ⁊ ſanctitudo.Mutata ſunt ergo multa milia: ⁊ ſctifi/
cata ꝑ grām:cū q̄bus venit xp̄s ad iſraelitas poſtea colligē
dos ad dexterā eius.Et angeli cum eo:hoc expoſitione non
indiget.Et pepcit populo ſuo:donans.ſ.remiſſione pctōrū. Johel.2.e
Inde ad ipm̄ conuertit ſermonē.Et ſanctificati ſub man⁹ tu/
as ⁊ hi ſub te:nō ſuꝑbiētes.ſ.ſed agſcentes gratiam. Et ac/
cepit de ṽbis ipi⁹ legē:ppl̄s xp̄i.ſ.Quā mādauit nob̄ moy/
ſes:qꝛ de doctrīa ei⁹ itellexit legē quā mādauit nob̄ moyſes.
vn̄:Si crede. moyſi:crederet̄ forſitā ⁊ mihi. Nō.n.accepit il Joh.5.g
le ppl̄s legē q̄n nō intellexit:ſꝫ tunc accepit q̄n intellexit: de
verbis ei⁹:carens velamine veteri cōuerſus ad dn̄m. Hanc
dic̄ hereditatē ꝯgregationib⁹ iacob:q̄ nō eſt terrena ſꝫ cele/
ſtis:nō tꝑalis ſed eťna.Et erit in dilecto p̄nceps: ipe vtiq̄
in dilecto ppl̄o erit p̄nceps dn̄s ieſus.Cōgregatis p̄ncipib⁹
ppl̄oꝝ.i.gentiū ſimul cū tribub⁹ iſrael.vn̄:Letamini gentes Roṁ.15.c
cū ppl̄o ei⁹:Quia cecitas cōtigit ex ꝑte in iſrl̄:dōec ple.⁊c. Ibidē.11.e
b Moyſes hō.Moyſes ſignificat legē q̄ an̄ mortē.i.anteq̄
ī xp̄o finiret̄ p̄dixit eccleſiā ī xp̄o bn̄dicēdā. Dn̄s d̄ ſina

Nico.de lyra

Ca.XXXIII

b Hec ē bn̄.h̄ ꝯn̄r pōit̄ bn̄dictio moyſi ſuꝑ pplm̄.ſic̄ ⁊ ia
cob ꝑriarcha bn̄dixit filios ſuos iminente morte ſua
vt hr̄ Gen̄.xlix.In hac ḡ bn̄dictiōe p̄mittit̄ prefatio.
ſcđo ſb̄dit̄ executio.ibi:Uiuat ru.ťtio pōit̄ ꝯcluſio.ibi:Nō ē
ali⁹.Circa p̄mū p̄mittit̄ titul̄ cū dr̄: Hec ē bn̄dictio. ⁊ ſb̄dit̄
bn̄dictiōis cā:q̄ fuit datio leḡ ⁊ ei⁹ ſuſceptio:⁊ h̄ notat̄ cū dr̄
Dn̄s de ſina

a Dñs de ſina venit. Sina interꝑtaꝛ amphora mea vel menſura vel mandatū. Seir piloſus vel hiſpidus. Pharā ferocitas eoꝝ vel frugifer. Sina igitur figurat vetꝰ teſta. qꝛ certam menſurā mādatoꝝ iuxꝛ decalogi decretū tenēs ꝓhibere nouit nō iuuare: nec ſpū dilectiōis liberat: ſed timore pene ſubditos
Gal. 4. d ligat. vñ: Unū qdē in monte ſina in ſer uitutē generās ꝛc̄. Dñs ġ venit de ſina. i. ex lege ꝛ ꝓphis credentibꝰ innotuit. Inde eīn venit: cū ibi legēti ꝛ in
Luc. 24. d telligenti innoteſcit. vñ: Ipe incipiēs a moyſe ꝛ oībꝰ ꝓphis diſcipulis exponebat ad quoꝝ corda venire cupiebat. De ſeir ortꝰ ſḿ carnē. ſ. de iudeis: malicie ꝛ ꝑfidie ſpineto aſprimis: noue lucis ortu tāq̄ verꝰ ſol iuſticie fideles il
Mala. 4. a luminauit. vñ: Nobis orieꝛ ſol iuſticie
Nu. 24. c ꝛ alibi: Orieꝛ ſtella ex iacob: ꝛ conſur
Allego. get hō de iſrael. All. Dñs ꝛc̄. Sina interꝑtaꝛ tētatio. Dñs ġ de ſina vēit: qꝛ carnē nr̄am in q̄ tētareꝛ accepit.
b Et de ſeir ortꝰ eſt. Qui ꝛ edō vel eſau. h̄ eſt ppl̄s iudeoꝝ q̄ gule deſiderio q̄ſi ꝓ lētis edulio ꝑmatꝰ gloriā ꝑdidit ꝛ bñdictionis grām fide iunioris ppl̄i ſupplātatꝰ amiſit. De ſeir ortus eſt nobis ꝛc̄. Hūc mōtē lōgo tp̄e circūierūt q̄ ꝛ in eo aliq̄ ꝑcepta acceperunt. Seir. i. hiſpidꝰ vel piloſus: gētilitatē ſignificat q̄ petīs erat horrēda: de q̄ ortus eſt dñs: qꝛ ī fine de eccl̄ia gentiū iudeis ꝑdicabit: qꝛ reliq̄e ſalue fient.
c Appuit de mō. pha. Qui frugifer interꝑtaꝛ: qꝛ de eccl̄ia gētiū virtutibꝰ frugifera fides xp̄i ꝑdicaꝛ iudeis. De mōte pha. Pharā ferocitas eorū vel frugifer. Chriſtꝰ ġ de pharā apparuit: qꝛ q̄nto ꝯ eū ferocitaſ infideliū exarſit: tanto altius diuinitatis eiꝰ noticia creuit. Quanto eñ inter paſſionis cōtumelias latuit: tāto ꝑ xͥtutē reſurrectionis effulſit: ꝛ q̄ prius incredulitatis ferocitate ꝑſecuti ſūt: poſtmodū ei charitatis ardore adheſerūt de quibꝰ addiꝛ: ꝛ cū eo ſctōrū milia. d In dextera eiꝰ. Tabule. ſ. in quibꝰ lex q̄ purgat ꝛ vrit petā. Dextera q̄ꝫ pr̄is eſt filiꝰ q̄ attulit legē charitatꝭ di
Luc. 12. f cens: Ignē ve. mitte. in ter. ꝛc̄. In dextera eiꝰ ig. l. Dextera euāgeliū: ꝑ qd̄ eterna btitudo ꝓmittiꝛ: q̄ dextera dꝛ. non tpa
Can. 2. b lis ſic̄ in lege q̄ dꝛ leua. vñ: Dextera illiꝰ āplexabiꝛ me. In hac dextera lex ignea. i. charitas ſpū ſctō ī electoꝝ cordibꝰ īflāma
Rom. 13. c ta. vñ dꝛ Plenitudo legis dilectio. ꝛ alibi Mādatū nouū do
Joh. 13. f vobis vt diligatis inuicē: hec igneis līguis ſpūſſctī apl̄is infuſa: oēm legis plenitudinē tāq̄ digito dei deſcp̄ſit: ꝛ ſpū feruentes ꝛ opatiōe lucētes fecit. Sꝫ qꝛ nō vni ppl̄o vt lex moyſi: ſed
Joh. 15. b oībꝰ data ē: adiūgit dilexit pplos. e Dilexit. Maiorem hac
Act. 10. e dilectionē nemo hꝫ vt aīam ſu. po. ꝛc̄. f Oēs. Sine ꝑſone acceptiōe. Qui timet eū ꝛ opaꝛ iuſticiā acceptꝰ eſt illi. Oēs
Leui. 19. a ſctī ꝛc̄. Sctificati. ſ. in noīe eiꝰ: q̄ audierūt: Sctī eſtote q̄m ego
Joh. 10. f ſū ſctūs. In manu. i. potētia: q̄ ꝓteguntꝛ. vñ: Non rapiet q̄ſq̄ de manu mea. Hi ꝑ charitatē ſūt vnū regnū in manu dñi. vnde
Eſa. 62. a Eſaias: Et eris corona glīe ī māu dñi ꝛ diadema regni in māu dei tui. g Et q̄ appropin. ꝛc̄. q̄ſi nō ꝯtriſteꝛ q̄ xp̄m in carne docētē nō audierūt: q̄ſi ab hoībꝰ decipiāꝛ. Per os ſctōꝝ loq̄ꝛ
Luc. 10. c xp̄s ꝑ pedes doctrīa capitꝭ audiꝛ. Vñ q̄ vos audit me au. ꝛc̄. Vel illi appropinquāt pedibꝰ eiꝰ ad accipiēdā doctrinā q̄ ſpūali deſiderio flagrātes euāgelicis ꝛ apl̄icis ſcp̄turꝭ die noctuq̄ īuigilāt. Sꝫ qꝛ hec de nouo teſta. ſcp̄ta ſūt: ſeq̄ꝛ q̄ꝛ voce moyſes loq̄ꝛ de veteri lege dicēſ: Legē ꝑce. no. ꝛc̄. h Hereditatē. q̄ſi h̄ ē vtilitas legis hereditas abrae ꝓmiſſa: Si volueritꝭ ꝛ audieritꝭ me bo. ter. cōedetꝭ. i Et erit apd̄ ꝛc̄. Jacob ab angelo bñdictꝰ iſrl̄ vocatꝰ eſt. i. rectus dei ꝛ videns ad fidem conuerſus ab eo pꝰ reſurrectionē bñdictꝰ cui ī paſſiōe ꝑualuit ob iuſti
Eſa. 44. a cie ꝑfectionē rectiſſimꝰ appellaꝛ. vñ: Audi iacob ſue meꝰ: ꝛ rectiſſime quē elegi. k Rex. xp̄s. Ego aūt ꝯſtitutꝰ ſū rex ab eo: vt. ſ. faciat regnū ꝛ ptātē q̄ ē rex ꝛ ptās ꝑma. l Cū tribubus. De q̄bꝰ primitiua eccleſia: Bñ priꝰ ꝑncipes. deinde tribus ꝯgregāde dicunꝛ: qꝛ ꝑmi apl̄i: poſtea ꝑ eos crediderunt alij.
m Viuat rubē. Predicta ſalute ꝑmitiue eccl̄ie ſingulis tribubus ꝓprias bñdictiōes tribuit: veros iſraelitas de vtroq̄ populo ꝑnuncians nunc de xp̄o: nūc de apl̄is: nunc de primitiua nunc de tota eccl̄ia vaticinaꝛ. Viuat rubē. Quaſi: licet rubē:

cubile

ſ In q̄ lex data fuit: qꝛ ꝑ legē cōiūctꝰ eſt iudeis.
ſ ſina amphora mea vel meſura vel mādatū.

a b Dñs de ſina venit ꝛ de ſeir ortuſ a b
ſ qui ferocitas coꝝ vel frugifer.
c ē nob: Appuit de mōte pharā: ꝛ c
ſ primitiua eccl̄ia. ſ ꝑ eccleſiā de gētibꝰ acq̄ſita
ſ .i. ſctis: q̄ mādata dei audientes facibꝰ amoris
d cū eo ſctōꝝ milia. In dextera eiꝰ d e
iardeſcūt. a ſ legē charitatꝭ ꝑmꝰ ipleuit. b ſ charitas. c ſ vſq̄ ad mortē. d ſ vtroſq̄ circūciſio
e f ignēa lēx dilēxit pplos. Oēs ſcti f g
nis ꝛ ꝑputij. ſ ꝑtāte. a ſ vt diſcāt hūiliter: vel q̄ ſequūtur veſtigia eiꝰ. ſ fide ꝛ dilectione.
g in māu illiꝰ ſūt. Et q̄ āppropiquāt h
a ſ apl̄is euāgeliſtis: q̄ꝝ doctrina repleꝛ orbis: vñ q̄ꝫ pulchri ſupra montes pedes euāgelizātiū ꝛc̄.
pēdibꝰ eiꝰ accipiēt de doctrīa illiꝰ
a ſ Euāgeliū. ſ vox ppl̄i. ſ Nō iuuit nō iuſtificauit: imo iubēdo ꝑuaricatores fecit. ſ xp̄s cui obedientes celeſtē acceperunt hereditatem.
h lēgē ꝑcepit nobis moyſes heredi i k
ſ Multitudis credētiū erat coꝛ vnū ꝛ aīa vna.
ſ q̄. ſ. bñdictionē grē ꝯſecuta de maledicto legis
i tatē multitudis iacob: Erit apd̄ l
liberaꝛ. a ſ In vnitatē fidei. b ſ apl̄is ꝛ ſeq̄cibꝰ
k rectiſſimū rex ꝯgrēgatꝭ ꝑncipibuſ
l m ppl̄i cū tribubꝰ iſrl̄. Viuat ruben m †

a Dñs de ſina venit. qꝛ ibi dedit legē: vt hꝛ Exod. xx.
b Et de ſeir ortus eſt nob̄ ꝛc̄. Dicūt hebrei q̄ dñs primo legē obtulit idumeis q̄ hitabāt ī mōte ſeir: ꝛ hiſmaelitꝭ q̄ habitabāt circa mōtē pharā: ſed ipi noluerūt eā accipe: ꝛ tūc dedit eā filijs iſrl̄ in mōte ſinai ꝛ ſic ſḿ eos exponiꝛ qd̄ dꝛ: De ſeir ortꝰ ē no. ꝛc̄. i. de illis locꝭ venit ad nos dādo nobis legē ab alijs recuſatā: ſꝫ h̄ dictū nō ꝯſonat ſacre ſcripture: q̄ in toto ſuo ꝓceſſu videꝛ ſonare q̄ ppl̄s hebreoꝝ a dō fuit ſpecialiꝛ electꝰ: vt inde xp̄s naſceretur ꝓpꝛ qd̄ ſpēali ſctītate debuit pollere. ꝓpꝛ qd̄ ab alijs ppl̄is ꝑmo fuit ſegregatꝰ ꝑ fidē vniꝰ dei. ſ. ī abraā: vt hꝛ Gen. xij. ꝛ poſtea diſtinctꝰ ꝑ circūciſionē q̄ fuit ſignū fidei: vt hꝛ Gen. xvij. poſtea deo ſpēalr̄ applicatꝰ ꝑ legꝭ ſuſceptionē: Exo. xx. ꝛ de talibꝰ bñficijs illi ppl̄o ſingulariꝛ datꝭ: dꝛ Ps. cxlvij. Nō fecit taliꝛ oī na. ꝛc̄. ꝛ iudicia ꝛc̄. q̄ ī lege ꝯtineꝛ. ꝛ iō a iudeis videꝛ eē cōfictū q̄ lex illa oblata fuerit alijs ppl̄is. ꝓpꝛ qd̄ alr̄ exponūt doctores nr̄i ſic: De ſeir ortꝰ ē nobis ꝛc̄. i. idumeis ꝛ hiſmaeliticis ī ſua īfidelitate ꝛ idolatria dimiſſis: deꝰ ꝑ ſpēale bñficiū ortꝰ ē nobis ī datiōe legiſ. lꝫ āt h̄ ſit bñ dictū tñ nō cōſonat ad plenū lr̄e: qꝛ ſcp̄tura vniformiꝛ loq̄ꝛ hic de ſina ꝛ ſeir ꝛ de monte pharā. vt ptꝫ ī textu. iō pōt aliter exponi: qꝛ pꝰ dationē legꝭ ī mōte ſinai: ppl̄s eūdo xͥſus ſrā ꝓmiſſiōis tranſiuit iuxꝛ mōtē ſeir. vt hꝛ Nu. xx. Et dū circūirēt mōtē illū ppl̄s cepit tedere itinerꝭ ꝛ laboris ꝛ ex h̄ murmurare: ꝓpꝛ qd̄ dñs īmiſit ſpētes ignitos in pplm̄: vt hꝛ Nu. xxj. ꝛ cū ppl̄s clamaret ꝓpꝛ morſus ſpētū. dñs ꝑcepit moyſi vt faceret ſpētē eneū: ad cuiꝰ cōſpectū pcuſſi a ſpētibꝰ ſanabāꝛ. Ille āt ſpēs hēbat ſilitudinem aīalis venenoſi: erat tñ ſine veneno: ꝛ iō fuit figura xp̄i: qui hūit carnē ſilēm peccatrici: ſꝫ fuit ſine petō: cuiꝰ ītuitꝰ ꝑ verā fidē ſanat a morſibꝰ petōꝝ. Illā āt figurā ītellexit moyſes: ꝛ iō dixit: De ſeir ortꝰ eſt nobis ꝛc̄. qꝛ in circūitu mōtis ſeir reuelatū fuit ei bñficiū incarnationis xp̄i ꝛ paſſionis: qd̄ eſt maximū. c Appuit de mōte pha. Nu. x. hꝛ: q̄ cū populus receſſiſſet de mōte ſinai nube eos ducente requieuit nubes in ſolitudine pharā: ꝛ cū ppl̄s ibi deſideraret carnes: dñs dedit eis coturnices ī tāta multitudiē q̄ hūerūt ſatis vſq̄ ad mēſē itegꝝ qd̄ moyſi viſū fuit valde magnū: vt hꝛ Nu. xj. Tūc etiā ī adiutoriū moyſi ī regimine ppl̄i repleuit dñs. lxx. ſenes ſpūſcō: vt ibidē hꝛ. ꝛ ꝓpꝛ iſtd̄ bñficiū dixit moyſes: Appuit de mōte pharā. illuminādo. lxx. ſenes.
d Et cū eo ſcō. mi. i. āgeloꝝ ei miſtrātiū ſḿ q̄ dꝛ Dan. vij. Milia miliū miſtrabāt ei ꝛc̄. Sic igiꝛ pꝰ bñficiū legis date ī mōte ſinai moyſes facꝛ h̄ mētionē de alijs duobꝰ locis ꝓpꝛ ꝑdicta bñficia ibi collata. e In dextera eiꝰ ig. lex. qꝛ fuit data de medio ignis: vt hꝛ Exo. xix. f Dilexit pplos. i. xij. tribꝰ: qꝛ q̄libet poterat dici ppl̄s vnus. Vel alr̄: Dilexit pplos. generaliꝛ. ſḿ illd̄ Sap. xj. Diligis dñe oīa q̄ ſūt ꝛ nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti: ſꝫ ſpēalr̄ dilexit pplm̄ iſrl̄ tāq̄ ſibi deputatū. iō ſubdiꝛ. g Oēs ſci ī ma. il. ſūt. i. ī ſua gubnatione ꝛ ꝓtectiōe. lꝫ eñ ibi eēnt aliq̄ mali: tñ ꝓ maiori parte erāt bōi. h Et q̄ ap. pe. eiꝰ ꝛc̄. h̄ dꝛ qꝛ ī datiōe legis dñs ſup mōtē ſinai loq̄baꝛ ꝛ ppl̄s erat ī valle iuxꝛ pedē mōtꝭ audiēs xͥba dñi: ꝛ qꝛ decē ꝑcepta decalogi data ſūt ab eo īmediate: cetā xͥo mediāte moyſe. iō ſeq̄ꝛ: i Legē ꝑ. no. moyſes. aucte dei. k Here. mul. iacob. qꝛ ſic̄ hereditas ē res īmobilis: ita lex fuit data iudeis vt īmobiliꝛ ſuareꝛ ab eiſ.
l Et erit apud rec. rex. i. ſi lex ſic conſerueꝛ a ppl̄o: erit rectiſſimus: qꝛ lege diuina gubernatꝰ: ꝛ dñs erit eoꝝ rex. vñ j. Reg. viij. quando primo elegerunt regem alium: dixit dominus ad ſamuelē: Nō te abiecerunt ſed me ꝑ regnē ſup eos. m Viuat ruben. hic cōſequenter poniꝛ benedictionis executio: ꝛ diuiditur in vndecim partes ſḿ tribus vndecim benedictas a moyſe: ꝛ patebunt partes proſequēdo. Primo ergo ponitur bñdictio ipiꝰ ruben: qꝛ fuit ꝑmogenitus cum dicitur: Viuat ruben: vita nature.

Et nō moriatur

Q cubile patris violauerit ⁊ primogeniti dignitatē amiſerit: viuat
tñ: ⁊ agens penitentiā nō moriatur. Filij ruben .i. iudei ꝑ ruben
ſignificati lectuȝ patris violauerunt .i. xp̄m filiū eius ſputis im/
mundis polluerunt: tamen ad penitentiā reſuanť: ſed pauci nu/
mero ad compationem eccleſie gentium. Ruben viſionis fili⁹
Gen. 29. g q2 mr̄ ait: Uidit deus humilitatem meā.
Hic eſt p̄mogenitus ſignificans electos
ex iudeis qui xp̄m negando ⁊ crucifigen
do mortui: p̄dicatione apl'oꝝ conuerſi: ex
fide xp̄i ſunt viuificati: hi viſionis filij q2
reſpectu diuine miſericordie ſalui.
a Hec eſt iude benedictio. Judas q̄ in/
terpretatur confeſſio ⁊ gratiarūactio vni
uerſalē ſignificat eccleſiam in qua diuine
laudis confeſſio ⁊ gr̄arumactio. De quo
Ibidem mater ait: Nō cōfitebor domino. Hec eſt
vera ſponſa xp̄i que virtutum monilibuſ
B adornata: nō ſupbit ſed gr̄as agit: ꝓ hac
orat vt audiatur. Jude bn̄dictio. Re/
gum .ſ. qui de iuda q̄ xp̄m deſiderabant
Luc. 10. d ⁊ ipſius xp̄i q̄ ait: Confitebor tibi rex pat
celi ⁊ terre ⁊c̄. b Manus eius pug̃.
Orauit dn̄m ꝓ iuda: cui nunc dn̄i ꝓmit/
tit auxilia: quaſi nō p̄ſumat de virib⁹ ſu/
Joh. 16. g is iudas: ſȝ in illo cōfidat q̄ ait: Confidi/
te ego vici mundum: cuius manus in cru
ce contra ſpiritales nequitias pugnaue/
runt: vt ꝑ mortē deſtrueret eum qui habe
bat mortis impiū. c Adiutor. Ut vi/
Abac. 3. d cat ⁊ dicat: Sup excelſa mea deducet me
victor. Jpſe eñ in nobis vincit: ⁊ ꝓ victo
ria ſua coronat nos in miſericordia ⁊ mi/
ſerationibuſ. d Perfectio tua. Qua
†. 93. diſ. c. ſi q̄ȝ ſis ꝑfectus: ⁊ q̄ȝ ſctā doctrina tua ꝑ
diaconi ſūt moyſen declaraſti. Uel a ſctō viro tuo .i.
leuitis eſt ꝑfectio tua ⁊ doctrina tua. Jl/
li eñ debent legē cuſtodire facere ⁊ doce
re. Perfectio tua ⁊c̄. Choro angeloꝝ
⁊ martyꝝ ⁊ oīm ꝑfectoꝝ iſta dicunť. qui
ꝑfectionē charitatis moriēdo ꝓ domino
ipleuerūt: ⁊ mūdo renunciantes culmen
eccleſiaſtice doctrine aſſecuti ſunt tāq̄ȝ ve
ri leuite in terra ptē nō habentes: ſȝ cum
Pſ. 15. ꝓpheta dicentes: Dn̄s ps hereditatis
Luc. 9. c mee: ſm illud: Si q̄s vult p⁹ me venire
Mat. 10. d abne. ſe. ⁊c̄. ⁊ alibi: Qui ꝑdiderit aīam
ſuam ꝓpter me ⁊c̄. Chriſtus aūt ver⁹ le/
ui: qui hec omīa fecit ⁊ docuit. Jpſi leuite
adherēt imitātes illū vſq̄ȝ ad ſanguinem
de cui⁹ paſſione ſubdiť: quē ꝓbaſti in ten
tatione ⁊c̄. e Ad aq̄s ꝯdictio. Locuſ
eſt vbi moyſi ⁊ aarō ingreſſū terre ꝓmiſ/
ſionis ꝯdixit. Ad aquas contradicti.
Legē ſignificat q̄ male viuentibus intro
itū regni celeſtis contradixit. Aque
Mat. 27. c populi. qui contradicentes clamauerunt: Crucifige eū. San
guis eius ſup nos ⁊ ſuper filios noſtros. Ad cumulū ꝑfecti
onis leui adiungit: qui dixit patri ſuo: ⁊ matri ſue ⁊c̄.
f Qui dixit patri. Qñ fecerūt vitulū aureū: iubente moy
ſe leuite accincti gladijs de porta vſq̄ȝ ad portam idolatras
interfecerunt. Jn vltione idolatrie quaſi ſuos non cogno
Luc. 14. f ſcebant. quia ſine differentia occidebant. Niſi reliquerit
patrem ⁊ matrem ⁊ vxores ⁊ filios propter me nō eſt dign⁹.
Qui dixit patri ſuo ⁊ ma. ⁊c̄. Debem⁹ ⁊ temporaliter his
cum quibus vicinius coniungimur plus prodeſſe: debemus
copulam terrene cognationis agnoſcere ſed ſi curſum men/
tis prepedit ignorare: vt affectus mentis viſcera repleat ſed
a ſpiritali propoſito non auertat. Hoc bene vacce innuunt
que ſub arca domini ad montana tendentes: affectu ⁊ rigi/
do ſenſu gradiuntur pro vitulis pergentes mugiebant ſed
a cepto itinere greſſus nō deflectebant. g Ponent thy
miama. Sic̄ aaron ſtans inť mortuos ⁊ viuētes ꝓ ꝑpl'o dep̄/
Myſtice cat⁹ ē. Myſtice. Ponēt thymiama. Sctōꝝ orō ſuauiſſimū
incenſum dn̄o: q̄ peccanti ppl'o dn̄i furor mitigať: q2 ab omni
terrena ſorde defecata .i. celeſti deſiderio ignita: q̄ſi thymia/
ma i ꝯſpectu dī flagrat ⁊ q̄ſi holocauſtū ab ara pij cordis flā
ma deuotiōis i celū ſbuolat. H̄ p̄cipue apl'is ⁊ martyrib⁹ con/
Sap. 3. b gruit: de q̄b⁹ dr: Tāq̄ȝ auꝝ i fornace ꝓbauit illos. ⁊ q̄ſi holo/
cauſti hoſtiā accepit. Suſcipe

et nō moriať: ⁊ ſit paruus in nu a† b†
ſ Reſpectu īfideliū: ſȝ fide maxim⁹ ⁊ glorioſus.
a mero. Hec eſt iude bn̄dictio: Au/ c† d†
a ſ deſiderij ſcī: de q̄ voce mea ad dn̄m clamaui.
ſ xp̄i. ſ eccleſie laudantis. b ſ gentilē .ſ. ſaluan
dū: ſ p̄triarchas ꝓphas apl'os ꝑ q̄s eccleſia gēita
di dn̄e vocē iude: ⁊ ad populū ſu e†
a ſ vt audiat: Jntra i gaudiū dn̄i tui. ſ Multi
ab oriente ⁊ occidente venient ⁊ recūbent cū ab/
raā iſaac ⁊ iacob in regno celoꝝ. b ſ virt⁹ opa
tio. c ſ xp̄i. d ſ Jn cruce cōtra aerias p̄tātes.
b um itroduc eū. Man⁹ ei⁹ pugna f†
ſ iuda vel ppl'o. ſ demones vel q̄ſlibet.
c būt ꝓ eo: ⁊ adiutor illi⁹ cōtra ad/ g†
ſ xp̄o ⁊ choro perfectorum.
uerſarios ei⁹ erit. Leui quoq̄ȝ ait h†
ſ de q̄: Si vis ꝑfect⁹ eē vade ⁊ vende ⁊c̄. ſ cepit
ieſus facere ⁊ docere. ſ euāgelica.
d Perfectio tua et doctrina tua a i† k† l†
a ſ corp⁹ xp̄i .i. eccleſiā. b ſ o pr̄. ſ q2 ꝓbat⁹ ē ꝑ
oia. c ſ tribulationis: ⁊ cū tēptaretur a diabolo
in deſerto ⁊ in paſſione.
viro ſctō quē ꝓbaſti in tentatiōe m†
ſ tū. ſ iudicari ꝑmiſiſti. ſ diſcreuiſti.
e ⁊ iudicaſti ad aq̄s cōtradictiōis. n
ſ curſū mētis impedientib⁹.
f †Qui dixit pr̄i ſuo: et mr̄i ſue ne/ o†
ſ vim diuine charitatis minuentibus.
ſcio vos: ⁊ frīb⁹ ſuis igro illos: ⁊
ſ volētes eſſe filij dei. ſ a mūdo alienati.
neſcieſt filios ſuos. Hi cuſtodie/ p†
ſ vere. ſ verbū dei ad te factū. ſ qd̄ pepigit do
rūt eloquiū tuū ⁊ pactū tuū ſer/ q†
min⁹ tecū a ſ q̄ de⁹ iudicauit in te. ſ actiui. ſ de
uauerūt iudicia tua o iacob ⁊ le/ †
calogū vel charitatē. a ſ contēplatiui. ſ Jncen
g gē tuā ō iſrael. Ponēt thymiama † r†
ſum orōnis ⁊ boni operis. ſ placādo. ſ ſeipſos
in furore tuo: ⁊ holocauſtū ſuper †
flamma charitatis incenſos. a ſ fidē cordis de/
uotionē. ſ celi gloria inuictā patientiā remune/
altare tuum. Benedic dn̄e forti/ s†
rādo. ſ labores manuū tuarū qui man. ⁊c̄.
tudini ei⁹: ⁊ opa manuum illius †

a Et nō moriatur. morte culpe vel gehēne. b Et ſit
ꝑuus in numero. H̄ aūt addit moyſes ad concordandum
cū v̄bo iacob q̄ dixit ipſi ruben Gen. xlix. Effuſus es ſic̄
aq̄: nō creſcas ⁊c̄. c Hec eſt iude bn̄dictio. poſt bn̄di/
ctionē rubē īmediate ponit bn̄dictio iude: q2 ſucceſſit ei ī
honore regni ꝯtrū ad ius p̄moge
niture. d Audi dn̄e vo. iude.
dicit Ra. Sa. q̄ hec ꝓphia reſpi/
cit ad vocē orōnis ipſi⁹ dauid ⁊ ſa
lomonis qui fuerūt exauditi ī plu
ribus orōnib⁹ ſuiſ: ⁊ ipſi⁹ aſa ꝑ ex
ercitu ethiopū inuadente ipſm. ij.
Paral. xiiij. ⁊ Joſaphat ꝓ āmo/
nitis. ij. Paral. xx. ⁊ Ezechie pro
ſennacherib. iiij. Reg. xix. qui fue
runt reges iuda. e Et ad po/
pulū ſuū itroduc eū .i. ad libū pa
trū p⁹ vitā p̄ſntē. vñ de ſctis patri
bus cōiť ſcribiť de morte coꝝ: Et
appoſit⁹ ē ad populū ſuū: vel ad
p̄res ſuos. f Man⁹ ei⁹ pugna/
bunt ꝓ eo: q2 vſq̄ȝ ad electionem
ſaulis tribus iuda habuit ducatū
belli. vt hr̄ Judic. j. Quis aſcen/
det añ nos ꝯ chananeū ⁊ erit dux
belli. Dixitq̄ȝ dn̄s: Judas aſcen/
det. ⁊ xx. ca. in bello ꝯ filios ben/
iamin. cū alie trib⁹ q̄rerēt: q̄s erit
in exercitu nr̄o p̄nceps certamiſ?
rn̄dit dn̄s: Judas ſit dux veſter.
g Et adiutor illi⁹ ꝯ aduerſarios
eius erit. dicit Ra. Sa. q̄ h̄ ſpecia
liter dr ꝓ ioſaphat rege iuda q̄ im
petu facto ꝯ eū in ramoth galaad
exclamauit ad dn̄m ⁊ audiuit eū.
iij. Reg. xxij. pōt etiā intelligi de
pluribus alijs regib⁹ de tribu iu/
da q̄ fuerūt adiuti a dn̄o ī ꝑiculiſ.
h Leui q̄ȝ ait. p⁹ bn̄dictiones iu
de īmediate poniť bn̄dictio leui
ꝓpť dignitatē ſacerdotij.
i Perfectio tua. q̄ntū ad vitam
ſctām. k Et doctrina tua. quā
tū ad ſanā doctrinā. l A viro
ſctō tuo .i. a moyſe q̄ fuit de eadeȝ
tribu: ⁊ ſctītas vite ⁊ veritas do/
ctrine ab eo deriuata fuit ad ali/
os eiuſdē trib⁹: ⁊ loquiť hic moy
ſes de ſeipſo quaſi de quodā alio
ex humilitate: q2 hec ꝑtinēt ad cō
mendationē eius: ſicut ⁊ Johan/
nes euāgeliſta Joh. xj. dic̄ de ſe/
ipſo: Uidit illū diſcipulū quem di
ligebat ieſus ⁊c̄. m Queȝ ꝓ
baſti in tentatione. hoc dirigitur
ad deum qui patientiam moyſi probauit in multis tentationi
bus iudeorum. n Et iudicaſti ad aquas contradictiōis.
determinando ſuper eum penam mortis. vt hr̄ Num. xx. ⁊ ex
hoc patet veritas ipſius moyſi qui ita fideliter exprimit pctm̄
ſuum ſicut ⁊ meritum. o Qui dixit patri ſuo. hoc non ſo
lum intelligitur de moyſe: ſed etiam de alijs filijs leui qui ad
preceptum moyſi interfecerunt ꝓpinq̄s ſuos ꝓpť culpaȝ ex
adoratiōe vituli Exo. xxxij. p Hi cuſtodierūt eloq̄. tuū.
q2 lex diuīa p̄cepit idolatras interfici. q Et pactū tuū. dicit
h̄ Ra. Sa. q̄ h̄ intelligiť de circūciſiōe q̄ vocať pactum dn̄i.
Gen. xvij. quia alie tribus nō circūciderunt filios ſuos natos
in deſerto q̄uſq̄ȝ fuerūt i t̄ra ꝓmiſſionis. vt hr̄ Joſue. v. Sȝ trib⁹
leui filios ſuos circūcidit vt iſte dicit. Contrariū aūt dicūt cō/
muniter expoſitores nr̄i: ⁊ huic conſonat ſcriptura Joſue. v.
vbi dicitur: Ppl's aūt q̄ natus eſt in deſerto ꝑ. xl. ānos incircū
ciſus fuit: ita q̄ generaliter loquiť: ⁊ nullū excipit: ⁊ ſm h̄ q̄
dr h̄: Pactū tuū. pōt intelligi de obſuatione legaliū: ſicut et
alia q̄ hic ponunť. r Ponēt thymiama in furore tuo. ad
auertendū furorē tuum a ppl'o tuo. s Benedic dn̄e forti/
tudini eius. dicit h̄ Ra. Sa. q̄ hoc refertur ad machabeos q̄
fuerunt de tribu leui: ⁊ fortiter pugnauerunt ꝯ aduerſarios
fidei: ⁊ q2 fuerūt valde pauci reſpectu aduerſarioꝝ. iō moyſes
hoc preuidens orat pro eis.

Et beniamin

a Suſcipe. Quaſi grata: vt remuneres: dant nunc ſingulis albe ſtole.ſ.aiaꝝ leticia: ⁊ in iudicio ſm corpꝰ recepta imortali
Sap.3.b tate fulgebũt ſicut ſol: ⁊ tãq̃ ſcintille in arundineto diſcurrẽt exurẽdo.ſ.vacuos: ⁊ infructuoſos aduerſarios de quoꝝ pe/
Myſtice na ſubdit: b Percute dorſa. Myſtice. Quaſi videbantur impune martyꝝ ſanguinẽ fundere: ſꝫ quaſi poſt dorſum pena iprouiſa parabat.i.eterna dãnatio in quã ruen/
Pro.36.a tes ſurgere nõ valebũt. vñ: Uirga in dorſo iprudentiũ. c Et beniamin. Uidet hiſtorie alludere: q: beniamin pͥarcha ⁊ ꝓpha iacob ſpũ plenꝰ vni/ce amabat: ⁊ diſpẽſatione dei locꝰ di/uino cultui mãcipatꝰ: eius tribui cu/ſtodiendꝰ decernit. vñ addit: Quaſi in thalamo tota die ⁊c. d Amantiſ
Allego. ſimꝰ do. Alle. Chriſtus ẽ amãtiſſimꝰ
Mat.17.a dei patris q̃ de ſeipo ait: Hic eſt filius meus dilectꝰ. Hic hitat in dextera pa
Pſ.109. tris ꝯfidẽter: cui dr: Sede a dextris meis. Alit. Beniamin de filio do/loris filiꝰ dextre dictꝰ exprimit Paulũ
Act.9.c de pſecutore aplm ⁊ vas electiõis fa/ctũ: ipe eñ de hac tribu fuit. Dignuꝫ aũt erat vt ſic dñi pcurſor ꝓphali ora culo pdictꝰ eſt: ita mgr gentiũ vniuerſo mundo ꝓfuturꝰ inter magna eccleſie myſteria pdicet. In cuius mẽte xp̃s fiducialiter habitauit: cũ int inumera picula corã gentibus ⁊ regibus eũ ꝯſtãter pdicauit. de cuiꝰ aĩa dicit: Quaſi in thalamo to.die mo. Uel ſpiritali cõnubio mira oblectatione per/fruens ⁊ ỽtutũ ꝓle fecundans: nul/liuſq; vitij iquietudine ſecretũ placi/diſſimi pectoris derelinquẽs: vel ĩ ea q̃ſi in thalamo reſidens tãq̃ ſponſus ſpecioſus ỽgineas credentiũ mẽtes ꝑ pdicationem eius ſuis iũgit ample
Pſ.44. xibus. vñ: Adducent regi virgines
2.Cor.11.a poſt eam. Ipe q̃ ait: Deſpondi enim vos vni viro vir.ca.exhibere chriſto Diuinitas q̃ in humanitate chriſti habitat confidenter. In thalamo mo rabit: ſignificat q: in vtero ỽgis celeſti ſpõſo iũcta eſt eccleſia: q̃ in fortitu/dine potentie xp̃i ⁊ in opibus fiducialiter requieſcit.
e Et inter humeros. Humeris onera portant: iõ in eis robuſta patientia deſignat. Tanto autem libentius xp̃s in illo requieuit: quanto ꝓ ipo duriſſimos labores tollerauit: tanto artiꝰ amplexus eſt: quanto ab illiꝰ amplexu nullo terrore auulſus
Rom.8.g eſt. vñ ait: Quis nos ſepabit a charitate xp̃i? f Joſeph q̃ꝫ.
Allego. Allego. Joſeph auctus interptatur. Hic eſt xp̃s qui a iudeis fratribus ſuis abiectus: in egypto huius ſeculi pnceps factꝰ eſt: ⁊ genus humanũ a famis inopia euangelici frumẽti diſpẽſatione liberauit qui eſt vere ſaluator mundi. g De bene/dictione do. Ad lram fertilitatẽ ſignificat: quã due tribus ex ioſeph.i.ephraim ⁊ manaſſes: habuerũt in vbertate frugum pomoꝝ ⁊ paſtu pecoꝝ. Hec ẽ baſan fertiliſſima regio. vñ pin/guedo interptatur. Temperie celi: ⁊ roꝛe fructus ⁊ fontium ⁊ fluminũ abundantia hoĩes delectant q̃ ĩ abyſſo ſignificat. Bñdixiſti dñe ter.t.eccleſiã.ſ.q̃ nõ ꝓpria ỽtute: ſed virtutũ
Eph.1.a bñdictione diuinitus imolet. vñ: Bñdictus deꝰ q̃ bñdixit nos in oĩ bñdictiõe ſpirituali in xp̃o. h Celi. Celũ dicũt ꝓpt vnitatẽ fidei ⁊ doctrine apoſtoli ⁊ euãgeliſte: de quibus alibi
Pſ.18. pluraliter dr: Celi enarrãt gloriã dei ⁊c. In ipis eñ vita ⁊ cõtemplatione fulgentibus tanq̃ in celo hitat deus: intonans terrorẽ: pluens conſolationem: coruſcans miraculis.
i Roꝛe. Celeſti pdicatione: q̃ mire ſubtilitatis ⁊ gr̃e: qua cõtra eſtum tentationis corda rigant: ⁊ vt ſp vireſcant virtu/
Gen.27.d tibꝰ. vñ: Det tibi deus de roꝛe celi ⁊c. k Abyſſo ſub. Ut.ſ. pinguioꝛ fiat de fonte aſcẽdente irroꝛata q̃ſi padiſus dei. vñ:
Gen.2.b Fons aſcendebat de terra irrigans ſupficiẽ terre. ⁊ alibi: A
Eccl.24.d mari abũdauit ſenſus eiꝰ ⁊ cogitatꝰ illius de abyſſo magna Fruſtra eñ exteriꝰ irrigat ſermo doctoris: niſi riget interiꝰ gratia cõditoꝛis. vñ ſubdit: de pomis col.⁊c. l Solis. Chriſti
Mat.13.f q̃ eſt ſol iuſticie qui ait: Fulgebũt iuſti ſic ſol in re.pa. eoꝝ q̃a ſimiles ei erũt. m Ac lune. Eccleſie: q̃ accipit hos fructus a ſole.i.a xp̃o. Semp igit ſolẽ plena deuotione reſpiciat ne aliqñ auerſa lumẽ pdat. n De pomis colliũ. Colles eterni fideles veteris teſta. q̃ humiles filij immobili firmitate ĩ fide ꝓphetarũ ⁊ pͥarchaꝝ fundati (vñ: Mons domus dñi
Eſa.2.a eleuabit ſup colles) quoꝝ pomis terra ioſeph bñdicit: cũ eccleſia xp̃i doctrina ꝓphetie exemplo virtutis in fide fructificat. Et notan/dum q: ſupra in pomis ⁊ roꝛe celi doctrina euãgelica: hic in vertice antiq̃rum montiũ ⁊ pomis colliũ eſnoꝛum legalis ⁊ ꝓphetica ſignatur: ⁊ vtriſq; terra ioſeph locupletat: q: ſctã eccleſia vtriuſq;.t.paginis: ⁊ nouoꝝ ⁊ ve/terũ patrũ exemplis infoꝛmat. vnde:
Can.7.d Oĩa poma dilecte mi.i. noua ⁊ vete/ra ſeruaui tibi. Et oĩs ſcriba ⁊ doctꝰ
Mat.13.g ꝓfert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera Manichei q̃ ⁊ iudei (q: illi vetus: iſti nouũ teſtamentũ nõ recipiunt) ĩ hac terra opulenta hereditate neq̃unt.
o Et de frugibus ter. Eccleſia in toto oꝛbe iuſticie fruge fecunda ⁊ charismatum largitate de plenitudĩe ſui ioſeph accepit. vñ ſequit: Bñdictio il lius. p Bñdictio illiꝰ.⁊c. Totus ioſeph.i. caput ⁊ coꝛpus bñdictione plenus: ſed benedictionibus plenitudo precipue in capite. vñ: Sic vnguẽ/
Pſ.32. tũ in capite qd deſ.in.bar.bar.a.⁊c. Hic priuilegio gr̃e fratribus.i.fideli/bus preeminẽs ſeptifoꝛmi ſpũ tanq̃ verus Samſon ex vtero virginis na zareus.i. deo conſecratus quaſi.vij. crinibus intactis effulſit. q Jo/ſeph. Chriſti: qui eſt caput eccleſie in quo bñdicuntur oẽs gentes: de cuiꝰ paſſiõe ⁊ reſurrectione ſubdit: quaſi pmogeniti tauri ⁊c. r Quaſi pri/moge. Aug. Primogenitꝰ: tauri pul/chritudo eius. Nõ eſt ita legendũ vt dicat pmogenitus tauri: ſed cũ ſit primogenitus: pulchritudo eius tauri ẽ ꝓpt coꝛnua crucis. ¶ Chriſtus

a ſ eterna pena. ſ vt tergauerterentes fugiant. ſ qui pcuidere neglexerunt.
a b ſuſcipe. Percute dorſa inimicoꝝ †
ſ cũ ceciderint. ſ quẽ iacob tenere diligebat.
c eiꝰ ⁊ q̃ oderit eũ nõ ꝯſurgãt. Et bẽ a†
ſ xp̃s. ſ patris vel dei. ſ ſede
d iamin ait: Amantiſſimꝰ dñi habi b†
a dextris meis. a ſ hũanitate xp̃i: vel mẽte paulũ
tabit ꝯfidenter in eõ: quaſi ĩ tha/ c†
ſ templo hieruſalem. ſ eccleſia. a ſ nullo vicio alienarus aliqñ. ſ deus.
e lamo tota die moꝛabitur: ⁊ inter d†
ſ bona opera eccleſie.
f humeros illiꝰ requieſcet. Joſeph e†
g quoq; ait: De benedictione dñi f†
ſ Odoriferis virtutũ fructibꝰ quibus eccleſia repletur: vñ poſui vos vt catis ⁊ fructum affe.
h i terra eiꝰ de pomis celi ⁊ roꝛe at/ g†
a ſ q̃s nutrit calor ſolis ⁊ humor lune. ſ ſpũaliũ
k q; abyſſo ſubiacẽte: de pomiſ frũ h† i†
doꝛoꝝ. a ſ patriarchaꝝ ꝓphetarũ q̃ vita ⁊ cõtemplatione alti ſunt.
l m ctuũ ſolis ac lune de ỽtice ãntiq̃ k†
a ſ nobilẽ terrã ⁊ celebrẽ ſignificat.
n rum montium de pomis colliuꝫ
o eternoꝛuꝫ: ⁊ de frugibus terre: ⁊
a ſ in ſemine tuo bñdicent omnes gentes.
p de plenitudine eius. Bñdictiõ il l†
ſ dei ſ nõ in ꝓpria ſubſtantia ſed ꝑ angelum.
lius q̃ appuit ĩ rubo veniat ſup
a ſ.i.xp̃i q̃ flos
q caput ioſeph ⁊ ſup ỽticẽ nãzarei m†
dauitice ſtirpis ⁊ ꝓles munde caſtitatis eſt.
r inter frẽs ſuos: Quaſi pmogẽiti n†

Nico. de lyra

a Et beniamin ait. hic poſt benedictionem leui ad quem pertinebat ſacerdotium, ponitur immediate benedictio beniamin: in cuius ſorte fuit templum. b Habitabit cõfidenter in eo.ſ.in domino: eo q: deus ſpecialimodo habitabat in templo: de qua habitatione ſbdit: c Quaſi in thala.to.die moꝛabitur. templũ enim vbi deꝰ colebatur erat quaſi thalamus ipius. d Et inter humeros illius requieſcet. licet enim humeri ſint in ſupioꝛi parte coꝛpoꝛis: tamen inferioꝛes ſunt capite. ⁊ ꝑ hoc deſignat locꝰ edificationis templi: quia licet templũ edificatũ fuerit ĩ mõte moꝛia: non tamen in ſũmitate eius: ſed in decliui per ſpacium.xxiiij.cubitoꝝ a ſummitate montis vt dicunt hebrei. e Joſeph quoq; ait. Poſt benedictionem beniamin ponitur benedictio ioſeph: quia ſic in ſoꝛte beniamin fuit teplũ: ſic in ſoꝛte ioſeph fuit ſylo: vbi filij iſrael poſuerunt tabernaculum moyſi ⁊ arcam teſtimonij: vt habetur Joſue.xviij. et quia locus templi fuit excellentioꝛ ⁊ deo diligibilioꝛ: idõ preponitur benedictio beniamin benedictioni ioſeph. lꝫ beniamin fuerit iunioꝛ. f De bene.d.terra eius. quia ſoꝛs ioſeph fuit valde fertilis. g De pomis celi. quia arboꝛes fructificant ex influentia celi ⁊ ſtellarum. h Et roꝛe atq; abyſſo ſubiacente. terra eñ humectata eſt apta ad fructificãdum: humectatur autẽ a ſupioꝛi ex deſcenſu roꝛis ⁊ ab inferioꝛi ex aq̃s ſub terra latẽtibꝰ q̃ hic noĩe abyſſi deſignantur. i De po.fru.ſo.ac lune. h addit ad deſignandũ q: inter celi luminaria ſol et luna habent maioꝛẽ efficatiã ſup frenaſcẽtia. k De ỽtice antiq̃.mõ. ibi eñ fructꝰ citiꝰ maturantur ⁊ ꝓpt nouitatẽ magis diligũt. l Bñdi. illiꝰ q̃ ap.in ru.i. ipius dei qui in rubo appuit moyſi. m Sup ver.naza.i. ſctĩ: q: ioſeph iter alios frẽs ſuos fuit ſanctioꝛ. n Quaſi pmoge.tauri ⁊c. h̃ dr ꝓpter tribũ ephraim: q̃ fuit foꝛtis et belliccoſa: ⁊ ꝓpter regnũ decẽ tribuũ: qd fuit datũ illi tribui in pmo rege.ſ.hieroboã: vt hr̃.iij. Reg.xj.

a ſ Singularē principatū trib⁹ ephraim ſignifi/cat. a ſ fortis inſuꝑabilis. b ſ crucis in q̄bus aries heſit. ſ cornibus.

a tauri pulchritudo ei⁹ cornua rhi/nocerotis cornua illius. In ipſis

ſ vt dilatet eccleſiam ad terminos terre.

b c ventilabit gentes vſq; ad termi/

a ſ Multi filij deſerte magis q̄ ei⁹ q̄ hʒ virum. ſ innumerabiles.

d nos terre. Hē ſunt multitudines a

a ſ fructificātis labores manuū tuaꝝ: q: man. ſ gētilis populi iudaico plato. b ſ Certū ponit numeꝝ: q: pauci de iudeis ſalui fiunt. c ſ Judaici ppli q̄ primogenita ꝑdidit.

ephraim: ⁊ hec miliā manaſſe.

e Et çabulon ait: Letare çabulō b+ c+

ſ ō captiuitate egypti vl̄ diaboli. ſ ō iudeis ad gentes. ſ In omnem terram exiuit ſonus eorum ſ quaſi ſecurus ⁊

f in exitu tuo: ⁊ iſachar in taberna d+

quer⁹ in terra ꝓmiſ. a ſ vtroſq;. b ſ xp̄m venire aſcēdam⁹ ad mōtē dn̄i. ſ Qui angularis lapis ē.

g culis tuis populos ad montem e+

a ſ i xp̄o. ſ terrena deſideria mortificare docētes

h i vocabunt. Ibi immolabūt victi f+

a ſ Laudis. In me ſunt deus vota tua q̄ reddā laudationes tuas. b ſ apl̄i. c ſ cōfluentes ad fidem populos.

k mas iuſticie: qui inundationem g+

ſ humani generis. a ſ Immutatio dextere excelſi lac dulce ſugit de amaro mari. b ſ In corpus xp̄i.i.eccleſia tranſient.

maris q̄ſi lac ſugent: ⁊ theçauros h+

ſ vita nr̄a abſcōdita eſt cum xp̄o in deo.

l m abſconditos arenaꝝ. Et gad ait i+

ſ a ſolis ortu vſq; ad occaſū lau.no.do. a ſ ampla illi⁹ trib⁹ ſignificat poſſeſſionē. b ſ gad accinctus. Indut⁹ ē dn̄s fortitudie ⁊ p̄cinxit ſe.

n o Bn̄dictus in latitudine gad q̄ſi k+ l+

p a ſ ex volūtate mortu⁹. b ſ inimicoꝝ fortitudinem. ſ mundani imperij.

leo requieuit: Cepitq; brachiū ⁊ m+

q verticē: ⁊ vidit principatum ſuū n+

¶ Chriſtus vitulus ſaginatus quē de armento patrū p̄mogenitū regreſſo filio pat̄ immolauit: q̄ die tertia ſuſcitat⁹ glorioſus apparuit: q̄ eſt p̄mogenitus mortuorum ⁊ p̄nceps regū terre: poſt reſurrectionis gloriā de v̄tute paſſionis adiūgit cornua.

a Cornua. Joſeph cōpat cornib⁹ rhinocerotis: ſignificās ephraim habituꝝ p̄nci/patū inter decē tribus in q̄bus regnauit hieroboā de tribu ephraim in t̄pe roboam filij ſalomonis. Cornua rhinocerot̄ cor.⁊c̄. Cornua cru

Abac.3.a cis ſignificat de quibus Abacuk ait: Ibi abſcōdita eſt for/titudo eius. Per infirmitatē nanq; carnis quaſi aries illu ſoꝝ ſpinis coronatur: his cornibus heſit: ſed paſſionis incō pabili fortitudine vnicornis extitit mortis victor ⁊ ei⁹ qui

1.Cor.1.d habebat mortis imperiū. vn̄: Qd̄ infirmū eſt dei forti⁹ eſt hoībus. b Uentilabit. Predicatione crucis diſcernēs palcas a frumento. verbū em̄ crucis pereuntibus ſtulticia.

Ps̄.2. c Gentes. Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuam. De hereditate em̄ veri ioſeph que eſt terra inclita h̄ oīa dicunt̄: de cuius cultorib⁹ ex vtroq; pp̄lo cōgregat̄ ſeq̄tur he ſunt multi.⁊c̄. d He ſunt multi. ephraim. He due trib⁹ ex ioſeph nō in ſe ſed in parente bn̄dicūt̄. Filios ſigni/

Gen̄.22.d ficant vtriuſq; ppl̄i q̄ in xp̄o bn̄dicunt̄ ſcd̄m illud: In ſemine tuo bn̄dicent̄ oēs gentes. hos patriarcha iacob ephraim et manaſſen cancellatis manibus in modū crucis bn̄dicēs et p̄mogenito minorē p̄ferens: in fide crucis xp̄i bn̄dicendos eſſe ſignauit: in minore ex gentibus fidelē populū in chriſti patria t̄pe minorē: ſed fide maiorē: ad quē iſraelitici populi gratia tranſiuit: de cuius ineſtimabili multitudine d̄r: He

Eſa.54.a ſunt mul.⁊c̄. vn̄: Multi filij deſerte magis q̄ eius q̄ hʒ vir̄. Manaſſes p̄mogeniti honore priuatus: ⁊ tn̄ bn̄dictus ē iu/daicus populus q̄ ex maiore ſui parte ꝓ infidelitate repro/

Rom̄.11.c batus in reliquijs tn̄ bn̄dictionē cōſecutus. vn̄: Cecitas cō/tigit ex p̄te in iſrael. e Et çabulō ait. Zabulō ⁊ iſachar in galilea poſſeſſionē acceperūt: vbi xp̄s maxīe docuit: vn̄ apl̄os elegit. Per eos q̄ apl̄i deſignant̄: ⁊ eis in exitu leti/cia ꝓmittit̄: q: exeuntes de finibus ſuis pp̄lm gentiū xp̄o ſubiugauerūt ⁊ in tabernaculis ꝓ ꝯuerſione iudeoꝝ de q̄/bus ⁊ ip̄i electi ſunt. Pro vtroq; q̄ pp̄lo p̄ns eis leticia pro mittit̄ ⁊ futura: q: in p̄nti de ꝯuerſione eoꝝ gauiſi ſunt: ⁊ in celeſtib⁹ eterna leticia remunerati. f In tabernaculis.

Gen̄.9.d Judeoꝝ. vn̄: Dilatet de⁹ Japhet ⁊ habitet in tabernaculis ſem: q: in eccleſijs de iudeis habitat latitudo minoris ppl̄i per vnitatē fidei. g Ad montē. Sion.ſ. vel hierl̄m: vel contēplationē ⁊ v̄tutū altitudinē: h Uocabunt. Juſti/ciā tm̄ in fide xp̄i eſſe docētes. finis em̄ legis xp̄s ad iuſtici/am oī credēti. In mōte imolant victimas iuſticie: dū oēs q̄ ad xp̄m veniūt in q̄ ꝯſtruit̄ eccleſia: nō ex opib⁹ legis: ſʒ ex

Rom̄.1.b fide xp̄i iuſtificari docent. ſcd̄m illud. Juſtus aūt ex fide vi/uit. Sunt q̄ veri xp̄iani victime iuſticie: q̄ ab apl̄is immolā/tur dū terrena deſideria mortificare docent̄: vt ſpūalia vi/

Ibidē.8.c uificent̄. vn̄: Si ſpū facta carnis mortificaueritis viuetis. i Ibi imolabūt. Nō eſt locus veri ſacrificij ex catholicam eccleſiā q̄ ſupra hūc montē poſita ē. k Qui inundatio/nē. He trib⁹ negociationib⁹ vacauerūt de trāſmarinis regio nibus mercimonia reportātes ⁊ theçauros abſcōditos ar/gentū: auꝝ.ſ. vel gēmas q̄ſi lac ſugēt.i. facile accipient.

Qui inundationē maris ⁊c̄. Getiū vocationē ſignificat. Mare.n. vniuerſū gen⁹

Mat.13.f hoīm ſignificat. vn̄: Sile ē regnū ce.ſa.miſ.in mari: ⁊ ex oī ge.p.cō. Mare mundus Sagena doctrīa. Oē gen⁹ piſciū oīs ſex⁹ etas ⁊ ꝯditio ītelligit̄. Mar̄ q̄ inūdationē apl̄i q̄ſi lac ſuxerūt: q: ꝯfluētes ad doctrinā euāgelij turbas pp̄loꝝ ī augmētū corpo

2.Tio.2.c ris xp̄i traxerūt. l Abſcōditos. Nouit dn̄s q̄ ſūt ei⁹. Multi eni ſūt vo.pau.⁊c̄.

Mat.20 b Arene īfideliū multitudo. Theçauri p̄cioſe electoꝝ aīe. Sic q̄ ſuxerūt: vt ex audi torib⁹ euāgelij alij q̄ſi vaſa i honorē ī theçauris regis trāſferūt̄. alij q̄ſi arene ſteri/les ⁊ inutiles vacui remanēt m Et gad ait. In bn̄dictiōe gad videt̄ p̄dicere po tentiā viroꝝ fortiū vel iudiciū: q̄ de illa tribu fuerūt: ſic̄ Jepte ⁊ alij multi.

n In latitudine. Quia oīs plenitudo benedictionis ſupra xp̄m requieuit vnde ſuos benedixit. o Gad.i. accinctus: xp̄m ſignificat qui contra ſpiritales nequi/tias pugnaturus in infirmitate carnis virtute diuinitatis precinctus appruit: ſcd̄m il

Ps̄.92. lud: Indutus eſt dominus fortitudinem ⁊ precinxit ſe. ⁊ alibi: Dominus fortis et

Ibidē.23. potens in prelio ⁊c̄. Hic in latitudine benedictus eſt: quia non in ſolis iudeis: ſed

Ibidē.112. in omnibus gentib⁹ ampliſſimū regnū accepit. Inde ꝓpheta ait: A ſolis ortu vſq; ad occaſum laudabile nomen dn̄i. Sed quia per humilitatē paſſionis ad hāc glori/

Job.10.d am peruenit: de morte eius ſubiungit: quaſi leo ⁊c̄. p Quaſi leo requieuit. Po teſtatem habeo ponendi animam meam ⁊c̄. Poteſtas mortis: non neceſſitas expri/

Ibidem.c mitur. vn̄: Nemo tollit eam a me: ſed ego pono eam. Quaſi leo fremuit. Quicq̄d cui dixit potenter impleuit. Cepit brachiū: cum reſurgens a mortuis fortitudinem inimicoꝝ ſibi ſubiugauit. Cepit quoq; verticē: id eſt mundani imperij ſublimitatem

Ps̄.71. ad ſuſcipiendam fidem inclinauit. vnde: Adorabunt eum omnes reges: oēs gen/tes ſeruient ei. Sequitur de nouo ſtatu regni eius. Et vidit p̄n.

q Et vidit principatum ſuum. Subiectis ſibi regnis ⁊ gentibus: potentia ei⁹ ap/paruit: non armorum terrore: ſed virtute doctrine.

Repoſitus

a He ſunt mul. ephraim. h̄ exponit̄ dupliciter. Uno mō referendo ad nu/meroſitatē ppl̄i vtriuſq; tribus. Alio mō referēdo ad multitudinē aduerſa/rioꝝ ab eiſ deuictoꝝ. b Et çabulō ait. h̄ ꝯn̄r deſcribitur bn̄dictio çabulon et iſa/char ſil̄: fortes em̄ eoꝝ fuerunt ꝓpinque: et vt dicūt hebrei tribus çabulō fu/it intēta mercationibus ī por/tub⁹ maris qui fuerunt in ſorte eius. tribus autem iſachar fu/it magis inten/ta ſtudio legis ⁊ vt liberius ad h̄ vacaret: trib⁹ çabulō ꝓuidebat ei ſaltē ī magna p̄te de ne/ceſſarijs: ⁊ h̄ eſt qd̄ dicitur: c Letare ça/bulon in exitu tuo. ꝓ mercati/onibus exercē/dis. d Et iſa/char in taber/na. tuis. ibi manēdo ꝓ ſtudio diuine legis. e Pp̄los ad mōtē vocabūt .i. ad hierl̄m in mōte ſitā: q: in ſolēnitatib⁹ ve/niebat ibi pp̄ls ad audiēdū doctrinam legis a doctorib⁹ de tribu iſachar. f Ibi imo. vi. iuſticie. q: ī tribus ſolēnitati/b⁹ p̄cipuis de/bebant appere corā dn̄o: nō va cui ſed cū munerib⁹ ⁊ ſacrificijs.

g Qui inundationē maris q̄ſi lac ſu/gent.i. bona apportata in nauibus per vndas mar̄. h Et theçauros abſcō. arenaꝝ.i. metalla diuſa: ⁊ lapides p̄cioſos: qui de arena terre extrahunt̄: et ad loca longinq̄ p mare freq̄nter tranſportant̄. i Et gad ait. h̄ ponit̄ be/nedictio gad. cū d̄r: k Bn̄dict⁹ ī latitudie gad. p qd̄ deſignat̄ q̄ hūit lati/tudinē terre in ſua ſorte. l Quaſi leo requieuit. q: in illa tribu fuerūt homines fortes ⁊ bellicoſi: ſcd̄m q̄ dicitur Gen̄.xlix. Gad accinct⁹ preliabitur: m Cepitq; brachiū ⁊ v̄ticē. erant em̄ ibi aliq̄ ita fortes q̄ vno ictu āputabāt caput hoīs cū humero ⁊ brachio: vt dicit Ra.Sa. Alij expōūt: vt p brachiū ītelligat̄ fort̄ aduerſari⁹. p v̄ticē: turme vel aciei capitane⁹: ⁊ neutri poterāt īpetum gadditaꝝ ſuſtīere. ⁊ ꝓpt̄ h̄ fuerūt poſiti ī frōte exercit⁹ filioꝝ iſrael pugnādo ꝯ chananeos. n Et vidit p̄n. ſuū. q̄ in p̄te ſua doctor eēt re/poſitus. Iſte doctor fuit moyſes q̄ fuit

ſepultus

a Repoſitus. Occultus: dũ ſcribit leges ſuas in coꝛdibus fideliũ. vnde
Joh.2.c Joh. ait: Uos vnctionē habetis a ſctō: ꝛ nō neceſſe habetis vt aliqͥs doce/
at vos: vnctio ei⁹ docet vos de oib⁹. Uel repoſit⁹: qꝛ in lege ꝛ ꝓphetis: in
figuris latebat: ꝛ docebat abſcondit⁹ q̄ manifeſte in euangelio declarauit
Luc.24.d vñ: Incipiens a moyſe ꝛ oibus ꝓphetis interp̄tabatur illis. b Qui fu
it cum p̄n. Adiutoꝛ. Uñ dño coopante: ꝛ ſmonem
Joh.15.a ꝯfirmāte ſequentibus ſignis: qui ait: Sine me ni/
hil poteſtis facere. c Fecit. i. iuſtificās in ſe cre
dentes: ꝛ tandē ſm merita iudicabit cũ iſrael. i. cũ
populo ad viſionē dei electo. d Juſticias. Ju
Gal.3.b ſtificationes credentiũ. Ip̄e iuſtificat impiũ ex fi/
Rom.3.c de. Neqꝫ eñi opib⁹ legis iuſtificabitur oīs caro.
e Dan quoqꝫ ait. Alij per dan antichꝛiſtũ ſigna/
ri putant: quem de hac tribu naſciturum eſtimant.
Ip̄e eſt catulus leonis. i. diaboli: qui largiter flu/
et de baſan. quia plenus confuſione. Baſan q̇ppe
confuſio: vel pinguedo: vel bꝛucus interpꝛetatur.
Dan quoqꝫ iudicium. baſan ignominiam. Dan
Joh.9.g vero chꝛiſtũ ſignificat: qui ait: In iudicium ego in
hunc mundum veni. Catulus leonis propter foꝛti
tudinem: ꝛ quia paruulus fieri dignatus eſt. Sed
ſuſcipiens infirmitatē noſtram: non amiſit virtutē
1.Coꝛ.1.d ſuam: Quod enim infirmum eſt dei: foꝛtius eſt ho
Apo.5.b minibus. De ip̄o dicit̄: Uicit leo de tribu iuda ꝛc.
Ignominiaꝫ quidem crucis a iudeis ſuſtinuit: pu/
tantibus nomen eius per moꝛtē deleri. Sed qui ꝑ
infirmitatem carnis in paſſione catulus fuit: ꝑ di/
uinitatis potentiā leo inuictus in reſurrectiōe ap/
2.Coꝛ.13.b paruit. vñ Apl's. Et ſi crucifixus ex infirmitate: vi
uit tamen ex virtute dei. Quaſi ergo ex baſan lar/
giter fluxit: cũ ꝑ ignominiam moꝛtis perueniens
ad gloꝛiā immoꝛtalitatis: fluentis euangelij totuꝫ
Eſa.11.c oꝛbem irrigauit. vnde Eſaias: Repleta eſt t̄ra ſcie
tia dei ſicut aque maris operientis. f Dan ca.
leo. Hoc propter ſampſonē dicit: qui de tribu dan
fuit ꝛ quaſi leo foꝛtis: cuius poſſeſſio vſqꝫ baſan.
Antichꝛiſtus ꝟo fluet largiter de baſan: quia ſati
abitur pinguedine luxurie ꝛ oīm vitioꝝ.
g Mare ꝛ meridiem poſ. Quia poſſeſſio ei⁹ ab
auſtrali parte in occidentem vſqꝫ ad mare tyrenuꝫ
pertingit. Mare ꝛc. Per apl'os eñi ex iudeis et
gentibus eccleſia acquiritur chꝛiſto. Per mare. n.
occidentale (quod hic intelligitur) iudei figurant̄
qui vmbꝛe ꝛ exemplari deſeruiunt: nec habent lu/
cem ſcie ꝛ veritatis. ꝛ quia eis ſol iuſticie occubu/
it perpetuis remanſerunt in tenebꝛis. Hunc occi/
dentem apl'i poſſiderunt: cum ex eis plurimos gr̄a
Eph.5.b fidei illuminatos chꝛiſto ſubiecerunt: vt qui fuer̄t
aliquando tenebꝛe lux eſſent in domino. In meridie ītelligitur eccleſia de
gētib⁹ collecta: q̄ ablato legis velamīe euāgelij luce ꝑfruit̄ ꝛ cubans cum
ſpōſo in meridie reuelata facie gloꝛiā dei ꝯtēplat̄. h Aſer q̄ꝫ ait. Aſer
btūs: xp̄s. ſ. nr̄e btītudinis ſpes: cui⁹ p̄mitias nobis oñdit reſurgēs a moꝛ
tuis. Hic ē bñdict⁹ i filijs: qꝛ credētes ꝑ ei⁹ gr̄am renaſcētes totũ oꝛbē eius
Joh.12.f ſilitudine repleuerũt: qb⁹ dꝛ: Credite in lucē vt filij lucis ſitis. Ip̄i afferũt
fructũ lucis in oī bonitate ꝛ iuſticia ꝛ ꝟitate. Hoc aũt factũ eſt: qꝛ fr̄ibus
ſuis. i. apl'is: q̄s de iudea elegit vera charitate cōplacuit: vt ſpꝛetis figuris
Act.5.g gauderēt de ꝟitate euāgelij. ꝛ qꝛ digni eſſent ꝓ noīe ieſu contumeliā pati.
Et vñ eis tāta charitat̄ abũdantia: ſuppoṅit. Tingat in oleo. pe. ſuum.
i Et tingat in oleo. Chꝛiſt⁹ caput nr̄m aſcendens in celũ. apl'os. ſ. pedes
ſuos mundũ p̄dicādo circũituros in t̄ra adhuc ꝯſiſtens: oleo ſpũſſcti copi
oſiſſime vnxit: vt nullo laboꝛe deficerēt: ſꝫ īmarceſſibilis gaudij charitate
pollerent. Incoꝛruptibile q̄ꝫ p̄buit calciamenti munimentũ. de q̄ ſubdit̄:
Ferꝝ ꝛ es ꝛc. k Ferꝝ ꝛ es cal. Greg⁹. H de eccleſia ſub ſpecie aſer dicit̄:
Eph.6.c Calciamentũ p̄dicationis munimentũ. vñ: Calciati pedes in p̄patiōe euā/
gelij pacis. Ferꝝ ꝟt⁹: es pſeuerātia intelligit̄. Ferꝝ ꝟo ꝛ es calciamentum
eccl'ie dꝛ: cuius p̄dicatio acumine ꝛ conſtantia munit̄. Per ferꝝ. n. aduer/
ſantia penetrat: ꝑ es teſtimonia q̄ p̄ponit longanimit̄ ſuat. Ferro q̇ppe an/
tiq̄ leg̃ firmitas vel duricia ſignificat̄: q̄ ſic̄ ferꝝ oīa metalla domās: cōtu/
maces rigoꝛe iuſticie: vl' domuit coꝛripiēdo: vel puniuit ꝯterēdo. Quō xp̄i
Luc.16.d q̄ꝫ potētia ꝟge ferree cōpat̄: q̄ de legis firmitate teſtat̄: Facili⁹ ē celũ ꝛ t̄rā
trāſire: q̄ꝫ de lege vnũ apicē cadere. In ere qd̄ rubigīe nō violat̄ ꝛ vetuſta
te fit foꝛti⁹: ꝛ int̄ metalla vocali⁹ ē: euāgelij doctrīa exp̄mit̄ lōge lateqꝫ reſo
nās ꝛ exuta vetuſtate lr̄e īuiolata pollet ſpūs nouitate: H ē ei euāgeliũ eter
nũ his calciamēt̄ ꝟeꝝ paſcha celebrādũ. l Sic̄ dieſ. Significat hāc tri
bũ ꝓſperitate ꝛ delitijs abũdaſſe vſqꝫ ad ſenectutē captiuitat̄. Sic̄ dies
Promittit̄ eccleſie cruda viridiſqꝫ ſenectuſ. vt ſicut foꝛtiter in p̄ncipio oēs
Mat.25.d impetus euicit: ita īminēte fine antichꝛiſti furoꝛē euicat. vñ: Ego vobiſcuꝫ
Ps.91. ſũ vſqꝫ ad ꝯſũmationē ſcl'i oib⁹ dieb⁹. ꝛ alibi: Senect⁹ mea ī miſcdia vberi.

Nō eſt deus

a electis: qꝛ ps ei⁹ ꝛ hereditas. b ꝑ inſpirati/
one docēdo. a apl'is toto oꝛbe p̄dicantibus.

a b qd̄ i pte ſua doctoꝛ eēt repoſit⁹ q̄
c d fuit cũ pꝛīcipibus pp'li ꝛ fec̄ iuſti/
e ciaſ dñi ꝛ iudiciũ ſuũ cũ iſrl'. Dan

a xp̄s q̄ hũilitate paſſionis iudeos excecauit:
gētes illũinauit. xp̄s ꝓpter nos paruul⁹. b qꝛ
in reſurrectiōe inuict⁹ appuit. c fluētis euāge/
lij irrigans oꝛbē.

f q̄ꝫ ait: Dan cātul⁹ lēonis fluet lar

Ignominia crucis.

giter de baſan. Et neptalim di/

a choꝛ⁹ aploꝝ q̄ de neptali ꝛ zabulō ꝛ iſachar fu
erũt. celeſtī doctrie. fertilitate terre. q̄ſi ex

xit: Nēptalim abũdātia ꝑfruet̄

ipſo fonte. a Excellenter. qꝛ de eo ſapientes
ꝛ legis doctoꝛes fuiſſe dicuntur. b oibus ſpiri
tualibus donis.

et plēnus erit bēnedictionis do

vel dei. occidētale. i. iudeos. gentiles
luce euāgelij feruentes.

g mini: mare et meridiem poſſide/

per mũdũ multiplicatis fidelibus. in mul/

h bit. Aſer q̄ꝫ ait: Bñdict⁹ in filijs

titudine ꝓlis. ꝓxius. vt etiā gaudeāt
ꝓ noīe ei⁹ pati. apl'is q̄ ſic̄ ip̄e de iudeis nati.
copioſe.

i aſer ſit placēs frīb⁹ ſuis. Et tigat

a ſcriſp̄is. b aploꝝ choꝝũ q̄ꝫ pulchꝛi ſuper
mōtes pedes euāge. bona ꝛc. c acumē q̄ auer
ſantia penetrat. d cōſtantia. e qꝛ his metal
lis abundat. predicationis munimentum

k in ōleo pēdem ſuum ferꝝ ꝛ ēs cāl

a In primoꝛdio fidei: cũ floꝛuit virtute ꝛ ſapia
miraculis inuicta virtute perſiſtens.

l ciamentum eius. Sicut diēs iu/

a cũ refrigeſcit charitas abundat iniq̄tas. Ne
ꝓjicias me i tp'e ſenectut̄ ꝛc. circa fine mundi.

uentutis tuę ita et ſenēctus tua.

ſepultus in ſoꝛte gad. ꝛ h ceſſit ad magnũ hono/
rē ꝛ dignitatē illi⁹ tribus. a Qui fuit cũ p̄n.
i. cũ p̄ncipib⁹ nouē tribuũ ꝛ dimidie q̄uiſqꝫ eſſet
eis hereditas acq̄ſita. b Et fecit iuſticias do
mini. in h adiplēdo qd̄ ꝓmiſerat moyſi Nume.
xxxij. c Et iudicium
ſuũ cũ iſrael. i. tenendo
eis in hoc fidelitatem.
d Dan q̄ꝫ ait. H ponit̄
benedictio tp̄i⁹ dan. cuꝫ
dꝛ: e Dan catul⁹ leo/
nis. qd̄ dꝛ ſpēalit̄ ꝓpter
ſamſonē q̄ fuit foꝛtiſſim⁹
ꝛ de tribu dan. f Flu/
et largiter. H dꝛ ꝓpt̄ flu/
uiũ ioꝛdanē q̄ oꝛit̄ ī ſoꝛ/
te eius iux̄ ciuitatem ca
ptā ab eis q̄ pꝛi⁹ lachis
vocabat̄: ſꝫ ab eis fuit
denoīata dan ex nomie
patris ſui: vt h̄r Judic̄.
xviij. ꝛ eſt ī t̄mino aq̄lo/
nari terre ꝓmiſſiōis ſb
monte libani: in cui⁹ ra/
dicib⁹ ſunt duo fontes
vn⁹ noīe Joꝛ. ꝛ alī dan
q̄ ſil' iūcti ioꝛdāis nomē
efficiũt. g De baſan.
in terra eñi illa vltra ioꝛ
danē eſt q̄dā fons queꝫ
Hiero. vocat phialam:
Marcus dalmanucha.
Matthe⁹ magedō: vbi
eſt prim⁹ oꝛtus ioꝛdaniſ.
nā palee ibi īmiſſe ſub
t̄raneo meatu ducte re/
cipiunt̄ in dan.
h Et neptalim dixit.
ip̄m bñdicēdo. i Ne
ptalim abũdantia ꝑfru/
etur. in q̄ ſue ſoꝛt̄ fertili
tas deſignatur.
k Et ple. erit bñ. dñi.
in ſoꝛte eñi eiuſ t̄errena
ſcētia citi⁹ appꝛopinqua
bant ad maturitatē q̄ꝫ ī
alijs ptib⁹ terre ꝓmiſſio
nis. ꝛ iō ex fructib⁹ illiuſ
terre p̄mo afferebant̄ p̄mitie ad tēplũ. vñ et ſa/
cerdotes ꝛ leuite benedicebant dñm: ꝛ eadem
ſnīa h̄r Geñ. xlix. in bñdictione neptalim.
l Mare ꝛ me. poſ. qꝛ mare galilee q̄ꝫtũ ad ſui
partem meridionalē cecidit in ſoꝛtē neptalim.
m Aſer quoqꝫ ait. ip̄m benedicendo.
n Benedictus in filijs aſer. in hoc deſigna/
tur pulchꝛitudo pꝛolis. ideo ſubditur:
o Sit placens fratribus ſuis. quia filie eius
erant ita pulchꝛe vt eſſent apte ad maritandum
regibus ac ſacerdotibus. vt dicit Ra. Sa.
p Et tingat in oleo pedem ſuum. quia in ſoꝛte
ſua multe fuerunt oliue ꝛ fructifere ex quibus
ibi abundabat oleum. que abundantia deſigna
tur per tinctionem pedis: ſicut Job. xxix. Laua
bam pedes meos butyro.
q Ferrum ꝛ es calciamentum eius. qꝛ in ſoꝛte
aſer fuerunt minere ferri ꝛ eris: que calcabant̄
calciamentis eoꝛum qui ibi operabantur.
r Sicut dies iuuentutis tue. ſũt delectabiles
ꝛ placidi. s Ita ꝛ ſenectus tua. ſit amabilis
ꝛ placida. hic queritur quare ſymeon nō habu/
it benedictionem. ad quod reſpondent hebꝛei q̄
hoc fuit: quia pꝛimo tractauit de venditione io/
ſeph ꝛ alios ad hoc induxit: propter quod io/
ſeph retinuit eum in vinculis: ceteris fratribus
ad patrem remiſſis. vt habetur Geñ. xlij. Item
quia princeps tribus ſymeon foꝛnicatus eſt in
beelphegoꝛ: ex quo accidit moꝛtalitas in popu
lo. vt habetur Nume. xxv.

Non

a Nõ eſt deꝰ. Supradicta ãmirãs in laude xp̃i qui
oĩa fecit letabũdꝰ erũpit. b Aſcẽſor celi. Propa
Can.1.a x̃tute aſcẽdit: ⁊ quotidie eccleſiã ad ſe trahit. Trahe
me poſt te: curremꝰ in odorẽ vnguentoꝝ tuorum.
c Nubes. Apl̃i q̃ pluũt verbis: coruſcãt miracu/
lis: q̃s aſcẽdens in celũ miſit
Ps.76. ad p̃dicãdũ. vñ: Vocẽ dede/
rũt nubes: q̃.ſ. nullo remorã
te diſcurrũt nõ ſua: ſʒ xp̃i vir
tute ſigna ⁊ ꝓdigia faciẽtes
⁊ q̃ſi coruſcationibus corda
2.Tim.4.b mortaliũ terrẽtes. vñ: Bonũ
certamẽ cer. curſũ ꝯſũmaui.
d Hitaculũ. Corpꝰ a mortuiſ
ſuſcitatũ ĩ p̃rĩs dextera collo
Joh.2.d catũ d̃ q̃ d̃r: Soluite tẽplũ h̃.
e Brachia. Virtꝰ.ſ. paſſio/
nis: q̃ oẽs defendit: quam in
cruce extẽſis brachijs acce/
pit. Subt̃ brachia ſcilicet
hec brachia contra vex ama
lech dimicantes defendunt.
nõ ſic moyſi laſſitudine g̃uan
tur: ſʒ indefeſſa x̃tute ſuble/
uãt: donec verã ꝯſeq̃nt̃ vi/
ctoriã. Veneremur g̃ in ſup/
nis p̃mitias nr̃e reſurrectiõiſ
in infimis ſacr̃m nr̃e redem/
ptionis vt ⁊ ipi debellato ad
uerſario ĩmortalitatis gloriã
ꝯſeq̃mur. de q̃ x̃o iſraeli pro/
mittit̃: Ejciet a facie tua ini/
micũ. f Et ſolꝰ. Suo.ſ. mo
re: ⁊ ſuis legibꝰ viuẽs. vnde
Nu.23.b Balaã: Ppl̃s ſolꝰ habitabit
⁊ inter gentes nõ reputabit̃.
g Oculꝰ iacob. Qui h̃ in vi
tijs ſupplãtãdis deſudabat:
ibi ſereniſſimo mentis ĩtuitu
gloriã xp̃i q̃ ꝓpt̃ nos terram
vere carnis accepit: indeſinẽ
ter ꝯtẽplabit̃: vt cuiꝰ h̃ corpe
⁊ ſanguine ꝑ ſacramentũ fru
mẽti ⁊ vini paſcebat̃: ibi diui
nitat̃ eiꝰ ꝑpetua viſiõe ſagie
Ps.16. tur. vñ: Satiabor cũ appue/
Job.14.c rit gloria tua: ⁊ alibi. Mani/
feſtabo ei meip̃m. Tũc iacob
in ꝑfectũ iſrael ꝯuerſuſ: facie
ad faciẽ deũ videbit: tam lar
ga: tã ſubtili: tam delectabili
dei ꝯgnitiõe q̃ſi leniſſimo ro/
re repletꝰ: vt p̃dicatoꝝ ſciã q̃
in p̃ñti iſtruimur: caligare videat̃. vñ: Siue ſciã de/
Ps.17. ſtruet̃. ⁊ alibi: Tenebroſa aq̃ in nubibꝰ aeris p̃ ful. in
cõ. eiꝰ. ad quã cũ ꝑuentũ fuerit oĩs hec doctriña ceſſa/
bit: ⁊ erũt oẽs docibiles dei. vñ merito adiungit: Be
atus es tu iſrael ⁊c̃. h Celiq̨ caligabũt rore. q̃ſi tã
abũdant̃ terre fecũdande ros infundet̃: vt hoĩm te/
nebraſcat obtuitus. In q̃ ſignificat̃: q̃ꝛ iudei cũ terre/
nam opulentiã vltra modũ diligerent: caligauerunt
Joh.11.f ⁊ xp̃m cognoſcere nõ potuerũt. vñ: Si dimittimꝰ euꝫ
ſic oẽs credent in eũ ⁊c̃. i Quis ſilis tui. Quaſi
ideo beatus: ideo tibi ſilis nullus: quia non de tua
virtute: ſed de xp̃i gratia ſalutem ſperas: qui ſaluum
facit ꝑpl̃m ſuũ a p̃tis coꝝ. k Et gladiꝰ glo. In fu/
turo aduerſarios irreuocabili ſeueritate ꝑcutiens q̃ñ
ſanguinẽ ſeruoꝝ ſuoꝝ vlciſcet̃. Gladiꝰ mõ hic in hũili
tate patiẽtiũ occultat̃: ĩ gloria reſurgentiũ reuelabit̃
iõ gladiꝰ glorie iſrael d̃r. Xp̃s g̃ q̃ſi ſcutũ ꝓtegit p̃lian
tẽ: ⁊ q̃ſi gladiꝰ glorie vlciſcit̃ triũphantẽ. Ad eũ qua/
ſi ad caput in fine vaticinij refert gloriã corpis: cũ d̃r:
Negabũt te inimici tui ⁊c̃. l Negabũt te. Abomi
nabũt̃ ⁊ odiẽt: ſic balach q̃ rogauit balaã vt iſraelitaſ
maledicẽdo repelleret. m Calcab. Subijciẽdo eoſ
eccleſie quã abominant̃ ⁊ ꝑſequũt̃. Notãdũ. xj. tm̃
ẽẽ bñdictiões. Symeõ nãq̨ ĩ his bñdictionibꝰ nõ re/
pit̃: ĩ q̃ iudas ab apl̃is excludit̃. xj. tm̃ remanentibus
Inde

a ſ Non eſt deꝰ ſic deꝰ noſter. vñ: Quis ſilis tui ĩ fortibꝰ dñe. ſ iſraelis.
a † Nõn eſt deꝰ aliꝰ vt deꝰ rectiſſimi. a b
ſ aſcẽdo ad patrẽ meũ ⁊ patrẽ vr̃m. ſ habita/tor ſanctoꝝ. a ſ in oĩbꝰ vſq̨ ad ꝯſũmationẽ ſecl̃i b ſ o iſrael: vel eccleſia. c ſ magnus dñs nr̃: et
b aſcẽſor celi: auxiliator tuus. Mã c d
magna virtꝰ eiꝰ. ſ nõ ſua. ſ p̃dicẽdo ꝑ mũdum. ſ quorum conuerſatio eſt in celis.
c d gnificẽtia eiꝰ diſcurrũt nubes: ha e
a ſ in celo. b ſ In terra. c ſ poteſtas q̃ bonos liberat malos dãnat. Nõ tuis viribꝰ expugnatur ſed fortitudine brachiorum.
e bitaculũ eiꝰ ſurſũ: ⁊ ſubt̃ brachia f
ſ in tenebras exteriores. ſ diabo/
ſempiterna ejciet a facie tua ini/ g
lũ ⁊ corpꝰ eiꝰ. a ſ deꝰ pacis cõteret ſathã ſub pe/dibꝰ vr̃is. ſ faciet vt conteratur. b ſ Separ̃ ĩ ignẽ paleis. ſ In terra ꝓmiſſiõis.
micum. Dicetq̨: cõterere † Habi/ h i
a ſ electoꝝ ppl̃s deũ vidẽs facie ad faciem. b ſ Quia nullꝰ caſus nulle ibi inſidie. c ſ Quõ ibi ſe habeat verus iacob oſtendit.
f tabit iſrael confidenter et ſolus k
a ſ q̃ꝛ ille ppl̃s ꝓ bonis terre dño ſeruiebat. b ſ Carne xp̃i q̃ nũc paſcit̃ ĩ ſacro panis ⁊ vini.
g oculus iacob in terra frumenti l
a ſ apl̃i doctrina p̃dicatoꝝ. b ſ pre ſubtili et le/uiſſima dei cognitiõe.
h et vini: celiq̨ caligabunt rore. m
a ſ iſrael fort̃ cũ deo: q̃ vere beatꝰ accepta prãte ſup oẽm virtutem inimici.
i Beatus es tu iſrael. Quis ſimi/ n
lis tui popule qui ſaluaris in do
ſ ip̃e ẽ.ſ. ſ precio. ſ in p̃lio. ſ ab omi incurſio ne deſcẽdens. ſ virtꝰ ad ſupandũ diabolũ.
k mino? Scutuꝫ auxilij tui et gladi o
ſ In reſurrectione. ſ In p̃ñti vita.ſ. ſ Nolentes ꝑ euãgeliũ credere vel recõciliari.
l us glorie tue. Negabũt te inimi/ p
a ſ diabolus ⁊ membra eius. b ſ Qui eo inuincibilis. ſ que ſuperbe extendunt contra te. ſ eternis penis.
m ci tui: et tu eorum colla calcabis. q

a Nõ eſt deꝰ aliꝰ. h̃ ponit̃ cõcluſio intẽta q̃ eſt inductio ꝑpl̃i ad dĩ re
uerẽtiã ⁊ amorẽ. ad eiꝰ aũt reuerẽtiã ĩducit moyſes ex ꝯſideratione
magnitudinis diuine. cũ d̃r: Nõ ẽ aliꝰ ſilis in magnitudine.
b Vt deꝰ recti. i. vt deꝰ ꝑpl̃i iſrl̃ rectiſſima lege gub̃nati. c Aſcen
ſor celi. i. deꝰ q̃ ẽ ĩ celis excelſior. d Magnificẽtia eius diſcurrunt
nubes. In heb̃. h̃r: Diſcurrũt celi. q̃ꝛ motꝰ or/
biũ celeſtiũ dei magnificentiã oſtendunt.
e Habitaculũ eiꝰ ſurſũ. q̃ꝛ ẽ ſup oĩa bñdictꝰ.
f Et ſubt̃ brachia. In hebreo h̃r: Brachia ſe
culi. ꝑ q̃ intelligunt̃ angeli: q̃rũ x̃tute admi/ † Geñ.49.
niſtrant̃ alie creature: ⁊ ipi ſubſunt deo tanq̃
eiꝰ miniſtri. Cõſeq̃nt̃ ĩducit ad dei amoreꝫ ex
ꝯſideratione bñficioꝝ ꝓmiſſoꝝ. cũ d̃r:
g Ejciet a facie tua inimicũ. i. inimicos: et
accipit̃ h̃ ſingulare ꝓ plurali: ſic̃ Exo. viij. Venit
muſca grauiſſima. i. multitudo muſcarum.
h Diceq̨ cõ. i. x̃bo ſuo cõterent̃ abſq̨ tuo
labore. i Habitabit iſrl̃ cõ. deuictis ad/
uerſarijs. k Et ſolꝰ. q̃ꝛ ꝓpt̃ ſecuritatẽ ma
gnã nõ erit neceſſe q̄ hoĩes ꝯgregent̃ ad in/
uicẽ ad reſiſtendũ aduerſarijs: ſʒ q̃libet pote/
rit h̃itare ꝑ ſe ſub vite ſua ⁊ ficulnea ſua.
l Oculꝰ iacob in ter. ⁊c̃. i. videbit fertilitatẽ
bonoꝝ ĩ terra ſua. m Celiq̨ cali. ro. in h̃
deſignat̃ abũdãtia roris ad fecũdationẽ t̃re.
n Btũs es tu iſrl̃. q̃ ſic viſitaris a dño ⁊ de/
fenderis. vñ ſubdit̃: o Scutũ auxilij tui † Dis.23.b
⁊c̃. ſupple: ẽ dñs deꝰ tuꝰ. p Negabunt te
inimici tui. In hebreo h̃r: Mẽtient̃ tibi inimi
ci tui. q̃d exponũt hebrei de gabaonit̃ q̃ men
tiẽtes dixerũt filijs iſrl̃: De terra lõginq̃ val/
de venerũt ſui tui. vt h̃r Joſue. ix. Põt etiaꝫ
exponi ſm̃ trãſlationẽ nr̃am de regibꝰ chana
neoꝝ q̃ negãtes filijs iſrl̃ terrã eis ꝓmiſſaꝫ a
dño: venerũt vnanimit̃ ad pugnãdũ ꝯ eoſ: vt
h̃r Joſue. ix. q Et tu coꝝ col. cal. q̃d iple/
tũ fuit q̃ñ p̃ncipes exercitꝰ iſrl̃ poſuerũt pedes
ſuos ſup colla q̃nq̨ regũ latẽtiũ in ſpelunca:
vt h̃r Joſue. x. Ca. XXXIII

Moraliter.

a† Hec eſt bñdictio ⁊c̃. Et p̃mo ponitur
bñdictio rubẽ p̃mogeniti iacob cũ dicit̃ iſra.
Viuat rubẽ. Per rubẽ q̃ interp̃tat̃ viſionis
filiꝰ ꝯuenient̃ intelligi põt ꝯtẽplatiuꝰ diuinis
meditationibꝰ intẽtꝰ. iõ d̃r: m† Viuat ru/
ben. ſ. vita gr̃e in p̃ñti ⁊ glorie in futuro.
a† Et nõ moriat̃. morte culpe nec gehenne
Cõtẽplatio nãq̨ q̃dã eſt ꝑticipatio celeſtis et
ĩmortalis vite. b† Et ſit ꝑuꝰ in numero.
contẽplatiuꝰ em̃ dꝫ fugere tumultũ multitudi
nis p̃ñtis vite q̃ntũ põt bono mõ. ne ꝑ h̃ im/
pediat̃ in contẽplatione. c† Hec eſt bene/
dictio iude. ꝑ iudã q̃ cõfitens interp̃tat̃ vere
penitẽs ſignificat̃ q̃ nõ abſcõdit nec excuſat p̃tã ſua. ſed ea fideliter
cõfitet̃. ꝓpter q̃d dignus eſt exaudiri ⁊ conſequi miſericordiam dei.
Prouerb. xxviij. Qui abſcondit ſcelera ſua nõ dirigetur. qui aũt cõ
feſſus fuerit ⁊ reliquerit ea miſericordiã conſequet̃. iõ ſ̃bditur:
d† Audi domine vocẽ iude. p̃tã cõfeſſa ſibi remittẽdo. e† Et
ad populũ ſuũ introduc eũ. cũ ſctĩs in celeſtibꝰ recipiendo.
f† Manus eiꝰ pugnabunt ꝓ eo. de cetero fortiter tẽptationibꝰ reſi
ſtendo. g† Et adiutor illius ꝯ aduerſarios eius. ſupple ip̃e deꝰ,
qui adiuuat legitime decertantes. h† Leui q̃ꝫ ait. ꝑ leui cuius
tribus electa fuit ad cultũ dei: ſignificat̃ bonus prelatus qui de cul/
tu dei dꝫ eſſe maxime ſollicitus. ⁊ q̃ꝛ dꝫ eſſe ꝑfectus in actiua vita et
ꝯtẽplatiua. ſm̃ q̄ dicit Greg. in paſto. Sit p̃ſul actione p̃cipuꝰ ſit p̃ ce
teris in ꝯtẽplatione ſuſpẽſus. iõ ſubdit̃: i† Perfectio tua. q̃ntuꝫ
ad ſpeculatiuã. k† Et doctrina tua. q̃ntũ ad actiuã. l† A vi/
ro ſctõ tuo. i. a xp̃o qui d̃r ſctũſſanctoꝝ ⁊ dedit ſe oĩbꝰ nobis. formam
etiã ꝑfectionis ⁊ doctrine dedit paſtoribꝰ eccleſie. Joh. x. Ego ſũ pa.
bonus. Q̃d exponẽs Gre. homel̃. xliij. dicit. Oñſa eſt nobis via quã
ſeq̃mur appoſita forma cui imp̃mamur. m† Quẽ ꝓbaſti in tem
ptatione. ſ. demonis in deſerto quem ſupauit. Matth. iiij. Verbum
iſtud. quẽ ꝓbaſti. põteſt ad deũ patrẽ referri q̃ ꝑmiſit eũ a diabolo tẽ
ptari. põt etiã referri ad quẽlibet xp̃ianũ ⁊ ſpecialiter ad p̃latũ q̃ dꝫ
ꝓbare. i. approbare xp̃i victoriã de diabolo ⁊ eã ꝓ viribꝰ imitari.
o† Qui dixit p̃ri ſuo ⁊ matri ſue neſcio vos ⁊c̃. i. quicũq̨ patrem ⁊
matrẽ ⁊ alios amicos carnales dimiſerũt ꝓpt̃ xp̃m ſm̃ formã ab eo
traditã. p† Qui cuſtodierũt eloq̃a tua. ſ. euangelica. q† Et
pactũ tuum

pactū tuū ſuauerunt.i.nouū teſtamētū qđ dr pactū dei nouū Hiere.xxxj. † Et iudicia tua.euāgelij dulcedine trata. † O iacob.i.xpē q̄ dr iacob.i.ſupplātator.qꝛ diabolum ſupplantauit. † Et legē tuā.euāgelicā. † O iſrl.i.xpe qui dr iſrael.i.vidēs deū ꝓpt claritatē diuine viſionis quā hō xps hūit ab inſtanti ſue ꝯceptionis. r† Ponēt thymiama in furore tuo.i.boni plati opponēt orōnē deuotā ꝓ pplo pctōre ad auertēdū ab eo furorē tuū. † Et holocauſtū ſup altare tuū.i.incēdiū charitatis in altari cordis. s† Bn̄dic dn̄e fortitudinē ei⁹.multiplicādo ipm in opib⁹ bonis. † Et opa manuū ei⁹ ſuſcipe.acceptādo ea ꝓ pctis ⁊ eoꝝ ſubdit̄ ad meritum vite eterne. † Percute dorſa inimicoꝝ ei⁹.i.demonū ꝯuertēdo eos in fugā. † Et q̄ oderūt eū nō ꝯſurgāt. per qđ ſignificat̄ ꝙ demones nō ſunt ad bonū reuerſibiles.

a† Et beniamin ait amātiſſim⁹ dn̄i hītabitabit ꝯfidēter ī eo. Per beniamin ſm Aug̃.ītelligit̄ Paul⁹ apl's de tribu beniamin nat⁹ q̄ pmo vocari potuit fili⁹ doloris mei eo ꝙ eccleſiā añ ſuā ꝯuerſationē īpugnauit acriter ⁊ afflixit.⁊ poſtea filius dextere.qꝛ poſt ſuā cōuerſionē mirabiliter edificauit eccleſiā ⁊ ꝓpter h̄ dr h̄:amātiſſim⁹ dn̄i hītabit ꝯfidenter in eo. nā paulus ꝯfidēs de xpo nullo labore fuit fract⁹ nec pſecutiōe ſrit⁹. iō ſubdit̄: c† Quaſi ī thalamo tota die morabit̄:ꝓpt̄ diuinas ꝯſolatiōes ſibi iugit̄ affluētes. d† Et int̄ humeros illi⁹ requieſcet diuia fortitudine roboratus. e† Joſeph quoq; ait. Per ioſeph q̄ interp̄tat̄ accreſcens ſignificat̄ bon⁹ actiuus q̄ fertilis ē in bonis opib⁹.iō ſubdit̄: † De bn̄dictiōe dn̄i t̄ra ei⁹. Corp⁹ actiui qđ ē terreū dr ei⁹ t̄ra ⁊ de bn̄dictiōib⁹ dn̄i:qꝛ exercitat̄ in bōis opib⁹ ex bn̄dictiōe diuia ꝓcedētib⁹ ⁊ ex amore p̄mij qđ ē deſup.⁊ timore ſupplicij qđ ē de ſubtus iō ſubdit̄: g† De pomis celi ⁊ d̄ rore. p q̄ ſignificat̄ p̄miū. † Atq; abyſſo ſubiacēte.p qđ ſignificat̄ ſuppliciū cuius timor reſilire fac̄ a malo ⁊ in bonū ꝓmoueri. i† De pomis fructuū ſolis ⁊ lune. Per ſolē intelligit̄ xps ⁊ p lunā virgo maria q̄ ſūt celi magna lumīaria ⁊ nos fructificam⁹ ex eorum influētia. k De v̄tice antiq̄rū mōtiū.i.ex merit̄ ⁊ exēplis p̄riarchaꝝ ⁊ ꝓphaꝝ. † Et de pomis colliū ⁊c̄.i. ex meritis minimoꝝ iuſtoꝝ p̄dict̄.ſic̄ colles ſūt mīores montibus.

l† Bn̄dictio il.q̄ ap.in ru.veniat ſup caput ioſeph.i.bōi actiui. † Et ſup v̄ticē naçarei int̄ frēs ſuos.h̄ accipit̄ et ꝓ id eſt: qꝛ bon⁹ actiu⁹ naçare⁹.i.ſctūs vel florid⁹ int̄ alios fideles ē reputād⁹. n† Quaſi p̄mogeniti tauri pul.ei⁹.nā bon⁹ actiuus int̄ alios pulcher appet ex pietat̄ opib⁹ ex q̄b⁹ pulcher apparet corā deo ⁊ hoīb⁹. † Cornua rhinocerot̄ cornua illi⁹. eſt em̄ fort̄ ad reſiſtēdū tēptatiōib⁹. b† Et çabulon ait. Zabulō ⁊ iſachar ſil' bn̄ dicūt̄ ⁊ ſignificāt pfectiōes actiue vite ⁊ ꝯtēplatiue q̄ ſil' in eadē domo ſūt neceſſarie. vt de martha ⁊ maria dr Lu.vij.⁊ ſil'r neceſſarie ſūt in eadē religione. nam aliq̄ ſūt clauſtrales intēti ꝯtēplatiōi ⁊ alij officiales ītēti actioni.⁊ aliq̄n cōcurrūt in eadē pſona.ſic̄ de p̄ſule dictū ē eodē caplo. Sic ē etiā ſuo mō ī predicatorib⁹ religioſis:q̄ ī clauſtro vacare debēt ꝯtēplatiue p ſtudiū ⁊ orōnē. ⁊ exteri⁹ actiue docēdo pplm exēplo vite ⁊ v̄bo doctrīe. Patet igit̄ ꝙ hec littera plurib⁹ modis myſtice poſſet expōi:lꝫ ad p̄ns ſufficiat eam expōere vno mō.ſ.de pſona religioſa interi⁹ vacāte ꝯtēplatiōi ⁊ exteri⁹ actioni.de q̄ pōt dici: c† Letare çabulō in exitu tuo.ſ.de clauſtro vt intēdas fideliū ſaluti v̄bo ⁊ exemplo. d† Et iſachar in tabernaculis tuis.i.manēs ī clauſtro cā ſtudij ⁊ orōnis. e† Pplos ad mōtes vocabūt.i.ad xpm q̄ eſt magn⁹ īplens vniuerſam terrā Dan̄.ij.et dr vocabūt ī plurali de eadē pſona:ꝓpt̄ duo exercitia p̄dicta intus et extra. f† Ibi īmolabūt victīas iuſticie.i.ſacr̄m eucharistie qđ dr victīe in plurali ꝓpt̄ duplicē ꝯſecrationē.ſ.corpis ⁊ ſanguis xpi qꝛ ⁊ h̄ ſacrificiū tāq; pfectiſſimū p ſacrificia veteris legis multa ⁊ varia fuit figuratū. g† Qui inundationē mariſ.i. tribulationē vite p̄nt̄. † Quaſi lac ſugēt.i.dulcit̄ p patiētiā ſuſtinebūt.ſic em̄ dꝫ eſſe exēplo apl'oꝝ. de q̄b⁹ dr Act̄.v. Ibāt apl'i gaudētes a ꝯſpectu ꝯcilij:qm̄ digni hīti ſūt ꝓ noīe ieſu ꝯtumeliā pati. h† Et theçauros abſcō.are.i.merita p̄cioſa ſctōꝝ q̄ tales p̄dicatores aſſeq̄nt̄.ꝙ aūt p arenas intelligant̄ ſcti h̄ ē qꝛ ꝯtēpti ſūt in h̄ mūdo ⁊ cōculcati vt arena. Job xij. Deridet̄ iuſti ſimplicitas lāpas ꝯtēpta apđ cogitatiōes diuitū pata ad tp̄s ſtatutū. i† Et gad ait. Per gad q̄ felicitas vel felix interp̄tat̄:dn̄s nr̄ ieſus xps ſignificat̄ q̄ inquātū de⁹ felix eſt p ſeipm ⁊ felicitas alioꝝ ſctōꝝ.iō ſubdit̄: k Bn̄dictus in latitudine gad.qꝛ fides eius dilatata eſt p orbē in q̄ fideles cū laudant ⁊ bn̄dicunt. l† Quaſi leo requeuit.ſ.in morte.qꝛ ſic̄ leo dormit oculis aptis:ita xps dormiuit in cruce vigilāte deitate Cañ.v. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat.

Cepitq;

m† Cepitq; brachiū ⁊ v̄ticē. p v̄ticē demon intelligit̄ qui caput eſt oīm maloꝝ:p brachiū ei⁹ ptās.⁊ vtrūq; cepit xps in morte.demonē ꝯfutādo:⁊ ptātē ei⁹ diminuendo. n† Et vidit p̄ncipatū.vidit em̄ hūanitatē ſuā p̄ncipatū adepturā ſup choros angeloꝝ. † Qꝛ in pte ſua doctor eſſet repoſit⁹. iſte doctor eſt ſpūſſctūs q̄ ſm qđ dr.j.Joh.ij.docet de omnibu cuius plenitudinē habuit xps inquātū hō Joh.j. Vidimus eū q̄ſi vnigenitū a p̄re:plenū grā ⁊ v̄itatis. Et inquantū de⁹ ab ipo ſic̄ a patre ꝓcedit ſpūſſctūs.iō bn̄ dr repoſitus in parte eius. a† Qui fuit cū p̄ncipibus ppl'i. p̄ncipes iſti ſunt apl'i de q̄b⁹ dr Pſ̄.xliiij. Cōſtitues eos p̄ncipes ſup oēm terrā:⁊ cū ipis fuit ſpūſſctūs etiam in ſigno viſibili.

b† Et fecit miſericordias dn̄i.iuſtificās ipios. c† Et iudiciū ſuū cū iſrael.nā ad viſionē dei clarā p iſrael ſignificatā deducit iuſtificatos Rom̄.viij. Quos aūt iuſtificauit illos ⁊ magnificauit. d† Dan q̄ꝫ ait. Per dan q̄ iudiciū interp̄tat̄ bonus iudex ſignificat̄.ꝓpt̄ qđ.v.Eth. bon⁹ iudex dr iuſtū aīatū.iō.dr: e† Dan catul⁹ leonis.qꝛ bonus iudex conſtans eſt in opib⁹ eq̄tatis. f† Fluet largiter de baſan.q̄ interp̄tat̄ pinguedo.ꝓpt̄ qđ ſignificat pietatē.nam in bono iudice ſemp cū iuſticia miſericordia dꝫ eē. Greg⁹. Ineſſe bonis rectorib⁹ dꝫ iuſte ꝯſulēs miſericordia ⁊ pie ſeuiens diſciplina.ne nimis ſit aſpa iuſticia ⁊ pietas ſit remiſſa. h† Et neptalim ait. Per neptalim q̄ interp̄tat̄ dilatatio mea ſignificat̄ hō di⁹ ⁊ largitate diffuſus.iō ſubditur: † Abūdantia pfruet̄.ſic̄ dr Matth.v. Btī miſericordes qm̄ ipi miſcđiā ꝯſeq̄nt̄. k† Et plen⁹ erit bn̄dictionibus miſericors em̄ bn̄dicitur a deo.ſctis.angelis ⁊ hoībus.

l† Mare ⁊ meridiē poſſidebit. Per mare ſignificat̄ vita p̄ſens q̄ eſt in cōtinua trāſmutatione.p meridiē vn̄ ꝓuēit feruor caloris ſignificat̄ vita btā:q̄ ꝯſiſtit in feruore dilectiōis. p h̄ ḡ qđ dr:mare ⁊ meridiē poſſidebit. ſignificatur ꝙ miſericors poſt bonā diſpēſationē bonoꝝ vite p̄ntis:bona celeſtis patrie poſſidebit. m† Aſer q̄ꝫ ait. Per aſer q̄ btūs interpretat̄ bon⁹ doctor ⁊ ſapiens intelligit̄. Eccl'i.xiiij. Btūs vir q̄ in ſapia morabit̄ ⁊c̄. Pſ̄.j. Btūs vir q̄ nō abijt in ꝯſilio ipioꝝ:⁊ in via pctōꝝ nō ſtetit:⁊ in cathedra peſtilentie nō ſedit:ſed in lege dn̄i volūtas eius:⁊ in lege eius meditabitur die ac nocte. Talis em̄ doctor iam btūs eſt ī ſpe ⁊ poſtea erit in re. n† Bn̄dictus in filijs aſer.i.in bonis diſcipulis q̄s relinquet poſt ſe ad informationē eccleſie. o† Sit placēs frīb⁹ ſuis.i.doctorib⁹ alijs eo ꝙ reuerēter tractat eoꝝ dicta. p† Et tingat in oleo pedē ſuū.p pedē intelligit̄ affectio eo ꝙ aīa ꝓcedit affectibus ſic̄ corp⁹ pedib⁹.pedē igit̄ in oleo tīgere eſt affectū ponere in oleo miſcđie. q† Ferꝝ ⁊ es calciamentū eius.calciamentū eſt munitio pedū.⁊ iō p ſoliditatē eris ⁊ ferri ſignificat̄ ꝯſtātia volūtatis in pſeuerātia bōe opationis. r† Sicut dies iuuē.tue:ita ſenect⁹ tua. Naꝫ bon⁹ doctor ita diligēs dꝫ eſſe de ꝓfectu circa bonā vitā et ſciam in ſenectute ſic̄ fuit in iuuētute. vn̄ q̄dā antiqu⁹ Phs dixit Si alteꝝ pedē in ſepulchro haberē:nihilomin⁹ addiſcere vellem. In ca.xxxiij.vbi dr in poſtilla. Propter qđ aliter exponunt doctores noſtri ⁊c̄.

Additio. Ad vlteriorē euidentiā eoꝝ que in h̄ ca.xxxiij.tradūtur:vna cū cōtinuatiōe eorū ad p̄dicta in p̄cedenti capi.conſiderandū eſt ꝙ ſm apl'i doctrinā ad Rom̄.xj.s̄.allegatā. Cecitas ex pte ꝯtigit ī iſrael: donec plenitudo gentiū intraret in q̄ ſeueritas dei.ſ.ei⁹ iuſticie rectitudo ⁊ ei⁹ bonitas cōprobatur. Seueritas q̄dē in deiectione iudeoꝝ ꝓportionata pctis eoꝝ: vt dictū ē. Bōitas v̄o in vocatiōe gentiū:vn̄ dic̄ ibidē loquens romanis: Vide ḡ bonitatē ⁊ ſeueritatē dei In eos q̄dē q̄ ceciderūt ſeueritatē:in te vero bonitatē.de q̄ q̄dē ſeueritate ⁊ bonitate dei ī p̄cedenti cātico agitur:ꝓut ibidē fuit declaratū.⁊ qꝛ ſm ipius apl'i doctrinā ad Rom̄.ix.ppl's iudaic⁹ nō fuit ſic totalit̄ eiectus a deo:q̄n ex eo remanſiſſent aliq̄ reliquie ꝓphetante Eſa.j. Niſi dn̄s reliq̄ſſet nob̄ ſemen ⁊c̄. Que quidē reliq̄e ſm ipm ibidē cōpantur ad gentē noue legis:ſic̄ radix ad ramos.vn̄ gentilib⁹ ibidē dicit: Tu aūt cū oleaſter eſſes inſertus es in illis:⁊ ſoci⁹ radicis ⁊ pinguedinis oliue factus es. qđ in magnā laudē ſeu bn̄dictionē.ppl'i iſraelitici v̄titur:iō de hac laude p modā ꝓphetice bn̄dictionis moyſes in h̄ ca. p̄ncipaliter agit:vn̄ ⁊ gloſa in h̄ loco ſic dicit: Nō negligent̄ p̄tercūda eſt iſta ꝓph̄ia.appet em̄ hec bn̄dictio ad nouum populū ptinere:quē ſctificauit xps:hec in glo. In q̄ q̄dē bn̄dictione moſaica moyſes intēdit p̄ncipaliter ꝓph̄are:ꝙ lex a deo p ipm data:lꝫ ſoluꝫ pplo iſraelitico dirigeretur qđ ad magnā dignitatē illi⁹ ppl'i ptinebat:finaliter tn̄ ī iſraeliticā

dignitatem

dignitatem totiꝰ mundi plenitudo tranſire debebat: prout
eccleſia orat in quadam collecta in officio ſancti ſabbati pa/
ſche. vnde in hac bñdictione primo incipit a datione predi/
cte legis dicens: Dñs de ſinai venit: quia de ſinai mōte do/
minus moyſen vocauit: ⁊ etiam populū ad dandam legem
ꝑdictā: quā eis ibidē dedit: vt. ſ. Exo. xix. Conſeqnter quia
iſta lex nihil ad ꝑfectū ducebat. vt ad Heb. vij. Nō em̄ cura
bat morbos ſpūales ꝑ grām. ideo ſubditur: De ſeir ortꝰ eſt
nobis: quia illi populo circūeundo montem ſeir: ſerpentem
eneum dñs iuſſit fieri ⁊ in ligno ſuſpendi: vt morſi a ſerpen/
tibus eius intuitu ſanarentur: qđ ꝓprie figurabat incarna/
tionem ⁊ paſſionem xp̄i ꝑ quā morbus ſpūales curantur: vt
in poſtilla ſatis declaratur. Conſeqnter aūt dicit: Apparuit
de monte pharā. quia ibidem repleuit dñs. lxx. ſenes ſpiritu
ſancto: prout in poſtilla: quod figurat copioſam effuſionem
ſpūſſancti in diſcipulos poſt paſſionē ⁊ reſurrectionē: ꝑ quā
effuſionē ſpūs dñi repleuit orbem terrarum: qđ etiā moyſes
ibidem. ſ. Nume. xj. innuit dicens: Quis det vt totus popu
lus prophetet: ⁊ det eis dñs ſpm̄ ſuum. q. d. vtinam iā nunc
eſſet illud quod hic figuratur. ſ. ꝙ totus populus dei recepiſ
ſet ſpūm ſanctum. In primitiua em̄ eccleſia ꝑ baptiſma ⁊ im/
poſitionē manuū apoſtoloꝝ oēs recipiebant ſpm̄ ſanctuȝ cū
ſignis viſibilibuſ. vt habetur in actibus apľoꝝ. Fecit igitur
moyſes poſt beneficium legis late mentionē de ꝑdictis duo
bus beneficijs: tum quia lex illa nō ducebat ad perfectū ſi/
ne huiuſmodi beneficijs: tum quia alij populi ſine ipis bene
ficijs ſꝫm legem ordinatā in iſraeliticam dignitatem nō tran
ſirent de quo hic intendit: vt dictum eſt. Exponātur cetera
prout in poſtilla vſq; ibi: Dilexit populos. in quo moyſes
oſtendit ꝙ predicta beneficia debeant ſe extendere ad popu
lum generaliter vt in hebreo habetur: Etiam dilexit popu/
los. q. d. nō ſolū te: ſcȝ iſrael deus dilexit ad iſta beneficia ꝑ
cipienda: ſed etiam populos. ⁊ conſequenter reddens cām
huius extentionis dicit: Omnes ſancti in manu illius ſunt.
q. d. ex quo omnes ſancti cuiuſcunq; nationis ſunt in manu
dei ſunt: inq̄ꝫtum a deo mouent̄ ad ſctītatis vitam habendā
Idcirco nō videt̄ equum: vt in vna tantum natione benefi/
cia ſalutaria recluderentur . vnde Petrus apoſtolus circa
materiam reductionis gentium dicebat. Act. x. In verita/
te comperi ꝙ non eſt perſonarum acceptor deus: ſed om̄i gē
te ⁊c̄. et ſequitur: Qui appropinquant pedibus eius. quod
refertur ad ſanctos de quibus dixerat: Omnes ſancti ī ma/
nu illius ſunt. que quidem appropinquatio ad pedes illius
poteſt intelligi moraliter: vel quia ſancti vel electi veniētes
ad fidem chriſti. de quibus ait cum magna humilitate debe
bant venire ſicut illi qui ex humilitate pedibus dñorum ap/
propinquant: lex em̄ chriſti que ipa gratia eſt: in recipiente
humilitatem precipue requirit. vnde Iaco. iiij. Humilibus
autem dat gratiam: vel quia tales electi debent ſequi veſti/
gia chriſti: cuius vita eſt inſtructio fidelium: iuxta illud. j.
Pe. ij: vt ſequamini veſtigia eius que quidem veſtigia per
pedes deſignantur: vel in hoc innuit moyſes: ꝙ patres no.
te. ſcilicet apoſtoli cum poſt reſurrectionem diſponerentur
ad annunciāda miniſteria chriſti per orbem: pedes chriſti
tenuerunt: vt Matth. xxviij. ⁊ iō de illis ſctīs dicitur: Qui
appropinquant pedibus eius: de quo poteſt etiam intelligi
illud Eſa. lij. Quam pulchri ſupra montes pedes euangeli/
zantes ⁊c̄. Qui quidem ſancti de doctrina chriſti accipiūt.
vnde. ī. Matth. vlti. Docentes eos que precipio vobis. ideo
dicit: Accipient de doctrina illius vbi notandum: ꝙ nō dic̄:
Accipient doctrinam illius: ſed de doctrina illius quia per
fectio doctrine huius plenarie ſine menſura reſidet in chri/
ſto. Alij vero ſꝫm menſuram donationis chriſti. vt ad Eph.
iiij. Et iſto modo dicitur Ioh. j. De plenitudine eius omnes
accipiemus: Non enim dicit plenitudinem: ſed de plenitudi
ne. Conſequenter ne forte quis ex predictis eſtimaret: ꝙ per
doctrinam chriſti: de qua dixerat: Accipient de doctrina illi
us: lex moſaica penitꝰ euacuaretur. ideo ſubditur: Legem
precepit nobis moyſes hereditatem multitudinis iacob. Et
eſt ſenſus ꝙ lex quam moyſes precepit nobis: id eſt populo
iſraelitico de quo numero erat moyſes qui loquebatur: Ve/
nit in hereditatem eccleſie q̄ ſignat̄ ꝑ hoc quod dicit multi/
tudinis iacob: nam ſicut illud quod parentes iuſte acq̄runt
ad eorum ſucceſſionis hereditatē ꝓuenit: ſic ⁊ lex moſaica
licet populo ve. te. data fuit. de qua dicit: Precepit nob. ve/
nit tñ hereditarie ad eccleſiā. de q̄ dicit: Hereditatē multitu/
dinis iacob. Et notandū ꝙ vbi trāſlatio nr̄a in h̄ loco habet
Multitudinis: Hebraica lr̄a hȝ quādā dictionē q̄ ſignificat
eccleſiam
eccleſiā: eadē dictio ponitur h̄. ⁊ Num̄. xx. vbi dr̄: Cur eduxi
ſti eccleſiā dei in ſolitudinē. Silr̄. j. Reg. xvij. Nouerit om/
nis eccleſia: quod nō in gladio ſaluat dñs. ⁊ ſic in q̄ꝫ pluri/
mis alijs locis: ⁊ forte tranſlatio nr̄a poſuit hanc dictionem
Multitudinis: vt inueret h̄ referendū eē ad illđ qđ dr̄ Act.
iiij. Multitudīs credentiū erat cor vnū. Cōſeqnter dicit: Et
erit apud rectiſſimū rex ꝯgregatis ꝑncipibus ppl̄i cū tribu
bus iſrael. Pro quo ꝯſiderādū: ꝙ q̄r ex h̄ qđ dixerat: ꝙ lex
hec fuerat ꝑcepta vni populo. ⁊ deinde hereditarie deuene/
rat ad multitudinē ſeu eccleſiam: poſſet quis eſtiare: ꝙ hec
multitudo ſeu congregatio non conſtituebat aliquod corpꝰ
ciuile vnū: ſed erat quedam multitudo in ſe diuiſa. Idcirco
oſtendit ꝙ hec eccleſia ſeu multitudo iacob debebat eē qđ/
dam vnum: tum ex parte rectitudinis fidei que vna eſt de q̄
dicit: Et erit apud rectiſſimum. populus enim in cuius mul/
titudine conſiſtit eccleſia: rectiſſimus poteſt dici inquantum
omnes reſpiciunt primam veritatem per veram fidem: tum
ex parte capitis: qui eſt vnus xp̄s. ⁊ de hoc dicit: Et erit apđ
rectiſſimum rex. ſ. xp̄s: tum ex par membrorum. membra aūt
ꝑncipalia huius congregationis ſub capite xp̄o manifeſtat
cum dicit: Congregatis ꝑncipibus apoſtoli ſcilicet populis
⁊ eorum ſequacibus: qui nunc in vnitate fidei congregātur
cum tribubus iſrael. ſcȝ eoruȝ qui in primitiua eccleſia remā
ſerunt in fide: vel etiam in temporis ſucceſſione ad fidē veni
unt. ex quo patet qualiter moyſes in predictis iſtum popu/
lum laudat ſeu benedicit in hoc: ꝙ in dignitatem iſraeliticā
totius mundi plenitudo tranſiret: ⁊ quia mentionem ſtatim
fecerat ante de tribubus iſrael. a quibus moyſes de propin/
quo erat receſſurus. ideo introduxit benedictionem ſingula
rum tribuum dicens: Viuat ruben ⁊c̄. vnde in glo. predicta
ſalutem primitiue eccleſie ſingulis tribubus proprijs bene/
dictionibus tribuit. hec in glo. Exponantur he benedictio/
nes tribuum: prout in poſtilla: exceptis his que ſequuntur
ſcilicet primo de benedictione iude. Circa quam attendēdū
eſt: ꝙ in hac tribu ſingulari modo intitulauit benedictioneȝ
dicens: Hec eſt iude in alijs xo non ſic: ſed leui dixit: Ben/
iamin dixit: ⁊ ſic de alijs: que quidem benedictio iude vide/
tur referenda eſſe ad benedictionem iacob de eodem iuda
Geñ. penultimo. predixerat enim ibi iacob: ꝙ ſceptrum ⁊ du
catus populi iſraelitici pertinebat ad iudam: ⁊ inſuper de il
la tribu ſpectabatur meſſias de quo dixerat: donec veniat
qui mittendus eſt. Nunc autem moyſes precatur deum: vt
adducat illum ſcilicet qui mittendus eſt ad populū ſuum.

Replica. In ca. xxxiij. Burgeñ. continuat expoſi
tionem allegoricam glo. in qua inter ce/
tera nititur preferre iudaiſmum quaſi in eccleſia conſtituta
ex vocatione gētium: quem nam obtinere debeat primatū:
⁊ ad hoc perſuadendum adducit apoſtolum ad Roma. xj.
vbi ſꝫm ꝙ Burgeñ. exponit dictum apoſtoli compat iudeos
radici. gentes autem dicit ramos inſertos ⁊c̄. Sed hec con/
cluſio correcta eſt ſupra. Geñ. ix. correctorio. iij. Nec facit ad
propoſitum Burgeñ. dictum apoſtoli allegatum: quia bene
penſando hoc dictū: radix fides eſt: rami fideles. Dicit̄ em̄
radix ſancta in patriarchis et prophetis: ſed vñ: nō ex operi
bus legis. ſed fide. Radicis igit̄ ſctītas non patriarcha nō
ꝓpheta: nec opus eorum ſꝫm legem: ſed fides xp̄i ꝓtūc ven
turi ⁊ ſanctitas fuit ⁊ radix: in qua ⁊ patriarchas ⁊ prophe/
tas vt eſſent ſancti rami: deus inſeruit huius inſertiōis par
ticipes dicit ibidem ⁊ apoſtolus gentes ſanctas dicens: Tu
aūt cum oleaſter eſſes: inſertus es in illis. ſ. ramis ſocius ra
dicis ⁊ pinguedinis oliue factus es ſcȝ grē ⁊ iuſticie xp̄i: q̄
ex fide eſt: in qua cōiter gentes ⁊ iudei radicati ſunt: ⁊ ſic in
illa radice non eſt diſtinctio iudei ⁊ greci: quia ab apoſtolo
dicuntur ſocij qui currunt de pari. vnde Apoſtolus. j. xv.
ponens differentiam. dicit iudeos vocatos ad hanc radiceȝ
propter promiſſa facta patribus. Sed vnde promiſſio niſi ex
gratia: ſicut ⁊ vocatio gentium. de qua Apoſtolus ibidem:
Gentes autem ſuper miſericordia que ſimiliter eſt gratia. ea
dem enim eſt igitur radix vtrorumq; ramorum. ⁊ in hac ra/
dice conſiſtit iſraelitica dignitas: in quā vt orat eccleſia trā
ſibit totius mundi plenitudo. Non poteſt igitur Burgeñ.
iudaiſmo aſcribere aliquem primatum dignitatis in eccleſia
niſi ſꝫm prioritatem temporis: quia prius tempore inſertus ē
radice gratie: q̄ꝫ gentilitās. ⁊ de hoc primatu dicit apoſtolꝰ
ad Roma. j. ꝙ virtus dei eſt in ſalutem omni credenti iudeo
primum ⁊ greco. ex prioritate aūt tp̄is non formaliter argui
tur prioritas dignitatis: q̄r alias beſtie eſſent digniores ho/
mine: tanq̄ꝫ ꝑus tempore create a deo.

Inde q̄ȝ.xj.māſiōib⁹ filij iſrl̄ de oreb ꝑuenert ad locū in q̄ deuteronomiū acceꝑert.
a Aſcendit ꝗ. Tā moyſes q̄ȝ ceteri pr̄es ve.te.ꝑ ſpm̄ in altitu/ Ca.XXXIIII
dinē ↄtēplationis leuati: ꝑuidere potuerūt grām no.te.q̄ in xp̄o data eſt et
virtutū collatione ⁊ celeſtis regni ꝑceptione: ſed eam in carne expectare nō
potuerūt. in fide aūt ⁊ ſpe mortui ſūt. b Oſ̄diditq̄ȝ ei. Terrā ꝓmiſſiōis vidit moy
ſes nec intrauit: q: lex aduentū xp̄i ⁊ doctrinā euāgelij ver
bis ⁊ figuris ꝑſignauit: ſed neminē ad ꝑfectum duxit.
c Oēm terrā. Partem oīs terre quam ex altiſſimo mon
te potuit videre. Vel oēm terrā oſtendit ei in ſpiritu.
d Mortuuſq̄ȝ eſt ibi moy. ⁊c̄. Nulli electoꝝ parcit: ⁊ mini
Pſ.92. ma q̄ȝ pctā vlciſcit̄ deus: etiā ī amicis. vn̄: Moyſes ⁊ aarō
in ſacerdotib⁹ ei⁹ ⁊ addit: Propiti⁹ fuiſti eis: ⁊ vlciſcens in
oēs adinuentiones ⁊c̄. Lege. ſ. finita q̄ ſuiuit dn̄o in tpe
ſuo: vrbs deſtructa ⁊ altare: nuſq̄ȝ ſacrificia nuſq̄ȝ libamia
nuſq̄ȝ ſacerdos vel pōtifex. e In valle. In mōte mortu⁹
eſt: in valle ſepult⁹ eſt: q: lex tpe ſuo glorioſa fuit: ſȝ cōꝑata
Ezech.20.d euāgelio abſcōdita videt̄ ⁊ hūil'. vn̄: Dedi eis p̄cepta non
bona. f Et nō cognouit hō. Judei autumāt h̄ factum: ne
iudei ſemper ad idolatriā ꝓni mortuū colerēt tanq̄ȝ deum.
Sed ſm̄ allegoriā tp̄s ⁊ modū finiēde legis in ſola dei pre/
ſcientia ſignificat eē abſcondita: nec ꝓfunditatē ſapīe dei:
vel ſecretū cōcilij alicui patere: q: incōprehenſibilia iudicia
Rom.11.d ei⁹ et inueſtiſabiles vie illius. g Moyſes centū ⁊ vigī.
an. Si ab vno ꝑ naturalē ordinē vſq̄ȝ ad. xv. ſingulorꝫ nu/
meroꝫ ſūmas cōiunxeris. vnum. ſ. ⁊ duo ⁊ tria: ⁊ deinceps
c.xx. fiūt. Quindenari⁹ vo ex. vij. ⁊ octo cōficit̄. vij. ad ſab/
batū refert̄. octo ad circūciſionē: q: octaua die circūcideba
tur puer. Si vero ad nouū teſta. reſpicias habes. vij. dona
ſpūſſcti ⁊ in octauo reſurrectionē xp̄i. c.xx. q̄ eos ſignificāt
q̄ vel in veteri vel in no. te. legis ⁊ euāgelij p̄cepta implere
ſtudent. Moyſes c. ⁊. xx. an. ⁊c̄. h̄ ſignificat tā eū q̄ȝ cete/
ros pr̄es ve. te. p⁹ ꝑfectionē mandatoꝫ dei q̄ eſt in duobus
p̄ceptis charitatis ꝑ grām xp̄i ⁊ ſanguinis redemptionem
eterne q̄eti ⁊ future vite aptos eſſe quorū ocul⁹ nō caligauit
pie ſcȝ intentionis intuit⁹ nubilo malicie nō fuit obſcurat⁹
nec dentes moti: q: nō eſt ꝑturbat⁹ tēpeſtate vitioꝫ ordo di
ſcretionis coꝫ. c. xx. ſunt anni legiſlatoris q̄ nūero ↄfirma/
ta eſt altitudo ſalomonici tēpli. Primitiua q̄ȝ eccleſia poſt
paſſionē ⁊ reſurrectionē dn̄icq̄ȝ aſcenſionē h̄ nūero viroꝝ
grām ſpūſſcti accepit. Quindecim nāq̄ȝ q̄ ex. vij. ⁊ octo con
ſtant: futurā vitā ſignificant: q̄ nunc gerit̄ in ſabbato aīaꝝ
ꝑficiet̄ in reſurrectione corpoꝝ. In trigonū q̄ȝ q̄ndenari⁹
ductus. i. cū ꝑtib⁹ ſuis adnūeratus: efficit. c. xx. Apte q̄ cē/
tenario ⁊ vicenario electoꝝ beatitudo in futuro vita ſigna
tur ⁊ tertiū dom⁹ dei cenaculū ↄſūmat̄: q: poſt fideliū labo
res poſt requiē aīaꝝ plena eccleſie felicitas in reſurrectiōis
gloria cōplebit̄. h Fleueruntq̄ȝ. Quia regnauit mors
etiā in eos q̄ nō peccauerūt ab adā vſq̄ȝ ad moyſen. idō la/
chryme ꝑſequunt̄ ad īferos deſcendentē. Hiero. Non
mirꝫ ſi moyſi ⁊ aarō plāct⁹ exhibet̄: q: etiā in nouo te. ſuper
Act.8.a ſtephanū fit plāctus magn⁹. De iacob q̄ȝ d̄r: Planxerunt
Gen.50.b eū planctu magno ⁊ forti nimis. Jeſus naue ſepultus refer
tur nō defletus. ſub veteri nāq̄ȝ lege oēs ſub pctō teneban/
tur ⁊ queq̄ȝ ad inferos deſcendentē lachryme ꝑſequebant̄.
Rom.5.c vn̄: Regnauit mors ab adā vſq̄ȝ ad moyſen ⁊c̄. In ieſu xp̄o
i. in euāgelio: ꝑ quē ꝑadiſus apitur: mortē gaudia ꝑſequū
tur. Flentes vſq̄ȝ hodie iudei nudis pedib⁹ in cinere volu/
tati ſacco induti ex ſupſtitione phariſeoꝫ ꝑus cibuꝫ lentis
accipiūt: ſignantes quali edulio ꝑmogenita perdiderūt: ⁊
merito: q: reſurrectionē dn̄i nō credentes antichriſti paran
tur aduentui. Nos vero q̄ xp̄m induimus ⁊ regale ſacerdo
tium ⁊ genus electū ſumus: nō debem⁹ ſuper mortuos con
triſtari: immo de reſurrectione futura letari: q: cōpleti ſunt
dies lugentiū moyſen: ⁊ dies dn̄i appropinquauit. de q̄ d̄r:
Pſ.83. Melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup milia. Vn̄ moyſes ad
Leui.10.b aaron ⁊ ad filios eius qui relicti erant. Caput veſtrum nō
denudabitis: ⁊ veſtimenta veſtra non ſcindetis. Quaſi nolite lugere ne moriamini
Mors veſtra pctm̄ eſt. Sacerdos magnus etiam ad patrem mortuum prohibetur
accedere: ne anima ſacrificijs dei mācipata aliq̄ impediatur affectu. In euangelio
Mat.8.c quoq̄ȝ d̄r: Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. In leuitico q̄ȝ addit̄: De ſctis
Leui.21.c non egredietur: ⁊ non contaminabitur ſanctificatio dei eius: quia ſanctum oleum
vnctionis ſup eū ē. Poſtq̄ȝ eīn in xp̄m credidim⁹ ⁊ vnctionē ei⁹ accepim⁹: nō debe/
mus exire de tēplo. i. ꝓpoſito xp̄iano: vt īcredulitati gētiū miſceamur: ſȝ intrinſec⁹
eſſe. i. volūtati dn̄i miniſtrare. i Et cōpleti. hinc videt̄ orta ↄſuetudo vt fidelib⁹
mortuis. xxx. diebus pietatis officia ꝑſoluant̄. k Poſuit ſup eū. In ſcriptur̄ ſu
Deut.13.c is teſtimoniū ꝑhibuit ei dicēs: Prophetā de. ſu. ⁊c̄. vn̄: Si crede. mo. cre. for. ⁊ mi.
l Et non ſurrexit ⁊c̄. Hoc (vt ferunt) Eſdras de ſuo adiecit: qui bibliothecā a cal/
deis exuſtam diuino ſenſu reparauit: ⁊ litteras q̄bus iudei nunc vtunt̄ inuenit. vn̄
⁊ velox

a † Aſcēdit ꝗ Ca.XXXIIII a†
moyſes de campeſtrib⁹
moab ſup mōtē nebo in b
vertice phaſga ↄtra hieri/
b c cho: Oſ̄ditq̄ȝ ei dn̄s oēm t̄rā ga/ c
laad vſq̄ȝ dan: ⁊ vniuerſū nepta d
lim: terrāq̄ȝ ephraim ⁊ manaſſe: ⁊
oēm terrā iuda: vſq̄ȝ ad mare no e
uiſſimū: ⁊ auſtralē ꝑtē ⁊ latitudi/ f
nē cāpi hiericho ciuitatis palma
rū vſq̄ȝ segor. Dixitq̄ȝ dn̄s ad eū
† Hec ē terra ꝓ q̄ iuraui abraā iſa
ac ⁊ iacob dicēs: Semini tuo da
bo eā. Vidiſti eā ocul' tuis: ⁊ nō
d trāſibis ad illam. Mortuuſq̄ȝ eſt g†
ibi moyſes ſeruus domini ī terra
q: diſpēſatiōe dn̄i lex ē finita ſuccedēte gratia.
moab iubente domino: ⁊ ſepeli/ †
e uit eū in valle terre moab contra
f phogor. Et nō ↄgnouit homo ſe/ h
pulchrū ei⁹ vſq̄ȝ in p̄ſētem diem.
poſt perfectionem mandatoꝝ. ſ. q̄ eſt in duob⁹ preceptis charitatis.
g Moyſes centū ⁊ viginti annoꝝ
a Nube malicie. Intuit⁹ pie intentionis intellectus mentis a recto nō deuiauit.
erat q̄ñ mortuus eſt. Non caliga i†
a ordo diſcretionis vel rōnis nō eſt deprauat⁹ vitioꝝ tempeſtate.
uit oculus eius: nec dentes illius †
h moti ſunt. † Fleueruntq̄ȝ eum filij
iſrael in campeſtribus moab tri/
in aduentu xp̄i
i gita dieb⁹: et completi ſunt dies
xp̄s ieſus q̄ ſuccedit moyſi q̄ſi finis legis.
plāct⁹ lugētiū moyſē. Joſue vero k
a vn̄ redeſcet ſup eū ſpūs ſapie ⁊ intellect⁹ ſpūs cōſilij ⁊ fortitudinis ⁊c̄.
fili⁹ nun rēplet⁹ eſt ſpū ſapie: q: l
k moyſes poſuit ſup eū man⁹ ſuas:
a ꝑdeſtinati ad vitā. b Quia crediderūt in illū quē dn̄s ꝑ moyſen ꝑplo ſuo ꝓmiſit.
Et obedierūt ei filij iſrael fecerūtq̄ȝ
Nō aplis eū ꝓfert q̄b⁹ d̄r: Multi reges ⁊ pro phete voluerūt videre q̄ vos videtis.
l ſicut p̄cepit dominus moyſi: Et m
nō ſurrexit ꝓpheta vltra in iſrael

a Aſcēdit ꝗ moſes. C.XXXIIII
b Cōpleta bn̄dictiōe ꝑplī. h̄ ↄſir
deſcribit̄ mors ⁊ ſepultura moy
ſi. ⁊ ꝑmo deſcribit̄ ↄſūmatio paſtoris.
ſcd̄o ſubdit̄ cōfortatio ſucceſſoris. ibi:
Joſue vo. t̄tio A
ↄmēdatio ꝑde/
ceſſoris. ibi: Et † 2.Mach 2.a
nō ſurrexit pro
pheta. Circa ꝑ
mum ꝑmittitur
obediētia moy
ſi īplēt' p̄ceptū
dei: q̄ dixerat ſi
bi ſupra. xxxij.
in fine: Aſcēde
in montē iſtum
abarim ⁊c̄. ⁊ ſe/
quit̄: Et morere
in monte. et
idō cōpleta bn̄di B
ctione ꝑplī aſcē
dit illuc.
b Super mon †Gen.12.b ⁊ 13.d
teȝ nebo in ver
ticē phaſga. ab/
arim eſt nomen
totalis mōtis.
Nebo eſt nomē
cuiuſdā monti/
culi ſupeminen
tis ī ipo. Phaſ
ga vero eſt ſu/
perior pars illi
us monticuli:
vn̄ pōt lōge vi/
deri. c Oſtē
ditq̄ȝ ei domin⁹
oēm terram. ad C
ↄſolationē ſuā.
d Vſq̄ȝ dan.
vbi ē terminus
aq̄lonaris ter/
re ꝓmiſſiōis.
e Vſq̄ȝ ad ma.
no. i. mare mor/ † .13.q.2.c. quia aliq.
tuū: qd̄ eſt ī ter
mino oppoſito
terre ꝓmiſſiōis
ſcȝ auſtrali.
f Et la. cam.
hie. ci. pal. vo/
cabatur eīn du
plici noīe. ſ. hie
richo ⁊ ciuitas
palmaꝫ: ⁊ ſb̄di
tur mors moyſi D
eū d̄r: g Mor
tuuſq̄ȝ ē ibi ⁊c̄.
⁊ ſepeliuit eum
ſcȝ dn̄s: miniſte
rio tn̄ angelico.
h Et nō co. ⁊c̄.
qd̄ factū ē deo.
ne iudi colerēt
ipȝ tāq̄ȝ deū ꝓ
pter magnitudinē ⁊ mltitudinē ſigrū.
i Nō cali. ocu. ⁊c̄. q: ſēſus ei⁹ ꝑſeuera
uerūt viuaces vſq̄ȝ in finē. Judei dicūt
Et nō fuit obſcurata viſio eius et acci/
piunt viſionē ꝓ colore q̄ ē obiectū vi/
ſus. k Joſue vero. hic cōſequenter
ponit̄ ↄfortatio ſucceſſor̄. ſ. ioſue: q̄ fu/
it ↄfortat⁹ dupl'r. ſ. a ſupiori: q: fuit re/
plet⁹ ſpūſctō. qd̄ notat̄. cum d̄r: l Re/
ple. ē ſpū ſa. ⁊ ab inferiori per bonam
obedientiā populi. quod notat̄ ibi: Et
obedierūt ei ⁊c̄. m Et non ſurrexit.
hic ↄſir